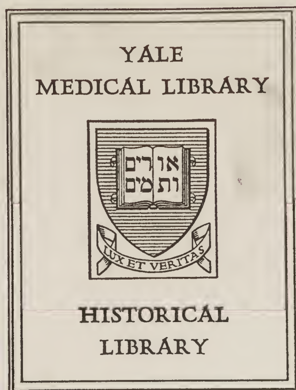
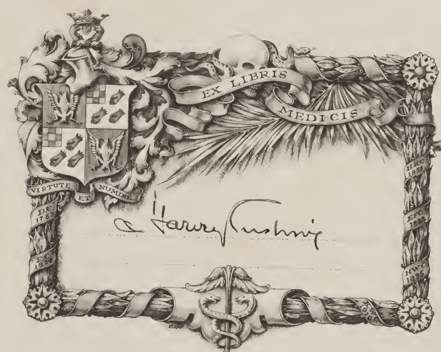

YALE
MEDICAL LIBRARY
LUX ET VERITAS
HISTORICAL
LIBRARY

EX LIBRIS
MEDICIS
VIRTUTE ET NUMINE
Harvey Cushing

Expositiones preclarissimi et subtilissimi Magistri Jo. Mathei ex ferrariis de gradi. sup vigessimamsecūdā Fen. tertij canonis .d. Auic. ad Illustrissimum Ducem Mli Franciscum Sfortiam Uicecomitem. feliciter Incipiunt.

Cum sepe mecū animo cogitarem Illustrissime princeps. qȝ non ea mihi esset vel fortune conditio. vel rerum copia. quibus Reipu. gubernationem tuam multum iuuare possem. me ad imortalē et inexhaustū nobis a summo medicorum principe Auic. thesaurum relictū. pro meo in te amore et sūma veneratione cōuerti. Ut vel psonas et eorum corpora. qui te ad tantam prouidentiam adiuuant. qui tibi diuriter et sūma diligentia assistunt. ab eis in quas plerunqȝ incidere solent egritudinibus. qd fieri possz liberarem. vel potius ne in illas venirent, prospicerem. Jccirco eius tertij voluminis ptem vltimam, quam arabes uocant fen, qd perobscura eēt. aut plerunqȝ minus intelligi soleat. exponendam assumpsi. Ut qd assistēdi tibi studio eis bone valitudinis auferebatur, tuo munere. ex labore meo illis restitueretur. Nam cum in ea nulli etiam eorum, qui cōi omniū hominum iudicio doctissimi. et in medicina eruditi habiti sūt. vel rei difficultate vel negligentia. nescio quomodo elaborauerint. qȝ in ea parte de egrotationibus quibusdam potissime agatur: i quas pleriqȝ eorum. maxime vt dixi. qui principibus assistunt. saltu in equū, vel aliquo corporis difficili aut violēto motu. rupturas siue alio noīe hernias īcurrunt. Alij longa in pedes statōe siue inestigio elefantiam. quam tibiarum tumorē uidemus. Alij a principibus suis emissi. longa nimis peregrinatione uarices. hoc est uenarum in tibijs grossitiē. Alij dum muros in castris ut murali corona uetusto et ut usitato more coronentur. uel probitatis nomē reportent. ab duriter resistentibus hostibus, in tergum ita percutiuntur, ut dorsum in tergo et gibbositas quedam maneat. Alij et quidem uiri consulares longo causarum publicarum ocio. et acri studio. pingui tñ et molli dieta artethicam et sepe podagram incurrunt. Digna mihi sane uisa res est. quam licet difficilē prouinciam mihi assumerem, et ita publice tractarem. vt tu in primis et omnes intelligerent, mihi ingenij uires potiusqȝ erga te uoluntatem uel diligentiam defuisse. Nam cum viderem que theorice a doctoribus tradita sunt. eleganter ordinate multum ac copiose esse pscripta. Et de his, que ad praticam attinent, nihil vtilius tradi posse. qȝ diuinissimi Auicene sententias elucidare et clarificare. Sunt enim plereqȝ graues et obscure, quod auctoris grauitatem arguit. Et quoniam in singulas fen. tertij canonis. pterquam in vltima. p eminentissimum doctorem Gentil de fulgenio vtilissime perscriptum est. super ea ergo et difficili et vtilissima. ingenij vires omnes. intendere institui. vt grauia leuia et obscura clara quoad possem, perficerem. Uerum qȝ multos fore non ambigo. qui honestissimū hunc laborem meū potius audaciam qȝ industriam appellēt, nō aduertētes quātū. Jl. D. tue me debere semper putauerim. sed aliorum studijs inuidentes potius detrahere quam sua laudari conantur, librum hunc multis vigilijs et labore meo lucubratum tuo nomini dedicaui. vt exinde illustrari et nullas inuidentium tenebras formidare posset. si a te tali ac tanto principe. qui nō minus rerum gerendarum sūma prudentia quā fortune successib⁹. quibus vndiqȝ irradiatus es. probatus fuerit. Neque certe erit, qui qd ipse pbaueris, sūme collaudare non compellatur. et me ad huiusmodi munera alacriorem efficies. Tu eternū vale. ego ad institutam expositionem pergam.

De Forma Siphac Mirach et Zirbi.

Oportet ut scias et cetera. Ista ē quinta et vltima ps principalis huius totius tertij can. dñi Auic. q̄ sic ↄtinuatur ad pcedētia. Nā postquā .d. Auic. prio determinauit de dispositionibus membrorum animatorum et annexorum eis, vt a principio prime Fen. vsqȝ ad nonam exclusiue. Secundo determinauit de dispositōib⁹ membrorum spiritualium et annexorum, vt a nona vsqȝ ad decimātertiā. Tertio determinauit ð dispositionibus membrorum trium principaliū naturaliū, vt stomaci epatis et splenis et annexorum a tertiadecima vsqȝ ad sextādecimā. Determinauit etiam in illa parte pricipali ð dispositōib⁹ membrorum, que sunt receptiua supfluitatum dictorum membrorū, vt ð intestinis, ano, renibus, et vesica, a sextadecima vsqȝ ad vigessimā. Cōsequenter. q̄rto determinauit de dispositionibus membrorum generationis in viris et mulieribus et in .20. et .21. Jam hic ultimo pro complemento doctrine dispositionum membrorum instrumentaliū quorūdam cōium et aiatis et spūalib⁹ et naturalibus et repertorum in ventribus cōibus illorum membrorum indifferenter fecit spālem fen. de eorum membrorum dispositionibus, vt de dispositionibus paniculorum, venarum, et artariarum, spondilium, et aliarum iuncturarū. Nam in capite pectore et ventre inferiore h oīa reperiūtur. Nō fuit igit̄ cōueniens ð eis magis determinare simul cum dispositionibus mēbrorum aiatorum qȝ spiritualium vel naturaliū. Et sic de his facta est ↄueniēter doctrina spālis. Et ex hoc patet clarificatio rubrice difficilis, et qȝ hec est fen. 22. de egritudinibus apparētibus in extremitatibus membrorū. i. de egritudinib⁹ pricipaliter. sed generaliter de dispositionibus apparentibus i extremitatibus membrorum. i. dispositionibus membrorum apparētium, et indifferenter repertorum in manifestis ↄcauitatibus membrorum extremorum, i. notabiliter differentium. nec est hic

ſpecialis determinatio de diſpoſitionibus mẽbro
rum extrinſecorum ⁊ apparentium, ut cõmuniter
dicitur, qꝛ de oculis in tertia tertij determinatur.
que tamen ſunt membra extrinſeca ⁊ apparẽtia.
uel al'r poſſumus intelligere hoc modo.ſ.ꝙ hic
determinatur de diſpoſitionibus apparentibus i
extremitatibus membrorum,i. diſpoſitionibꝰ mẽ
brorum extremitatibus participantium.ſ.natura
conſimilium ⁊ organicorum uel inſtrumentaliuꝫ.
Hec autem membra quedam ſunt huiuſmodi.
Pro cuius intelligentia eſt aduertendum.ꝙ mẽ
brorum quedam uere ſunt ſimplicia. ut quorum
partes cõmunicant nomine ⁊ diffinitione cum to
to, ⁊ cuꝫ hoc nullius opatõis organice uel pricipa
lis ſunt iſtrumẽta,ut caro ⁊ oſſa,q̃dã uere orgãica
quorum partes a toto diſconueniunt in noĩe ⁊ dif
finitione ⁊ ſunt anime propria inſtrumenta ad cõ
plendum motus ⁊ principales operationes anime
ut manus oculus ⁊ huiuſmodi. Jccirco dcã ſunt
etiã membra formalia,qꝛ forma,que eſt aĩa, maxi
me in eis exiſtit, ⁊ eis mediãtibus operatur, ⁊ ma
nifeſtatur. ⁊ ex oppoſito alia ſimplicia dicta ſunt
naturalia,qꝛ in ipſorum creatione non ſunt de in
tentione nature niſi propter formalia, que ex eis
componuntur. Quedam ſunt nature media iter
hec, ut neruus corda artaria paniculꝰ ſpinalis me
dula ⁊ huiuſmodi. Nam talia pro quanto ſic ſe
habent ꝙ partes cum toto cõmunicãt in nomine
uidentur natura ſimplicium participare, pro quã
to tamen ſunt certarum operationum aĩe ꝓpria
organa,participant natura organicoruꝫ.qꝛ neruꝰ
eſt inſtrumentum delationis ſpirituum ad mem
bra ⁊ ſenſationis proprium organum, ⁊ ita uene
ſunt ad differendũ ſanguinem, ⁊ paniculus, maxi
me principalis dictus ſiphac ad continẽdum ſpon
dilles ẽt ⁊ iuncture quodãmodo uidentur utraqꝫ
natura participare. Jnter hec tamẽ media mem
bra exiſtit differentia.quoniam quedam magis
natura conſimiliũ attinent, ut paniculus ⁊ nucha.
quedam magis nature organicorum, ut ſpondil
les ⁊ iuncture maxime deſeruientis ĩ motu uolũ
tario, quedam magis media, ut nerui ⁊ uene.

Et hec eſt doctrina Alberti alamani in ſuo de
animalibꝰ. Et primo de generatione ⁊ corruptio
ne caplo 44 ad pricipiũ capli. Ad propoſitum
igitur i hac fen determinatur de diſpoſitionibus
membrorum extremitatibus participañ.ſ.natura
conſimilium ⁊ organicorum, ut diſpoſitionibus pa
niculi maxime principalis, ut ſiphac. ⁊ qꝛ eius offi
cium ut infra magis declarabitur, maxime eſt con
tinere interiora membra ſecundum debitum ſituꝫ.
cuius operatio maxime leditur per rupturã, ⁊ ad
cuius rupturam precipue ſequitur exitus iteſtino
rum a ſitu conuenienti ⁊ zirbi propter ipſoruꝫ mi
nus fortem uel debilem alligationem. ⁊ dictorum
membrorum lubricitatem, que dicuntur principa
les hernie eſſe. Jdeo in hac fen vna intẽtio erit
de hernijs determinare, determinabitur etiam de
diſpoſitionibus accidentibus ſpondilibus. ⁊ quia
vnum precipuum nocumentum ſequens ſpondiliũ
malum ſitũ eſt dolor dorſi ⁊ gibboſitas.de eis fiet
mentio ſpecialis, de diſpoſitionibus etiam uenaruꝫ
erit determinatio,ut de uaricibus. Et poſtremo
qꝛ iuncture ſunt membra media. maxime attinen
tia organicis membris, potiſſimum qꝫ obediunt vir
tuti uoluntarie motiue. quales ſunt iuncture ma
nuum pedum ⁊ ancharum, Fiet ſpecialis tracta
tus de dolore iuncturarum ⁊ maxime haruꝫ, vt po
dagra pedum ſiaticha ſcie uel anche ⁊ ciragra ma
nuũ. Jſte tamen ſecundus modus declarandi dif
ficilior eſt q̃ꝫ primus contra quem ſtant alique dif
ficultates. Et tamen ex hijs patere poteſt conſi
deranti totius rubrice intellectus, que ſic iacet.
Fen.xxij.de egritudinibus apparentibus in extre
mitatibus membrorum extremorum, ⁊ vno modo
exponendo de egritudinibus membrorum apparẽ
tium ⁊ repertorum in concauitatibus membroruꝫ
extremorum,i. extremaliter vel notabiliter diſtã
tium, ut animatorum ſpiritualium ⁊ naturalium.
uel aliter, de egritudinibus membrorum extremo
rum,i. de egritudinibus membrorum extremitati
bus participantium, ut natura conſimilium ⁊ orga
nicorum, etiam ſunt duo tractatus. primus de eo q̃
accidit illis membris.i. propter illa membra uel
aliqua illorum de nocumẽtis quãtitat̃ ⁊ ſitus alio
rum membrorũ. Nam per id quod accidit de rup
tura ſiphac, ſequitur nocumentum ⁊ egritudo quã
titatis vt ſitus zirbi ⁊ inteſtinorum ⁊c. Et ideo qꝛ
ſequi poteſt nocumentuꝫ zirbi per rupturã ſiphac
fiet mentio de forma zirbi ⁊ duorũ ſiphac. Et hoc
eſt quod dicit de tota rubrica. ſcd̃s tractatus erit
de doloribus iuncturarum principaliter propter
quarum conuenientiam in dolore cum dorſo etiã
in illo de dolore dorſi determinabitur. Sed cir
ca vtrunqꝫ modum ſuperius dictũ exponendi apõ
intellectum cadit breuis difficultas, qꝛ.ſ.i hac fen
non determinauit.d Auic. de diſpoſitionibus ner
uorum, ſicut fecit de huiuſmodi membris ex quo
nerui ita reperiuntur in concauitatibus membro
rum extremorum, ut in capite pectore ⁊ uentre in
feriore ſicut paniculi, q̃ etiam nerui ſunt mẽbra
nature medie inter conſimilia ⁊ officialia ſicut ⁊
paniculi.ut dictum eſt prius. Ad hoc dicatur qꝛ
non ſic fuit conueniens. hic poſtremo de diſpoſitio
nibus neruorum determinare ⁊c. Jmo de ipſis de
terminaſſe. ſcd̃a tertij fuit conueniens, quia nerui
plurimo ſeruitio famulantur cerebro, ita ut dixit
Gal.vi. affo.in ꝯmento illius affo. Quibuſcun
qꝫ cerebrum ſurſum conuertitur, ꝙ nerui ſunt ini
tium cerebri. Hoc intelligitur non inchoatiue.
ſed quo ad operationes, qꝛ prĩo manifeſtantur ope
rationes eius per neruos. Ad habendam clarã
notitiam iuuamentorum cerebri fuit expediẽs po
nere anothomiam neruorum ⁊ utilitat̃ ⁊ nocumẽ
ta. quorum iuuamenta ⁊ leſiones ſunt in animali
ſingularia. erat ergo de eis fienda mentio ſpecial'
in particulari Fen ⁊ maxime ĩmediate ſequente
Fen de diſpoſitionibus cerebri cui principaliter fa
mulant̃. Sꝫ tu obicies ideꝫ eſſe dicendũ de ue
nis, qꝛ erat determinandum uel in 14 uel in 15. Cũ

ita famulētur epati ſicut nerui cerebꝛo. dicatꝰ ꝙ nō eſt ſimile. qꝛ maioꝛa vidētur ſequi nocumēta in toto ex mala diſpoſitione neruoꝝ ꝗ̄ʒ diſpoſitōe venarum ēt pluribus modis cōtingit ledi totū leſione neruoꝝ ꝗ̄ʒ venaꝝ. qꝛ vltra leſionē ī via vel receptaculo cōtingit totū ledi propter indebitā nerui cōplexionē. ⁊ nō ſic eſt de venis. ēt dicatur ꝙ ꝑ quāto vene oꝛiunꝰ ab epate ⁊ ſibi famulātur ⁊ cōicāꝰ in opatōe cū eo, vt in digeſtione ⁊c. Sic de eis determiaꝰ ī. xiiij. tertij. ſʒ qꝛ ipſis euenire pōt vnū ſpeciale nocumētū nō vt epati famulanꝰ, vt ī ꝑaꝝ manifeſta tumefactio coꝛpꝰ reddēs ide turpe, ꝯuenīēter alibi ō hoc accidēti fieri potuit mētio ſpetialis. Iſta tn̄ ſūt magis ꝑſuaſiua ꝗ̄ʒ ōmōſtratiua neqʒ ō hijs adduci pōt rō demoſtratiua. hec tamen ſicut pꝛobabilia diligenter cōſiderabis, qꝛ pꝛo hac intelligenda rubꝛica ſubtilius inueſtigare non potui.

¶ Diuiditur aūt hec totalis fen in duos pꝛincipales tractatus. Nam in pꝛīo determinat de diſpoſitionibus quibuſdā ſiphac ⁊ venarū ⁊ ſpondilium quoꝛūdā, ut doꝛſi. In ſo de doloꝛibus pꝛincipaliter iuncturarum. ſa pars incipit ibi. Doloꝛ doꝛſi fit in lateribus ⁊c. Prima pars adhuc diuiditur in quattuoꝛ partes pꝛīcipales. qm̄ pꝛimo determinat de diſpoſitōibus egritudinalibus euenientibus ex nocumento in ſiphac determinando ēt de quibuſdam alijs egritudinibus pꝛedictis ſimilibus. ſecundo determinat de uno nocumēto eueniente ex mala diſpoſitōe partiū doꝛſi, vt ſpondiliuʒ eius. ſ. de gibboſitate. tertio determinat ō varicibus. quarto de ellefantia. ſa pars incipit ibi. Gibboſitas eſt remotio ſpondilium ⁊c. Tertia ibi eſt. Dillatatio venarum ī crure ⁊ pede ⁊c. Quarta ibi eſt. Aditio in pedibus ⁊c. Prima pars adhuc diuiditur in duas partes. quoniaʒ pꝛimo pꝛo clarioꝛi doctrīa de ruptura ſiphac ponit anothomiā ſiphac. ⁊ quoꝛūdam alioꝛū paniculoꝛū. ſecūdo pꝛoſequitur de ruptura huius ſiphac. ⁊ diſpoſitiōibus ſequentibus ad eā. ⁊ diſpoſitōibus, que eis aſſimilātur. Scda pars incipit in pꝛincipio ſequentis capituli ibi. Ruptura fit ꝑꝑ ſolutionē ⁊c. pn̄s capitulū ēt pꝛima diuiſione diuiditur in quattuoꝛ ꝑtes. quoniā pꝛimo dat nobis aliqualē euidentiam de ipſo mirach. Secūdo ponit anothomiā ſiphac ꝑpꝛie ſumpti. Tertio ponit anothomiā zirbi adipini. Quarto ipſe colligit numerum partiū quātum ad pꝛopoſitū ſuum partiū ꝯtinentum ventrem inferioꝛem ponendo cuʒ hoc oꝛdinem earuʒ. ſecūda pars incipit ibi. Et ſecūda eſt iterioꝛ. tertia ibi. Et ſub duobus uelaminibus eſt zirbus ⁊c. quarta ibi ī fine capituli. Primū ergo ꝙ occurrit ⁊c. De pꝛima igitur parte dicit breuiter ꝙ tu debes ſcire quod ſuꝑ ventrē poſt cutim ſunt duo paniculi, quoꝛū vnus noīatur ſiphac, ⁊ cōꝑhēdit iteſtina, ⁊ calefacit ea ſua ſpiſitudine ⁊ unctuoſitate ⁊ ꝯꝑhēdit lacertos. Pro cuius ītelligentia eſt pꝛimo notādū ꝙ apud auctoꝛes iſte terminus venter ſumitur quadrupliciter cōiter, ꝑpꝛie magis pꝛopꝛie ⁊ pꝛopꝛiiſſime. cōiter idem dicit ꝙ oīs naturalis ſiue innaturalis cōcauitas ꝯtinens. ⁊ hoc modo ſumitur. ſexto affoꝛ. illo affoꝛ. ſi in ventrem ſanguis effundatur ⁊c. pꝛopꝛie vero ſumitur pꝛo magna ꝯcauitate naturali ꝯtinente diuerſa mēbꝛa ſimilis ſpecifice nature vel generice. ⁊ hoc modo diuiſerūt coꝛpus humanū in tres ventres. in ventrem ſuperioꝛē, vt animatoꝛū quod ē caput. ⁊ ventrem medium ſpiritaliū, quod eſt pectus: ⁊ inferioꝛem naturaliū ꝯtentiuū. tertio modo ſumitur venter magis pꝛopꝛie pꝛo concauitate omni in quā eſt apta fieri digeſtio in pꝛopoſito. vt pꝛima ꝑticula affoꝛ. Vētres vere ⁊ yeme ⁊c. Quarto ꝑpꝛiiſſime pꝛo ipſo ſtomaco, vt ſecūdo tegni. Vētris cognitōes ⁊c. ⁊ aliquādo pꝛo cōcauitate continenti oīa mēbꝛa dicta pꝛincipaliter naturalia. vt ſtomacū ⁊c. ⁊ ſumiꝰ hic vt ēt pꝛīo regimis acutoruʒ textu cōmēti 33. Eſt ergo ſenſus ꝙ ſuꝑ uentrē. i. ſuper ꝯcauitatē cōtinēteʒ mēbꝛa nālia ⁊c. Secūdo notandū ꝙ ēt cutis ſumitur dupliciter. vno mō pꝛo extremo mēbꝛoꝛum coopimento. ⁊ ſic eſt ideʒ ꝙ pellis exterioꝛ, ⁊ hoc mō appellatur iſmen ab auctoribus. ⁊ ſic nō ſumitur ī ꝑpoſito. ſecūdo mō ſumitur cutis ꝑ mēbꝛo aīato. ꝙ ſecūdū. A. pꝛima pꝛimi cap. de cōplexionibus ē ī quo refrangūtur ⁊ coalterātur uel coalternāꝰ qualitates extremorum mēbꝛoꝛū, ut calidoꝛū, ſicut coꝛ, figidoꝛū, ſicut cerebꝛū, humidoꝛū, ſicut epar. ⁊ ſiccoꝛū, ſicut oſſa. ⁊ ſic de cuti dicebat. A. loco allegato. Et. G. ſcdo ꝯplexionū ꝙ ipſa in hoie eſt mēbrū equale ⁊ gradualiter tēperatum, uel huic certe equalitati ꝓpinquiſſimuʒ. ⁊ ſic eſt uere ſentiēs, ⁊ ſpiſſe notabiliter ſubſtantie. ⁊ hoc modo ſumitur ī pꝛopoſito. Tertio nota de mente cōciliatoꝛis. dr̄a. 47. deſcribendo paniculum quod paniculus eſt coꝛpus expanſuʒ tenue cōtextū ex filis nerueis nō ſenſu perceptis. ⁊ hoc ē oī paniculo cōis. colligitur etiā hec deſcriptio a dn̄o. A. pꝛima pꝛimi doc. quarta de membꝛis.

¶ Quarto aduertendū ꝙ paniculoꝛū magna eſt adinuicem diſcōuenientia ⁊ ī cōpoſitiōe ⁊ gratia finis. in cōpoſitione, qꝛ quidā magis ē carnoſus, quidam minus, qdā nullo mō. qdā nerueus tantū. quidam ligamētalis ꝗ̄ʒ nerueus. ⁊ qdā ecōtra. gratia finis ēt multū diuerſificantur. qꝛ quidā pꝛincipaliter factus eſt vt foꝛmā ⁊ figuram mēbꝛoꝛū cuſtodiat ne labantur, vt de paniculo cerebꝛi ⁊ epatis: aliqs factus pꝛincipaliter ut diuerſa membꝛa colligātiā hēant adinuicē, ⁊ ipſa anectant, vt paniculus renum ad ſuſpendendum doꝛſo. et talis eſt maxime ligamentalis: aliquis ut membꝛa ſenſu carentia per paniculum ſentiant, ut paniculus pulmonis. ⁊ in extremo coꝛdis exiſtens. ⁊ taliseſt tātum nerueus uel ſaltē a dominio nerueus: aliud iuuamentū paniculi ut ſeꝑet inter unū mēbꝛum ⁊ aliud ut nocumētum uni cōmunicatum alteri nō cōmunicetur, ut de mediaſtino dicitur: aliud iuuamentū aliquādo fit ad deffenſionē nocumentoꝛuʒ pꝛincipalium mēbꝛoꝛū ⁊ aliquādo ad uigoꝛationē digeſtiue uirtutis dictoꝛum mēbꝛoꝛū. ⁊ hoc per ſe calefaciēdo. ut ō paniculo carnoſo uel pingui uel ēt reuerberādo, ut de zirbo adipino. In pꝛopoſito aūt dn̄i. A. manifeſtabit nobis iuuamenta pꝛimi paniculi uentris ꝑ continere inteſtina in debi

to situ & per confortationē caloris dictorū mēbrorum, ut patet in lr̄a. Alia plura iuuamenta ponentur īferius cū determinabitur ꝺ iuuamētis secūdi paniculi. hoc aduertendū quod ēt auctores multum equiuoce utūtur isto termīo siphac & mirach/ aliquādo cōmuniter sumitur siphac pro quolibet paniculo cōtinente. & sic paniculos cerebri & chistifelis appellamus siphac. aliquando proprie sumitur, ut cōtra dicatur ad paniculum determinatū. & sic sumendo solent auctores siphac intelligere paniculum secundum dicendum in parte sequēti appellatum chiteron. & ita per mirach aliquando intelligunt agregatum ex omnibus mēbris uel aliquibus eorum ipsius uentris supra siphac proprie acceptum. aliquando per mirach intelligunt proprie auctores unum paniculum & supra siphac. & supra musculos uentris existentem ipsos musculos continentem. Et hic est quē. d. Auic. hic appellauit siphac, pro cuius situs clariori intelligentia est ultimo circa hanc partem sciendum. ut tradunt anothomiste quod totus uenter supra intestina componitur ex quinq3 substantiis realiter & specie distinctis. Nam primum quod occurrit descendendo est cutis, de qua dictum est supra. secūdo occurrit pinguedo uel melius lardo. Tertio occurrit paniculus grossus carnosus, qui est proprie mirach. de quo hic est principalis sermo. quarto occurrunt musculi octo secundum Gal. sexto de iuuamentis capitulo penultimo, longitudinales duo a sursum in deorsum in directum protracti, & quattuor transuersales. duo incipientes sursū ab extremis costarum mendosarum protracti in oppositos angulos uersus anchas. & duo incipientes a deorsum a locis ubi primi terminantur & protrahuntur in oppositos terminos ad illos. s. vnde primi inceperunt. vnde īcipiens sursum a dextris terminatur deorsum .i. sinistro & econtra. ita ꝙ in medio vētris se cruciant. postea sunt vltimi duo musculi latitudinales manifeste grossi & carnosi iuxta dorsum. uersus superius. qui tandē in cordas terminantur circa medium uentris. Et isti cū longitudinalibus peruenerunt se intersecantes ad angulos rectos. post istos ē paniculus dictus proprie siphac. cuius anothomia paulopost ponetur. Cā autem situs & ordinis talium membrorum & precipue musculorum fuit propter plurima singularia iuuamenta intenta a natura, que perficiuntur cum tali situ & positione membrorum, que in pn̄s adducere nō intendo, quia non facit ad nostri textus ītelligentiam. Sed si quis uoluerit curiosius intelligere, legat Ga. sexto de iuuamētis capitulo ut supra. Et ex his sic declaratis patere potest ītellectus littere presentis. quia dominus. A. in littera presenti declarat paniculū primum dictum proprie mirach per duo. s. per situm eius, & finem, per situm cum dicit super uentrem post cutē et per hoc ꝙ dixit comprehendit lacertos et intestina; ex quo innuit ꝙ mediat inter cutim & lacertos uel intestina. declarat etiam ex fine per hoc quod dixit ꝙ calefacit intestina sua spissitudine & unctuositate & sic in mirach duplicem modū calefaciendi. s. reuerberando per hoc quod dicit spissitudine, & etiam caliditatem multiplicando per hoc quod dicit unctuositate & supra carnositate &c. lego litteram. Oꝫ ut scias supple ad debite intelligendum ea de quibus est hic principalis intentio, quod per uentrem .i. concauitatem inferiorem naturalium contentiuā post cutem supple & lardonem. sunt duo paniculi. s. uerum mirach, & uerū siphac. quorū unus. i. primus descendendo nominatur siphac. supple largo uocabulo, sicut et quilibet alius paniculus continens. sꝫ proprie appellatur mirach. & comprehendit itestina. supple mediantibus musculis. Et calefacit ea sua spissitudine & unctuositate ad modum supra expositum. Et comprehendit lacertos supple immediatius ꝙ̄ intestina. Sed circa istam litteram posset cadere in mente alicuius litteralis dubitatio. Nam dixit d. Auic. ꝙ post cutem sunt duo paniculi, & tamen inferius de tribus facit specialem mentionem. s. de paniculo mirach/ & siphac/ & zirbo adipino. secundo quia post cutem etiam preter hos paniculos sunt plures alii, ut paniculus dictus suspēsoris epatis & renum & splenis & huiusmodi. dicatur primo notando quod post cutē esse duos paniculos uel plures possumus dupliciter itelligere, uel. s. duos continentes & contentos uel continentes tantū. si primo intelligatur, sic dico. ut secundum motiuū concluditur, quod multo plur ꝙ̄ duo sunt paniculi post cutem. Et hoc modo non loquebatur dn̄s Auic. sed secundo modo. s. quod post cutem sunt duo paniculi tantum continentes. & quod hec sit mens domini Auic. pꝫ inspicienti textū cum sapore. nam dixit super uentrem post cutem. & exponebatur. i. super concauitatem continentem &c. & ex hoc patet ad secundum. Sꝫ adhuc stat prima difficultas. quia preter primos duos, ut mirach & siphac est etiam tertius paniculus continens, ut zirbus adipinus. Ad hoc dicatur quod dominus. A. loquitur de paniculis super totum uentrem. i. totam concauitatem continentibus anterius lateraliter & posterius. & sic tantum duo sunt super uentrem post cutem paniculi. s. mirach & siphac, quoniam ut ipse dixit in proxima sequenti parte quod siphac cum singulis fit. i. separatur ab aliis membris, est sicut spera. i. quoddam rotundū undiq3 continens. non sic autem continet zirbus adipinus, sed continet intestina circa anterius tantū, ut patet, & ideo de eo postremo determinauit et ea minus principaliter, ut patet i textu presentis capituli. & hoc de ista tota parte. sed alia pars.

Et secundus est interior

Nunc consequenter in ista pte determinat de anothomia secūdi paniculi. ut siphac, & diuiditur p̄sens ps in duas, quoniam primo facit quod dictū est. secundo ipē colligit sumatim iuuamenta. mēbrorum paniculorum ibi secunda Et ista duo uel lamina & prima adhuc in duas, quoniam primo

ponit intentionem suam .de anothomia ipsius si
phac.secundo de ipso siphac ponit opinionez quo
rundam ibi secundo, Quidam vero dicunt &c. pri
ma adhuc in duas.quoniã primo ponit ipsius ano
thomiam quantum ad formam ipsius & colligan
tiam cum alijs membris & ipsius originem.secun
do ponit ipsius iuuamenta secunda ibi, Et iuua
mentuz ipsius siphac est replere &c.de prima par
te dicit quattuor pricipaliter.dicit primo q iste pa
niculus interior nominatur beriteron . & nominat
rotundus. Et adducit rationem,quia nominatur
rotundus. & dicit quoniam cum singulis fit ab eo
quod tegit ipsum.est tunc sicut spera.ideo supple
dicitur rotundus sicut spera . super quẽ sunt sume
& additiones molles & foramina.i.super quez vel
in quo sunt quedam eminentie & dispositiones vel
foramina secundum apparentiam secunduz que
fit non apparens.vt spera,vt statim declarabitur.
dicit secundo quo ad intelligentiam eius.q conti
nuatur de super vellamini.i.diafragmati & proces
sio eius.i.origo eius.est ex supremo.i. parte supe
riore. & est subtilis sub cute ventris .i. in directo
ventris.i.versus partez anteriorez magis q̃z poste
riorem.Et paniculi eius.i.sub mirach,qui ẽ pani
culus proximior cuti.& addit q adherent ei.i. ime
diate duo ex lacertis ventris.i. latitudinales. dex
ter & finister adherentia vehementi.i. nõ alio me
diante.deinde continuatur post eos ambos lacer
tos.i.super eos vellamini.i.diafragmati & ptibus
eius carnosis.i.versus dorsum vbi carnosior ẽ dia
fragma.cõtinuatione vicinantibus post cõtinua
tionem suam cum stomaco.i.post illam,quaz pri
mo habuit versus stomacuz.Et post confirmatio
nem & soliditatez substantie eius.i.vbi fuit initiũ
eius.ex illis duabus partibus. Et illa continuatio
.s.siphac & diafragmat est versus dorsum. conti
nuatio dillatata.s.a dextris & sinistris. Tertio po
nendo distinctionem partium eius in subtilitate &
grossitie.dixit q ipse paniculus siphac. cum conti
nuatur epati.i.a parte dextra.est subtilis valde.i.
subtilior q̃z a sinistris.ratione.quia ab illa parte se
parãtur ab hoc paniculo.plures pãiculi.s. splenis
& paniculus.epar suspendens.Et ẽ ci in elleuatio
ne sua.ad stomacuz.i. versus anterius. etiam sup
ple magna subtilitas & in reflexione sua descendẽ
do.i.posterius versus dorsum.firmando.i. spisan
do respectu partis anterioris cum oppositione ve
narum & artarie magnarũ.i.propter id quod spar
git cum hoc paniculo posterius de ramis venarũ
& artarie extensarum per dorsum cuz oppositione
ergo.i.obuiatione dictarum venarum posterius &
non anterius. Et descendit subtus & fit zirbum.i.
ab hoc paniculo ibidẽ originatur zirbus adipinus.
Addit quarto.q currit super plurimuz albiteron
.i.super magnam partem.ipsius paniculi,hoc est
versus anterius.de subtilibus lacertis dillatatis
super ventrẽ.quia subtiliores fiunt plurimi lacer
torum circa mediuz ventris.quia i villos nerueos
terminantur.tunica vna & forsitan existimatur q
sit pars eius.s.siphac.propter continuationez eius
cum eo.& similitudinem suam.cuz supple siphac i
neruositate.Et addit,cuz singularis ergo fit ab eo
paniculo vel ab ea tunica.albiteron.i.cuz separa
tur & bene sequestratur siphac ab hac tunica,& ẽ
subtilis texture valde.i.disceritur q albiterõ .i.si
phac est subtilis texture valde.i.multo subtilior
saltem hic anterius . q̃z sit ista tunica supra pani
culum existens. dicit consequenter replicando.q
subtilius et purius.i.pars subtilior et min9 imixta
uenis uel artariis huius siphac est apud epiglota
lem.i.partem supra os stomaci et ortum paniculi
intrinsici costarum.i.pleure ex hoc paniculo.i.q̃
absolute mirach est subtilior in parte anteriori su
perius ad dexteraz a qua parte oritur pleuresia a
siphac &c.& hoc tantum dicit in littera. Pro in
telligentia omnium harum partium q2 artificiosa
fuit expositio data. Primo est notandum genera
liter q de anothomia huius paniculi.d.Auic. xiij.
tertij capi.primo uersus medium ponit quedam,
que & si uideantur a bene intelligente ad eundem
sensum posse retorqueri cum dictis hic.tamen q2
ibi quedam clarius posita sunt de isto paniculo q̃z
in presenti parte. Ideo ad habendam comple
tam notitiaz anothomie huius paniculi laudo ut
que ibi posita sunt cum hic scriptis coniungantur,
& ista cum illis.q2 etiam hic sunt quedam posita
que ibidem sunt recitata.& ista bene mente colli
gantur q2 inter uolumina illustriũ medicorum,ut
Galieni.Au. Rasis.& aliorũ non inueni aliquod
clarum ad cognoscendum istius paniculi compo
sitionem & colligantiam,qui tantum inter panicu
los in corpore humano preter mirach dicitur esse
maximus.& si via originis nõ dicatur esse primus,
quia vterqz paniculus dictus originatur a panicu
lo diafragmate vt statim videbitur.reliqui tamen
paniculi membrorum nutritiuorum ab hoc origi
nem sumunt. Secundo pro specialiori doctrina di
ctorum in prima parte est aduertenduz pro remo
tione dubitationis,que oriri posset,q licet mirach
sit paniculus.qui si a membris circũstãtibus sepa
raretur,esset sicut spera.tamen ille non est dictus
rotundus sicut iste, propter duas causas. prima ẽ
quia iste est primus.i.immediatus qui omnia cõ
tinet membra nutritiua.quia & si zirbus adipius
immediatius adhereat intestinis q̃z siphac. non
tamen omnia cõtinet membra nutritiua,vt supra
dictum est,& inferius de anothomia ipsius dicetur.
Et hoc q dicebat dominus Au.iz. tertij loco alle
gato cum dixit.Et siphac quidem ex suma horuz
est paniculus primus qui comprehẽdit viscera nu
tritiua omnia.meruit igitur quia primus magis
nominari rotundus q̃z mirach.secunda causa esse
potest,quia est melius separabilis & distinguibilis
siphac a reliquis q̃z mirach.& ideo dixit textus cũ
singulis fit &c.non sic autẽ dixit de mirach. ymo
mirach plurimam habet inhesionẽ & adherẽtiaz
cum muschulis intra ipsum & pinguedinem supra
ipsum.& hec fuit causa(vt existimo) erroris multo
rum doctorũ medicine.qui arbitrati sunt mirach
solum dici de agregato ex cute pinguedine & mus

culis ⁊ non de paniculo distincto ab eis. cuȝ tamē dominus. Aui. in capitulo presenti ponat hunc paniculum expresse in principio capituli. cum dixit post cutem sunt duo paniculi ⁊c. ⁊ in fine capituli expressius. ⁊ etiam. iȝ. tertij loco allegato cum dixit ꝙ supra siphac est mirach. et lacerti ventris. ecce ꝙ posuit differentiaȝ inter mirach ⁊ musculos. verū est tamen ꝙ auctores aliquando per mirach totum intelligunt, vt supra dictum est. Et hoc notat Aui. in fine capituli presentis. ⁊ hoc singulariter tenete contra communem errorem ⁊c. Tertio vero pro itelligētia illius partis supra quā vel in qua sunt summe ⁊ additiones moles ⁊c. Que causa huius iequalit̄ siphac potest in duobus potissimum conprehendi. primo propter equalitateȝ membrorūȝ vicinorum superiorum ⁊ inferioꝝ. vñ continuo cum tactu membrorum inequalium factus est inequalis. natura primo ē iequalitas mēbrorum supra ipsum, vt musculorum ipsius ventris. quia in aliqua parte coniunguntur musculi latitudinales cum longitudinalibus ⁊ transuersalibus, vt patet intelligenti situm ipsorum, vt supra dictum est, ⁊ in aliqua etiam parte grossiores sunt musculi latitudinales, vt apud originē versus dorsum, ⁊ in aliqua minus grossi, propter istā inequalitatem membrorum comprimētiū siphac fit ipē habens depressiones ⁊ elleuationes. Merito etiā membrorum inferiorum inequalium aliquando comprimentium siphac sursuȝ, vt in extensione intestinorum a fecibus vel ventositate redditur inequalis, nam infra siphac est zirbus adipinus multum inequalis, vt constat ⁊ infra zirbum, vt etiaȝ dixit dominus. Aui. iȝ. tertij in misenterio inter venas meseraicas sunt quedaȝ carnes glandose quarum vtilitas fuit ad aliquando humectandum intestina indigentia humiditate, quod patȝ per hoc ꝙ aliquando dura comedētes egerūt molia, sicut etiam est de amigdolis circa radicem lingue existentibus. huiusmodi ergo carnes reddunt zirbū inequalem, ⁊ consequenter etiaȝ siphac remanet inequalis. Alia causa pricipalis summi potest ratione finis. Nam si siphac fuisset tensus nō habēs elleuationes ⁊ depressiones cum intestina fuissēt repleta ⁊ extensa a ventositate nisi fuissȝ obediēs siphac ad certas dimensiones extendi fuissȝ i qualibet debili extensione itestinorū facta extēsio violenta ipsius siphac. ⁊ sic distensio ipsius partiū ad inuicem ⁊ solutio continui, ⁊ consequenter dolor. fuit ergo conueniens ipsum habere additiōes vel elleuationes quasdam molles. i. aptas extensioni, ⁊ consequenter depressiones vel concauitates, que etiaȝ appellari possunt foramina improprie. ⁊ ista causa multum mihi placet. Consequenter aduertendum circa secundum dictum ꝙ notanter dominus Aui. dixit ꝙ supra siphac sunt duo musculi latitudinales ⁊c. ⁊ non fecit mentionem de alijs. cū tamen supra ipsum sint octo, vt supra dictum est. Et sic ē expresse de mente. G. vltimo capitulo sexto de iuuamentis. hoc ideo fecit quia mediātibus his musculis principaliter perficitur operatio intestinorūȝ tutamine quorū principaliter factus est siphac huiusmodi. Nam principalissima intestinorum operatio est expulsio, vt. xvi. tertij ad principiū. Et qz latitudinales musculi maxime ad hoc iuuant de mente. G. loco allegato. ⁊ Aui. iȝ. tertij capitulo primo i pricipio, ideo de his principalem fecit mentionem. ⁊ istos natura ordinauit imediate siphac adherere vt melior fieret siphac compressio intestinorum, ⁊ exinde fecuȝ expressio ⁊ expulsio. Secundo pro spetialiori intelligentia originis ipsius siphac. est primo supponendū illud qd dicit dominus. Aui. de ipso. iȝ. tertij loco sepe allegato dicit enim. Quando continuatur vellamini, ⁊ obuiāt due extremitates eius apud dorsuȝ tunc ligatur illis exinde est eius initium, eius nāqȝ initiuȝ est superfluitas descendens ex vellamine ad os stomaci ⁊ obuiat ei superfluitas eius. qd ex ipo ascendit ad dorsum, Ex quibus verbis nobis insignauit dominus Aui. modum originis siphac taliter. Naȝ postq̄ formatus fuit paniculus diafragma, qui dictus est vellamen, tunc ex materia que superfluit formationi eius, fit siphac hoc modo. s. ꝙ illud superfluum diuiditur in duas partes, vnaȝ que vadit versus stomacum anterius, aliam que descendit ad dorsum. ⁊ illa que descēdit, reflectit se. et obuiat illi que vadit ad stomacum, et exinde fit siphac. Et huic siphac secundum istum moduȝ generato. Addit Aui. loco allegato, fiunt reflexiones. s. ad dextrum et sinistrum. sursum et deorsum terminando ad dorsuȝ, et in dorso vniuntur, et ibidem fit spissius. propter secum multum ibidem comisceri de ramis vene magne et artarie adorti extensarum per dorsuȝ. Et ex his patet. quomodo iste paniculus continuatur desuper vellamini. i. diafragmati, et quomodo ei⁹ pcessio. i. modus originis est ex supremo. quia ex superfluo ipsius diafragmatis. et quomodo continuatur partibus eius carnosis continuatione vnitionis. quia terminantur eius reflexiones ad dorsum vbi diafragma est carnosius. et ibidem vniuntur iste reflexiones postq̄ fuit cōtinuata pars. que transiuit versus dorsuȝ et fuit reflexa sursum ad partem circa stomacum. existentem vbi fuit confirmata. et solidata substātia siphac. et tunc fuit illa dillatata continuatio. s. ad dextrum et sinistrum versus dorsum. reliqua sunt clara. vsqȝ ad illā partē et currit sup pleura.

Sed circa istam partem potest dubitari, nam ex hoc sequitur oppositum, quod dixit do. Auic. prima primi doctrina de membris ubi noluit omnes paniculos in concauitatibus naturaliuȝ mēbrorum repertos originari a siphac cooperiente musculos. i. apud mirach, et omnes paniculos i uentre spiritualium contentos originari a pleura, ita quod etiam diafragma habet inde originem, ut patet ibidem in textu, et tamen ibi colligitur, ⁊ xiii. tertij expressius qd siphac uere originatur a

diafragmate, et pleura originatur a siphac maxi
me circa dextrum eius ideo circa illam partem ē
subtilior. Ad hoc dicatur quod vnum membrum
ab alio originari est duplex, uno modo uere, quan
do scilicet ex superfluo generationis unius aliud
generatur, quomodo dicimus nucham originari
a cerebro. secundo unū dicimus originari ab alio
taliter quia cum alio habet colligantiam, ita ut
vnum et minus alio dicatur egredi a maiore . et
secundum primum modum est sententia Auic.
hic et xiii. tertii, et secundum secundū modum lo
quebatur in doctrina de membris, quia ita pani
culus mirach maior est q̃ȝ siphac et q̃ȝ aliqs ali⁹
dicim⁹ oēm paniculū ide oriri, ita dicat̃ de pleura.
Circa quam partem est aduertendum q̄ ex cō
simili textu huic posito a. d. Auic. loco allegato i
maginatus est speculator eximius Gentilis de ful
genio super illa parte qđ ex subtiliori parte huius
siphac fit tunica quedaȝ, que imediatius adheret
lacertis q̃ȝ siphac. Et ista tunica uel paniculus, q
stat in medio inter siphac ꝛ substantiam carnosā
muschulorum, dicitur recte siphac. ꝛ iste est berite
ron. dicit ipse, de quo imaginatur. d. Auic. q̄ fit pri
cipium pleurę ꝛ aliorum paniculorum, ut pectoris
ꝛ aliorum, fit ex origine istius paniculi beriteron .
superfluit etiam zirbus ꝛc. Sed salua tanti uiri re
uerentia non uideo vnde hec sua imaginatio ha
beat necessitatem. ꝛ contra istam stat primo cōis
doctrina medicorum ex expressione Auer . primo
col. cap. de anothomia mirach, dicentium q̄ post
muschulos uentris uersus intestina duo tantū me
diant paniculi. s. siphac ꝛ zirbus, ubi secundū hanc
imaginationem essent tres. secundo contra hoc ē
experientia anothomistarum, qui tantuȝ duos nu
merant paniculos post muschulos uentris. Neqȝ
obstat textus super quo fundatur. Nam postq̃ȝ po
suerat loco allegato Auic. modum generationis si
phac addidit. Et est ei tunica ex subtiliato lacer
to uentris cooperiens ꝛc. quam ipse. Gal. appella
uit uerum siphac, qꝛ paulopost addit Auic. Et sub
ipsa est subtile eius quod est uere siphac debet er
go intelligi. Et est ei tunica subtiliato lacerto, nō
quidem uera sed secundum apparentiam tantum.
pro quo bene intelligendo aduertendum qꝛ lacer
ti latitudinales maxime circa medium uentris in
cordas ꝛ uillos nerueos terminantur, ꝛ ita etiā trās
uersales ex comixtione illarum cordarum uel uil
lorum ipsarum connexione adinuicem uidetur pa
niculus quidam generari, non quidem totū coope
riens, sicut facit siphac sed nobilem tantum partē
uentris, qui tantuȝ non est uere paniculus. Et hoc
est iudicio meo quod dicit textus noster cuȝ dixit
Et curet super plurimum albiteron, notāter dixit
plurimum. i. magnam partem de subtilibus lacer
tis dillatatis, i. de lacertis subtiliatis ꝛ dillatatis su
per uentrem tunica unga. i. apparenter, quod mani
festatur per hoc qđ addidit. Et forsitan existima
tur q̄ sit pars eius, s. siphac propter continuationē
eius, i. adherentiam magnam cum eo. ꝛ similitudi
nem magnam cum eo ī neruositate, ut imaginaba
tur. G. loco allegato ꝛ tamen supple non est uerus
paniculus, quod declaratur per hoc quod subdit .
Cum ergo singulis fit, i. separatur ab eo paniculo
apparente albiteron. i. siphac est subtilis texture
ualde respectu. s. illorum uillorum neruorum sic
comixtorum. ꝛ ille est albiterō uere. Et hoc modo
legendo hec sententia. A. expresse ꝯdicit iudicio
imagiatō gētilis utȝ reliq̃ sunt clara. Legatur tota
littera secundum expositionem ut supra . Sequi
tur alia pars.

Et iuuamentum, In hac parte postq̃ȝ. d. Auic.
ponit anothomiam siphac iam i presenti parte po
nit eius utilitatem ꝛ iuuamenta. Et dixit quatuor
principaliter. prio dixit q̄ iuuamēta huius siphac
est replere quod est inter lacertos uentris ꝛ intesti
na, ꝛ stringere locum, ꝛ prohibere superfluitates .
ne cadant in locis uacuis cū adiutorio diafragma
tis, quod est posterius, dicit secundo quod ipsius iu
uamentum est comprimere post eius intestina . ꝛ
uiscera euacuantia superfluitat̃ cum proxime sūt
ad expellendū qđ in eis est de fece ꝛ aqua uł ipis
ydropicis ꝛ urinā. Tertio dixit quod ipsius iuua
mentum est prohibere inflationem uehementem.
Dicit quarto qđ ligat uiscera ligamento forti, ꝛ ē
in dorso sicut res una, ꝛ lacerti omnes posterius su
per carnem glandosam quasi substētatam eis ꝛ
uenis magnis ꝛ meatibus continuatis inter inte
stina ꝛ stomacum. Que littera et si quo ad maxi
mam eius partem uideatur satis clara, tam̄ pro
manifestatiori intelligentia. primo circa primum
dictum est animaduertenduȝ qđ ex illa littera ui
detur posse colligi qđ inter muschulos et intestina
non cadit alius paniculus preter siphac et omnia
intestina cooperiens, ut supra dictum est, replet er
go medium uel concauitatem omnem existentem
inter muschulos et intestina preterq̃ȝ a parte an
teriori ubi est zirbus adipinus, ut post declarabit̃.
hic est igitur paniculus qui adheret intestinis la
teraliter et circa dorsum, et ideo dr̃ stringere locū,
quia replet sicut etiam solemus dicere sachum re
pletum esse strictuȝ ita ut nihil ultra recipi possit
ita est de illa concauitate, nam paniculo repletur
et ita stringitur locus, et adducit causam principa
lem huius imediate adherentie ad intestina per
hoc quod addit, et prohibere superfluitat̃, i. prop
ter prohibitōm supple membrorum superiorum.
ne cadant in locis uacuis, quia uacuitas est causa
receptionis superfluitatum.. ut inferius tractatu
secundo huius, ad hoc etiam adiuuat diafragma
quod est posterius, quia non sic immediate adhe
ret intestinis sicut siphac, est tamen defensaculum
superfluitatum membrorum spiritualium et ani
matorum ne in cōcauitatem naturaliū recipiātur.

¶ Circa secundum dictum est considerandum quod licet isti termini uiscera et itestina aliquando ab auctoribus sumantur ut sunt termini omnes et sinonimi ad omnia membra organica interiora et occulta. tamen in proposito per uiscera intellexit proprie membra organica in concauitate naturalium contēta. ut stomacus epar renes uesica etc. Et per intestina intellexit illa membra que solemus intestina appellare que. s. sunt membra deputata ad receptionem superfluitatum grossarum prime digestionis. tertio notādum quod licet comprimere huiusmōi mēbra posterius etc. sit proprie officiū musculorum latitudinalium uentris ut dixit Gal. vi. de iuuamentis ultio. c. et alibi pluries. tamen. d. Auic. h et xiij. tertij h iuuamētū attribuit huic paniculo. Et hoc est quia mediante hoc paniculo dicti muscbuli perfectissime complent officium suum. quia enim iste paniculus immediate attingit uiscera et intestina et vniquaque circūuoluitur per compressionem ergo dictorum muscbulorum uersus posterius comprimitur iste paniculus. qō attingens est omnia uiscera et maxime deputata expulsioni ut intestina et uesicam. ad que non attingerent dicti muscbuli. quia neque superiores intestino recto neque uesice iuuat principaliter iste paniculus ad huiusmodi expulsionem. ¶ Ulterius aduertendum quod iste paniculus licet de intentione. d. Auic. iuuet et ad expulsionem uentositatis interdum agregate in testinis. et aliquando ad partum perficiendum de his tamen non facit mentionem. d. Auic. uel quia relinquens has operationes notas ex his que hic ponuntur. uel quia iste sunt principaliores operationes de quibus hic facit mentionē. quia operatio partus non conuenit nisi mulieribus. et ad euacuationem uentositatis non sic necessaria est talis compressio sicut ad alias superfluitates expellendas quia sola euaporatiua forte sufficerent. ¶ Circa tertiū dictum aduertendum quod notanter dixit inflationem uehementem propter id quod supradictum super illa parte quod iste paniculus habet depressiones et additiones. quia naturale est huic paniculo ut aliquando extendatur. et certam inflationem nō prohibeat. ut eam. s. que cōmuniter sequitur repletionem intestinorum a fecibus sed bene prohibet inflationem uehementem que aliquando contingeret in intestinis. vnde causaretur dolor accutissimus nisi esset iste paniculus obuiās intestinis cum elleuantur et tumescunt. et sic huic uehementi inflationi resistit. ¶ Circa quartum dictum. sunt omnia clara ex superius dictis de anothomia ipsius pter id quod dicitur et lacerti omnes posterius etc. vbi reperitur duplex littera. Nam dicit littera exterior et fit totum super carnem glandosam etc. i. et totus iste paniculus sustentatur super carne glandosa de qua dictum est supra sustentatur etiam maxime uersus dorsum uenis et artarijs et meatibus continuatis etc. i. mesaraicis super quibus omnibus sustentatur et sic est littera clara. alia littera reperitur in textu et lacerti omnes etc. i. qō iste paniculus cū carne glandosa sustētatur lacertis qui omnes sūt posterius. i. post paniculum. s. supra paniculum et uenis magnis etc. lego totam litteram. Et iuuamentum eius siphac est replere quod est. i. concauitate existente inter lacertos et intestina. et stringere locum. i. vn̄ sit strictura concauitat. Et probibere superfluitatē. i. et hoc factum est principaliter a natura propter prohibere etc. ne dicatur in locis uacuis cum adiutorio diafragmate. i. hoc etiam iuuamentum afferret diafragma quod est posterius supple quam paniculus ad contangendum. Aliud iuuamentum est comprimere posterius intestina. i. adiuuare compressionem fiendam a muschulis latitudinalibus circa intestina proprie sumpta. Et uiscera euacuantiā superfluitatem. i. principaliter deputata ad euacuandum etc. cum proxima sunt ad expellendum. i. cum natura intēdit expulsionē ipsorum membrorum eius quod in eis est de fece et aqua idropisis et urina quia per compressionem siphac circa intestina aqua in asclite contenta i cō cauitate inter siphac et intestina comprimitur. et per poros uenarum mesaraicarum et ramorū uene chilis reingreditur in uenas et aliquando tandem mouetur ad renes et uesicam et aliquādo aliqua ipsius pars mouetur per concauum epatis ad intestina et aliquando imediate in intestina et per secessum educitur iuuant etiam ad prohibendum inflationem uehementem secundum qō dictum est. Et ligat uiscera ligamento forti et est in dorso sicut res vna ut supra expositum est. Et fit totum secundum unam litteram. i. fit totus paniculus quasi sustentatus uenis et carne glandosa etc. uel secundum qō littera manet sustentatur lacertis qui omnes sunt post eius etc. Sequitur alia pars.

Quidam uero dicunt In hac parte. d. Auic. ponit sententiam quorumdam de commixtione uillorum in ipso siphac. et duo facit. primo ponit opinionem ipsorum satis generalem de commixtione uillorum in membris paniculosis. Secūdo ipse remouet iudicium istorum propter quedā specialia membra secunda pars ibi proxime Et isti quidem non ē possibile etc. de his duabus partibus dixit primo. Quidam uero dicunt quod non per transit ut dicatur. i. uerum ē quod in siphac. i. in quolibet membro paniculoso continente. sunt genera uillorum contextorum secundum partes notas uillorum que sunt instrumenta uirtutum trium naturalium. s. ministrantium ut attractiue retentiue et expulsiue. dixit secundo istud dictum generale mūdificando. Isti quidem non est possibile ut dicant. i. istud non est uerum in tunicis uenarum uesice et matricis nisi de aliquo paniculo ymo est corpus singulare. ¶ Circa intelligentiam quarum partium satis intrinsicarum et obscurarum est considerandum quod quidam sunt arbitrati quod omnia mēbra paniculosa et maxime aliquorum otentiua obiecti ut sūt stomacus et itestina. cōponātur ex duobus tunicis

uel pan̄iculus, in uno quorum esset principaliter
unum genus uillorum, ut in extrinseco genus uil
lorum latitudinalium. et i itrinseco essent comixti
uilli transuersales cum longitudinalibus. per uil
los, intelligendo partes membrorum ad modum
fillorum protensas per membra, que filla quando
q3 incedunt scd̄m diametrū longitudinis mēbri, et
dicuntur longitudinales. quandoq3 secundum dia
metrum latitudinis, ⁊ dicuntur latitudinales, quā
doq3 protenduntur per membru3 taliter ut capiāt
aliquod de diametro latitudinis ⁊ longitudinis ⁊
uocātur transuersales. Notādū ḟo de mente do.
Auic. prima primi de membris. q̄ huiusmodi gene
ra uillorum sunt instrumenta uirtutum naturaliū
anime ministrantium differenẗ. Nam mediātibus
uillis longitudinalib⁹ perficitur operatio uirtutis
atractiue, que est atractio, ⁊ mediantibus latitudi
nalibus perficitur operatio expulsiue, ⁊ medianti
bus transuersalibus perficitur operatio retentiue,
⁊ maxime hoc intelligendo de membris habenti
bus operatiōes toti cōmunes. q2 membra particu
laria pro operationibus proprijs non necessario in
diguerunt huiusmodi uillis saltem manifestis, sed
ad has operationes perficiendas sola sufficit ipso
rum membrorum propria complexio, ut expresse
colligitur in doctrina de virtutibus, ideo bene dic
tum suum intelligebant de membris paniculosis.
alia coram obiecta continentibus. Tertio aduer
tendum, ⁊ est declaratio primi notati, q̄ cā propter
quam fuerunt isti moti ad hoc ponendum. s. q̄ om
nia talia membra habent duas tunicas, in quaru3
vna exteriore essent maxime uilli latitudiales, ⁊ i
interiore longitudinales cum transuersalibus, fuit
satis apparens. q2 atractio vnius obiecti ⁊ expul
sio eiusdem sunt motus satis contrarij. ne ergo ho
rum instrumenta sese mutuo impedirent. ut. s. mo
tus longitudinalium impediret motum latitudina
lium, non fuit conueniens huiusmodi uillos in ea
dem tunica esse contextos. sed melius fuit istos in
diuersis tunicis fore situatos. vnde satis utile fuit
ut uilli atrahendi ⁊ retinendi essent simul. Causa
autem qr̄ constituti sunt uilli latitudinales in tuni
ca exteriori, ⁊ longitudinales in iteriori, fuit ꝑpter
hoc. q2 attrahens melius attrahit dum imediate
atrahibile ꝯtigit. Ite3 q2 qd̄ attrahit, sub rōne cō
ueniēẗ attrahit, Jdō fuit ꝯueniēs mēbꝝ attrahēs
ƀ3 instrumenta attrahenda ꝯtingere attrahibile.
Et per idem patet q̄ fuit conueniēs uillos trāsuer
sales in eadem tunica esse contextos. Et propter
oppositas causas patet quare conueniens fuit uil
los latitudinales in tunica exteriore esse cōtextos.
Jstud fuit motiuu3 istorū. Et hoc est iudicio meo
qd̄ uoluit in prima parte. legatur ergo sic littera.
Quidam dicunt non pertransit ut dicatur. i. ueru3
est qd̄ in siphac. i. in quolibet paniculoso membro
continente ⁊ operante operationem cōmunē. sunt
omnia genera uillorum contextoru3, scd̄m partes
notas. i. secundum partes sensibiliter differentes
in duabus tunicis ipsius membri. i. intrinsica ⁊ ex
trinsica. Et addit declarando supple dico uilloru3

qui sunt instrumenta trium uirtutum naturalium,
ut supra expositum est. Et hoc dixit quodāmodo
tacite reddendo causam motiuam istorum. q2 isti
uilli sunt instrumenta uirtutum operationum con
trariarum. ne ergo sese impediant, fuit conueniēs
ut supra ⁊c. Qd̄ dictum. d. Auic. modificans dixit.
Et isti quidem non est possibile dicant istud in tu
nicis uenarum. ⁊ uesice ⁊ matricis, quasi dicat lic3
uerum sit. hoc. s. in membris habentibus duas
⁊c. ut plurimum uilli sint secundum ordinem ⁊ sitū
suprapositum situati, tamen non est uerum genera
liter qd̄ omnia membra neruosa uł paniculosa cō
tentiua ⁊c. habeant uillos contextos in diuersis tu
nicis, q2 hoc fallit in his primis de quibus i littera.
et hoc. quia nullum primorum duorum membro
rum est compositum ex duabus tunicis. non hoc
est uerum de matrice ex duobus pan̄iculis compo
sita. de qua tamē pan̄icul⁹ interior est corpus vnū
singulare paniculosum. ⁊ tamen in eo sunt omnia
uillorum genera contexta. q̄ autem uene ⁊ uesica
sint ex vnica tunica tantum cōstituta, est expresse
de mente. d. Auic. prima primi doctrina de mem
bris, ⁊ q̄ matrix ex duabus tunicis componatur. ⁊
tamen in intrinsica tunica sint contexta omnia uil
lorum genera. est de mente eiusdem scd̄a tertii. c.
. i. infra a principio per unam columnam. Neq3 cō
cludit motiuum eorum. q2 licet uilli latitudinales
⁊ longitudinales sint ad diuersas operationes, ut
ad attractionē ⁊ expulsionē, ⁊ vna operatio uidea
tur aliam impedire, non propterea est concluden
dum. qd̄ oporteat istos uillos in diuersis tunicis ēē
contextos, quia possunt taliter disponi in una tu
nica, ut uilli longitudinales non impedient latitu
dinales. ⁊ hoc p̄cipue quādo illa tunica erit spisse
et sollide substantie. ut est intrinsica tunica matri
cis multum uenosa. nam in p̄te magis intrinseca
situātur longitudinales, ⁊ in p̄te magis extrinsica
situantur latitudinales. Et hoc est quod dicit tex
tus. Et istud quidem non est possibile ut dicāt. i.
non est hoc generaliter uerum, ut patet in tunicis
uenarū et uesica que. s. ex unica tunica tm̄ cōstitu
untur. ⁊ tm̄ sunt mēbra paniculosa ꝯtinētia ⁊c. nō
est ēt uerū de matrice habente duas tunicas. et
si littera dicat ubi, de quo paniculorum falsificaẗ
qd̄ dictū est ut de paniculo intrinsico. ⁊ sic est lit
tera clara. Et si littera iacet nisi, debet sic exponi.
Et matricis in quibus falsificatur, ut dictum est. ⁊
supple non est uerum qd̄ dicit nisi de aliquo pani
culorum uel de aliquo membro paniculoso, ut sto
maco intestinis ⁊c. prima littera mihi magis pla
cet ut dicat ubi de aliquo, et non dicat nisi. quomo
docūq3 reperiatur, habes litteram claram ad eun
dem tamen sensum retorquendo ⁊c. Sed circa
unum hic suppositum. cadit una leuis dubitatio
quoniam supponitur uesicam habere tantum uni
cam tunicam, et. d. Auic. tamen. xix. tertij capi
tulo primo ponit eam habere duas tunicas. Jde3
dixit auerroys primo colliget. Ad hoc potest dici
duplex respōsio. prima est qd̄ uerū ē quod h3 duas
tunicas secundum ueritate3. sed unicam tantu3

habet. secundum apparentiam, quia sunt occulte et inseparabiles. uel aliter etiam melius dicatur quod uesica non habet nisi unicam tunicam totam eius capacitatem ambientem, secundum partem autem ipsius habet duas. s. secundum partem illam secundum quam ad uesicam pertingunt pori uritides. ut secundum partem superiorem ipsius. Si enim unica fuisset tunica solum, repleta uesica, potuisset urina regurgitare uersus renes aut etiam comprimēdo partes pectinis debuisset sursum ascendere urina. cuius oppositum manifestat experimentum. fuit ergo expediens ibidē esse duas tunicas perforatas foraminibus non directe sibi appositis per que defert urina in uesicam. Unde cum intrat primam tunicam, labitur supra superfitiem secūdo usque dum occurrat foraminibus in secunda tunica et ibi ingreditur in concauitatem uesice et sic impleta uesica et extensa tunica ipsa quo ad partem superiorem tunc occurrunt foramina interioris tunice. tunice superiori, et sibi inherēt et proinde quātomagis vesica repletur et extenditur tātomagis prohibetur exitus urine, vt loco eodē. Ad propositum itaque nostrum. quia pars superior uesice fuit i creatiōe tenuis preter alias utilitates, fuit cōueniens uesicā quo ad illā partē habere duas tunicas. ut potuissent uilli, qui sunt instrumēta uirtutū, cōuenienter disponi. quia in unica tantum non potuissent secus esse de parte inferiore ipsius uesice que creata fuit spisse substātie. quia super fundum ipsius residet aquositas mordicatiua, potuerunt ergo genera uillorū in eadē taliter disponi ut sese nō impedirent in operatiōibus. et hoc sufficit dño. Auic. ad probādū contra illos etc. Sequitur alia pars Et ista duo sunt etc. In ista parte postquam specialiter diuisit superius posuit anothomiam mirach et siphac ponēdo cū hoc ipsorum utilitates, iam sumatim colligit ipsorum amborū simul iuuamētum quoddā generale. et duo facit, nā primo facit quod dictū est. secūdo ipse ponit quēdam modū cōpositionis et terminatiōis ipsorū apud pectinē. secūda ibi, Cūque perueniūt ad pectinē dicit primo quod ista duo uellamina, i. isti duo panniculi tutamina sunt uiscerum cōcauitatis inferioris, i. organicorū mēbrorum cōtentorum in cōcauitate inferiori. et clara est littera. dicit secūdo. s. descendendo, quia ipsorū origo ut supra dictū est versus diafragma, Fiunt in eis duo foramina stricta quasi ambo sint per que trāsit lombare dextrum et sinistrum in eis inseparabilia donec fiāt sicut due kistes duorū ouorū, pro intelligentia cuius secūdi dicti sunt quedā notanda maxime ad intelligentiā terminorū, quia talis recta intelligentia multum proficiet sequētibus. primo ergo aduertēdum quod per pectinē debemus itelligere partem illā uentris, que est circa os femoris in fine illiorum et circa radicem virge in uiris, et circa os extrinsicū vulue i mulieribus, secundo aduertēdū quod per lombare intelligunt hic medici suspensoriū uel suspensoria testiculorum, non dico bursam testiculos suspendentem, quia talis a medicis appellatur osseum et aliquādo eā appellauit

s. pudendum, aliquādo uirile. Sed per lōbaria intelligere debemus uasa seminaria dicta, que tātum sunt duplicia, quoniā quedā super testiculos sunt posita et ad eos terminātur ad extrema superiora testiculorum deinde descēdūt ad aliud extremum inferius deinde iterato sursum ad eadem extrema reuoluūtur. unde talia dicta sunt inuoluta et uocātur preparatoria, quia mām spermatis testiculis defferendo disponūt et preparant, et huiusmodi uoluit. Ari. sperma generari et nō in testiculis, quidam seruiūt testiculis seruitio dellatorio tantum defferendo ipsum uerū sperma uersus radicē uirge deorsum prius descēdendo uersus anum et collum uesice deinde ascendendo ad radicem uirge ut tādē per canales proprios uirge defferatur in locum debitū cōceptionis. hoc dictū est in uiris, similiter ēt et in mulieribus reperiuntur etc. tamen multum differenter quorū diuersitas ad pñs adducere nō cōuenit. unū tamen non tacebo, quod est de mente. S. 14. de utilitate particularum, quod fortasis in opere utilitatem afferet. s. quod huiusmodi uasa, ut in fen patebit, in uiris non circūuoluūtur testiculis ne ipsis immediate adhereant et cōtāgāt sed inter ipsa et testiculos cadit una caro media glandossa, non sic autē est in mulieribus sed imediate testiculos tangunt mulierum. Et hoc propter laxitatem testiculorum uirorum respectu uasorum suorum solidorum et durorum respectu vasorū in mulieribus cōparatione suorum testiculorum. modus autem originis horū uasorum ē dextro et sinistro in aliquibus cōis et in aliquibus differunt, conueniunt quidē, quia quodlibet illorum originatur supra renes et eodē modo contexuntur et eisdem consustentantur. sed differunt, quoniam lombare dextrum originatur superius a uena kilis. et artaria adorti imediate in directo renis dextri, lombare uero sinistrum non originatur sic sursum ab artaria uel uena kilis per dorsum protēsis sed imediate originatur a uena emulgente ad renem sinistrum terminata. Modus autem specialis originis talis est. quoniam a dextra corporis parte coram rene dextro a corpore artarie et uene kilis per dorsum descendentium originantur rami plurimi ferē per totum et paucissimi ab artariis et uenis emulgentibus tendentibus in renem dextrum qua siquidem rami multipliciter contexuntur unde in vnum corpus sunt protensi infra renem ipsum dextrū. In parte uero sinistra a uenis et artariis emulgentibus tantum originātur plurimi rami, qui tandem ēt per fortem adinuicem comixtionem infra renem sinistrum in unum corpus protenduntur, et tanta est istorum anfractuum ramorum facta uehemens inuolutio et comistio, quod si uelles unum istorum ramorum incidere, non posses sine alio uel aliis. Et hoc est quod
20. dicit. d. Aui. fen tertii capitulo. i. cū dixit Et i meatibus quidē uenientibus ad duo oua, i. de istis uasis uenientibus ad testiculos, Est ō uenis pulsatilibus et quietis plurimū ramificatis ex uena pulsatilli et uena quieta que sunt due radices ramifacantes plurimorum anfractuum et inuolutionum. que tā

diu ramificantur. supple et cōmiscentur donec in cisio tua, quam in una illarum duaruꝫ facis supple uel facere intendis, sit similis icissioni tue quā facis supple uel facere intendis in pluribus uenis ꝛc. Sūt ēt huiusmōi corpora sustētata carne glādosa quadā. Et ex his dictis patet claꝝ uerbuꝫ .d. G.xiiii. de utilitate ꝑticulaꝝ cum dixit. Adinuenit natura uasis spermaticis longum quoddaꝫ corpus ꝛ uaricosum ꝛ cōcauum amplians ꝛ dillatās usque plurimum undique sicut possibile erat ad suceptioneꝫ copiosam multi spermatis ꝛc. Et ex hijs omnibus corolarie patet primo ueritas dicentium quod uasa predicta ortum habent a corde ꝛ epate, quarum est mediatꝫ qꝛ mediātibus uena kili ꝛ artaria magna. patet secundo quod substantia istorum uasorum est ad rubeum declinans ꝛ maxime circa ipsorum principium. est enim uenosa. patet tertio qꝛ uas dextrum est deferens sanguinem calidioreꝫ ꝛ magis spirituosum sinistro. Et ex hoc ultimo patet. quare rustici uolentes generare masculos stringunt sinistrum testiculū tauri. ut effūdatur semen ex dextro tantum qđ est calidius Ga. tertii de signis masculinitat̄. Et quando talia uasa ut supra dictum est, sunt delatiua materie spermatice ad testiculos, fuit expediens a natura i siphac ordinari duo foramia. qm̄ talia uasa ad testiculos uenientia uidēt̄ siphac pforare i suo descēsu i duobus locis, ut a dextris ꝛ a sinistris i fine illoꝝ. s. os pectinis, per hūc ergo paniculū sic perforatū descendunt dicta uasa usque ad contactum testiculorum, ut supra dictum est. Paniculus auteꝫ talis perforatus dicitur tanquaꝫ defensaculum ꝛ coopertorium talium uasorum. licet rationabile ꝛ credibile sit. preter dictum paniculum esse appropriatus paniculo huiusmodi uasa immediate circundantia, sicut etiam quelibet uene ultra substantiā uenosam ponuntur habere paniculum cooperientem. quod manifestatur per hoc. quia apostematibus membrorum paniculosorum maxime pleurise apparet pulsus serinus ꝛ tensus, quod nō esset nisi quia uene ultra substantiam propriam haberent paniculum cooperientem habentem cum alijs paniculis colligantiam. pro hoc etiam alie possent rationes adduci. Sed hic diligenter obsecro attendatis, quia in hoc sepe falluntur medici precipue cirugici. quod non secundam communem doctrinam auctorum ille paniculus siphac ab illis locis ubi pforatur inferius descendens cooperiēs dicta uasa in principio sui scđm naturam est sicut clausus immediate ferre attingens uasa ꝗuis possit dilatari ꝛ frangi per accidens. Cumqꝫ a principio perforationis pertransiuerunt uasa. tunc incipit dilatari ꝛ allongari. ꝛ non cessat eius elongatio augeri. usqꝫ ad testiculos ad quos cum peruenit, dillatatur dillatatōe multa. ut cōtineat dictos testiculos. demū uersus finem testiculorum iterato constringitur. ꝛ ex hoc paniculo siphac taliter situato ꝛ alio paniculo spissiore ꝛ grossiore talem habentem ad ipsū siphac habitudinem, qualem habet mirach. proprium. uentris simul cum cuti ad siphac uerum cōstituitur bursa testiculorum siue osseum, constituitur ergo osseum ex duabus tunicis tunica scilicet intrinsica que est ipse paniculus siphac sic distensus. ꝛ tunica extrinsica habente ortum ex parte femoris continuata retro apud collum uesice. ante uero ad ipsam uirgam. ꝛ a lateribus ambobus inguinibus. Et dictus paniculus interior siphac a principio perforationis eius dr̄ communiter a medicis didimus. licet Inueniam conciliatoreꝫ in differentia xxxvii. didimuꝫ appellare uasa seminaria superiora ꝛ non ipsum paniculum. In hac etiam sententia inueni Ghirardum in suis glosullis super uiatico. Reliquos omnes iuenio uno uerbo sentientes quod ipse siphac perforatus ꝛ inferius distensus appellatur didimus. Et sic de comuni doctrina teneamus ne equiuocare contingeret, cū inferius de ruptura ꝛ dillatatione didimi tractabitur. Et hoc bene menti teneatis propter equiuocationes euitandas. Et ex his bene intellectis habitis optimam intelligentiam ad futura. Ad ueritatem postremo pro intelligentia unius particularis textus. quod ipse siphac uel didimus non est unus continens in una concauitate ambos testiculos. sꝫ ex eo paniculo fiunt due concauitates duobus testiculis apropriate. ꝛ hoc fecit natura ne unus testiculorum alium contangeret. ꝛ consequenter ne unius nocumentum facile alteri communicaretur. Et ex his omnibus clara est littera. lego ipsaꝫ. Cū qꝫ perueniunt ad pectinem. s. tales paniculi descendēdo. Fiūt in eis duo foramina stricta supple a natura stricta. i. fere adequate continentia ipsa uasa in ipso principio. quasi ipsa ambo sint p que transit lombare dextruꝫ ꝛ sinistrū dixit quasi propter pāniculum superiorem per quem non proprie dicuntur pertransire. sed per inferiorem tantum. tamen innuit. quod etiam paniculus superior ita formatur ita ut. s. a principio sue aptionis sit multum strictum orifficium, deide dillatatur ad compositionem ossei, sicut etiā inferioꝛ. lombare. i. uas seminarium dextrum ꝛ sinistrum, q quo modo conueniant ꝛ differant, dictuꝫ est supra in eis orificijs isepabilia. i. per nāꝫ adepte cōtēta in eis orificiis. quia non sunt naturaliter latiora quām grossiora sint talia uasa. licet accidentaliter possint dillatari propter quorū dillatationē fiunt diuerse species hernie. ut infra uidebitur caplo sequenti donec fiant due kistes duorum ouorum. quia tunc huiusmodi orificia cum inferius descēdunt, paniculi dillatantur. ad plus continendum quām ipsa uasa tātum, quia ad continendum ipsa oua uel ipsos testiculos. ꝛ hoc est quod dixit. illa pars. Et sub duobus uellaminibus ꝛc. In ista parte post doctrinā anothoīe primorū duoꝝ paniculoruꝫ, ut mirach ꝛ siphac, iaꝫ dat nobis notitiā tertij paniculi immediati⁹ uiscera maxime quo ad partē anteriorē cōtangenteꝫ, ꝑt zirbi adipini, ꝛ tria facit, nā primo dat notitiam cōpositionis eius, secūdo ipsius figure ꝛ colligantie. tertio ipsius originis. secunda ibi, ꝛ figura eius. tertia ibi, ꝛ eius processio. primo ergo ponendo prius ordinem situs eius dixit. Et sub duob⁹

3. 22 tr. j.

uellaminibus est zirbus.ꝛ continuando ipsius cō
positionem addit.ꝛ zirbum quidem est cōpositū
ex duobus paniculis quorum unus cooperit aliuz
inter quos.s.paniculos sunt artarie plurime ꝛ ue
ne pauciores eis.s.artarijs.dixit scđo q figura ei⁹
est sicut chistis.addit consequenter Qꝛ est ligatū
cum stomaco ꝛ meseraicis ꝛ cuz collon.dixit ter
tio principaliter quātum ad ipsius originem Qꝛ
eius processio.i.origo est ex eo quod descendit ex
superfluitate beriteron.i.siphac apud stomacum
in duodenum ꝛ in eo ascendit ex superfluitate
eius inferius ꝛ apud pectinem. Pro intellectu
quarum partium est primo considerandum q.d.
Auic.in declarando anothomiam istius panicu
li non posuit ipsius iuuamenta,sicut fecit in aliis.
ꝛ hoc est qꝛ in multis cōicat cum alijs. primo qꝛ
comprehēdit intestina maxime quo ad partē an
teriorē.ꝛ ligat ipsa.ꝛ iuuat ad expulsionē fecuz
ꝛ aliarū supfluitatū.cōprimendo posterius,sicut
siphac.ꝛ prohibet iflationē vehemētē ꝛ nimiā
distensionē intestinorū pp ventositatē ꝛc. Cō
municat ēt.in precipuo iuuamento cū mirach in
hoc.s.q iuuat digestionē calefaciēdo sua spissi
tudine ꝛ vnctuositate.ꝛ hanc vtilitatē maxie in
nuit.d.A.ex mō cōpositōis ipsius cū dixit.q i cō
positione eius intrāt plurime artarie ꝛ vene pau
ciores.nō explicuit de piguedie,qꝛ hoc notissimū
extat.dubiū aūt erat nunquid esset vnus panicu
lus tm̄ vel essent duo.dubiū ēt esse poterat nūqd
vene appent pp ipsi⁹ substātiā deseminate essent
proprie vene vel artarie. Iccirco hoc totū de
clarauit,vtz in littera Scđo nōndum principl̄r.
q qꝛ zirbus vel omentū qđ idē ē,datuz ē aiali ad
calefaciēdū,vt.Gal.v.de iuuamētis. Iccirco
fuit ɔueniēs ipsum esse talismodi cōpositionis,ne
cessaria eniz sibi fuit spissitudo.vt ꝓhiberet disso
lutionē caloris naturalis ymo vigoraret reuerbe
rando.fuit ēt necessaria leuitas.ne sua grauita
te stomacū cohartaret vel intestina.Et qm̄ vtrū
qz.nō bene fieri potuisset p vnicā tunicā,ɔueniēs
fuit:vt ex duabus cōponeretur tunicis tenuibus
ꝛ non grauātibus.vt ipsis duabus mediantibus
opportuna fuerit caloris reuerberatō.qđ per vni
cam tunicā fieri nō potuisset.Et qm̄ vt idem.G.
addidit,res que est creata ad calefaciendū,opor
tet qđ sit calida in virtute, indiguit vt p eius sub
stantiā multe vene pulsatiles ꝛ non pulsatiles fo
rent seminate.ꝛ ēt multa piguedo ipsuz esset cir
cūdans,quā quidē piguedinē voluit.G.ibidē esse
in corpore humano calide cōplexionis,qꝛ probat
per velocitatē accēsionis eius ꝛ ipsius propinqui
tatē ad naturam ignis. Et exinde videtur velle.
q nō solum calefacit reuerberādo,sed ēt potissi
me caliditatē multiplicando.pro incidēti igitur
aduertatis.q nisi foret auctoritas.d.A.i .pri. de
cōplexionibus mēbrorū,qui īter frigida cōicauit
piguedinē .probabilius mihi videretur ipsaz pin
guedinē esse calide cōplexionis q̄z frigide.Ad h
enim videntur motiua deducere. maxie qꝛ extra
corpus humanū ponitur calide complexionis.ēt

qꝛ vt oēs testantur. materia illius ē vnctuositas
sanguis ꝛ ipsius pars calidior.cū ergo generetur
maxime circa mēbra calida,vt cor ꝛ renes. quo
rū caliditas plus facit ad calefaciēdū q̄z aer īspi
ratus ad infrigidandum.pp quā cām dixerūt qui
dam q neruus cordis calidior est carne pedis:vi
detur posse concludi.q ipsa sit calide complexio
nis.pro hoc ēt fiat motiuuz de lardone,qui gene
ratur inter cutim ꝛ muscculos.ad quē locū licet
ibi non terminatur aeris atractio sine forti ipsi⁹
alteratiōe ꝛ licet ibi sit paniculus mirach,ipse est
multum carnosus calefaciens ꝛc. Et p hac par
te vr̄ esse clara sn̄ia Ari.fo de partib⁹ c.i. circa
finē ꝛ tertio.c.adducere ēt p̄t p h alia motiua.q̄
a questionatoribus adduci solent. ad quorū ali
qua male ſm rei veritatem respōderi potest,vt
mēini alias me dixisse cum legerē illaz materiā.
qꝛ non apparet modus quomodo circa cor possit
a frigido supra cutē coagulari.cū vt dicunt.doc.
nerui qdā cōporis quoad cōplexionē quā habēt
ſm distantiam vel propinquitatē ad fontē calo
ris.vt ad cor,sunt calidi respectu cutis.Et ꝓpter
hoc dixit.G.primo cōpl'onuz.c.vltimo versus fi
nē.Et neqꝫ quidem possibile est ,q pinguedo i cir
cuitu epatis coaguletur, neqꝫ in circuitu cordis
neqꝫ in circuitu alicuius membrorū vehemētis
caliditatis ꝛc.Cui⁹ tm̄ oppositū manifestat expiē
tia,cū circa cor generetur.Et hoc dixit,qꝛ suppo
nebat.q a dn̄ante frigore supra cutim coagula
retur.qꝛ vt ipse ibidē refert . videtur esse pingue
do simil' ol'o īspisato.ꝛ ēt qꝛ a calido liquefit.ꝛ ex
inde uisus est multum dubie loqui .ymo cū sua
pace ɔ sensum.ꝛ hoc fecit qꝛ supponebat.q a fri
gido supra cutiz coaguleretur,ꝛ ex alia parte sen
tiebat (vt re uera sentiendū est) q partes ꝓpique
cordi quātum naturaliter frigide,tm̄ merito situs
sunt actualiter cuti calidiores.Et pp idez funda
mentum coactus est ɔciliator.v. particula pro
blemat' ꝓblemate.v.i fine dicere q piguedo cir
ca cor generata est alterius nature ab alia pigue
dine.vel q considerata complexione cordis tm̄
non possit ibidem pinguedo generari,sed hoc fit
a nā pp finem.cum tm̄ vt manifestum est,preter
finem requiratur agens.pp hec itaqꝫ mihi vt pri
cipio apparuit,salua semper auctoritate maiorū
q ipsa pinguedo sit calide complexionis.ꝛ q ipa
a frigido coaguletur vel aliquo modo inspisset
nō quidē ab agēte.frigido.respectu cutis.sz a di
minuto calido .respectu illius vnctuose ꝛ uapo
rose materie sanguinee ex qua generat' ,que ma
teria pp eius possibilitatē a debili calido per fri
giditatem in ipsam materiā agentem inspisatur
ꝛ quodāmodo coagulatur ꝛ non congelatur.vt
aliqui existimabāt. neqꝫ necesse fuit vt quodcū
qꝫ.hoc modo inspisatum inspisetur ab agente fri
gido neqꝫ quod ipsum sic inspisatum sit formalit'
frigidum.vt de plumbo liquefacto in aere libero
tempore estatis posito tenet,quod tamē ibi coha
gulatur a satis intenso calido debili tamen ꝛ re
misso respectu materie coagulande permanēte

etiam cum eo post coagulationē formali calidita
te notabiliter intensa ymo ustiua τ cum isto mo
do imaginationis soluet quilibet exercitatus faci
le hincinde difficultates, que i ista materia oriun
tur sustentando etiam cum his dicta auctoꝝ, ut
ꝙ a frigido coagulatur τc. posset ēt probabiliter
quis dicere si placeret, ꝙ ipsa pinguedo generatur
a calido dominante sic terminante τ inspisante, si
cut ēt ē de generatione epatis que generatio lar
go uocabulo dicitur coagulatio uel congellatio,
cum dicitur ꝙ epar est sanguis ꝯgellatus, ita dici
posset de tali generatione pinguedinis. τ iste mo
dus uidetur magis consonus dictis Aristotil. lo
cis supra allegatis, cū hoc tamen dicerē si placeꝫ
ꝙ id qd̄ remanet post generationē, est minus cali
dum quā materia ex qua generatur, licet hec di
gestio fiat a calido, nec hoc est inconueniēs sicut
dicitur de epate respectu sanguinis qd̄ est minus
calidū ꝙ̄ sanguis, ut patet cap. de ꝯplexionibus
membroꝝ. Et hoc qꝛ per digestionē fit in sanguie
resolutio partiū calidaꝝ, sicut ēt dicimus de gene
ratione lactis, que fit a calido ex materia multo
calidiore ꝙ̄ sit ipsum lac. τ qui habebit modū su
stentandi de lacte, ēt habebit modū ad hoc sustē
tandū. Et specialiter hic non obstat qd̄ obiicitur.
qꝛ liquefit a calido, ergo coagulatur a frigido. di
catur breuiter ꝙ illa auctoritas indiget multa li
mitatōe, quā ad presens adducere non ꝯuenit. ſꝫ
sufficiat pro nunc dicere ꝙ illa auctoritas non ha
bet vniuersalitatē sic absolute intellecta, qꝛ scd̄m
hoc fere probari posset omnia metalla a frigido
congellari, qꝛ a calido liquefiunt. τ sic oia ponerē
tur ꝯplexionis frigide, τ sic aurū esset frigide cō
plexionis, ꝙ non ē uerum. In summa igitur tenerē
probabilius ꝙ ipsa pinguedo sit calide ꝯplexiōis
ꝙ̄ frigide respectu cutis τ sic intrans in ꝯpositiōe
zirbi positiue iuuat ad digestionē. Et pro hac sen
tentia ēt ē auctoritas expressa Auerois 2o colli
get de iuuamentis sepi. Et licet fecerim aliquali
ter digressionē a principali, qꝛ tū fantasie sic ad p̄
sens occurrit, uolui que occurrebant, i presens ad
ducere. Et alias fortassis istaꝫ determinabo ma
teriaꝫ. Et ex hac utilitate ꝯpositionis ipsius zirbi
reddi possunt cause quarūdam apparentiaꝝ. pri
mo qr̄ natura ordinauit ut ipse zirbus cooperiret
in homine tantū oia intestina cum in reliquis ani
malibus hoc non appareat, cuius causa assignatr̄
per hoc, qꝛ cum homo inter cetera aialia sit debil
lissimum aialium indigestioꝝ, ut uoluit .d. G. v. de
iuuamentis per hoc. s. ꝙ eius cutis tenuior est τ
plus priuata pillis. Fuit conueniens ad uigoran
dam digestionē membroꝝ naturalium ipsum zir
bum omnia cooperire intestina. Posset etiam p
hoc alia assignari ratio que pōt colligi de mente
Aristotilis. x. problematū problemate. 51. qꝛ ho
mo inter cetera aialia est recte stature τ plus ap
tum recipere occasiones ad nocendū circa uentrē
ꝙ̄ alia aialia, propter quā causam dixit Aristo. lo
co allegato ꝙ homo inter alia aialia magis ha
bundat pillis circa uentrem ꝙ̄ circa dorsūꝫ ex ea
dem cā dicere possumus ꝙ ad deffensionē ordina
uit natura ut zirbus supra totum extenderetur.
pōt ēt ex dictis reddi ratō apparētie, quā adduxit
Gal. v. de ingenio sanitatis τ in libro de iuuamē
to anhellitus 2o cap. s. ꝙ quidam miles fuit in bel
lo vulneratus in uentre cui epiles. i. zirbus fuit
abscisus qui cum ex vulnere sanatus fuisset, escaꝫ
tamen digerere non potuit, causa est clara, qꝛ ab
scisuꝫ est membrū digestionē plurimū coadiuuās.
Tertio principaliter aduertendū super illo uerbo
ꝙ eius figura ē sicut chistis hoc pōt dupliciter ue
rificari vno modo sic. s. qꝛ eius ꝯpositio ē ex duo
bus paniculis, ut supra dictum est, fit ut sit sicut sa
chus in quo si aliqd poneretur, retineret id. τ hūc
sensum expressit .d. Auic. xiij. tertij primo. c. alius
sensus ē ut sic intelligatur ꝙ iste zirbus in homie
in figura est sicut chistis, non sic est in alijs anima
libus, quoniam in homine cooperit omnia itestia
τ ita cooperit, vt in fine ipsius reflectatur interi
us versus posterius τ sic in fundo videtur sicut sa
chus intestina continens. Et secundum hanc ima
ginatam fantasiam manifestum fuit id de quo se
pe dubitaui. quomō. s. ex ruptura siphac vel dilla
tatōe didimi zirbus descendit ad bursam. quoniā
ego imaginor ꝙ cum zirbus cooperit intestina,
non solum extremaliter peruenit ad contactum si
phac i fundo ventris sed ēt uersus posterius refle
ctitur, τ sic iacet uelut planus sup orificia siphac
supra os femoris τ circa hoc bene ꝯsiderate, quia
hec intelligentia plurimū coadiuuat in ueram co
gnitionem rupture zirbalis τ sine hac male dari
pōt modus illius rupture. Ultimo pro intelligētia
sequentis littere de modo ꝯtinuationis τ originis
ipsius zirbi recurrendū est ad quod supra scriptuꝫ
est de origine beziteron uel siphac, quoniā siphac
originatur ab eo quod superfluit generationi dia
fragmatis scd̄m modum suprapositū, ita ēt iste zir
bus originatur ab eo qd̄ superfluit generatiōiꝫ ip
sius siphac. vnde id superfluū diuiditur i duas par
tes vna uersus stomacum τ alia uersus pectinem.
τ huiusmodi superfluitates in quanto taliter ab i
formatiua uirtute diriguntur ut vna alteri obuiet
ita ut comisceantur ad ꝯpositionem zirbi. Et hoc
est quod dicit textus cum dicit Et eius processio
. i. origo est ex eo quod descendit ex parte superio
re, hoc ē apud stomacum τ duodenum quod ē pri
mum de gracilibus. Et eo quod ascendit ex super
fluitate eius, i. siphac ab inferiori ut apud pectinē
τc. Et ex his patet clarificatio littere superius de
ꝯtinua rōe ipsius τ alligātia quando ꝯtinuatur cū
stomaco τ colon τ multis meseraicis. τ hic notatr̄
ꝙ non dixit ipsum ꝯtinuari cuꝫ dorso, sicut p̄cipue
dixit de siphac, qꝛ non circūuoluitur ambiens totū
uentrem, sicut facit siphac, sed solum cooperit uer
sus anterius τ aliquando lateraliter nō perueniēs
usqꝫ ad dorsum. Sed posset aliquis dicere quare
fecit solum mentionē numerando ipsius alligātiā
de intestino colon τ nō de alijs intestinis. Ad hoc
primo dici pōt ꝙ ēt dedit itelligere alligātiam cū
aliis p hoc qd̄ ponit alligantiam cū meseraicis, ꝙ̄

ɔtinuantur ipsis intestinis.uel aliter ⁊ forte meli⁹
dicatur ꝙ numerauit collon .vt nobis inueret.ꝙ
cum ipso precipuam ⁊ maximam habet colligan
tiam eo quia collon equitat ipsum stomacum.et
ipsi supereminet,vt anothomiste tradunt. ⁊ sic cū
eo facta fuit vehemens alligatio.vt etiam stoma
co notabiliter alligaret.Fuit autem conueniens
vt natura sic ordinauerit situm collon precipue
ꝓpter duas causas.prima fuit quia natura fecit
de isto intestino plurimas concauitates vel mul
ta colla,vnde dicitur collum ad longo tempore fe
ces continendum.que nisi continuo callefierent
⁊ humectarentur,non possent ibidem debite for
mari.ordinauit ergo natura vt collon poneretur
in medio inter stomacum ex parte inferiori ⁊ zir
bum ex parte superiori.vt ipsis vtrisqȝ simul cale
fierent feces ⁊ humectarētur.secunda causa assi
gnare potest.ꝑ hoc quia propter dictas cellulas
⁊ inuolutiones ipsius collon.difficilius expellūtur
dicte superfluitates q̄ȝ ab alijs intestinis. Fuit er
go conueniens vt ita situaretur .ꝙ non soluȝ vir
tus ipsius expulsiua stimularetur ꝑ transmissam
coleram ad intra ipsius concauitatem,quod etiā
est alijs commune.sed etiaȝ vt quo ad parteȝ ipsi
us extrinsecam cōtangatur a chisti felis ⁊ ꝓpter
hoc fuit ita situatum supra stomacuȝ ⁊ circa par
tem dextram contangat᷑ a tertia penula epatis
sub qua locata est ipsa chistis,⁊ propterea ad sen
sum apparet. qᷓ tale intestinum in tali loco ap
paret citrinum.hec tamen ratio est minus proba
bilis q̄ȝ prima,sed ex his duabus fiat vna integra
responsio ⁊c.lego litteram. Et sub duobus vella
minibus.s. mirach ⁊ siphac. est zirbus. Et decla
rat ipsius compositōm dicens.Et zirbum quidem
est compositum ex duobus paniculis.quorū vnus
cooperit aliuȝ.Et fuit hoc conueniens,vt dictū
est.primo quia creatus est pro parte ad reuerbe
randū calorem,q᷑ fieri cōuenienter non potuisset
per᷑ vnum paniculum.quia sua spissitudine nimis
grauasset intestina.Inter quos artarie sunt pluri
me ⁊ vene pauciores eis.Et supple multa pigue
do ad positionem calefactionis ⁊ digestiuū confor
tanduȝ.Et figura eius est sicut chistis,dupliciter
legendo vel.s.ꝙ illi duo paniculi sic adinuiceȝ dis
ponuntur ꝙ si inter eos aliquid poneretur ita con
tineretur sicut sachus continens.vel aliter qᷓ ip
sum zirbum in extremitate versus pectineȝ refle
ctitur interius ad posterius ⁊ sic intestina substi
net.⁊ iste modus mihi placuit propter rationem
adductā ɔn̄t explicans alligantiam ⁊ originem
dixit.Et est ligatum cum dorso ⁊ meseraicis ⁊ col
lon,⁊ ibi dictū est q᷑ specialiter dixit cum collon ⁊
sunt prout adducte due cause,ut audistis. Et ad
dit quod eius processio est ex eo quod descēdit ex
superfluitate beriteron.i.siphac supple in parte su
periori ut apud stomacum ⁊ duodenū ⁊ ex eo qᷓ
ascendit ex superfluitate eius.i.sibi occurrit ascē
dendo ex parte inferiori apud pectinem.Seqtur
alia pars.Nunc ultimo in hac parte prius diuisa
que fuit quarta pars principalis capituli,ipse enu
merat partes ipsum uentrem inferiorē ɔtinentes
ponendo ēt ordinem in eis in situ,⁊ ē clara littera
lego eam.Primū ergo supple recapitulando qᷓ
occurrit de uentre,i.de ɔtinentibus uentrem .i.
ɔcauitatem inferiorē supple incipiēdo ab exterio
ribus descendēdo in cutis supple proprie sumpta
que est organum tactus.deinde sub ipsa est pani
culus primus supple dictum uerū mirach.Et ad
dit quod noīatur agregatio eorum mirach,s. secū
dum quēdam modum accipiēdo mirach includē
do ēt cum dictis partibus lardonem,quem tamē
non noīauit,q᷑ sm cōm modum ipse lardo non est
membrū uerum.deinde sunt lacerti,s .primo duo
sunt longitudinales postea quatuor transuersales
postremo duo longitudinales,ut supra dictum est
⁊ ēt agregatio oīum istoꝝ cuȝ superioribus cōi ac
ceptione dr̄ mirach,ut supra dictum ē. Postea ē
beriteron,i.uerum siphac.deinde zirbus, deinde
sunt intestina,que non ɔnumerātur inter ɔtinen
tia ɔcauitatem cum ipsa sint in ipsa ɔcauitate cō
tenta,ut patet,sed ipsa hic numerauit tāq̄ȝ illa ad
que ista deriuantur uel gratia quorum ista supe
riora sic disponūtur ⁊c.Et sic finis primi capituli
Deo laudem ⁊ gratias infinitas ago,
Ego Matheus ex Ferrariis de Gradi,

De Ruptura cap. ij.

Expedito capitulo primo de ano
thomia paniculorum ⁊
precipue siphac.Sequitur rubrica se
quentis capituli,que est de ruptura ⁊ q̄
ei assimilantur,pro ɔtinuatione eius ⁊ specialiori
intelligentia est ɔsiderandū ut quoddāmodo dic
tum est circa principiū Q.d.Auic.uolens in hac
fen specialiter de dispositionibus quoꝝdam mem
brorum determinare,ut paniculoꝝ uenaꝝ ⁊ iūctu
rarum propter causas ibidem circa rubricam al
legatas ⁊ specialiter uolens determinare de dispo
sitionibus siphac tanq̄ȝ paniculi pricipalioris, cui⁹
precipuū officium est intestina in debito situ con
tinere,ut dictum est in capitulo superiore. Et cuȝ
impediatur huiusmodi operatio maxime propter
rupturam ipsius paniculi,ad quā plerūq̄ȝ sequitur
tumefactio ossei uel burse testiculorū propter de
scensum zirbi uel intestinoꝝ in ipsam. Et quoniaȝ
in hac tumefactione cōicatur apparēter tume
factio pendens cum aquositate uentositat᷑ uel car
nositate in ipsa bursa repertis,⁊ cum hac ēt ɔue
nire uidetur tumefactio pendens ex repletione ul᷑
distensione uenarum uel arteriaꝝ testiculos circū
uoluentiū,que dispositiones ⁊ si ēt sine ruptura pa
niculi fiant quātum assimilantur dispositioni seq̄n
ti rupturam,ut dictum est. Ideo ɔueniens fuit ꝓ
integra ⁊ perfecta notitia simul facere tractatum
de ruptura uel dispositionibus sequentibus ruptu
ram ⁊ de aliis dispositionibus,que eis assimilātur
maxime de eis,que vna cōi denominatione nūcu
pantur,⁊ de omnibus speciebus hernie,⁊ hoc est
qᷓ dicit rubrica.lego eam.de ruptura,uel supple

dispositionibus ad eam sequētibus erit iferius de
terminatio ꝛ que ei similātur .i. ēt doctrina erit de
dispōnibus alijs que ei .i. tumefactioni sequēti rup
turam assimilantur. Et ex intellectu huius rubri
ce patet qꝺ hec est generalis rubrica ad sequētia
omnia capitula usq; ad capitulū de gibbositate.
Cum tractatur ad hoc aūt speciale capi. si addan
tur quedam, ut statim tangetur introducendo ca
pitulū determinādo de ruptura principaliter ipsi⁹
siphac ꝛ dispōnibus, que ei assimilantur fm modū
supradictū. Auctor pricipaliter duo facit. nā prio
determinat de ruptura plerūq; ɔtingeñ, ut de ea q̄
fit circa ossceum uel bursam testiculorum, ꝛ dispo
sitionibus similibus. scđo determīat de ruptura mi
nus cōiter ɔtingēte ꝛ dispōnib⁹ similib;, ut de ea q̄
fit s. sumē ꝛ circa ptes umblicales. scđa pars inci
pit ibi. Cumq; accidit i umblico ꝛc. prima adhuc
in tres. Nam primo determinat de causis rupture
ꝛ dispōnum eam sequentiū ꝛ ēt dispositionū eis si
milium determinādo cū hoc de diuersitatibus ea
rum dē. scđo de signis. tertio ꝺ cura. scđa ibi, signū
aūt. tertia ibi. Regimen quidē vl'e. Et ex hac
introductione patere pōt qūo rubrica superior ge
neralis debeat ɔtrahi ad hoc speciale capitulum,
ut sic legatur, de ruptura utplurimū ɔtingente .i.
facta circa inguina erit determinatio spālis ponē
do cās eius intrinsicas ꝛ extrīsecas ꝛ ēt de causis
dispositis sequentis ad rupturam .s. tumefactionis
ossei ēt, ꝛ de causis dispōnum isti similiū, ut de cāis
aliarū spēꝝ hernie determinando ēt de diuersita
tibus earūdē rupturaꝝ. ꝛ hoc facit in toto capitu
lo. Diuiditur ēt pñs capitulū principali diuisione
i tres partes. Nam primo ponit causas generales
rupture .i. augmenti uel tumefactionis ossei de sur
sum uenientis. scđo inquirit cās magis speciales
rupture ipsius paniculi ꝛ dispōnis ad eam sequēt
adducendo ēt cās dispōnum isti similiū, ut aliaruȝ
herniaꝝ. tertio ipe ɔparat quasdam spēs rupture
adiuicem. scđa pars incipit ibi. Et durities quidē
foliculi. tertia ibi. Et qñq; accidit ruptura supra
testiculos. Prima adhuc in duas, naȝ primo facit
quod dictum est. scđo ipa appropriat diuersa noīa
dictis dispōnibus scđa ibi. Et cum accidit id tali
ter, sꝫ pria pte dixit Ruptura fit pp solutionē pa
niculi a singularitate sua, ꝛ cassum scisure in eo
quem penetrat corpus, qꝺ fuit ɔprehensum in eo
ante scisuram aut pp dilatationē stricture in mea
tu aut solutionē. Pro intelligentia huius partis
est. primo notandū qꝺ hic terminus ruptura sumi
tur dupliciter, primo proprie, ut eū accipit .d. Aui.
scđa primi quarto cap. de egritudinibus solutōis
ɔtinuitatē, ꝛ sic idem dicit qꝺ solutio paniculi. ꝛ h
modo distinguitur ɔtra plagam, que est solutio in
carne ꝛ ɔtra aliās speciales solutiones ɔtinuitat
aliorū spēalium membroꝝ, ut ibidem ostendit. A.
ꝛ hoc modo non sumitur hic, ut patet ex principio
textus cum dixit qꝛ ruptura fit p solutionem pani
culi, si igitur fuit pp solutionē, non ergo est ipa so
lūmodo paniculi. scđo modo sumitur cōiter de mē
te auctorꝝ, ut est ibidem ut crepatura uel hernia,
ꝛ hoc modo idem est qꝺ augmentum uel eminen
tia apparens utplurimū uersus inguina uel in ipa
bursa testiculoꝝ. Et scđm hoc solent auctores ali
quādo intitulare cap. istud cap. de ruptura, aliqñ
de crepatura, aliqñ de hernia, que oīa sumūtur ut
sinonima. ꝛ hoc modo sumitur in proposito. dicitur
aūt hec eminentia ruptura, qꝛ plerunq; sequitur
rupturam ꝑprie sumptam, ut solutionē in panicu
lo siphac, ut uidebitur. Dicitur ēt crepatura pp eā
dem cām, dicitur aūt hernia scđm aliquos, quia ē
dispō non herens, qꝛ intestina non debite inherent
paniculo facta ipius solutione. uel aliter ego intel
ligo ut dicatur hernia, qꝛ est dispositio herens uel
inherens ut denotet ipius difficilem curationem.
Constantinus aūt libro vi. in uiatico appellabat
capi. istud cap. de intercellicis, ꝛ exponebat Ghe
rardus in glosulis .i. de intecioliacis ab interiori, qꝛ
est intestinū, ꝛ cilion quod est ueter. i. utplurimū
descensus intestinoꝝ pp solutionē in paniculis uē
tris ɔtingens. scđo notandū qꝺ de huiusmodi emi
nentia quātum ꝑposito pertinet, due fieri possunt
pricipales ɔsiderationes. qñq; ɔsideratur merito
situs in quo est. ꝛ pp istam ɔsiderationem distinxe
runt quidam herniam in tres species, qꝛ quedam ē
hernia burse uel ossei, ut cum est tumor in bursa,
ꝛ est dicta bursalis uel ossealis, quedaȝ est hernia
inguis, ut cum est eminentia in iguen ad modum
glandule uel ad quantitatem castanee. ꝛ uocatur
hernia iguinalis, quedam ē hernia circa partē um
bilici, ut cum est in illis partibus tumor uel eminē
tia. ꝛ dicitur hernia umbilicalis. scđo pricipaliter
ɔsiderari pōt talis eminentia merito materie ipsā
causantis. ꝛ scđm hanc ɔsiderationē quidā distixe
runt herniam i quinq; spēs in huius materia .s. in
testinalem zirbalē, aquosam, uentosam, ꝛ uaricosā,
qñ talis augmenti uel eminētie causa aliqñ ē de
scensus intestinoꝝ, aliqñ zirbi. nōnunq̄ tumefactio
uasoꝝ seminaliū, uel uenaꝝ ꝛ artariaꝝ ipoꝝ testi
culorū ad modū uaricum in tibijs apparenꝫ, ꝛ ali
quando aquositas ē cā, ꝛ aliqñ uētositas. ꝑter has
tamen duas principales ɔsiderationes ex quibus
sumuntur quedā spēs eius accidentales, nam esse
pōt ɔsideratio de quantitate ipsius. unde quedam
est magna. quedā parua. quedā mediocris. pōt ēt
esse ɔsiderandū de tpre eius, ut quedā fit a natiui
tate. quedam nouiter apparens. quedā medio mo
do. ꝛ alia pōt esse de ipa ɔsideratōe sumpta ab ea
in relatōe ad corpus patiēter ꝛ in ɔplexione ꝛ eta
te ipius corporis, quoniā quedā essent duris, ut me
lanconicis. quedā hūidis, ut flaticis. ita ēt quedaȝ
euenit in etate tenera. quedā in senectute, quedaȝ
in media. ꝛ scđm has diuersitates sumitur diffīcultas
uel facilitas curationis, ut in fen magis dr. Et qui
dam ultra has spēs addiderūt humoralē .i. ab ali
quo humorꝝ icōcauitate burse repꝰorꝝ non natura
liter pendentē, qđā aliqñ addiderunt carnosam, ꝛ
alij ultra has oēs apostēossaȝ. cōiter tñ auctores
posuerunt solum quinq;. Cuius cām arbitror esse
qꝛ ipsi solum posuerūt illas esse proprias spēs her
nie, q̄ utplurimū ɔsequentur ad rupturam ipsius

3. 22 col. 2.

siphac. vel ad dillatationē ipsi⁹ didimi. vel vt vno verbo dicatur, solum illas eminentias et maxime bursales appellant species hernie. que fiunt tales per causam de sursum descendentem. Cuius sunt quinqꝫ partes dicte, vt patet consideranti. non sic autē eueniunt apostemossa vel carnosa. vel etiā humoralis, quia tales vt multum generantur per viaꝫ paulatine congestionis in ipsa bursa testiculorum vel circa testiculos propter debilitateꝫ naturalis cōplexionis illorum membrorum vel malitiam complexionis eorūdem, nō est tamen negandum quin etiam ventosa vel aquosa generentur hoc modo, sed vt plurimum per viam rupture, vel dilatationis producuntur, iccirco dicuntur species hernie vel rupture que sunt nomina synonima, vt supra dictum est. Et ex hoc apparet causa diuersitatis in dictis antiquorum circa hoc. Tertio principaliter aduertendū q huiusmodi eminētia bursalis de qua hic est principalis sermo. quia de vmblicali vel inguiali ferē eandem faciant apparentiam, inferius erit sermo) aliquo trium modorum. cātur. aūt .s. ruptura ex ruptura paniculi siphac per quam rupturaꝫ penetrat corpus, quod fuit cōprehensum in eo paniculo, ante scisuram. s. intestinuꝫ vel zirbus. qui vt supra in alio capitulo visuꝫ est, iacet cum sua substantia supra siphac i fundo vel ambo exeunt. et exinde fit tumor magnus. Et talis scisura a duabus causis in genere contingere potest. s. vel a causa itrinseca, qualis eēt ventositas. vel a causa extrinseca, qualis esset saltus magnus vel aliqua alia de causis tangendis. vel secundo euenire potest talis eminentia per apertionem et dillatationem didimorum. qꝛ si estis bene memores dictorū superius, non sunt nisi duo foramina facta in siphac. per que pertranserunt vassa seminaria testiculis. que duo foramina videntur adequate et precisse continere dicta vassa ne inferius aliqd descendat. q qdeꝫ meatus transserūt supra ossa femoris, et iferius dillatātur. ad cōtinendū nō solū vassa dicta. sed ēt testiculos, vnde tandē ex eis fit pellicula interior burse testiculoꝝ. Si igitur contingat tales meatus vel didimos dillatari et ampliari, tunc poterūt deorsum penetrare p eos itestina. vel zirbus, vel aquositas ꝛc. et vsqꝫ ad testiculos puenire. sicut ēt ex ruptura ipsius siphac. Sꝫ ex ruptura siphac descēdūt iferi⁹ decurrendo supra os femoris inter ipsum. s. et mirach. in descensu aūt ex apertione meatus vel meatuum descēdūt pītra dictos didimos vel meatus dilatatos. quorum notitia tradita est superius. pōt etiā tertio iferius aliqđ itra bursaꝫ testiculorū descendere facta sola rellassatione et molificatione, et cōsequenter amplificatꝰ ipsius siphac, vnde sic molificatus paniculus et amplificatus nō tamē ruptus poterit tāqꝫ saccus descēdere decurrēdo supra os femoris i bursam. et sic eniꝫ cōsequēter zirbus vel itestina vel alie humiditates, que tamē sic defluxe nō ptingēt ipsos testiculos, ymo semp ꝯtinebūtur in ipso paniculo siphac sic dilatato et mollificato ymo nec etiā ipse paniculus ꝯtāget dictos testiculos, sed ipse recipitur i cōcauitate media iter pelliculā iteriorē ipsius burse et pelliculā exteriorē. Et ex hoc etiā apparet q si zirbus vel itestina descendāt i bursaꝫ ex ruptura siphac decurrēdo supra os femoris, q talia nō cōtangēt ipsos testiculos, sꝫ solum iter duas burse pelliculas recipientur. Et ex hoc vlterius apparet q solū modo zirbus vel intestia descēdētia p dilatationē meatuū vł didimoꝝ ptingere possunt ad substātiā testiculorū. Et hoc bene mēti tenete. quia ex hoc seqtur vnū vtilissimū i practica cōtra cōmunes huiusmodi misterij magistros. q icurrēdo herniā zirbalē vel itestinalē puenientes ex ruptura siphac vel ex relassatōe eiusdē ēt cū ferro nō expedire extrahi testiculum, secus aūt ē de ea, que puenit ex dilatatione meatuū. et ppter illa que ē varicalis, si sit longi tēporis male aliter curari pōt, qꝛ tales varices quodāmodo imediate testiculos attingūt, dico notāter, quodāmodo, ppter aliqua dicta superius cum sermo fuit de vassis seminarijs. In sūma ergo cōcludendo dico q omnis talis hernia bursalis pprie sūpta vel causatur ex aperitione meatuū, vel didimoruꝫ, vel relassatione paniculi siphac et amplificatione eius. vel ex solutione cōtinuitat̄ i eo, et hoc dupliciter vel solutione facta a causa itrinseca vel a cā extrinsica, nō apparēt alie cause, si considerabis. et has omnes tetigit dñs Aui. i textu. Hic clarus ē textus lego littera z. Ruptura fit. i. crepatura vel hernia et maxīe bursalis fit pp solutionē paniculi siphac a singularitate sua. i. sua cōtinuitate. supple a cā itrinsica, aut cāuꝫ scisure i eo pāiculo. et sic inuit solutionē a cā extrinsica. p hoc qđ dixit cāuꝫ quā, s. scisurā. penetrat corpus qđ fuit cōphensum i eo, aut scisurā. s. zirbus vel itestina vel aliud corpus, aut, supple fuit hernia pp dilatatōm stricture i meatu, i. didim⁹ et supple descēdit ꝛc. aut tertio fit pp solutionē, i. relassat̄ supple ipi⁹ paniculi ꝛc.

Et cum accidit ꝛc. Nūc dñs ipe appropriat aliquib⁹ istaruꝫ herniarū nomē speciale dicēs. q cū accidit id taliter q qñ icedit penetrās puenit ad testiculos, nominat̄ ramex et hernia. Qd aūt ē pter hoc vocat̄ noīe cōitatis hernia testiculi et uarices et durities ipius. Pro declaratōe huiusmōi ē notādū. q qdā auctores iproprie vtūtur hoc vbo ramex, idē volētes denotari p istum terminū ramex et hernia, ita q ēt herniā iguinalē ramicē appellāt. et ex istorū numero fuit Serapio. v. breuiarij capitulo pprio. Aui. aūt volēs vti termīs fm eorū ppriā significationē posuit istā differētiā iter herniā et ramicem, vt q hernia sit tāqꝫ gen⁹, et ramex tāqꝫ species. vñ oīs ramex sit hernia, et nō ecōtra, ita vt illa solum hernia dicat̄ ramex fm quā id, qđ descendit penetrās pueniat vsqꝫ ad testiculos. i. ad cōtactū testiculorū, alie aūt hernie bursales cū qbus ramex vera cōicare videt̄, dicit̄ absolute, et noīe cōitatis. i. cōi noīe hernia testiculoꝝ vel duricies ipius dixit igit̄ tria prīo icedet. et sic inuit descēsum. secundo penetrans, tertio puenit ad testiculos. Ex his pꝫ prīo q nulla hernia fcā p viā paulatine cōgestiōis

debet dici ramex, ex quo nõ icedit. pz scdo q
nulla hernia iguinalis vel vmblicalis dici põt pro
prie ramex. Sequit tertio q nulla ruptura mulie
rũ appellari põt ramex uere. quarto sequit q nul
la hernia pendẽs ex relassatiõe siphac uel ex ru
ptura eius. dz appellari pprie ramex, ex quo ut di
ctũ ẽ supra. i. nulla tali id qd descẽdit, uel nõ ẽ pene
trãs, uel nõ puenit ad cõtactũ testiculorũ. Nã illa
que p relassatiõz nõ ẽ pprie icedẽs penetrãs, vtz:
alia, z si penetret nõ tñ puenit zc. iõ notãter ponit
duas clas vt ly penetrãs, z p hoc excludit illã que
ex relassatiõe. z p hoc qd dixit puenit ad cõtactũ,
exclusit factũ ex ruptura paniculi, utz. Seqt. v q
solũ illa dz dici ramex, q fit pp descẽsuz ex apitiõe
vel ãplificatiõe didimorũ vel alteri9 eorũ. z qm ta
lis vtplurimũ ẽ. itestinalis, zirbalis, vel aquosa. p
tãto. A. istas solas tres hernias appelluit raices i
ca. varicossa aũt nõ appellat ramex, lz mã illa fa
ciẽs tumefactionẽ venarũ sequat dillatationẽ ip
sorũ didimorũ. z hoc ẽ ppterea qz talis mã nõ põt
imediate ɔtãgere ad substãtiã testiculorz cũ semp
cõtineat i illis vassis. vẽtossa aũt cãta ex descensu
vẽtossitatis pp dillatationẽ ipsorũ didimorũ posset
recte appellari ramex. verũ qz vẽtositatis nõ ẽ cẽi
sermõe cõtãgere ipos testiculos, qz nõ ẽ corp9 no
tabilit sensibille, sicut ẽ itestinũ zirb9 vel aquositas,
inde ẽ qd uẽtosaz herniã nõ appellauit raicẽ, sicut
fecit de alijs trib9 quorũ sensibiliũ corporũ ẽ ppus
cõtact9 cũ testiculis. Et fz h clara ẽ lra. Lego eã.
Et cum accidit, i. eminẽtia bursalis, taliter. i. tali
mõ q qñ icidit penetrãs, i. qñ id qd descẽdit pene
trãdo iferi9 puenit ad testiculos, i. ad verũ conta
ctũ testiculorũ, noiat ramex z hernia, i. nõ solũ vo
cat hernia, qd ẽ sicut qdã gen9, ymo specialit cuz
hoc vocat ramex. Qz aũt ẽ pter hoc, i. eminentia
q nõ sic fit, igit q id qd nõ descẽdit vel icedit. z si
descẽdit, nõ puenit ad cõtactũ ipsorũ testiculorz, vo
cat uel noie cõitatis. i. generali uocabulo tãtũ. i.
a ulgo heria testiculi z uarices z durities ei9. z no
tãter explicuit spẽm hernie uaricalis. z nõ alias
q nõ sunt vere ramex, qz magis dubiũ erat nungd
uaricalis dẽret dici ramex, qz fit ut maxime ex dil
latatiõe didimorũ. nõ erat aũt sic dubiũ de eis que
fiũt ex ruptura uel relassatiõe siphac. qz non reci
piũtur illa corpora intra pelliculã itrinsicã imedia
te testiculos cõtinẽtẽ, sicut cõtinẽtur uarices, tñ di
xit q ẽt varicalis de qua erat rõnabiliter dubiuz,
nõ dz dici ramex zc. dixit ẽt notãt z durities: quo
niã pẽdẽs a carnositate vel apostemate nõ dz dici
ramex. Et si cõtingat testiculos, qm quelibz talis
nõ ẽ icedẽs, sz fit p paulatinã cõgestionẽ ibidẽ zc.

Et duricies zc. In hac secunda pte pn
cipali cali. dñs. A. iquirẽs
cãs spetiales vere rupture z dispositionũ ei simili
uz duo facit pricipaliter. quoniã prio ipe inquirit
cãs verarũ rupturarũ vel dispositionẽ sequentiũ
ad rupturã sifacis vl apitionez didimi vel didimo
ruz. secundo ipe põit causas dispositionũ istis simi
lium. sa ps icipit ibi aut generat apud eos, de pri
ma pte iqrendo cãs rupturaruz. pmittit prio vnũ
. s. qd aliqñ fit durities vel tumor ossei pp descẽsuz
zirbi. z dicit. Et durities qdem foliculi testiculorz
cadit in zirbo, i. aliqñ fit tumor bursalis vel augu
mentum ei9 pp descensuz zirbi. p quo declarãdo
ipe adducit etiã mõz hernie humoralis vel aquo
se, hoc tñ faciendo duo facit. qm prio simul oñdit
mõz hernie euenientis ex ruptura siphac z apitio
ne didimoruz. secundo oñdit mõz hernie euenien
tis a relassatõe. secunda ibi inferi9 p secundo line
as. Et qñz molificat zc. dixit igit pmo accidit eniz
qñz vt dillatent duo foramina pdicta, i. duo didi
mi pp debilitatem eorum, i. nãlem vtplrimum. s.
sequentem malitiã cõplexionis humide vñ. s. faci
liter ex oi cã dillatãtur, aut disrũpent, s. paniculi
vt supple zirbus z siphac ppter aliquã cãz de qui
b9 statim dicet. z sequit. Et egrediat qd sequit
ea, i. foramina, ppter iporuz debilitatem. aut alit
eã. i. mẽbra disrupta. s. zirbuz z sifacez. de humidi
tate glutinosa aut humorosa. aut molificatiua.
Et huiusmõi declarat cãm hernie humoralis vel
aquose secundũ tres gradus hũiditatũ. vt hũidita
tis satis grosse. z satis cõpacte, quã dedit itelligi p
ly. glutinosa. i. sili glutini pissiũ uel carte. secundo
inuit aliũ gradũ hũiditatis mediocris i substantia
per hoc qd dixit, aut humorosa, inuit tertio gradũ
humiditatis subtilis z tenuis substãtie per hoc qd
dixit, aut molificatiua, ab oi tali fieri põt. hernia
humoralis uel aquosa, qz cõtingit quãlibz talẽ re
piri i fundo uentris. s. zirbuz z siphac iacentia su
pra ossa femoris unde ruptis illis uel ãpliatis illis
orificijs uel didimis talis deorsum pcipitabit zc.
Sequit lra adducendo causã talis rupture uel
dillatatiõis qd hoc contingit aut ppter adiutoriũ
ex percussione, i. qd percussio ad hoc adiuuat. uer
bi grã cum quis percutitur cum pedibus circa il
las partes ut fieri solet ab armigeris contra fa
mulos suos, aut supple contingit motu, s. forti z la
borioso uel saltari uel eqtatione iordinata. aut ca
su maxime ab alto, sicut aliqñ ɔtingit i saltantib9
ab alto. ad notanduz pcipue cũ tenent apertas ti
bias. aut si cadant supra aliqua frustra arborum
uel lignoruz. Et addit hoc posse contingere. A re
tentione spermatis moti z phibiti ab expulsione.
aut ascensione mulieris super uirũ. Pro itellectu
huiusmodi partis est breuiter notandum qd lz in
actu coitus mã pprie spermatica. q extra ducitur
non transeat i plrimuz per illa uassa semiaria. q
sunt cooperta didim9 cum dicta uassa sint dicta
pparatoria z non subseruientia expulsiue testicu
loruz, ymo ipa mã uel erat iconcauitatis testiculo
ruz uel in uassis inuolutis uel medijs scdz uarias
operationes, tñ cum expellit mã spermatica pri9
in dictis locis retenta, ordinauit nã ut ɔñter mate
ria spermatica uel in sperma conuertenda ad te
sticulos trahat per dicta uassa pparatoria unde
si contingat mãz, q erat in uia expulsionis, non ex
pelli, q tamen in remota a situ suo succedens mã
occurẽs non recipit intra testiculos sz soluz in di
ctis uassis remanet z ibi super calefacta z spumo
sa mltum maxime qñ antecessit uehemens ɔmo
tio et desiderium. tunc spumando dillatat dicta
vassa z ɔñter ipos didimos ãplificat vltra iporũ

Ruptura
3. 22. tr. 1.

nālē amplitudinē3.ꝛ tandez in ꝓcessu euacuata ipa mā vł saltez detumefacta.ꝛ attenuatis dictis vasibus remanent didimi dilatati vñ per eos ꝑt ɔñter decurrere deorsū3 mā3 in osseū ꝓ notādu3 pp sequētē lrā3 ꝙ ipa patit̄ duas expositiones prima ē vt sit qōdāmō expositiua p̄cedentis lr̄e.s. qō talis dillatatio cōtingere pōt retētionem spmatis moti ꝛ ꝓhibiti ꝛc.aut.i.expositiue ut i ascēsione mulieris supra uirū.s.hora coit⁹.qñ.s. talis ipro be cōiūgat̄ uir ꝛ mulier ut aliq faciūt bestiales tūc ɔtingit nō totalit̄ expelli spma motū i matricē ꝛ sic ipm retentū erit cā nocumēti ut supra uel aliter legat̄ lrā ꝛ teneat̄ ly aut aduersatiue.ꝛ sic denotabit aliā cā3 dillatatiōis meatuū uel ruptiōis paniculorū.ut ē i ascensione mulieris supra uiru3 qñ ꝛ molle ꝛ pōderositate corporis mł'ieris ɔprimitur deorsū3 mirach uiri ꝛ ɔñter siphac ꝛ sic itestia ꝛ hūiditates cōtētę itra zirbū cōprimūt̄ deorsum uñ p uiz ipelli pñt in ipos didimos.ꝛ exinde didimi dillatabūt̄ uel igit̄ cōprimi possunt dicte materie supra siphac i fundo uētris ut ɔpssione fortiter facta supra siphac ꝛ ip3 ipellēte rūpat̄ ip3 siphac ꝛc.Et ex hoc imaginari possum⁹ in muliere dillatari siphac uel rūpi cū.s.fit uehemēs cōpssio utriusq3 mirach ut in forti amplexu cōtingit qñ ita conant̄ ut un⁹ uehemētissime alteri ihereat.Et pp eādē cā3 fiūt rupture ēt i ludētib⁹ ad brachia. Et iste ē sensus magis ad mentē.d.A utz i sequēti lrā cōtinuādo cās huiusmōi rupture.uñ generaliter oīs uiolētia cōpssiōis ipius mirach ꝛ siphac siue fiat ab extrinsico siue ab intrinsico ē cā dicte apture vł rupture p mō3 dictū ab itrinsico ꝛ a diafragmate nālia deorsū3 cōprimēte vt fiti forti vociferatione ꝛ plāctu maxie puerorū ꝛ i tubicinatorib⁹.ꝛ forti fecū expssione vel fet⁹ aut i ꝑtu contigit hoc ēt cōtingit ꝛ violēter anhellitu3 continētib⁹.Et ex hoc verificat̄ text⁹ seqñs vt pp laborem anhellit⁹ i coytu.ꝛ ꝓprie sup repletione.ꝑpt̄ magis laboriosa3 fieri cōpssionē deorsū3.Et similiter coitu sup satietatē nausatiuā ꝛ hoc supple cōtingit a cā extrīsica cōprimēdo vt supra dictu3 ē.ꝛ sicut fieret ex strictura lōbaris siue diploidis vt faciūt gallātes adoloscentuli aut fieret pp difficultatē ꝛ cōpssionē i anhellitu multo maiorē eē i coitu stante repletiōe ꝙ̄ inanitione ꝛ sicut sup nausatiuā satietatē tutā.i.stāte ad summū repleto stomaco hoc cōtingit hoc ēt euenit ꝛ sup eādē cām vt dicit text⁹ seqñs.pp agregationē ventositatis ꝛ egestiōis i vētre.i.i itestinis.Et vniuersalit̄ oīa ea q̄ mouent siphac cōtinentē viscera motu forti sūt cā huiusmōi ꝛ maxie cū ē substātie tenuis ꝛ tenere ꝛ ꝓpter iō plerūq3 accidit ifātibus.Et ɔñter cōtinuādo addit quomō ꝓpter istas cās fit talis eminētia bursalis ꝛ dixit.Quare descēdit aut zirbu3 aut vellamē.i.siphac aut intestina ꝛ ꝓprie monoculū.Et adducit cā3.q̄r magis monoculu3 ꝙ̄ alia itestina descendit ꝛ dixit ꝙ hoc est qñ ip3 ē solutū ꝛ non ligatū.supple mediātib⁹ mesaraicis vel misenterio cū epate ꝛ dorso sicut aligata sūt alia itestina.ymo vt dixit.d.A.xvi.tertij.i.c.in vltis vbis anothomie monoculi.nō aduenit ei ex mesaraicares q̄ hēat magnitudinē.i.nō bñ ligat̄ mediātib⁹ mesaraicis.ꝛ hoc ꝓpter mł'ta iuuamēta q̄ ibidem tangūt̄ ꝛ ꝓpterea pauloañ posuit sentētiam huic silem cū dixit.Et hoc itestinū ē digni⁹ alijs itestis vt descēdat in ruptura iguinis.qñ nō ē ligatū ꝛc. Et hoc bñ notate q̄r cū sit descensus ei⁹ itestini in bursa testiculorū sepe iminet ꝑiculū vite.qñ rara ꝛ difficilis fit reductio huius intestini propter extensionem factā a fecib⁹ vel aliqñ a vermib⁹ i coɔtentis a qb⁹ raro euacuat̄.Et ꝓpterea ex mł'tis cāis fiunt accutissimi dolores ꝛ ꝓducunt plerūq3 ad collicā ꝛ ꝓhibitionē fecum pēr iferi⁹ ꝛ earum euacuationē per superi⁹.Et ego vidi mł'tos collicos q qdā verecundia.nolentes se accusare ō crepatura male curati aliquot dieb⁹ fuerunt egri laborātes.Et postq̄ cāus inotuit post reductionem itestini i ꝓprias regiones facile conualuerunt. vñ laudo ꝙ medicus cu3 occurrit laborāti ex collica iter reliquas iquisitiones de hoc ꝑcipua3 faciat inuestigationem. Continuando textum adducendo causas talis eminentie p̄ter eam q̄ fit ex descensu zirbi aut intestini dixit ꝙ hūiditates de qb⁹ supra dictū est q̄ sunt triu3 modorū.etiam effundunt̄ ad eos.s.testiculos stante dillatatiōe didimorum vel ruptura sifacis. ꝛ hoc ex expulsione nature se exhonerante ꝛ supple intelligat̄ etiam idem de ventositate.q̄r apertis didimis vel soluto siphac fieri poterit ipi⁹ descensus ventositatis.ex qua fiet bursalis eminentia.lege lrām ꝛ ꝑ3 vsq3 ad illā partē.

Aut generantur. Apud eos ꝛc. Et notate hic ꝙ sueē 30ar.38.Theisir immaginat⁹ ē vnā nouā causa3 dillatationis didimorū.quā nō ponit.d.A.s.exicationē vassorū spermaticoru3 ab annositate ꝛ senectute vel alia cā exicāte.ꝛ ex hoc vt dixit ampliātur foramina accidētaliter.tamen dicet̄ aliter.ꝙ etiam a tali causa.exicante ɔ̄būt̄ dicta foramina ꝛc.In hac parte supra diuisa ɔseq̄ñt̄ adducit causas dispositionum similium dispositionibus rupturarum vt tumefactionis ossey euenientis non ex ruptura vel relassatione sifacis vel apertura didimorum vel aliter pōt itroduci lrā vt in hoc parte do.A.vellit remouere dubium qō oriri posset.Nā dictum ē supra ꝙ tumefactio bursalis euenit ꝑpt̄ descēsum ei⁹ qō fuit contentu3 supra siphac ante solutionem vel relassationem ei⁹ posset aliqs dicere ꝓuenit ne ab alia cā q̄ ab istis ꝛ respondet ꝙ sic.q̄r aliqñ ꝓuenire pōt.nō p descēsum alicui⁹ corporis qō recipiat̄ i ipsa bursa s3 p mām ibidē paullatine cōgesta3 aut aliam cām nō de sursu3 fluētē Et posset scōm hoc diuidi ista pars in qnq3 ꝑticulas scōm qnq3 spāles cās quas adducit in textu. S3 legēdo lrām cōtinuā dixit pªo ꝙ supple hūiditates generant̄ apud eos.s.testiculos ꝓpter frig⁹ iporū ꝛ conuersationē sanguinis ad aquositatē.i. qō ꝓpter debilitatē cōplexionis testiculorū a frigiditate vnde sanguis ad testiculos trāsmissus totus nō cōuertit̄ i substātiā iporū.s3 aliqua ps ifrigidat̄ ad nā3 flegmatice hūidatis cū q̄ vr̄ mł'tū cōuenire.vł saltē ꝛ forte meli⁹ id supfluū aq̄u3 ꝙ supfluit digestioni testiculorū p iporū nutricatione pp frigiditatē cōplexiōis eorū nō isensibiliter resoluitur sicut i cōplexiōe tēꝑata vel calida testiculorū

ymo ibi paulatine p viā cōgestionis multiplicat̄ ⁊ inde fit eminētia aquosa ⁊ cū isto mō glosandi nō stant difficultates q̄ stant cū primo mō vt3 in telligēti l3 primꝰ modꝰ cōformior sit textui. Et ad dit textus.

Et fortasse accidit Pro cuius dicti clarificatione ē notādū q̄ iste textꝰ dupliciter patit̄ mō3 itelligeñ Primus ē q̄ iste hūiditates i osseo reperte p viā paulatine cōgestionis fortassis nō generant̄ apud ipos testiculos nec i paniculo intrinsico imediate ipos ꝯtinēti s3 fortasse generāt̄ i paniculo extrin sico. i. i cōcauitate media iter extrinsicu3 ⁊ itrinsi cū vt iter paniculū mirach ⁊ siphac ⁊ sic reperiū tur circūdate i paniculo ꝓprio receptiōes supflui tatū ad differētiā paniculi iterioris. q vocat̄ pmꝰ testiculꝰ ex quo nāliter dillatat̄ ⁊ magnificat̄ ad q̄titatē testiculorū tñ. fortasse igit̄ accidit eis pa niculus ꝓpriꝰ. i. generat̄ i paniculo extrinsico ⁊c. vel alit̄ itelligatur. vt q̄ talis eminentia bursalis aquosa l3 generet̄ apud eos testiculos pp frigus ipo⁊ ⁊ cōuersationē sanguinis ad aquositatē nō tñ necessario tangit ipos testiculos ymo fortasse accidit eis hūiditatibꝰ. paniculꝰ ꝓpriꝰ. i. vt recō dant̄ i siphac vel chisti ꝓprio. ita q̄ nā ſm q̄ pau latine multiplicat̄ talis aquositas sic cōtinuo ea3 coopit quodā paniculo sicut ēt fit de glandulis hñtibꝰ ꝓpriū siphac vel ꝓpriā chisti l3. n. ꝯtinua tur hec aquositas itra paniculū imediate tāgentē testiculos. nō tamē ipos cōtāgit q2 iter ip3 panicu lū ē aliꝰ paniculꝰ iclusus i quo ipa claudit̄. ⁊ hoc satis ē possibile. Et hoc ē q̄ dixit fortasse accidit eis paniculus ꝓpriꝰ deinde cōtinuādo pōit aliam cām talis eminētie nō p viā defluxus dicēs.

Et quandoq3 ⁊c. Pro intelligētia huiꝰ ptis aduertatis q̄ ista lr̄a pōt duplicit̄ legi secūdum q̄ duplex lr̄a re perit̄ nā vna h3 vbi ē cā ⁊c. alia h3 nisi est cā ⁊c. Primo mō legēdo ē sensus q̄ ꝓpter cāu3 vel pcus sionē factā circa ptes ossei defluxa pte grossiori ⁊ feculēta ipiꝰ sanguinis ad ꝯcauū ipius burse fiet heria talis hūiditat̄ sāguinee ad fuscū declinātis ⁊ tādē fiet hernia saniosa sine defluxu. ⁊ sic ē lr̄a clara. ⁊ scōm hūc mō3 posset fieri. ēt hernia talis apparētie p viā defluxus facto cāu vel percussio ne circa partes iguinis vt3. S3 q̄tu3 ad p̄nslega tur vt dictu3 ē. Si vō lr̄a iaceat nisi ē sensus q̄ ēt nisi causa sit pcussio aut casus a qbꝰ sepe fit heria talis mōi p viā defluxus tamē scōm mō3 dictu3 su pra de hernia aquosa p viā paulatine cōgestiōis ⁊ etiā scōm eundē fieri pōt hernia pp hūiditate3 sanguineā ⁊ feculētā q2 stāte debili cōplexiōe te sticulo⁊ a frigiditate illa ps sanguinis feculēta q̄ ressecat̄ a digestione mebro⁊ q̄ vt plurimū tran sit i sordiciē cutis a cōplexione ipo⁊ testiculorum nō expellit ad cutē ymo ibidē paulatine agrega tur vt tādē fiet eminētia manifesta bursalis ⁊ ap pellari poterit hernia feculēta vel mellencōica ⁊ scōm hūc sensum ēt stat clara lr̄a ⁊ iste modꝰ mi hi magis placet q2 hernia sanguinea facta a cāu vel pcussiōe vt plurimū ē p viā defluxus ⁊ nō per viā paulatine cōgestionis de qua ē i ꝓposito ſmo Sequitur.

Aut uentositas ⁊c. Intendit q̄ ēt fieri pōt hernia a vē tositate iflatiua ñ p viā defluxus l3 p mō3 q dictꝰ ē qm̄ stāte debili digestiua testiculo⁊ certa hūi ditas p viā diminute digestionis vētosatur q̄ non resoluitur ab ipotentia v̄tutis. ⁊ sic paulatine con gregatur i altero paniculo⁊ ossei ⁊ fit eminentia ⁊ distensio ⁊c. Et addit qddā apparēter ipertinēs curatiuū dicens q̄. Qñq3 ꝯfert curatio cu3 ferro. Q ⁊ si videat̄ ipertinens tñ recte cōsideranti h3 ad principale itentū ptinentiā. Quia ad declaran dū q̄ q̄lib3 talis hernia d qua pauloañ dictu3 est fieri possit per via3 paulatine ꝯgestionis dixit qd qñq3 conferret curatio cu3 ferro: i. curā sufficit p foratio ossei cum ferro. vnde euacuata mā ꝯten ta siue sit aquositas siue ventositas imediate ⁊ p nām fit vera curatio qd non esset si talis einentia penderet a mā defluxa vel aptione didimoru3 vl̄ ruptura paniculi ⁊c. q2 vltra perforatione3 cum ferro ⁊ euacuata mā ꝯiuncta adhuc ad cure per fectione3 multe restāt itentiones curatiue vt infe rius latius declarabitur et sic intelligenti p3 q̄ h dic eñ est medium probandum id qd supra dixe rat uel si placet dici pōt qd notāter istum textum posuit ut declararet unum cuiꝰ oppositu3 cōit̄ cre ditur ut. s. qd non ois hernia uentosa est curabil̄ per plura resoluentia uel exicantia interius ul̄ ex terius applicata cuiꝰ oppositu3 cōiter creditur nā ut ipse dixit qñq3 ꝯfert curatio cu3 ferro. i. ad cu ram est necessaria perforatio cū ferro ⁊ hoc ē ue rum in uirtute debili ubi natura non potest bene actuare medicinas. quo casu illa medicamina non sufficiunt ⁊ tunc est necessaria perforatio ⁊ tunc iste textꝰ non refertur nisi ad ventosā magis tamen mihi pl3 qd prio dixi. deide adducēdo aliā cām apparentie si[l]is hernie ex descensu dixit qd quādoq3 nascitur illic caro addita. i. q̄ recipitur i ꝯcauitate media iter mirach pelliculā extrinsecā ⁊ siphac pelliculā itrinsecā adherēdo. s. alteri pel licularū vel iter siphac ⁊ testiculos etiā alteri eo rū iherendo qd aūt ibidē possit caro generari ma nifestum est cum ex superfluo alimenti i oi conca uitate possit caro addita generari dixit ꝯnter ex plicando al's cās igrossationis ossei qd qñq3 ingro satur osseum. aut induratur ex apostemate. aut pinguedine q̄r assi[l]atur ramici ⁊ noiatur hernia carnis p intellectu huiꝰ particule est aduerteñ qd ꝓprie dicimus osseu3 ingrossari ex apostemate qñ ipa substātia pellicularis apostematur siue intrin sica siue extrinsica sicut et reliqua simplicia mem bra apostemātur et hec distingui pōt ab illa emi nentia q̄ fit p carne3 additā q2 illa secernitur disti cta a substātia bursali nō sic aūt secernitur ista apostemosa ex pinguedine etiā iherēte substantie pelliculari pōt tumefieri bursa et hec plurimā h3 cōuenientiā cū hernia zirbali q2 ita tactus huius ē molis ⁊ aliqualiter iequalis pp iequalitatē pin guedinis sicut etiā in zirbali vel intestinali quarū vtraq3 proprie dicitur vel dici potest ramex vt s.

uisum ē ꝛ ideo dixit qꝛ assimilatur ramici. Secundo notādū qꝫ ex ista particula notatur hernia carnis inuit .d. A. qꝺ non solū illa q̄ pēdet a carne addita appellaẜ hernia carnosa sꝫ ēt illa q̄ pēdet a pinguedine ꝛ apostemate ꝑpter similitudinem quā habet cum eadem. Tertio nō. ut clarius infra uidebitur in cap. signoꝝ uersus finem qꝺ nō solum appellatur hernia carnosa illa q̄ fit per additionez carnis ipi burse sꝫ ēt ꝑ additionē carnis testiculis ꝛ nō solū tales sꝫ ēt q̄ fiūt ex magnificatione dictoꝝ mēbroꝝ ex ipotentia positiue uirtutis sicut fit in yposaica alioꝝ membroꝝ sed solū hic explicuit cām utplurimū euenientē uidebis inferi⁹. Ponit ꝯñter unam ꝯclusionē generalē qꝺ .s. sic dictū est posse generari tumefactōm in osseo non ꝑ descensum alicui⁹ materie deorsum sꝫ ꝑ sclam ibidē paulatinā materie ꝯgestionē ita similiter euenire pōt ꝛ inguinibus qꝛ ī illis locis uacuis euenire pōt eminentia ꝛ tumefactio ꝑ uerā rupturaz ꝛ descensum alicui⁹ rei uel materie desuper siue sit zirbalẜ siue humoralis uel alia huiusmodi. Et uenire pōt ēt talis eminentia nō ꝑ descensum materie deorsū sꝫ per paulatinā ibdem ꝯgestionez siue fit apostemans siue nō apostemās sicut ꝛ supra dictum est. de bursali cā toti⁹ pꝫ qꝛ eadē uel similes cāe ꝯtigere pñt ad tumefactōm īducendam in talibus locis ut in osseo ut pꝫ intelligenti hoc est qꝺ dixit in ista parua lr̄a. Et qñqꝫ ꝛc. Deinde ipē appropriat nomen alteri speciei tumefactiōis apparentis circa osseū ꝛ breuiter dicit qꝫ.

Quandoqꝫ inflantur. Circa hanc ptē primo aduertendū qꝫ .d. A. quodāmō sepatim manifestauit hanc herniā uaricosam ab alijs spēbus hernie ut ꝑcessus lr̄e manifestat qꝛ hec hernia sapit nām mediā inter herniam ueraz pendentē ex descensu materie deorsum ut est zirbalis uel intestinalis ꝛ herniam non ueram .s. tumefactionem ossei pendentem ex mā ibidem paulatine ꝯgestā ut est carnosa uel apostemosa q̄ etiam saltē utplurimum fit per uiam paulatine ꝯgestionis qꝛ talis hernia fere idifferenter pōt ꝑuenire ex tumefactio ne illaꝝ uenaꝝ ꝑꝑ materiā desursum uenientem. ꝛ ꝑꝑ mām ibidē paulatine ꝯgestam ut pꝫ. Scōo etiam de tali hernia fecit specialē mentionez post herniaz ueram ꝛ non ueram .qꝛ ista quodāmodo diuersa est ab utrisqꝫ illaꝝ. In hoc eni ille cōicāt ut intestinalẜ ꝛ zirbalẜ ex una ꝑte ꝛ carnosa ꝛ apostemosa ex alia ꝑ utroqꝫ eaꝝ fieri pōt ꝑ pñtiaz talis materie in utroqꝫ paniculoꝝ ut in siphac interiore appellato didimo ꝛ i paniculo exteriore. Nā ꝑ dilatationē didimi intra ossa femoris recipi pōt in paniculo interiore zirbus uel intestinū per rupturam aūt siphac recipi possunt in paniculo exteriore zirbus uel intestina vnde non deuenient ad ꝯtactum testiculoꝝ. In hoc ēt cōicant hernie utplurimū non uere ut carnosa uel apostema qꝛ eq̄liter fieri possunt in paniculo interiore ꝛ exteriore secus aūt est in hac hernia uenali uel uaricosa qꝛ hoc solum fit per pñtiam materie ꝯtente ī paniculo interiore ut ad intra uenas ꝯtētas intra didimū ꝛ paniculū interiorē ꝛ sic diuersa est ab illis. Pñt hic ēt alia speculari sꝫ ista sufficiūt. Ꝯsiderāduz qꝫ non solū tumefactio uenaꝝ sed ēt artariaruz facit hanc herniā uaricosam equaliter enim apparere pōt tumefactio ex repletione uenarū ꝛ. artariarum. per hoc ergo qꝫ dixit replentur uene intellexit uene uel artarie. Et hoc ipse manifestat in fine cap. de signis ubi ponit signa istarū distinctiaꝝ lego lr̄am. Et qñꝫ inflantur uene eius .i. testiculi.

Et quandoqꝫ molifi. Hec ps fm diuisionē .s. factam in illa ꝑte. Et durities ꝗdem foliculi ꝛc. Sic cōtinuatur ad ꝓcedētia. Nā postq̄ dn̄s Aui. posuerat tres cās ī genere vñ fit vā hernia bursalis ꝑ viā descēsus materie vt ꝑꝑ apturā didimorū ꝛ rupturā paniculorū ꝛ molificationez eorū dē vt ī pricipio capituli ꝛ ꝯñter declarauit modos quib⁹ ad apturā didimorū ꝛ ad ruptionē paniculorū seꝗtur. hoc hernia bursalis ponēdo etiā cās harum rupturarū. iaꝫ ī hac ꝑte ꝑ cōplemēto doctrine. sequiẜ declarādo mōꝫ. quo ꝑꝑ rellassationez paniculi tātū fit ēt hernia vel dispositio ei sīlis ꝛ dicit qꝫ qñqꝫ molificatur supple panicul⁹ siphac molificatione vehemēti absqꝫ ruptura qꝛ ꝑlongatur ꝛc. Pro declaratione ꝑtis. p̄rio notādū qꝫ notanẜ supra simul determinauit de heria ꝑ apturā didimorū ꝛ rupturā paniculi ꝛ m̄ta itermiscēdo tādē seperatiꝫ ꝺ hac determinauit ꝛ iō ē qꝛ ab eisdē cāis pendēt vel pēdere possunt aptura didimorū ꝛ ruptura siphac. vt a vētositate ipellēte ad planctū ꝛ forti vociferatiōe ꝛ ab oī vētris cōpssiōe ꝛ multa alia q̄ equaliter eē posst cause apture ꝛ ruptioni paniculi ꝛ iō cōsequēter de eisdē determinatū est. cāe aūt mollificationis ꝛ rellassationis m̄tū ꝯrie sunt cāis rupture qꝛ humectatio q̄ ē cā mollificationis paniculi ē idispositiua cā solutionis eiusdeꝫ vt pꝫ iō cōueniēter de ea sepatim determinatū. vẜ aliter ꝑ illas duas spēs vt aptura didimorū ꝛ rupturā zirbi ī fūdo possunt fieri hernia ꝛ ramex. ꝛ talis nō pōt fieri ꝑꝑ relassationē paniculi vt considerāti patebit. he tamē cāe sunt ꝑsuasiue. Secūdo notadū qꝫ ꝑ molificationē paniculi ex mā paniculū cōprimēte pōt notabiliter paniculus āplificari ꝛ distēdi cōprimētib⁹ ꝟ zirbo ꝛ itestinis paniculū siphac ī fundo vētris supra ossa femoris ꝛ ipō existēte molificatio distēdeẜ īfra panicul⁹ ꝛ amplificabiẜ ꝛ cōsequētur zirbus vel ītestina vel vtraqꝫ ꝛ recipienẜ hec oīa in bursa testiculoruꝫ intra mirach ꝛ siphac .i. ītra paniculū intrinsicū ꝛ extrinsicum qr ꝯñter ꝑlōgabitur osseū ꝛ ītumescet ꝛ sic assimilabiẜ ve hernie dicte ramex. de qua vt supra dictū ē descēdentia deorsum ueniunt ad ꝯtactum testiculorū ad quem ꝯtactū talia descendētia deuenire non possunt ꝛ iō ei ī apparētia tm̄ assimilatur ꝛ hoc ē qꝺ dixit text⁹ uel si placet pōt aliter legi lr̄am ut hec lr̄a ꝯtinuetur cū satis imediate ꝑ

cedenti quoniā supra manifestās cās vñ fiūt sil'es apparētie ueris hernijs p uiāīdescensus q̄ tantū ñ fiūt p viam descēsus ut ex apostemate uel carnositate ibidē genita facientib⁹ apparētiā zc. z dixit q̄ qñz molificatur supple bursa uel osseū tantum absqz ruptura z supple absqz descensu alicui⁹ rei desursum z tñ prolongatur .s. osseū ab humiditate intrinsica ipi et assimilatur hernie iterum z sic ē lr̄a clara magis tamen placet prima sententia

Etquandoqz accidit zc. Hec ē tertia pars principalis cap. in qua .d. A. ꝯparat quasdaz spēs rupturaꝝ adinuicem z duo facit principaliter . quoniā primo ipe ꝯparat aliq̄s spēs rupture in facilitate z difficultate curationis ex pte ei⁹ qd̄ descēdit ſa ps incipit ibi in fine. Et scias q̄ ramex intestinorū zc. prima adhuc in duas. quoniā ipe prio ꝯparat rupturas supra testiculos .i. eminentias siue sint circa sumē siue supra ipz ad illas rupturas uel eminentias q̄ utplurimū fiunt circa testiculos uel osseum. ſo ꝯparat rupturas supra testiculos factas inter se ſa ibi. Et illa q̄ accidit supra sumē zc. Dicit in primo ꝯpendio rupturas super testiculos factas ad eas q̄ circa osseum fiunt in malitia Q: qn̄doqz accidit ruptura supra testiculos z puenit apud inguina z qd̄ est supra ea in sumine z est malorum accidentiū z in duobus emontoriis

Pro intellectu partis primo intelligendum qd̄ hic ut etiā alias supra notatū est per rupturas intelligit eminentias ita ut hic ꝯparet eminentias q̄ supra testiculos fiunt ad eas q̄ circa osseum zc. Est ergo snīa .d. A h̄ q̄ tales eminentie supra testiculos utplurimum sunt maloꝝ accidentiū respectu illarum que circa testiculos fiunt. Pro declaratione ei⁹ ē. ſo aduertendum qd̄ lz eq̄liter euenire possit augmētuz i mirach .s̄. testiculos v̄sus umbilicū z i ipo ūbilico pp mām ibidez paulatīe ꝯgestā siue sit aquositas siue ventositas siue ali⁹ humor vl' apostema sit etiā z i osseo vt manifestū est itelligēti vt ifra patebit in capitulo de augumento vmblici tamen eminentia vel augumentū factuz subito ex receptione noue materie ī quodaz receptaculo vt zirbi vel intestinorū pp exitū eorū a ꝓprio situ supra quā eminentiā vel augumentū ꝓprie cadit nomen rupture vt supra dictuz est talis nō equalitas euenit in mirach supra testiculos z in osseo testiculorū qm̄ tal' eminentia testiculoꝝ i bursa euenire pōt ꝓpter rupturaz siphac z ꝓpter dillatationē didimorū z ꝓpter mollificationez z relassationem siphac deorsuz vt supra visum est. Eminētia aūt q̄ fit in mirach supra testiculos subito vt in sumē vel circa nō bene fieri pōt nisi per rupturā ipsius siphac vt cōsiderāti diligenter manifestum erit z iō eminentia ossei ex aptione didimorū vel relassatione paniculi fieri pōt sine māifesto dolore eminentia aūt facta ex ruptura paniculi nō fit sine dolore. neqz sine aliquali dolore cōseruat' reliq̄ autē sic . Jnde ē q̄ eminētie supra osseū facte sūt vt plrimū malorū accidentiū q: dolorose respectu eminētie bursalis dico notāter vt plrimū q: ēt eminētia bursalis facta ex ruptura paniculi ē cū dolore sic z illa q̄ supra sumen et forte maiori. Sz qm̄ vt plurimū fit talis eminētia bursalis ex dillatatiōe didimorū vel relasat paniculi zc. Jdeo cōclusio do. A. apparet v̄a. Tertio notādū p itellectu illi⁹ termini sumē. q̄ scd̄m .d. A. i sinonimis. Sumē est caro vl' pinguedo femoris. Femur aūt ē ps vētris terminata supius ad radicez virge in viris. Et ex his pz lr̄a clara lego eā. Et qñqz accidit ruptura .i. eminentia supra testiculos z puenit supple dcā ruptura apud iguina .s. fit circa loca dicta vacua vel emōtoria cōiter notata z qd̄ ē supra i sumie .i. ēt euenit qñqz ipa ruptura .i. eminentia ꝓpter rupturā nō circa iguina tātū sz ēt supra i sumē z supple i ptibus vētris supra sumē. q: ēt i partib⁹ vmblicalib⁹ seq̄tur ē malorum accidētiū z in duob⁹ emōtorijs sic ordinet' lr̄a vt ps posterior precedat vt sic legat' nō solū fit dcā ruptura circa iguina z loca vacua z i sumē z supra sumē. sz ēt i ipis duob⁹ emōtorijs. Et ē malorū accidētiū .i. q̄libz talis supra testiculos ē malorū accidentiū vtplurimuz respectu eminentie bursalis vt supra lectū est zc.

Etillaque zc. Nūc ipe cōparat rupturas vel eminentias supra testiculos fcās iter se. z primo ī eo qd̄ magis vel min⁹ eueniūt. secūdo ī accidentib⁹. secūda ibi z oē qd̄ est ex ruptura de p̄ria pte dicit. q̄ illa ruptura .i. eminentia vt supra q̄ accidit supra sumē ē parūp raro p cōpatione ad alias. supple q̄ fiūt circa īguina z adducit rōem dicens qm̄ ille loc⁹ .i. supra sumē sustentat⁹ ē lacertis. Et qd̄ sub eo .s. sumie .i. circa īguina est tenetur extremitatib⁹ lacertoꝝ. Cōseq̄nter rñdetur tacite dubitationi posset aliq̄s dicere z tu tātū ꝯpias rupturas supra sumē fcās ad eas q̄ circa īguina pōt ne ī ipo sumine eē ruptura d̄ q̄ possit cū alijs fieri ꝯpatio z rñdet q̄ sic dicens. Et qñqz accidit sumini augumentū z est d̄ genere rupture fterū q̄ .s. etiaz raro fit respectu earū q̄ circa iguina z ꝓpter eandez cām. Notandū p itellectu ptis q̄ corpulentia muschulorū ventris est cā vt siphac nō nimis extendi possit vt supra visuz est in capitulo supiore sunt ergo muschuli cū sua carnositate z corpulentia cā impeditiua rupture paniculi siphac et ex ꝯñti tenuitas muschuloruz et extremitates eius vt corde minus prohibent solutionez ipsius paniculi et rupturam cuz igitur i directum ventris versus sumen per totum extendantur muschuli longitudinales versus vero iguina terminarentur muschuli transuersales ad cordas a superioribus oppositis angl'is descendentes et aliqui inferioribus originem summūt supra inguina magis originantur vt patet sciēti situm muschuloruz vt est etiā dictuz supra d̄ anothomia ipsoꝝ. Et hoc inuit dominus Aui. sequitur qd̄ facilius fit ruptura circa inguina quaz supra sumen vel in sumine. Pro hoc ēt facit q: itestia magis grauitant i fūdo

uentris scdm comunem situm hominis cum sit recte stature circa medium uentris. et ideo facilius rumpitur siphac inferius quam circa mediu et sic raro fit ruptura supra sumen respectu eius quod circa iguina quia etiam magis grauitant intestina circa emontoria quam in sumen cum sint magis decliuia propter etiam dispositionem musculorum sequitur tota conclusio. Et hoc est quod uoluit in toto textu lego literam. Et illa que accidit. s. sumen est parumper raro idem est per comparationem ad alias supple que fiunt circa inguina uel in ipsis emontoriis et adducit rationem de hoc dicens quod hoc est ideo quia ille locus. s. s. sumen sustentatus est lacertis. i. muscbulis. s. longitudinalibus et ideo supple difficiliter rumpitur. siphac et quod sub eo continetur extremitatibus lacertorum. i. locus circa inguina non sustentatur muscbulis sed solum cordis muscbulorum inter quas cordas non est caro media et ideo faciliter ibidem pot rumpi siphac deinde respondens tacite questioni dixit. Et quamquam accidit sumini augumentum et est de genere rupture iterum quasi uelit quod talis ruptura etiam rarius fit quam circa inguina propter causam supradictam etiam propter minorem ibi esse grauitatem intestinorum quam circa loca inferiora.

Et omne quod est etc. Nunc ipse comparat dictas rupturas supra osseum factas inter se in accidentibus Et dicit quod omnis ruptura supra sumen. s. uersus partes umbilicales est malorum accidentium et parue additionis et non dolet in principio. i. non est intensi doloris in principio respectu. s. illarum que fiunt circa inguina et adducit rationem dicens quoniam expulsum in ea. s. ruptura facta sursum. i. receptum in orificio rupture facte in siphac sursum sunt intestina minuta. i. gracilia et sunt compressa coartata et coartant fecem. Et supple sic patiens euomit eam. s. fecem et est ex genere Illeos. i. ad hanc dispositionem utplurimum sequitur illeos et accidentia eius sequuntur ut ex inquietudine eius et angustia eius. s. illeos uerum illa. s. ruptura que est subtus. i. fit circa inguina est magis susceptibilis dilatationis et magis incedens in additione. i. facilius dilatatur et magis continuo augetur dilatatio et non dolet in principio supple tantum quantum in processu. Notandum quod ex hoc textu non intendit. d. A. nisi probare quod ruptura uersus umbilicum est magis suspecta quia ad eam sequuntur prauiora accidentia quam illa que est uersus inguina licet dicta ruptura circa inguina sit difficilius curabilis quam alia que est circa umbilicum et totum hoc probat per idem medium per hoc. s. quia expulsum in ruptura superiora sunt intestina minuta et sunt comprehensa coartata et coartant fecem et supple in ruptura inferiore expulsum. i. propter quod expulsum fuit ruptura in siphac sunt intestina grossa non sic compressa nec coartata coartantia fecem et ideo ex hoc sequitur primo quod ruptura superior fit parua respectu inferioris et etiam fit parue additionis. i. postquam incipit non multum magnificatur quia ipsa intestina minuta non sic sunt apta multum dillatari sicut grossa et consequenter ad eorum extensionem ut puta a uentositate non tanta fit ruptura quia et si aliquando fiat ruptura ipsa tamen fit parua propter non posse multum intestina intumescere nec dilatari per hoc etiam quod sunt compressa. i. fortiter dorso alligata non possunt ultra proprium situm multum impelli et consequenter secundum ipsorum multas partes non possunt recipi intra orificium rupture et ideo ruptura ipsa non est multum dilatabilis e contra uero est de ruptura inferiori quia intestina sunt grossiora et latiora Multum ergo possunt dilatari et extendi a causa aliqua intrinsica ut puta a uentositate. ideo ad ipsorum magnam dilatationem magna pot fieri in siphac ruptura non sunt etiam coartata. i. fortiter dorso alligata sicut superiora ut. s. dictum est de monoculo. ideo facta ruptura faciliter quo ad ipsorum multas partes recipi possunt in ruptura et consequenter dilatabilis est multum ruptura ideo est multe additionis respectu superioris que fit. Et ex hoc sequitur primo clarum uerbum. d. A. cum dixit Quia superior ruptura non dolet in principio supple respectu rupture inferioris. Et hoc est quia parua fit ruptura. quoniam expulsum in ea sunt intestina minuta. Sequitur 2o alia principalis conclusio quam intendit. s. de ruptura superior est facilius curabilis quam etc. Et inferior difficilius quia superior est parue additionis quia intestina minuta sunt coartanda et inferior magne additionis propter oppositam causam etiam pro hoc facit quia ut. s. dictum est intestina magis grauitant deorsum uersus inguina quam uersus sursum. Sequitur tertio quod quia ipsa intestina minuta sunt strictiora et minus extensibilia quod ideo magis coartant fecem in eis contentam. vnde intestina talia in ruptura recepta ita fecem coartant ut perfecta fiet clausio et oppillatio ipsorum intestinorum maxime quia ut supra dictum est talis ruptura est parue additionis Et ex hoc concluditur quod licet sit parue additionis. est tamen magis suspecta et prauorum accidentium respectu inferioris quod principalissime in toto textu intendebatur et sic propter fortem oppillationem habens eam euomit fecem. et est hec passio ex genere illeos quia est una causa illeos. sicut etiam ruptura iguinis aliquando producit ad collicam et sic ad eam sequitur inquietudo et angustia sicut in illeos. Et ex his apparet totus textus clarus Lego literam. Et omne quod est ex ruptura. s. sumen. i. omnis ruptura circa umbilicum est malorum accidentium et supple ualde suspecta respectu rupture inferioris quamuis sit parue additionis. et supple exinde facilius curabilis quam inferior. Et non dolet in principio supple respectu inferioris quia parua fit solutio et adducens causam huius totius dixit. Quoniam expulsum sunt in ea intestina minuta. i. receptum in ea. s. ruptura superiore propter expulsionem et extensionem sunt etc. Et sunt compressa coartata ad modum. s. expositum ideo coartant fecem et supple uehemens fit oppillatio et euomit supple sic patiens causam. s. fecem et est de genere illeos et inquietudinem eius et angustiam eius. uerum illa que est subtus. et supple si non sic suspecta est magis susceptibilis dilatationis et magis incedens in additione. ideo supple difficilius curabilis et non dolet in principio supple sic in processu quia in processu multum dilatatur.

Et scias quod ramex In hac ultima parti

cula hui⁹cap.d.A.ꝯparat q̄sdā spēs rupture uel hernie inter se in facilitate uel difficultate curatio nis ex pte ei⁹qđ ꝯtinetur uel descēdit postq̄ȝ in pte supiore ꝯpauit quasdā spēsipaꝝ in malitia ex pte sit⁹dcāꝝ rupturaꝝ ⁊ breuiter dixit i textu.Et scias ꝙ ramex itestinoꝝ ⁊ zirbi ē egritudo fortis difficil' q̄uis sit pua ⁊ ramex aq̄ ē egritudo facil' ⁊ si sit ma gna. Pro itellectu ptis aduertēdū ꝙ.d.A.i hac pte accipit istū terminū ramex ꝓprie q ut .s.dice batur solū dr̄ de hernia in q̄ qđ descēdit deorsum uenit ad ꝯtactū testiculorū ⁊ illi⁹cā ut supra dcm̄ est fuit sola dilatatio didimorū ⁊ nō ruptio panicu li uel relassatio ei⁹⁊ iō solū intestinalē zirbalem ⁊ aquosaȝ appellauit ramicē ut ibidē fuit notatuȝ ⁊ ad illū locū recurre.Est ergo sensus lr̄e ꝙ magna eminētia burs al' ab aquositate pendēs ē facili⁹ cu rabil' q̄ȝ pua eminētia zirbal' uel intestinal' quarū q̄libet pendeat ex dilatatōe didimorū ⁊ iō hoc est Primo q2 ex certa dilatatione didimorū ēt parua puenire pōt magna eminētia ab aquositate ex q̄ dilatatōe tū non fieri poterit eminētia burs al' uel i testinal'.cū facili⁹sit multā aquositatē p aliqđ re ceptaculū uel uiā descēdere q̄ȝ substātiā intestini ul' zirbi igitur apparēte eminētia zirbali uel itesti nali ⁊ si sit pua maior ē tū facta dilatatio didimoꝝ q̄ȝ in certa eminentia bursali aquosa magna ideo difficili⁹curabitur zirbalis cū maior sit dilatatio ⁊c.Sa cā hui⁹dicti esse pōt q2 curatio tal' hernie aquose aliq̄n pficitur unica itentōe medicinali ut cū exicatiuis.q2 simul exicabitur hūiditas ⁊ didi mus parū dilatat⁹ꝯstringet' In curatiōe aūt her nie zirbal' uel intestinal' ut infra uidebitur duplex intentio necessario reqritur una ē reductio horuȝ mēbrorū in sitū ꝓpriū ut intra siphac alia ē ꝯstric tio dicte dilatationis didimorū ⁊ he intentiōes ut plurimū ꝯriis pfitiūtur q2 intentio ad reductioneȝ pficitur cū molificātib⁹⁊ humectātib⁹alia aūt ut ꝯstrictio dilatatōis pficitur cū stipticis ꝯstringen tibus utȝ iō difficilior erit istorū curatio utȝ.tertia cā esse pōt ⁊ ē declaratiua p2ie q2 hernia tal' aquo sa utplurimū curari pōt cū medicinis localib⁹ ex trinsec⁹appositis q2 pua ē didimorū dilatatio in il la q2 si magna foret dilatatio ēt ꝯiungeretur zirba lis uel intestinal'.In zirbali aūt uel intestinali tā ta utplurimū ē dilatatio ad cure pfectōm nō suffi cit applicatio extrinsecorū remedioruȝ ꝯstringen tium cū tal' dilatatio ꝯtinue maior eff ur ita ut tra dant doc.ꝙ aliq̄n trāsit de uno latere ad aliud pp ꝯtinuū descensuȝ ipoꝝ intestinorū ymo oȝ uti ope ratione manuali cuȝ ligatura didimi ut infra uide bitur qđ multo difficili⁹ ⁊ piculosuȝ extat. dictum est aūt in principio hic solū ꝯparare tales hernias ex aptura didimoꝝ pendentes q2 non inconueniet certaȝ herniaȝ uel intestinalē esse facili⁹curabilē q̄ȝ certa data aquosa ut hernia zirbal' ab relassatē paniculi siphacis.s.os femoris ꝯpata hernie aquo se ex ruptura paniculi uel aptura didimoꝝ ut ma nifestum est ꝯsideranti ⁊ inferi⁹magis manifesta bitur sed illa hernia zirbalis non pōt dici uere ra mex ut.s.uisum iō dixi hic ꝓprie sumi istum ter minum ramex.Et sic ē lr̄a clara.So intelligenduȝ p ꝯplemēto doc.ꝙ ꝓpter has spēs hernie quas.d.

Auic.ꝯparauit in malitia accidētiū ⁊ curationis ut sumptas ex pte sit⁹⁊ ex parte ei⁹qđ descendit ul' recipitur penes alios auctores etiam de ipis her niis.alie fiunt ꝯsiderationes s̄m quas sumitur fa cilitas siue difficultas curationis q̄ tū oēs principa liter attributionē habēt ad herniā ex ruptura pē dentem.Nā q̄dam fit de ea ꝯsideratio sumpta ex quantitate ei⁹ut si sit magna uel parua ruptura. Alia fit ꝯsideratio ex tp̄re ei⁹ut si diuturna ul' mo dici tp̄ris.Alia sumitur in relassatione ipius ad in firmū ⁊ ex parte ꝯplexionis ipi⁹nālis ul' ex parte etatis ut.s.si ifirm⁹sit calide ⁊ humide ꝯplexionis uel frigide ⁊ sicce melanconice ul' si sit i etate pue ritie uel senectutis uel medie ⁊ he ꝯsiderationes apud auctores dicte sunt accidentales.Jccirco ō his non fecit.d.A.mentionē s3 has tū sumitur fa cilitas ⁊c̄ Nam q̄ est magna antiqua lin corpore duro uel melanconico in etate senectutis nunq̄ȝ p medicinas sanatur ⁊ forte nō sanatur per manua lem operatōm.Que aūt ē pua modici tp̄ris in cor pore sanguineo in etate puerili non solū p manua lem opationem s3 etiā p medicinas sanatur q̄ ue ro est inter p̄dictas media mediocriter se h3 ut ꝙ curabil' est p manualeȝ opationem ⁊ non per me dicinas utplurimū ⁊ si sit magna in corpore molli uel si sit parua ⁊ antiquata ita ut labia sint obstre cata ⁊ hoc dico de uera ruptura rupto siphac ⁊ ita intelligātur oēs auctores cū dicunt qđ nulla ruptu ra curabil' est per medicinas intelligatur de uera ruptura ⁊ post etatē pueritie ⁊ maxime in corpore non notabiliter humido q2 de ruptura ex relessatē paniculi multi ēt senum curati sunt per medicinas Et curaui ego unuȝ affinē meum sexagenariuȝ cū medicinis tātum ⁊ cum debito ordine diete ⁊ qui steterat multis annis sic dispositⁿ s3 fuit ex relassa tione q̄ facile curatur per medicinas ut dixit Alie bas ⁊ addit.Et hanc curātes qdā cū medicis uāꝫ siphac disruptōm curasse putant ⁊ errant ⁊ h totū peruenit pp nō distinguere recte iter eaȝ q̄ fit ex re lassatōe ⁊ eaȝ q̄ fit ex ruptura.Est tū aduertēduȝ ꝙ si ruptura ēt sit satis recens i corpore puerili sed sit corp⁹melāconicū duꝝ ex pte ꝯplexionis uix ēt sanatur p medicinas pp debilitatē nutritiē in tali bus.Et iō i hoc debent medici esse multū curiosi ⁊ diligentes anteq̄ȝ curaȝ alicui⁹taliū suscipiāt po terit.n.scire recte ꝯsiderās facta solutiōe i siphac qs patientiū sit p medicinas curād⁹⁊ qs reliq̄nd⁹. qđ nō aduertūt cōīt hui⁹ministerii magrī.iccirco sepe fallūtur.S3 iā postq̄ȝ aliq̄liter disgressi sum⁹ uenio ad lr̄am ⁊ lego eā.Et scias qđ ramex itesti noꝝ ⁊ zirbi.i.eminētia bursal' ex descēsu aliquorū istorū pp apitōm didimorū.Est egritudo fortis di ficil'.supple ad curā.Quāuis sit egritudo parua.i. eminentia sit parua.Et ramex aqua est egritudo. facilis ⁊ scilicet.sit magna idest eminentia bursa lis ab aquositate ueniente deorsuȝ per dilatatio nem didimorum est egritudo facil' supple cura tiōis et si sit magna tal' eminētia pp cās i prio nōto adductas.Et sic ad laudē altissimi siniata ē lr̄a.c. s3 restat pp facili⁹memorie ꝯmendare ut capitu lum.Epilogem⁹.d.igitur.A.in cap.q2 ei⁹pricipal' intentio i hoc cap.fuit deteriare de hernia bursali

uera per uiam descensus materie desuper ponit. prio causas talis descensus reducens eas ad tres in genere dicens qd talis hernia que large appellari potest ruptura ut ibidem dictum est fit uel fieri potest aut ruptura paniculi aut secundo ab aperitione uel dilatatione didimorum aut tertio a relassatione et amplificatione ipsius siphac continent naturaliter membra quedam supius precipue in pprio situ. vn p qualibet istarum causarum fluunt deorsum et ibi i bursa eminentiam manifestant. tres ergo sunt cae i genere descensus deorsum. Et quia descendendo aliqn descendens puenit ad ctactum testiculorum et aliqn non et hec uarietas facit uarietatem in noie herniarum cti nuando addidit q quedam istarum e appellata ramex ut illa q puenit ad ctactum testiculorum alia appellatur solum hernia me coitat sz modum ibi expositum et ibi i ferebantur pulchra correlaria. cnter declarat materiam descendentem deorsum aliqs explicando et aliqs supple itelligendo explicando zirbalem et humoralem supple itelligendo itestinalem dices q talis eminentia uel durities cadit i zirbo. i. pp zirbum et c. cnter ponit cas descen alicuius materie deorsum p uiam dilatationis didimorum uel rupture paniculi dices q aliqn fit ex pcussione aut casu motu discurrendo usqz ad aliam pticulam aut gnatur quas et si no sigillatim ponam tu tn eas collige mente. cnter ipe ponit cas apparetie silis hernie ut eminetie circa osseum no per uiam descesus materie sz p uiam paulatie cgestionis explicando spes talium apparentiarum ut qd queda est aquosa queda uentosa. qda apostemosa et c. discurrendo usqz ad illam ptem. Et qnqz e silis et c. In q postqz in genere declarauit q eminentia bursalis a duplici ca pendere pot. s. aut p uiam descesus uel p uiam paulatie cgestionis uniuersalizat et hoc apparere posse et i inguinalibus et supple. s. sume uersus umbilicum silr. Cosequenter ponit cam hernie uaricose sic sepatim qz e uelud qda materie iter ea q fit p uiam defluxus et q fit p uiam paulatie cgestionis sm modum uobis supradictum. Tande qz non explerat nisi cas hernie uere p uiam rupture uel apitionis didimorum explicat cnter cas dicte hernie per uiam relassationis paniculi et c. cnter qz pauloante posuerat qd tales eminetie fieri possunt circa osseum et circa inguina et. s. sume ut in lra pua sequeti coparat has spes adinuicem et prio in hoc qd magis uel minus eueniunt cnter in facultate et difficultate curationis et piculositate merito accidetium. dicens prio qd raro fit ruptura. s. sume respectu illarum q fiunt circa iguina uel osseum et adducta e ca circa textum cnter dixit q ruptura. supra sumez e malorum accidentium respectu eius est infra lz fit minus dilatabilis et cnter magis susceptibil cure ad ducendo cas et c. cnter ultimo cparat aliqs species uere hernie de qbus est principalis sermo in hoc cap. dicens qd zirbalis uel intestinalis et si pua sit est deterior uel difficilioris curationis qz aquosa et si sit magna et adduxi cas legendo. Et sic habet in modicis uerbis ctinuatio ptium cap. cum intentione earum tanqz in Epilogo. Posset autem in tali ma ordinate magis et strictiue ccludi ut. s. sic discurratur eminentiarum circa mirach apparentium

qdam est bursalis qdam est inguinalis qdam umbilicalis et qlibet talis pot esse duplex uel per uiam paulatine cgestionis materie uel per uiam aliunde receptionis materie et quoniam pluribus modis pot recipi materia aliunde in osseo qz circa iguina uel umbilicum qz a qcunqz recipi potest circa inguina uel supra sumez etiam ab eadem recipi potest in osseo et n e ideo sufficiet nobis ponere cas tal eminentie in osseo per uiam defluxus tal igr eminentia bursalis p uiam defluxus aut fit pp rupturam paniculi aut pp dilatationem didimorum in q cause alie non pnt cuenire aut fit pp relassationem paniculi illa autem q taliter fit ut descendens ueniat ad ctactum testiculorum illa sola dr hernia et ramex stricte. et quoniam tantum illa q fit per aperitionem didimorum e huiusmodi. Seqtur qd qlibet alia ut q fit uel ex ruptura paniculi uel relassatoe dz solum dici hernia et hoc e qd dixit de prima parte Et quonia descendes aliquorum dcorum moderum ee pot intestinum maxie monuchulum uel zirbus siue paniculus uel aquositas uel uentositas inde e qd queda dicta est zirbalis qda intestinalis. qda aquosa qda uentosa reducens qualibet humoralem ad aquosam qz tn tal humor esse pot subtil grossus et medie substantie pot et fieri diuisio de humorali sm modos dictos. Cause aut dicte rupture paniculi uel dilatationis didimorum esse possunt itrinsice uel extrinsice ut uentositas ipellens. uel cpssio ex pgnatione et huiusmodi et ita de extrinsicis dicatur. Intrinsice autem sunt duplices qz qdam sunt dispositiue. qdam effectiue magis ccurrentes dispositie autem uidetur crie qz ad dilatationem didimorum potentissime iuuat humiditas et ad rupturam autem paniculi magis seruit siccitas. effectiue uero ccurrent sunt siles ut saltus clamor risus imoderatus. plantus maxime puerorum cassus percussio et talia oia de qbus supra. Et qlibet tal aut est de recenti facta aut multo tpre aut magna aut parua aut in corpore puerili aut senili uel mediocri aut melanconico uel sanguineo uel mediocri et sm has uarietates sumitur difficultas uel facilitas curationis. ut supra uisum est. Causa autem relassationis paniculi principalr est huditas habudas et hec aut est intrinsica et aucedens aut extrinsica ut balneum et humectantia reliq lz cause impellentes quodamodo necessario ccurrant ad distendendum dictum paniculum s. os femoris intra ipm osseum facta at p uiam paulatine cgestiois. esse potest aut humoral. aut carnosa aut aquosa. aut apostemosa. secundum q et in quolibet alio receptaculo quelibet talis dispositio generari potest. harum autem cause possunt esse intrinsice et extrinsice et de intrinsicis quodlibz genus malitie complexionis potest esse causa. vt notum est intelligenti. ppter aute has duas differentias eminentiarum in genere est vna tertia dicta varicossa. medie cuiusda nature inter factas per uiam descensus et factas per uiam paulatine cgestionis ut supra declaratum e de cparatioe eminentiarum aliarum non bursalium inter se sicut cparuit. d. A. neqz pntis est propositi cum sub hoc nro ordine non cueniëter cadant. cum et satis supra

de eis dictum sit.

De Signis.

Signum autem ⁊c. Istud est capitulum de signis rupturarū in quo .d. Auic. sic procedit. quoniā primo ipse ponit signa quedā cõia ipis rupturis. scđo ipe ponit signa specialia ꝯueniētia spālibus rupturis taz ex parte spālium satis tñ cõium cāꝝ descensus ꝙ̃ ex parte materie ipaꝝ rupturaꝝ. scđa pars incipit ibi Et eius que est ꝑꝑ dillatationē ⁊c. In prima igit̃ parte ipe ponit quedā signa cõia significātia rupturam absolute. Et dicit .d. Aui. ꝙ signuz cõe rupturis est additio apparēs ⁊ sensitur inter siphac intrinsecū ⁊ inter mirach ⁊ creditur eius apparitio apud motū ⁊ ꝯpressionē anhelitus. Pro itellectu partis notandū ꝙ licet .d. Auic. hic promitat se nobis daturū signa cõia in rupturis. i. que in oībus speciebus herniarū apparent non tñ fuit mēs sua ꝙ oia hic signa posita ꝯuenire possint oībus spēbꝰ hernie qꝛ in hernia apostemosa bursali in siphac interiore per uiam paulatine ꝯgestionis non põt ꝯuenire illa particula ꝙ additur eius apparitio. apud motum uel uociferatõe ex quo suppono nõ esse factam rupturā paniculi uel relassationez uł foraminis ita ⁊ de multis aliis dici põt ut patet posuit tamen vnum in omnibus cõe signum ⁊ est primum s. additio apparēs. i. aliquo modo ut aliquo tp̄re sensibiles qꝛ ⁊ si non sit in qualibet hernia tumefactio uisu ꝯprehensionis uel saltem non omni tp̄re qꝛ in ossea deflusa aliqua parte zirbi uel ingrossatᷓ aliqualiter uenis uel artariis ut in uncali nõ semper ad uisū manifestatur tumefactio ossei tñ a medico bene exercitato tactu erit ꝯprehensibilis ⁊ in isto modo est apparens qꝛ aliquo modo sensibilis ita dicerem de hernia inguinali uel vmblicali ex ruptura paniculi qꝛ homine iacente resupino eminentia que uisu ꝯprehendebatur dum erat stans iam uisu occultatur ⁊ ideo ⁊ si pro eo tēpore non sit apparens saltim ī aliquo tp̄re fit ꝯp̄hēsibilis ut homine facto recto. Secundo notanduz ꝙ .d. Auic. in hac parte capituli principaliter intēdit ponere signa cõia herniis per uiam defluxam. ut puta cõia herniis ex rupture paniculi uel relassationi uel ēt apiᷓ meatus ⁊ hoc ideo pricipaliter intendit qꝛ talium rupturarū signa aliqñ uisui occultantur ut supra uisum est. ⁊ precipue de inguinalibus ⁊ umbilicalibus non sic aut occultantur signa herniarū paulatīe ꝯgestaꝝ ut patet. Primū igitur signum clarum est intelligendo scđm modū supra positum qꝛ ⁊ apparens additio. i. aliquo modo uel aliquo tp̄re sensibilis. Et quoniā non semꝑ uisu ꝯprehēditur ut supra dictuz est ideo addidit ⁊ sentitur inter siphac intrinsicuz ⁊ mirach. i. a medico exp̄to sentitur aliqualis eminentia per tactū inter siphac intrinsicum ⁊ mirach supple ⁊ si mirach uideatur equaliter se habens in omnes suas partes ⁊ istud manifestatur tusiendo ⁊ hoc potissimum dixit de ruptura inguinali uel umbilicali ꝺ quibus aliquotiens ē magis dubium. tertio principaliter ꝯsiderandum ꝙ licet illa ultima particula ⁊ additur eiꝰ apparitio apud motū ⁊ ꝯp̄hēssionē anhelitꝰ potissimū uerificetur de uera ruptura facta ꝑ solutõm paniculi. s. zirbali uel itestinali uel alia huiusmõi. Et hoc siue sit bursalis siue iguial̃ tñ ēt hoc cõe ē ut ī hernia ꝑ relassatõm ⁊ apitõm meatꝰ qꝛ ꝑ motū mouētur materie deorsum ⁊ grauitāt magis itestina ⁊ zirbꝰ s̄. siphac. vñ facta ruptura descēdūt ꝑ rupturā ⁊ aliqñ magnificat̃ ruptura ⁊ ꝑ idē dilatatio meatu didimi ꝑ grauitatez mēbroꝝ supioꝝ ꝑ motū descēdūt ꝑ meatū ⁊ aliqñ ulteriꝰ dilatātur silr̃ molificato paniculo ꝑ motuz ēt hilitat̃ descēsus paniculi grauitātibꝰ magis mēbris supioribꝰ. s̄. paniculū. Silr̃ ⁊ ꝑꝑ eādē cāz additur eiꝰ aparitio apud ꝯp̄ssionē anhelitꝰ qꝛ ꝯp̄sso diafragmate. s̄. stomacū ⁊ naturalia ꝯprimūtur ipa deorsum ⁊ sic manifestatur ipa eminētia scđz aliquē modorū dcõrū supius. Et ex hoc pz. error quorūdā q ad distigueñ herniā ex solutõe paniculi ab ea q̄ ex relassatõe dicūt sz ponatur patiēs resupinꝰ ⁊ cū manu ītromittatur tumor ⁊ ꝯprimatur deiñ Eger errigatur ⁊ p̄cipiatur ut tusiat aut aliᷓ deorsuz anhelitū ipellat si cadāt itestina ruptura ē paniculꝰ ut dicūt ⁊ sic nõ ē relassatꝰ pz. n. ꝙ ī pura relassatõe ⁊ ēt ī dilatatõe meatꝰ cadere possūt ut dictū ē. Sz quõ ꝓprie distinguātur uidebitur ī ꝑticula seq̄nti añq̃ tñ ipam exponamꝰ. Ponā vnū signū cõe his oibꝰ hernijs positū a quodā illustri doc. Anglico qđ tñ mihi empicū vr̃. neqȝ ī manifestā scio reducere cām dicit sic. Si ex lignis sambuci fiat ignis cū ille q ē herniosus senserit fumū illius ignis uel lignorū stati descēdūt intestina ⁊ habebit patiēs tortiões itollerabiles ⁊ rugitū ī uētre et itestinis cū sono q audietur ab oibꝰ ī domo circūstātibꝰ qd sit de hoc nos ipe expiamur. Sequar ego ī ꝑte diui. i. scti Tome iudiciū lego lr̃am Signū aūt cõe rupturis p̄cipue. s. ꝑ uiā descēsus ē additio apparēs. i. aliquo mõ uel aliquo tp̄re sensu ꝯp̄hēsibilis et sentitur siphac itrinsecū et inter mirach. i. a medico ēt exercitato dū occultatur uisu maxime inguinalis ⁊c. sentitur etc. Et additur eius apparitio apud motū et ꝯp̄hēssionē anhelitꝰ. i. addit̃ uł manifestatur scđz expositiõez ut. s̄

Et eius que est ⁊c. In hac scđa ꝑte pricipali .d. Auic. ponit q̄dā signa minꝰ cõia significātia spāles rupturas sumpta et ex ꝑte cāe descēsus et ex ꝑte materie et prio ponit signa diuersarū ex ꝑte cāe descensus scđa ex ꝑte materie scđa ibi. Et signū eius q̄ ē ex itestinis. Et ponēdo signa ex ꝑte cāe descensus ēt prio ponit signa ex ꝑte dilatationis meatus scđo ex ꝑte rupture paniculi scđa ibi. Que autem ē ꝑꝑ illud ⁊c. legēdo lr̃am ꝯtinuā de ambabꝰ primis partibꝰ dicit prio ꝙ eiꝰ q̄ ē ꝓpter dilatationem meatꝰ signū ē ꝙ apparet paulati ī osseo absqȝ motu laborioso et uociferatõe et aliis et ē tamen ex testiculi dicit ꝯñᷓ. Que aūt ē ꝓpter id qđ ē. s̄. ē ꝑꝑ disruptionem ꝓculdubio et non confert ei exicatio.

Pro intelligentia partis pro communi itrodu
ctorio. primo notandum ꝙ sicut signa posita i pre
cedenti particula principaliter conueniunt her
nijs iguinalibus vel vmblicalibus vt supra decla
rabatur. ita ex opposito signa hic posita principa
liter debẽtur hernijs bursalibus quia hernia bur
salis per viam dillatatiõis. i. meatus potest i igui
nali. sed solum bursali conuenit vt patet. ⁊ hoc ar
tificiose fecit. quia superius erant inuestiganda.
Signa communia rupturis absolute ⁊ quoniam
bursales fere semper sunt manifeste. siue homo
iaceat siue stet siue anhelitum comprimat siue nõ
hernie aut iguiales plerũqz occultãtur. ideo fuit
conueniẽs. ponere signa precipue declarantia in
guiales. ⁊ ponendo signa communia absolute in
distiguendo autẽ speciales hernias ex parte cau
se descensus non erat necessarium ponere signa
cõuenientia rupturis iguialibus quia tales vtplu
rimum fiunt ex ruptura paniculi nunq̃z ex aper
tione meatus. rarissime ex rellassatione paniculi
bursales vero equaliter ex omnibus his causis fie
ri possunt vt patet. ideo conueniẽs fuit ⁊c. secũdo
pro speciali itellectu partis nõñ. ꝙ hernia propter
dillatatiõz meatus fit paulatim apparens i osseo
etiaz nõ concurente motu supple laborioso. neqz
vociferatione vel supple itelligatur. saltu. cantu.
percussione vel alia causa simili de quibus supe
rius illa autem que subito apparet precipue con
currente aliqua de dictis causis. proculdubio fit
a ruptura paniculi causa prima summitur ex hoc
quia facta ex apertione didimorum potissimuz fit
ab humiditate molificante vnde supra grauitan
tibus membris paulatine dillatatur meatus. ⁊ sic
paulatine descendunt zirbus vel intestina i osseo
maxime cum ad talem descensum non iuuent ali
qua de dictis causis. tunc satis euidenter cõclude
re possumus. ꝙ talis descensus non fit ex aperitio
ne. sicut ex opposito. vt est ratio secundi dicti con
currente aliqua de dictis causis. ⁊ subito facto de
scensu dictorũ membrorũz concludere possumus
de ruptura. quoniam ipsa apta est. vt multum in
duci ab aliqua talis causa. maxime si. cuz hoc se
quatur dolor. non esset tamen inconueniẽs. quo
niam concinente aliqua tali causa. vt forti motu
vel saltu humectatis didimis' notabiliter subito
dillatarentur ⁊ sic subito fieret casus illoruz. ⁊ for
te propter hoc remouetur ad distinguendum illã
que fit ex ruptura ab illa que fit ex apertione. quo
niam vtrobiqz concurrere potest causa primitiua
de dictis supra ⁊ subito apparebit. dixit ⁊ non con
fert ei exicatio. i. i illa que fit ex ruptura. ad cura
tionem non sufficit exicatio. i. vtplurimum. ymo
propter exicationem vt infra videbitur. requirun
tur etiã medicine glutiatiõe'. vbi in alijs vtpluri
muz conferet. i. sufficit. s. in facta ex apertione vt
videbit ⁊ sic distinguetur. Sed dubitabis quoniã
dominus Aui. non ponit signa illius que fit ex re
lassatione paniculi. que alia est. ⁊ ab ea que fit ex
ruptura. ⁊ ab ea que fit. ex operatiõe meatus ⁊c.
Ad hoc breuiter dicatur ꝙ quia ab eisdez causis
fiunt relassatio paniculi ⁊ descensus a relassatio
ne. ⁊ dillatatio meatus. ⁊ descensus a dillatat̃ igi
tur illa que distiguũt herniã factã ex ruptura ab
illa q̃ fit ex aperitiõe didimoꝝ ẽt distinguũt ab il
la que fit ex relassatõe. quoniã talis fit paulatim
ẽt non ꝯcurrente motu laborioso uel uociferat̃ uł
alia cã ⁊c. ⁊ sine dolore sed qũo ille inter se distin
guantur apparet manifeste ex sensu quoniã in illa
que fit ex relassatione paniculi apparet quedam
dillatatio mirach ab osse femoris. Et ibi incipit
tumor ⁊ aliquãdo notabili tp̃re sic durat anteq̃z de
scendat in osseum ⁊ cum descendit recipitur mate
ria descensus inter siphac ⁊ mirach in osseo simul
cum paniculo ⁊ ideo ingrossatur bursa in illa aũt
que fit ex apertione didimi non apparet illa dilla
tatio uel eminentia supra os femoris. quoniã illa
descendit per intra os femoris ⁊ recipitur i siphac
interior ⁊ peruenit ad ꝯtactum testiculoꝝ. ⁊ ideo
maior erit tumefactio i bursa facta ex relassatiõe
q2 similis cum zirbo uel intestinis descendit pani
culus ⁊ non ita ad profunduz descendit ⁊ sic non
multum bursa elongatur ⁊ hoc sciet distinguere
medicus expertus ⁊ forte ꝓpter hanc cãm ad de
clarandũ dixit in textu in illa que ẽ propter dilla
tationẽ est ramex testiculi ⁊ sic distinguitur ab ea
que ẽ a relassatõe. Et ex his oĩbus apparet clari
ficatio textus lego lr̃am. Et ei⁹ que ẽ propter dil
latationẽ meatus. i. didimi signũ ẽ ꝙ apparet pau
latim in osseo. i. utplurimũ absqz motu laborioso
⁊ uociferatione ⁊ aliis ⁊ in alia multuz elongatur
⁊ parum tumescit. i fit sepe non ꝯcurrente aliqua
tali cã ⁊ ita dicatur de illa que fit ex relassatione
⁊ est ramex testiculi ⁊ per hoc distiguitur ab alia
que fit ex relassatione q2 que fit ex relassatione ñ
peruenit ad ꝯtactum testiculoꝝ ideo non ẽ uera
ramex. Que aũt est ꝑꝑ idem qđ est supra. i. que su
bito apparet est ꝑꝑ diruptionẽ proculdubio. i. fra
cturam paniculi intelligatur hoc ut in pluribus q2
ut dictum est non incõuenit qđ ẽt fiat hernia ex
aperitione meatus uel relassationis subito ab aliq̃
de dictis causis ⁊ iõ addidit ad distinguendũ ⁊ nõ
ꝯfert ei exicatio. i. in ista que fit ex ruptura ad cu
rationem non sufficit applicatio medicinaruz exi
cantiũ. que plerunqz sufficit in aliis.

Et signum eius que fit ⁊c

In ista parte. d. A. ponit signa spãlia per que
declarantur spãles hernie ex parte materie ipsarũ
siue fit per uiam descensus siue per uiam paulatĩe
ꝯgestionis. prius tamen de his que per uiaz descẽ
sus ꝯuenit de his que ẽt fiunt per uiam paulatine
ꝯgestionis in illa parte ⁊ ramex quidem aque. po
test tamen diuidi pñs pars in partes septem sz sep
tem speciales hernias in textu memoratas ponen
do signa appropriata cuiuslibet earum. scđa pars
incipit ibi. Illam uero que fit ex zirbo. tertia ibi.
Et ramex quidem aque. quarta ibi. Et hernie uẽ
tose. quinta ibi. Et carnose signum. sexta ibi. Et
qñqz est ex lapideitate. septima ⁊ ultima ibi. Her
nia uero uaricossa. De pria parte dicit. Et signũ

eius que est ex intestinis penetrātibus ⁊ in scisurā .i. per paniculuȝ fractum ē reductio eius cuȝ velocitate cum resupinat ⁊ sensibilitas rugitus ⁊ proprie cū cōprimitur. pro clariori itellectu ē notādū qđ hic signa posita de hernia itestinali ex ruptura paniculi sunt etiā cōia hernie itestinali ex aptione meatus quoniam equaliter in vtrisqȝ verificātur sȝ per hec signa distinguitur a facta per relaxationem paniculi ratio predicta sumitur ex hoc qꝛ sicut hernia fit subito ⁊ non paulatine ex parte ipsoruȝ mēbroꝝ lubricantium ⁊ deorsum grauiter Et cuȝ parua alligatione maxime monuchuli ita resupiato corpore ⁊ subleuatis aliq̄tisper curibꝰ stante libero meatu facilis fit ipoꝝ reductio ipsis existentibus lubricis ⁊ ad receptaculum ꝓprium merito talis situs grauitantibus dixi notanter stāte libero meatu ita in reditione sicut fuit i descensu quoniam cōtingit ⁊ sepe euenire solet vt postq̄ itestina vacua vel semiuacua defluxa sunt i osseū per nouū descensuȝ fecis vel alicuius alterius hūiditatis vel ventositatis ipsa intestina replentur ⁊ extenduntur ⁊ tunc difficulter reducitur etiā cum ministerio ⁊ hoc ē qꝛ non ita est liberum orificiū siue ex parte rupture siue aptionis didimi ad reditionē sicut fuit ad descensum. Sed stante equaliter libero meatu ⁊c. ꝙ est non tumefactis ampliꝰ itestinis q̄ priꝰ eque faciliter fiet reditio sicut fcūs est descensus non sic autē fit in descensu intestinorum cum paniculo relasato qꝛ vt supra dicebatur talis hernia utplurimū paulatine fit ⁊ sic paulatino facto descensu paniculi cū quo intestina descēderunt etiam resupinato hōie paulatine fit reductio. Et si forte ipsa intestina facile redirent qꝛ tamen paniculus dictus relasatus facile nō reddibit ideo non clare distinguetur de reductione ipsorum intestinorum in osseo qꝛ etiā i osseo apparebit eminentia. secus erit si descendant intestina ꝑ rupturam vel aptionem qꝛ cito reducentur ⁊ cito reducta apparebunt. Et per idem manifestari pōt cā secundi dicti .s. ꝙ sentitur rugitus cum itestina redducuntur si ipsa fluxerint per apertionē meatꝰ vel rupturam paniculi ⁊ proprie cum cōprimitur supple manibus a cirugico in reductione ⁊ non sic cum descendunt simul cuȝ relasatione paniculi qꝛ ꝓpter primā cām magis distendūtur itestina deorsum ⁊ malum inter ipsoꝝ partes situm acquirunt ⁊ ideo cum reducuntur ⁊ secundū debitū situm disponūtur ventositas in eis iclusa a qua secunduȝ partē nunq̄ euacuantur diuerso modo mouetur per ea ⁊ ideo sonitus vel rugitus quidam sentitur si autē cū paniculo descendant semper fere eūdeȝ situm seruant quē hēnt i ventre qꝛ descendunt cōtinuo assistentia supra paniculū. ⁊ cum paniculus reducitur simul cum eo itestina reducūtur semꝑ in partibus eius eūdem situm obseruantia non ergo expedit ventositatē diuerso modo per ipsa moueri ⁊ sic sonitus vel rugitus nō sentitur per hanc etiā particulā distinguitur ab alijs spēbus de quibus infra videbitur sed hic non soluȝ uoluit distinguere intestinalem ab aliis sed etiā itestinales iterse vt factam per rupturam paniculi vel apertiōeȝ meatus ex vna parte ⁊ intestinalem ex relasatiōe paniculi vt dictum est lego litteram. Et signū eiꝰ que est ex itestinis penetrantibus i scisurā .i. descēdentibus per scisuram vel supple aptionem meatꝰ Est redductio eiꝰ cū velocitate cū resupinatur. supple egri elleuatis aliq̄l'r curibꝰ respectu .s. illiꝰ q̄ fit per relasationē paniculi ⁊ hoc stāte equaliter libero orifficio vt supra dictuȝ est. Et sensibilitas rugitus ⁊ proprie cū ꝯprimitur supple a cirugico intendente reducere ⁊ per hoc distinguit' ab alijs spēbus ⁊ ab ea que ē itestinalis per relasationeȝ vt supra dictū est deinde cū dicit.

Illam uero que fit ⁊c. Nunc ipse ponit signa facte ex zirbo ⁊ primo facte cū paniculo ex relasat' eiꝰ secundo zirbalis ex ruptura paniculi uel apertiōe meatus secunda ibi. Et quandoqȝ egreditur totaliter ⁊c. Et de prima parte dicit. Qꝛ illa que fit ex zirbo ⁊ siphac .i. simul cū siphac per relasat' eiꝰ qꝛ ⁊ ipse descendit significat euentus eius paulatim ⁊ est ad profundum uel ut dicit littera exterior ⁊ est ad ipressionem cum equalitate in situ. ⁊ nō sentitur in illa ramice rugitus ⁊ secundum plurimuȝ est q̄titat' parue in quantitate profunditat' ⁊c. aduerteñ ꝙ ex supra dictis in particula superiore hētur clara notitia dictorum in ista particula primo quidem manifestuȝ est ex dictis ꝙ talis descensus zirbi cum paniculo descendente ē paulatim qꝛ paniculus ex relasatione utplurimum paulatim descendit. dixit ꝯñter secundū unā litteram. ⁊ est ad profundum cuȝ equalitate i situ. ut per hoc distinguatur ab intestinali etiaȝ per relasat' paniculi. q̄ etiā paulatim fit ut supra dicebatur quoniā ⁊ si in intestinali cum paniculo in tactu superfitiali non ꝑcipiatur nisi equalitas ipsius paniculi tamen tangenti in profundo percipit' iequalitas in situȝ propter inequalitatem partium ipsius intestini. in zirbali aūt etiam in profundo apud tangentem nō ꝑcipitur dicta inequalitas ⁊ hoc clarius manifestabat alia littera exterioꝝ cuȝ dixit ⁊ est ad impressionem supple fortiter factā cum equalit' i situ supple respectu intestinalis. dixit ꝯñter. Qꝛ nō sentit' in ista ramice. large sumēdo hic ramicem rugitꝰ ⁊ sic distinguitur ab intestinali cum aptura i qua manifeste sentitur rugitus ⁊ forte. ꝙ etiam in illa que fit per relasationem. ⁊ si non notabilis sentiatur rugitus a quibus tamen sentitur maxime cuȝ cōprimitur in reducendo. in hac auteȝ zirbali nullus fit absente rugitus. qꝛ in eo non includitur ventositas apta per cōpressionē in diuersas partes pelli sicut fit i itestinali addidit ꝯñter. Et secundum plurimū ē q̄tit' parue in q̄titate ꝓfunditatis .i. nō descēdit vsqȝ ad fundū burse vnde nō elōgat' bursa sicut supple elōgatur descēdētibus itestinis ex aptione vel ruptura cuiꝰ ratio ēt colligit' ex dictis supra qꝛ paniculꝰ ꝓhibet ne vsqȝ ad fundū deueniat zirbꝰ qꝛ ipe vtplurimū nō tñ descēdit cū sit magis ⁊ fortiꝰ alligatꝰ q̄ itestinū vel zirbꝰ ēt qꝛ moles paniculi sil' cū iclusso ꝑꝑ eiꝰ āplitudinē nō ita faci

lit̃ descēdit itra pelliculā iteriorē ⁊ exteriorē burse
sicut si solum zirbus vel intestina descendant sicut
fit stante apertione didimi vel rupture paniculi.

Et quandoqȝ egreditur ⁊c. totalit̃

nūc cōiter ponit signa zirbalis ex apertione meatꝰ
vel ruptura paniculi ⁊ quoniā talis hernia pluri
mū cōicat cū hernia intestinali ex simili causa ꝓ
cedēte. ideo. d. A. duo facit quoniam primo facit
ꝙ dictum est. secundo ponit signa distictiua inter
zirbalem ⁊ intestinalem eodem modo prouenien
tes secunda ibi uerū eius tactū ⁊c. dixit primo. Et
qn̄qȝ egreditur totaliter. supple zirbus. i. quo ad
notabilē eius partem. Et habet q̄ntitatē magnā
. i. tumefactio in osseo ⁊ etiam dispensio ⁊ ellonga
tio est magna in osseo supple sicut etiam fit in in
testinali ex simili causa. Et est difficilis sanationis
sicut hernia intestinalis. Pro clariori itellectu pri
mo notādū ꝙ ista littera pōt dupliciter introduci
primo vt ista littera sit remotiua dubitatiōis quo
niam supra erat dictū ꝙ talis hernia zirbalis se
cundū plurimū est quantitatis parue secundū ꝓ
fundum ossei ita ꝙ non multum extenditur bursa
testiculorū propter cās eductas. posset aliquis di
cere est ne hoc sēper verū ⁊ hic respondet ꝙ non
imo qn̄qȝ egreditur totaliter. i. quo ad notabilem
partem simul cū paniculo ⁊ ita multū ꝓlongatur
bursa ⁊c. Et supple hoc cōtingere pōt propter plu
rimā hūiditatē dictarū partium molificantem si
phac ⁊ zirbū ita vt multū distendi ⁊ infra ellūga
ri possit molificantē etiam bursaȝ. vt faciliter pos
sit dillatari nȝ multuȝ resistat descēsui paniculi ⁊
zirbi deorsum vsqȝ ad fundū burse ⁊ tunc legatur
sequens littera secundum cōtinuationē dictā ⁊ ē
clara pōt etiā introduci littera secundū ꝙ a prin
cipio introducebatur ⁊ placet mihi magis. s. ꝙ in
hac parte ipse ponat signa zirbalis ex ruptura pa
niculi vel apertione didimi. Et tunc sic legat̃ litte
ra ⁊ qn̄qȝ egreditur totaliter zirbus. i. egreditur si
tum propriū. vt cū rumpitur siphac vel descendit
propter dillatat̃ meatus ⁊c. quoniaȝ cū descendit
cū paniculo per relasationem tunc non egreditur
totaliter situm proprium. qꝛ cōtinuo manet intra
siphac qui est sibi locus cōueniens ad denotandū
igitur descensum zirbi non cū paniculo dixit ꝙ qn̄
qȝ egreditur totaliter ⁊c. ⁊ habet magnā q̄ntitatē
. i. ꝙ osseuȝ multū dislongatur qꝛ zirbus peruenit
vsqȝ ad fundum ossei ⁊c. Et est difficilis sanatio
nis sicut hernia intestini. Ista vltima pars potest
dupliciter legi vno modo vt hec pars referatur ad
totuȝ precedens. i. ꝙ zirbalis quandoqȝ egreditur
totaliter secundum mōȝ vltimū dictū sicut ⁊ inte
stinalis habet ⁊ quātitatē magnā. i. osseū sicut ēt
intestinalis ⁊ est difficilis sanationis ⁊c. vel potest
ista pars tamen refferri ad ly. difficilis sanationis
sicut iacet littera ⁊ tunc ratio huius sumit̃ ex hoc
qꝛ eadem curatione intentiones debētur in zirba
li ⁊ intestinali pendētibus ex ruptura paniculi vl̃
apertione meatus. saluo ꝙ interdum difficilior fit
reductio intestinorū propter ipsorū impletionem
ex ventositate vel fecibus ꝙ nō fit in zirbali. verū
qꝛ ⁊ secundum hoc pōt esse remotio difficultatis
litteralis inter difficultates curationis hec parua
est ⁊ maior multo est difficultas cōsolidationis in
qua iste due hernie cōicant ideo dicitur ꝙ ista ē
difficilis sanationis sicut ⁊ itestinalis vel aliter di
catur ꝙ intentio curatiua que sumitur a cā descē
sus est eadem siue sit dillatatio didimorum siue sit
ruptura paniculi. ideo dixit ⁊ est difficilis ⁊c. Sȝ
oritur dubitatio quomodo possit descendere zirbꝰ
vsqȝ ad funduȝ burse sicut ⁊ intestina cuȝ ipse zir
bus sit creatus tātum ad coopimentū intestinorū
non propter ꝙ quantūcūqȝ rūpatur paniculus vl̃
dillatētur didimi quomodo pōt distendi deorsum
nisi dicatur ꝙ ab hūiditate pōt āplificari ⁊ sic deor
sum distendi hec tamen solutio patitur instantiā
qꝛ sepe apparet ꝙ a casu vel percussione rupto pa
niculo descendit deorsum in mente zirbus ⁊ tamē
nō pro tunc ita subito videtur zirbus ab hūidita
te mole fieri ⁊ amplificari. Ideo aliter dici potest
vt etiam alias dixi cū esset sermo de anothomia
zirbi ꝙ ipse zirbus non solum peruenit cohoperiē
do intestina vsqȝ ad cōtactuȝ idirectū ossis femo
ris sed etiam versus posterius reflectitur ita ꝙ in
testina inferius cōtinet ⁊ super eo ipsa resident in
fundo vnde rupto paniculo vel dillatato didimus
descendere pōt deorsum cū tota illa parte secūdū
quā reflectebat posterius ⁊ sic secundum eam be
ne pertingere pōt vsqȝ ad fundū burse et sic pote
rit bursa amplificari ⁊ distendi verum est tamen
qd̄ non ad tantam quātitatē peruenire pōt tume
factio i osseo ex solo descensu zirbi sic aliquando
fit ex descensu intestinorū quoniā intantū aliquā
do descendūt intestina in osseo vt amplificetur ad
quantitatē vnius quartarij sicut ego vidi i paupe
re quodam mēdicante tantū aūt extendi non pos
sunt ex solo descensu zirbi ⁊ propter hoc fortassis
illa vltima particula sicut hernia intestini meliꝰ
refferetur ad particulā imediate precedentē tātuȝ
q̄ntū ad totū vt patet posset tamen ad bonū intelle
ctū saluari si etiam ad totū referatur. Et sic clara
est littera lego eaȝ. Et qn̄qȝ egreditur totaliter. i.
secundum vnū mōȝ exponēdi quo ad notabilem
eius partem etiā pro relaxatione tantuȝ ⁊ supple
proinde habet osseus quantitatē magnā. i. multū
ingrossatur ⁊ ellongatur ipse osseus ⁊ est difficilis
sanationis sicut hernia itestinalis referendo ly si
cut hernia intestinalis vel ad totū precedens vel
tantū ad ly difficilis sanatiōis uel aliter. Et qn̄qȝ
egreditur totaliter. i. extra proprium situm ita vt
exeat descendēdo propter rupturam paniculi vbi
zirbus non totaliter egreditur vt supra visum est
reliqua legantur vt supra. verū tactus eius nō est
diuersus ⁊c. hec littera reperitur affirmatiua ⁊ ne
gatiua quomōcūqȝ tn̄ i hac parte itendit dn̄s Au.
ponere differētiaȝ iter herniā itestinalē ⁊ zirbalē
totaliter descendeñ ⁊ etiam ventosam quoniā ta
les oēs i pria aprehēsione vt uisu ⁊ superficiali ta
ctu multū cōueniūt. Si igitur littera sit negatiua
vt iacet qd̄ tactus zirbalis nō est diuersus a tactu

hernie itestini ꝛ vẽtositat̃ itelligat̃ i prima aphẽ
siõe qꝛ q̃libꝫ illaꝝ ẽ leuis tact⁹ sꝫ supple tm̃ i alijs
distiguũt̃ itestialis ꝛ zirbal̃ iter se vt stati videbit̃
ꝛ vtreqꝫ distiguũtur a vẽtosa i reditiõe vt iacet lit
tera. Sꝫ si littera stet affirmatiua. vt credo stare
dꝫ tũc sic legatur littera qꝛ supra dicebat̃ ꝙ zirba
lis cõicat cũ itestinali qñqꝫ vt cũ egreditur totali
ter ꝛ tũc hꝫ q̃titatẽ magnã sicut itestialis ꝛ ẽ dif
ficilis sanatiõis sicut illa ꝛc. tamẽ distinguũt̃ quo
niã tactus eius. s. zirbalis ẽ diuersus ab itestinali
debite cõprehẽdẽti. qꝛ i itestinali maior percipit̃
diuersitas i leuitate tactus q̃ꝫ i zirbali ẽt maior vl̃
minor elleuatio secundũ diuersas partes eminen
tie q̃ꝫ i zirbali ꝛ hoc ꝓpter maiorẽ iequalitatẽꝫ in
partibus itestini q̃ꝫ zirbi. in hoc tamẽ requirit me
dicus diligenter exercitatus distinguit̃ etiã secũ
dum quosdã qꝛ que ẽ ex zirbo ẽ sine dolore in inte
stinali aũt associat̃ dolor quidã. hoc itelligatur ni
si sit dolor ex solutione paniculi qui etiã in zirbali
eẽ posset differet etiã ex facili reditu ad interiora
magis i zirbali q̃ꝫ i itestinali cuꝫ ꝯprimitur manu
cã patet ꝯsiderãti. Differũt aũt he due spẽs a vẽ
tosa cũ qua apparenter cõicare vident̃. qꝛ distin
cte iprimenti nulla ꝑcipitur i tactu iequalitas siue
diuersitas sicut i illis ẽt vt dixit textus facilior est
reditio ventose q̃ꝫ illarũ ẽt sepe cũ sacellatiõibus
tantũ ꝛ euaporationib⁹ dissoluit̃ vẽtosa nõ sic ille
ẽt qꝛ he due magnificãtur ꝑ balneuꝫ ꝛ humecta
tionẽ ꝛ motũ non sic vẽtosa imo cũ eis sepe mino
ratur. ꝛ sic pꝫ quomõ clare distinguãtur. Lego lit
teram que clara est.

Et ramex quidem ꝛc. Postq̃ꝫ do. A. po
suit signa distinctiua herniarũ eueniẽtiũ ex descẽ
su mẽbrorũ deorsum in bursam testiculorũ. Iam
ꝯñter ipse ponit signa herniarũ per viã paulatine
cõgestionis ꝓductarũ indifferẽter ꝛ ꝑ viã descen
sus determinat igitur hic de tertia spẽ hernie ut ð
aquosa dicit ergo circa litterã ꝙ ramex aque co
gnoscitur ꝑ tactum ꝛ tensionẽ ossei ꝛ per splendo
rẽ ꝛ leuitatẽ ꝛ ipsa iteruꝫ nõ redit nꝫ ingredit̃ ꝛc.
Pro intellectu littere primo itelligeñ qð ꝑticulas
in littera positas manifeste distingui põt iter talẽ
herniã aquosam ꝛ alias spẽs primo quidẽ dixit qð
cognoscit̃ per tactũ quoniã i tactu ẽ leuis propter
substantiã aquosam ꝛ equalis ꝛ per hoc distingui
tur ab itestinali ꝛ zirbali quarũ tactus ẽ iequalis
vt dictũ ẽ in tactu etiã faciliter cedit tãgenti ꝛ sic
distinguit̃ ab apostemosa vel carnosa. In tactu
etiã si premat̃ cũ duobus digitis duarũ manuum
sentietur inũdatio aque nõ sic aũt in vẽtosa distin
guit̃ etiã ex splẽdore ab ipsa vẽtosa carnosa ꝛ ali
is precipue si i obscuro cũ candella lateraliter ispi
ciatur licet etiam i vẽtosa aliqualis luciditas ap
paret sed ab ea potissimũ distinguet̃ ex pondero
sitat̃ ab eadeꝫ ẽt distinguitur per hoc qð non faci
le redit cũ est resoluta nꝫ faciliter dissoluit̃ sicut
ventosa per hãc etiã ꝑticulam distinguit̃ ab inte
stinali i qua aliquãdo cõiũgitur aquositas i itesti
nis qꝛ talis intestinalis per elleuat̃ cruriũ cuꝫ ali
quali cõpressione digitorũ facile igreditur i sitũ ꝓ
priũ postea i motu vel saltu facilit̃ redit nõ sic aũt
aquosa qꝛ aquositas nõ habet illã alligantiã cum
mẽbris suꝑioribus etiã qꝛ quo ad magnã partem
eius per paulatinam cõgestionẽ ibidẽ generatur
ꝛ nõ descẽdit per rupturam vel dillatat̃ sicut inte
stinalis. Et hoc notauit do. Aui. in vltimis verbis
textus dicebat debent igit̃ magistri huius artis
oĩa hec signa simul colligere ꝛ ꝯñter cõcludere ꝛ
non ex vno vel duobus tantũ ꝛ etiam erit timor i
iudicando. Et ego vidi in vno notabili ciue pa
piensi do. Andrea de becharia qui patiebat̃ her
niam aquosaꝫ duobus vel tribus annis ꝛ fuit sub
regimine meo ꝛ vnius alterius doc. cirugici ꝛ cre
debamus nos firmiter qð esset hernia carnosa qꝛ
tanta erat extensio ossei vt materia tactui nõ ce
deret nꝫ aparebat notabilis inũdatio propter ma
gnam extensionẽ ipsius ossei tandẽ vnus empicus
magister huius artificij euꝫ visitauit ꝛ iudicauit
ibi esse iclusam aquositatẽ tamẽ cũ timore ꝛ debi
libus euidẽtijs illud iudicabat vltimate facta in
fundo burse leui ꝑforat̃ cũ rasorio stricto exiuit
aquositas citria i substãtia ꝛ colore lesiuij ad quã
titatẽ vnius bochalis ita vt fuerit impleta vna ta
zia magna ꝛ magna pars essꝫ ꝛ supra pãnos ꝛ ter
ram effusa tandem cũ cõstrictiuis tantũ totaꝫ bur
sam circũuoluentibus in decem diebus remansit
perfecte sanus. Vo quem gratuꝫ mihi fuit vidis
se istum casum. debent igit̃ medici oĩa signa dili
genter cõtẽplari ꝛ tunc iudicare ꝛ cuꝫ timore sem
per recoligeñ mente dictum veteris iudiciuꝫ diffi
cile. lego litterã. Et ramex quidem aque cognosci
tur per tactuꝫ. s. qꝛ tactus est leuis ꝛ equalis et ex
hoc distinguitur a zirbali intestinali et apostemo
sa et tensionẽ ossei. supple cuꝫ grauitate et ex hoc
distinguitur a ventosa et splendore artificialiter
vt dictũ est. et ex hoc distinguitur a carnosa et le
uitatem. et ex hoc distinguit̃ vt supra ab itestina
li ꝛ zirbali ꝛ ipsa iterũ nõ redit. ꝛ scðm hoc distin
gui põt a vẽtosa q̃ facile resoluit̃ ꝛ facile redit vl̃
legat̃ lr̃a cõtinua. Et ipa iterũ nõ redit nꝫ igredit̃
vt ꝑ has ꝑticulas distinguat̃ ab intestinali i qua
aliqñ ꝯiũgit̃ aquositas i itestinis qm̃ talis facile i
gredit̃ resupinato corpore ꝛc. Et facile redit deor
suꝫ ꝑ motũ vel saltũ nõ sic aũt talis aquosa qm̃ vt
plrimũ quo ad magnã ꝑteꝫ ꝑ paulatinã ꝯgestiõeꝫ
ibidẽ ẽ genita ꝛc.

Et hernie ventose ꝛc. Nũc ꝯñt declarat per
signa quartã spẽꝫ hernie vt vẽtose ꝛ duo facit qm̃
ipe primo eã mãifestat ex signo satis cõi scðo ma
gis spẽalit̃ declarat ꝑ signa magis apropriata her
nijs ibi scða. Et ventosa. de prima ꝑte dixit. Qꝛ
herie vẽtose cognitio ẽ supple mãifesta ꝛ adducit
rõem satis cõem quoniã iflatio ventosa mãifesta
ẽ. vt arguat sic. d. A. oĩs iflatio vẽtosa sensu ꝑcepti
bilis ẽ manifesta sꝫ hernia vẽtosa ẽ iflatio vẽtosa
sẽsu ꝑceptibil̃ igit̃ ẽ mãifesta assũptũ suppõit notũ
qꝛ accidẽtia iflatõis vẽtose sũt satis clara vt dolor
extẽsiu⁹ si fuerit inclusa in membro sensitiuo sine
grauitate cũ facilitate dissolutiõis nisi fuerit multa
cã fouẽs ꝛ virtus nõ sit multũ prostrata ꝛ facilita

te reditus τ maxie post cibos ventosos τ ꝑpter ioꝛdinationem regiminis τc. Et sic patꝫ prima littera dixit ꝯñter spāliter magis declarādo. Et ventosa qdeꝫ redit absqꝫ cōpssione plrima τ doloꝛe. pp abreuiare cā huius est clara qꝛ aliqñ a virtute tātuꝫ dissoluitur τ sic sine cōpressiōe redit bursa ad dispositionem naturalem τ aliqñ redit tumefactio burse sine doloꝛe .i. iguinis τ p hoc distinguitur ab itestinali τ zirbali que plurimū nō reducūtur sine cōpressione τ ꝯñter sepe cū redeūt aliqualis fit doloꝛ inguinis τ maxie si descendāt ꝑ rupturā paniculi vt pꝫ addidit. Et qñqꝫ redit i dispositione .i. subito etiā nō ꝑcedēte sensibili cā. cā pꝫ qꝛ qlibꝫ passio alalis vel influxus celestis debilitans vel quecūqꝫ alia cā debilitās occulte imprimens esse pōt cā reditus talis eminentie ꝑpter debilitari digestiuaꝫ τ expulsiuā membri. Et hoc est forte signū qm̄ per hoc distinguit̃ satis sufficienter a qualibꝫ alia spē quoniā nulla earū facta vera reductōe .i. curatiōe subito redit nō cōcurrēte aliqua cā manifeste iprimēte vt motu saltu vl̃ aliqua huiusmōi addit. Et resupinatio nō facit eam velociozis reditus qꝫ hora alia .s. qꝫ statio cā clara ē τ per hāc etiā distinguitur a zirbali vel intestinali. vtꝫ. τ declarat dicens indiciū nāqꝫ eius in resupinatione τ nō resupinatē site est .s. ad resoluendū vl̃ redeūdū. Et subdit cāꝫ huius cum dixit. Cuꝫ non sit grauitas ei nꝫ lubricitas supple propter quā cāꝫ facilius reducant̃ in resupinatione τ difficilius in statione τ pp hoc distinguit̃ ab ea que ē ex itestinis τ ꝑptere i addit̃. Sꝫ in ea q̄ est ex itestinis ē diuersum .i. nō sic ē. quoniā ē apud resupinationē faciliꝛ. supple reductio paꝛ dixit notāter parū vt innuat ꝙ non sola resupinatio sufficit ad reductionē sꝫ etiā regritur reductio cū digitis sꝫ bñ iuuat ad reductiōm intestinalis τ non ventose. Cōsequenter remouet dubitationeꝫ qꝛ supra dictū ē ꝙ talis ventosa reddit absqꝫ cōpssione τ doloꝛe possit aliqs dicere in ventosa cōtingit̃ ne aliqñ doloꝛ rñdet ꝙ sic τ dixit. Et qñqꝫ accidūt ex ea dolores vehementes. τ adducit cāꝫ dicens ꝑpterea ꝙ extendit osseum. supple ipa ventositas τ sic fit solutio cōtinui τ qñqꝫ ꝯprimit testiculū τ sic etiā distenduntur lateraliter ptes testiculi τc. τ iō supra cū exponebatur illa ps reddit sine doloꝛe exponebatur sine doloꝛe inguinis ad differentiā intestinalis ꝑ rupturā paniculi. Et sic est tota ista lr̃a clara lege eam scōm mōꝫ expositum.

Et carnose τc. In hac quinta pticula ipe pōit signa qnte spēi herie .s. carnose τ breuiter dixit ꝙ eius signū est in ipso osseo τ ñ itra ipꝫ τ est cū duritie τ grossitie τ diuersitate vie. Pro intellectu ptis est aduerteñ ꝙ comō generat̃ vel generari pōt hernia carnosa quomō generatur in toto yposarca qꝛ .s. pp indispositioneꝫ i sanguine τ debilitatē in appositiua vel nutritiua virtute vñ nō ꝯueniēter sanguis vnitur membro iō tumescit bursa aliqñ ꝑpter aliquā dictaruꝫ cārū ex quo seqtur ꝙ talis tumefactio ē i ipo osseo .i. in ipa substātia pelliculari τ nō intra ipꝫ sicut dixit text⁹ ad differentiā hernie aquose zirbalis vel itestinalis τ ꝑ istū eundē mōꝫ nō incōuenit etiā tumefieri testiculū τ erit silr̃ appellanda carnosa cū etiā testiculus sit nature carnose qꝛ glādulose dixit tñ textus solū ꝙ est in ipo osseo intellixit vt plurimū qꝛ raro euenit i testiculo respectu ei⁹ qō euenit in bursa τ si euenit in testiculo pri⁹ vt plrimum manifestatur in bursa τ iō est qꝛ fortioꝛ est virtus nutritiua testiculi qꝫ burse q̄ est substātia panicul̃ quo ad magnā ptem etiam nā maioreꝫ hꝫ solicitudinem de debita restaurat̃ testiculi qꝫ burse tanqꝫ membri principalioris. tñ pōt etiaꝫ circa testiculū caro generari etiam circa bursam caro interi⁹ generari τ circa paniculū extrīsicū tantū et intrinsicū tātū τ qlibꝫ talis dicitur carnosa. Et int̃ istas distinguere est difficultas ab alijs tñ spetieb⁹ ꝑ signa i textu posita possunt ab alijs distigui quoniaꝫ in talib⁹ ad tactū nō ꝑcipit̃ nisi tumefactio in ipso osseo vel testiculo vel circa osseū vel circa testiculū et nō ꝑcipitur i ꝯcauitate aliqō tumefaciens sicut fit in aquosa vel zirbali vel intestinali in qbus ꝑcipitur substantia testicularis libera non magnificata neqꝫ circa ipm aliqd adherens et ita est de bursa que potest seoꝛsum tangi non tumefacta ne qꝫ circa eam aliqd adherens sꝫ in ꝯcauitate tantum ꝑcipitur illud implens et tumefaciens qōcūqꝫ illud fuerit et hoc est qō dixit text⁹. Et carnose signuꝫ ꝙ est in ipso osseo. supple tumefactio vel supple circa ipm vel supple in ipo testiculo vl̃ circa ipm et non intra ipm .s. osseum .i. non in concauitate continente testiculum et est cum duritie τ grossitie .s. ipius ossei vl̃ testiculi de grossitie manifestuꝫ ē de duritie ēt maxime si sit carnosa ꝑ additioneꝫ carnis circūnolute ad aliquod istorum qꝛ minoꝛ esset durities ingenita pp defectū in oppositiuā τc. Et diuersitate uie .i. diuersitate receptaculi uel cōcauitat̃ in tangeñ a tactu testiculi ul̃ burse qꝛ illa ꝯcauitas repitur uacua τ libera non ꝑ inclusionē alicui⁹ ibidē pter nālit̃ ꝯtenti nisi sit testicul⁹ tumefact⁹ uel adherēs testiculo uel burse τ iō diuersus est tact⁹ uie .s. ipi⁹ ꝯcauitatis a tactu dcōꝝ mēbroꝝ qm̄ illa mēbra uel aliqō eoꝝ in tali carnosa ꝑcipiūtur male disposita uel in se uel per adherētiā in tactu uia aūt uel receptaculū i tactu ꝑcipitur ꝯueniēter se habēs uel aliter τ clari⁹. Et diuersitate uie in tactu i hac carnosa respectu tactus i zirbali uel intestinali uel humorali in quibus illa uia uel receptaculum reperitur egra ꝑ iclusionem materie pter nālit̃ ꝯtente non sic aūt i carnosa ut dictū ē ad idē tñ uenit i snīa. Et sic pꝫ qūo carnosa distinguat̃ ab illis difficile aūt est tales carnosas inter se distinguere maxime que sūt per adherentiaꝫ carnis in una pellicula τ nō in alia facile aūt distinguetur si fuerit pp adherentiā carnis burse qꝛ tangens poterit ꝑcipere bursaꝫ bene dispositaꝫ τ tñ testiculos magnificatos uel dura carne circunnolutos τ ꝯtra testiculos bene dispositos τ bursam ipinguataꝫ uel carne circūdatā ul̃ circūnolutā pōt ēt cuꝫ animaduertentia tāgens distinguere inter ipas bursales difficilius tñ ē Et sic in suma redditur clara littera lego eaꝫ. Et carnose signuꝫ ē ꝙ est in ipo osseo suple tumefacto uel durities uel testiculo uel circa ea τ non in

tra ipm̄ osseum.i.nō in via vel cōcauitate. Et est
cuȝ duritie ⁊ grossitie. ⁊ diuersitate vie.i.recepta
culi i tactu vl' respcū tact⁹ burse l' testicl'i vl' respe
ctu tactus i testicl'is vl' zirbal' ꝑm mōuȝ expositū.

Et quandoqȝ Ponit ɔñter de sexta
specie.s.de apostemoso
ꝑȝ mōuȝ diuisiōis suprascrm̄ dicēs. Qd aliqñ fit spā
lis hernia.i.ossei tūefactō.ex apostēate duro ⁊ vo
catur buris.vel si placȝ dici posset. qd.d. A.sicut
dclarādo signa carnose dixit cū duritie ⁊ grossitie
⁊ diuersitate vie ⁊c. Scdm mōum expositū ex adi
ctōe carnis ita fit aliqñ ex apostemate duro sil'r ĩ
nōnter dixit duro: qꝛ lȝ possint ēt illa signa cōiūgi ĩ
apostemate nō duro.qꝛ tamen in nō duro plerūqȝ
ɔcomittaꝛ vehemēs dolor pp hoc manifeste dicer
nitur a carnosa in qua dolor nō manifestat i du
ro āt ēt nō fit manifestus dolor ⁊ sic cū carnosa vr̄
multū cū signis cōuenire ⁊ sic dȝ legi cōtinua lr̄a
vt sic legaꝛ ⁊ dcā carnosa ē cū duritie ⁊ grossitie
⁊ diuersitate vie ꝑm mōuȝ expositū ⁊ cōtinueꝛ. Et
qñqȝ ē supple talis apparētia i accidentib⁹ ex lapi
deitate apostematis duri ⁊c. Si vero velimus fa
cere qd fit ps spālis possum⁹ dicere qd h̄ pōit signa
apostemose ⁊ sunt illa que dicta sunt de carnosa
⁊ ista nō solū sunt signa apostematis duri sȝ etiā
molis a quo fieri p̄t talis tumefactio de apostema
te tamen duro explicuit qꝛ a carnosa min⁹ differet
qꝛ in aliquo nō duro pp dolorē distinguiꝛ manife
ste ⁊c. sequitur alia pars.

Hernia uero Hec ē septia ⁊ vltia pti
cula huius ptis principa
lis in qua.d. A.determinat de hernia varicosa po
nendo ipsi⁹ signa ⁊ pōt esse ps satis pŕicipalis sic
continuādo nā postquā determinauit primo de si
gnis vere herniaꝝ vt earū que fiunt per viā descē
sus vt zirbalis ⁊ itestinalis ⁊c. Et ꝯo determinauit
de signis herniarū ꝑm apparētiā vt illaꝝ q̄ vt mul
tum fiūt per viā paulatine cōgestiōis vt de signis
aquose carnose ⁊ apostemose. Jam determinat.
Tertio pŕicipal'r de signis hernie cuiusdā nature
medie inter eas puta varicose vel venalis que vt
dictū i.c.cārū cuȝ de ipsa determinanꝛ hȝ naturā
mediā iter eas que fiunt per viā descēsus ⁊ illas q̄
fiūt p viā paulatie cōgestiōis pp cās ibidem addu
ctas recurras ad illā partē ⁊ sic ē pars satis princi
palis duo facit prio ponit signa cōia eius. scdo ma
gis spālia ibi scda. Et illa q̄ ē de ambab⁹ ptib⁹ dicꝛ
qd varicosa cognosciꝛ ex venis repletis ⁊ cōtorsio
ne venali in ea cū molificatione testiculorū ⁊ phi
bitione a cursib⁹ ⁊ motib⁹.dicit ꝯo ꝙ illā que ē in
artarijs tact⁹ digitis comprehendit ⁊ illa que non
est i eis ymo in venis nutrientib⁹ illa mēbra non
comprehēdit tact⁹. Pro itellectu partiū prio notā
dū ꝙ isti termini reperiūtur sinonimi hernia vari
cosa hernia venalis ⁊ vinealis idē iportantes nā ⁊
si pprie varices dicanꝛ de dilatationibus venaꝝ in
crure ⁊ pede in infra in.c. pprio tñ lōge cadit istd
vocabulum supra amplificationē ⁊ dilata. venaꝝ
sensu perceptibiliū vel artariaruȝ ⁊ dicunꝛ vena
les vel vineales qꝛ tales vene vel artarie ex reple
tione manifestanꝛ contorte ꝑm ipsarum icessuȝ si

cut ⁊ stipites vinearū vñ dicunꝛ vineales sicut ēt i
eadē vna sunt diuersi racemi minores ⁊ maiores.
ita ēt iprotēsione venaruȝ cuȝ remeficari videanꝛ
minoꝛ ex maioꝛ facta extēsione ipsaruȝ venarum
apparēt sicut racemi vuā integrātes qꝛ ēt vtpluri
mū sanguis extēdēs est feculent⁹ ⁊ melancolic⁹ ad
fuscū declinās in nigrū quo colore vue colorifican
tur inde est ꝙ pp hāc sil'itudineȝ vineales dici pos
sunt. Secundo notandū ꝙ iste vene vel artarie
quaruȝ extensiōe ⁊ dilata. fit hernia ⁊ tumefactio
varicosa sunt vene ⁊ artarie cōstituentes vasa se
minaria maxime preparatoria que infra didimuȝ
protensa aligātur testiculis ⁊ circa eos iuoluūtur.
vnde suspensoria ⁊ inuoluta vasa dicuntur de quo
ruȝ origine ⁊ composit' satis dictuȝ ē i prio.c. supra
⁊ ibi recuratur vtiliter ad hāc partem itelligendā
mediantibus āt istis venis ⁊ artarijs nō solū defer
tur mā scdūȝ medicos p generatione spermatis
prolifici intesticulis sed ēt mā pprie nutricationis
eoruȝ vnde existeñ repleꝛ ⁊ extensiōe istorū mea
tuū a sanguine vtplurimū feculēto facta ɔñter in
istis oppillaꝛ phibeꝛ vel minoraꝛ transitus mãe
nutrimentalis ipsoruȝ testiculoruȝ ⁊ etiā materie
p generatione spmatis necessarie ⁊ pinde istoruȝ
testiculi debelitanꝛ minorāꝛ ⁊ molificāꝛ. Et hoc
est quod dicit textus nr̄ quod hernia talis cogno
scitur ex venis repletis ⁊c. cū molificatiōe testicu
loruȝ.i. minoratione debilitate eoruȝ ⁊ phibitione
i.ex prohibitione a cursib⁹ ⁊ motib⁹.s. materie nu
trimentalis ppter oppilaꝛ. Et ex hoc etiaȝ appa
ret qūo tales ñ sunt habiles ad generādū ⁊ ex hoc
iferaꝛ quod hec hernia non est negligenda ymo
iter al's precipue idicat de ipsius curatione ⁊ i hoc
vidi multos laborare ⁊ multos reduci ⁊ secunduȝ
hoc apparet clara lr̄a p̄t etiā al'r intell'i ista pars
s. hec hernia cognosciꝛ ex molificatione testiculo
ruȝ.i. distensione eorum ⁊ elongaꝛ a radice virge
ppter illas venas vl' artarias esse repletas sangui
ne feculento vnde deorsum trahunt ⁊ ex ɔsequēti
prohibenꝛ dicti testiculi a cursibus ⁊ motib⁹.i vt
non apte mouentur sursuȝ ad radiceȝ virge ppter
illas venas vl' artarias esse repletas sanguine fecu
lento vnde deorsum trahunꝛ ⁊ ex ɔsequenti prohi
bentur dicti testiculi a cursibus ⁊ a motibus. i. vt
non apte mouentur sursum ad radiceȝ virge p cō
tractionē fiendā a uasis spmaticis delatiuis hora
expulsionis spmatis quōlibet iretl'atur est snia bo
na ⁊ lr̄a clara vsqȝ ad illā particulā. Et illā ⁊c. vbi
dixit quod talis tumefactio artariarum manifesta
tur qꝛ tactus comprehendit digitis differēter a ple
nitudine venarū qꝛ p tactum in artarijs pcipiꝛ pul
satio ⁊ non in venis notate tamen quod istud est
difficile comprehēdere qꝛ vt dixit.d. A. supra fen
xx.c.i. satis ad principiuȝ huiusmodi vene ⁊ arta
rie ad ipsius vasis compositionem venientes taleȝ
adinuicem habent vnionem ⁊ contexturā ut uix
sensu discerni possint sepate ita ut incisio tua quā
in una illarum duarum facis uel supple eē itēdis
sit sil's icissioni tue quā facis in pluribus.q.d. tan
tam hn̄t adinuicē nexionē vt non possit vna simili
sine alia ⁊ ita male sentiri pōt ⁊c. lego lr̄am. Her

Ruptura syfac

nia vero varicosa ex venis cognoscitur repletis. i.
dillatatis ꝛ contorsione vineali .i. torsis ad moduz
stipitū vineaꝝ in ea cū molificatione testiculoꝛuz
i. ipsorum puitate ꝛ debilitate ꝛ ꝓhibitiōe. i. ex ꝓ
hibitione a cursibus ꝛ motibꝰ. s. nutrimenti .s. ꝑꝑ
oppillatē ꝛc. vel ex molificatione testiculoꝛū. i. rela
satē vel distensione eoꝛū. s. ꝑꝑ repletionē dcārū ve
narū ꝛ ꝓhibitiōe a cursibꝰ ꝛ motibꝰ. i. ñ habili mo
tu ꝛ eleuatione eoꝛū hr̄e. i. ꝛ illā ꝛc. est clarū. Sū
mo cap. In isto. c. primo posuit signū quoddā cōe
oībus hernijs ꝛ ē additio vl̄ supple tumefactio ap
parens maxime supple maxime circa inguina vel
vmbilicū vel osseū apparēs. i. sensibilis aliquo tꝑe
vl̄ aliquo sensu ꝙ dr̄ notātē ꝑꝑ aliquas debiles her
nias quaꝝ tamefactio visu nō comprehēdit sed ta
ctu ab exꝑto medico vel ēt qꝛ certo tꝑe i ruptura
inguinis ex ruptura paniculi non apparet tumefa
ctio ut distensio corpore supra dorsum sed si corpꝰ
eleuetur tūc tumefactio manifestatē. posuit ꝯñter
aliud signū cōe non oībus sed precipue illis que ex
defluxu fiūt in osseū siue sit ex ruptura paniculi si
ne r̄laxatē siue apertura didimi ꝛ est ꝙ magis ma
nifestatē apud motū uel uociferationē cā clara ē.
Cōsequēter ponit signa spālia ꝯueniētia ruptu
ris ex parte ēt descensus. s. ex parte dillatatiōis di
dimi ex parte rupture paniculi cū hoc ēt includit
signa ex parte relasatē paniculi qꝛ fere eadē sunt si
cut que fiunt ꝛ aꝑtione didimi cum ex eadez cau
sa utplurimuz fiant. s. ab hūitate relaxāte dicē ꝙ
tales fiunt paulatim non concurrente motu ul̄ uo
ciferatē tñ supple differenter. qñ i fcā ꝑ relasatē pa
niculi apparet eminentia exterioꝛ per tꝑs supra os
femoris in alia non in facta āt ex ruptura panicu
li illa fit subito ꝛ supple cuz doloꝛe ꝛ maxime āte
cessit aliqua de causis primitiuis utplurimum ꝛ
hec i prima ꝑte ca. In scda ꝑte ipse ponit signa
herniarum ex parte materie ipsaruz ꝛ primo illa
ruz que fiunt ꝑ uiā descensus deinde earuz que ꝑ
uiā paulatine congestionis ꝛ ꝯñter illaruz q̄ sunt
quodāmodo medie nature in fine ca. dicit primo
de intestinali ꝑ rupturaz paniculi ꝙ signa sunt ue
lox reductio ipsoꝛuz ad situm ꝓꝑium cum hoꝛa
resupinatē ꝛ sensibilitas rugitus ꝛ ista eadez ēt cō
tingunt in intestinali ex apertione didimi intelligatē
ut dicebatur stante libero meatu ꝛc. Et ꝑ hoc difē
feret a facta ꝑ relaxationez paniculi qꝛ lꝫ talia in
testina fm se faciliter redeant ad situm ꝓꝑiū. tñ
ille paniculus non eque faciliter redit ut decla
rabatē ꝛ ꝑ hoc ꝙ dr̄ de rugitu distinguitur a zirba
li. Consequenter ponit signa zirbalis ꝛ primo a
relexatē. scdo ex ruptura dicit primo qd̄ i prima d̄
scensus fit paulatim ꝛ scdūz hoc distinguitē ab il
la que fit ꝑ rupturam uel apertōnez meatus ꝛ est
in impressione ad ꝓfundū cū equalitate in situ ad
drīaz intestinalis in qua diligenter tāgendo perci
pitur in tactu inequalitas aliud signum non senti
tur rugitꝰ. s. sicut i itestinali ꝛ est quantitatis ꝑue
scdūz plurimuz scdm ꝓfunduz. i. non multuz elon
gatur in ꝓfundo ꝛ sic distinguitur ab alia que fit
ꝑ rupturā paniculi vel aꝑtione meatꝰ quoniā i ta
li fit descensus vsqꝫ ad funduz ꝛ subito ipsiꝰ ossei ꝛ
distinguitur ab intestinali in tactu ꝑꝑ equalitē vt
dcūz ē ꝛ ē faciliōꝛis curatōis q̄ntū. s. ad reductōz
qꝛ i itestiali ꝑꝑ vētositatez extēdētez ꝑꝑ feces ali
qñ difficilis fit reductio lꝫ eq̄l sit difficultas cura
tionis uera. s. ꝯsolidationis uulneris vel stricture
aꝑture qꝛ istaruz multo maioꝛ est difficultas i cu
ratōe q̄ꝫ in ventosa vtꝫ ꝛ hoc est qd̄ dixit vsqꝫ ad
illā partē. Et ramex aque vbi ponit signa her
nie ex parte materie ꝑ viā ꝯgestiōis vtplurimuz
facte. Et dicit qd̄ ista cognoscitē ꝑ tactū qꝛ est eq̄
lis ēt distinguitē a zirbali ꝛ intestinali ꝛ aliqualr̄
mollis nisi supple sit multū extensa ꝛ tunc cogno
scitē ꝑ splendoꝛez qꝛ apprehensa candella in obscu
ro manifestatē aquositas ꝛ ipsa non reddit supple
eque facilr̄ neqꝫ supple remouetē facilr̄ sicut vēto
sa cuz qua magnā hꝫ ꝯuenientiā ꝛ supple magis
grauitat ꝛ propter hoc ponit signa ventose dicit
primo ventose cognitio est manifesta quia supple
est equalitas ꝛ tensio sine grauitate et aliquādo
cito remouetur ymo absqꝫ compressione vel sup
ple alio medici exercitio quia fortificata virtute
resolutiua ꝛc. Et quandoqꝫ redit indispositiue.
i. subito. s. per passiones animales vel alias cau
sas debilitantes vel propter vsum regiminis ven
tosantē ꝛ resupinatē non facit eam facilius remo
ueri quia supple statio. Et secundum hoc distin
guitur a zirbali ꝛ intestinali ꝛ addit rationem. qꝛ
simile est ad resolutionem ventositatis siue stet si
ue non stet addit etiam rationem huius quia gra
uitas neqꝫ lubricitas ad hoc iuuant sicut iuuant
in aliquibus alijs puta in intestinali addit aliud
signum quod est vehementissimus doloꝛ propter
extensionem non sic in ceteris. Consequenter
ponit signa carnose sicut yposarce in osseo vel testi
culo vel carnose. i. carnis addit e ꝛ dixit ꝙ talis tu
mefactio est in ipso osseo et non intra ipsum ad
differentiam aliarum que sunt intra vel in pelli
cula intrinsica vel extrinsica supple separata ab
ipso osseo vel testiculo et est cum duritie et gros
sitie cum duritie maxime in tangeñ ꝛc. differē
ter ab alijs. Et addit ꝙ talis apparentia est in la
pideitate apostematis duri i non duro autem pre
ter hoc etiam est doloꝛ vt forte febꝛis dixit ulti
mate de hernia nature medie ut de uaricosa. ꝙ
ipsius signa sunt uene uel supple artarie cum toꝛ
sione uineali earum et molificatē testiculoꝛum .i.
paruitate uel debilitate ipsoꝛum propter probibi
tionem uel minoꝛationē nutrimēti ex oppillatē in
cursibus ipsius nutrimenti. i. in ipsis uenis a san
guine uel ut multum feculente ꝛc. Et ꝙ illa que
est artariarum distinguit sensus per tactum. qꝛ
per pulsationem ab illa que est uenarum ꝛc. Et
sic finis cap. cum laude domini. Quando igitē
uobis occurrat casus poteritis imediate scientissi
ce discurrere per signa hic posita ad inuestigan
dum ipsum principalem moꝛbum et consequēter
ad causas eius per ea que sūt notanda i fine. ca.
precedentis.

De Cura

r Egimen. Expeditis i superio
ribus. c. de anotho
mia siphac et alioꝛum paniculoꝛum et

de cāis rupture ipsi⁹ et dispositionū sibi' siliuz ut
aliarū herniarū circa iguina ul' bursaꝫ appentiū
det'miatū est ēt de signis dcāruz herniaruz et dif
ferētiis ipsarū iter se. iā ɔ̄ñter ꝓseq̄t de cura ha
ruz dispositōuz, et duo facit p̄ncipalr. qm̄ p̄io pōit
curam satis generalez, fo spālez ɔ̄hēdo ad spāles
hernias, fa ps incipit in principio cap. sequentis.
Si ē amboꝝ ⁊c. Pn̄s cap. principali diuisione
diuiditur in tres ptes, qm̄ p̄io ponit q̄daꝫ cōia ad
dictā ꝑtinētia euitāda i ruptura, fo ipe pōit itentio
nes reductiuas in v̄a ruptura. tertio ɔ̄ñter ponit
cōia instr̄a qb⁹ mediātib⁹ dicte intētōes ꝑficiūtur
fa ibi, Et scias ꝙ intentio ⁊c. tertia ibi, Amplius
ɔsolidatio ⁊c. De prima pte dicit ꝙ v̄l'e regimē ha
bentib⁹ rupturā ē dimittere repletionē, ⁊ dimitter̄
motū plurimū, ⁊ saltus ⁊ incessum subitū, ⁊ coituz.
⁊ deterior haꝝ dispōnū est illa q̄ ē. s̄. repletionem.
Dicit fo principaliter. Or oꝫ ut dimittat cibos isla
tiuos, ⁊ nō multū utatur potu aque. tertio dicit ꝙ
supple oꝫ ut dimittat oēs res molificantes ita q̄ð
ēt balnea. q̄rto dicit ostēdet debitū mōm se hn̄di
in opationib⁹ suis. Et cū comedit resupinetur, ⁊ sic
cū sedet ɔstrict⁹ rupturā ⁊ apud coitū ꝓprie ⁊ sit
coitus ei⁹ sup leuitatē uētris ei⁹. Pro intelligē
tia oīum haꝝ ꝑticulaꝝ simul aduertēdū ut. supra
dictū est. d. A. in h̄ tractatu principaliter intēdit
determinare de ruptura v̄a siphac tāq̄ꝫ de morbo
uel plurimū huic paniculo ɔtingente, q est prim⁹
paniculorū ut supra uisum ē, ⁊ ɔ̄ñter de cāis signis
⁊ cura ipius rupture v̄e, tn̄ ꝓpter ɔueniētiā in ap
parētia aliaꝝ herniaꝝ cū ista ruptura de illis cō
sequēter determinat, iō pp hāc cām principaliter
hic ponit ista cōia euitāda maxime in v̄a ruptura,
lꝫ ista eadē adaptari possint ad oēm herniā, ut ui
debitur, fo aduertēdū circa primū dictuz ꝙ reple
tio est mala in ruptura, ita ⁊ mot⁹ plurim⁹ ⁊ inten
siue, ut saltus et ueniēs qlibet mot⁹ uel ēt extensi
ue ut longus, nā per repletōm p se ⁊ motum ēt per
se et maxie sup repletionē ꝓhibetur ɔsolidatio sci
sure paniculi cū p repletōm stomaci et intestinoꝝ
fiat destensio siphac supra quē grauitāt et residēt
intestina, vñ elongātur labia uulneris, et sic prohi
betur ɔsolidatio, hoc idē efficit mot⁹ plurim⁹ q̄uoli
bet intelligatur cū p talē motū incesus grauitant
magis intestina supra siphac ⁊c. utꝫ. ⁊ hoc maxie
fit cū motus seq̄tur repletionē, et pp eādē cām ēt
coitus nocet, qm̄ ut supra uisum est in de cāis rup
ture, ad quē locū ꝓ intellectu haꝝ partiū recurra
tis, in coitu ɔprimitur uenter, ⁊ iō intestina pp cō
pressionē deorsum ɔprimunt, ⁊ sic labia uulneris
dillatātur ⁊c. et maxie stante repletōe stomaci et
intestinoꝝ hoc ɔtingit, ut pꝫ ɔsiderāti. Hoc ēt
eidē uerificari pōt in ruptura facta ex dillatatōe
didimoꝝ et relaxatōe ipius paniculi, quoniam fcā
ɔpssione uel distēsione zirbi uel intestinorū deor
sum magis didimus dillatatur et panicul⁹ relassa
tus magis deorsum distenditur, utꝫ. pōt ēt decla
rari quō talia sint cā augmēti aliarū herniarū, ut
aquose uentose apostemose uinealis tā p uiaꝫ de
fluxus ibidem q̄ꝫ ēt per uiā paulatine ɔgestionis
nam in eis, q̄ per uiam defluxus manifestū est q̄ð

ex uehementi motu uentositas supiorum deorsuz
mouetur, ita etiā aquositas ⁊ materia q̄libet apo
stemans ⁊ etiā sanguis melancolicus, ⁊ ex ɔ̄ñt q̄li
bet talis est apta augeri. in illis etiā, q fiunt p uiaꝫ
paulatine ɔgestionis istud declaratur, quoniā ex
uehementi motu et superfluo et maxime super re
ceptionem, et coitu v̄tus nālis debilitatur et maxi
me membrorū pri⁹ lesorū et iō apta est aquositas
uel uentositas uel q̄libet alia materia apostema
tionis generari et augeri. Et p ɔueniens ul'e re
gimen habētib⁹ rupturā. i. oībus rupturis cōe est
dimittere repletōm, et motū plurimum ⁊c. ut dic̄
textus. dico tn̄ ꝙ principalissime ista lr̄a uerifica
tur in uera ruptura et scisura paniculi. Et hoc
est precipuū et singulare in curatione talis ruptu
re dimittere motū ⁊c. Sꝫ obijcies non apparet
quō motus noceat i ruptura siphac umbilicali, cū
per motum grauitet intestina deorsuz, ⁊ remoueā
tur a loco rupture. etiā apparet ꝙ coitus in isto ca
su non noceat et maxime in mulieribus qb⁹ tales
umbilicales magis eueniunt q̄ꝫ uiris ꝓpter ꝑgna
tiones, cum in coitu aliqualiter ɔprimatur ps um
bilicalis mulieris, et sic si zirbus uel intestina sint
extra situm proprium ꝓpter rupturaꝫ ibidē siphac
uidentur per talem ɔpressionē in situm proprium
reduci, etiā sequitur in iuuamentum et non nocu
mentum. Dicatur primo ꝙ motus laboriosus i
hoc casu nocet, nam licet intestina uel zirbus di
strahi uideātur a loco rupture per motuꝫ ex alia
parte extendētib⁹ ipis deorsum ipm paniculuꝫ in
fundo. s̄. quem resident ɔ̄ñt labia uulneris elōgāt
maxime si uuln⁹ sit rotundum uel scōm transv̄suꝫ
sit incedens, ut plerūq̄ꝫ euenit. Si ēt ꝯm longum
stet scisura, tn̄ ꝓhibetur ɔsolidatio, qr per tensionē
paniculi deorsum fit ut panicul⁹ inhereat zirbo ul'
intestinis uel ab eis ɔprimatur ⁊c. Quomō ēt
coitus noceat manifestum est, qm̄ p talem ɔpssio
nem uentris mulieris, ut manifeste pꝫ, elongātur
labia uulneris ipius siphac, ēt si esset ruptura i ui
ro hoc ideꝫ ɔtingeret. Tertio aduertenduꝫ pri
cipaliter circa scōm dictum ꝙ cibi inflatiui i casu
nr̄o ualde nocent, qr pp ip̄orum exhibitōm multi
plicata uentositate i intestinis intumescunt inte
stina, et ɔ̄ñt ampliatur ruptura utꝫ. tales ēt cibi i
flatiui in q̄libet alia uidentur nocere, cum sint ta
liter inflatiui, uel qr supflua hn̄dent hūiditate, et
sic in aquosa per se nocent, ul' sint terrestris et sub
stantie melancolice, ut sunt pluria genera legumi
num, et talia generādo sanguineꝫ melancolicum
sunt de per se cā augmenti uaricose, et per accn̄s
uel mediate sunt aliaꝝ oīum herniaꝝ cā augmen
ti debilitādo digestiuā et ad corruptōm digestine
ꝑparando scōm multos mōs positos a. d. A. iꝫ. ter
tij tertio cap. ij. et. iij. ubi ista lati⁹ debent declara
ri, et per idem pꝫ quō pot⁹ aq̄. s. fontis uel supple
cuiuslibet alteri⁹ uehementis frigiditat' et humi
ditatis est nociu⁹ et plurie uentositatis multiplica
tiu⁹, cuꝫ uentositates ɔtigant et generentur ex di
minutione et puitate calidi radical' et elemental',
ut dixit. Av. ij. canticoruꝫ diuisiōe p̄ria cap. de re
gimie cibi et pot⁹ ɔmento. 25 ɔ̄ñter attēdeñ circa

tertiũ dictum ꝙ lꝫ in ruptura aliquãdo ad curã
sint necessarie res molificantes ⁊ etiam balnea.
ut infra uidebitur ubi .s. esset intẽtio reduct᷑ itesti
noꝝ in bursa existẽtiũ fecibꝰ repletoꝝ ⁊ extensoꝝ
tñ indicatõe sumpta a ꝯsolidat. q̃ de directo oppo
nitur rupture paniculi talia humectãtia nocẽt cũ
medicine ꝯsolidatiue ut infra uidebitur siccitate
⁊ ꝯfortatiõe pticipẽt. Circa q̃rtũ dcũm ubi ostẽ
dit debitũ mõm se hñdi dixit ꝙ cũ comedit resupi
netur. ubi advẽtatis ut ꝙ ly comedit põt teneri in p̃
senti ⁊ i p̃terito, ſm qd̃ põt ꝓduci uel breuiari. ⁊ ſꝫ
oẽm sensum ẽ clara lr̃a. qꝛ hoie stãte ⁊ comedente
uel postq̃ꝫ comedit iam grauatur fundꝰ stomaci, ⁊
sic ꝯñt itestina deponit ⁊c. resupinetur igitur illo
tp̃re. tp̃re v̾o i[n]anitionis tunc sedeat uel stet. ita tñ
ut addit textꝰ ꝙ sit ꝯstrictꝰ rupturã. i. teneat tunc
maxime cigulũ uel bracale, de quo iferiꝰ tangetur
bñ ordinatũ s̃. locũ rupture ut ꝓhibeat descensuꝫ
mẽbroꝝ infra rupturã, ⁊ sic prohibeat a dilatatõe
scisure. ⁊ addit maxie apud coitũ supple sit ꝯstric
tus pp cãm supra dictã, qꝛ ꝯprimũtur tũc maxime
deorsuꝫ itestina, ⁊ ita amplietur istud dictũ ẽt ad
alios uiuẽdi modos i quibꝰ disponũtur intestia ad
motũ deorsuꝫ, ut i actu assẽlãdi, quoniã i illo actu
ꝯcoitatur plerũqꝫ ꝯp̃ssio faciẽs ⁊c. ꝓ tunc ergo fit
maxia cautella ut brachale sit decẽter strictum.

Et nõte ꝙ pp negligẽtiã huiꝰ canonis i ope mul
te taliũ dispõnũ uel nũq̃ꝫ reducũtur, uł difficilime
reducãtur, ubi tñ cũ istis obseruãtijs ⁊ alijs appli
catis remẽdijs reduceretur. Tota lr̃a ẽ clara lege
eã totã usqꝫ ad illam partem.

Et scias ⁊c. In hac ſa pte cap. d. A. po
nit itẽtiones oẽs q̃ hẽri pñt.
uel debẽt i reducẽdo rupturã maxie ꝑuã. Pro
itelligẽtia cuiꝰ ptis ẽ aduerteñ ut colligitur de mẽ
te. d. Ari. ſo phicoꝝ tractũ prio de cãis, ꝙ q̃cunqꝫ
cãe sunt medic iter agẽs ⁊ finẽ mouẽtur ab agẽte
pp finẽ, ⁊ ex ꝯñti finis ẽ primũ i itẽtione ⁊ ultimũ
in executõe, iõ. d. A. numerãdo itẽtiones hñdas i
curatõe rupture paniculi cũ descẽsu itestinoꝝ uł
zirbi ⁊ cũ agregatõe materie uentose uel aquose
i eis directe ⁊ multũ mistice numerauit has inten
tiones hñdas ſm ordinẽ intẽtõis, q̃ ꝯriꝰ est directe
ordini executõis, qꝛ i executõe retrogrado sumun
tur idicationes ab ordine hic posita. primũ ergo in
tali cãu q̃ insurgit i mẽte medici ẽ scisure ꝯsolida
tio, ex quo hic ẽ sermo pricipalis de fractura ipius,
q̃ si nõ sit possibilis ut aliqñ ꝯtingit in antiquata ⁊
i etate ꝑuecta ⁊ i corpore melãcolico, ut. s̃. uisum
ẽ, tũc surgit itentio ad prohibitõm dillatationis.
Et qꝛ intẽtio q̃ ẽ ꝯsolidatio ꝑfici nõ põt sine exica
tione uulneris, quoniã i oi digestione mẽbri rep̱it᷑
duplex hũiditas. s. subtilis ⁊ grossa, quaꝝ q̃libet in
diget exicatõe ⁊ ꝯsolidatione, ut dixit Auerois. v.
coliget vi. cap. ⁊. A. scd̃o can. in canonibus genera
libus cap. iiij. dixit qd̃ ꝯsolidatiua medicina ẽ que
exicat ⁊ inspissat hũiditatẽ stantẽ inter duas sup
ficies uulneris ꝓpinquas ⁊c. iõ tertia principalis
intẽtio ẽ exicatio eiꝰ qd̃ molificatũ ẽ ⁊ dillatatum,
⁊ quoniã talis dillatatio uel scisura paniculi cõso
lidari non põt nisi labia uulneris adiuicem unian

tur, ut tertio tegi, non pñt aũt uniri stante descẽsu
zirbi uel intestini nisi primũ facta reductione ip̃o
rum i siphac ꝓpriũ, iõ insurgit alia intentio, q̃ ẽ re
ductio eiꝰ qd̃ descẽdit si ẽ zirbũ uel intestinũ. ⁊ qñ
talis reductio aliqñ fieri nõ põt pp ipletionẽ itesti
noꝝ ab aquositate uel uentositate, qꝛ sic dillatata
intestina non possunt recipi itra scisurã, iõ ꝓ redu
ctõe fiẽda isurgit alia itentio, q̃ ẽ resolutio eiꝰ qd̃
agregatũ ẽ i ea. s. itestiali q̃. s. ẽ aq̃ uł uẽtositas uł
cũ resolutiuis uel cũ extractõe maxie. s. dicte ma
terie i ip̃o osseo sint recepte. Et qꝛ facta reductio
ne itestinorũ in locũ ꝓpriũ cũ fit consolidatio, q̃ ut
multũ ꝓhibetur ꝑ humiditatẽ ⁊ aliqñ ꝑ uentositа
tem, Jccirco ad ꝓhibitionẽ remouẽdã consolida
tionis uel ad ꝓhibitionẽ ẽt future rupture insur
git alia intẽtio, q̃ ẽ ꝓhibitio materiei q̃ extẽdit uł
supple apta ẽ extẽdere ⁊c. Et hoc supple cũ dieta
⁊ potione, ut uidebitur in pte seq̃nti. Et ex his pꝫ
lr̃a clara lego eã. Et scias ꝙ intentio supple pri
cipalissima curatõe rupture ẽ cõsolidatio scisure
si possibił ẽ. Ecce qd̃ principaliter loq̃tur de solu
tione paniculi siphac aut si nõ ẽ supple possibilis
intẽtio ẽ cõseruatio eiꝰ. s. scisure ne addatur ⁊ exi
catio eiꝰ ꝙ molificatũ est ⁊ dillatatũ. i. q̃ intentio
cõsolidationis uel ꝓhibitõis dillatatõis ꝯplet᷑ exi
cãdo id qd̃ molificatũ ẽ sup. ⁊ ruptũ aut dillatatũ
Et reductio eiꝰ qd̃ descendit i ip̃a siue sit zirbũ aut
intestinuꝫ qñ talis ꝯsolidatio etiã fieri non põt ni
si prio facta reductione itestini uel zirbi ut labia
vulneris imediari possint. Et resolutio eiꝰ qd̃ agre
gatum ẽ i ea si est aqua uel uentositas qꝛ talis re
ductio intestinoꝝ fieri sepe nõ põt nisi resoluatur
id qd̃ agregatũ est in ea ruptura siue sit aqua uel
uẽtositas fouetur a cã añcedẽte iõ oꝫ eiꝰ multipli
cationẽ ꝓhibere. Et addit ⁊ si nõ resoluitur ꝑpa
ratio fiat in eiꝰ extractione. Ecce uidetis mira
bilem ordinẽ. d. A. in intentionibus habẽdis in cu
ra scd̃m primã cõsideratõm ubi tñ ſm opationem
actualẽ esset de directo mõ retrogrado opando
qꝛ oꝫ intẽdere cũ dieta ⁊ medicinis ad materiã an
tecedẽtẽ digerẽdo equãdo euacuãdo ne deorsum
fluat ꝯñter resoluere ꝙ agregatũ est in bursa ut
fiat iporũ intestinorũ reductio tãdẽ ip̃a reducatur
ꝯñter adhibeãtur q̃ ꝓhibent reditũ deorsum ⁊ dil
latatõm cũ brachali ⁊c. ⁊ ꝯñter ad cõsolidãtia sci
surã ultio deueniendũ est q̃ tamen executio fuit
prima in uia intentionis ut patet.

Amplius consolidatio Jn hac tertia ꝑ
te principali cap. ip̃e ponit q̃busdã cõibꝰ instr̃is in
tentiõis dicte ꝑficiãtur. Et directe ponit ordinem
i his istr̃is scd̃m ordineꝫ itentionũ priꝰ in lr̃a posita
rum prio ponẽdo q̃ habeat iuamẽtũ i ꝯsolidatiõe
scd̃o i ꝓhibitione dillatationis tertio in reductõe
eiꝰ quod descendit q̃rto i resolutõe eiꝰ qd̃ agregatũ
ẽ de aquositate uel uentositate. q̃nto i ꝓhibitione
materie añcedeñ. Et sic posset diuidi ps i q̃nqꝫ ꝑ
tes patebũt ⁊ ptes legẽdo lr̃aꝫ ꝯtinuã dicit prio de
primis duabꝰ Q̃ꝛ ꝯsolidato scisure ⁊ ꝯseruatio eiꝰ
ut ñ addat᷑ fit cũ a medicis glutinatiõm faciẽtibꝰ
ꝯfortãtibus in q̃bus est stipticitas ⁊ quãtomagis

est scisura breuior ē ↄsolidatio facilior ⁊ qñqȝ fit iuuamentum in ea cuȝ cauterio. dicit ēt q̄ eiꝰ exicatio fit cum medicinis resolutiuis de tertio dicit q̄ reductio eiꝰ qđ descēdit fit cum strictura ⁊ ligatura de q̄rto dicit uerꝫ eius resolutio qđ agregatū est fit cum ēpl'is faciēn̄ i ydropisi ⁊ q̄ sunt eis sil'ia de ultimo dicit qđ prohibitio materiei fit cuȝ euacuatione ⁊ eq̄tione cibi. Et q2 supius dixerat i resolutē eiꝰ qđ agregatum est non semp sufficit resolutio sȝ aliqñ ē necessaria extractio pro ↄplemēto dixit qđ extractio fit cum medicinis adhurentibus cum fortitudine ⁊ opatione ferri. Pro itelligentia quaꝝ partium primo notādum circa dicta in primis duabꝰ ad ↄsolidationē. prima intētio generalis est vnitio ex quo ↄsolidatio opponitur solutioni vnitatis. Hanc aūt vnitionem labiorum vulneris non manifeste directe ⁊ ferre īmediate respiciunt tria pricipalia ⁊ opa nr̄a .s. primo ducere ptes distantes ⁊ sc̄o seruare sic ↄductas ⁊ tertio substātiā .i. ↄplexionē ptis sanā ↄseruare. Per hec enim tāq̄ȝ p opa nr̄a adiuuatur nā q̄ ē principale agens ad ↄsolidationē. primo qdem oȝ adducere labia in vnū quoniā vnitio ptiū distantiū nō fit nisi ptes ille ↄtangāt se talis aūt ↄtactꝰ p ↄductionē fit labioꝝ in vnum ⁊ q2 ipsa opatio q̄ est vnitio fienda a nā reqrit tp̄s ↄueniens cum actio in tp̄re fiat p̄ter id qđ labia sic in unū ↄducātur expedit sic ipa ↄducta seruare tp̄re sufficienti q2 etiaȝ nā non ↄuenienter actionē opatur nisi eiꝰ ↄplexio uel substātia qđ idem est in ꝓposito sit sana iō expedit substātiā sanā ptis seruare. Et hoc ē qđ exp̄sse dixit. G. tertio teg. textu ↄmenti .107. cum dixit Conglutinat ergo distātia ⁊ cā q̄ ex principio unitionem reddit nā. nostrum uero opus primū .i. ad medicū ptinens idem ut dictū est ↄducere in id ipsum distantia. sc̄m uero seruare in quo ↄducta sūt ⁊ tertiū nil intercidatur inter labia ꝓuidere. ⁊ q̄rtum ipam ptis substantiā seruare. Istud autem tertiuȝ nō posui tāq̄ȝ ab extrinsico magis sumptū ⁊ q̄ non in omni uulnere est necessariuȝ sȝ in discopto. ⁊ manifesto tātum in quo casu non sumus nos hec igit̄ tria sunt q̄ directe ⁊ īmediate unitionem uel ↄsolidatōm recipiunt q̄dam ēt alia sunt q̄ mediate ⁊ magis īdirecte ↄsolidatōm respiciūt ⁊ talia sunt q̄ uulneri nō debentur rōne ipiꝰ uulneris tantū sȝ rōne alicuiꝰ q̄ ↄponitur cū uulnere ul' q̄ timetur ↄponi cum uulnere cuiꝰ tamen ↄpositō ꝓhibet fieri sanationeȝ uulneris nisi ꝓhibeatur sicut uerbi gr̄a esset fluxus materie uel materia fluxa uel apostema q̄ omnia curationeȝ uulneris impedirent nisi admouerentur uel ꝓhiberentur euenire uel ēt molificatio ptis lese. p h̄ enim q̄ membrum solutum est debilitatū non pōt nutrimentū sibi aduenienꝭ pfecte digeri ex quo remanet supfluit̄ humida indigesta in membro ⁊ maxie q2 expulsiua mēbri est facta debilis non sufficiens etiā illud supfluū qđ naturaliter deberet p digestionē resecari expellere. Et pp̄ h̄ .d. A. habens ↄsiderationē ad has cās ipeditiuas dixit q̄rta primi cap. 28. Intentio āt, in medicādo solut̄ ↄtinuit̄ q̄ i mēbris. accidit molibꝰ est triuȝ principioꝝ curā habere primuȝ coꝝ ē quoniā si cā fuerit fixa .i. nō fuerit uulnꝰ multuȝ puum ⁊ supficiale q2 talia p se curantur. Est retinere illud qđ fluit ⁊ ↄstringere illius materiā si ipa fuerit currens ⁊ sc̄m est scisuraȝ ↄsolidare cum medicinis ⁊ cibis cōuenientibus. Et in hac bñ intelligēti includuntur intentiones G. supradicte ⁊ tertiuȝ est putrefactōm ꝓhibere quanto plus possibile fuerit ⁊c. Ecce q̄ .d. A. non solum habuit cōsiderationeȝ de ea q̄ imediate uulneris respiciunt sȝ etiam ad ea q̄ ut plurimū ipsum cōsequūtur pōt ēt uidere meo alia breuis ⁊ generalis fieri diuisio has utrasq̄ȝ cōp̄hēdens .s. q̄ intētio curatiua uulneris aut sumitur ab eis q̄ ꝓhibēt ipedientia cōsolidatōm aut ab eis q̄ iuuāt ⁊ h̄ dupliciter q2 aut iuuat instrumentaliter mediāte q2 nature offerendo cōuenientia positiue ad opatōm ipsiꝰ aut ipam uirtuteȝ imediate cōfortando q̄ aliqualiter est ex resolut̄ debilitata ut sit sufficiens ad opatōm unitionis si sumatur indicatio ab eis q̄ ꝓhibent impedientia sic hētur intentio ad dillatatōm labioꝝ ad mouendā q̄ pficitur p ipoꝝ i unū cōductionē ⁊ cōseruationē ⁊c. ⁊ ne aliqd intercidat extrinsicꝰ sc̄m hanc indicationē sumitur intentio ad ꝓhibitioneȝ fluxus ⁊ apostematis cū diūtentibꝰ ut flobotomia potione dieta subtili et sīlibꝰ Si aūt sumatur indicatio ab eis q̄ nature offerūtur q̄ ipam instr̄aliter in ↄsolidādo iuuāt sic hēt̄ intentio de exhibitione medicinaꝝ glutinationem facientium et exicantium nā p medicinas exicatiuas humidū accidentale consumitur qđ in uulneribꝰ ↄiungitur ut .s. dicebatur. p medicinas v̄o glutinat̄ hūiditate q̄dā uiscosa labiū cū labio inuiscatur et unitur Si v̄o sumatur idicatio ab eis q̄ v̄tutē ipam debilitatā cōfortāt sic hētur itentio ad medicinas cōfortatiuas et stipticas cū p stipticitatē uniātur ptes mēbri et sic ipius robur uigorat̄ p stipticitatē ēt ↄfortatur mēbꝝ ne recipiat. Et h̄ ē q̄ dixit textꝰ nr̄ cū dixit. Ampliꝰ ↄsolidatio scisur̄ aut ↄseruatio eiꝰ ne addatur fit cū medicinis glutinationē faciētibꝰ ⁊ ↄfortātibꝰ i qbꝰ ē stipticitas. ⁊ addit. Et quāto scisura ē minor tāto est ↄsolidatio facilior h̄ itelligatur ceteris paribꝰ ex pte etatis cōplexiōis diuturnitatis qm̄ i corpore melancolico senilli ⁊ ruptura antiq̄ difficilior est ↄsolidatio q̄ȝ ⁊ si pua sit ruptura q̄ȝ i certa maiore ruptura opposit̄ ↄdictionibꝰ ut .s. dictū ē. sc̄o attēdeñ q̄ hic duplex repitur lr̄a vna dicit qñq̄ȝ iuuamētū i ea cū cauterio sc̄a lr̄a exterior dicit cū uomitu credo q̄ pria sit sanior. nā lȝ uomitꝰ ↄferat p h̄ qđ ad oppositū diūtit q2 tñ ē motꝰ satis laboriosus saltē ut i pluribꝰ dubiū ē ne i uehemēti comotōe fiat vl'nis dillatatio ⁊c. Cauteriū v̄o i uulnere ad ↄsolidat̄ ualet per h̄ qđ cauteriuȝ sua forti siccitate exicat per se humiditatem extraneā per caliditateȝ etiā p accidēs exicat p h̄ qđ resoluit, ↄdempsat ēt ptes membri ⁊ ↄstringit eas, ⁊ sic prohibet receptionē materie i mēbro ⁊ membrū ↄfortat, q̄ oia pricipaliter faciūt ad ↄsolidatōm ut dictū ē .s. de modo aūt ⁊ forma ⁊ applicatione cauterij dicetur inferiꝰ. Sȝ dubitatur nā ex supra dictis ad ↄsolidatōm p̄cipue reqritur medicina exicatiua, ut ēt exp̄sse colligitur q̄rta

q̄rti tractu primo ꝛ q̄rta primi cap. supiꝰ allegato
ꝛ tñ. d. A. in textu de ip̄is nullā fecit mentionem.
Sed solū dixit ꝙ ꝯsolidatio scisure fit cū medicis
glutinationē faciētibus ꝛ ꝯfortantibus in quibꝰ ē
stipticitas ꝛc. Ad hoc dicatur primo ꝙ hoc tanq̄3
notum ꝛ famosum relinq̄t uel maxie cū in particu
la supiore cū ponit generales intentōes in curatōe
pro vna principali intentione dixit. Et exicatio eiꝰ
qđ mollificatū est supple ē necessaria q2 ut supra
ibidem exponebatur ꝯpletur intentio ꝯsolidatōis
exicādo id mēbrum qđ molificatū est pp. s. lesionē
eius. ut s̄. exponebatur. Manifestauit ēt hoc in p
xima lr̄a inferiore cū dixit. Et eiꝰ exicatio fit cum
medicinis resolutiuis ꝛ hoc si p accidens humiduz
euaporare faciēdo. Et sic inuebatur non solum ea
q̄ per se exicant s3 ēt per accidens in hoc casu esse
necessaria maxime cum membꝝ cuiꝰ ꝯsolidatio q̄
ritur ut paniculi sit nāliter situm. Si igitur in ꝯso
lidatione membroꝝ absolute debeat medicia esse
in primo gradu uel q̄si exicatiua ut de mente. d.
A. quarta primi loco allegato ꝛ tertio de ingeio
sanitatis ꝛ q̄rta q̄rti loco allegato colligitur seq̄t
manifeste ꝙ si in membris molibus medicina exi
catiua ē necessaria in ꝯsolidatione paniculi ē ma
xime necessaria cum exicatiua in primo respectu
humidi non esset exicatiua in prio respectu sicci ut
patet intelligenti uel dicatur scđo ꝛ notate dictuz
singulare qđ ut. s̄. dictum est obseruauit ordiez re
trogradum q debet haberi in exicatione ꝛ iō intē
tio sua est qđ in exicatiōe primū apponātur supra
locum rupture medicine resolutiue ꝛ exicatiue q̄
medicine iuuant ꝯsolidationez p hoc qđ remouēt
īpediens ip̄am etiā medicine iuuāt positiue ut sta
tim uidebitur deinde apponātur ea q̄ imediate ad
ꝯsolidationē faciunt ut medicine glutinatiue ꝛ cō
fortantes in quibus est stipticitas ut supra in ordi
ne lr̄e posuit ꝛ qđ hec sit mens sua. patet etiam cū
sapore inspicienti lr̄am in cap. inferiore cum dicet
Et oz ut administrentur in ea ēpl'a q̄ super scisurā
administrātur postq̄3 agregata sunt labia scisure.
Ex his uerbis inuebat primo debere apponi medi
cinas resolut̄ ꝛ exicatiuas deinde ꝯglutinatiuas
ꝯfortantes stipticas. Et ratio huius est q2 ꝯsoli
datio fieri non p̄ōt ut. s̄. dictum ē nisi labia elonga
ta ꝛ distensa adinuicem proxima fiant medicine
aūt glutinose ad hanc perfectionē ducere non pn̄t
ergo primo offerende sunt medicine resolutiue ali
qualiter ꝛ stiptice q2 haꝝ uirtute medicinaꝝ mino
rato per resolutōm humido accidentali horuz mē
brorum ꝛ exicato fit ut ꝯuenienter talia membra
proxima fiant ꝛ sic per medicinas glutinat̄ ꝯsolida
tioni fiunt parata. Et hoc diligenter mente ꝯserua
te q2 est tanq̄3 clauis in curatione in applicatione
medicaminū ꝛ istum ordinem seruauit. A. i capi.
ut uidebitis. Circa dicta in tertia ꝛ quarta par
te oia sunt clara si lr̄a exponatur. Exponatur ergo
sic. Et reductio eiꝰ qđ descendit. i. ꝯseruatio reduc
ti qđ descendit. i. descendebat uel ē aptum descen
dere ꝛ supple ꝓhibitio eius a descēsu fit cū strictu
ra ꝛ ligatura decēter ꝯstrictiua. s. brachali đ quo
in cap. inferiore erit sermo sp̄ālis. Et addebat pro

excquēda alia intentione qđ resolutio eiꝰ qđ agre
gatum est supple in itestinis uel in bursa fit. i. per
ficitur cū ēpl'is facieñ i ydropisi. i. iuuātibus i ydro
pisi asclite. s. uel tympaniee q2 aquositas uel uēto
sitas plerūq3 ibidē ꝯgregatur. Idē intelligatur de
vnguentis sascelationibus ꝛ similibꝰ de quibꝰ dictū
ē. 14. huiꝰ ꝛ sp̄āliter dicetur in capitulis iferioribꝰ.

Circa q̄ntam ꝑtem dixit pro executiōe alteriꝰ
intentiōis qđ ꝓhibitio materiei supple q̄ habetur
ad cām añcedentē fit cū euacuatōe supple ꝛ dige
stione materie añcedeñ ꝛ equatione cibi. i. debita
dieta in oibus de q̄bus ēt sp̄āliter iferiꝰ erit sermo
in illa ꝑte satis ad pricipiū Q2 si addatur ruptura
ꝛc. ꝛ in alia ꝑte sequēte. Quod dixit i ultia ꝑte
Q2 si supple nō sufficiūt ad exicationē medicie lau
date in ydropisi tunc extractio aquositatis ꝛ uēto
sitatis maxie aquositatis fit cū medicinis adhuren
tibꝰ cū fortitudine ꝛ opatione ferri. Ista lr̄a ha
bere p̄ōt duplicē sensum. prio qđ fiat talis extrac
tio insensibiliter cū medicinis uehemētioris caliditatis ꝛ exicatōis q̄3 sint ille q̄ ut plerūq3 laudātur
i ydropisi q2 si in ydropisi laudantur medicine cale
factiue ꝛ exicatiue in 2o ibi exhibeātur q̄ sunt ta
les in tertio et uocātur sicut adhurēt̄ respectu illa
rum uel fiat extractio sensibilis ꝑforādo cū ferro
ip̄m osseum q2 plerūq3 resudat ad intra osseuz hu
miditas multiplicata in intestis ꝛ iste ē modꝰ cōis
quo utūtur cirugici de quo modo ut. s̄. dixi uidi sin
gularē casum. Aliꝰ sensus ē ꝙ extractio fiat cū
medicinis adhurētibꝰ cuz fortitudine. i. cuz meris
causticis q̄ ut dixit Auerroys. 5. colliget debēt esse
i fine caliditat̄ cuz substātie grossitudie ꝛ aliq̄ñ cū
opatiōe ferri. s. cū cauterio actuali. talia. n. caute
ria maxime laudātur in mēbris humidis et laxis
ad exicādum ut testebatur. d. A. 2o canticoꝝ ꝑte
2a textu ꝯmēti. 17. uterq3 sensus bonꝰ ē magis tam̄
placet primꝰ q̄3 2us Et sic p3 expō oiuz haꝝ ꝑticu
laꝝ et ꝯñt̄ totiꝰ cap. ꝑ uos legatis lr̄am. In sum
ma igitur quātum ad curā in vl'i primo hētis de
bitū regimē in dieta numerādo a q̄bꝰ cauēdum ē
ꝑcipue ut a repletōe motu plurio saltu ꝛc. in cibis
ēt ab inflatiuis oibꝰ potu aque et ab alijs oibꝰ mul
tum molificātibꝰ in debito ēt ordine se hñdi 2m si
tum corporis ut resupinetur et sedeat strictus ꝛc.

Hētis ꝯñter intentōes oēs q̄ haberi debent i re
ducēdo rupturam maxime paruā ꝛ ꝯñter multo
magis ad alias minus paruas. s. ad ueram ruptu
rā intestinalē q̄ sunt in ordine sex. pria ē ꝯsolidatio
si est passibilis. scđa si non est passibilis ꝯseruatio
ne maioretur. tertia exicatio membri debilitati ꝛ
molificati q2 sine hac non p̄ōt fieri ꝯsolidatio. q̄r
ta reductio eius qđ stat descendēs in bursa. quita
resolutio eius quod ꝯtinetur in eo quod est sic de
scendens si sit aqua uel uentositas q2 aliter nō pos
set fieri apta reductio. sexta prohibitio materiei
añcedeñ ꝛ fouent̄ ꝛ sicut dictum est licet iste cōes
intentiones optimum habeāt ordinē 2m uiam in
tentionis tamen 2m modum executionis qui sunt
modo retrogrado ordināde. Habetis tertio ea
quibus dicte intentiones perficiuntur. prima que
est ꝯsolidatio perficitur cum glutinationē facient

ibus exicantibus ⁊ ꝯfortantibus. Sa etiam ꝑficitur cum his. tertia que est exicatio membri debilitati cū resolutiuis. quarta que est reductio eius ꝛc. fit supple cum magna leuitate ꝯprimente supinato homine ⁊ tandem prohibetur descensus cū ligatura ⁊ strictura. quinta que est resolutio eius quod ꝯtinetur ꝛc. perficitur cū ualentibus in idrope ⁊ si non cum ferro perforando uel cauterizādo ut dictum est. sexta que est prohibitio materiei antecedentis ꝯpletur cum digestione euacuatione materie ⁊ equatione cibi .s. ordinatione diete. Ecce uidetis hunc mirabilem ordinem in hoc capitulo. Sequitur aliud capitulū:

De Cura.

I est amborum descensio/ posita cura rupturaꝝ in generali. Jam spālius ꝓsequitur de cura dictarum herniarum. Et qm̄ hernie maxime pꝛicipales sunt sex .s. zirbalis uel intestinalis aquosa uentosa carnosa uaricalis ⁊ apostemosa ⁊ īter has carnosa uarical' ⁊ apostemosa magnā ad inuicem habent ꝯformitatē ēt in cura de carnosa ⁊ uaricosa vnicum facit capitulum ad quod ēt reduci potest de apostemosa diuiditur igitur tota ista ps principalis in quatuor partes qm̄ primo determinat de curatione intestinalis ⁊ zirbalis s'o de cura rupture aque. tertio de cura uentose. quarto de aliis duabus simul. Sa ps ibi in principio sequentis cap. qn̄qꝫ euacuatur ꝛc. tertia ibi regimen in hoc ꝛc. quarta ibi Curatio hoꝝ est ꝛc. Presens etiā capitulū principali diuisione diuiditur in duas partes quoniā primo ponit regimen obseruādum in reductione talium membroꝝ in situm proprium et ꝯseruatione ipoꝝ in tali debito situ s'o ipse ponit medicinas ꝯuenientes ad ꝯsolidationem Sa pars incipit ibi. Et medicie que bibuntur. prima adhuc diuidi pōt ī duas partes quoniā primo ipse ponit ꝯparationē in facilitate reductionis istaꝝ herniarū bursalium et non bursaliū ponendo ēt quandā cām pro ꝯsolidat' superius d̄ctū s'o dat nobis modum ī reductione Sa ibi. Et cum fit ꝛc. de prima dicit si est amboꝝ .s. intestini et zirbi descēsio ī osseum possibilis est ipoꝝ reductio ueꝝ est difficilis s'm ꝯparationem reductionis amboꝝ ipoꝝ que in ruptura q̄ est desuper. Ratio huius partis ē satis manifesta per rationē suā seq̄ntem quoniā ruptura desuper ut inguinal' uel umbilicalis facile cum resupinatione corporis reducitur cum uel aliqua breui ꝯpressione cū manu illa aūt q̄ ē bursalis aliqn̄ multum difficiliter īmo cum grandi studio ut uidebitur in particulari inferiore nā propter id .s. q̄ utplurimū ī itestinali cōtinetur uentositas ⁊ aliqn̄ feces extēdentes intestina difficulter ualde aliqn̄ intra orificiū rupture recipiuntur. Addit ꝯn̄ter vnum cuius iō habita ē superius in capi. superiore dixit. Si addatur ruptura incipiatur indesicando qō dilatatum est ꝓpter humiditatē .s. accidentaliter multiplicatā. Et adunando quod scisum est. hoc est q2 exicādo adunatur quod scisum ē ⁊ īgeietur in ꝯsolidat' eius .s. supple cum medicinis glutinationem facieñ ꝯfortantibus ꝛc. ut .s. dicebatur dixit notanter si addatur ruptura .s. si p hac nōbilis q2 leuis ruptura de recēti facta plerūqꝫ stante hoīe suppino ⁊ cū bono regimine a natura per se curatur lego litteram. Si ē ꝛc. Et cum fit iobediens ꝛc. Jam ꝯn̄ter dat nobis modum in reductione que faciliter nō fit reductio ⁊ modum cōseruationis ⁊ dixit. Et cum fit inobediens ad redeundū. fac vt eger sedeat in aqua calida. ⁊ iplastretur ruptura cum lenitiuis aut uaporetur cuꝫ panno calido tam diu donec redeat dixit secundo facta .s. tali reductione ad cōseruādum ne de nouo fluant deorsuꝫ deinde stringatur suppositis medicinis agregationem facientibus ⁊ dimittatur tribus diebus. Et dando ordinem ī strictura dixit. Et sit strictura cuꝫ inuolutiōibus quadratis ⁊ in uolutibus preparatis ad agregandum labia scisure. Et addit qō qn̄qꝫ cauterizatur secūdum hanc stricturaꝫ ⁊ preparationē. Et ad remotionem cuiusdam erroris contingentis in actu pratico de figura plumazoli dixit. Et non administrētur inuolutiones sperice quoniam ipse dillatāt rupturam maxime aūt in casu est necessaria consolidatio. Addit ultimo circa hoc unū casum. Et nō oportꝫ ut approximet medicus .s. huic rupture ferrum oīo. Pro intelligentia istorum dictorum ē primo aduertendum. ut supra dictum est. qō aliqn̄ ruptura intestinalis uel zirbalis facile reducitur. .s. cum est inguinalis uel etiam aliqualiter bursalis non multum distensa deorsum. nam tunc soluꝫ resupinato corpore ⁊ ad se aerem atrahēte occultatur eminentia. aliquādo uero distē s. s intestinis multa et elongato osseo replentur ipa aquositate fecibus interdum uel uētositate et tunc ē dilligēter laborandum in reductione ⁊ ī hac doctrina nobis īsinuāt. d. A. ī presenti parte. In hoc igitur hebeatur ordo ut reductio cuꝫ facilitate fiat quoniam si uiolenta fieret fortassis ipsius sifacis maior fieret apertura. Laudo igitur ut nisi uenter sit mollis ⁊ intestina sint uacua anteq̄ꝫ corpus ponatur in balneo ut christe ponatur linitiuum tantum et non attractiuū q2 ī atrahendo sequeretur nocumentum ut cōstat. Et in emissione cristeris habeat cautellā ut patiens nō surgat ī emissiōe eius sed ipso iacente ⁊ supra altero laterum declinante leuiter cristere emittatur postea euacuatis superfluitatibus ponatur in balneo non cōi totus sed tantum stet in concha balnei ita ut partes genitales vsqꝫ ad vmbilicū balneo madefiant ⁊ ī ipso sic situato minister cōtinuo atractendo ⁊ leuiter sursum cōprimēdo reducat voluit tamē Rasis in diuisionibus q̄ moretur in aqua calida per horā ⁊ postea prematur ad reductionē ⁊ si prima vice nō reducantur iterato ponatur in aqua calida. ⁊ sic ꝯn̄ter continuetur vsqꝫ ad reductionem uerū ego laudarē vt videtur textui nr̄o ꝯformari vt primū ponat' patiēs supius ⁊ leuiter manib⁹ ptractet' vt si possibile ē hoc mō reducat'. Et si nō sic sufficiat

cuz aliquando sola ventositas sit in causa ꝓhibēs
reditum tunc fiat vaporatio cum panno calido
tamdiu vt dicit textus donec redeat supple stan
te ventositate in causa sed si feces dure cōiungan
tur vt aliquando fit in colica. tunc etiam ante bal
neum laudo fieri fomētationē cum filtro īfuso in
aqua decoctionis altee maluarū mercurialis flo
rū camomile feni greci ꝛ semis lini addēdo bonā
quātitatem butiri ad molificationē. vel sumere pā
nū lineū duplicatum ꝛ infundere in oleo oliuaruz
maturarum oleo amigdol' dul' cū pinguedie galie
ꝛ butiro. ꝛ cōtinuare aliquam talium fomētationū
vsqȝ ad debitam reductionem. Qꝛ si pur ista nō
suffecerint tunc ego postremo laudo positionez in
aqua tepida vel calida balnei etiā ī cāu humecta
tiui artificialiter cuz eis que supra ponebant' ponē
do in balneo. Et si cōiūgatur ventositas vt ple
rūqȝ euenire solet in balneo ponantur aliqua reso
lutiua vt anetū ruta feniculus ꝛ semina horū cuz
modico vini albi istū ordinē nobis posuit dñs Au.
sed ĩño retrogrado ratio cuius ordinis sumitur in
hoc qꝛ licet humectantia ꝛ molificantia ad redu
ctionem interduz sunt necessaria ꝛ sic utiliter ser
uant ī cura rupture tamen ex parte qua humecta
tur accidentaliter membrum īcisum. Et cuius
notabilis exicatio ē necessaria ad cōsolidationem
ut supra dictum est ideo ex parte ista nocent si igi
tur cōpleri pōt intentio reductionis p euaporatio
nem cum panno calido melius est q̃ȝ cum euapo
rat' humectantium. Et qꝛ balneum actuale certis
paribus magis humectat etiam partes quarum
humectatio non est necessaria q̃ȝ fomētatio ex eo
ꝛ magis debilitat. ideo si ꝯpleri pōt ꝯ fomētatione
decoctōis uel cū embrocatiōībus etiā ex oleis uel
alijs humectantibus ꝛ resoluentibus magis eius
cōueniēs q̃ȝ formale balneum. Et sic habetis ordi
nem in reductionem q̃ȝtum est ex parte medica
minū localiuz. alia pleraqȝ restant que prudentia
medici sunt regulanda ut uerbi gratia ꝙ stet īfir
mus cū plumatio sub cossis ꝛ aliquando stāte ua
cuitate intestinoruz ꝛ stomaci. fiat leuatio crurīū
ad superiora. ꝛ cum illo situ minister operet' re
ducēdo exhibitio tenuis diete maxime in quanto
fricationes membrorū superiorū ꝛ non inferiorū
hec omnia omitto propter causas manifestas ꝛ ex
ptus medicus de similibus cōsiderabit. Et sic ha
betis clarā primam litteram que sic legitur. Et cū
fit inobediens ad redeundū. s. qꝛ sit necessaria dili
gentia in reductione aut euaporetur cū panno ca
lido tam diu donec redeat supple si est possibile.
Et ī hoc māifestat primū modū esse electiorē ꝛ si
non implastretur ruptura cum lenitiuis ꝛ in hoc ī
telligantur fomitationes embrocationes ꝛ similia
ꝛ si non sufficiat fiat ut eger sedeat ī aqua calida
nōte dixit nōnter sedeat ꝛc. Circa dicta in scđa
parte est aduertendū ꝙ. d. A. in illis uerbis primo
inuit qđ facta reductione primū fiendū est prohi
bere ne denuo descendat zirbꝰ uel intestina ꝛ hoc
fit cū strictura uex qꝛ ꝑter hoc ēt stat intentio cō
solidationis paniculi scisi que ꝯsolidatio fieri non

pōt nisi per adunationē labioꝝ distantiū ipsius pa
niculi que ꝯpletur per medicinas agregationē fa
cieñ ideo oȝ ante stricturā. s. cum brachali primū
superponi medicinas agregationē facientes. s. la
bioꝝ ꝛ iste sunt medicine resoluent' ꝛ exicantes ut
supra uisum est que notabiliter differ' a ꝯsolidan
tibus ꝛ dimittātur sic tribus diebus qꝛ uerisimile
est in tribus diebus resoluto humido extraneo ꝛ
exicato membꝝ ita corugari ut labia vulneris ad
inuicem propinqua fiant. Et tunc supple in istos
tres dies apponi debent medicine ꝯsolidatiue fac
ta noua ligatura que tunc magis necessaria ē q̃ȝ
a principio quoniā a principio intentio adunatiōis
labiorum. aliquando perficitur cum fomentatio
nibus aliquando cuz unctionibus ut infra uidebi
tur deinde in tali casu forte non esset incōueniens
semel in die renouare medicamina ꝛ sic ligatura
non ē tantum necessaria homine tñ semper imo
bilitato ꝛ super dorsum existente sed in ꝓcessu ubi
intentio est maxime ad ꝯglutinationem que potis
simum cum gumi ꝛ glutine ꝛ uischosis perficitur
ꝛ que ad ꝯpositionē cerotoꝝ maxime ꝯuēiūt quo
rum actio est tarda ꝛ ipsoruz uirtutes longiori cō
seruāt' tp̄re iō ī ꝓcessu strictura magis firma ꝛ lō
ga ē necessaria. Et pp hoc nōte ꝑ ꝯcordia auctoꝝ
de r̄ligatura qꝛ aliq iubēt ñ r̄nouari ligaturā nisi
post decem dies aliqui post septē aliq post duos
vl' tres dies. dicatur ꝙ primi loquūtur ī casu quo
medicine consolidatiue sunt applicate ꝛ alii qui
de breuiori termino intelligunt appositis medicis
adunationem facieñ tantuz verum est tamen ꝙ
Gentilis in consilio suo famoso ad rupturam. di
xit de his medicis intelligens que ad cōsolidatio
nem faciunt. quia varietate dictarū medicinaruz
non cōsiderauit. In cōseruatione adherentie liga
minis supra locum. ꝛ in administratione antidoti
. i. medicaminis secundū processuz dierū debitus
ordo ē seruandus. vt neqȝ breuitate hore interci
datur eius actio nec proxilitate euanescat supple
virtus medicaminis. Sed per quartā vnā quāqȝ
diē vel quintaȝ demū periodica fiat eius inouatio
vbi tamen ligatura esset decenter facta ꝛ īfirmū
non grauaret ꝛ tēpore frigido laudarez tardari li
gaturā vsqȝ ad septē dies in hoc magis cōsonant
dicta auctorū nec hoc tēpore fiet harū medicina
rum ī virtute euanescentia. Addit etiaȝ textus
ad debitam formationē illius ligature. Qꝛ sit stri
ctura cum inuolutionibus quadratis ꝛ inuolutio
nibus preparatis ad agregandū labia scisure. Ec
ce quomodo voluit in alia ꝛ alia ruptura fieri de
bere aliā ꝛ aliā ligaturā qui oīo ex omni plumazo
lo verbi gratia equaliter agregantur labia vulne
ris facti secundū longum ꝛ secundū latum. In
hoc igitur stet bona cōsideratio medici ad ꝯpre
hendendū formaȝ vulneris que tactu ab experto
ꝯprehendi pōt medico ꝛ secunduȝ labia vulneris
ita formare plumazoluȝ aliquando quadratū ali
quando triangularem vt sit sufficiens ad agregā
dū labia scisure. ꝛ ipsa sic conseruare et cuiuscūqȝ
figure fiat ita disponatur vt notat textus qđ nō fit

ſpirice figure quoniaȝ per ſpiricitatem ⁊ accutiue
quandā ſuper plano ſubintrat in ſciſuram ⁊ ſic cō
ſequenter ipam dillatat cum tamen neceſſaria ſit
conſolidatio.

Forma autem plumazoli quantū ad figuraȝ ut
dictum eſt non pōt bene dari ſed in cōi ſpēie fiat.
ſm hanc ꝯpoſitionē ipe plumazolꝰ ut ſit .ſ. iiij. digi
tis amplus ⁊ ſit de tella lini multis plicaībus ordi
nata inter quas ponatur torum ⁊ ſit plane figure ⁊
aligetur brachali ſm cōem morem facto ⁊ fiat la
mina facta ferrea ſcdm quātitatē rupture uel paꝝ
maior ⁊ eſt melius que ēt tota panis ⁊ modico cot
ti inuoluatur non tñ rotunda remaneat imo plana
⁊ tunc ſupra locum rupture ſupponatur imediate
medicamen ſiue ēplm ſiue cerotum uel unguentū
ſed cerotum magis laudatur ad ꝯſolidatōm ut di
cebatur ſuper corium igitur extenſum ita ut loco
firmiter adhereat ſupponendo ꝯñter dictā laīnaȝ
⁊ ſupra ipam plumazolū ⁊ tunc ſtringatur cū bra
chali facto decenter ꝯphēdēdo labia uulneris ad
agregationem ut dictum eſt .s̄. Ex hoc uidetur
magnus error praticantiū cōiter ꝗ cum eadem fi
gura ⁊ forma brachalis vnūqdꝙ ligant ⁊ ſtringāt
cuȝ tañ non poſſint cuiuſlibet uulneris labia elō
gata equaliter in unum adducere ⁊ cā erroris iſto
rum fuit qr exiſtimant ꝙ brachale nihil operetur
niſi ſuſtinere membra ſurſum ne deſcendant cum
tñ .d. A. hic ut uidetis ad aliam principalem intē
tionem ipm ordinauerit .ſ. ad agregandum labia
ſciſure ⁊ ipa ſit agregata ꝯtinere que eſt magna
pars cure. Et ppterea ſeqͬtur textus ⁊ qñqȝ caute
rizatur ſcdm hanc ſtricturā preparatōm quaſi di
cat ꝙ ſi medicamina reſolutiua ⁊ exicatiua nō ſuf
ficiunt ad hanc unitionē labioꝝ qñqȝ cauteriza
mus ad hāc inuentionem principaliter quoniaȝ ut
dixit Aliebras 8. pratice cap. iij. Cauterium enim
humiditatem diſicat reducitqȝ ultia meatuum .i.
labia uulneris alongata ⁊ adinuiceȝ arcet. Ec
ce qūo magna intentio eſt ad uniōem labiorū ⁊c.
poſſet tamen iſte textus aliter induci ut ſit mens
.d. A. Qꝛ licet facta ſit adunatio labiorum ꝑ bra
chale cum medicamine reſolutiuo uel exicatiuo.
dubium tamen eſt ſi ſuperponantur medicine con
ſolidatiue ne fiat conſolidatio cum multo maiorē
uim in conſolidatione habeat cauterium q̄ȝ tales
medicine ideo dixit qd qñqȝ cauterizatur ſecūdū
hanc ſtricturam ⁊ preparationem .i. poſtq̄ȝ facta
eſt preparatio per ſtricturā. primus tamen ſenſus
mihi magis placet. Aduertendū primo propter ul
timum uerbum cum dixit. Et nō oportet ut appro
ximet huic rupture ferrum oīno. Cadit dubita
tio non parua de pp hoc ſniam uariā auctoꝝ. Nā
Serapio qrto breuiarij cap. i. in principio cure ta
lis rupture laudat in corporibus duris curam cum
ferro ⁊ adducit hoc eſſe de conſuetudine aliptum
Idem ſenſit Aliebas 8. pratice in principio dixit
ſic ad lr̄am i iteſtinorum eruptiōe que ex ſciſura
ſiphacis fit medicantibus medicaminibus curabi
lis non ē ſupple hernia de qua ē rubrica capi. ſed
eius cura ferrum ē ⁊ coctura ⁊c. Et huius curam
cum ferro tradidit 6. pratice cap. 5. Et in hac
ſnia ſunt aliqui moderniores in oppoſitam parteȝ
ē ſnia .d. A. hic Raſis ēt in al. ⁊ diuiſionibus in cu
ra huius non appoſuit ferrum. Idem Auenzoar
in hac hernia non ponit ferrum licet in aquoſa ſi
cut ēt .d. A. inferius. Hec auctorum contradic
tio facit me in hoc ad loquendum ſuſpectum ⁊ du
bium uerum ut non cadam ſub reprenſione conſi
liatoris in 8. differentia qui cū reprehendebat ha
ly falſe interp̄tantē. G. tertio tegni circa illū paſſū
calidiora calidioribus ⁊c. dixit ille nāqȝ perfectus
iudicatur expoſitor qui mentem iuſte interp̄tatur
dñtis ſiue uerum dicat aut falſum ut ſcribitur pri
mo pronoſticoꝝ ideo conabor ego uerba .d. A. ⁊
ſi forte apud aliques dubia eſſent ad clarum ſen
ſum reducere. Pro declaratōe ⁊ ꝯcordia aucto
rum. Et primo ꝯmemorando ꝙ ut .s̄. dicebatur in
cap. de cāis ꝙ tribus modis in genere cōtingit zir
bum uel inteſtina deſcendere intra oſſeum aut .ſ.
primo per rupturā ipius ſiphac ſo dillatatis didi
mis per amplificatōm eorum poſſunt diſcurrere zir
bus uel inteſtina ſo per rupturam ipius ſiphacis.
tertio per relaſſationē ⁊ molificatōem eiuſdem ſi
phacis pōt igitur fieri deſcenſio membrorum .ſ. zir
bi uel inteſtinoꝝ aliquo trium modoꝝ ſupradicto
rum tñ differenter ut ibidem dicebatur ⁊ ad diuer
ſum ſitum deſcendunt talia membra per unaȝ. cāȝ
⁊ ppter alias quoniā ſi deſcēdant ex apertione di
dimorum tunc perueniunt ad contactum teſticu
li uel teſticulorum ⁊ appellatur uera ramex ut ibi
dem dicebatur ſed ſi ex ruptura paniculi fiat de
ſcenſus uel ēt ex relaſſatōe tunc zirbus. uel inte
ſtina non poſſunt peruenire ad ꝯtactum teſticulo
rum ſed aut recipiuntur inter unā pelliculā ⁊ aliā
burſe ut ex ruptura ꝯtingit aut in ipo ſiphac ꝯ
tinentur ſicut in ſacho ut .s̄. loco illo declaratum
ē. Et ex hoc fundamento cum alio addito .ſ. ꝙ
.d. A. hic loquitur de deſcenſu hoꝝ membroꝝ ex
ruptura ſiphacis in textu habebimus prio unum
modum ꝯcordie ut .ſ. uellit .d. A. ꝙ non oportet
ut approximet huic rupture ferrum oino .ſ. ad ex
tractionē teſticuli ut facere ſolent miniſtri huius
artis ſtante hac ruptura in qua nullum teſticulis
cōicatur nocumētum cū non poſſint talia mēbra
ad ꝯtactum uenire teſticuloꝝ extrahūt teſticulū
cum hoc tamen ſtat ut ad curationē ꝯueniat fer
rum .ſ. ſcindendo mirach in loco rupture ⁊ ꝯñter
ſumēdo ſiphac ⁊ tandem ſi expedit cauterizando
ut uidebitur hunc ſm ſenſum ſequebātur Sera
pio ⁊ Aliebas primū aūt ſenſum .d. A. cuȝ ceteris
ſequacibus aliter imaginari poſſumus ⁊ forte cre
do magis ad mentem illorum diſtinguēdo de rup
tura quoniā alia ē magna alia parua alia recens
alia antiqua alia in puero alia in ſene ſanguineo
uel melancolico. Et ſm hoc credit .d. A. cū Auen
zoar ⁊ reliquis ꝙ ruptura in iuuene maxime non
multum antiquata poſſit cum medicinis reduci.
ut expreſſe Auēzor dixit in pueris difficiliter pp
ter plantum ⁊ inordinatōm in ſenibꝰ ⁊ difficiliter
ppter duriciem paniculi. Et in his non eſt tutum

cū ferro laborare qm̄ pueri ex dolore facillime dis soluerētur ēt nō possent regimini ɔueniēter subici si eis aliqđ diuersum occurreret accidēs senes ēt pp debilitatē non sunt tanto labori ꝛ timori expo nendi maxime in eis supersit modicū tpris ad uitā iuuenes aūt qui tollerare possent per hoc qđ sunt fortis uirtutis ꝛ patiēter tollerant quietem ꝛ ociū ꝛ non sic pueri ꝛ regimini per medicinas ɔuenien ter subiciūtur tales p medicinas ɔueniēter curari possunt. uannū esset igitur per cirogiā curā atten tare. Fundamētū igitur suum fuit q oēs homines uel apti sunt sine graui mortis periculo ferrū tolle rare ē uel nō si sic ut iuuenes tales curari possunt per medicinas fit ergo per operatōm cum ferro nec non ɔsilium suū est q non approximet ferro ppter timorē ꝛc. Et hec snia. d. A. fuit arbitraria ꝛ multū rōnalis. Aliebas aūt Serapio nolue runt obsequi illis qui cum senes essent adhuc ob stinate uolebant ueram talis rupture curationeꝫ q̄ qꝛ medicinis fieri non posset. Laudabant isti fie ri debere cum ferro ꝛ q hoc fit uerꝫ pꝫ inspicienti seriem lr̄e Serapionis que laudabat hoc ī corpo ribus duris. i. senibus sed ɔsuetudinē aliptum non q hoc faceret de principali cōsilio sed ut uolunta ti illoꝝ obsequeretur melius ergo est blanditine curare ꝛ clausam sustinere rupturam q̄ꝫ tali se pe riculo ɔmittere maxime cū per tales rupturā ob seruato debito regimine ꝛ ligatura possit homo uelut sanus usq ad terminū prefixum etatiue de currere ꝛ ad ɔseruatꝰ spēi sufficienter se exercere.

Non sic aūt ē in aquosa uel uaricosa qꝛ in aquo sa leuis ē cum ferro curatio et sine timore que si re deat curatio reiteretur. Uaricosa aūt aliqn̄ ta lis ē in iuuene ut per medicinas curari non possit. q̄ nisi curetur debilitatur testiculus uel forte ɔrū petur ita ut ille non reddatur ad generationē aptꝰ et ideo in iuuene aliqn̄ laudatur opatio cuꝫ ferro notate ista oīa. Non tn̄. d. A. Laudauit lego lit teram ɔtinuando ad primā postq̄ꝫ sunt reducta il la membra deinde stringatur supposiꝰ. i. prius po sitis medicinis agregationē facien̄ ꝛ dimittatꝰ sup ple his tribus diebus ꝛ stet supinus ꝛ addens for mam ad ɔpositionē lombaris maxime plumazoli dixit. Et fit strictura. i. id quo fit strictura ɔserua tur supple factā cū inolutōibꝰ q̄drāꝰ ꝛ inolutōibꝰ ppaꝛaꝰ ad agregādū. i. ita dispōaꝰ ut sic faciēs ad agregādū labia scisurꝰ sꝫ qđ dicebatꝰ ꝛ addidit. Et qn̄qꝫ cauterizatur sm̄ hāc stricturā ꝛ preparatio nem uel qꝛ cauteriū facit ad hanc intentionē cō plendam. s. ad agragandū ꝛ sic ɔseruādum ulꝰ qꝛ facta p medicinas ꝛ lombare agregatione tūc ad pfectam ɔsolidatōm fiat cauterium ꝛ addit ēt de clarando de forma plumazoli ne ɔtigat error. Et non administrentur inolutōes sperice quoniam ipē dillatant maxime aūt necessaria est ɔsolidatō Postremo addit can̄ in ope obseruādo pro ɔsilio Et non oꝫ approximetur. s. medicus ferrum oīno supple ad ɔsolidatōm qđ qūo itelligatur satis dic tum est De medicinis.

Et medicine Sequitur pars de me dicinis in qua. d. A. princi paliter duo facit quoniā primo ponit medicinas que ad agregatōm magis faciunt so que ad ɔsoli dationē sa ibi. Et de ēplīs ɔuenientie ꝛ in prima pte primo ponit ea q̄ per interius so per exterius ibi. Et oꝫ ut administrētur ꝛc. primo ēt ponit qui bus uten̄ est per superius so ponit can̄ in apposiē emplast. ibi sa Et oꝫ de prima parte dixit Et me dicine que bibūtur quibus iuuantur habētes rup turam sunt sagenea ꝛ decoītio nuchū cypressi ꝛ p prie in qua dissoluta sunt sagenea ꝛ diaciminum

Notate q usus hoꝝ medicinaliū non solum cō uenit in hernia intestinali ex ruptura paniculi sꝫ ēt in facta ex dillatatione didimoꝝ ꝛ in relassatꝰ. In oībus enim talibus intendimus resolutioni ꝛ exicationi nam relassatio paniculi pendet ad sup flua humiditate similiter ꝛ dillatatio didimoꝝ ut plurimū. In facta uero ex ruptura primum in tendimus pparationi labioꝝ que perficitur cum resoluentibus ꝛ exicātibus ut sepe dictum ē talia aūt oīa sunt huiusmodi. Nam sanguinea est ɔfec tio magna que scribitur ab. A. v. can̄. tractatu pri mo ualens ut ibideꝫ scribitur ad oēs passiones fri gidas ꝛ uentositates grossas ꝛ ad frigus ꝛ ad simi lia ꝛ in sūma est resolutiua ꝛ exicatiua carminati ua uentositatū quoꝝ resolutōm maxime itēdimꝰ in curatione cuiuslibet rupture utꝫ ispiciēti descri ptionē eius. In nuce cipressi ut so can̄ cap. de ci presso est uirtus calefactiua sine atractione ꝛ in hoc ut ibidem differt ab alijs calefactiuis ꝛ resol uit humiditates ꝛ in ipa ē uirtus adherere faciēs qđ ē precipuū in casu nr̄o. Ideo dixit in cap. de nu ce cipressi qđ ē emplm̄ rupture ꝛ aliud non dixit decoītio igitur eius maxime ualet precipue si mi sceatur cū alio in hoc ēt habēte pprietatē ut ut s̄ de sagenea. Et si coquatur in uino medij coloris cum modico aque cisterne erit ɔueniēter diacimi num ē ɔfectio nota cuius ē resoluere carminare ꝛ exicare In hoc ualerent alie ɔfecꝰ. magis ut tria ca mitridatū ꝛ relique ɔfectiones ut dianixum cō fectio de scibus proprie Triffora. S. pasita a Me sue sa pte prime distinctōis ꝛ similes exhibendo cum decoiꝰ pdicta in mane sm̄ doses eaꝝ debitas quas ab. A. ꝛ Mesue locis proprijs requiratur

Et oportet ut administrentur in ea sup ple ruptura. ɔñꝰ ponit can̄. dicens empla que super scisurā administrantur. postq̄ꝫ agregata sunt labia scisure. i. administren tur empla q̄ ualent ad scisuram principaliter ꝛ ta lia sunt ɔsolidatiua q̄ ut. s̄. uisum ē cum glutinosis ꝛ stipticis pficiūtur postq appposita sunt illa q̄ fa ciūt ad ɔgregatōm labioꝝ ut sepe dictū ē. Et post q̄ꝫ tracta sunt duo oua. i. testiculi ad supiora ꝛ ex pleta est reductio eius quod descendit. i. descen debat quasi dicat facta reductione pp q̄ꝫ contra hunturi sursum testiculi qui elongabātur p illa membra deorsum fluxa ꝛ apposita consequenter emplīs facientibus ad agregationem labioꝝ tūc apponantꝰ empla que valent ad scisuram. i. ɔso

lidantia Et sic uidetis ipitiam illorum q' semper cum eodem emplo curant ⁊ cū eisdem medicis de quoꝝ nūero fuit haly tercio tegni ɔmēto.i96.qi totalli curatione applicabat tm̄ exicātia cum cauterizantibus ut folia cipressi aloē calcē ⁊ acatiaʒ ⁊c. nullam facies mentioneʒ ad cōglutinatibus q̄ tm̄ sunt necessaria. Et istis emplis ⁊c. iam secūdo ipe applicat emplm conueniens ēt ad hanc itētionem .s. ad adunationē ⁊c. dixit ꝙ emplm ɔueniēs est id ꝙ fit ex sauia nuce cipressi ⁊ folijs eius ipsa eiʒ sunt radices emploꝝ super plurimū iuuamēti quoꝝ ē ɔueniētia supple medicoꝝ .i. aūc. veteres conueniūt in exibitione huius empli ad hanc intētionem ⁊ hec est veritas qꝛ serapio quinto breuiari loco allegato istas medicinas uerificat i casu isto quoniā nux cipressi ⁊ folia eius notabiliter exicāt ⁊ sauina resoluit ⁊ effugat uentositates ita ⁊ alij plures de nuce cipressi. A. so can. cap. de nuce cipressi qō est aliud e ca. ꝺ cipresso dixit hec uerba tm̄. Est emplm rupture quasi ꝑ anothēmasiaʒ sic singularissimū in ruptura ⁊ ca. ꝺ cipsso dixit anbarcola uulneꝝ folia eius recentia ⁊ nux ipsius cōsolidant uulnera que sunt in membris duris ut in casu nr̄o licet hic principaliter non ponatur ad cōsolidatōm sed ad adunationē ⁊ exicatōm de sauina de qua scribitur ēt so can. in ca. de Abel. licet A exponat Abel est fructus iuniperi tamē re uera est sauina ut patet per Serapionē ca. ii. de simplicibus ubi ēt ɔcordat cum .d. A. in qualitatibus ⁊ proprietatibus eius ipa est uehemētis resolut̄ ⁊ ē exicatio ⁊ stipticitas. Et dixit Simō Januēsis ꝙ in illo ca. defficit auriola membroꝝ capt̄ sup aureola expulsionis ubi dixit ꝙ opat̄ iuniperi ⁊ sauie ɔueniunt sed sauine opat̄ sunt fortiores ualēt mirabiliter in prouocādo urinā mestrua ⁊ fetuʒ ita ut dixerit i de simplicibꝰ Serapio ca. i. Et ꝑꝑ cañ sue subtilitatis ꝓuocat mestrua plus omni medicina ⁊c. In sūma igitur tales medicine p̄cipue sūt in casu nr̄o de modo ɔpositionis ⁊ applicationis dicam in fine capituli

Et de emplastris Nūc expedita prima intentione ꝓsequitur aliam .s. ordinationē emploꝝ que ꝑficiūt ɔsolidatōm ⁊ posset diuidi pars in ꝑtes nouem sm nouem ponit descriptōes. Et inspiciēti primā compositionē patet ꝙ in ipa intrant primo glutinantia postea exicantia stiptica ⁊ confortantia ⁊ in his est intentio perfecta. ponuntur enī primo genera gumi que sunt glutinosa cum aliquali stipticitate ⁊ exicatione ut scd̄o cañ. cap. de gumi. Et ibi est fortis textus ꝙ oēs spēs gumi sunt calide licet de dragaganto dixerit qꝺ ipm ē frigidū ad aliq̄lē stipticitatē declinās sed sufficit nobis qꝺ ē iuiscatiuū cum aliquali exicatione de bedelio non est dubitatio qꝺ sit uischosum ē ēt frigidū ⁊ stipticū saltē nuchū glutē .i. colla piscium ē qꝺdam uischosum ⁊ glutinosum ꝙ absoluitur a pisce quodā magno ut dixit Serapio sm Simonē ab itestinis pisciū ⁊ ē ēt aliud glutē corioꝝ quadrupedū silr multū uischosū. Tubera sunt genꝰ fungorū ⁊ ē id qꝺ dr̄

Tartufere ⁊ sunt ɔplexiōis terree sed hʒ admixtā paruā substātiā subtilē iuuātē ad penetrandum ⁊ ideo scisitate iuuat ⁊ maxime sicca quoniaʒ recens collecta participāt grossa humiditate maxime laudantur arenosa in hoc casu. Carnes cancroꝝ participāt notabili vischositate ⁊ si cū hoc intēdamus exicatōni possumus totum sumere cū testa vel facere adustionem eoꝝ modū adustiōis posuit Serapio ca. i. de cācro. Et ibi habet̄ singularem medicinam ad morsuʒ canis rabidi ita vt dixit. S. qꝺ nunquā vidit aliquē mori cū illa medicina. Et dixit ꝙ cancrus fluuialꝭ sibi debet̄ cū tota sua natura ꝙ rose ēt cū suis capitibꝰ ⁊ alia stiptica ⁊ virtus maxime sicca talia omnia sunt stiptica sequit̄ in libro meo ⁊ mes. excorticat̄ nō repio apud aucto. mes. sed bene reperio mēsce ⁊ sunt pisse vel robilie que sunt genera leguminū ad melancolicum declināt ⁊ stipticū ⁊ maxime si excorticētur ⁊ ita credo velit iacere littera ⁊ addit illiꝰ ɔcte folia altee .i. maluisci de mecha illius ɔcte sunt notabilit̄ exicatiua ⁊ radix ⁊ semē eius ⁊ stipticitate ꝑticipant vt dixit serapio ca. proprio notate ꝑꝑ illos qui ipsa vtuntur ad humectanduʒ ⁊ molefacienduʒ ⁊ est vsus cōis medicorū licet. A. ea posuerit maturatiua molificatiua ca. proprio Alumē iameni est notabiliter stipticū ⁊ exicatiuū ⁊ est alumē scisū qꝺ a vulgo de pluuia dr̄ ita stipticū ē ut ꝓhibeat fluxū. hūiditatū accidētaliū dʒ ipsius poni modica quantitas in compositione sumac sunt genera notabilitat̄ stiptica tamarascus est arbor satis v̄o in ea est stipcitas cum exicatione sed eius fructus vehementis stipcitat̄ vt ca. ꝓprio scd̄um. A. magra est terra quedam rubea in ipsa est glutinatio ⁊ stipticitas ⁊ est fortior i cōstructōe ⁊ dixit .d. A. ꝙ est lutū sigillatum centaura est calida ⁊ sicca vsqʒ in tertio ⁊ est exicatiua sine mordicatione sigillat ⁊ ɔsolidat vulnera mala ymo scribit̄ ꝙ si quoquat̄ cum carne incisa coniungit eam. Ecce mirabilē virtutem in cōsolidando de Aloes manifestuʒ est quod ē calidū et siccum stipticū extra positum et confortatiuū propter virtutem stipticitat̄ que est in eo cuʒ aromaticitate iam ista omnia videtis notabiliter in casu nostro conuenire. Ponit consequēter aliā descriptionē que talis est. ℞. armoniaci ipsuʒ est gumi quo auruʒ adheret vnde libri ⁊ ꝑgameana eo deaurātur glutinosum ergo est calidum ⁊ eiꝰ exicatio est fortis Turis in hoc non est dubitatio sua glutinositate ⁊ aromaticitate quod conuenit aloes a sanguie ⁊ dabat .i. illarū ɔtaꝝ de hoc dictum est qūo ɔueniat oium añ. ʒ. iij. bedelij. ʒ. ij. dictum est supra ponitur in tali dossi ad refrāgeñ caliditatem superiorum accatie ⁊ sacracolle amborum añ ʒ. i. de accatia auctores uarie loquūt̄ quidam dicūt quod est fructus arboris ut diascorides. A. dixit quod est sucus cuiusdam arboris appellate alcharchi serapio dixit quod est spina barbarica ⁊ ex suco fructus ⁊ foliorū aliquando fit quicquid sit frigida stiptica et multum inuiscatiua nos autem ut dixit simon tali proprio acatia

carentes ex suco prunellorū⁊ siluestriū⁊ expresso
et decocto ad spissitudinem faciamus sarcacolla
est genus gumi mirabile in casu nostro. Est enim
ut dixit .d.A. glutinatia ꝑpter hoc ɔsolidat ⁊ cre
at carnem ⁊ administratur in empl̄is ⁊ in ipsa est
uirtus adherere faciens ⁊c. Et qꝛ oīa sunt fere gu
mi dixit ad ɔpositionem terrātur ī mortario ⁊ ma
defiant in principio noctis in aceto ⁊ supple sic ꝑ
noctem dimittātur deinde terrantur in mane cū
aliquātulo sauine ⁊ inbibatur ex eis .i. ī eis coctū
⁊ ponatur sup̄ locum. Ecce quō utitur hoc uoca
bulo Empl̄m h. ponit ɔsr̄ter aliud empl̄m ei⁹ de
scriptio talis ē. ℞. masticis sacracolle ⁊ thuris p̄
tes equales ⁊ agregentur in uino de passis .i. dul
ci uel cocto ad maiorē inuiscationē ⁊ leniatur .i.
extendatur super pergamenū de pāno ad dr̄iam
pergameni quo utebātur ueteres ɔstricte ex uitis
uel inuitis quibus utuntur mulieres ad ponendū
intus machagnanos cōis usus ē ut exfidatur sup̄
pāno uel fustaneo oīa hic posita sunt supra decla
rata preter q̃ȝ de mastice maxime gumi notū ca
lefactiuū aliqualiter ⁊ stipticum minus tñ thure
sed ēt est inuischatū addit aliud ⁊ dixit aliud sil'e
illi .s. in effectu ē id quod fit ex aloe ⁊ glutie ⁊ thu
re notū ē per dicta. Cōsequēter ponit illam de
scriptōm mihi magis gratam cum in ea perfecte
ɔp̄hendantur omnes intentiones quas querimus
Cuius descriptio sumatur. Nux cipressi Thus ⁊
acatia ⁊ balaustie notabiliter oīa sunt stiptica.
Sacracolla sanguis drac̄ est sucus rubeus not⁹
est ɔstrictiuus ⁊ ɔglutinat ulcera ⁊ plagas licij
liciū est sucus siue sit arboris siue fructus ip̄m est
in actiuis fere tēperatū sed disicat usq; in tertio.
unde restringit ⁊ ɔgregat ⁊ sic maxime ɔueniret
in medicinis adunationem facieñ in casu tñ nr̄o
maxime ɔuenit exicādo ex eo fiunt suppositoria
de licio ad tenasmonē notata apothecarijs ⁊ sunt
opiata mirra ⁊ galle ⁊ sauina equali mensura ter
rantur bene ⁊ sufficienter cum gumi prius .s. disso
luto cum uino cocto ⁊ fiat ut adhereātur ouo .s.
parti proxime ouo .i. testiculo aut in quocunq; lo
co fuerit ruptura qꝛ plerūq; ibi est eminentia ut
ouum donec cadāt quasi uideatur iuuare ꝙ cum
hoc medicamine sic multo tp̄re curetur ⁊ re uera
est egregiū ut patet ɔsideranti diligēter non est
aliquid dictum de mirra ⁊ gallis. Sed mirra est
guma calida ⁊ ē ſm aliquos sicca usq; ad tertiū
resolutiua uentositatū ⁊ in ip̄a ē stipticitas ⁊ adhe
rentia ⁊ ɔsolidat ulcera ⁊ sibi p̄cipuum ē ꝓhibet
a putrefactione ita ꝙ ēt mortuū ɔseruat a fetore
⁊c. Ecce quō multipliciter ualet in casu nr̄o gal
le maxime si colligātur imature habet substātiā
multū terreā ⁊ ɔstrictio eaꝝ ē uehemens ⁊ forti
ficant membra lassa debilia ⁊c. Ponit ɔsr̄ter
aliud empl̄m bonum ꝙ qñq; ɔsolidat rupturam
infantiū ut. ℞. corticū granatoꝝ .ʒ.x. gallarum i
maturarū .ʒ.v. decoquātur ℥.vi. uini stiptici de
coctione uehemēti cortices granatorū uehemēt
sunt stiptice ⁊ maxime grauitati muzi licet balā
tie magis exicent que ēt uulnera coherere faciūt
capita tñ ipoꝝ sunt magis stiptica reliquis parti
bus addidit. Qꝛ reducantur intestina ad superio
ra ⁊ embrocetur locus cuȝ aqua frigida ⁊ iuisce
tur hoc empl̄m ⁊ non soluatur nisi trāsacta ebdo
moda aut in oībus deceȝ diebus semel. In his
uerbis ēt inuit .d.A. ꝙ ruptura ī puero aliqñ ut cū
ē recens facile per medicinas curatur facta .s. re
ductione ītestinorū que aliqñ fit cuȝ embrocatio
ne cuȝ aqua frigida qꝛ illa membra sensibilia per
cepto nocumento ɔtrahūtur uel si cum operatio
ne manuali necessaria reductio fiat ⁊ tunc ɔsr̄ter
facta embrocatiōe cum aqua ueri frigoris labia
uulneris adunantur in puero ꝑꝑ ipoꝝum grādem
passibilitatē. Et ex hoc haberi pōt clarificatio
apparentie q̄ ad miraculū deducebatur de aqua
fontis in territorio Carauazii ducatus Ml'i ubi
multi ꝑpter introitum in aqua frigida laborātes
descensu intestinoꝝ abiectis brachalibus se ipos
existimabant curatos cum tamen re uera ɔsoli
datio facta non esset ⁊ ideo post parū tp̄ris recidi
nabant plur̄ lȝ forte aliqui deuotōe ⁊ fide sanaren
tur quibus reductis empl̄m ibi appositum solum
aliqñ est sufficiens qō si non sufficiat ad ɔsolida
tionem qꝛ ibi non apponitur aliquod ɔglutinans
addidit ꝑpter hoc ⁊ iuiscetur hoc empl̄m supple
cum aliquo ɔglutinio uel cum gumi uel dragagā
to resoluto in uino ⁊c. aliud empl̄m mirabile ſm
eum. ℞. masticis corticum thuris nucis cip̄ssi
⁊ mirre ad exicandū stipticandum adherens fa
ciendum ⁊ ɔfortandum glutinis pisciū ⁊ sacracol
le ad inuiscādum oīum p̄tes equales dissoluatur
glutē in aceto uini ⁊ agregentur cum eo medici
ne ⁊ fiat ex eis empl̄m addit. Et fortasse sufficit
empl̄m infantibus ꝙ fit ex balaustis ⁊ psilio ⁊ ra
dice lilij siluestris de balaustijs dictum est quō
ɔueniant exicando ⁊ stipticādo de psilio magnā
apud auctores reperio discordiā. Nam .d.A. ſo
cañ ponit ip̄m frigidū ⁊ humidum ī ſo .i. iȝ. tertij
ca. de uomitu ponit iustificando unam descriptio
nem ꝙ psilium ē stupefactiuū Serapio ca. ꝓprio
ponit ꝙ ē frigidum in ſo sed temperatū ī passiuis
Idem Auerois qnto colliget ⁊ tamen experiētia
patet ꝙ disrūpit exituras ⁊ ulcerat in fine. Credo
in ista difficultate esse dicendum sicut idem dixit
.d.A. ſo can. in canonibus generalibus cap. i. ul
tra prohemiū ubi postq̃ȝ posuit ꝙ in medicis sunt
quedam in quibus sunt due substantie diuerse se
cundū naturam absq; ꝑmixtione oīo dixit ꝙ ex
eis sunt que sunt sensu sic apparentes diuerse sic̄
partes citri ⁊ ex eis sunt que sunt magis occulte
uidetur enim ut dixit ip̄e ꝙ cortex psilij ⁊ loqmur
de granis qꝛ de istis utimur in medicinis ⁊ ꝙ ē su
per eius corticem sit fortis infrigidationis ⁊ medu
la ⁊ farina que ē in ipo ē fortis calefactionis. ita
ut sit medicina rubificans et ulcerans et cortex
eius ē sicut uelamen distinguens inter ea hec. A.

Et ideo pratici cum uolunt uti psilio ad infrigi
dandum infundunt in aqua tepida et ab eo educi
tur in aqua mucalago que latebat supra corticē
secundum quam partem est frigidum et redditur

humidum saltem per infuxionem ꝛ fit ut aliquando sit stupefactum maxime si infundatur in aqua lactuce uł semperuiue ꝛc. Substantia uero intrisica est notabiliter calefactiua ꝛ exicatiua ꝛ ideo si rumpatur uel terratur operatur ita ut disrūpat exituras per hoc ꝙ penetrat uirtus medule eius que calida ē ꝛ exicatiua ita ut sit ulcerans ꝛ id qđ ē crudum ex eo facit etiā cruda magis ꝛ refrenat eam ꝛ hoc ē qꝛ non actuatur nisi pars superficiał frigida tātum quando autem rumpitur ꝛ infunditur in aqua ſm quem modum utimur eo in ēpl'is ad rupturam ꝛ maxime ad ramicem intestini īfantium ꝛ eminentia umbilici ut Serapio in ca. proprio de psilio tunc refrangitur intensa caliditꝰ que ē in substantia per infuxionē ꝛ permixtionem cuꝫ parte mucilaginossa que latebat in superficie ꝛ sic redditur totum aliqualiter uischosum cum aliquali confortatione ꝛ sic in casu nostro ualet taliter igitur eo utamur ꝛ istum modum posuit Serapio loco allegato ·Radix lilij siluestris albi que quantum ad substantiam terream ē desicatiua ꝛ ē calidum ꝯfortatiuū yreos tamen ē in omnibꝰ illis fortior ꝛ ē cum hoc stipticum ꝛ forte de illo loquitur .d.A.h addit ꝛ fortasse sufficit nisi ut facias ēpl'm ex lenticula aque. Istam eandem sententiā posuit Serapio qđ confert crepature intestinali infantium ꝛ forte a tota substantia ē ipa herba quedam que notat supra superficiem aque maxime paludibus multum uiridis ꝛ ē rotunda sil'is i figura lenticule. Et fortasse sufficit ut leniantur eorum rupture cum bedelio dissoluto in uino ꝛ oleo sambucino ꝛ castoreo de bedelio dictum ē oleuꝫ sambucinum habet uirtutem desicatiuam ꝛ conglutinatiuam resolutiuam temperate dixit. S. In sambuco uirtus eius prima ē que desicat ſa ē que incarnat ꝛ resoluit temperate castorium ē notabiliter resolutiuū ꝛ exicatiuū ideo maxime ualet qñ ē aquosa ut dixit textus addit ꝛ fortasse sufficit si ad curam cum sanicħ ꝛ ordeo uel pultibus ordei in quibus ē uiscositas ꝛ glutinatio maxime si reducantur ad spisitudineꝫ empl'i ꝛ sic habemus expositionem totius cap. Consequenter sumendum ē cap. ꝛ deinde ponendus ē modus magis ordinarius domesticus ꝛ clarus in opere apponendo ēt electas magis medicinas in isto casu. In cap. igitur primo posuit ꝯparationem in facilitate reductionis hernie intestinalis bursalis ꝛ inguinalis ꝛ in summa dixit qđ facilius reducitur iguinalis. ꝛ que ē desuper ꝙ̄ bursalis deinde ipe fecit memoriam cuiusdam singl'is in ista materia ut quod ad consolidationem primo preueniāt desicāda humiditatem accidentalem membri dillatāti ad adunationem labiorum faciendam deinde principaliter ipe ponit modum in reductiōe si ē aliqualiter difficilis ꝛ ibi ut.ś.dixi modo retrogrado insinuauit ꝙ primo uideatur si pertractando tātum manibꝰ reducatur ꝛ si nō ponatur pānus calidus ad euaporationem uentositatis que ē aliquando in causa. Et si non sufficit qꝛ ibi forte sit alia materia impediens tunc ponatur filtrum in balneo infussum.

uel decoctione que fomentatio si fortassis nō sufficiat tunc ponatur in balneo ꝛ hoc signanter fecit propter cām necessariam ut.ś.dictum ē. Consequenter facta reductione dedit nobis modum cōseruandi debitum ipoꝝ situm cum ligatura ꝛ strictura manifestando formam stricture ꝛ maxime plumazoli in hoc ꝙ non sit sperice figure ꝛ i ceteris non dedit formam nꝫ dari pōt qꝛ talis ligatura fit etiā propter preparare agregationem labiorum uulneris quꝫ aliter ꝛ alio modo fit scđm diuersitatem scisure ut idem dicebatur. Et dixit qđ ñ oportet ut tali rupture approximet ferrum oīo qđ qūo intelligatur dictum ē ibidem. Consequenter ipe ponit medicinas ꝛ primo agregationem facieñ ſo consolidantes ꝛ prius eas que per interius sumuntur ꝛ ꝯsequenter que per exterius usqꝫ ad illam parteꝫ ꝛ de ēpl'is ꝯueniētie ꝛc. ubi ponit medicinas facientes ad consolidationem ꝛ prīo cōes ſo ꝯtrabendo ad rupturas infantium ꝛ in summaꝫ fuerunt viiii uidistis istarum omnium clarificationem. Jam igitur agredior ordinem habenduꝫ in opere ꝛ quoniā alia intentio ē ad morbum alia ad cām alia ad accidens ꝛ non potest hic perfici cura morbi nisi sumatur primo a remotione accidentis ut a descensu intestinorum primum igitur p̄ītato corpore si intestina sint in osseo reducātur ſm modum dictum circa lr̄am ꝛ iungatur quies infirmo ymo iaceat supinus cruribus aliqualiter eleuatis ꝛ ordinetur dieta declinando in oībus ap regimen exicatiuū ꝛ in principio aliqualiter calefactiuū et in processu minorato exicatio tātuꝫ ad hibeantur cum stipticis aliqualiter glutinosa .ut pedes uitulorum gelatine uua grossa nigra aliq̄liter dulcia cibaria de pasta oua sorbilia recentia uel modicum cocta caseus recens modici salis ꝛ huiusmodi utentur ꝯiter oīa aperitiua humectātia lubrica icisiua subtiliatiua ꝛ acuta aperitiua ut uina alba semina calida ut anexum feniculū ꝛ talia humectantia ēt ꝛ lubrica ut brodialia rape ficus uue cassia pruna ꝛ talia incisiua ut accetosa oīa subtiliatīa ēt uitentur ut spēs acute ut cinamomum.ꝫꝫ.macis galanga piper ꝛ similia ꝛ radices acutoꝝ calidorum ꝛ subtiliatiuoꝝ ut cepe raffani alia ꝛ talia oīa uitentur quoniā talia omnia uidētur in cām relassationis uel solutionis imediate uł saltem mediate addere. Sed ad medicinalia magis ueniendo habendo intentionem ad causaꝫ relassationis uel probibitionis consolidationis q̄ ē humiditas superflua probibitio cuius ut supra dicebatur in cap. de cura in generali in fine fit cum euacuatione ꝛ equatione cibi.i.dieta de qua iam dictum est sumatim restat ut fiat euacuatio prīo tamen facta ipsius digestione cum appropriatis sirupis inter quos laudo sirupum talem domesticum. ℞. mellis roxati collati. ℥.ij. sirupi de sticados sirupi de duabus radicibus sine acceto añ. ℥. ʒ. cum aquis betonice melisse ꝛ mente añ. ℥. ij. miss pro duabus vicibus ꝛ continuetur quiqꝫ vel sex diebus post quem sumptum in aurora dormiatur per horam ad minus ꝛ tardetur prandium ho

ris tribus. Et si placeret facere sirupum magistra
lem habentem hanc cõmunem intentionez ⁊ in
tentionem appropriatam ẽt in exicando ⁊ prohi
bendo dillatationem vulneris ⁊ adunando labia
vulneris distensa preparando ad consolidationẽ
potest fieri sirupus vt infra. ℞. radicum anagali
ci vel anacalis secundum .d. A. secundo cañ radi
us Serpentarie ⁊ celidonie cipi Serpilij mente
melisse nepitẽ gatarie camedreos añ M. i. dquo
quantur in aqua vsq; ad medietatez ⁊ collentur
⁊ ad omnes duas libras istius decõis ponat libr
j. mellis vel zuchari ⁊ dequoquatur vsq; ad per
fectionem sirupi ⁊ exhibeantur ex eo. ℥. ij. cuz to
tidem aque betonice ⁊ mente ⁊ continuetur vt su
pra et clarificetur aromatizãdo cum mace ⁊ lau
dano quoniam ut dicit Serapio secundum Gal.
agregant ⁊c. Quibus sic sumptis sirupis exhi
beatur medicina solutiua fl'atis in corpore cõmu
nis habitudinis ut infra. ℞. agarici electi subtili
ter triti. ʒ. i. ß. ʒʒ. ℈. i. icorporẽtur in forma trocis
corum cum oximelle. s. exicentur in umbra per
diem deinde dissoluantur terrendo ⁊ infundantur
in aquis melisse betonice ⁊ rute ad minus per ho
ras decem deinde facta bona expressione collatu
re addatur el'ij idii. ʒ. ii. mellis roxati. ℥. ii. misse
⁊ fiat potio ualet hic benedicta Nicholay con
fectio de datillis ualent el'm indii mai⁹ precipue
confectio etiam allraf mesue hic singulariter
ualet quoniam confortat uiscera molificata eua
cuando superfluit in toto corpore ex his potest fie
ri confectum in forma bolli cum zucharo apponẽ
do dosim conuenientem que in locis propriis per
quirantur ⁊ in forma pill'ata ualent pill'e auree
dicte turbice que tamen multo fortiores sunt secũ
dum. N nec sic in proposito placent sicut pill'e me
sue ualent pill'e fetide. ualent singulariter pill'e
de bedelio quia preter id quod euacuant constri
gunt conueniunt etiam agregatiue maiores ꝓp
ter bdelium ⁊ merabolanos ⁊ reliqua multa in
casu nostro conuenientia. Et tales medicine ma
xime proficiunt in descensu facto per relaxatio
nem exhibeantur secundum modum medicinorũ
acutarum exhibendo lauatiuum ex aqua mellis
hora conuenienti ⁊c. Et post euacuatam bene
mãm ꝯsumptõe ꝯueniũt medicine triachales de
quibus supra in capitulo dicebatur ut salzanea.
mitredat ⁊c. unde sequenti mane exhibeatur po
tio ut infra. ℞. mitridati. ʒ. i. diabugl' ℥. ß. cum
uino calido parum sumatur Sequentibus dieb⁹
duobus uel tribus in mane per duas uel tres ho
ras ante pastum sumatur morselum unum ꝯfec.
de quibus supra ut diaxix. diaciminum ⁊ huius
modi ad resoluendum ⁊ exicandũ. Et hoc quã
tuz ad ea que interius sumũtur intentione habita
ad causam. Sed quantum ad exterius sumen
da primum laudo ut fiat medicamen. d. A. secun
dum hanc formam ℞. sauine M. i. nucum cipssi
⁊ foliorum eius an. ℥. ß. buliant in uino nigro ⁊ aq̃
equalis quantitatis bona decoctione deinde facta
collatura omnia simul bene pistentur ⁊ cuz oleo
camõilino redigantur in forma emplastri ⁊ super
ponatur calidum super loco rupture ⁊ bis in die
mutetur. Et si apponatur parum melis ad conti
nendum erit conueniens potest etiam in decoctio
ne eadem infundi petia triplicata ⁊ loco superpo
ni ⁊ pluries in die hoc fiat epitimando ad hanc i
tentionem ualeret decoctio spice squinanti absin
thii camedreos serpilii cipi nucis musch. ⁊ similiũ
⁊ ex pulueribus horum uel aliquorum istoruz cũ
oleo de menta costo spica ⁊ similibus ⁊ modico
cere fieri potest unguentum ad super ungendum
Et ista eadem continuentur a principio superpo
nendo laminam cum brachali ut supra dicebat
ad prohibitionem defluxis cum cõtingat aliquã
do per lectum moueri uel sedere posset ad hanc i
tentionem fieri cerotum cuz uirtute medicaminũ
de quibus pauloante dictum est. Sed non est ma
gna cura quãdo talis exicatio humiditatis ⁊ adu
natio labiorum adinuicem satis breui tẽpore fiet
In quo etiam tempore laudo ut stomachus in di
gerendo iuuetur cum aliquo unguento stõatico
uel ciroto ne superfluitates aquee multiplicẽtur
⁊c. Expedita hac intentione nunc ad morbum ⁊
consolidationem restat principalis intentio que
cum stipticis ⁊ exicatiuis ⁊ glutinosis perficitur
interius ⁊ exterius per interius igitur compleri po
test cum pulueribus per os in ell'iis pill'is confec
tionibus in morsellis que ⁊ si multipliciter uaria
ri possint tamen propter non multiplicare nimis
remedia unde aliquando fit ut difficulter electior
habeatur medicina ponam tantum modo exem
pli causam unam ⁊ aparere meo electionem pul
uis igitur in casu conueniens sit talis. ℞. stipi
tum Serpilii montani caude equine ⁊ radicis
eius radicis sigili Sancte Marie anna. ʒ. ij. ra
dicis ualeriane. ʒ. iij. ista sola ut refert Lafran
chus Mediolanensis per se curauit pillorum le
poris boliar turis ematites anna. ʒ. i. acatie mu
mie anna. ʒ. ß. misce fiat puluis subtilis de quo su
matur in mane cum modico uini rubei tribus die
bus. Sequentibus uero diebus quattuor su
mat sirupum ut in fen. ℞ omnium consolidaꝝ
corrigiole plantaginis quinqueuernie anna. ℥. i.
rox: rum thuris masticis ematitis anna. ʒ. ij. mir
tilorum sumac sanguis drag anna. ʒ. i. ⁊ decoquã
tur in aqua pluuiali ⁊ cum zucharo siropizetur
potest etiam exhiberi ante cenam per tres horas
stomacho uacuo cum aqua mente ⁊ plantaginis
⁊ si cum eo posueris parum pulueris leporis uiui
in olla combusti melius operabitur post istos dies
sumi potest ad quantitatem nucis in mane cum
uino nigro de ell'io ut in fen ℞. radicum ana
galici bene decoctarum in uino nigro ⁊ postea op
time contrictarum ⁊ mellis dispumati anna libr
. ii. quoquantur lento igne usq; ad perfectionem
et postea superponatur puluis infrascriptus.
℞. sanguis drac. ℥. ß. masticis et pillorum leporis
incissorum anna ʒ. ii. lapis ematitis. ʒ. i. nucis ci
pressi ℈. ii gariofolorum macis cinamomi nucis
muschate anna. ʒ. ß. ciperi ʒʒ croci an. ℈. i. et bñ

incorporentur et usui reseruentur. In hoc etiam valeret Elt'uz gentillis sed vt promissi non intedo remedia multiplicare et illam descripsi posui in cõ silio meo in tali casu pro quadam nobilissima domina brogunda ibidem si placet recuratis pille precipue in isto casu valentes sunt gentilis artifi tiose multum et singulares descriptio quarum est vt in fen. ℞. rasur vel limature ferri.f.calibis.ʒ. 5. pillorũ leporis minutissime incissorum.ʒ.iij.nu cis cipressi mumie sanguinis dracõis ypoqstidos olibani acazie añ.ʒ.ij.nasturzij draganti mirre ci peri añ.ʒ.i.terrãtur et conficiantur cum supo con solide maioris. Sed notate precipue quod nocte qua sumũtur debet patiens tenere super loco fra cture magnetem sufficientem magnitudinis lenẽ et aplanatam super carne nuda potest etiam fie ri confectio qua vti potest ante cenam per horas duas in hac forma. ℞. draganti gumi rabici assi foliorum roxarum siccarum et seminis eius spodij acazie ypoquistidos amillij lapis ematitis boliar meni terre sigilate corallii añ.ʒ.i.turris nucum ci pressi ciperi añ.ʒ.5.croci et cinamõi añ.℈.5.pul uerizentur et cum zucharo dissoluto in aqua men te et portulace quod sufficit et fiat confectio i mor selis. Ultimo restat ordinare ad hanc intentio nem ea que exterius sunt applicanda et talia exhi beri possunt et p viã epitimationis' empli vnguẽ ti et ceroti licet cerotum sit conuenientius ad hãc intentionem propter causas supratractas de sin gulis tamen habeatur in opere maior copia po nam exemplum primo epithimatis vt in fen. ℞. sanguinis porci veteris sani libr.ij.liquefiat et cũ cinere radicis caparis et pulueris nasturzij misce antur et cum petia epithimetur et si parum gumi in vino nigro dissoluatur et secum misceatur erit conuenientius Empl'm fiat secundum hunc mo dum. ℞. picis naualis collofonie añ.ʒ.vi.sanguis drag. ematites mirre et mumie aristologie rotun de et longe añ.ʒ.i.roxa.galarum consolide maio ris et minoris añ.ʒ.5.omnia propter gumas pulue rizentur que dissoluantur in vino et cum albumi ne oui quod sufficit ad incorporandũ et fiat ẽpl'u posset ad necessitatem sine magno ministerio fie fieri. ℞. zuchari roxati ʒ ij.michlete atenasie añ ʒ.ij.omnia simul misceantur .et loco ẽpl'i superpo nantur et si non sit spisse sibe addatur de diacotoni tem sine speciebus quantum sufficit. Et non mire ris si ista etiam exterius vnguentum fiat secũdũ hunc modum. ℞. olei mirtillorum.ʒ.i.5.olei roxa ti.ʒ.5.lapis ematitis turis mastricis boliar mu mie sanguinis drag.semis nasturzij añ.ʒ.5.ponan tur in cazolla oleum super ignem et buliãt et tan dem cum cera quod sufficit et fiat vnguentum .fiat etiam Cerotum vt in fen. ℞. glutinis pisciũ et glu tinis de corijs bouum gumi arabici draganti ma stricis boliar sanguinis drag.añ.ʒ.ij.turis.ʒ.iij.pi cis grece.ʒ.i.picis naualis.ʒ.ij.mumie.ʒ.iij.glu tinis carpentariorum.ʒ.5.liquefiant pix naualis et greca ad ignem et cum liquefacte fuerit addan tur glutina et his liquefactis et incorporatis depo nantur ab igne et superponatur puluis suprascri ptorum et bene incorporentur et cum infrigidari inceperint fiat ex eis magdaleon et reseruetur ex tendendo super corio et in tempore renouando vt supra dictum est. Et de istis sum contentus quan tum ad localia. Quando tamen ista localia nõ sufficiunt in certa hernia ad perfectionem cure cõ uenit approximare cauterium vt in facta a relas sat paniculi siphacis descendẽtis cum intestinis inter mirac et os femoris et in facta etiam ex dilla tatione meatuum nisi fiat a siccitate vt aliquãdo fit vt's dicebatur secundum Auenzohar quando in complexione humida naturali aqua vt multum tales pendent dispositiões conueniunt omnes au ctores super iuuamento cum cauterio in eis exica ndo humiditatem superfluam et membrum confor tando et membra adunando elongata. Sed nũ quid cauterium melius sit cum medicina combu rente vel cum ferro ignito determinauit Albuca sis particula.30. azarani capitulo primo in his verbis. Et scitote filii quod ex secuto curatiõis per cauteriũ cũ igne et bonitate eius super caute rium cum medicina comburente est quoniam ignis est simplex cuius actio non peruenit nisi ad membrum quod cauterizatur et non nocet mem bro alij coniuncto nisi nocumento paruo. medici ne vero combureñ actio peruenit ad illud quod elongatur ex membris et fortasse facit accidere in membro egritudinem difficilis sanationis et for tasse interficit. &c. Et causa huius dicti vt colli gi potest ibidem ex verbis suis sumitur ex actua litate et simplicitate substantie ipsius ignis et po tentialitate et comistione substantie ipsius medici ne nam medicina quia paulatim ad actum sue operationis deducitur et dolorem prestat tempore longo facit humores currere versus loca propin qua et aliquando propter ebulitionem in humori bus factam caussatur febris maxime quia tale far macum agit putrefaciendo vt aliqualiter quin to de simplici medicina colligitur et quia longiorẽ effectum inducit quã cauterium ignis ex eis mul totiens derelinquitur malitia complexionis in membro difficilis fortior sanationis. quod non fa cit ignis cuius actio est subita est tamen dolor ignis intensiue maior quam medicine quoniam vt dixit Serapio de simplicibus in sermone vniuer sali de secundis virtutibus medicinarum simplic can. de medicina adurente tales medicine grossi tudine substantie tarde alterãt et paulatine ideo alteratio non sic est sensibilis sicut alteratio ignis subita. Regulariter igitur eligibilior est operatõ cum ferro quam cum medicina. Et potest sumi etiam ideo ex hoc quod magis i potestate nostra est vt auferamus cauterium ferreum cum volu mus quam cauterium medicine et maxime liqui de. In aliquibus tamen casibus contingit vt eli gatur cauterium cum medicina. primo vbi infir mi eẽnt timidi credẽtes maiorẽ dolorẽ m'lto et ipõ tabiliorẽ ex igne quam medicia ita vt neque paterent

sibi applicari ignem tunc eligimus medicinas ppter quod dixit .d. A tertio cañ fen. xv. Si ipleneticus nõ tollerat ignẽ admistrent cauteria cuȝ medicis secundus casus est in fistula antrosa cuius orificium est multuȝ angustũ stante profunditate lata ubi nõ posset sine grandi ptium circũstãtium lexione in profundũ ptingere tunc eligim⁹ apponere medicinas, tertius casus ẽ ubi locus sit multuȝ neruosus uel artariosus sup que membra amplius põt imprimere cauterium cuȝ igne min⁹ aũt ledit cauterium cũ medicina debite ɔstructũ cũ eius uirtus non sit adeo uehemẽs. Jn his igit casibus eligimus cauteriuȝ cuȝ medicis de materia uero cauterij actualis ⁊ si scđum aliquos modernos multiplex reperiat tñ veteres duplex metallum acceperunt vt auruȝ ⁊ ferrum ⁊ qđ ipsoꝝ sit eligibilius in hoc multũ veteres añ albucasim sunt diuersificati. Sȝ dicissio stet in hoc ꝙ de cauterio possumus loqui duplicitez .s. secũdũ se tãtuȝ alio modo in relatione ad operanteȝ medicũ. Si de ipso fiat ɔsideratio fm se tñ sic manifestum ẽ ꝙ cauteriũ auri eligibilius ẽ cũ aurũ sit metaluȝ nobilius quã sit ferruȝ ⁊ magis tẽperatũ ⁊ humane nãe magis ꝓportionatũ si auteȝ sit ɔsideratio ad opantem sic cauteriuȝ cuȝ ferro ẽ laudabilius qꝛ in tali cauterio auri põt esse deceptio ⁊ ideo oȝ vt caueatur ille error medicuȝ esse multum exercitatum qui cognoscat ⁊ expientia sciat comẽsurare calorem ignis in eo ita ut nõ sic igneat vt liq̃scat ⁊ in laminas ɔuertat ⁊ nõ sic fiat debilis ignitio vt infrigidetur añ cauterizatõnẽ perfectam ⁊ qꝛ pauci sunt tales ne igitur accidat error melius ẽ vti cõiter cauterio ferri ꝙ̃ auri vt Azaranius dixit loco supra allegato ⁊ ideo ɔciliator differẽtia ccxxvij. diuisit istam mãm in duobus verbis sic absolute eligeñ ẽ cauteriuȝ auri quo ad plures ãt ferri de tpe vero cauterizationis ⁊ qbus in corporibus magis ɔueniat hic nõ tractabo cum iam videamur satis in principali disgressise ꝓposito ⁊ si ptinenter factum sit si diligenter lector cõsiderabit. Sed ꝑ hac tota materia ad maiorẽ copiã ⁊ integritatem recurratis ad ɔciliatorẽ. differẽtia ccxxvi. ⁊ ccxxvii. vbi clare hec hẽbitis ⁊ ad azaraniũ loco allegato ⁊ ad ea que scribuntur cõiter per doctores sup quarta primi ca. xxviiij. ad ꝓpositum aũt nostrum redeundo dicamus ꝙ in casu nostro cauteriũ vtrũqȝ p̃t ɔuenire vt pȝ ꝑ iuuamẽta ipsius que colligunt a .d. A. loco allegato ĩ principio. ca. Sed vt ad opus veniamus in casibus nr̃is vbi sit sola relassatio paniculi vl' didimi dillatatio.

Et vellimus vt cauterio potẽtiali habeatur talis ordo vt primũ distẽso corpore precipue ei vt teneat anellitũ suũ ita vt appareat locus relassationis vt expresse concludere possit de dillatatiõe didimi quo facto signa locũ sup os femoris ⁊ apponamus medicamẽ super loco icipiendo ab ore ⁊ augumentando procedens donec ad debitã quãtitatẽ perueneris ⁊ qñ locus circulariter fuerit exsicatus ɔueniẽter ꝓfundãdo ꝓcedas successiue diminuendo scđm ꝓcessum augumẽti precedentis. ⁊ cum profunda vis vsqȝ ad paniculuȝ exclusiue tunc cura locũ cauterii facta excara cũ butiro donec remoueatur excara deinde cura cuȝ reliquis consolidantibus donec sanet semp tñ iaceat sup dorsum donec sigilletur vulnus. Cauteria vero ɔueniẽtia nõ sint sbe grosse ⁊ terree. neqȝ aquee fluxibilis sed sbe medie in forma vnguẽti. põt igitur fieri cauteriũ ex sapone nigro ⁊ calce viua ⁊ cum suco affodiloꝝ incorporetur. Fit ẽt bonuȝ cauteriuȝ ex fermẽto ⁊ cantaridib⁹ abscissis alijs ⁊ capitibus ⁊ acceto fortissimo ⁊ melle anacardino fit ẽt ẽpl'uȝ quod fuit Rasis in hac forma. ℞. Sinapis piperis euforbij pulueriȝatoꝝ subtil'r añ ȝ.i. mellis anacardini qđ sufficit ad incorporañ et fac epl'um medie sbe multa alia habentur apud Cirugicos fortiora et minus fortiora quorum hñt expiẽtiã et doloris et tpis quo cõiter faciũt opatõnẽ et sup exptis magis ẽ ɔfidendũ. vnguẽtũ ɔueniens ad consolidañ remota excara fiat vt i fa. ℞. aristologie rotunde yreos mirre olibani sacracolle añ. ȝ.i. ʒ. diadraganti gumi rabici sanguis drac̃ añ. ȝ. ʒ. ceruse lote litrigerij infuxi in aceto per nocteȝ añ. ȝ.ij. olei roxati. ℥. iiij. cere quod sufficit ⁊ fiat vnguentum vel fiat medietas tantũ. Jtem vnguentum de cerusa valet ⁊ cum his vsqȝ ad perfectionem curetur. Et si noluerimus vti cauterio cum igne modum habetis cõmuniter a praticis. Sed describam vobis modum quem ponit albucasis particula .30. Azaranij parte prima capitu. xlv. primum igitur precipias infirmo vt die illo abstineat a comestione deinde sedeat inter manus ministri supposito plumatio sub coxis ⁊ ipso ligato cum bindis institis quantum ad crura pectus ⁊ brachia teneat tunc anellitum suum vt manifestetur locus hernie ⁊ signetur cum incaustro in circunferentia ⁊ tunc habeatur instrumentum ignitum cuius figura sit semicircularis ⁊ ponatur super signatum locum manu ministri cum cauterio stante recta et teneat sic ipsum donec cõsequatur vsqȝ ad os et si non potuerit consequi in vna vice secundetur cauterium quia vt dixit auctor si non consequeris cum cauterio vsqȝ ad os non conferet operatio tua. Credo esse veruȝ stante dillatatione didimorũ et deinde circa locuȝ cauterij post tres dies cum butiro donec remoueatur excara demum curetur cum reliquis vnguentis vt supra dicebatur verum est tamen quod Albucasis posuit curam rupture cum cauterio rupto paniculo ⁊ descendentibus intestinis in osseum ⁊ est multum timorosa operatio siue sit cum cauterio medicine siue cum cauterio actuali quia semper dubium est ne cum cauterizas exeat intestinum ⁊ cum cauterio istud contangas et ipsum comburas. est igitur maximus timor neque ego laudo fieri debere. Sed si pur operatione manuali vti velimus melius conuenit incissio ⁊ suitio que ẽt ꝑꝑ dolorẽ est suspecta ita vt .s̃ dixit .d. A. Et oportet vt non approximet huic rupture oĩno ferrũ. Et ibideȝ ɔcordaui sententias auctorũ. Si igitur aliquando ɔuenit operatio manualis

ordo ...

fit incissio. & hoc in ruptura levi inguinis nō descē dentibus intestinis in osseum. & eo casu talis habeatur ordo. vt primū facias infirmū ambulare. & si est necesse saltare. vt bene manifestetur vbi sit totus locus eminentie. & signa locū. deinde fac infirmū iacere super dorsum suū inter manus tuas. & percipe vt ligetur. vel teneatur a ministris. deinde incide locum rupture p latitudinem sectione tendente secundū quātitatē triū digitorū. deinde excoria mirac donec siphac appareat. & si aliquid ex intestino extra siphac apparuerit. reduce illud in locum suū. Et si nihil extra fuerit. vel si reduxisti cum sit pñs alius minister. qui ponat extremū instrumenti radij siue stilli super siphac. vt intus cōtineat intestinū. & phibeat ipsum ab exitu. deinde oportet vt suas vtrūq3 latus siphac sutura firma. & hoc facies cōtinuo tenente alio ministro dictu3 instrumentum ad phibendū exitum intestini. q̄usq3 suisti. tunc extrahe instrum. & nō incidas ex siphac aliquid oīno. deinde cura vulnus cura vulnerum mirac penetrātiū. oportet tamen vt toto tpe curationis (vt ēt supra dicebatur) iaceat infirmus supinus donec sit pfecte sanatus. non expedit hic singulariter omnia in hoc opere pertinentia declarare. ne ponam⁹ ca. in ca. s3 sufficit ea apponere que huic loco sunt magis necessaria. Ad habendam aūt pfectam notitiam curationis vulnerum mirac penetrantiū. recurratis precipue ad d. A. iiij. quarti tractatu primo ca. vij. & viij. cum quibusdam sequenti. Et cum istis sit finis executionis in opere huius ca. laus deo.

De cura hernie aquose

Quandoq3 euacuatur

Posita cura hernie intestinalis vel zirbalis cōsequenter ponit curam aquose & duo facit principaliter in ca. quoniā primo ostendit qbus operationibus curari pōt secundo psequitur ipsas operationes ibi secunda. In opatē vero de prima dicit q qñq3 euacuatur aquositas eius .s. hernie cum zebel. i. cum instrō pforandi licet aliquādo sumatur p pforatione ydropicorū vt Serapio ca. de ydropisi gradato. i. paulatim euacuāte. Et qñq3 euacuantur cū epl'is extrahentibus aquositatem & post id qñq3 fit cum ferro supple ignito cum medicis acutis calefacientibus id quod seqtur rupturā ex siphac. i. cū medicis causticis q cōstringitur & non descendit aquositas. Pro itellectu huius partis ē primo aduertendum q. d. A. hic tetigit in genere tres modos operationis ad curā huius hernie primo cum bezel gradato vt videbitur secundo cū epl'is superpositis burse isensibiliter resoluentibus & exicantibus tertio cū cauterio & h dupl'r q aut cū igne aut cū medi. causticis Causa aūt q pforatio & euacuatio materie debet esse gradata ita vt primū pars euacuetur & modica deinde alia pars maior & alia successiue maior vsq3 quo sit tota euacuata potest colligi p similia his que scribuntur ēt. xiiij. tertij ca. de cura ydropisis asclitis vbi postquā dixit. d. A. de incissione vero mirac scias q parū pficit nisi in corpore valde forti &c. post duas lineas addidit. Et rectius quidem est vt non fiat vice vna subito & adducit rationem dicens vt ne euacuetur spūs subito & cadat virtus. i. pp illā subitam euacuationem euacuatur spirit⁹ subito & cadit virtus ideo addidit ymo paulatim supple fiat euacuatio & vt ipsa non perueniat ad multum debile3. i. & caueatur vt non fiat nisi in corpore forti. & ideo laudat. d. A. non fieri in puero neq3 in sene idē dixit Serapio quarto breuiarij ca. vij. Et licet non tot nocumenta sequerētur ex bezel burse sicut ex bezel mirac vētris. Si simul tota materia euacuaretur quia in bezel uentris vt declarat cōciliator drā. ccxvij. sequūtur febres & difficultas anellitus q euacuata mā tamen membra naturalia remanent ibi bita aquositate vnde distendūt diafracma deorsū magisquā prius qm igitur aquositate natabat prius &c. istud non contingeret in bezel burse non ēt tanta adueniret resolutio vt patet tamen pur notabilis adueniret ideo cauendu3 est &c. vlterius ē aduertendū circa vltima verba littere q ipsa pōt habere duplicem intellectū primus est quod qñq3 fit exicatio cum ferro. i. ignito & cum medicis calefaciendū id quod cōsequitur rupturā ex siphac i. cū medicis causticis calefaciētibus supple & exicantibus ipsum siphac quod sequitur ad rupturā i. ad apparitōnē eminētie q post exicatōe3 aquositat i bursa existeñ & minorata cōsequenter eminentia tandē p tales medicinas exicat ipsum siphac & cōbitur & sic cōstringitur & nō descendit aquositas vt dicit textus que supple descendebat prius uel ipo relassato inter mirac & os femoris uel frequenti⁹ euenit ex dillatatiōe didimi qm talis nō sic fit ex uera ruptura paniculi qm ad eam sequūtur zirb⁹ uel intestina ut supra uisū ē. Et iste sensus bene cōsonat toti littere alio mō ut legatur quod talia caustica calefaciunt & exicant id quod cōsequitur ad rupturā. i. ipsam humiditatem i bursa existeñ sequētē rupturā siphac q pp rupturā ibidē fluxā p rupturā itelligēdo omnē relassatōnē uel dillatationē ipsius siphac & cōsequenter fortificata uirtute mēbri unitur mēbrū & non descēdit aquositas prim⁹ modus magis placet legatis litteram & ē clara

In operatione cōsequēter pōit mōs in opationib⁹ & diuidi pt i tres sicut tres sunt pncipales opatōes qm prio ipe ponit mōu3 bezael scdo cauterij tertio medicinarū scda ibi. Et cauteriū tertia ibi empl'a vō &c. de prima parte dicit. In operatione vō &c. Pro itellectu prime part ē notādū q. do. A. in hac pte pncipal'r reddidit ministrū cautū in pforando uel flobothon. ne tāgat paniculū sine comissuram q iacet diuidēs p mediū bursā testiculorū in duos foliculos cōtinentes testiculos pp iuuamēta dicta superius de anothomia ne ēt tangat testiculos p forando uel findendo quoniā cōtact⁹ ipsorū mēbrorū eēt ualde nociu⁹ & nullomō in cura iuuatiuus

τ hoc intellecto pꝫ littera clara lego eam in operatione vero que fit cū bezel.i.cum instrumento accuto perforante τ flobothonio oportet vt eleuētur testiculi ad superiora τ elungentur valde cuꝫ osseo.i.a fundo ossei postquā obliquatus est pecten.i.sursum prius presso pectine τ.i. vt pars ei⁹ s.pectenis elungetur ab infirmo. i..a fundo ossei quod debet esse infirmuꝫ per scissuram supple vt meli⁹ possint testiculi sursum eleuari τ vt resupinetur supple eger super lectum aut super locum in quo sedeant homines.s.super tabula τ ipsum teneant vel ligent cum institis. Et fiat vt sedeat ancila a dextris eius extendens virgaꝫ eius ad superiora supple ne sit impedimento operanti cōueniret honestati vt esset scutifer vel famulus medici τ non ancilla deinde flobothometur cum flobothonio lato supple vel perforetur cū instrumēto accuto i fundo ipsi⁹ ossei. Et caue ne flobothomes aliquid de comissura supple vel pungas. Sꝫ a dextra parte vel sinistra scinde fugiendo comissuram τ stude iam diu donec descēdat tota aquositas supple interpolata vicibus vt supra dicebatᷓ τ euacues eam supple etiam comprimendo quia si etiaꝫ modica pars remaneret debilitando membra esset causa recidiue τ addit consequenter deinde tibi est electio si tinueris reuersionē τ repletionem eius.s.ossai post tempus vt reiteres curationem eius cum zebel.i.postquā iam incepit ad huc bursam in tumescere nōdum tamen est repleta τ si volueris cauterizabis supple ad preuisionē τ prohibitionem recidiue. Et notate ꝙ contra istum cañ τ precedentem cōmuniter practicāt ministri huius artis vt his vidi primo in eo qꝺ totaꝫ materiam simul euacuāt secundo perforādo comprimunt omnia membra deorsum.

Et cauterium Jam ipse ponit modū operandi cū cauterio actuali dans etiam formam illius secundo in perforando comprimunt omnia membra deorsum ēt primo dat vnum modum secundo ſm secūda ibi. Et fortasse primo igitur dicit Et cauteriū fit hoc modo sume ferrum subtille in quo sunt vncini τ ignetur sicut ꝯmuniter ignetur cauteriū τ liga testiculos vel supple stringe testiculos sursum quanto longius possibile est a locis supple pforationis hoc est a fundo burse Et reuolue cauterium ab osseo.i.in osseo ita vt nō inueniat testiculum τ inueniat osseum τ albiteron contangendo.s.interi⁹ ipsum albiteron.i.siphac que est pelicula intrinsica ipsius ossei vt supra dictum est ca.de anothomia. Et constringit τ calefaciat ipsum qꝛ non ingredatur in ipsum aqua post id.i. sic contangēdo interius ipsum siphac τ calefaciendo exicet ita vt constringatur τ deinde ipso constricto prohibeatᷓ effusio humiditatis que primū fluebat ꝑpter dillatationem vel relassationem eius τ supple prohibeatur superius quod dillatet ipsum supple siue sit ventositas siue aliud aptum dillatare. Est enī melius deinde cura crustas scilicet remouendo excarā. cum vnctuosis τ consolida supple tandē τ vltimo ista tota littera clara est τ videtis si itelligatur causa qꝛ voluit ipsum instrumentum esse subtille in quo sint vncini τ qꝛ iterius circūuolui. causa primi est ex quo ponitur istud cauterium principaliter ad exicandum beriteron vel siphac humectatum nimis si imponeretur tantum instrumentum subtile non posset bene contangi actualiter ipse paniculus cuius cōtactum querimus τ si esset instrumentum in principio grossum ita vt interius multe partes possent contangi tunc laboriosa esset perforatio ipsius ossei τ suspecta proptᷓ dolorem. Ad hoc ergo vt facilius fiat perforatio ordinauit primo vt instrumentū sic acutum τ postea habeat vncinos τ cum vncinis facile intrabit in foramē primo factum τ cum intrauerit cū vncinis circūuoluatur vt vncini igniti ad diuersas partes ipsius beriteron pertangant sed timor restat ne acuitas istrumēti pertingat ad testiculos τ ideo signantᷓ dixit τ reuolue cauterium in osseo ita vt non inueniat testiculum sed inueniat osseū τ albiteron vt supra exponebatur forma istrumēti potest esse talis lego litteram.

Et cauterium Dicit consequentᷓ dādo alium modum cauterij Et fortasse incidis ex beriteron aliquid deinde cauteriza ipsum τ pone super scisuraꝫ stiptica τ prohibe egrum potare aquam. Jn his verbis inuit tria primum qꝺ facta sectione cuꝫ flobothonio τ excarnato mirac a siphac conuenit aliquando de ipso sippac vel beriteron aliqꝺ abscindere vt magis contrahatur τ minus relaxetur vel dillatetur τ tandem ad prohibitionem fluxus sanguis τ ad exicandum conuenit vt cauterizetur locus abscisus τ secundo super scisuram mirac vel pelicule exterioris ponantur stiptica ad consolidādum dicit tertio vnum cōmune i omni consolidatᷓ vt prohibeatur eger potare aquam τ per aquam intelligamus omne humectatiuū causa huius sepe supra dicta est lego litteraꝫ. Et fortasse supple ad prohibitioneꝫ recidiue iudicis ex beriteron vt facta sectione cū flobothonio τ excarnato mirac vel pelle extrinsica deinde cauteriza ipsuꝫ.s. beriteron qui remansit scisus propter causas dictas. Et pone super scisuram stiptica scisuram.s.mirac Et prohibe egrum potare aquaꝫ τ supple indiffe renter quodlibet humectatiuū τc.

Emplastra uero Jn hac tertia parte principali capi.ipse enumerat quedam empl'a in casu conferentia τ posset pars in quattuor diuidi ſcꝫ quod quattuor ponit discriptiones primo ponit tamen vnam cōmunem regulam de ipsis empl'is secūdo prosequitur ad discriptiones eorum partes patebunt legendo de prima parte ponit vnam cōmune in curatione huius hernie τ dixit empl'a vero que ad ramicem aque supple conueniunt sunt ex genere emplastroruꝫ ydropisis ascblitis τ splenis i.sint i virtute similia empl'is iuuātib⁹ τ i apostēa te frigido τ hūido splēis ꝑ cur⁹ itelleū ē aduertū. vt dixit.d.A.i4.ftij tractatu q̄rto i pn.ca'i i cura

ydropisis ascblitis. Canon cõis i curis eorum est exicato et extractio superfluitatuz supple aquosaꝝ primo sensibiliter pro euacuatione et ꝓuocatione et insensibilr .s. calefaciẽdo purificãdo et resoluẽdo apostemata ẽt splẽis frigida ita curãt sꝫ i hꝫ aliqlr differũt qꝛ ut ipe ibidẽ .xv. tertij dixit d cura mala rũ ꝯplexionũ spleis. Differentia inter curatões spleneticas et epaticas ẽ i fortitudie et dbilitate et c. voluit qꝫ fortiores medicine debeant in curatõib⁹ splenis qꝫ epatis et acutiores in penetrãdo ꝯueniũt spleni qꝫ epati ymo in medicis epatis nõ afferat acetũ nisi in necessitate et ꝯtrario in medicis sple nis vt ibidem in sũma in his verbis innuitur qꝫ me dicine in casu nostro que apponi debent localiter debent esse exicatiue et calefactiue resolutiue vt sunt ille que prosunt ydropesi ascbliẽ debent etiã pticipare nature medicinaruz splenis que addũt super dictã incisionẽ aliqualem ad ꝓfundationez medicinaruz et sic habet regula in his medicinis.

Et scõm hanc regulã prĩo facit empl'uz ex stra fusaria que est vua passa montana cuius granuz est magnũ sicut cicer nigrũ est calida et sica in .3. calefactia ymo adhustiua et ꝯñter exicatiua accu ta penetratiua vtitur loco piretri et ẽ ex ea timor si interius sumatur propter acuitatem et vulcera tionem et ciminũ est notũ cal. in tertio siccũ in fo resolutiuũ et in ipo est incisio exicatio et stipticitꝭs et ponitur in empl'is testiculoruz cũ oleo tñ hic mi scentur cũ vuis passis primo ad debite componen dum in modũ empl'i etiã ad prohibendũ acuitatẽ strafusarie ne fiat vulceratio quã cũ his empl'is non intendimus lego lrãm primaz. Emplastra vero ad raicez aque supple valentia sunt ex gene re emplastroruz ydropisis. s. achlitis et splenis .s. resolutiua et exicatiua et penetratiua aliqualiter et in hoc pro exemplo ponitur primã descriptionez dicens sicut si sumatur strafusaria et ciminũ .s. pul uerizata et agregẽtur cum passis rubeis enuclea tis qꝛ agregatione facta cum cõtrictione .i. facta cõistiõe debita cũ pistello in mortario et fiat sicut vnguẽtũ et iplastretur cum eis. s. bursa testiculoꝝ superponendo pecie et c. ponit ꝯñter aliam in hac forma. Et iterũ sumatur pip calũz et siccum i ter tio et est declinans ad quartũ in ipso est vehemẽs resolutio grana lauri calida et sicca i scđo in ipis est resolutio et exicatio fortis baurach ẽ in opera tionibus salis cõis sed est eo forti⁹ et maxime ari menum quod est melius et extimatur qđ sit uitꝛ licet in eo sit aliqualis resolutio et exicatio hic tñ principalius ponitur ad incidenduz et maxime qꝛ comiscetur cum oleo antiquo iaz uischoso aliqua liter fiant ergo sic sumantur pipis granorũ lauri baurac añ. ℥. s. puluerizẽt et cuz . ℥ .i. s. olei ve teris et cera quod sufficit fiat vnguẽtũ et egregiũ est. Et iterũ sumatur cineris quercus et conficia tur cum oleo ꝯfortato .i. vigorato cum decoctiõe supple reruz de quibus supra ut granorũ lauri ci num baurac et c. Et emplastretur cũ eo licet cinis fici sit omni cinere fortior in abstersione et exicatõ ne tñ omnes i hoc conueniunt et cum hoc cinis qr

cus est magis stipticus et stipticitatez cum exica tione quercus et ideo voluit ad penetrationez vi gorare oleum cum decotione rerũ ut s. Ponit etiam aliud cuius verificatio iam posita est ut su mãt nitri .3.30. et cere. ℥. vij. et olei. ℥. vi. et pipis quoniam est bonum ne reprehẽdas eum qꝛ ipsum supra posuit et granoruz lauri ℥. viij .supple eq̃li ter et fiat ex eis empl'uz adherẽs et qꝛ ad adherẽ tiam est necessariũ aliquod gumi dixit. Et bebliũ arabicũ sanat testiculos .i. est medicina ipsis ap propriata ad adherẽtiã ita vt fiat cirotum cuz eo misceatur sed oportet oleũ inouare ad debitã for mam ciroti istud tñ stat i ope apothecari addidit etiã. Et qñqꝫ resoluit ramicẽ aque puerorũ .i. ipm deblium dissoluitur .s. i vino albo et sic ẽ finis ca. huius. In sũma igitur i ca .i. posuit tres modos generales curationis talis hernie ut cum bezel uł flobotonio gradato et quandoqꝫ cũ empl'is et cum cauterio et hoc dupliciter vel cuz cauterio actua li vel cum potentiali et ꝯsequenter procedendo pri mo ponit ordinem obseruanduz in operatione cũ belzel uel flobotonio ponendo duo a quibus prin cipaliter cauere debemus in tali opere primo ne cum bezel contangantur testiculi secundo ne tan gatur comisura et obseruetur vt tota aquositas in tempore euacuetur deinde posuit modum in cau terizando humidum cum cauterio actuali decla rando etiam ipsius instrumenti formam vt qđ sit subtille cum vncinis et c. Consequenter ponen do duos modos primum proforando tñ et circun uoluendo interius secundum abscindendo aliqd de beriteron et postea cauterizando partem cisaz ꝯsequenter circa medicinas exterius applicãdas duo facit primo posuit vnum cõmune obseruãdũ in electione ipsarum medicinaruz vt qꝫ sint in uir tute similes medicinis ydropisis ascblitis et splenis ut apostematibus frigis et humidis splenis et tales sunt medicine calefactiue exicatiue et resolutiue cum penetratiuis cõiũcte. Et de ipis posuit exem plũ in quattuor discriptionibus vt in forma empl'i et vnguẽti et ciroti et sic habetis totum capit .in sũ ma. Sed vna parua restat dubitatio quoniaz in principio posuit vnum modum curationis fieri per medicinas cauterizatiuas et tamen de eis nõ dedit modum in usu earum neqꝫ exẽplũ posuit si cut de reliquis omnibus fecit dicatur breuiter qꝫ ideo non fecit primo quia ipsis medicis cauterizã tibus min⁹ vtimur qꝫ alijs quia si expedit vti cau terio preeligimus cauterium actuale supra poten tiale potest etiam dici qꝫ in applicatione ipsaruz medicinaruz non est artificiosa multum operatio sed sufficit vt eligatur locus vbi poni debeant et iste est locus qui etiam est locus cauterij actua lis vt in fundo burse non tangendo comisuram. non fuit igitur expediens in vsu istarum dare re gulam que autem sint tales medicine supra dictũ est mihi tamen apparet sub alio ordine posse istã colligere sententiam scilicet sub hac forma inten tio q̃ hẽtur ad herniã aquosã aut est curatia aut ẽ ꝓuisiua qꝛ q̃dã ẽ ad ipꝫ morbũ remouẽdũ q̃dã

est ad prohibitionē recidiue intētio aūt curatiua que est ad ipsum morbuz maxime vertit' ad euacuationē aquositatis in bursa ɔtente. Et quoniā hec euacuatio fieri potest dupliciter per medicinas locales .s. euacuando insensibilr̄ ꝛ sensibiliter primū completur hec intentio per medicinas resoluētes ꝛ exicantes ꝛ quoniam paniculus extrinsicus satis durus est ꝛ spissus iō cum illis medicinis admiscende sunt medicine ad penetrationem adiuuātes. Et hoc est quod dicebat textus cū incepit tractare de qualitate medicinarū in casu conuenieñ si vero cum his insensibiliter euacuantib⁹ non possit perfici intentio nostra tunc intendim⁹ cum euacuantibus sensibiliter .s. cum perforatōe ꝛ hoc fit uel cū instrumento accuto ꝛ cuz bezel uel cum flobotonio. qꝛ tamen intendimus extractioni totius aque cum si aliqua pars remaneret d̄bilitando membra disponeret' ad recidiuaz tota autem aquositas apte euacuari non potest nisi in fundo sit uulnus uel perforatio ideo oportet i fundo perforare ꝛ qꝛ perforādo timor est de cōtactu testiculoꝛuz ꝛ contactu cōmisure iō pro remotōe erroris posuit cautellam habendā in reducendo sursum testiculos ꝛc. Quia ēt in extractione toti⁹ aquositatis unica uice propter multos spiritus sil' euacuari ꝛ subitam in natura fieri mutationem quā natura non sine notabili tolleraт nocumentū cōmitteretur error ideo pro remotiōe huius erroris quādoqꝫ euacuat' aquositas cuz bezel uel flobotonio fiat paulatine ꝛ successiue ut etiam ipse dixit a principio fiat cuz bezel gradato ꝛc. Et hoc quo ad curatiuam intentionem sufficiunt .s. si uero timueris recidiuam et repletionem ei⁹ burse post tempus ꝛ tibi sit electio ad preuisionē hec ɔuenientissime fit cum cauterio actuali ac potentiali fortissime imprimentib⁹ ad exicādaz humiditatem iam in membris situatā ꝛ etiaz ad ɔtractionem ꝛ stricturam ipsorum membroꝝ tale autē cauterium actuale cōueniētissime fit aliquo duoruz modorū unus est perforando cum stillo accuto in quo sint uncini ꝛ circūuoluendo īfra bursaz ad ɔtāgeñ biteron ut exicet' ꝛ ɔtrahat' in hoc tñ sit cautella ut non tangantur testiculi neqꝫ comisura ut s̄ dicebatur alius modus est ut cum flobotonio fiat scisura in parte inferiori deinde excarnetur mirach a beriterō et ð ipso beriteron aliqð abscindetur ꝛ postea cauterizetur ꝛ ɔñter crustis remotis ɔsolidetur. Si uero eligeretur cauterium potentiale propter timorem īfirmi tunc composito debite cauterio superponatur parti dextre uel sinistre burse usqꝫquo bursa perforetur ꝛ paulatine aquositas extrahatur licet pro magna parte in uigore cauterij insensibiliter consumetur postea curetur cum regimie de quo supra i alio ca. dictum est sufficienter ꝛ hoc cauterium maxime laudarem agregata ipsa aquositate per viaz paulatine congestionis ꝛ non per viam defluxus multiplicata quia isto casu maxime si ex dillatatione didimi perueniret magis placeret vt facta cuz besel euacuatione aquositatis scd̄m modū supra dictum vt apponeretur cauterium potentiale super inguine illius partis que magis est tumefacta vsqꝫ ad os femoris profundādo ut supra dicebatur ꝛ postea curādo usqꝫ ad perfectionē ut supra. Et ex hoc enim cauterio magis exicabit' ꝛ constringetur didimus dillatatus ex ipso posito in fundo burse. Et sic habetis sententiā ca. suprascripti eisdem fere uerbis sed cuz ordine claro. Sed ueniendo ad magistralē operationem oportet multa supponere que distincte posita sunt in ca. superiore ut de dieta que similis per omnia esse debet sicut ꝛ supra etiam siccior si possibile ē ita ut non solum in casu nostro caueñ est a potu aque ꝛ humectantium sed etiam sit prohibitio a uisione nedū a potu vt ita dixerim vt etiam dixit .d. A. xiiii. tertij de cura aschitis. Cōfectiones ēt per interi⁹ sumende sint illius nature ut supra dicebatur in cōfortatione naturalium ꝛ exicatione. Et in hoc casu maxime stante defluxu aquositatis a supioribus conuenit euacuatio materie ipa predigesta ꝛ similiter in isto casu conuenientes sunt syr. qui positi sunt euacuationes etiam ille conueniunt nihilomin⁹ i pposito possent eligi alique aque a proprietate euacuātes i hoc singulariter valeret ꝑ cōmuni euacuatiōe nō debilitando membra exibitio Jere. S. s. in ell'o quā posuit .vij. tarepētice dando. ʒ. vi. in ell'o cum modico ʒbi in forma bolli ꝛ post valet ēt appropriate magis pill'e de mezereon ꝛ facta purgatione tunc maxime conuenit triachales medicine ꝛ diacurcuma precipue cuz reliquis valentibus aschiti ꝑ localibus habetis medicinas positas in ca. que singulares sunt habetis ad copiam que scribuntur .xiiij. tertij cap. proprio. Sed ego pono vobis vnam singularem quā recitat azaranius ex mente. S. vt in fen. ℞. picis humide cotl'iū mediū lactis ficuū cotillum .i. cotillus est mensura .viiij. ʒ. litargirij man. i. galbani auros .viij. aurus sumitur vtplurimū vt ē pondus .ʒ. v terbentine anan. s. sepi uituli man. i. opponati aureos .viij. ollei de cherua optimi cotell' iiij. aceti fortis cotillum .i. litargirium cum oll'o de cherua ꝛ sepo quoquātur deide addantur terbentina ꝛ galbanum infusum in aceto ꝛ colatum ꝛ misceātur cum eo pix ꝛ oppo. ꝛ omnia misceantur ꝛ suauiter coquantur donec inspiscētur ꝛ reponantur ꝑ vsu inquit. S. quod ipse curauit multos ēt ydropicos cum super ventrem eorum ponebatur sine alio medicamine vt refert Azararius ꝛ sic sit finis cap.

De Cura Rupture Uentose.

Egimen in hoc ꝛc. Pro qua expedienda .do. A. duo facit principaliter quoniam primo ipse pōit ordinem in dieta a quibus est abstinendum. scd̄o ponit ordinem i medicis ꝛ quibus est vtendū ibi. Et sumant in potu de prima parte dicit qꝛ regimen in hoc .s. quantum ad dietam est ut deui

tet supple patiens inflatiua ex olleribus et granis et repletionem superfluam perducentem ad rugitum et malitiam digestionis et potum uini mixti et uinum crudum inflatiuum. Pro intellectu huius partis preter alia que supra dicta sunt de regimine in v'i habentium rupturam commemoranda sunt quedam primo unum quod satis generaliter scribitur de generatione uentositatis .13. tertii tractatu tertio cap. i. s. de nocumentis digestiue cum dixit uerumtamen non conuertitur supple materia nisi ad idropesim timpanitem cum stomacus ut ipsa habet impressionem tante quantitatis que facit uaporationem cibi et non quia digerat requiritur igitur ad uentositatem generationem debilis actio caloris in materia ita ut faciat operationem mediam sufficientem ad inflationem et non ad completam digestionem uel resolutionem et ex hoc dicebatur quod uentositas generatur a calido diminuto quarto methau. Et pro hoc sequitur unum quod dicebat idem .d. A. eadem fen .tractatu v. cap. i. Et quod omne a quo non accidit inflatio non accidit ab eo inflatio nisi aut propter seipsum ab illo in sua substantia aut propter duas res preter ipsum quarum una est dominium caliditatis super ipsum et altera frigus quod non mouet aliquid et ex his infertur primo quod stante temperata caliditate stomaci et naturalium si exhibeatur cibus multa habundans humiditate extranee aut grosse multum substantie non resoluetur illa humiditas insensibiliter nec equaliter transmutabitur sed ita debilitas aget ut conuertat humiditatem uel cibum in uentositatem sequitur secundo quod si talis cibus exhibeatur corpori cuius caliditas stomaci sit multum fortis uehementis uirtutis aut ita debilis ut nullam fere sufficiat facere in materia impressionem non generabitur uentositas quia in prio corpore insensibiliter resoluetur et in secundo non euaporabit. Et ex his habetis causam uerificationis textus nostri primo deuitet inflatiua ex oleribus ut latucis portulacis et generis ut fasceolis propter humiditatem in ipsis superfluam uel lentibus propter grossitudinem substantie generabitur enim ex his cum calore satis temperato uentositas uitanda est etiam repletio superflua quia supra multam cibi quantitatem non habet uirtus integrum dominium sed tantum solum ut sufficiat impressionem tante quantitatis efficere que faciat cibi uaporationem et non quia digerat et sic superflua repletio producit ad rugitum et malitiam digestionis ut dicit textus uel potest legi et cautiue .i. perducit ad rugitum et malitiam digestionis .i. propter malitiam digestionis et per idem fundamentum sequitur quod etiam uitet potum uini mixti et uinum crudum .i. naturaliter aquosum quia aqueitas et frigiditas minuunt caliditatem naturalem ita ut solum habeatur supra cibum semidominium et non integrum dominium etc. Et propter hoc fit inflatiuum lego literam. Regimen in hoc est ut deuitet inflatiua .i. que sunt inflatiua secundum se ipsa tantum uel propter nimiam humiditatem uel propter modum substantie ex olleribus et granis et repletionem superfluam et si supple etiam esset ex cibis temperatis producentem ad rugitum et malitiam digestionis secundum duplicem intellectum datum. Et supple uitet potum uini mixti et uinum crudum .i. aquosum inflatiuum .i. quia quodlibet tale fit inflatiuum etc.

Et sumant in potu .do. A. consequenter notificat nobis medicinas quibus est utendum et diuiditur primo in duas quoniam primo ipse ponit medicinas sumendas per interius secundo illas que sunt locales exterius applicando secunda ibi. Et fiat emplastrum primo ponit quasdam notas confect. secundo ponit unius descriptionem ibi. Confect. dicit primo et sumant in potu medicinas resoluentes uentositatem sicut diaciminum et sagenea et triffora magna et totum id cum additione galange supple maxime cum uino. Pro intellectu huius partis et sequentis et in his que pauloante dicta sunt cum calor semidominium tantum habet .s. materiam tunc generat uentositatem sed cum calor primum debiliter ita uigoratur ut fiat uehementis uirtutis poteris modum debite terminari tunc uentositatem non generat et si que est generata ipsam resoluit. Ex quo sequitur quod exhibitio confectionum gradum caliditatis intendentium et uigorantium ipsum calidum naturale conuenit in resoluendo uentositatem in corpore mediocris uirtutis sufficientis aliquam impressionem facere ita ut euaporare faciat quod dico notanter quia in corpore debilitato multum uirtutis aliquando intensio gradualiter caloris facit ad uentositatem generandam ut patet ex dictis. Et ex his sequitur quod exhibitio diaciminum confec. et confectionis sagene et triffore magne que sunt confec. note ut .s. dictum est in casu nostro conuenit cum in his omnibus sit uirtus calefactiua et uirtutum naturalium membrorum uigoratiua. Notate tamen quod aliquando stante multa materia faciente uentositatem exhibitio istorum uidetur addere in uentositatem preparando ipsam subtiliationi neque propterea est desistendum quia in processu minuetur. Sed laudabile erit materiam antecedentem preparare digerendo et euacuare dentur cum decoctione galange in ieiunio secundum doses suas maior tamen cautella est habenda in sagenea et triffora magna quam diacimino quia opiate sunt sint igitur in casu notabiliter antiquate et fermentate galanga est simplex notum substantiale resolutiuum uentositatum est bonum stomaco et digestiuum cibi et odorem oris efficit bonum ponit conf. in hac forma. R. florum rute sice dixit sice quia humida est calida et sicca in secundo tamen ubi tamen sicca est calida et sicca in tertio est subtiliatiua et carminatiua ualde secundum .d. A. ca. proprio et fit ex ea secundum antiquos cum folijs auri super testiculos emplastrum proprie in casu nostro ysopi est calidus et siccus etiam in iii resolutiuus apostema. Ciminum etiam est calidum et siccum in tertio maxime resolutiuum uentositatum ut supra est dictum ameos etiam calidum est et siccum in tertio utimur semine eius seminis agni casti etiam est calidum in primo secundum .d. A. sed siccum in tertio secundum tamen auero. quinto coll. ponitur calidum et siccum in tertio et ualet ut ipse dixit sicut semen rute tamen .s. rute fortioris est Serapio similiter ca. proprio secundum. S. ponit ipsum calidum et siccum in tertio. Sed quicquid sit est resolutiuum subtilia

tiuū disgregatiuū ventositatū de baurac dictuȝ ē supra. Calamentū aliqui eleuant ipm usqȝ ad q̄r tum in caliditate idō est rubificatiuū ⁊ ulceratiuū unde ē in ipo uirtus multū resolutiua sicut ē in pulegio oīum sumātur partes equales ⁊ epitimi quātum oīa ⁊ cum melle conficantur in forma empl'i Epitimiū ēt calidū ē ⁊ sicū in tertio ⁊ sua siccitate multū exicatiuū. ponit aliud empl'm sub hac forma. ℞. rute sicce cimini calamenti agni casti bachaꝝ lauri sansuci. i. maiorāe calida ē ⁊ sicca i tertio sice ē spēs ysopi vȝ sic isop⁹ āte ptes eq̄les ⁊ cū storace maxime humida ad debite icorporañ factis ex aliis pulueribus fiat empl'm Storax est gumi quedā que extrahatur ex decoctione corticis illius cuius ē gumi ē calida ⁊ sicca ⁊ eius calefactio ē sicut mirra de qua supra dictum ē Reliqua sunt supra declarata ponit ɔñter ordinem olleoꝝ ⁊ dixit. Et sunt olea quibus fit inunctio sicut oleū de costo licet principaliter ualeat frigiditati lacertorum ⁊ iuncturaꝝ tamē absolute ē resolutiuum oleū sambucinū similiter ualet oleum nardinū . i. de spica ē benedictū ut dixit. M. expertoꝝ iuuamentoꝝ ⁊ proprie ad oēs egritudines frigiditaꝝ ⁊ uentositaꝝ. In hoc ēt ualent oleum de nucibus ⁊ oleum de cherua ꝑcipue tamen de oleo nardino dicam uobis vnum singulare qđ ponit. d. A. xiij. tertij de cura ɔplexionis frigide ⁊ sicce qͫ enumerando medicinas humectatiuas ⁊ calefactiuas dixit qͫ oleū nardinū plus humectat q̄ȝ calefaciat.

Notate hoc ponit ɔñter alium modū medicine localis ut fomentationes uel uaporaꝝ ⁊ dixit. Et fiat uaporatio cum resoluētibus uentositatē ꝑdictis multotiens ut uerbi grā sumendo Rute Maiorane folioꝝ lauri calamenti pullegij asseri anna M. i. Et buliant i aqua ⁊ uino equaliter usqȝ ad debitam ɔsumptionē ⁊ cū spongia fiat fomentatio ⁊ si uolumus fortificare possumus addendo de seminibus rute anneri carni cimini ameos agni casti ⁊ similium. Cōsequenter inuit nobis aliū notabilē modū ad carminañ uentositatē quo etiā utuntur pratici in timpanite ut. s. fiat colleriū ex melle nitro serapino oppoponaco ⁊ cimino ⁊ semine rute ⁊ folijs ⁊ castorio oībus aut quibusdaȝ eorum ſm necessitatem qūo aūt ista proficiāt manifestum est de multis de serapino ⁊ oppoponaco ⁊ castorio de quibus nō est dictū dicatur serapinū calidū ⁊ siccū in tertio purgat flegma ⁊ ɔfert colice ⁊ expellit uentositates grossas oppoponacū sīr gumi calidū ⁊ siccū calefacit subtiliat ⁊ resoluit. Castoriū est medicina multū singularis ē testiculus aīalis Marini ē subtilius ⁊ fortius ſm. d. A. oī qđ calefacit ⁊ exicat ⁊ oportet ut sit ca. in fine tertij ⁊ siccum in ſo resoluit uentositates ⁊ precipue remouet frigus matricis ⁊ uentositatē ⁊ frig⁹ testiculi ⁊ habet ēt priuilegiū qͫ non ē aliquid magis iuuatiuū uentositati in aure q̄ȝ ipm cum. s. ex castoreo accipiatur quātum est lens una ⁊ dissoluitur in oleo nardino ⁊ destiletur posset aūt totaliter ɔponi colliriū. ℞. feminis rute ⁊ mēte sicce nitri anna. ʒ. ſ. oppopōaci serapini an. ℈. i. castorei ℥. v. pulueriȝentur ⁊ cum melle formentur colleria longa uel posset gumi dissolui cum uino albo ⁊ cum pulueribus misceri ⁊ cū melle formari supositoria. Sed forte diceres qūo talia colliria iuuant in casu isto cum non pertingat uirtus medicine ad locum lesum dicatur qͫ per simpliceȝ alterationē alterato intestino recto ɔñter alteratur uesica que super intestinū iacet ⁊ ɔñter ipa alterata alterantur partes ɔuicine ⁊ sic bursa testiculoꝝ tandem calefiet ⁊ subtiliabitur ⁊ qđ interius ɔtinetur ⁊ ɔñter fiet uentositas resolutio ⁊ carminatio per alium etiā modum fieri post iuuamentum si bene considerabis ⁊ sic habetis finem capituli.

In summa igitur primū habuistis ordinē i dieta a quibus. s. ē cauendū. Secundo habuistis ordinem in medicinis primo in exhibendis per superius ſo de localibus inter quas primo posuit emplastra ɔñter olea tertio fomentationes ⁊ ex his potestis ɔponere unguenta epitimata ⁊ cerota

Posuit postremo unum alium medicamen curationis per colliria ut uidistis Notate qͫ ad debitam curam sunt ēt fienda que dicta sunt supra in alio cap. s. si sit aliq̄ materia flegmatica fouēs primo ut digeratur ⁊ ſo farmaco non atrahente a remotis euacuetur ut cum pill'is de iera uel elefanginis uel iera. S. diaffeicon ⁊ ēt non trahit a multum remotis ꝓpter dactilos intrantes ɔpositionem eius ⁊c. Et ēt in isto casu precipue ē cōfortandus stomacus cū unguentis . uel cerotis appropriatis quādo cā generationis uentositatis maxime pendet uitio digestione stomaci ēt uobis ponam in isto casu unam descriptionē ut in fen. ℞. fen. cimi caruy nitri ameos añ partem unā picis cere añ parꝭ ij. medicinas terre diligenter picem aūt ⁊ ceram in modico liquefac oleo costino ⁊ nardino equaliter ⁊ cum eis puluerē suprascriptorū optime miscebis ⁊ superpone possem multa alia localia ordinare sed sufficiat ad curam maxime. q̄ȝ iste casus satis inter alios facilis⁹ sit ad curādū.

De Cura.

Curatio carum ⁊c. Positis curis trium principaliū spēꝝ herniaruȝ iā in hoc cap. ut supra fuit diuisum determinat de tribus alijs sequentibus simul quoniam magnam adinuicem habent ɔuenientiam in cura. s. de hernia carnosa ⁊ uaricosa ut dicit rubrica ⁊ in hac includitur de apostema ut statim dicet i principio cap. Et sumarie se expediēdo de cura dixit. Curatio eaꝝ. s. carnose ⁊ uaricose ē cura apostematū duroꝝ. i. cum illis ɔpletur cum quib⁹ curantur apostemata dura ⁊ addit. Et multotiēs q̄dem sufficit in ramice uaricosa inunctio cum unguento baxilicon ſm. d. A. v. can. tractu. xi. cōponitur ex pice que ē maturatiua humorū grossoruȝ abstersiua ⁊ calefactiua ⁊ respicꝭ apostemata dura intestinorū matricis ⁊ testiculorū ca. proprio intrat mirra de qua supra dictum est quod est cali

da subtiliatiua z resolutiua itrat etiã rasina que ẽ gumi calefactiuũ subtiliatiuũ lenificatiuum z ẽ notabilis resolutionis gluten alimbat ẽt intrat qꝫ ẽ genus gumi qꝫ z si sit minus calidum q̃ȝ guma pini z q̃ȝ gluten cipssi ñ ẽ tñ minoris resolutiõis i trat cera õ q̃ scribit ꝼȝ.d.A.i c.demuȝ in ipsa est humectatio maturatio z aliqualis resolutio.ecce q̃õ istud unguentũ ꝯuenit in apostematũ curatio ne duroꝝ.s.molificãdo subtiliando resoluendo p i trantia qñ ut colligitur a .d.A.fen tertia quarti ꝼo tractatu de cura apostematũ duroꝝ z ẽ canon precipuus. Non tamen curẽtur.s.apostemata dura aliqua medicina cum eo qd resoluit z exicat qñ id producit ad uehementiã lapideitatis propter exicationẽ grossi z resolutionẽ subtilis z addit Et oꝫ ut ponantur curationi eiꝰ due reuolutiones .s.reuolutio resolutionis cum leuitate cum eo qꝫ non exicat plurimũ qꝛ oẽ resolutiuũ ꝼm plurimũ exicat z humectatiuũ raro resoluit zc.Et reuolutio alia lenificationis z sint iste due reuolutiones succedentes addit tñ infra qꝫ in ꝯpositione medicinaꝝ oꝫ ut agregetur iter duas uirtutes zc.ut in cõpositione huius unguenti sit pro speciali tñ magis intelligentia cap.ẽ notandũ qꝫ hernia uaricalis z carnosa includũtur sub hernia apostemosa qꝛ in uaricali fit tũefactio ꝑteꝛ nãȝ uẽarũ ul' artaꝛiarũ i carnosa silꝫ saltẽ fit tũefactio ossei lȝ ñ semp apostometur substantia ipius burse uel testiculi ubi .s.fiat caro addita super testiculũ ut supra dicebatur in causis iõ largo uocabulo quelibet illarum appellari põt apostemosa z licet aliter fieri possit apostemosa ut infra uidebitur tam̃ de his determinando ẽt determiat de apostemosa. Et si tu obicias similiter ẽt de apostemosa erat sermo cuȝ determinabatur de aquosa dicatur qꝫ quãtuȝ ad hoc uerum ẽ qꝫ ita ꝯueniunt. Sed q̃r est magna dña in curatione aquose cum uera apostemosa q̃ non ẽ in curatione uaricalis ul' carnose ut ifra clare uidebitur. Secundo notandũ ut infra uidebitur ca.de uaricibus ad principiũ plurimũ sãguis replẽntis dictas uenas ẽ melancolicus cuius igit curatio per medicinas locales ẽ cum subtiliatiuis humectatiuis z resolutiuis sicut z in apostematibꝰ duris.Carnose ẽt curatio per localia aliis nõ põt ꝯpleri medicinis nisi cum subtiliãtibus z resoluẽtibus ac humectantibus magis tamen z minus sicut z apostemata dura qꝛ non oĩa sunt equaliter sicca ut patet.Et ex his apparet clarificatio textꝰ cum dixit. Curatio eaꝝ est cura apostematum duroꝝ z perficitur in his zc. Non ponit aũt.d. .A.hic modũ specialẽ curationis apostemose herníe nꝫ apostematũ duroꝝ qꝛ de curatione apostematum duroꝝ tractabit late inferius fen tertia quarti tractatu ꝼo z de apostematibꝰ testiculoꝝ z burse unde dicitur hernia apostemosa clare supra determinatũ ẽ ꝼa huius ꝼo tractatu ne igitur primo inutiliter prolongaretur hic de apostemosa ñ facit mentionem.Pro aliquali tamen intelligẽtia z sumarie talis hernie ut hic de oĩbus hernijs habeatur ꝯpletus tractatus. Est notandũ qꝫ aliqñ ip̃m apostema colligitur in substãtia ipoꝝ testiculorum aliqñ intra pelliculas z aliqñ intra cutem exterioꝛẽ z aliqñ fit de materia frigida aliqñ de calida et hoc per accidẽtia cognoscũtur qñ si sit de calida materia adest rubor et fortis inflãtio et doloꝛ et febris ꝑpter colligẽtiã hoꝝ cum corde si uero de frigida locus ẽ albus uel liuet sȝ si de m'ia locus decliat ad fuscũ z sine dolore ul' modico dolore ẽt si sit de flãte si fit iter pelliculas tũoꝛ appet maioꝛ q̃ȝ si sit in ipso testiculo apostema uel caro addita qꝛ locus ẽ extensibilioꝛ per tractatũ ẽt percipitur carnosa ab aquosa qꝛ ipressio digiti retinetur in carnosa si in cute sint exterioꝛi tunc ad sensum pustille in cute apparent uel ulcera.In cura igitur taliũ passionũ breuiteꝛ dicatur si corpus sit pletoꝛicũ uniuersalis precedat euacuatio ꝼm exigentiam materie dñãt qꝛ si humoꝛ calidus sit in cã fiat flobotomia de baxilica que si non sufficit sequatur purgatio cum medicina lassatiua cũ appropriatis. Ad ultimũ uero fiat minutio de saffena que pꝛopꝛie respicit mẽbra generatiõis loquor de interioꝛi saffena. His pactis fiant localia nã apostemate calido in principio apponantur repercussiua.In hoc ualet inunctio cuȝ oleo roxato z uiolato appositis petijs infussis in aqua z aceto si materia sit multũ acuta in hoc ualet fomentatio ex aqua decoctionis maluaꝝ sollatri fabaꝝ z roxarũ equaliteꝛ z sepe epitimetur locus cum petia in ea infussa.Ad hoc ualet ẽt si quoquãtur fabe i aceto z in forma empl'i superponãtur z si placet addere oleum rox.parum non erit inutile .In augumento quoquãtur fabe in media parte uini z alia aque z superponantur in modum epl'i cuȝ oleo roxato addendo modicũ olei de camomilla.in statu autem addere conuenit in decot fabarũ aliquid floꝛũ camomille melliloti zc.equaliter miscendo de dictis oleis.Et declinat plus de resolutis apponendo zc. In causa autem frigida furfur tritici in vino coctus z superposit cum actuali caliditate plurimum prodest.item farina oꝛdei cum melle.item vua passa ab arillis mondata cum cimio z melle z farina fabarũ omnibus simul cõtrictis z superpositis egregie valet dicitur etiaȝ qꝫ spoliũ Serpentis infusum in oleo contra omnes passiones testiculoꝛũ mirabiliter prodest apostema aũt melãconicum vel indifferenter apostema quodlibet vetus testiculoꝛũ magis curatur cum sectiõe facta sub osseo vt̃s dicebatur de aquosa facta.prius remolitione cum de altea butiro maluis seie lini z fenugreci z similibus z materia velud sania ta facta cum reliquis medicis varicosa etiam curetur primuȝ cum flobothomia communi si sit aliquale dominium sanguinis z postea cum particulari flobothõia safenarũ vt̃s z postea superponẽdo que subtilient z resoluant de quibus supra dictum est addendo quedam respicia materiã melanconiam z maxime adustum vt epitimum polipodium sene capilluȝ.v.floꝛ boꝛagis z bugl'x .zc. Et cum his reducetur si deus voluerit. Sed si medicie locales cum similibus nõ sufficiant proce

dendũ ẽ ad opationẽ manualem. quã licet de ea
nõ fecerit.d.A.mentionẽ propterea q2 in ca.ð cu
ra uaricũ ⁊ elefantie infra faciet ſpãlem mentõm
ſeu ſermonẽ circa opationẽ manualem ⁊ illi pro
portionalis trahi põt hic ad curã hernie uaricalꝰ
ideo ⁊c. uel dicatur ꝙ q2 talis curatio nunq̃ȝ fieri
põt ſine tali abciſſione teſticuli uel teſticulorum
ut ſtatim dicetur que opatio magnum afferet de
uita timorẽ in ſe ẽt maxime pp iperitiã miniſtroꝝ
huius artis ad effugieñ igitur iſtum timorem cũ
cautella non poſuit curã de opatione manuali ta
lis hernie aliqui tñ audatiores de ea fecerunt ſpe
cialem mentionẽ de quoꝝ numero fuit Aliebas
6. pratice cuius modus ut breuiter ſtringatur. eſt
talis. Situato primo corpore ſuper loco alto ſe
dendo aliqualiter inueſtigabis diſtinguendo cu
tem teſtiũ in ipm oſſeum a teſtibus ⁊ tunc depo
nes in fundo burſe teſticulos ut magis manifeſtẽ
tur ſuſpenſoria que ſunt tumefacta ⁊ tunc aphen
de cutem teſtiũ ⁊ uaſſoꝝ que uirge proxima ẽ cũ
digitis tuis aut miniſtri ⁊ fortiter illaȝ extende ⁊
cum flobotonio ſcinde lato optime icidenti iceſſio
ne equali in longitudine uaſis ſuſpendẽtibus dei
de excoriabis corpora que ſub cute ſunt donec ua
ſa denudẽtur ⁊ tunc tranſibis per ea acum in qua
filum ſericum poſueris duplũ ⁊ ligabis dicta uaſa
in duobus locis.ſ. in pte ſuperiore ⁊ inferiore uer
ſus teſticulũ dehinc in medio illa ſcindes ⁊ ſãgui
nem qui adunatus ẽ ibidem educes deinde cura
bis locum inciſſum cura uulnerũ ⁊ hoc ẽ cõe uari
cibus uenarũ pulſatiliũ ⁊ nõ pulſatiliũ. Et ad
dit ꝙ cum uarices in oĩbus acciderit uaſis expe
dit auffere ambos teſtes cũ uaſis ⁊ poſtea curare
Sed notate ꝙ ex his poſſet aliquis mente ma
le diſpõnis uelle intelligere qð aliqñ in tali cura
fit inciſio unius uaſis ⁊ non alterius eiuſdem teſti
culi ⁊ ſic ꝯñter poſſit teſticulus remanere facta i
ciſione uaſſis alicuius teſticuli imaginãdo ꝙ eiuſ
dem teſticuli multa ſunt uaſa ſubſtentãtia. Qui
ſenſus nequaq̃ȝ ẽ acceptañ cũ ut.ſ̃. habitũ ẽ i ano
thomia paniculi ſiphac ⁊ uaſſoꝝ de mente. G.14
de utilitate particulaꝝ ⁊.d.A.c. primo fo. tertij li
cet originẽtur talia uaſſa a pluribus ramis arta
riarũ ⁊ uenaꝝ tamen dicti rami multipliciter con
teſtũtur ⁊ in duo corpora reducũtur quorum unũ
protenditur ad teſticulũ dextrum ⁊ aliuȝ ad ſini
ſtruȝ unde talis facta ẽ comiſtio qð ſi uelles unũ
iſtorũ ramorum incidere non poſſes ſine alio uel
alijs ut ibidem dicebatur ⁊ ad aliũ locuȝ recurra
tis pro intelligẽtia huius in ſũma igitur in cura
talis hernie cũ ferro oȝ teſticulũ uel teſticulos ab
ſcindere q2 ſi unum tm̃ uaſſorũ eſt leſum ſufficit
illum tãtum admouere teſticulũ cuius illud uas
eſt ſuſpenſoriũ ⁊ ſi ambo uaſſa fuerint uaricata
cũ hac cura utroſqȝ teſticulos excidere oportebit
nȝ dimittẽdi ſunt in burſa quoniã per abſciſionem
uaſſis ſubſtentãtꝰ per qð nutrimẽtũ ẽt teſticulo af
fertur ſubtrahitur nutrimentũ ab ipo ⁊ ſic putre
fieret ⁊ alterũ fortaſſis putrafaceret ſi ſanus eſſet
In hoc igitur caſu operando debite bene con
uenit teſticuli extractio. Sed notate ꝙ magri
huius artis in oĩbus fere hernijs ut aquoſſa inte
ſtinali zirbali in quibus ut multũ non ẽ neceſſa
ria extractio teſticuli idem operantur extrahẽtes
ut uideantur aliquid grande ⁊ nobile feciſſe ultra
tñ inciſſionẽ utuntur cauterio actuali ad prohibi
tionem ſuperhabũdantie fluxus ſanguinis. Et
ego iſtud laudo licet Aliebas non fecerit mentio
nem maxime ſi fiat per doctum hoĩẽ. In hac
tñ opatione ut ꝯſtat ꝯſideranti eſt maximꝰ timor
de uita. Ideo.d.A. ut ſupra cũ cautella ſuterfu
git hanc operationẽ nullam de ea faciens mentio
nem maxime quoniã cũ tali hernia ⁊ ſi interdum
prohibeatur actus generationis ut.ſ̃. uiſum ẽ tñ
non eſt de ea timor de morte ſicut eſt in inteſtina
li imo cum ea poſſet homo per oẽm debitam eta
tem decurrere. Et ego pluries ex iſtis cognoui
Satis igitur cuilibet indiuiduo uidetur poſſe ſeſe
ꝯſeruare q̃ȝ ſibi ſimile generare. vnde ꝯcludo ꝙ
ſnĩa mea eſt ut nullus hac ſola laborans paſſiõe
huic grandi periculo ſe exponat. Nec ſilr i carno
ſa in qua aliqñ ad perfectionẽ cure eſt ſimilis opa
tio neceſſaria. Et ſic ſit finis capituli quod nõ ſu
mo propter ipſius paucitatẽ ⁊c.

De Augumento Umbilici.

Qandoqȝ accidit ⁊c.

q Expeditis de duabus differentijs her
niarum ⁊ diſpõm ipis ſimilium ex pte
ſitus iparum.ſ. de burſali ⁊ in generali. Iaȝ tertio
principaliter ipſe proſequitur de tertia dñia ipſoꝝ
ut de umbilicali ut de augumento uel eminentia
⁊ tumefactione umbilici, ⁊ diuiditur preſens pars
in partes tres, quoniã primo ipſe ponit cãs talis
augumẽti, fo ſigna, tertio curam fa ibi. In eo qð
ẽ ⁊c. tertia ibi. Ad illud augumenti prima ps po
teſt diuidi in quatuor partes ſm quatuor pricipa
les cãs quas aducit, fa ibi, ⁊ qñqȝ ẽ, tertia ibi, ⁊ qñ
fit, quarta ibi, ⁊ qñqȝ fit cã. De prima parte dixit
ꝙ qñqȝ accidit in umbilico augumentũ q eſt ſm
ſemitam rupture noteſ ſ. per rupturã ſiphac iuxta
umbilicũ, unde recipiũtur intra mirac ſiphac.ſ̃.
ſiphac zirbus aut inteſtina, ⁊ hec eſt una cã augu
menti. Notandũ eſt ꝙ iõ.d.A. appellat augmẽtũ
factum ex ruptura paniculi fieri ſm ſemitã ruptu
re note q2 ſupra herniã burſalem factam p ruptu
ram paniculi principaliſſime cadit, hoc uocabulũ
ruptura, ⁊ ſupra alias hernias cadit per uiaȝ ſimi
litudinis, vnde alie hernie dicuntur rupture pro
quanto ad talem apparentiã ut tumefactionẽ ad
ducũtur, ſicut ⁊ ipſa hernia facta ex ruptura quã
tũcunqȝ in aliis nulla fuerit ruptura, ⁊ ideo talis
ruptura dr̃ nõ. q2 famoſa ⁊ principaliſſima, ⁊ ſic ẽ
lr̃a clara prime partis. De ſecunda parte dixit aſ
ſignando aliam cauſam.

Et quandoqȝ. Notandũ ꝙ ſicut hoc
nomen principaliſſime
idrocleſis dr̃ de aquoſa uel timpanite, ut alibi eſt

uideñ, ⁊ non de yposarca, ⁊ quelibet illarum fit ex multiplicatione aquositatis uel uentositatis . uel utriusqꝫ intra ꝯcauitatem siphac ⁊ intestinoꝝ, vñ facta agregatione ipaꝝ uel per uiam resudatõis aliũde uel per uiã rupture porri euritides uel alia cã alibi uidenda, fit extensio ipsius siphac i sursum ⁊ eleuatur mirac totũ, ⁊ ꝯñter fit augumentũ totius uentris ita si huiusmodi aquositatꝭ uel uentositatis fiat agregatio in illo solo loco. s. in ꝯcauitate umbilicali ita ut illius partis fiat extensio ⁊ eleuatio, sicut totius uentris fit elleuatio in idropesi, dicetur augumentũ umbilici, ⁊ non idrops. iõ nõ n̄ dixit in illo loco solo, qꝛ cum elleuatione illius partis stare põt aliaꝝ partiũ uentris debitus situs. q̄ aũt alique esse productiue aquositatꝭ i tota ꝯcauitate media vnde fit idrops possũt uel sibi siles p ducere aquositatẽ uel uentositatẽ in illa sola ꝯcauitate umbilici, manifestũ ẽ ꝯsideranti. ⁊ sic est clara lr̃a fit ergo ẽm semitã idropesis ⁊c. dixit tertio adducendo aliã cãm generalẽ hui⁹ apparẽtie

Et quandoqꝫ fit. Clara ẽ lr̃a qr p rupturã uene aut artarie in illo loco ⁊ recepto ipo sanguine in illa ꝯcauitate intumescere põt dictus loc⁹, ⁊ sic appellari põt pp̄ter istam cãm augumẽtũ umbilici ⁊c. de ultima parte dixit.

Et quandoqꝫ fit. Notate qꝺ etiã ex apostemate nõ duro ut flatico fieri põt augumẽtũ umbilici sicut ẽt ex duro, ⁊ iõ credo q̄ per hoc qꝺ dixit ex apostẽate duro uoluit ẽt intelligi apostema nõ duruꝫ. uel dicatur qꝺ ẽt duꝝ magis aptum ẽ facere talem eminẽtiam in tanto p̄cisse situ q̄ꝫ molle, qꝛ molle magis ẽ aptum spargi ad maiores dimensiones q̄ꝫ durũ, iõ ab ipo molli non sic debebit denominari augumẽtũ umbilici sicut ab ipso duro, iste mod⁹ habet instantias, ideo magis ꝯsido i p̄rio. Quibus aũt modis generari ibidem possint talia apostemata uel ẽt caro addita, dicatur q̄ quibus modis possunt alibi generari, ita ẽt ⁊ ibi possunt generari, ⁊ sic patet snĩa huius parui cap, ut q̄ ponit q̄tuor cãs talis augumenti, prima ẽ ruptura siphac, vnde per exitũ intestinoꝝ uel zirbi fit tale augũmentum, ẽa ẽ multiplicatio aquositatis uel uentositatis in illo loco solo ẽm semitam idropesis, tertia ẽ ex fluxu sanguinis ⁊ adunatione ipsius in illo loco propter rupturã uene uel artarie. quarta ẽ apostema durũ supple aut molle, aut generatio carnis addite in illo loco ⁊c. legat per nos lr̃am ⁊c.

De Cura

In eo quod est. In isto cap. ponuntur signa cãꝝ augumenti ipsius umbilici, ⁊ diuiditur in quatuor principales p̄tes ẽm qꝺ ponit signa quatuor principaliũ cãrum, que supra numerabãtur. primo ponit signa augumenti facti ex ruptura siphac. ẽo ipse ponit signa facti ẽm semitã idropesis, ut ab humiditate uel uentositate, tertio facti ex sanguine ⁊c. quarto facti ex carne addita uel apostemate ẽa ibi. Et id quod ẽ tertia ibi. Et quod ẽ ex sanguine. quarta ibi. Et qꝺ ẽ ex natiuitate, de tota prima parte ponendo signa zirbalis ⁊ intestinalis per rupturam differenter ab alijs causis distinguẽdo ẽt inter se dixit.

In eo qꝺ ẽ cã egressionis zirbi aut intestini, signum ẽ qꝺ color ẽ color corporis ipsius, ⁊ fit loc⁹ diuersus ⁊ proprie in ruptura ex intestinis, ⁊ associatur rupture ex intestinis dolor quidem, ⁊ occultatur cum premitur ut ocultetur, ⁊ qñqꝫ ocultatur cum rugitu, ⁊ addit ei. s. augumento umbilici in magnitudine administrando molificantiũ ex balneis ⁊ iniunctione ⁊ motus magnitudine. Pro intellectu huius partis attendeñ q̄. d. A. ponit h̄ quedam signa cõia zirbali ⁊ intestinali ⁊ quedam quibus distinguũtur, primo dixit qꝺ color ẽ color corporis ipsius intelligatur. s. corpus ipsius infirmi. ⁊ hoc est cõe, qꝛ intestinali ⁊ zirbali non uariatur color cutis ipsius umbilici colore partiũ circũstãtium cum eodem colore colerificentur sicut cutis mirac, secus ẽ aliqñ in aquosa sanguinea uel apostema, ut patet, dixit ẽo ⁊ fit locus diuersus, s. i tactu, qꝛ inequalis propter inequalitatẽ ipoꝝ zirbi ul' intestinorũ ⁊ supple tñ leuis in tactu, ⁊ hoc est ẽt cõe per hoc qꝺ ẽ leuis, distinguitur ab apostemosa ⁊ carnosa, ⁊ per hoc qꝺ ẽ diuersus, distinguitur a sanguinea ⁊ apendente ab humiditate uel uentositate, ꝯñter ponendo signa distinctiua inter se, ⁊ sunt ẽt supra posita in. c. signoꝝ rupturaꝝ i cõi dixit ⁊ proprie in itestinali, supple ẽ diuersitas in tactu, qꝛ maior. s. q̄ꝫ in zirbali pp maiorẽ ipoꝝ inequalitatẽ ⁊ eminentiã ⁊ depressionẽ, ⁊ associatur rupture ex intestinis dolor quidã, ⁊ supple non sic i zirbali, qꝛ sunt membra magis sensibilia in quibus ẽt utplurimũ clauditur uentositas extendens, ⁊ non sic in zirbo, uel qꝛ cum recipiũtur intra orificium rupture siphac ⁊ ipoꝝ corpulentia ⁊ inequalitate maiore q̄ꝫ in zirbo, fit dillatatio ipsius orificij ⁊ solutio ꝯtinui saltem maior q̄ꝫ in zirbali, ⁊ sic fit dolor saltẽ maior, ⁊ ad hoc ẽt iuuat ẽt uentositas aliquãdo ipetuose mota p intestinũ ⁊c. vnde in zirbali lenitate ipsius fit penetrans orificiũ siphac siue ipius dillatatione, ⁊ sic non fit dolor neqꝫ ex p̄te ipsius pp non icludi in ipo uentositatẽ sicut in intestinis, nec ex p̄te dillatationis orificij paniculi ubi cũ i itestinali fit duplicitez dolor, ut pꝫ. Et addit ⁊ occultatur cum p̄mitur ut occultetꝰ, supple eminẽtia umbilicalis ab istis cãis, ⁊ istud ẽ signum cõe p qꝺ ista ruptura distinguitur ab alijs oĩbus, qꝛ aliqñ cõpressiõe decẽti a medico fcã illa mẽbra recipiũtur intra siphac in situ p̄prio, ⁊ sic i totũ occultatꝰ aug. nõ sic aũt occultanꝰ cõpressione apostema carnosa aquosa sanguinea ⁊c. vt pꝫ. Et addidit qñ qꝫ occultatꝰ cũ rugitu, qꝛ in reducẽdo p̄cipitꝰ son⁹ obtussus, ⁊ hoc est signũ p̄priũ intestinalis distinguens a zirbali pp iclusam ventositatẽ cũ aquositate intra itestinũ ⁊c. ꝯñter subdit ⁊ addit ei. s. augumento vmbilici in magnitudine administratio mollificantium ex balsieis ⁊c. Et hoc ẽ signũ cõe

diſtinguẽs ab alijs,qꝛ ꝑ talia molificãtia ⁊ relaxan
tia ampliatur orificiũ uel ſaltẽ fit obediens dilla
tationi ut exeãt zirbus uel inteſtina,molificantur
ẽt ligamenta talium mẽbroꝝ unde hilius poſſunt
extra ſiphac extẽdi,⁊ ſic augetur augumẽtũ umbi
lici,nõ ſic aũt fieri põt i alijs cãis,ut pꝫ ꝯſideranti.
addit ultioꝛ ⁊ motus magnitudinẽ ſupple efficit in
augumẽto in iſtis cãis,nõ ſic i alijs,ut pꝫ ſalteꝫ ap
parenter ⁊ ſubito.põit ꝭo pꝛicipaliter ſigna pendẽ
tis ab humiditate ꝑ modũ idropeſis ibidẽ agrega
ta. Et dixit ⁊ qd̃ ẽ ab humiditate,nõ ꝛeducit com
preſſioĩẽ ſupple cũ uno digito ꝯprimitur i alia pte
eleuatur,qd̃ nõ fit in zirbali uel inteſtinali,qꝛ i to
tũ occultatur,⁊ cã ẽ clara,⁊ addit ⁊ ẽ leue ſupple
i tactu reſpectu iteſtinalis ⁊ zirbalis,quoꝛũ tactꝰ ẽ
diuerſus,ut.ſ.dicebatur,addit ẽt magis declaran
do ꝙ pauloante Dixit de ipis occultatõe ꝑ ꝯpſſio
nem cuiꝰ quãtitatẽ.ſ.augumẽti nõ alterat,ſ.i totũ
occultãdo ꝯpſſio facta cã occultationis,i.leuiter
tractãdo ⁊ ꝯprimẽdo,qꝛ poſſet ita uiolẽta fieri cõ
preſſio ut ꝑ illã rũperetuꝛ ſiphac itrinſicũ ⁊ tũc hu
miditas tumefaciẽs ingredirctur ꝯcauitatẽ inter
ſiphac ⁊ inteſtina quo poſito totũ augumentũ oc
cultaretur ſicut ẽt in zirbali uel inteſtinali. Sꝫ ta
lis ꝯpreſſio uiolẽta nõ fit cã occultatõis,utꝫ,iõ no
tãter dixit,facta cã occultatiõis. Et ẽ coloꝛ eiꝰ co
loꝛ coꝛporis differẽs,ſ.ab ſanguinea. Et ſic ẽ lr̃a cla
ra,legite lr̃am uos. Ponit ꝯñter ſigna uentoſe
dr̃nter maxime ab aquoſa.⁊ hoc iõ facit,qꝛ cũ il
la magnã hꝫ ꝯformitateꝫ reſpectu aliarũ,cõicant
eni in hoc ꝙ tactus eſt leuis,⁊ ſm hoc diſtinguũ
tur ab iteſtinali uel zirbali,et ꝑ hoc qd̃ nõ occultã
tur ꝯpſſione ſm modũ expoſitũ in quo cõicãt,diſti
guũtuꝛ ẽt ab illis ꝑ hoc aũt qd̃ color iſtarũ eſt co
lor coꝛporis,diſtinguũtur a ſanguinea uel forte ẽt
ab apoſtema,ponenda igitur ſunt ſigna quibus in
ter ſe ꝺiſtinguãtur,dixit ergo ponendo iſta ſignaꝛ.
Et qd̃ ẽ ex uentoſitate eſt leuiꝰ ⁊ minus expel
lens q̃ꝫ qd̃ ex humiditate,dixit pꝛimo leuius qꝛ in
materia humida ueriſilr̃ repitur diſfoꝛmitas in paꝛ
tibus tãta quãta nõ repitur in uentoſa,⁊ iõ minus
leuis eſt tactus,dixit ẽt ⁊ minus expellens,i.minꝰ
extendens itelligatur quãtũ ad extenſionẽ pluriũ
ptiũ,qꝛ pauciores ptes umbilicales extendũtur in
uentoſa q̃ꝫ in humida,lꝫ forte i uentoſa augumẽtũ
ſit magis eleuatuꝫ q̃ꝫ in humida,qr̃ humidit lubri
cando i plures ptes diſcurrit ubi uẽtoſitas aberea
petens exituꝫ magis eleuat,iõ dici põt ſatis large
ꝙ augumentuꝫ umbilici ex uentoſitate eſt intenſi
ue maiꝰ ⁊ ab humiditate extenſiue,addidit ponen
do ſignũ clarũ diſtinctũ. Et eſt ei ſonus timpa
ni ⁊ uox,i.q̃ſi uox,qꝛ aliqñ ptractãdo cum digitis
in uentoſa fit ſonus q̃ſi dearticulatus,⁊ non ſic in
aquoſa,imo ſi cuꝫ uentoſitate ꝯiungatur humidi
tas,fit ſonus obtuſus ⁊ nõ clarꝰ pp nõ ſic poſſe uẽ
toſitatẽ diuidi i ꝑuas ptes ſicut ſi ſola eſſꝫ,de h̃ hẽſ
determinatõm a.d.A.xiij.tertij trac. v.ca.de ru
gitu,⁊ ꝭo tegni ꝺe ſignis canne ⁊ a doctoribꝰ ibideꝫ,
⁊ ſic eſt lr̃a clara,legatis ipam,poſtea ponit ſigna
ſanguinee,⁊ uerba ſunt clara,lege de ultia pte po
nendo ſigna facta natiuitate carnis uel apoſtema
te dixit. Et qd̃ ẽ ex natiuitate carnis ⁊c. Pro
uerificatione partis prio attẽdendũ ꝙ ſi uellemus
uerificare illam particulã genere reſpectu uento
ſitãtum de quo imediate ante facta ẽ mentio,qd̃
lr̃a ẽ clara,qꝛ in uentoſo non eſt grauitas,ſꝫ extẽ
ſio. Sed ſi debeat uerificari reſpectu aliaꝝ oĩum
ut aquoſe iteſtinalis ⁊ zirbalis,oꝫ addi ceteris pa
ribus.ſ.ſtante equali eminentia uel augumento,i
iſtis oĩbus maioꝛ eſt grauedo in apoſtemoſa uel
carnea q̃ꝫ in aliq̃ aliaꝝ q̃ꝫ in iſtis duabus ſub eq̃
li extenſione plus de materia ꝯtineat grauitare fa
ciens,ut patet,aliteꝛ nõ eſſet uerũ,qꝛ ſtaret oppo
ſitum ut pꝫ ꝯſideranti. Secundo notanduꝫ cir
ca illud uerbum eius occultatio nõ eſt ſicut occul
tatio alioꝝ,ratio huius dicti ſumitur ex hoc qꝛ i in
teſtinali ⁊ zirbali aliquãdo in totũ fit occultatio.
ut.ſ.dicebatur,⁊ in iſtis non cum talis caro addi
ta uel apoſtema non recipiatuꝛ intra ſiphac nõ ẽt
in iſtis fit occultatio ſicut in aquoſa uel uentoſa.
quoniã ꝯpreſſione facta cum digito in aliqua illa
rum quelibet illaꝛum obedit dep̃ſſioni illius digi
ti ⁊ ſi alie partes magis elleuentur ad dr̃iam pri
marum,in carnea uero uel apoſtema non fit talis
occultatio qꝛ pars ſuppoſita digito ꝯprimenti non
obedit dep̃ſſioni,qꝛ dura,uel ſi pur aliqualiter eſt
obediens,nõ tamen ſicut aquoſa uel uentoſa in q
bus eſt minor reſiſtentia,⁊ ſic non fit in iſtis occul
tatio ſicut eſt occultatio in alijs,ut patet intelligẽ
ti,⁊ ſic habetis totã lr̃am clarã per uos legite ⁊ cõ
ſequenter clarum ca. Ubi in ſuma poſuit prio
ſigna inteſtinalis ⁊ zirbalis differẽt ab alijs naꝫ
ꝑ hoc ꝙ color eius eſt color coꝛporis ꝺiſtinguitur
a ſanguinea,⁊ per hoc ꝙ locus eſt diuerſus in tac
tu,diſtinguitur ab aquoſa ⁊ uentoſa,⁊ per hoc ꝙ
occultatur cũ p̃mitur diſtinguitur a carnea ⁊ apo
ſtema poſuit etiã ſignũ ꝺiſtinctiuuꝫ iteꝛ ſe qꝛ in i
teſtiuali eſt dolor q non eſt in zirbali ⁊ etiã cum
fit reductio in inteſtinali qñqꝫ fit ꝛugitus ⁊ non in
zirbali. Poſuit ꝭo ſigna ab humiditate primo
per hoc tactus eſt leuis ⁊ ſic diſtinguituꝛ a pꝛimis
⁊ eſt color ſimilis coloris corporis ⁊ ſic ꝺiſtingui
tuꝛ a ſanguinea cum qua in alijs maxime cõmuni
cat ⁊ ipſius non fit occultatio cuꝫ premitur cã oc
cultationis ſecundum modum expoſitum ⁊ ſecun
dum hoc etiam a pꝛimis ꝺiſtinguitur a carnea uł
apoſtema tamen ꝺigito ꝺepꝛimenti cedit ſcd̃um
illam partem ſcd̃um quã occurit et ſic ꝺiſtinguit
a carnea uel apoſtema. Poſuit tertio ſigna uẽ
toſe ꝺiſtinguendo ab humida cum qua in multis
cõicat quibus ꝺiſtinguit ab alijs ſicut in ipſa hu
mida ꝺixit quod tale augumentũ eſt leuius in ta
ctu q̃ꝫ aquea ⁊ minus expellens exponebat minꝰ
extendens,qꝛ pautioꝛes ptes miꝛac eleuans lꝫ foꝛ
te foꝛtius eleuaretur ut ꝺicebatur ⁊ fit ei .ſ.in cõ
pꝛimendo ſonus timpani ⁊ ſicut uox qꝛ ſonus fere
dearticulatus ab animali. Dixit ponẽdo ſigna
ſanguinee. Et quod eſt ex ſanguinei coloꝛis ⁊ ni
gri quia ille ſanguis ibidem extra uaſſa pꝛopꝛia
eſt in uia putrefactionis ⁊ ſic denigratur.

Dixit vltio de carnea vel apostema qd ē cū gra uitate respectu ventose vel ēt respectu oiuz aliaꝝ posita equali extēsione ꝛc. vt dicebat ꝛ cū duritie ꝛ qꝫ eius occultatio nō est sicut aliorū occultatō ad modum supra positū qꝛ fere nō obedit cōpres sioni digitorum ꝛ sic finis ca. signorū.

De cura augumenti vmbilici.

a Ad illud quod est ꝛc.

In hoc ca. ipse ponit curam augumen ti umbilici maxime facti per rupturaꝫ paniculi nō faciendo mētionē de augumento ab aquositate neqꝫ ab apostemate/ vl' carne addita. ꝛ hoc fecit qꝛ curatio pendens ab humiditate satis haberi pōt p ea q̄ supra dicta sunt late de hernia aquosa. siue cū medicis siue cū bezael. de facta vo ab apostemate vel carne addita ēt nō ponit curā cum se remittat ad ea que sunt dicta supra i ca. de ramice carnis ꝛ varicose ꝛ ad illud ca. pro his recurratis. Specialiter igitur ipse facit mentō nē de tribus spēbus. vt de sanguinea/ ventosa ꝛ zir bali uel intestinali. Et duo facit qm̄ primo ipe po nit vnū canonē quodāmodo excusatiuū a longa pertractatione de cura. ꝛ vētose. Secūdo ipe po nit spēalem modū cirogicū obseruādum i cura ite stinalis vel zirbalis. scda ps icipit ibi. Reliquorū aūt curatio ꝛc. ð prima pte dixit. Ad illud. s. aug. quod ē ex aptione. s. orificiorū vene pulsatilis aut nō pulsatilis aut ventositate curādum te nō oꝫ la borare. Qꝛ si laborauerís ad id. ɔsequit' te vt labo res ad icidendū ꝛ suendū. vt tenet. Notādū qꝫ ista lr̄a pōt dupliciter legi vno mō vt intelligat' non oꝫ te laborare in curatione. i. vehemēter ɔsidera re ꝛ speculari de nouo mō curatōis i augumento facto ex aptione vene ꝛc. s. sanguineo vel in vēto so. qm̄ supple modus ē facilis ad curandū. ꝛ iā sup ple latus supra in ca. de cura rupture vētositat. qꝛ in istis cū eisdē medicis pficiet' curatio. s. cū sub tiliantibus ꝛ resoluentibus. ꝛ scdm istū modū est itroducta lr̄a. vt sit canon excusans a longa ꝛ ex quisita pertractatione de hac cura. Et addit qð si laborauerís. i. si sit expediēs alius modus cure ab eo qui in loco allegato dictus ē. qꝛ. s. illa non suffi cerint maxime in sanguinea. sequet' te vt labores i. opportebit ad incidendum ꝛ suendū. qm̄ stante multo sanguine ibidē ɔgregato fortassis remedia resolutiua nō sufficiēt. sꝫ expediet incidere mirac ꝛ ipm sanguinē extrahere deinde suere. ꝛ erit fcā cura sine alia exq̄sita opatione. ꝛ sic nō oꝫ multū in hoc ca. laborare ad dandū nouū modū in cura talis augumēti. alius sensus pōt esse talis vt velit d. A. in his verbis reddere medicū cautū in ope. s. ad sibi isinuādū vt nō laborent cū medicis locali bus in cura harū dispositionū. qꝛ esset frustra la borare cū medicis. qm̄ verisimile ē qꝫ talis mate ria sanguinea ibidē agregata non sit medicis reso lubilis. ēt si ventositas fuerit tanta vt faciat mani festum augu. vmbilici. iaꝫ erit signum qꝫ talia mē

bra sunt multum debilitata. ꝛ sic cum medicis cu rari nō poterit. ꝛ iō nō oꝫ te medicū laborare i cu ra cū medicis. qꝛ iannis esset operatio. Qꝛ si labo raueris ad illi. si intēdas laborare ad curā. tūc cō sequet' te ꝛc. i. opoꝛtebit laborare ad icidendū ꝛ suendū supple cum flobothōio in sanguinea. ꝛ cū bezel in ventosa. vt dicet in fine ca. licet Alebas p hibuerit ferrum in sanguinea. primus tñ modus ꝛ si videatur magis artificiosus. mihi tñ est magis gratus. legatis lr̄aꝫ fm modū qr̄ nobis magis pla cet. ꝛ erit clara lr̄a. Consequēter ipse ponit mo dū cirogicū cure augumēti ex ruptura siphac pp exitū itestinū aut zirbi. ꝛ ponit verba satis dura ad itelligendū. similiter ꝛ alij Auctores qui ð hoc casu faciūt mētionē. qꝛ pauci faciūt. Sꝫ ex ver bis hic. d. A. ꝛ Aliebatis. viiij. ca. pratice pōt colli gi modus sub hac forma precipue infirmo vt sur gat ꝛ stet rectus. ꝛ extendat se in posterius quan tum pōt. ꝛ ɔtineat anellitum tam diu donec bene cōprehēdat' talis eminentia. q̄ cū tibi manifesta fuerit. fac in circuitu eius eminentie circulū cum atramēto. vt sit distictum. i. distincte cognitū ipūꝫ augumentum. deinde resupina eum supra dorsum ꝛ nō super circulū. i. non sup mirac añrius. ꝛ liga ipm taliter. i. totaliter cū istintis vt se mouere nō possit cum opatione feceris. aut habeas hoīes for tes ipm tenentes p caput ꝛ brachia ꝛc. Et tunc in cide cum flobothonio per totum circulū. quē feci sti cū atramēto circūquaqꝫ leuiter tñ ita vt nō in cidas aliqd de eo qð est sub mirac. vt siphac vel aliud. deinde fige in medio ipsi⁹ mirac circūincissi vncinū ꝛ ipm mirac subleua. ꝛ alius minister cū teneat sic subleuatum. caue tamen cum figis vnci nū ne pfundes in fixione vt non tangas aliqd qd sit sub eo mirac. s. zirbum aut intestinum iō dixit. Post separatōeꝫ eius cum vncino super mirac soluū ꝛc. deinde accipe duas acus lōgas secū quā titatē ipsi⁹ ptis mirac circuncissi ꝛ plus ꝛ itromit te in vnāquāqꝫ acum fillum duplicatum ꝛ tortū aut cordulam de sirico. ꝛ intromitte vnam de ipis ex vna pte mirac vicina icissioni qꝫ fecisti. Et fac eam penetrare secundum rectitudinem in parteꝫ sibi oppositam deinde intromitte eodēmodo aliā acum in puncto quadrature circuli iuxta etiam incissionem ꝛ fac similiter penetrare in partem si bi oppositam ita vt ouient sibi filla earum secun dum figuram crucis ꝛ intromissio ipsaꝝ accuum sit sub ipso mirac solū considerādo ne acus ouiet alicui de corporibus contentis sub mirac. s. siphac nec zirbo vel intestino ꝛ ad hunc precipuum finē fixus est incinus in mirac vt subleuetur hora ta lis operationis. subleua igitur eum cum vncino cum operaris ne acus perueniant ad aliquod mē brorum inferiorū consequenter extrahe acus ex oppositis partib⁹ ꝛ dimitte partes equales filli pē dentes vel cordulle deinde liga cum eis ligamen to forti ꝛ nodabis nodo curenti vt cum velis de nodare possis facile ꝛ fac ut cadat ligatio ad la certum idest iuxta lacertum quanto plus fuerit possibile. Facto nodo predicto incide ex

vna parte illius partis mirac circõligate faciens scissuram tante quantitatis ꝙ per eam possis intromittere digitum tuuz indicē ⁊ intromitte ipsuz per eam ⁊ quere an inueneris zirbum an intestinum cum fillo ligatum quod si inueneris illic intestinum solue ligaturam ⁊ i hoc tibi seruit quod nodus factus fuerit currēs ⁊ ipelle intestinum ad anteriora ventris deinde stringe fillum nodo firmo. Si autem inueneris zirbum non repellas ipsum inferius vel interius sed liga ipsuz ⁊ amputa quod supereminet ex eo ⁊ sue que ibi sunt vene magne aut artarie cauendo fluxum sanguinis ⁊ cauterizādo si necessarium fuerit deinde dimitte locum ligatum stricte donec mortificetur caro ipsa ligata ⁊ cadat per se ip̄m aut incide ipsaz qñ subtiliatur ⁊ mortificatur deinde cura locum cuz eo ꝙ oportet ex vnguentis ⁊ alijs donec cõsolidetur. Caue tamē vt itellexit textus i fine ne fiat ꝯsolidatio dum vulnus adhuc fuerit ꝯcauū ⁊ nō sufficienter repletuz ne remaneat cicatrix ꝯcaua similiter stude vt ꝯsolides antequam sit procedēs ad exteriora ne fedum remaneat supereminens reliquo uentri. Et istum modum voluit intelligere d. A. in verbis suis si diligēter ꝯsideraueris. ⁊ cum his dictis legi potest lr̄a clare lege eam. Reliquorum aūt curatio .s. factorū per rupturam paniculi est vt facias egrum surgere supple si est sedens ⁊ precipias ei vt extēdat ventrē suum .s. declinando se .s. secūdum caput i posterius ⁊ retineat anellitū suum tam diu donec appareat augumētum .s. perfecte quia secūdum istum modum melius manifestabitur. Cum ergo apparuerit fac i circuitu eius .s. augumēti circulum supple cuz atramēto vt sit distinctum .i. vt precisse sciatur locus rupture deinde resupina eum .s. infirmum non super circulū qa nō supra ventrez sed supra dorsum ⁊ supple cōsequēter ipsum ligabis secūdum modum dictum addit post separationē eius cum vncino preponatur ibi vero copulatōis ⁊ vt sit pars satis principalis vt ligatur sic homine sic cōstituto ⁊ ligato. Et post separationem .i. eleuationē part̄ mirac circūcisse cum vncino infisso in tali parte leuiter ita ut non accipias vel tangas cum vncino quod sub ipso est de corporibus tūc itromitte in eo accū cū fillo .s. i parte mirac vicina icisioni taliter supple artificiose laborando ut nō obuiet .s. accus corpori sub ipso q̄ nec zirbo ⁊c. ⁊ supple ligabis secūdū modum dictum supra cum fillis duarū accuuz deinde perfora tali perforatōe .s. faciēdo icisionem partis ligate. ut discoperiatur ab eo .s. saltem per tromissionē digiti i scisuraz. quod est sub mirac solum .s. tantum precisse fiat incissio ut manifestet quod est ⁊c. ⁊ nō plus. Si ergo est sub eo intestinum supple ligatum dissolue ligaturam ⁊ expelle intestinum ad inferiora .s. intra siphac. Et si ē zirbum extēde ipsum ⁊ icide lacertū .i. iuxta lacertū quāto magis ē possibile cauēdo .s. uenas magnas uel artarias propter timorem fluxus sanguinis deinde sue locū disruptū .i. firmiter stringe ⁊ liga ligamento forti cū fillis oppositis duris extēsis ad inuicem ecce q̄ō inuit modum ligatiōis supra positum ⁊ stringe ipsum super alchatim dixit littera exteriorū vētrem ⁊ est clarum ⁊ sue eum .i. noda cum firmo nodo ⁊ dimitte fillis quattuor capita .s. ad sciden̄ qñ erit facta putrefactio partis circūscise ⁊ tūc cadent ipsa capita fillorū considerādo vt cadat ad lacertum .i. iuxta lacertum quantum est possibile supple ipse nodus tāquam circa partem firmiorē ⁊ ꝯsolidando residuū supple cuz unguent̄ ⁊ alijs supple facta remotiōe illius part̄ mirac circūscisse. Et stude vt non profunde remaneat supple ipsa cicatrix propter turpitudinē cure. Et non procedēs ad exteriora .i. neq̄ etiaz sit supereminens alijs partibus uentris quia ēt esset fedum. Et sic habetis litteram claram. aliqui tū moderniores breuibus se expediunt de hac cura dicentes ꝙ signato loco ⁊ ligato patiēte i stitis ponat minister digitum suū super locum rupture tenēdo firmiter ut nō exeat itestinum aut zirbum ⁊ tunc incide cum pillo cutem mirac super loco totam equaliter donec ꝑuenias ad rupturaz siphac ⁊ ea inuenta sunt siphac secundum modum qui datur cōmuniter in cura vulnerꝫ mirac penetrañ ⁊ postea similiter cura illorꝫ hec tamē sunt apud expertos cirogicos notissima ⁊ si dicta difficilia uideantur. Cōsequēter dn̄s. A. in vltimis uerbis ca. dixit ventosi aūt regimen supple ultra medicinas locales. Iterū est albezel .i. perforatio cum stillo accuto vel flobothonio ⁊ incissio .i. cum rasorio ⁊ cum suitio post id secūdum modum qui dict⁹ est clara est littera. ⁊ sic habetis finem ca. quem non expedit ~~propter~~ epilogare cum ferre in toto agatur naratiue de modo cirogico obseruādo. Et cōsequenter hēmus finem totius tractatus d̄ rupturis ⁊ dispositionibus eis similibus de quo in infinitum altissimo gratias ago ⁊ precor ut futura mea apte disponat ⁊c.

De gibositate dorsi ⁊ spondilium ei⁹

g Ibositas est remotio

Hec est secunda pars principalis hui⁹ primi tractat⁹ que sic ꝯtinuatur ad precedētem nā postq̄ i p̄ria p̄ter determinauit de egritudinib⁹ eueniētib⁹ ex nocumēto i siphac ⁊ qbusdā alijs egritudinib⁹ p̄dictis sil'ibus in scd̄o determinat de vno nocumēto eueniēte ex quadā mala dispositōe ptiū dorsi ⁊ spondiliū eius .s. de gibositate. ⁊ diuidit p̄ns ps i tres ptes principales qm̄ p̄rio ipse determinat de ipsa gibositate quātū ad cās secūda de signis cāꝝ tertia de cura secūda ibi. facte a cāis ⁊c. tertia ibi. Humide qdez ⁊ sicce curatio p̄ns ca. ēt p̄ria diuisione diuidit in tres ptes qm̄ primo declarat qd nois vere gibositat̄ ⁊ sibi sil'iuz dispositōm. s̄o pōit cās ipsarū tertio ponit quedā pronostica scd̄a ibi. Et cāe ei⁹ aut sunt ⁊c. tertia ibi Et gibositas qdē de prima pte dixit. Qd̄ gibositas ē remotio spōdiliū aut ad an̄riora dorsi aut ad an̄riorē ptem ⁊ idem est ⁊ est .i. vocatur gibositas

gibositas

anterioris quã quidem nominant arcuationẽ. Et
qñqȝ accidit cum cõmunitate ossium cassi. ꝛ noia
tur concauatio ꝛ arcuatio. aut ad exteriora dorsi
supple est remotio spondiliuȝ ꝛ est gibositas poste
rioris. i. sic nominatur. aut ad latus supple est re
motio ipsorum spondiliũ ꝛ dicitur contorsio. ¶ Pro
intelligentia ergo generali ca. ẽ primo prenotãdũ
ꝙ certi spondiles debito modo situati ꝛ ordinati
ꝯstituũt quoddam membrũ organicũ qḋ per agre
gationẽ ipsorũ cum tali ordine dicitur dorsum. vn
de dorsum non est nisi membrũ organicuȝ de spõ
dilibus ordinatꝰ factũ. dorsum igitur in se includit
plura membra osseosa qꝛ plurꝭ spõdiles adinuicẽ
p ꝓprias iuncturas ordinatum alligata. describitꝰ
aũt dorsum ab illucidatore secunda ꝓblematum
xiiij. problemate sic. Est aũt dorsum pectoris
posterius cuiꝰ partes sunt spatule due ꝛ spina. Et
aũt spondilis ꝯsi cuius medio est foramẽ p quod
nucha trãsit vnde nucha que ẽ ps cerebri transit
p spõdiles colli ꝛ p dorsum tãquã clauis ligãs spõ
diles velut ligna adinuicem debite adunata, vt se
cundo colliget de iuuamento spine. i. spinalis me
dulle. agregat igitur dorsum spondiles omnes pre
ter spondiles colli que sunt septem. relique autem
sunt sedacim de quibus decem spondiles pectoris
ꝛ. v. dicuntur spondiles alchatim, que sunt vltime
versus caudam. sunt igitur in totũ vigintitres. spõ
diles tñ pectoris. i. ille cũ quibus coste coniungũ
tur ꝛ que mẽbra attractorũ aeris comprehendũt
sunt ille remotiones quarum sit gibositas de qua
est presens sermo. secundo notandum ꝑꝑ verbum
positum in rubrica ꝙ per ventositatꝭ gibositateȝ in
telligere debeamꝰ gibositatꝭ factã ex torsione spõ
diliũ a uapore grosso in toto eleuato percutiente
ad ipsas spondiles uel ad ligamenta ipsaruȝ. vnde
ꝑꝑ vehementẽ impulsionem ad ante retro vel la
teraliter torquentur, vt dixit auenzoar. lv. thesir
in ca. de epidemia. Neqȝ miranduȝ videtur ꝙ
ex vento tantꝰ effectus qui est spondiliuȝ remotio
a situ suo cãri possit. tñ i nãlibꝰ ꝛ artificiosis ℞ ma
nifeste ꝯtigit. i nãlibꝰ pȝ i terremotu. i artificialibꝰ
pȝ quoniã posito musto in vtre ꝛ si fortꝭ tamẽ sepe
per ebulitionẽ a ventositate inclusa expellẽte vel
implẽte rũpitur vter, quod si dicatur tñ hec gibosi
tas vẽtositatꝭ sit vna spẽalis gibositas de qua spia
liter in ca. tractatur, sicut ꝛ de reliqs ab alijs cãis
quia de hac tantum in rubrica facta est mentio
dicatur quod de hac. d. A. ꝛ reliqui auctores fece
runt spãlem mentionem tanquam de illa cuius
euentus non videbatur possibilis sicut est de alijs
vt seriose i ca. patebit. ¶ Tertio specialiter notã
dum quod omnes spondiles conueniunt i multis
ꝛ in quibusdam differunt. conueniunt primo quia
vnaquaqȝ est semita nuche ꝛ p illas nucha vsqȝ
ad caudam descendit vt ab ea mediantibus spon
dilibus per quedam ipsaruȝ foramina exeant ner
ui, qui a nucha originantur vt sensum ꝛ motum
membris tribuant ꝛ maxime motum, quoniaȝ ut
dixit. d. A. prima primi doctria quinta sũma pria
ca vi. Si nerui omnes a cerebro nascerentur
esset necessarium caput multo maius esse quàm
sit ꝛ cresere ꝛ grauare supra totum corpus. neruo
quoqȝ esset necessariũ grande pertransire spatiũ
ꝛ longum donec ad exteriorũ finem peruenirent
ꝛ esset nocumentꝭ expositum ꝛ ad incidẽdum. ꝛ eiꝰ
quidem longitudo ipsius debilitaret fortitudineȝ
ad atrahendum membra grauia ad sua principa
lia, ideoqȝ deus cuius nomen sit benedictum, mise
ricorditer egit faciens partèm cerebri, que est nu
cha ad inferiora corporis incedere, sicut canales a
fonte quatenus ex ea neruorũ diuisiones a duobꝰ
suis lateribus ꝛ eius extremo secundum eius op
positionem ꝛ uicinitatem cum membris egredian
tur. Et in hoc cõicat nucha cum cerebro cum
ab ea. s. originantur nerui sicut a cerebro, nerui ta
mẽ a cerebro orti sunt magis ad sensuȝ ꝙ̃ ad mo
tum cum sint multum molles ꝛ passibiles ꝛ senti
re stet in quodam pati molle autem est impressio
nuȝ facile receptiuũ. Nerui uero qui a nucha
maxime circa inferiorem finem eius originantur
cum a nucha magis terrestre principium sumant
sunt duriores ꝛ ad motum aptiores ꝛ ex consequẽ
ti qui a medio originantur ꝛ a nucha spondiliuȝ
colli cum minus molles sint quàm primi ꝛ minus
duri ꝙ̃ secundi, apti sunt conuenienter pro sensu
ꝛ motu ꝛ hec est sententia. G. viij. de iuuamentis
membrorum. uerum est tamen ꝙ oium neruoruȝ
radix est a cerebro. unde. A. prima primi doc. uꝰs
ca. i. sũme tertie dixit. Neruorum principium est
cerebrum ꝛ hoc duobus modis quoniam quorun
dam neruorum cerebruȝ est principium suum se
cundum sui essentiam ꝛ aliorum est principium
mediante nucha. Septem autem sunt neruoruȝ
paria que ĩmediate a cerebro oriuntur. Nerui
autem qui mediante nucha oriuntur, sunt trigin
ta ꝛ unum de paribus cõcluduntur ꝛ unus alius
est neruus sine socio remanens quorum octo a
spondilibus colli oriuntur. ꝛ. xij. a spondilibus pe
ctoris ꝛ qnqȝ ab inferiori parte dorsi. ꝛ tria ab osse
qui renibus superponuntur. ꝛ tria ab osse caude
ꝛ a mediante osse illius exit sine socio unus, ut di
xit Aliebas expresse secundo Theorice ꝛ reliqui
Auctores medicine. Et dixit. d. A. loco ibi supra.
Ex neruis qui a cerebro oriuntur, non iuuantꝰ
membra in sentiendo ꝛ mouendo nisi capitꝭ ꝛ fa
ciei membra ꝛ viscera interiorum, alia vero mem
bra huiusmodi iuuamenta nõ habent nisi ex ner
uis nuche. cõmunicat vero nucha cerebro quia si
cut cerebrum clauditur duabus miringis vel duo
bus paniculis cohoperitur, vno molli scilicet pia
matre ut colligat talis paniculus totam cerebri
substantiam mollem existenduȝ alio superius du
riori vt custodiat a circundante cranco, qui tan
tum distat a subtili ꝛ molli inferiore, quantum
sufficit suscipere ipsum cerebrum diastolando de
spacio ita etiam ꝛ nucha eisdem vel proportiona
libus cohoperitur propter eiusdem fines. quia ta
men ipsa non pulsat non manifeste dicti distant
in spondilibus paniculi. Et quia vt dicit Ga
lienus tertiodecio de utilitate particularuȝ. Nul

3. 22a
gibosita

lus reperibilis existit motus in ossibus capitis.
Jn spondilibus vero fortis existit motus ideo
in cerebro nulluʒ vltra grossam miringam aliud
circum appositum ē tegimē. Jn dorsali vero tuni
ca neruosa ⁊ fortis .s. super apposita ē in qua inuol
uūtur predicte due tunice vēs. Addit ēt. G. visco
sus humor .i. flegmatic⁹ huic tunice .s. neruose su
per effusus fuit sicut ei qui colligat spondiles vni
uersas ⁊ articulos ⁊ lingue ⁊ lanigo vrinatiuor oi
bus quecūqʒ frequenter moueri indigentia sunt
i. super īfunditur ipse flegmaticus humor ad pro
hibendum .s. ipsorum exicationē. Hic eni est fi
nis sumari⁹ flegma .prima primi de humoribus.
Ex dictis patet qꝺ spondiles non soluʒ cōicant in
continendo nucham sed ēt in ipsarum concauita
te tres paniculi continentur, quoruʒ vnus ɔtinet
aliuʒ ⁊ supra vltimum versus ossa sup infusus est
humor flegmaticus ⁊ hoc ē omnibus cōe. Cōmu
nicant .3. in hoc ꝙ quelibet spondilis habet i crea
tione versus posterius quasdam eleuationes vn
de in qualibet videntur esse sicut spine ⁊ simenia
ad modū .d. A. ⁊ hoc facit natura, qꝛ factū est dor
sum ⁊ collū quo ad partem posteriorē sicut custo
dia ⁊ clipe⁹ membrorū nobiliū que sunt posita co
rā ipis. ad defēsionē igitur fecit natura huiusmōi
spinas. posterius facte sunt etiā cuilibet spondili
additiones quedā laterales. que dicuntur alle pre
ter vnam dorsi que allas nō habet ⁊ ipse ēt in om
nib⁹ facte sunt ad defensionē neruorū ⁊ venaruʒ
quarūdam que in longitudine corporis profundi⁹
ꝙ̄ ipse spondiles ingrediuntur. Sunt ēt in qualibʒ
spondili quedā alia aditamenta ⁊ cōcauitas quo
rum aditamentorū aliqua aspiciunt in sursum ad
spondilē superiorē ⁊ aliqua in deorsum ad spondi
lem iferiorē ⁊ obuiant talia aditamenta foramini
bus aliarū spondilium sursum vel deorsum vt cō
tinuitate iuncturali ordinentur ⁊ ideo talib⁹ adi
tamentis vndiqʒ inherent ligamenta fortiter ea li
gantia sicut ⁊ i reliquis est iuncturis. cōicant ēt in
foraminibus a quibus nerui oriuntur quoniā hec
foramina a duobus lateribus spondilis posita fue
runt ⁊ non retro pp defensionis defectum ipsorum
neruorū. qꝛ i situ exteriore alterātib⁹ nimis essent
expositi ⁊ percussionibus. neqʒ anterius facta sūt
hec foramina. qm̄ cum corpus sua naturali ponde
rositate ⁊ suis i motibus volūtarijs ad anteriora ð
clinent debilitarentur tales nerui ⁊ quodāmodo
conuersione spondilium ad anterius alterarentur
vnde est in vnaquaqʒ spondili sicut semicirculus
⁊ conuersio ad anterius. Cōmunicant ēt quia
supra quālibet spondilem ad aplananduʒ ⁊ ne ca
ro osse duro ledatur, supra posita sunt ligamenta ⁊
nerui ⁊ musculi ne dicte spondiles circa additōes
posterius plane leues ⁊ lubrice addantur. anteri⁹
quoqʒ sunt ligamenta ⁊ muschuli ad eas in debi
to situ continendum. vnde vt dixit Auero. de men
te. G. secundo colľʒ de muschulis in toto qui sunt
qngenti ⁊ .xxviiij. sunt muschuli spondiliū. xlviij.
ita habes loco allegato ca. de iuuament membro
rum que suut instrumēta virtutis motiue ista sūt
principalia in quibus ipse spondiles cōicant licet
ēt quibusdaʒ alijs cōicent de quibus nō facio mē
tōnem cū hoc nō sit de principali itentione. Dif
ferunt etiam in aliquibus principalibus primo ita
habetis loco allegato de iuuamentis membroruʒ
que sunt instrumenta virtutis motiue quia cuʒ in
feriores sint sicut basses superiorū ⁊ que sunt alte
rum earum que pectoris ⁊ que illaruʒ que colli ⁊
cum id quod differtur deferente leuius esse opor
teat, sequitur vt superiores si colli minores sint ꝙ̄
pectoris minores ꝙ̄ alchati verum quoniā vēs di
cebatur spondiles maxime sunt create ad continē
dum spinalem nucham que quāto propinquior ē
origini vt cerebro, tanto grossior existit. Fuit igit
expediens vt foramina spondiliū superiorū essent
latiora foraminibus inferiorū. Et qꝛ amplitudo
foraminum attenuat corpora ipsarum spondiliuʒ
cū tamen superiores spondiles create fuerint ma
xime ad defensionem membrorum ad vitam su
me necessariorum, vt que colli propter tracheam
artariam ⁊ que pectoris propter cor ⁊ pulmonem.
cum igitur tales spondiles propter fines dictos
fuerint in creatura debiliores i se, oportuit vt per
alligationem essent fortiores. fortioribus igitur li
gamentis ligantur spondiles superiores ꝙ̄ inferio
res, vt corespondeantur colli ꝙ̄ pectoris. pectoris
ꝙ̄ alktim. verumtamen vt dixit Auenzoar, quia iū
cture colli non sustentantur a costis sicut iunctu
re pectoris neqʒ ipsarum muschuli sunt ita for
tes, facilius contorquētur spondiles colli ꝙ̄ pecto
ris. ligamenta quibus tamen ligantur, diuersimo
de ligant, quia ligamenta anterius sunt plus stri
cta ⁊ posterius ligamenta minus stricta vt meli
us obediant incuruationi. ⁊ ad anterius curuari
⁊ flecti est magis necessarium ꝙ̄ posterius flecti
⁊ sic videtur hoc omnibus iuncturis cōmune.
Differunt etiam in alijs ⁊ additamentis, quia
quedam spondiles plures habent ⁊ quedam pau
tiores. Differunt etiam tales alle, quoniam spō
diles ad quas coste terminantur, habent allas ⁊
vnaquaqʒ earum sunt due vacuitates vt capita
costarū gibosa in eis mirabiliter ligentur non sic
est de alijs. differunt quoqʒ incuruatura, quia se
micirculus in eis est inequalis, quia in aliquibus
maior ⁊ in aliquibus breuior. differunt etiam in
alijs q̄ ad presens non aduco, qꝛ n̄ necessaria sunt
⁊ si ea que dicta sunt, videantur satis a pposito re
mota, tamen ad futura bene intelligenda profi
cient. ¶ Quarto principaliter aduertenduʒ quod
notanter dixit gibositas est remotio spondilium
⁊c. quia in gibositate cuʒ qua stat vita, non fit dis
locatio spondilium, sed fit aliqualis a situ suo re
motio, quoniam dislocatio vt dixit .d. A. cum cete
ris quinta quarti cap. i. est integra egressio ossis
ex loco suo que si accidat in spondilibus maxime
pectoris subito sequetur mors ex quo rumperetur
nucha ⁊ sic omnes nerui dantes sensum ⁊ motuʒ
membris spūalibus ⁊ naturalibus pro maiori
parte destinarentur cum nerui a spōdilibus exeū
tes in confinia membra dirigantur a quib⁹ exeūt

vt dixit albas et vt hz videri de anothomia ner
uorū ab albate. Jo. theorice et ab. A. prima primi
doc. quinta et ab alijs. A. locis suis. ē igitur remo
tio hoc tamen intelligendum est de non remotio
ne vnius tm̄ vel duarū spondilium sed de remo
tione plurium quia quando plures contingue
spondiles a situ suo remouētur vniformiter distor
mit̄ ad modum cuiusdam harenationis tūc mani
festatur ipsa gibositas. non sic autem manifestare
tur si vna tantum vel due curuarentur ¶ Ultimo
circa hanc partem est notandū vt colligi potest
hic ex littera q hic talis gibositas sumi potest du
pliciter. s. cōmuniter et proprie. cōmuniter sumitur
indifferenter pro omni remotione spondiliū a re
cto situ suo vt sumitur in rubrica cati de gibosita
te. proprie vero distinguitur contra strumam et ar
cuitionem que est gibositas añrioris et cō torsionē
que est remotio spondilium lateralit̄ facta. vnde
gibositas proprie est conuersio spondilium poste
rius. et sic intellexit textus circa finem huius part.
lego eam. ¶ Gibositas supple cōmuniter ē remo
tio spondilium et intelligatur causaliter. i. propter
remotōnem spondilium causata. potest etiam itel
ligere in recto aut ad interiora dorsi. i. supple tan
tum apparens depressio posterius et non eminen
tia añrius aut ad añriorem partem. s. est remotio
ita vt eminentia añrius appareat dixit textus. Et
est gibositas añrius supple part̄ quā quidē nomi
nant arcuationē. Et addit. Et quandoq accidit
in cōitate ossium cassi. i. q concauantur etiā ossa
pectoris añrius vt coste posterius plicātur ad añ
rius et nominatur. s. non solum arcuatio sed etiā
concauatio. et hec est que struma proprie vocatur.
addit aūt ad exteriora dorsi supple est remotio
vel plicatio spondilium. Et est gibositas posterio
ris. i. est ppie gibositas siue alio appropriato vo
cabulo aut ad latus supple est remotio. Et dicit̄
contorsio. s. proprie.

De causis gibositatis.

C Ause eius autē sunt

In hac secunda parte principali capi.
prosequitur de causis gibositat̄. et duo
principaliter facit quoniam primo ipse supposita
qualem diuisionem de causis ipsius de ipsis parti
culariter enumerando prosequitur. secūdo ipse po
nit cañ vnum cōmunem dictis causis. secunda ibi
Et totum id aut est &c. prima adhuc in duas quo
niam primo faciendo quod dictum est enumerat
causas satis in agendo consimile. secundo multū
ab ipsis diuersas. secunda ibi. Et quandoq fit gi
bositas. prima adhuc in duas quoniam primo fa
cit quod dictum est. secundo etiam in causis satis
similibus ponit diuersitatem in producendo ibi.
Et que plurimum fit. De prima parte dixit ponē
do diuisionē. cause eius aut sunt primitiue vt ca
sus et percussio et que currunt cursu eorū aut cor
poree ex humiditate aquosa salsa lubricatiua mo
lificante ligamēta aut humiditate limosa. De se
cunda parte dixit. Et que plurimum fit ab humi
ditate salsa est contorsio. i. declinatio ad latus nō
ad anteriora aut ad posteriora. ¶ Pro intelligentia
partis primo memorandū est quod scribitur a do
mino. A. secunda primi doc. secunda cap. i. quod
inter causas primitiuas que sunt cause extra cor
poris substantiā existeñ vel ex parte anime se te
nentes differunt a corporeis in hoc ab antecedē
tibus primo quia inter antecedentes et egritudinē
cadit causa media vt coniuncta. a coniunctis ve
ro q inter cōiunctam et egritudinem nō cadit me
dium. primitiue vero medie sunt inter has quoniā
interdum inter ipsas et egritudines est mediū. vt
de caliditate aeris humiditates cerebrales li
quefaciente que sunt causa imediata interdum
parelesis aliquando spasmi &c. aliquādo vero in
ter causam et egritudinem nulla alia cadit causa
media. vt de cultello soluente continuum. nam in
ter incidentem cultellum et solutionem continui
nullum cadit medium. i proposito igitur percusio
et casus cum sint cause primitiue. aliquando sunt
causa gibositat̄ imediata maxime strume propter
incuruari ex percussione spondiles ad anterius.
idem et in alijs similibus contingere potest. vt ex
impulsione spondilium facta deorsum in cōmuni
ludo puerorum cum donis supra dorsum alterius
equitando saltat. sicut mihi nouissime presentat9
est. Filius domini Azonis de vitudono et iste pōt
esse modus qui non solum torquentur spondiles
sed etiam membra pectoris. vt dixit textus prior
ad anterius vt patet. ¶ Secundo notandum qō
quecunq materia humida apta est facere cōtor
sionem iuncturarum spondiliū dupliciter. primo
molificando et relassando ligamenta vel muschu
los quibus continentur in debito situ. secundo mo
do replendo concauitatem neruorum muschulo
rum vnde fiat spasmus et consequenter contrahā
tur ligamenta iuncturarum. que cum dictis mu
schulis continuantur per cordam in illam partē
in qua muschulus cōtrahitur. vt si spasmetur mu
sculus interior fiet plicatio ad anterius. et si poste
rior fiet plicatio posterius. vt in exemplo familia
ri videmus. n. q cū contrahuntur corde pedum
auium mortuarum contrahuntur digiti pedum
in illam partem. primo etiam modo dupliciter. q
vel talis materia humida molificans muschulos
vel ligamenta est tante quantitat̄ vt membrum
repleat et vt ipsum multum fiat ponderosum. et sic
sua grauitate contrahit in partem suā iuncturas
quibus aligatur. et si essent talia membra interi9
ad anterius traherent. et si posterius ad posterius.
alio modo si talis humiditas tantum molificaret
et relassaret non notabiliter grauitando. et isto mo
do a causa quantūlibet debili mouente ad opposi
tum spondiles in partem illam plicarentur. Et
hoc quia tales muschuli vel ligamenta non pos
sunt contra resistere plicationi ymo obedirent. vt
verbi gratia molificatis muschulis anteriorib9 a
facili cā spondiles plicabuntur posterius et ecōtra

Et isto modo humiditas ligamentoꝝ est causa ꝑ
accn̄s ꝯtorsionis sicut absentia naute submersiõis
nauis.⁊ alio modo est causa magis ꝑ se istud no
tandum colligi potest secũda primi doc.secũda de
causis dislocationis ⁊ separationis a situ. Ex
quo patet quod materia aquea subtilis est magis
causa per acn̄s gibositatis ꝙ̃ per se eꝯ materia li
mosa magis causa per se ad modũ supra dictum.
quelibet ergo talis potest esse cã idifferenter gibo
sitat̄ vere ⁊ est remotio ad posterius ⁊ arcuatiõis
que est remotio ad an̄rius.humiditas aũt salsa qꝛ
nitrosa mordificatiua est ⁊ pungitiua per illos mu
schulos discurens dolorē acutum casus causa est
vt homo lateraliter torqueatur ⁊ sic ē cã torsionis
saltem dispositiua.⁊ hoc est quod intēdebat vide
re meo.d.A.in textu.lego lr̄az que mihi est clara
cause eius aut sunt primitiue.i.nõ cõcurrente ali
qua causa corporea vt ꝑcussio ⁊ casus supple ab
alto vel casus rei dure supra dorsum. Et que cur
rũt cursu eorũ sicut in exemplo dato aut corporee
supple sunt cause. Ex humiditate aquosa supple
vel salsa lubricatiua molificans ligamenta quia
quelibet talis ē humectatiua relasans aut supple
ꝯtingere potest ab humiditate limosa.i.grossa fe
culenta que efficit torsionem grauitando ⁊ trahē
do in partem suam vt dictum est.⁊ addidit. Et q̄
plurimũ fit de remotione spondilium ab humidi
tate salsa cum hoc ꝙ molificat ligamenta sicut ⁊
aquosa insipida est ꝯtorsio.i.plicatio spondilium
lateralis non ad an̄riora aut ad posteriora.

Et quandoqꝫ ⁊c. In ista parte ip̄e
enumerat causas
satis diuersas in faciendo gibositatē que breuiter
sunt tres.qꝛ aut ē ventositas percutiens ⁊ implens
vnde fit gibositas ventositatis vt supra dictuz est
circa rubricam.aut est apostema siue duruz com
primendo siue trahendo in partem suaz.aut exitu
ra vt apostema molificatum in via saniationis ⁊
magis facit grauitando ꝙ̃ comprimēdo vt patet.
⁊ interdum cognoscitur ꝙ fuerit exitura propter
sanguinē corruptũ egredientē vel per secesum vel
vrinam sic ipsum natura deriuante ad vias expul
sionũ aut ergo fit propter spasmum ligamentoruz
supple a siccitate factum qꝛ de facto a materia ꝑ
repletionē iaz dictũ ē tñ dixit.d.A.ꝙ est pauci ca
sus ⁊ vellocis interfectionis ⁊ causa clara est qm̄
raro deuenitur ad tantã siccitatē ꝙ ligamēta spas
mētur ꝙ si pur eueniat est difficilime reducibilis
ymo plerũqꝫ mortalis vt secunda tertij ⁊ s̄a affo.
cõmen.xxvi.⁊ pluries alibi.lego litteram ⁊ clara
est. Et qñqꝫ fit gibositas propter ventositatē aliqꝫ
percutientem facientez gibositatē aut apostema
s.aquosum aut exituram extendentē tunicã i par
te sua sicut ⁊ de apostemate aquoso addit ꝙ sup
ple in dubio aqua causa pendeat multociens ꝯ̄cla
ratur apostema per sanguinem egredientem cuz
solutione uentris tanquam supple per significatõ
nē significantē maturationē apostematis aut ei⁹
eruptionē addit ⁊ multotiēs est id apostema duꝝ
supple nocens comprimendo vel etiam trahendo
Et ponit tertiã cãm qñqꝫ fit ꝓꝑ spasmũ ligamento
rũ.s.a siccitate ⁊ est pauci casus.i.raro ꝯtingens
⁊ velocis interfectionis.

Et totum In hac secunda parte huius
part̄ principalis ip̄e ponit vnũ
cõmunez canonē dictis causis ⁊ dicit ꝙ totũ id.s.
de istis causis producentibus ad remotionem spõ
diliũ siue sint primitiue siue corporee aut ē causa
spondiliũ plurium numero ⁊ secundũ gradationē
aut non est ita.s.ille cause aut ita occurrũt ꝙ re
mouentur plures ꝯtigue spondiles ⁊ curuãtur ad
ante ⁊ retro vel lateraliter ad modum semicirculi
⁊ sic fit large gibositas aut dicte cause ñ sic occur
rũt sed aut vna tñ vel due remouētur vel si plures
remouentur s̄m occursum cãrũ ille non se habēt
scd̄um gradationē i.non sunt ꝯtigue ⁊ tunc licet
fiat remotio spondilium non tamen fit gibositas.
sicut ēt supra dictum est ⁊ hoc intendit littera le
ge eam sic.

Et gibositas quidem Hec est
tertia ꝑs
principalis cap.in qua.d.A.quasdã conclusiones
pronosticas de ipsa gibositate cũ hoc ēt eas veri
ficat.⁊ diuiditur ꝑs in quattuor scd̄um quattuor
cõclusiones quas ponit scd̄a ibi. Et qñ accidit i in
fante tertia ibi: Et i ifantibus quidē accidit quar
ta ibi. Et subtiliantur crura de prima parte dixit
ponēdo ꝯclusionē generalem absolute facit nocu
mentum in anelitu qꝛ velocitat vel inspisat ꝓprie
illa que est ad an̄riora reddit cãm qꝛ ꝯstringit lo
cum super pulmonē.ratio huius satis clara ē qm̄
per omnem gibositatē ꝯstringitur vel abreuiatur
cõcauitas pectoris ⁊ ꝑ ꝯn̄s pulmo cuz non possit
in atrahendo ad magnas dimensiões dillatari, mi
nus de ahere atrahet ꝙ̃ sit expediēs pro refrige
rio ⁊ ꝑ ꝯn̄s citior insurgent necessitas ad nouum
aherē atrahendum. ⁊ sic frequētabit inspiratiõez
precipue tamen per gibositatem ad anteꝛ̄a factã
qꝛ in struma fit maius nocumentũ in anellitu qm̄
tũc proprie cõstringitur locus super pulmonē qꝛ
ꝯcauitas pectoris ꝯstringit versus anterius i alijs
nõ sic cõstringitur tamen semper abreuiatur, ideo
semper i anelitu fit nocumētum.lego lr̄am ⁊ gibo
sitas quidem ⁊ proprie illa que est ad an̄riora cõ
stringit locũ sup pulmonē qꝛ vacuitatē pectoris h̄
est medium propriandi conclusionē, qr̄ facit acci
dere malitiam anellitus ⁊ hec est ꝯclusio pria. s̄a
ꝯclusio gibositas accidens in infante est multum
praua.probat ꝯclusionem ꝑ hoc qꝛ cum fit in ifan
te prohibet pectus ad dillatationem ꝯuenientem
⁊ amplificatiõz quã natura itendit, qr̄ fiunt diuer
sa nocumenta in membris anellitus.s.in composi
tione, qꝛ aliqua talia membra curuantur plusquã
oportet ⁊ aliqua strictiora fiunt scd̄um diuersaz
plicationē aliquando spondiliũ ⁊ interduz costaꝝ
vnde talia nocumenta addunt i ꝯstrictione anel
litus ⁊ sunt quodãmodo reprobabilia qꝛ post etatē
augumenti talia membra non retificãtur vñ ista
conclusio ē spēalis vt sic intelligatur, sicut gibosi
tas ad an̄riora inter reliquas est praua ita gibosi

tas facta in etate infantie prauior est ceteris pari bus ꝙ̄ facta in alijs etatibus. Et ꝓpter hoc infert per modum correlarij s̄niā ypo. vi. affo. affo. 47. Cuicunq̄ȝ aduenit gibositas ex asmate ⁊ tussi an̄ꝗ̄ exponant ipse moritur. Et lr̄a ypo. sic dicet. Qui buscunq̄ȝ gibossi uel gibi ex asmate fiunt an̄t tu ssi ante iuuentutē pereunt ⁊ uidetur sequi ex lr̄a superiore ꝓpter id ut etiā dixit. G. in ꝯmento quia molestationes multe fiunt ꝓpter iperfectionem membroꝝ spialium. unde materia exponi non pōt ⁊ anelitus fit difficilis ⁊ non remoueri pōt. iō mo riuntur. d. A. tamen in textu adducit aliam cām que tn̄ in ideȝ tendit. qꝛ. s. facta gibositate ab asma te uel tussi significatur permutatio materiei ip̄arū ad spondiles vnde facit accidere in eis uel apud eas. s. in ligamentis uel muscbulis exituram fortē. s. magnam. ⁊ sic ꝯtrahuntur spondiles s̄m modū dictum superius. ⁊ sic indisponitur pectus ne dilla tetur s̄m dillatatōm necessariā pulmoni. ideo fiet malus anellitus ⁊ materia exponi nō poterit ⁊ sic prefocabitur. Et hoc ē ꝙ dixit usq̄ȝ ad illam par tem. Et infantibus quidem lego lr̄am. Et quan do accidit i infante supple ipsa gibositas prohibet pectus incedere in dillatatione ⁊ amplificatione sui. i. prohibetur ipsius magnificatio quā natura intendit. qꝛ diuersificant membra anelitus nocu menta ꝯstringentia super ea anelitum. i. qꝛ ipsis n̄ dillatat̄ ꝓpter gibositatem facta sunt diuersa no cumenta in membris anelitus. qꝛ ꝯprimūtur ⁊ cō strīguntur a plicatione ⁊ paruitate membrorum ossuossoꝝ pulmo mediastinum uel diafragma ⁊ si cut ꝯstringunt anelitum. i. paruus fit anelitus In feret Et. ꝑꝑ id dixit ypo. s. 6. affo. 47. Cui aduēit gibositas ex asmate aut tussi anteꝗ̄ expuat ip̄e mo ritur ⁊ posita est lr̄a ypo. s̄m qō iacet ⁊ uerificatā sequitur reddēn cām dicitꝛ id iō quoniā significat permutationem materie ita faciendo eas ambas supple dispōnes. s. asma ⁊ tussim ad spondiles ⁊ fa cit accidere in eis. i. apud eas ut dictum est exitu ram fortem apparentem. i. apostema magnū eue nientem a materia grossa. qꝛ utplurimū talis ma teria est grossa precipue in infante. addit ⁊ si non esset eius grossitudo non accideret ab ea gibositas. i. non eque faciliter saltem positiue ⁊ per uiā tra ctatus ut supra. qꝛ non est negandū quin etiam a multa materia non grossa hoc fieri posset ⁊ maxie molificando ligamenta ⁊ ut sit cā per accidens ad modum supra positum. Addidit ꝯn̄ter adducendo medium ꝯclu. ⁊ cum ita sit non fit preparatio pec tori ut dillatetur pulmoni. i. facta spondilium icur uationē indisponitur pectus. qꝛ abreuiatur ne pul mo possit ꝯuenienter dillatari qꝛ retinetur anelit⁹ supple ne fiat magnus imo oportet ne fiat malus anelitus. i. aliquando sicut p̄focati propter multā materiam ⁊ inobedientiam instrumentorū ⁊ per ducat ad perditionem.

Et infantibus quidem. Dic po nit ter tiam ꝯclusionem pronosticam dicens qō ifantib⁹ cum cibantur ante horam suam. ut ante quartuȝ uel sextum mensem accidit gibositas ⁊ uētositas gibositatis ⁊ adducit medium per. 5. s. quod mul tiplicantur in eis per indigestionem ex impotētia stomacoꝝ eoꝝ humores grossi flegmatici ⁊ inter dum uentositas grossa que declinant ad spōdiles. ⁊ sic s̄m medium dictum supra uel fit gibositas. uel uentositas gibositatis. lego lr̄am. Et in ifan tibus quidem accidit gibositas ⁊ uentositas gibo sitatis quādo cibantur ante horā quāobrem. i. ꝑꝑ quā cām ex indigestione igrossantur humores. i. multiplicantur humores grossi ⁊ supple uētositas grossa ⁊ declinant ad spondiles. i. ꝯtingit ut ꝑmu tentur ad spondiles ⁊ tunc ⁊c.

Et subtiliantur crura. Dic pōit quartam ꝯclusionem que talis est: Crura habentis gibosi tatem subtiliantur ⁊ adducit rōnem. qꝛ gibositas facit oppillationem meatuū ⁊ uiarum per quas transit spiritus aīalis ad crura absentia cuius de bilitatur uirtus nutritiua in agendo ⁊ per conse quens minoratur nutritio ⁊ sic crura subtiliantur. Pro intelligentia partis est notandum Qꝛ lȝ dixerit. d. A quod gibosis subtiliantur crura. non propterea uoluit intelligi quin etiam alia mēbra subtilientur imo aliquādo magis brachia ꝙ̄ cru ra subtiliantur ⁊ aliquādo reliqua membra scd̄m ꝙ i gibositate aliquādo maior fit remotō spōdiliū dorsi pectoris ꝙ̄ partis inferioris ⁊ ꝯsequēter ma ior fit attenuatoria oppillatio in neruis trāsmissis ad brachia ꝙ̄ ad crura ⁊ aliquādo eȝ. quoniā ut dixit. d. A. de anothomia neruoꝝ par neruorum oritur inter secundam ⁊ tertiam spondilem pecto ris porigitur ad cutem brachioꝝ ⁊ de quinq̄ȝ ner uis spondilium inferioꝝ de quibus dictum est a principio duo paria inferiora ad partem cruriuȝ multos transmittunt ramos ita ⁊ a mediis inter has spondilium rami neruoꝝ ad media inter hec transmittuntur. Secundo supponēdum de cōi mente medicoꝝ qō licet spiritus aīalis qui ꝑ ner uos ad membra defertur. nō sit uirtutis nutritiue in mediatum instr̄m. sed uirtutis sensitiue ⁊ moti ue tamen uirtus naturalis ab influxu spiritus ani malis multum in operando iuuatur ⁊ uigoratur et ideo per absentiam uel minorationē ip̄i⁹ spirit⁹ animalis minorata actione naturalis uirtutis mē broꝝ minoratur. Et propter hanc causaȝ dicunt doc. qō membra paraliticata subtiliantur. modus autē quomodo minorat̄ spiritus animalis ꝑ gibo sitatem talis ē quoniā ut supra dictuȝ est in gene ralibus quelibet spondilium hēt ꝯcauitateȝ i qua spondiles adinuicem coniungunt̄ in qua Junctu ra sunt foramina lateralia a quibus nerui egredi untur qua cōcauitate remota ad aliquaȝ d̄raȝ po sitionis dicti nerui ꝑ spondileȝ cōprimuntur ⁊ sic oppilatione atenuatoria opillatur unde nō p̄nt cō uenienter sp̄us ꝑ tales transire neruos. Non tamē intelligas ꝙ semper ad omnē leuem torsionem in ante uel retro spondilium causet̄ talis oppillatio qꝛ ut dixit: d. G. iiij. interioruȝ iii. ca. ⁊ ē precipuuȝ capitulum in ista mā ad uidenduȝ ꝯsequēti dixit

enim sic Cunqꝫ passio in tota nucha ē omnia mē bꝛa subsistētia eque molificabuntuꝛ qꝺ si una spō dilis mutetur ad extraneā .s. parteꝫ ita ut gibꝰ fiat aut ad anteriora ut ꝯcauetur possibile est ut nō noceat membris sub ea existentibus in motu uel in sensu ⁊ possibile est ut noceat. intelligatur igitur .ꝯ. ꝯtingenť ⁊ non necessario. si tamen fieret ꝯtor sio lateralis uideretur necessaria ut etiā ipse in eo dem ca. uidetur sonare ex quo pꝫ qꝛ interdum nō solum cātur subtiliatio membri imo aliqñ pareli sis utꝫ intelligenti Fecit tñ d. A. mentionē de cru ribꝰ quoniā ipoꝝ macrefactio maxime demostra tur ⁊ hoc ē qꝺ intendebat in lr̄a lego eam. Et sub tiliantur crura habentibus gibositatē propter id qꝺ facit gibositas de opilatione quorūdā meatuū ⁊ uie in qua penetrat cibos .i. meatuū ⁊ uie .s. ner uoꝛum qui sunt uia spirituū aīalium iuuantiū ad cibos in membra ꝯuertendos ut dictuꝫ est Et sic finis huius ca. scd̄m seriem lr̄e. In ca. igitur pri mo habuimus in rubrica quid est gibositas abso lute ut remotio spondiliuꝫ a situ suo. Habuimꝰ ēt quid est uentositas gibositatis ut .s. gibositas a uentositate grossa perueniens ⁊c. Habuimꝰ cō sequenter in principio cap. dr̄iam inter gibositatē ueram que est remotio spondilium posteriꝰ ⁊ stru mam que est inclinatio ad anteriꝰ ⁊ dicitur arcua tio ⁊ qñ non solū spondiles sed ēt membra pecto ris anterius toꝛquentur non solū dicitur arcuatio sed ēt ꝯcauatio. sed qñ fit spondilium inclinatio la teralis dicitur ꝯtorsio. Et circa illas partes ha buistis multa utilia ut quidē sit doꝛsum. ⁊ quideꝫ spondilis. ⁊ utilitatem spondiliū. ⁊ numeꝛū ipsaruꝫ ⁊ ꝯuenientiā in ipis spondilibus ⁊ dr̄iam in eis. ⁊ numerū neruoꝝ. ⁊ ipoꝝ aliquoꝝ a propꝛijs locis egressionem ut cruriū ⁊ brachioꝝ tanqꝫ magis ne cessarioꝝ. ⁊ numerū muschulorū. ⁊ hec oīa ad bo nam intelligentiā cap. ut patuit. Postea ꝺo pri cipaliter habuistis de causis ipsius gibositatis ab solute primo magis generaliter ꝺo specialius ut qꝛ cause eius aut sunt primitiue ut casus ⁊c. aut coꝛ poꝛee. ⁊ ibi habuistis dr̄iam in talibus causis ⁊ de cāis coꝛpoꝛeis dictum est. qꝛ aut sunt materie hu mide aut uētositas aut apostema molle ꝺm se aut ꝯuersum ad exituram qꝺ aliquādo cognoscitur p exeuntia in egestionibus uel urinis de sanguine coꝛrupto uel sanie aut est apostema durum ⁊ ali quādo ⁊ ultimo fit a spasmo a siccitate hoc tamen raro euenit. ⁊ tunc est mortalis. Et dictum est si fiat de humiditate hoc ꝯtingit uel molificando ligamenta vnde disponūtur spondiles ad ꝯuersio nem in partem oppositam aut fit per humiditateꝫ spasmantem muschulos uel ligamēta de repletio ne ⁊ sic ꝯtrahente spondiles in partem suam aut fit per uiam tractus ponderando a materia mul ta grauante aut fit ꝯprimendo ut in apostemate duo euenire possunt. Et ꝯsequenter dictum est qꝺ gibositas pendens a materia salsa utplurimuꝫ est ꝯtoꝛsio ⁊ dicta est cā postea in tertia parte ca. habuistis quatuoꝛ ꝯclusiōes pnosticas. pria fuit gi bositas ad anteriora ⁊ est alijs deterioꝛ ⁊ aduxit cām qꝛ maxime illa ꝯstringit locum super pulmo nem vnde fit malitia anelitus. Secunda ꝯclu sio fuit qꝺ gibositas ꝯtingens in infante deterior est qꝫ in alijs etatibus ꝯtingens per hoc mediū p bauit qꝛ non possunt dillatari ⁊ augeri membra pectoꝛis ꝺm debitas exigentias nature vnde fiunt diuersa nocumenta ī membris anellitus qui redū tur incoꝛrigibiles ⁊ ad illud pꝛobādū ex proportio nali medio aduxit sn̄iam ypo. vi. affo. ibi cui adue nit gibositas ex asmate aut tussi anteqꝫ expuat mo rit ⁊c. Et uerificauit anfoꝛismū ut uidistis. Ter tia ꝯclusio fuit qꝺ infantibus accidit gibositas ⁊ uentositas gibositatis quādo cibātur ante hoꝛam suam ut circa quartū uel sextum mensem ⁊ uerifi cauit peꝛ hoc qꝺ multiplicantuꝛ in eis humores grossi ⁊c. qui ꝯtingenť pelluntur ad spondiles ⁊c.

Quarta habentiū gibositať crura subtiliantur ⁊ adduxit cām oppillationis facta ī meatibus ⁊c. ⁊ ibi dictum est qūo etiā alia membꝛa subtiliari possunt ꝺm qꝺ oppillantuꝛ aliquādo peꝛ remotōm spondilium meatus dellationis spūum ad alia mē bra ⁊c. ⁊ dictus est talis oppillationis Et sic ha buistis sumatim cap. ⁊ oꝛdinem dictoꝛum maxie in causis in quibus erat ordo necessarius ⁊c.

De Signis gibositatis dorsi ⁊ Spondilium eiꝰ

Signa facte In isto cap. signo rum cāꝝ gibositať .d. A. quatuor principaliter facit scd̄m genera quatuor signorū correspondentium quatuor generibus cārum ⁊ primo ponit si gnum cārum primitiuarum ꝺo signa facte gibosi tatis ab humiditate. tertō ab apostemate. quarto a spasmo de siccitate ꝺa ibi. Et signum facte ab humiditate. tertia ibi. Et signum facte ab apo stemate. quarta ibi. Et signum facte a siccitate.

Non ponit signa uentositatis gibositatis tanquā relinquens ea satis nota ex signis uentositať sepiꝰ dicta de prima parte dicit. Signa facte a cāis primitiuis sunt casus earum .i. euentus dictarum cārum ut .s. si percussus est super dorso uel cecidit ab alto ⁊ sic de alijs clara est lr̄a de secunda par te dixit de causis coꝛporeis primo de humiditate.

Et signum facte ab humiditate est signum for me qꝛ si color apparet albus uel liuidus ⁊ tactus qꝛ locus est in tactu frigidus ⁊ mollis. Et quod locus parum excusat oleum cum quo iungitur ⁊ tarditas eius in exsiccādo ipm̄ qꝛ membrum ē hu midum ⁊ iō peꝛ se ñ exsiccatur est ēt frigidū ⁊ nō fit nisi tarda resolutio ⁊ iō ēt patiens non exsicca tur nisi tarde. Et istud signuꝫ ponit scd̄a primi de signis ꝯplexionū ⁊ sunt ultima uerba capituli.

Et antecessio regiminis humectanť supple ex aere ocio cibis humidis potu aque usu fructuum. dicit ꝯñter ponendo signa facte ab apostemate.

Et signum facte ab apostemate est tactus loci qꝛ .s. ꝯprimendo dolet non sic ab humiditate tātū cum in apostemate fit solutio ꝯtinui necessaria ⁊ per ꝯpressionem uidetur etiam ad maioꝛem dispōi

ſolutionē addit ⁊ doloꝛ eius pongitiuus ꝑprie q̄ſi dicat ⁊ doloꝛ qui ſentitur ab infirmo ēt nulla fcā ꝯpſſione ē pꝛopꝛie .i. maxime pungitiuus qꝛ ſeq̄ns apoſtema a materia acuta ſiue ſit collerica uel ſanguinea ſiue fl'a ſalſum cum tales materie ꝓm ptioꝛes ſint ad apoſtemata q̄ȝ materie aquee de quaꝝ natura ē per mēbra diſcurrere ⁊ q̄ȝ materie melancolice quibus merito groſſitiei materie quo dāmodo reſiſtitur penetrationi i mēbra addit.

Et febres accidentes habenti eā .ſ. giboſitatem qꝛ ad apoſtemata intrinſica ⁊ maxime calida ⁊ p̄ cipue in membris ſatis uicinis cordi, ut i caſu iſto ꝯſequūtur febres. vnde ſuppoſito ꝙ per tactū ſit doloꝛ ēt ſine tactu ⁊ p̄cipue doloꝛ acutus ꝯiuncta ꝯñter febre ſignificare pōt ꝯueniēter ꝺ apoſtema te. dubia tamen ſunt ſigna ⁊ nō certa qꝛ a materia non apoſtemāte hec oīa fieri poſſunt, ut in ſpaſmo maxie ꝑꝑ dolorē in coꝛpoꝛe cacocimo ad febres p̄ parato. Et ꝑꝑ hoc dixit .ꝺ. in ca. cāꝝ. Et multotiēſ declaratur apoſtema ꝑ ſanguinē egrediētē cū ſo lutione uentris ⁊c. q̄ſi iuuat ꝙ ſepe ē apoſtemoſa ⁊ non cognoſcitur niſi quādo uirtus emittitur. di xit ultimo ponēdo ſigna facte a ſpaſmo ſicco.

Et ſignum facte a ſicitate ē ſignificatio ſicitat̄ corpoꝛis qꝛ coꝛpus ē ſicum. Et tollerātia febrium acutaꝝ .i. ꝑſeuerātia ⁊ diuturnitas febrium accu tarum efficantiū ⁊ euacuantiuȝ .ſ. per uentrē uel fluxum narium uel cohitū ⁊ ſimiliū ⁊ ſupple tolle rantia quarūcunqȝ cāꝝ exicantiū ut ieiunioꝝ . ui giliarū ſtudioꝝ paſſionum aīalium uſus medicia rum calidaꝝ ⁊ uini potentis ueteris ⁊ ſil'ium mul toꝛum exſcicare potentiū ⁊ addit. Et uelocitas exſcicationis olei ⁊ uehementia ipſius ſicitatis ſu ple totius, qꝛ parua ſicitas, ut iuncta corpori colle rico iuuenilli non ſano non perducit ad ſpaſmum ſed cum ē extrema ſicitas cū giboſitate ſequente tunc ē ſatis argumētum euidens ꝙ cā ſit ſiccitas ſpaſmans ⁊c. Et iō illa ꝑticula fuit determiata ſu perioꝛis quoniā licet uelocitas exſcicationis ꝑ ſe uideatur ſequi ad ſiccitatē membroꝝ, tamen ſtat ꝙ non minus ſequatur ad apoſtema calidum ad dolorem undicunqȝ fiat cum ꝑ tales cās fiat ſuf ficiens reſolutio ⁊ non incōuenit ꝙ una cā ꝑ acci dens plus operetur ⁊ uelocius ad certum effectū q̄ȝ certa cā ꝑ ſe ⁊ iō illud non eſt euidens ſignum. niſi ꝯiungatur cum lr̄a ſequēti ⁊ ꝑꝑ hoc addidit ⁊ uehementia ſiccitatis nam in his duobus fit ſa tis ſufficiens ſignum. ¶ Et ſic eſt finis capituli ſi gnoꝛum. Pro clariori tamen ⁊ magis integra co gnitione ſignoꝝ recurratis ad Auer. quarto colli get. Et ad .d. A. fa primi doc. fa primo ⁊ tertio ꝺ ſignis ꝯplexionum cum ibidem aliquibus ſequen tibus de ſignis dn̄ij cuiuſdam humoris de ſignis apoſtematum declarantibus ⁊ alibi locis ſuis.

De Cura Giboſitatis ⁊ Uētoſitatis ⁊ giboſitat̄. cap̄ 14.

Umide quidem Sequitur capitulū de cura giboſitatis ⁊ uentoſitatis gibo ſitat̄. In quo .d. A. tria facit principaliter quoniā primo ipſe ponit curam giboſitatis pendētis a ma teria molificante ⁊ relaſſante ⁊ pendente a ſicci tate ⁊ etiā a uentoſitate fo ipſe determinat de cu ra facte ab apoſtemate. tertio ipſe iterato reuerti tur ad curaȝ giboſitatis humide fa ibi. Apoſte moſſe autem cura uerſus finē capituli. tertia ibi. apud partem ſignatā. Rememoratio empl'oꝝ ⁊c. prima adhuc in duas diuiditur quoniā primo ipſe ponit canonē generalem curatiuū humide ⁊ ſicce ſimul fo ſpālius determinat de cura giboſi tatis humide fa ibi. Et canon medicinaruȝ eiꝰ ⁊c. de prima parte dixit humide quidem ⁊ ſicce curatō ē cura ꝑaleſis ⁊ ſpaſmi hūidi ⁊ ſpaſmi ſicci in neceſſitate euacuationis ⁊ diuiſionis eius ⁊ q̄li tate adminiſtrandi. Empl'a ⁊ embrocas ⁊ que ſunt eis ſil'ia. Notandum ꝙ in his uerbis .d. A. no bis innuit inſtrumēta curatiua quibus curatio gi boſitatis humide ⁊ ſicce maxime cōicat cum pa raliſi pꝛopꝛia ⁊ cum ſpaſmo ſiue fuerit per mate riam ſiue fuerit a ſiccitate qꝛ uix curatiōis p̄cipue ꝯſiſtit in euacuatione ſi expedit ut i paraliſi ⁊ ſpaſ mo humido ⁊ pꝛohibitione euacuationis ut i ſpaſ mo ſicco ⁊ ꝯñter ſtat intentio in humectando cuȝ qualitate adminiſtrandi empl'a ⁊ embrocas ⁊ que ſunt eis ſil'ia ut balnea ut ſint exſcicatiua .ſ. in pē dentibus a materia ⁊ humectatiua ut in ſpaſmo ſicco. Et notāter fecit hoc qꝛ ut ſupra dictum ē, giboſitas a materia non apoſtemāte pendens aut pendet ab ipſa per uiam paraliſis molificātis aut per uiam ſpaſmi ꝯtrahentis ⁊ aliqn̄ per abſentiaȝ materie ut a ſiccitate fit giboſitas per uiā ſpaſmi Ideo ne ponatur capitulum in cap. Notanter poſuit in principio capituli ſn̄iam dictam, ut per hanc remittat nos ad ea que ſcribuntur fa tertij cap. proprijs de paraliſi ⁊ ſpaſmo ⁊ per embrocaſ ⁊ que ſunt eis ſil'ia intellexit ēt regimen in dieta qō pꝛoportionabiliter obſeruari debet ſicut ⁊ i pa raliſi ⁊ in ſpaſmo ad illa ergo pro cura tali recur rendum eſt ⁊ cū diligentia ꝯſiderādū qꝛ in illis ca pitulis ſunt egregij ⁊ ſpālíſſimi cañ obſeruādi. qui niſi obſeruētur plerūqȝ infirmi ꝑiclitātur ut uer bi grā ſtante repletione ſanguinis cū urina rubea groſſa cū ceteris ſignis deīde ſanguis apparet cō cludēdum ex cōi doctrina ꝯſentiente etate ⁊c. de fienda foꝛti ⁊ copioſa fl'a. Et tamen ꝯ hoc ē ſpecia lis cañ. cap'lo de cura ſpaſmi dum dixit. Et nō extra has totum ꝙ neceſſariuȝ eſt ex ſanguine cu ius extractio eſt ꝑꝑ ſpaſmū ⁊c. ymo retine ex eo aliquid vt reſiſtat ſpaſmo ⁊c. ita eſt ut in multis alijs lego lr̄am. Humide quidem ⁊ ſicce .ſ. giboſi tatis curatio eſt cura paraliſis ⁊ ſpaſmi humi. ⁊ ſpaſmi ſicci in neceſſitate euacuationis vt ſupple in ꝑaliſi ⁊ ſpaſmo humido ⁊ dimiſſionis eius ut in ſpaſmo ſicco ⁊ in qualitate adminiſtrandi empl'a ⁊ embꝛocas ⁊ que ſunt his ſimilia .ſ. ēt cōicare ꝺȝ curatio giboſitatis cuȝ curatōe ꝑaliſis uel ſpaſmi hūidi uel ſicci in q̄litate localium remedioꝛuȝ vt ſi debeant eſſe humectatiua uel exicatiua ita ēt ut in dieta pꝛopoꝛtionabiliteꝛ hoc ē quod itellexit.

Et canon medicinarum In pte iſta ipſe ponit curam facte ab humiditate ⁊ maxime relaſſante uel mollificante ⁊ tria facit quoniã primo ipẽ ponit cañ obſeruandum i medicis generaliter i cuiꝰ nature debeant eſſe ſc̄o ipſe reſpondet tacite qõni. tertio ipſe rñdet ⁊ enumerabit medicinas i caſu iſto ꝯferentes ⁊ ſimplices ⁊ ꝯpoſitas ſc̄a ibi. Et cum añcedit mondificatio. tertia ibi. Et qñqꝫ agregatur ſtipticitas. de prima p̄te dicit tria pricipaliter. dicit prio cañ medicinaꝝ eiꝰ q̄ nõ ē cū ſiccitate. ſ. humide ē ut ſicut ſtiptice. ſ. medicine ⁊ adducit cãm ut ꝯſtringant ligamenta q̄ molificata ſunt ꝙobrem inclinate ſunt ſpondiles ⁊ calefactiue ſupple ſint ipſe medicine ut ꝯfortent ea ⁊ reſolutiue ut ꝯſtringãtur humiditates molificantes. aut adiuuantes ad molificandū dicit ſc̄o. Naꝫ cū cadit ſufficientia ſuper ſtiptica poſſibile ē ut confortẽtur ligamẽta ueꝝ cum nõ reſoluitur mã per tranſit ut p̄mittet ad mẽbrū aliud dixit tertio. Et plurimū q̄dē p̄mutatur ad pedes ut facit accider̄ i eis paliſim ⁊ ſil'ia ſcd̄m mãm i ſubtilitate ⁊ groſſitudine ſua ⁊ ſcd̄m p̄miſtionẽ eiꝰ ex inhibitõe aut i fuxione paulatĩ facta ⁊c. Prio nõndū ꝙ i primis uerbis huiꝰ p̄tis. d. A. nobis manifeſtauit tres cõdictiones bñdas in medicina uel medicinis q̄ ſunt v̄e cauſe ſalubres huiꝰ diſpõnis ut ꝙ ſint ſtiptice calefactiue ⁊ reſolutiue. prio q̄dẽ ſtiptice. quoniã ut ſupponitur cã talis giboſitatis fuit humiditas relaſans ligamenta uel muſchulos. vnde ſalteꝫ p̄ accidens inclinate ſunt ſpõdiles huic aūt relaſſationi ⁊ mollificationi opponitur adunatio p̄tium mẽbroꝝ p̄ humiditatẽ elungatorum talis aūt perficitur per medicinã ſtipticam cuiꝰ ſubſtantia ut dixit Auerois. 5. colliget ē terreſtis ſicca ⁊ frigida cuiꝰ eſt exicare ⁊ unire uel ꝯſtringere vñ ꝯñter fit a talibꝰ mẽbris humiditatū expreſſio ⁊ ſep̄atio debent ſc̄o eſſe calefactiue ut eis mediãtibꝰ talia mẽbra ꝯfortentur ex quo eni talia mẽbra ſūt neruoſa imo ſupra ligamẽta ⁊ cordas aliqñ cadit nomẽ nerui ut aly. tertio tigni. ꝯmento. iis. Eſt igit' in eis elementū dominãs frigiduꝫ quap̄p̄ ad frigiditateꝫ leſiuaꝫ facile iclinãtur p̄ medicinas auteꝫ calidas huic lapſui ꝯ̃riatur. Et ſic talia membra ꝯfortantur ut. 5. colliget ca. ꝓprio ⁊ ut breuiꝰ dicatur cuꝫ talia mẽbra ſint debilis caloris inati a caliditate medicinaꝝ ipaꝝ calor uigoratur ⁊ ꝯfortatur quo ꝯfortato calore ab ipis membris mã nociua excutitur ⁊ expellitur. Expedit tertio ut ſint reſolutiue ut accuta ipaꝝ caliditate ſubſtantiam humoris extenuãdo in uaporem ꝯuertant ⁊ inſenſibilis tandeꝫ fiat reſolutio ⁊ hec ꝓprietas medicine maxĩe neceſſaria eſt i medicia tali ut ſit liptomere ⁊ ꝓ p̄te ſubtilis ſubſtantie ut uirtꝰ medicine ad ꝓfundū ubi talia membra ſunt ſituata penetrare poſſit ⁊ ſit tanto calidior ꝙ ꝓprie diſcaſie ꝯ̃riet' ut i tranſitu medicine cuꝫ uirtute ſufficiente uſqꝫ in ꝓfunduꝫ deueniat ut eſt can. d. S. tertio tegni textu ꝯmenti. 68. ⁊. 66. Neqꝫ cadat admiratio per hoc ꝙ dictum eſt ꝙ debet eſſe ſtiptica ⁊ frigida ⁊ ꝙ ſit reſolutiua q2 in diuerſis p̄tibus ẽt medicine eiuſdeꝫ nõ icõuenit hoc rep̄iri ut i nuce cip̄ſſi in textu nr̄o iferiꝰ uidebit'. Et iſta eadem remedia ꝯueniunt i giboſitate facta ex ſpaſmo humido p̄ eadeꝫ media declarãdo ut itelligẽti pꝫ. Et ħ ẽt fuit ſnia. d. A. ſc̄o can. ca. iiij. circa fineꝫ cuꝫ dixit Et oīs medicina reſolutiua cum qua eſt ꝯ̃ctio. i. ſtipticitas ꝯferet molificatõi iuncturaꝝ ⁊ ſpaſmo eoꝝ. ſ. de repletione ⁊ apoſtematibꝰ fl'aticis ⁊c. Et hoc eſt qd̄ i lr̄a itendit in prima p̄te lego lr̄am. Et cañ medicinaruꝫ eius. ſ. giboſitatis q̄ non ē cū ſiccitate. i. pendẽtis a mã humida ſiue p̄ uiam relaſſationis ſiue p̄ uiam ſpaſmi tñ ipſe uerificat d̄ natura humida relaſſante p̄ hoc qd̄ addit eſt ut ſint ſtiptice ut ꝯſtringant ligamenta q̄ molificata ſunt ꝙobrem. i. p̄p̄ quam molificatõm iclinate ſunt ſpondiles ad modum ſepe dictū. Et calefactiue ſupple ſint medicine aducẽs cãm dixit ut cõfortentur ea. ſ. mẽbra molificata ſc̄m modum dictum. vnde ſequitur ſupple excuſſio materie nociue molificãtis. Et reſolutiue ſupple etiam ſint medicine ut ꝯſtringantur humiditates molificantes. i. minuãtur per extenuationẽ reſoluendo dictas humiditates molificãtes. i. aut adiuuantes ad molificandum q2 forte etiã alia cã ꝯcurrit ad humectandum. ſ. de cãis primitiuis lꝫ ſit difficile itelligere qũo aliter humectẽt ꝙ per mãm humidam

Circa ſc̄m dictum ē ꝯſiderandū ꝙ aliqñ in ſolis ſtipticis medicinis ſtat ſufficiẽtia in exicãdo mãm molificantẽ tam per ſe ꝙ per accidens. primo q̄dem cū medicine ſtiptice ſint exicatiue per ſe exicant ſc̄o cū per eas p̄tes mẽbri uniãtur mẽbrū confortatur ⁊ ſic eſt poſſibile ut materiã reſoluãt ꝙ ſi non fuerit ſufficiens ad reſoluẽdum ſalti erit ſufficiens a ſe dictã materiã ad expellẽdū ita ꝙ materia exſiccabitur. Nõ. tñ ħ ſingulariter ⁊ ē uero plꝰ ꝙ ꝯmẽtatoris. 3. tigni ꝯmẽto. lxvi. qd̄ ſtiptica q̄bus expulſiua ꝯfortatur nõ hñt ſup̄fluū exceſſum i ſiccitate ⁊ ſtipticitate ſꝫ uſqꝫ tñ ad terminū quo mẽbrū acq̄rere faciat bonã exp̄ſſioniſ figurã ſi. n. ulteriꝰ ꝓcederet retẽtiua ꝓculdubio uigoraretur utꝫ ad reſoluẽdã ſaltem erit ſufficiẽs a ſe dictam materiã expellẽdum ita qd̄ mã exicabitur ſi autẽ nõ exicabitur ad alia trãſmittetur mẽbra aūt ad q̄ tal' expellitur mã utplurimū ſunt pedes cū ſint membra ignobilia deorſum ſituata ⁊ materia eſt grauis diſpoſita ad motū deorſum ⁊ hoc ē qd̄ intẽdit lego lr̄am. Nã cū cadit ſufficientia ſup̄ ſtiptica poſſibile eſt ut ꝯfortentur ligamenta ſupple ita ut tota mã reſoluatur ⁊ ꝯſumatur iõ addit uerum cū nõ reſoluit' materia p̄trãſit. i. cõit' euẽit ut p̄mutet' ad mẽbrū aliud ⁊ addit. Et plurimū q̄dẽ p̄mutatur ad pedes ⁊ facit accidere i eis paraliſim ⁊ ſil'ia q2 aliqñ ſpaſmū uel undimiã ⁊c. ſcd̄m materiã i ſubtilitate ⁊ groſſitudine ſua q2 ſubtilis. ſ. mã diſcurrit per ſb̄am mẽbri molificans ⁊ ſic generat paraliſim groſſa aūt replet in latū ⁊ in lõgū abreuiat et ſic generat ſpaſmū et addit. Et ſecundū permiſtionẽ eiꝰ. ſ. mãe diuerſam cū mẽbro fit aliqñ paraliſis et aliquãdo ſpaſmꝰ ex inhibitiõe aut

ifuſſione paulati aut ſupple ſubito fcã qꝛ ꝑ paula
tim ihibita facit paliſim ⁊ ſubito ifuſa i ↄcauitatẽ
neruoꝝ utplurimũ facit ſpaſmũ ut uidẽdũ eſt locis
ſuis.

Et cum antecedit. In hac ſa parte huiꝰ ptis pricipa
lis ipẽ remouet dubiũ qȯdã poſſet aliqs dicere tu
dixiſti ꝙ regula medicinarũ i iſto caſu ↄueniẽtiũ
ẽ ut ſint ſtiptice debẽmꝰne a principio i oi corpore
aplicare ſtiptica rñdet ꝙ nõ qꝛ ſupple in corpore
pletorico nõ facta euacuatõe nõ cõueniret ⁊ iõ di
xit. Et cũ antecedit mondificatio nõ ẽ malum
uti ſtipticis qm̃ iuuat ꝙ añ mondificatõm ſupple
ſtãte plectoria ẽ icõueniẽs ⁊ rõ huiꝰſumit ex. S.
3.tigni textu ↄmẽti.xvi.v.⁊.xvi.vi.ꝙ ꝑ ſtiptica ul
repellit materia poſteriꝰcũ fluit uel membris cõ
fortatis excutitur materia nociua.ſ.alia mẽbra.
ſ3 ſtãte plectoria corpꝰrepletũ nõ recipit cũ pene
tratio corporũ nõ ſit poſſibilis ymo obſtructis po
ris mẽbrorũ ibidẽ uirtute medicine materia ipin
gitur ⁊ ↄſtringit ſ3 euacuata materia nã ad ſe ip
ſam qȯ repellit trahet ne det uacuũ ⁊ ſic opatio
ſtiptice pficit medicine ⁊ hoc itẽdebat in pñti pti
cula lego eã. Et cũ antecedit mõdificatio nõ ẽ
malũ uti ſtipticis secꝰſtãte plectoria ſcõm uaſſa
ſi nõ antecedit mondificatio.

Et quandoq3 agre: In hac tertia pte enumerat
medicinas ſimplices ⁊ ↄpoſitas ualentes in giboſi
tate pendẽte ab humiditate ⁊ uẽtoſitate ⁊ prio q̃
ppriꝰfaciũt ad humida ſcȯo ad humida cũ uẽtoſi
tate ſimul tertio ad uentoſſa3 magis ſcȯa ibi Me
dicamen forte tertia ibi.Emplm ad giboſitatẽ ⁊c
prio enumerãdo medicinas ſimplices q̃ i hoc caſu
ualent.'Rñdet cuidã tacite dubitationi qꝛaliquis
poſſet dicere dcm̃ eſt ꝙ regula medicinaꝝ ⁊c.ẽ ꝙ
ſint ſtiptice calefactiue ⁊ reſolutiue põt ne hoc in
una medicina ſimplici repiri ut ab ea icipiamꝰ ut
ẽ regula cõis rñdet ꝙ ſic ⁊ dixit.Et qñq3 agregan
tur ſtipticitas calefactio ⁊ reſolutio i re una ⁊ exẽ
plificat i multis dicens.ſicut agregãtur i nuce cip
ſi ⁊ i folijs eiꝰ⁊ folijs lauri ⁊ calamorom.⁊ abñti ⁊
emilla de nuce cipſſi ⁊ folijs eiꝰdictũ ẽ.ſ.in cap.
de cura rupture 3irbalis ⁊ iteſtinalis qȯ in cipſſo
ẽ calefactio ſine actione qȯ plurimũ non eſt i aliis
calefactiuis de granis lauri ẽt ſupra dictũ eſt ibi
dem recurratis ne ↄtingat ibide3 multotiẽs repli
care de calamoromatico dixit etiã ca.pprio qȯ in
ipſo eſt uirtꝰſubtiliatiua ⁊ ſba ſubtil ſicut in cina
momo ⁊ pipe tamen exicatio eſt maior in eo ide3
Serapio Quid ſit aluſmati nõ repio aluſen eſt ꝙ
.d.A.ſcribit Alquaſem eſt herba ſilis Lilio ⁊ in
ipſo eſt iſta uirtꝰ⁊ p̃cipue ↄ̃ morſum canis rabidi.
Et de emilla notate qꝛ prio ſibi inſunt ppricta
tes q̃ hic a.d.A.ſcribũtur ſ3 ſingulariter in caſu
nr̃o ualet qꝛ dixit Serapio ſm.S.ↄferet fluxibili
tati neruoꝝ q̃ ſit ab humiditate iõ dicebat. d.A.
ſi can. qȯ q aſſuete utitur emilla non indiget ut
mingat oi hora p̃cipue ẽt ualet in materiebꝰgroſ
ſis in in pectore quia ſua humiditate lenit ⁊ in
ea ẽ abſterſio ultima ut ibidẽ. Et qñq3 iã ipſe
ponit unã cautellã obſeruãdã in applicatõe taliũ
medicaminũ in caſu nr̃o ⁊ ſilibꝰdicẽs. Et qñq3
ↄponitur medicine.ſ.tal calida ⁊ reſolutiua cum
ſtipticis frigidis ſicut roſſa accatia ⁊ balauſtijs.ð
qbꝰomnibꝰdictũ eſt.ſ.applicãdo.ſ. cũ calidis ca
lefacientibꝰ⁊ reſoluẽtibꝰſicut bacis lauri ⁊ caſto
rio ⁊ folijs olleandri ⁊ acori de bacis lauri ⁊ caſto
rio dictũ ẽ.ſ.de oliandro Serapio non facit men
tione3 neq3 Auer.apud diaſcoridẽ dr̃ nereo.d.A.
ſo can.dixit ꝙ Siluester hec uerba ẽ cuiꝰfolia aſ
ſimilãtur folijs portulace ſ3 ſtrictiora uehemẽter
calefacit ymo eſt uenenũ hoibus ⁊ canibꝰ⁊c. Et i
forma empli ualet dolori dorſi ſupple a cã humi
da ⁊ frigida de Acoro dixit Serapio idẽ. d.A.ꝙ
eſt ſubtiliatiuꝰ⁊ ualet ↄtorſionibꝰ⁊ atritionibꝰner
uoꝝ addit tamẽ.d.A.ꝙ ualet ſpaſmo.ſ.materiali
⁊ eo i mẽbris neruoſis multũ utũtur pratici medi
ci hodie.Cã aũt tal ↄpoſitõis ſumitur primo ex
dcõ.S.tertio tigni textu ↄmenti.clxix.qꝛ uehemẽ
ter calida mordent.vnde membꝝ dolet dolor autẽ
exacuit reuma vnde dubiũ eſt ne ſua mordacita
te maxime in corpore in puro multu3 de materia
ad locu3 trahatur ⁊c.⁊ ſic ſit ꝑmiſtio cum frigidis
mordent aũt talia calida ⁊ doloꝛe3 efficiunt ut di
xit pluſq̃ ↄmentator ſup illa pte eo qȯ reſoluẽdo
⁊ eliquãdo faciunt ꝑuenire ſolutõm plurime ma
teriei ⁊ inordinati ſitꝰ.Alia cã colligitur a.d.A.ſa
tertij de cura paliſis in fine qm̃ materia ſubtil dil
latatur uirtute materie multu3 calide ꝑ ea mẽbra
plurimu3 cu3 uero membru3 aliqualiter infrigida
tur confortatur membrum a frigore minoratur
quãtitas materiei ⁊ ꝑuenit ad h ut euaneſcat ⁊c.
Tertia cã ẽt eſt remotiua dubitatiõis diceret
aliqs accipias medicinas remiſſe calidas ⁊ non
uehement calidas dr̃ ꝙ ſumitur cã ex q̃dã neceſſi
tate ↄpoſitionis medicinaꝝ quaꝝ neceſſitate3 ele
gãter poſuit Auerois .5.colliget ca.22.⁊ Serapio
7.breuiarij ca.ij.neceſſitas igit in caſu nr̃o ſumit
ex neceſſaria ↄ̃rietate vtut medicine q̃ in unica n̄
repitur vbi gr̃a ex neceſſaria forti ſubtiliatione re
ſolutiõe ⁊ ↄfortatõe cu3 ſtipticitate ſimul quoniã
ueniens reſolutio facit ⁊ ad elliqfatione3 ⁊ cu3 ea
non ↄiungitur ſtipticitas ⁊ confortatio qȯ ſi dicas
iſtud de directo ur̃ oppugnare dicis.ſ. de mente
.d.A.q dixit qȯ nuce cipſſi folijs lauri ⁊ calamo
romatico eſt vtꝰreſolutiua calefactiua ⁊ ſtiptica
⁊c.dicatur ↄcedẽdo non tamen tãta ſicut i caſto
reo ⁊ oleãdro eſt calefactio ⁊ tãta ſubtiliatio ⁊ re
ſolutio quãta eſt in iſtis aliquãdo neceſſe eſt uti ꝓ
pter materie iobedientiã ad leuiores medicinas ⁊
cũ tãta reſolutõe nõ ſtat ↄfortatio ⁊ ſtipticitas q̃ i
can.eſt neceſſaria iõ neceſſe fuit ut quãdoq3 ↄpo
natur materia calida uenientes cu3 frigidis ſtipti
cis ⁊ hãc cãm puto magis ad mente3.d.A.hic l3
q̃libet ſit bona ⁊ ſi ex oibꝰfiat una erit melior lego
lr̃am.Et quãdoq3 ↄponit medicina ex ſtipticis
frigidis ſicut roſſa acatia ⁊ balauſtijs cum calidis
calefacientibꝰ ſupple potent ⁊ reſoluentibꝰ ſicut
bacis lauri ⁊ caſtorio et folijs oliandri et acoro.

3. 22.
Gibbositas

Cōſequēter ɔtinuando in localibꝰ enumerat olea
in hoc caſu maxime ualentia ponēdo ⁊ deſcriptio
nem olei de Euforbio que notabilis ē ⁊ notāda de
ſcriptio qꝛ per eā ſciet exptus alias de oleis ponere
deſcriptiones. Et qꝛ tota iſta ꝑs eſt clara lege eam
Olea uero ɔferentia ei q̄ humida ē ſunt olea rerū
calidaꝝ ſtipticaꝝ ex canone ſupiore ſicut oleū ciпſ
ſi ⁊ oleū rute ⁊ ita ualēt multa alia ut de ſpica de
lauro de emilla uulpinū qđ eſt ꝑcipuū ⁊ ſilia. Et
addit Et idiget emplm habētibꝰ medicinas reſolu
tiuas fortis reſolutōis ꝑpter materiā utplurimum
latere i pꝛofundo ſicut ſunt folea oleādri ⁊ acoꝛus
⁊ caſtoreū ⁊ ruta. Et ex oleis oleū de ruta ⁊ oleū
de caſtoreo ⁊ oleum de piretro ⁊ pulpa cologntі
de ⁊ euforbiū ⁊ aſſa ſupple eq̄liter in oleo rutino
ita ut pꝛo. ℥. i. medicinaꝝ ſumatur lib. i. olei deide
moretur ſub ſole ⁊ coletur poſt duas ebdomodas
. ſ. poſtq̄ȝ ſteterit ꝑ eas ɔtinuo ſub ſole ⁊ renouet̃
ſemꝑ ipm. ſ. oleū colatū medie. ſ. ſiles ut priꝰ. Et
fiat id multotiens ad minꝰ octies. ſ. poſtq̄ȝ ſteterit
ꝑ duas ebdomodas remouent̃ medicine ⁊ tunc ꝑ
uſu reſeruetur. Ex dcis. d. A. in hac deſcriptōe poſ
ſumus colligere tria utilia ad ɔpoſitōm taliū oleo
rum. primū qđ tales ſpēs nō puluerizentur ſȝ groſ
ſo ſatis mō rumpātur ꝑ hoc qđ dixit diſrumpant̃
⁊c. colligitur ſc̄o q̄lis debeat eſſe menſ̄a ſpērum ⁊
olei ut. ſ. pro q̄libet ℥. i. ſpēꝝ pōatur lib. i. olei. ter
tio colligitur tp̄s debite fermētationis ipſius olei
ut. ſ. ſtet quatuor menſibus ſub ſole ⁊ hoc intelligi
tur tēpore eſtatis ut fiat bona decoctio ⁊ in oī me
dio menſe ſpēs remouētur ita qđ octies ad minus
renouētur ⁊ tunc reuera credo ego qđ ſit efficatio
ris uirtutis q̄ȝ ſi ſpēs ſemel tātū quoquātur aut bis
Et notate hāc deſcriptōm qꝛ fortior ē q̄ȝ illa q̄ po
nitur 5. can. tractatu io. ⁊ q̄ȝ illa Meſue ultia di
ſtinctione quoniā ⁊ ſi ille ſunt multū efficaces in
paſſionibꝰ neruoꝝ ⁊ doloribus iuncturaꝝ ⁊ dorſi
ut locis allegatis tamen in iſto intrant duo fortia
ſimplicia in reſoluēdo q̄ non intrant in illis ſimpli
cia. n. illoꝛum ſunt ſimilia. Intrant hic. ſ. pulpa co
loquintide ⁊ aſſa ut non ibi in uirtute coloquinti
de eſt iſtud oleum reſolutiuū ex longinquo ⁊ po
tenter et ꝑcipue in membris neruoſis. Notate pre
cipuam regulā de coloquintida cum per interius
debet ſumi dixit. d. A. non ſit aliquis ɔtentus qđ
ipa ſit ualde trita pars enim minima eius in ſenſu
cum inuenit humiditatē inflatur ⁊ adheret parti
bus ſtomaci ⁊ inuolutionibus inteſtinoꝝ ⁊ apoſte
mat aſſa calida exiſtens in quarto ē maxime reſo
lutiua ꝑcipue fetida ⁊ ɔferet potiſſimum doloꝛi
bus neruorum ⁊ mēbroꝛum neruoſoꝛum vnde mi
chi iſta olei deſcriptio excellentior uidetur maxie
ꝑpter totiens ſpēs renouari. Medicamen forte
ad illam iam ipſe ponit ɔpoſitionē olei ɔueniētis
in giboſitate ab humiditate ⁊ uentoſitate giboſita
tis ſimul cuius deſcriptio. ℞. ſauinam ⁊ ſcea ē ſpe
cies abſinthij ⁊ dicitur herba lombricoꝛum et ar
moniacum et nucem cipꝛeſſi et piritrum et ſanſu
cum eſt ſpēs maioꝛane ⁊ coꝛdumei quā foꝛte dice
rent lr̄am eſſe coꝛruptam ſȝ debet ſtare cardamo
mi qꝛ greci cordumēi uocant caꝛdamomi ⁊ hoc ē
arabicum a greco extractum. Sed cordumei aꝑ
nos carui agreſte et ſgnātuȝ ⁊ caſſia dequoquātuꝛ
cum aqua decoctionis optima. primo. ſ. fruſtratī
inciſſa ubi nō qꝑ per caſſiam hic non poſſumus in
telligere caſſiam pinguem ſed caſſeam lignea. qꝛ
caſſia pinguis i hoc caſu nō ɔueniret utȝ Et i hoc
eſt erroꝛ cōis cum caſſiam fiſtulam reperiunt itel
ligunt caſſiam pinguem ⁊ tamen ut dicit Simon
mos antiquoꝝ fuit per caſſiam fiſtulam caſſiam li
gneā appellare ⁊ ita per caſſiam abſolute ⁊ i hoc
credo errauit Mondinus. Et hoc etiā cꝛedo eue
niſſe cōem errorem praticātium qui cuȝ in prouo
catione meſtruoꝛum uel ſecōdine reperiunt ualer̃
cortices caſſie fiſtule intelligunt ipi de coꝛticibus
caſſie pinguis qđ tamen credo intelligendum de
coꝛticibꝰ caſſie lignee qꝛ ipa ſicut cinamomum in
hoc precipuam habet utilitatē notate bene. addit
⁊ effundatur deſuper de oleo quātuȝ eſt aque me
dietas. ſ. facta decoctione ⁊ dequoquatur ⁊ itere
tur aliquotiens. i. appoſito oleo fiat iterata decoc
tio poſtea ſuperadatur ēt de oleo quātum eſt me
dietas illius aque que remāſit poſtea iterato bu
liant tādem addatur de oleo ɔtinuādo decoctōm
⁊ appoſitōm olei uſqȝ ad totius aque cōſumptōm
Deinde ꝓhiciatur i eo. ſ. oleo ſicut decoctio caſto
reum euforbiū et Sauina ɔtricta ut ēt uirtutes
eoꝝ in oleo iprimātur ſicut ut dixit Meſue imprī
mitur forma ſigilli in cera.

Et adminiſtretur pro uſu tūc ad
dit. Et in ipo q̄
dem eſt ɔfortatio membri ⁊ carminatio uentoſita
tis et reſolutio humiditatū extraneaꝝ groſſarum
ut patet inſpicienti proprietates ſimplicium de q̄
bus. ſ̄. dictū ē ponit ɔſiter emplm ad giboſitate ȝ
uentoſitatis magis ualens cuius deſcriptio. ℞.
ſtoracis liquide quidam dicunt qđ eſt ſtorax que
extrahit̃ per decoctionē corticis arboꝛis ſicut ſto
rax eſt ipm gumi arboꝛis. Et. d. A. facit duo capi
tula unum de ſtorace humida uidete nos quidaȝ
dicunt qđ eſt mel ſtoracis calamite ſed quicquid
ſit eſt calida exicatiua et reſolutiua coſti calamo
romatici ſauine oium añ. ℥. i. euforbij ʒ. i. et đ his
oibus dictum eſt. ſ̄. olei nardini quātum ē neceſſe
. ſ. ad debite incorporañ dictas pulueres cū gumi
et fiat emplm per intrantia patet utilitas.

Apoſtemoſſe autē cura Hec ē
ſecūda
pars principalis cap. in qua ipſe determinat̃ de gi
boſitate ab apoſtēate et breuiter nos remittit ad
curā apoſtēatuȝ duroꝝ de qbꝰ uideñ ē. iij. q̄rtiꝰ ca.
de ſiferos dixit ḡ. Apoſtemoſſe autē cura. ē cura
apoſtematum difficilis maturationis et eruptiōis
et reſolutionis pꝛopꝛia apoſtematibꝰ duris ſupple
qꝛ talia ſunt huiuſmodi ɔditionū đ apoſtematibꝰ
mollibꝰ nō facit hic mētionē qꝛ eoꝛuȝ cura habet̃
ſicut et giboſitat̃ humide đ apoſtematibꝰ ēt ɔuer
ſis ad exituram non facit mētionē pꝛimo qꝛ ēt de
cura hoꝛū inuit nos remittere ad curā exituraruȝ
itrinſicaruȝ ⁊ ſc̄o qꝛ tales exiture cum rumpuntur

euacuata mā q̄ ul' cōprimebat uel grauitabat facile p se uel modico adiutorio ɔñr fiat curatio. ſ3 ō apoſtematib⁹ duris erat fiēda mēoria ſpālis cu3 ſint illa q̄ difficilimā faciūt curatōe3 ⁊c. l. tu lr̄a3

Rememoratio Jn hac vltima parte ca. ipſe reuertiť ad q̄dā remedia giboſitať hūide p̄rio pōit duo empl'a ſcōo ponit aliud gen⁹ curatōis qñ precedēria nō ɔtulerit. ſcōa ibi. Et qñ nō valēt curatōes. Jn prima pte enumerādo empl'a ɔueniētia i giboſitate hūida dixit. Empl'm bonū. ſumātur acor⁹ ⁊ emilla ⁊ dequoquať in aqua cipreſſi ⁊ iplaſtreť cū eis locus de his oibus dictū ē ſupra ⁊ p3 q̄ oia valēt acorus. n. ⁊ emilla poſt decoctionē cū aqua decoctionis cipreſſi piſtētur vel cu3 ipſo cipreſſo vel ſine ⁊ ponanť loco empl'i q̄2 in aqua cipreſſi pp fortem decoctōe3 q̄3 cipſſus reqrit terre ſtāť ſbe h3 virtutē cipſſi ⁊ ē durioris ſbe q̄3 acor⁹ vel emilla ⁊ iō ɔueniens eſt p̄rio ipm dequoq3 ⁊ ɔñr reliq̄. lego lr̄am remēoratio emploꝝ ad giboſitatē hūidā empl'm bonū ſumať acor⁹ ⁊ emilla ⁊ ſupple mōdētur ita in fruſtra icidanť ⁊ dequoquať in aq̄ cipſſi ſ. decoctōis ei⁹ ⁊ iplaſtreť cū eis ſiue oib⁹ ſiue duobus tm̄ bñ adinuicē maſſelať ⁊ ɔtrictis loc⁹ eminētie ⁊ doloris pōit aliud ɔferēs cū hoc vētoſſe ⁊ dixit. empl'm ɔferens humide ⁊ vētoſſe ex eis ſimul ſumanť emilla ⁊ ſauina ⁊ acorus ſupple equales ptes mōdētur ⁊ dequoquať i vino. ſ. medij coloris donec i decoctōe diſſoluātur ⁊ diſſoluať cū eis bdeliū q̄d faciliter fiet i virtute vini ſupple tante q̄titatis q̄ cotū viſcoſu3 reddat iō addit donec fiat vnguētū ⁊ admiſtreť clara ſūt oia. Cōſequenter vltimo ipſe ponit ſingulare remediū valens qñ reliqua remedia nō ɔtulerint ⁊ non ſolū in hoc caſu valet ſ3 general'r in oi ɔplexione māli hūida maxime frigida. Et dixit.

Et quando Non valēt curatiōis cū eis q̄ bibūtur ⁊ emplis ⁊ ſtlib⁹ ſ. vnguētis oleis fomētatōib⁹ ⁊c. Admiſtretur cauteriū ⁊ remoueatur molificatio ⁊ iduretur locus Notate hic q̄ vt ſupra dictum eſt oēs aut laudāt cauteriū in frigida ɔplexiōe material'r hūida ad mām exicandā ⁊ mēbrū ɔfortādū ⁊ p̄cipue cū reliqua nō ſufficiant ad pfectionē vt ēt hic vr̄ innuere. A. tñ in hoc cāu peccāte materia intra pectus nō laudarē ego fieri cauteriū ſ3 vbi materia peccans eſſet in muſchulis exterioribus tūc cauteriū multū pficeret. ſed de mō ipſi⁹ ⁊ quale eſſe debeat actuale an potētiale. Jn iſto caſu pp mēbra eſſe neruoſſa laudarē potentiale de diſcriptōibus ipo rū ⁊ forma ⁊ ordie habuiſtis ſupra copioſe. vnde hic ſcilentio ptrāſeo ad illū locū recurratis. tñ Albucaſis laudauit i hoc cāu cauteriu3 actuale ca. xlertio vt. ſ. fit cauterium ad mōm circuli vt capiat ſupiorem ptem ſpōdilis equaliter ⁊c. dixit tñ caue non admiſtres cauterium in giboſitate que fit in ſpaſmo nerui. tu vide de reſtauratōne p cirgiam q̄ aliqñ p ſe ſolam eſt ſufficiēs non fecit hic do. A. mētionē q̄2 niſi ſubito fiat reductio quodāmō nō valet ogatio q̄2 ēt. ſ. ſpondiliū fiat remotio ad añrius non eſt poſſibile vt cureť vt oēs dicūt. ⁊ ſi eſt ad poſterius poſuit curam ⁊ ordine3 quinta quarti cā. de diſlocatione ſpondiliū ⁊ ſeparatōne eorum q̄2 de diſlocatione cōpleta nō oportuit verba prolongare cu3 ut ēt ipſe dixit in principio cap. loco allegato qñ ſpondiles diſlocantur diſlocatione completa interficit pculdubio. ſolum ergo ponit curam remotionis aliqualis ſpondiliu3. Et ſic vere giboſitať. Non fuit igitur expediēs hic aliquid tractare neq3 ego aliquid dica3 ſ3 ad illum locum vos remitto ſic habetis finem cap. de cura giboſitatis in quo habuiſtis multa vtilia ⁊ quodāmō neceſſaria ⁊ ſufficientia ad capl'u3 infra de doloribus dorſi. Sumarie igitur hūiſtis in ca. i. canonem generalē curatiu3 humide ⁊ ſicce ſimul vt q̄d cura eorum quantum ad euacuationem dieta3 ⁊ localia eſt cura paraliſis ſi ſit humida vel cura ſpaſmi ſicci ſi ſit ſicca. Et p hoc verbum habeo excuſationem quia in hoc ca. nō ſequar intentum q̄d a principio propoſueram q̄ ſtatui poſt ordinem curatium traditum per dominum. A. in vno quoq3 capituloꝝ ponere ordinem domeſticum obſeruandum in actu practico p modum conſilij non tamen declinando a uia. d. A. hic non faciam ne uidear facere ɔſilium de paraliſi uel ſpaſmo ſed pro iſtis materiis recurratis ad ſecundā tertij ⁊ in materia paraliſis feci cōſcilium ⁊ diuulgatum ipſum uidete. Habuiſtis ſecundo ſpecialem canonem in medicis obſeruādū in giboſitate humida ut ſi ſint medicie ſtiptice calide ⁊ reſolutiue ⁊ cauſam qr̄ ſic debeant qualificare. Habuiſtis conſequenter canonem correctiuū ſuperioris ut q̄ talia utplurimu3 non offerātur niſi facta purgatione. Conſequenter poſuit quedam ſimplicia in quibus eſt coniuncta omnis talis uirtus ut i nuce cipreſſi ⁊c. Habuiſtis cōſequenter canonem compoſitionis diuerſarū medicinaru3 ⁊ compoſiť medicinaꝝ multum calidarum cu3 frigidis ſtipticis ⁊ adduxi cauſas uarias neceſſitať aliquando talis compoſitionis. Habuiſtis poſtea quedam olea ⁊ deſcriptiones quorūdam medicaminum in cāſu iſto conferentium et ſpialiter deſcriptionē olei de euforbio que fuit multum egregia et merito compoſitionis et merito ordinis deſcriptionis. Ultimo habitus ē cañ quod quando reliqua non contulerint tunc cauterium eſt medicina ſingulis. Sequitur cañ de varicibus.

De varicibus. cap. 15.

Et dillatatio Jn iſta pte p pter cām aſſignatā uerſus principiū ipſe determinat de quadā diſpoſitōe uenarū ⁊ de ipſaꝝ tumefactōe ⁊ groſſitie et q̄2 talis tumefactio i tibijs utplurimū manifeſtať q̄ uene q̄2 multiplicit tortuoſe icedunt p tibias l3 alibi ɔtigere poſſet et cū tumeſcunt ad ſimilitudinem uitis apparent iō ab aliqbus iſta egritudo uitis appellatur. Et ab

varices

A.varices appellant.ꝛ qm̄ ab eisdem fere cāis ut
videbit fiūt varices ꝛ elefantia, iccirco de vtriqꝫ
fit determinatio. p̄io tñ tractat de varicibus tāquā
ad ppositū magis ptinētib⁹, fo de elefantia fa ibi.
Et additio in pedib⁹ ꝛc. p̄ns ps principali diui
sione diuidit in ptes tres, quoniaꝫ p̄io manifestat
qd nois varicū, fo ipe adducit ipsaꝝ cās, tertio po
nit modū terminat earū fa ibi. Et plurimū san
guis ꝛc. tertia ibi Et iste varices nō suscipiunt de
prima parte dixit declarādo rubricā ƌ varice, Est
additio venarū in crure ꝛ pede ppter multitudīeꝫ
eius qđ descendit ad eas ex sanguine. Notāduꝫ
ꝙ per additionē intelligit grossitiem ꝛ manifesta
tionē ipsarū, per pedē intelligit pedē magnū in se
agregātē crus ꝛ cossam, vñ tales vēne ñ tñ tume
scūt in crure, sꝫ ēt tūescūt i cossa. p sanguieꝫ ñ so
solū itellīit sāguinē ppe sūptū ab alijs distictū hu
moribꝫ, sꝫ ēt p sanguinē intelligit indr̄nter vł ipsuꝫ
saguinem verū vel massam ipsi⁹ vt ēt alibi aliqñ
sumit put notat tertio tigni cōmento.cxcvi.ꝛ sic
est clara lr̄a cū rubrica cal'i. lege eā. Et plurimū
sanguis hūc psequit enumerādo cās ipsius, ꝛ p̄io
numerat cās corporeas, scđo primitiuas, tertio de
clarat in cāis corporeis si fiāt icipiēdo vel nō, scđa
ibi. Et plurimū ꝛc. tertia ibi ꝛ multotiens acci
dit dicit ergo p̄io ꝙ plurimū sanguis ē melancoli
cū ꝛ qñqꝫ est sanguis mundus nō melancolicus, ꝛ
qñqꝫ ē sanguis grossus flatic⁹ addit ɔñr ꝛ qūocū
qꝫ fit est sanguis in quo nō ē pūtrefactio ꝛ si nō.i.
si est putrefactio, nō saluabit cū eis pes ab vulce
ratione ꝛ apostematib⁹ malignis rō primi dicti ē
qꝛ sanguis melācolicus sua grauitate mouet deor
sum, ꝛ sua grossitudine receptus in cōcauitatibus
venarū magnarū nō pōt p porrositates venarū re
sudare neqꝫ in orificia recipi paruaꝝ venaruꝫ. vn
de ibidē remanēs ita agregat vt ipsarū venarum
magnarū per tibias extēsarū fiat amplitudo ꝛ dil
latatio, ꝛ iō utplurimū sanguis ē melancolicus qꝛ
sanguis subtilis vel aquosus nō sic ē apt⁹ ibidē re
tineri, qñqꝫ tñ ē sanguis nō melācolicus sed medio
cris sbe tante multitudinis, vt ad venas tibiarum
defluens sua multitudine oppillet, ꝛ ɔñr ibidē reti
neat, ꝛ ex ɔñti fiat ipsarū venarū dillatatio, pōt ēt
talis oppillatio fieri ex sanguine grosso flatico vi
scoso vel quodāmō aliqñ gipsiato, vnde ꝛ si re
cipi possit in cōcauitatibus venarū magnarū, nō
tñ al's strictiores venas sub intrare pōt. Et hoc est
ꝙ dixit subiungēdo. Et quādoqꝫ ē sanguis mū
dus non melācolic⁹, sꝫ supple mediocris sbe, ꝛ sup
ple peccās multitudine. Et qñqꝫ ē sanguis gros
sus flaticus, supple ēt viscositate adherens ꝛ oppi
lans, rō tertij dicti ē, qꝛ stante corruptione i humo
re aliqua ps p ebulitionē subtiliata ꝛ a virtute sti
mulata ɔpulsa sua accuitate corodit mēbruꝫ cui
occurrit, ꝛ sic fiunt vulceratōes in tibia vł si forte
non rumpat cutis saltē fiunt maligna apostema
ta, ꝛ hoc est qđ dixit. Et qūocūqꝫ fit in sanguis
in quo nō est putrefactio, ecce p sanguineꝫ intelli
git massaꝫ humoraleꝫ, ꝛ si nō, ymo supple fit putre
factio, nō saluabit cū eis, .s. putrefactis humorib⁹
pes ad vulceratōe ꝛ apostematib⁹ malignis, lege
tu lr̄aꝫ ɔtinuā. Et plurimū nūc ipse narrat cās
vtplurimū primitiuas huiūs dispositōis ꝛ dicit.
Et plurimū quideꝫ accidūt.s. varices cursorib⁹
ꝛ viatoribus ꝛ onera portantibus ꝛ coram regi
bus vel supple alijs principib⁹ assistentibus. Rō
istoruꝫ oiuꝫ est, vna qm̄ pp tales cās p̄io calefiūt
mēbra deorsum ꝛ sic mām copiosius atrahunt qꝫ
p nutricatōe sit necessariū hoc manifestū in itine
rantibus ꝛ cursorib⁹ pp motū hoc ēt verum est in
assistentibus corā regibus ꝛ onera portantib⁹ qꝛ
in talibus oibus laborant maxime aiales virtutes
mēbroruꝫ inferiorū p̄cipue pedū pp qđ dixit Aue
rois sexto colliget ca.ij. ꙩ sedere ꝛ sup pedes stāre
est exercitiuꝫ deorsi ꝛ nō pp aliud nisi qꝛ dorsuꝫ fa
tigatur multomagis tibie fatigantur pp sustenta
re mollem corporis ꝛ ēt ɔstat experientia ꝛ iō vir
tutes multā quātitatē spirituū ꝛ sanguinis trāsmit
tit ad eas ꝛ sic calefiunt quibus supcalefactis pro
mouētur ad atrahēdum ex quo atractio a vacuo
fit ꝛ a calido. Ad hoc ēt cōiter adiuuat qꝛ in sic di
spositis facilitatur mot⁹ māeruꝫ deorsum, vtꝫ, ꝛ sic
due precipue cāe ɔcurrūt.s. facilitas descēsus ma
terie ꝛ habilitas recipientis. Et sic est clara lr̄a
legem eam.

Et multotiens accidunt

Jaꝫ tertio
ipse narrat varietatē hui⁹ dispositōis qꝫtuꝫ ad euē
tum ipsius, ꝛ dixit Et multotiens accidit post egri
tudines acutas supple ēt diuturnas, ꝛ adducit cāꝫ
dicens quoniā expellit materia illic in illis qui ex
predictis ad hoc sunt parati, addit Et qñqꝫ acci
dit incipiendo, ꝛ addit ꝛ accidunt habentib⁹ sple
nem ex p̄dictis multotiens aduertendū ꙩ tota lr̄a
prima clara est excepto ꙩ illa particula in illis q
ex p̄dictis ad eas sunt parati, qꝛ pōt hr̄e dupliceꝫ
intellectum, primus est qđ post egritudines pellit
materia illic.s. ad venas tibiaruꝫ in illis qui sunt
parati ad eas ex predictis.s. cursoribus itineranti
bus, qꝛ in istis pp vsum cursus materieruꝫ deorsuꝫ
facile per naturā cum ipsa expellit māꝫ cretice, ex
pellit eum ad dictas venas, ꝛ sic sunt ex p̄dictis ad
hoc parati, secundus est qđ natura post egritudīes
expellit illic ad venas tibiaruꝫ in illis, qui sunt pa
rati ad hoc, .s. pp amplitudineꝫ venaruꝫ ꝛ lassita
tem ꝛ debilitatem ex predictis.s. materieb⁹ vt me
lancolia vel flate grosso ꝛc. vterqꝫ sensus bonus
est. Secundo notandum qđ in habentib⁹ spleneꝫ
i. passiones spleneticas multotiens fiunt iste eua
cuationes p naturā ad venas tibiaruꝫ, ꝛ hoc iō qꝛ
in talibus ex ipotentia atractiue splenis ꝛ seqstra
tiue cuiusdā multuꝫ de natura melācolica i mas
sa sanguinis remanet, ꝛ sic trāsiens sanguis ad ve
nas tibiarū ibidem paulatine remanes secunduꝫ
moduꝫ supra dictum tandem facit extensioneꝫ ve
narum, ꝛ sic fit iste morbus incipiendo, sicut etiā
fiunt dolores iuncturaruꝫ incipiendo qñ in toto vi
tio epatis vel sto. mā flatica i tota massa viscosa
suphūdat, ꝛ hʼ itēdebat i illa pte qꝛ accidūt icipien
do, sic ꝛ dolores iuncturarū, ꝛ addit ꝛ accidunt ha

bentibus splenem ex predictis que .s. fiunt icipiendo multotiens, licet ista ps vltima possit verificari ēt de eis que fiūt cretice, qm̄ passiones splenetice nō multotiēs sint melācolice, cū ɔtigat a natura talem materiā cretice expelli multotiens expellitur ad dictas venas ꝓpter cām supiꝰ dictā. ⁊ sic ly ex predictis pōt retorqueri ad dictas passiones q̄ alias sequūtur, vtꝫ lego lr̄aꝫ. Et ml'totiēs accidūt .s. dicte varices post egritudiēs accutas qm̄ expellit' materia illic .s. ad venas tibiaruꝫ in illis q ex p̄dictis dupl'r exponēdo ga ex predictis .s. cursoribꝰ vel itinerātibus sunt parati pp cām dictaꝫ vel ex predictis materiebꝰ expellitur. .s. melancolia ⁊c. in illis q sunt parati pp amplitudinē meatuū ⁊c. Et qn̄qꝫ accidunt incipiēdo ⁊ nō supple post al's egritudines sed per paulatinaꝫ congestionē sicut accidunt dolores iuncturarū incipiēdo .s. aliquotiens. Et accidūt habētibus splenem .i. passiones spleneticas ex predictis multotiens ēt ly ex predictis dupliciter referendo vt dictum est.

Et iste uarices In ista parte tertia principali ipse ponit modū terminat' dictarum varicum, ⁊ tria facit. secundū tres modos terminationis secunda ibi. Et qn̄qꝫ inciduntur, tertia ibi. Et multotiēs quidē. de prima dixit. Et iste varices non suscipiūt curationē .s. que accidunt habentibus splenē. ratio huius qꝛ in hn̄tibus passiōes spleneticas debilitō splene multa materia melācolica, vt supra dicebatur, in massa remanet que faciliter deorsum mouetur, ⁊ sic licet materia sub forma coniuncta existens remoueatur, tn̄ pp fluxum succedent' materie egritudo conseruatur, ⁊ sic nō suscipiūt curationē. aduertendum tn̄ ꝙ ista ɔclusio veritatē hꝫ ɔseruatis passionibus spleneticis ⁊ splē nō fortificato, ga ipsis remotis ⁊ membro ratificato possibilis ē vera curatio sicut ⁊ reliquarū sil'ium, ēt dico qꝺ non repugnaret stante debili splene tales varices vere curari, qꝛ est si splen nō debite sanguinē mundificaret, tamen p medicinas melencoliaꝫ euacuātes posset mundificari, ⁊ sic non multiplicaret' in toto, vnde ɔsequenter non flueret ad tibias. verūtamē oporteret medicias multotiēs reiterare, ⁊ hoc eēt difficile ⁊ nature laboriosum. ɔclusio igitur nō intelligatur impossibiliter, sed difficulter. lege eā.

Et quandoqꝫ Nunc ipse ponit scd̄um modū terminationis dictaruꝫ varicū .s. q fit p incissionem, ⁊ prio fac hoc. scd̄o remouet dubitationem, scd̄a ibi. Cū āt ē sanguis circa pri. ēt duo facit, quoniā prio pōit unūꝫ nocumentū aptū seq ex icissione dictaruꝫ uenaꝝ. scd̄o ponit aliud nocumentuꝫ aptum seq ēt ex icissione secunda ibi. Et accidunt i illis ⁊c. de prima pte dicit. Et quādoqꝫ icidunt', ⁊ accidit ex icissione earuꝫ extinuatio mēbri pp p̄uatōeꝫ deferentiū nutrimentū. dicit de scd̄a pte. Et accidūt in illis q̄ ex eis sunt meloncolice cuꝫ incidunt' ⁊ ꝓhibent' egritudines melancolice ⁊ melancolia. Pro intellectu haꝝ duaruꝫ pticularuꝫ simul notandū est ꝙ tales vene p cura perfecta multipl'r incidi possunt, quoniā aliquādo ꝼm longū flobothoniant' in una tm̄ vl' pluribꝰ ptibꝰ ipsaruꝫ, aliqn̄ vo scd̄m trāsuersum in totum incidunt', ⁊ aliqn̄ p̄ter hoc ēt extrahunt', ut in cura magis uidebit'. i proposito āt p incissioneꝫ intelligit icissionē alicuiꝰ magni rami scd̄m transuersuꝫ totalē a quo ramo alij plures oriunt', qr̄ facta icissione manifestuꝫ est sanguineꝫ ⁊ humores nō posse ulterius ad iferiora mēbra deuenire, ut si sit fcā incissio sub genu imediate nō potit p ramos oēs illius rami materia deferri ad pedē, ex quo seqtur ut de necessitate membruꝫ minuet' ⁊ extenuabit' pp minorari nutrimentuꝫ ipsius mēbri. Seqtur scd̄o p talē icissionē disponi ad generationē egritudinuꝫ melancolicaruꝫ, si materia dictaruꝫ uaricaruꝫ fuerit melancolica, ut quarētane melancolice passiones lepre ⁊ huiusmodi, ⁊ disponit' ad generationē simili mō passiōuꝫ fl'aticarum si materia ipsarum fuerit fl'atica, ut ad generationē appoplexie ⁊ sil'ium. Et hoc ē qꝺ intendebat in lr̄a, lego eā. Et qn̄qꝫ incidunt' .s. ex trāsuerso totał'r p cura. Et accidit ex incissione earuꝫ extenuatio mēbri .s. inferioris pp p̄uatōnem deferentium nutrimentum .s. ipsoruꝫ ramorū ortorū a ramo grosso incisso. Et accidunt in illis que ex eis sunt melancolice cum incidunt' ⁊ ꝓhibent' .s. materie ipse melancolice ne deorsum ferantur pp incissioneꝫ ipsarū uenaruꝫ egritudines melancolice ut sicut .s. quarētena lepre ⁊ melancolia .i. passio sic appellata ab auctoribus, que ē melancolia, ita intelligas qꝺ si uarices sint fl'atice, ⁊ incidunt', ⁊ ꝓhibent' materie ⁊c. qꝺ accidūt tunc passiōes fl'atice, ut subet epi. ⁊ siles qꝛ tales mā̃e erāt misse a nā ⁊ elungate a p̄ncipalibꝰ ꝓhibita aūt tali exhoneratione remanēt dcē mā̃e ad intra ⁊ faciūt morbos nouos ꝓportionales ⁊c.

Cum autem est In ista pte ipse remouet dubitationē qꝛ aliqs posset dicere est ne necessariū ꝙ sp cū uarices eradicant' uel incidunt', ꝙ fiant passiōes melancolice, rn̄det' qꝺ nō. Nā cū sanguis ē mundus. sed .s. tn̄ peccās in q̄tito lꝫ eradicent' uel auferant', tn̄ tūc non timetur qꝺ accidat melancolia uel supple alia passio melācolica, rō est qꝛ ⁊ si ꝓhibeatur talis sanguis ne ad iferiora pellatur, ⁊ ɔn̄r in hītu totiꝰ multiplicetur, nō ꝓpt'a generabit' melācolia cū sanguis nō sit melancolicus. Sꝫ si alie egritudines generabūtur, ipse erūt de habundantia sanguis ut sinoca, uel apostema sanguinea, uel fluxꝰ sanguineus, uel ruptura uene, ⁊ sil'es. ē tn̄ aduertēdū qꝺ hoc itell'i hꝫ imediate, qꝛ mediate starꝫ oppositū, qm̄ multiplicato sanguine i toto p inf'atōnē tandē ⁊ resolutionē fieri poterit humor melancolicus ⁊ imediate generari possunt egritudines melancolice, ⁊ sic ē lr̄a clara lege lr̄aꝫ.

Et multotiens quidē Iam ipse ponit ultimū modū terminationis, ⁊ dixit. qꝺ multotiēs quidē putrefit id qꝺ ē i uaricibꝰ ⁊ perducit ad uulcera .s. pp putrefactōeꝫ mē. ⁊ rō ē clara, nā dicta materia pp putrefatiōꝫ redditur acuta corosiua ⁊ uulceratiua ut pꝫ ⁊c. ⁊ sic ē finis ca. In quo primo māifestauit qd hēmus itelligere per uarices

varices / elefantia

postea posuit cās τ primo se tenētes ex parte materie, vt corporeas, secūda ex pte cārum primitiuarū de corporeis dixit ꝙ plurimū est sanguis melācolic⁹ τ aliqñ sanguis flegma. grossus τ aliqñ sanguis mōdus. Sed quocunqȝ fit, i tali materia nō est putrefactio postea i cāis primitiuis dixit ꝙ accidit cursorib⁹ itinerātib⁹ τ honera portātib⁹ τc. postea hūistis quō aliqñ accidit post egritudines accutas ēt adebatur post cronicas pōt accidere τ aliqñ incipiendo τ pcipue habētibus passiones spleneticas postea posuit modū terminatōis ipsarū τ ꝙ qñqȝ incidunt τ tūc duo timētur. s. vel mēbrorū inferiorū arefactio aut passionū melancolicarū generatio vel supple flaticaruȝ. s. varice sic flatice τ si pendeāt a sanguie mōdo nō est timor passionuȝ melancolicaruȝ, intelligebat imediate, qȝ mediate esset timor passionuȝ melancolicaruȝ. dictuȝ ē postremo ꝙ si materia putrefiat ꝙ terminatio fit per varices ad vulcera τc.

De elefantia. cap. 10.m

Elefantia est additio

In pedibus postquā determinauit de varicib⁹ nūc pp cōitatē in cāis vt supra dicebatur ipse determinat de elefantia q̄ ēt ē passio tibiarū τ pedum τ dr̄ elefantia scđum Auēzo. qȝ taliter disponunt̄ pedes in hac passione vt assimilentur pedi vel tibijs elefantis τ i ca. tua facit quoniam primo sicut τ i superiori ca. declarat qd nōis elefantie secundo ipse ponit cās corporales spiales talis passionis tertio ipse ponit cās magis generales τ cōes ēt varicibus de quibus supra nō fecerat mentionē. secunda ibi. Et qñqȝ fit propter humorē tertia ibi. Et cā eius est τc. de prima pte dixit declarādo elefantiā. Elefantia est additio supple nō naturalis. In pedibus scđum modum qui accidit in venis varicuȝ. s. propter multitudinem eius quod descendit ad eos τc. qr̄ igrossat pedem cuȝ equalitate sua. Et per hoc distinguit̄ a varicibus i quibus nō apparet equalis tumefactio in toto pede p pedem hic itelligit̄ pes sicut τ in supiori ca. s. pes magnus agregans simul pedem cuȝ tibia aliqñ tñ tumescit pes siue tibia τ apparet principiū cacessie τ signum distictiuū ponetur in ca. signorū. Et sic est lr̄a clara lege eam.

Et additio τc. cū equalitate sua. i. apparet eq̄lis i toto additio ꝙ nō fit in varicibus qa i ipsis tātū apparet additio in venis τ pes sepe extenuatur vt dictū ē supra. Et qñqȝ fit ponēdo cās ipsius corporeas ipse breuiter ponit easdem cās quas ēt supra posuit de varicib⁹ cū eodē modo fieri possit elefantia sicut τ varices qȝ i hoc tantū differūt ꝙ in varicibus cā preter naturā magnificās claudit̄ in venis tantū notabilr̄ magis i elefantia āt materia replens p totum mēbrū ē sparsa dixit ergo. Et qñqȝ fit pp humorē melancolicum τ est id qđ est plurimū. Et qñqȝ fit pp humorē flaticū grossuȝ totū istud claȝ est ex dictis supra. Dixit consequenter. Et quādoqȝ accidit ex cāis ex quibus accidunt varices. s. aliquādo post egritudines al's τ aliquādo icipiendo sicut supra declaratū ē. Et ex sanguie bono cū plurimū descēdit ecce vocat habūdatiā q̄ti saltē respectu mēbri pticularis vt nutritur bȝ lr̄a exterior τ nutritur ita ꝙ ly aut sonet τ eo pes nutrimēto aliquo. i. pes nutritur tali sanguine nutrimento aliqūo ipropriē qȝ non fit bona appositō vel assimilatio τ addit ꝙ talis pes est in primis rebus rubeus deinde niger. Et hoc ē qȝ sanguis ibidem non debite a natura regulat⁹ alteratur τ sic cutis quodāmō denigratur vel liuescit τ sic est clara littera.

Et causa eius

In hac tertia pte ponit cās cōis ad has dispositōes reducens se ad duas cās que sūt cōes ad oēs egritudines que fiunt p viā de fluxus τ dixit. Et cā eius. s. elefantie ē vehementia repletionis. s. in toto hoc tamen maxie verificat̄ in sanguinea hec ē prima cā secunda ē debilitas mēbri. s. recipieñ τ cruris pp multitudinē caliditatis qȝ oīs excelens cōplexio mēbrū debilitat addit ēt cām istrumentalē ad hoc iuuantē tenēte se ex pte cāe efficienter vt vehementiā atractōis iō subdit. Et vehementia atractionis eius. lȝ reperiat̄ text⁹ in accusatiuo dȝ stare in noiatiuo pp vehementiam caliditat̄ inflamate ex motu ita ꝙ ipse adducat p̄ter cās duas cōes ad morbos p viā fluxus aliam spialem in hoc cāu vt vehementiā actractōis pp calidit̄ hoȝ mēbrorū qȝ talia mēbra vt multū sūa p calefiunt pp motuȝ ēt caliditas dupliciter adiuuat ad hoc primo mēbruȝ debilitādo sicut ēt facit q̄libet alia excellens cōplexio sed ista maxie hic diūgitur pp motū ēt adiuuat vt dispositio passiua secundo qȝ p caliditatem vigorat̄ atractio ēt stat debilitas membri cū vehementia atractionis materie τ hoc totū pp caliditatē inflatam acquisitā ex motu. Et hoc est ꝙ itendit lego lr̄am. Et cā. s. eius elefantie est vehementia repletionis. s. in toto τ debilitas membri propter multitudinem caliditatis τ vehementia atractionis eius membri propter vehementiā caliditatis iflamāt̄ ex motu. Addit vltimo in causis. Et ad id adiuuant hoc est ad hanc egritudineȝ dispositiōes. s. primitiue adiuuātes ad uarices sicut cursus longa itineratio statio i pedib⁹ portatio oneris ista oīa adiuuāt ad elefātiam sicut etiaȝ ad uarices scđm moduȝ expositū supra ul' adiuuant ad id. s. ad caliditatē membri τ consequenter ad ipsius debilitatē τ ad uehemētiā atractionis dicte dispositiōes primitiue que dicte sunt vt patet lege lr̄aȝ ēt est finis huius primi cap. ubi primo habuistis quid nōis elefantie ut ꝙ est equalis additio in pedibus secundum moduȝ ꝙ erat dictus de additōne uenarū pedum in uaricibus habuistis causas corporeas ut ꝙ plurimuȝ est melancolia aliquando flaca. Interduȝ sanguis mōdus multitudine peccās postea habuistis causas cōmunes ut repletionem totius debilitateȝ membri τ uehementiam atractionis propter caliditatem τc.

De signis τ de causis varicum τ elefantie. 17

d Iscernitur unaqueqz Istud est ca. cōe signorum causarū varicum τ elefantie in quo ab eisdē fiunt vt supra dictū est diuidit' cap. in duas partes quonia prio ponit vnū cōe signū oībus corporeis τ primitiuis. scdo ponit signa spialia cārū corporearuz. scda ibi. Et melācolia est grauis de pria pte dixit discernitur vnaqueqz ex suo silī p colorē τ regimē antecedēs. intelligendū q ista lra pōt hre duplicē intellectū prius est q vnaqueqz cārū materialiuz discernit' ex suo silī p colorē τ regimē antecedens fuerit multiplicatū flatis qz si color fuerit albus τ regimē antecedens fuerit multiplicatū flatis scit' tunc qd ē flatica τ si fuerit color rubeus τ pcessit dieta sanguinis multiplicatiua tūc discernit' qd ē sanguinea ita dico de melancolia pportionabilr alius sensus est vt color silis materie sit signuz distinctiuū materie vt dcm ē τ regimē antecedēs sit signū cārū primitiuarū vt si fuit cursor vl' assistēs corā principalibus vel portās honera grauia hoc est signū cāruz primitiuarū qz cā earū est signum earū ita quod i ista pte ponāt' signa cōia cāis corporeis τ primitiuis τ scdm hunc modū itroducta ē lra quocūqz tñ legat' sensus ē bonus lege lram.

Et melancolia nunc ipe ponit spialius signa dictaruz cāruz materialiū τ dicit qd melācolia est grauis tendēs ad caliditatē. Et illa .s. melācolica que est rubea ē magis icolumis q̄ nigra. Ratio primi dicti est qz materia melācolica ponderosa est qz terrea ēt membrū multū grauitat' dixit qd itendit ad caliditatē hoc itelligat' vtplurimū maxime degenerata p viā de fluxus qm materia melācolica satis imobilis ē neqz mouet' ad alia mēbra nisi sibi diungat' aliqd vehiculū differens vel ab intrinsico vt collera vel sanguis vel ab extrinsico si putrefiat τ sic quolibet calefit τ membrū calefacit. illa tñ que facta ē calida p mistionē sanguinis est icolumior qz benignior τ nature obediētior q̄ p mistionē colere vel q̄ putrefacta. Ex quo pz qd illa q̄ est rubea ē magis icolumis q̄ nigra p nigram intelligendo nō rubeā .s. vel obscuram vl' viridem vel subcitrinam ēt ē clara lra lege eam. Addit dñter qd flatica est ad leuitatem decliuis qz membrū palpat' melius τ leui⁹ nisi supple stet nimia repletio vl' extēsio qz tūc nō appebit mole sz duz sz ceteis pib⁹ appet moli⁹ ex quo mā ē hmōi

Et quandoqz Nūc ipe iterponit vnū pronosticuz de ipsa melancolica τ dixit. Et qnqz festinat melancolica ad scissonē .s. membri τ vlceratione hoc māifestum est de melancolica adusta p putrefactionem generata vel calida p colere mistionem. Addit qd sanguinea eit nota τ est manifesta ex color rubeo ex tactu calido cū reliquis signis sanguineis τ est finis lege totam lram nō oportet sumare qz breue est caīz. potest Poni signum distinctiuū a cacessia primo qz in cacessia membrū magis obedit ipressioni qz materia nō est sic grossa sicut in ista scda qz in cacessia stat manifestuz cpatis nocumentum quod cognoscitur ex operibus τ casibus eius hic non necessario.

De cura varicū τ elefantie. 18

e Lefancia quidem In isto ca. dns. A. ponit simul curam varicum τ elefantie. τ diuidit' principali diuissione in tres partes qm ipse primo narrat facilitatez τ difficultatez curationis elefantie ponendo etiaz ipsius aliqualem curam. scdo ipse ponit curaz magis varicum. tertio ipse ponit silitudinem quādaz elefantie cum nodis. scda ibi. Regimē vero varicum. tertia ibi in fine cap. Et fortasse assimilātur nodi τc. prima adhuc i tres qm primo ipse generaliter ponit modū terminationis eius secundo ipse ponit regimē obseruandū in principio ne augeatur tertio ipse ponit modū curatiuū si sit opa curari in ofirmata. secūda ibi. Cū ergo succurrit' tertia ibi cuz āt ofirmat'. De prima pte dixit duo principaliter prio qd. Elefantia qdem maligna ē q̄ parū sanat' τ addit. Et cz quod dimittat' cuz dispositione sua si nō addit dixit secūdo. Qz si puenit ad vlceratione τ timet' corosio non ē aliud nisi vt icidat' radicit⁹. s. est istud oueniētius remediū ad hoc. Pro intelligentia totius capli' ē premotandum quod ponendo curam elefantie ipse multa dimisit ad curam necessaria q̄ ponētur in cura varicum, τ ibidem q̄dam ēt relinqūtur q̄ supponit intellecta in cura elefantie τ hoc qm in cura cōicant quātū ad dietā τ medicinas τ si differāt quātum ad manualē operationē qz vt dictuz supra he dispositōes in cāis corporeis τ primitiuis cōicant differunt soluz in hoc quod varices sunt augumētum venarū tibiarū τ sepe fit aliarum ptium extenuatio τ sic stat ptiuz mēbri magna inequalitas in eleuatione τ depressiōe. In elefantia est augumentū in toto pede equale per pedē intelligendo pedem magnum vnde sicut aliqn fit augumentuz naturale membroruz τ ē lapsus ab optima cōpositione in augumento vt dixit. d. A. scda primi ca. tertio de nicomaco qd ita creuerūt oia sibi mēbra q se mouere nō poterat ita fit ēt augumētū pt naturale aliqn i mēbro τ equalr τ ē q̄tū ad opatōez manualē differāt in cura quoniā varicib⁹ aliqn ē necessaria scissura venarū tātū in elefantia fit aliqn necessaria scissura totius tibie vt videbit' in pcessu. Secūdo notādū q elefantia sp ē difficilis sanationis pp duo prio qz materia talis morbi sp ē materia grossa qz subtilis τ colerica ibidē nō reseruaret' τ ē difficultat resolubilis secūdo qz mēbrū ē debile τ aptū exceptioni materie tū i se tuz pp situm eius ēt qz p motū calefit ipsius vigoratur atractio ex oñti aliqua portio materie resolueret' tñ pp situm membri τ debilitatē eius τ ipso propt motum calefacto cohadunante ad attrahendum vtplurimum plus de materia fluit quā resoluatur

Elefantia

ad hoc adiuuat qꝛ cuꝫ resolutio ñ fit nisi p mãs calidas quarum uirtute mã exacuit que tamen est calida vtˢsupra dictum est ꝛ vtplurimum adusta dubium est ne approximatõe taliũ medicinarum materia ita augeatur quod membrũ ad vlceratõnem ꝛ corrosionem veniat. Et ad hunc sensuꝫ credo laudauit. ypo. vi. affor. cancros curari nõ debere hoc est cum medicis huiusmodi pp timoreꝫ corrosionis licet. G. in cõmento vr̃ intelligere d̃ cura cũ ferro ꝛ sic apparet sententia prime part̃ clara. Tertio notandũ pp dictũ in secundo loco qꝛ licet aliqualis timor esset de corrosione membri ꝛ si. s. color uiridis fiat ꝛ aliqualiter fiat in sensu diminutio non tñ membrũ debet radicitus eleuari ꝛ remoueri qꝛ aliqñ sufficit sola scapellatio ꝛ scarificatio ꝛ uẽtosatio mẽbri posset tñ i tñ membrũ corrodi quod esset membrum radicitus remouendum uerbi gratia pede coroso supra genu posset remoueri tibia vsqꝫ ad genu ꝛ si supra etiã supra ꝛ pp hoc põt legi lr̃a dupliciter primo si sic timet̃ corosio non est aliud supple iuuans nisi vt incidatur radicitus. i. scarificet̃ membrũ radicitus totaliter vel aliter incidatur radicitus. i. in totũ incidatur ꝛ admoueatur membruꝫ lego lr̃am. Elefantia quidem maligna est. s. quantum ad moduꝫ terminationis que parum sanatur ꝛ oportet quod dimittatur cum dispositione sua si non additur. i. non curetur vere cum mecis fortibus resoluẽtibꝰ vel cum ferro pp timorem cãzeratõnis pp causas dictas nisi addatur qñ tunc expedit vti fortibus. non tamen multa qn cum medicis ꝑcedamꝰ blandientibus ꝛ magnificationem ꝓhibentibus vt patebit. Qꝛ si peruenit ad vlcerationem ꝛ timet̃ corosio vel ex se vel imperitia medici non est aliõ s. iuuamentum nisi vt incidatur radicitus dupliciter exponendo vt dictum est.

Cum ergo succurritur ꝛc.

Postquã posuit difficultatem sanationis eiꝰ iaꝫ cõfirmate. Nũc ipse insinuat nobis quid faciendo in principio cum manifestatur ꝛ primo dixit. Cum succurritur ei in principio sui possibile ẽ vt prohibeatur cum euacuatõnibus addit ꝛ proprie cum vomitu laborioso ꝛ cuꝫ eo quod extrahit fl̃a ꝛ melancõia ꝛ cum flobothonia si idiget ea addit deinde. s. factis purgationibus administrẽtur stiptica super pedem. pro intellectu part̃. primo nõndum qꝛ in principio possibilis est ꝓhibitio quoniã in principio non adhuc natura est assuefacta trãsmittere talem euacuationem ad pedem neqꝫ mẽbrum per materiã debilitatum est vnde licet merito situs membri ꝛ dispositionis in atrahendo cũ incipit talis morbus difficulter impediatur tamen possiblle ẽ vt ꝓhibeatur deriuando materiaꝫ que debent fluere ad aliũ locum ꝛ ideo dixit possibile ꝛc. ꝛ quia deriuatio per superiora cum hoc qꝛ materiã aliunde euacuat ẽt diuertit ab oppo. ꝛ non sic diuertit euacuatio per secessum iõ in casu isto laudauit euacuationem cuꝫ vomitu laborioso vt innueret non sufficere vomitũ medicinaruꝫ cõiuꝫ qui fit cuꝫ vomitiuo leui sed oporteret fieri vomitum materiarũ propriarũ ꝛ qñ tales per vomitũ educibiles sunt fl̃a ꝛ melanconia que sua põderositate difficulter euomũtur ideo expedit vti vomitu laborioso tales mãs respiciente notanter igitur dixit cum vomitu laborioso veruꝫ qꝛ materia talis dispositõnis nõ semper est dominans fl̃a vel melanconia sed sanguis vt iussum ẽ qui cũ nõ fit per medicinã vomitiuam proprie educibilis sed p flobothoniam ideo dixit.

Et cum flobothonia Fiat euacuatio si i

diget ea vt in casu dicto. Et hoc tamen non ꝯcludas non fieri debere euacuationẽ per sesseũ ymo etiam illa ꝯuenit sed euacuatio per vomitum proprie ualet maxime in dispositione ad vomendum ꝛ hoc intellexit in illo verbo proprie. Et ex hoc patet prima pars clara. Secundo notanduꝫ qꝛ d. A. in dictis hic insinuauit nobis modũ ꝑcedeñ in cura quoniã primo. Jussit fieri debere euacuationes deinde membrum stiptici ꝯfortari ꝛ materiam repcuti aliter in regularis foret operatio vt alias dictum est lege tu lr̃am.

Cum autem confirmatur

Jn hac tertia parte ipse ponit curam iam confirmate si possibilis est curatio ꝛ prohibitõ ꝛ duo facit primo facit quod dictum est secũdo ipse ponit vnum simplex in hoc casu valens secũdũ quosdam ibi. Et dicitur de prima parte dicit. Cum autem confirmatur parum speratur qꝛ prohibeatur clarum est ex dictis addit. Et si speratur scias qꝛ suma curationis sperate huius egritudinis est assiduando in curatione ꝛ administratio resoluẽtium fortium de secunda parte dixit. dicitur qꝛ alchitrã conferet ei inuiscatum ꝛ linituꝫ. Notandum qꝛ sine ministerio dixit quod sũma curatiõis sperate est assiduatio in curatiõe ꝛ nõ dixit i euacuatione vel digestione vel resolutione sed dixit curatione Et hoc fecit notãter vt inueret nobis maximam habendã diligentiaꝫ in omni instr̃o curatiuo pp difficultatem curationis. s. in sex rebus non naturalibus quãtum ad dietã in medicinalibus etiã cum digestiuis euacuatiuis ꝛ materie antecedeñ ꝛ proprie cum resoluentibus confortañ ꝛ similibus nã ista omnia clauduntur sub isto termino curatio assiduatio igitur in curatione ẽ necessaria in vera cura sperate spialiter tamẽ assiduatio resoluentiũ fortiũ presupositis cõibus quod ẽt notanter dictũ est qꝛ in digestione euacuatõe materie ꝯueniũt morbi materiales non dico cum eisdem in resolutione autem talis materie precipue conuenit applicatio resoluentium fortiũ cuꝫ talis materia vtplurimum fit melãconia uel fl̃a grossũ reperta in extremitate corporis membro debili ꝛ frigido ideo resoluẽtia fortia sunt necessaria ad curationẽ. Et sic patet clarificatio prime lr̃e lege eam. Super secunda parte notandum quod alchitram reperitur dupliciter scriptũ aliquãdo sic ꝛ aliquando scribitur chitram ut patet primo i fo

cañ.ca.de Scherbin ubi dr̄ ꝙ Scerbin ē arbor
albitrã.⁊ est ca.664.Jn ca.aũt 500.Scribit chi
tram qdem ē gumi arboris que noiatur Aserbin
quidam dicunt qꝺ ē gumi cedri non tamen appa
ret sic ex uerbis.d.A.in dictis cap. Sed qcquid
sit gumi calidum ⁊ siccum in quinto rubificat ⁊
cauterizat ⁊ carnem lassam efficit fortem ⁊ dixit
idem.d.A ca.eodem de chitram ꝙ ē medicamen
elefantie ⁊ uaricibus deglutitum ⁊ linitum. Re
gimen uero uaricum ⁊c. Ista est scđa pars prici
palis cap.in qua ipse ꝯtrahit curam harum dispo
sitionum magis ad uaricas.et diuiditur pars pñs
principaliter in duas ptes.quoniã primo ipse põit
curam iparum magis cõm ⁊ familiarem.2o curaȝ
magis disperatam.2a ibi. Q si non ualet aliqd
nisi incissio.prima pars etiam diuidi põt i tres par
tes.quoniaȝ primo ipe ponit regimen obseruãduȝ
satis cõe circa totum corpus.2o ponit qũo operã
dum est circa ipas uenas tumefactas ipm sangui
nem euacuando.tertio ponit quid fiendum facta
euacuatione totius materie in totius regimen ⁊
circa ipas tibias prohibendo ⁊ obseruando a reci
diua.2a ibi.deinde pueni ad istas ⁊c.tertia ibi.de
inde assidue fac.de prima parte dicit ⁊ est totum
clarum. Regimen uero uaricum est qñ oportet
ut euacuetur corpus ex uenis manus.s. quoniam
materia est sanguini mista ⁊ in toto est sanguis re
pletio.per manũ intellige brachium.ratio est qꝛ
fit diuersio ⁊ euacuatio.addit ⁊ euacuentur me
lancolia ⁊ humores grossi.s.cum uomitu ⁊ potio
ne appropriat.addit ⁊ rctificetur regimen in om
nibus sex rebus non naturalibꝰ probibẽdo igrossa
tionem humoꝝ ⁊ adustionẽ.⁊ exemplificat dicẽs
deuitent oẽ ingrossatiuũ.s.maxime in cibo ⁊ po
tu ⁊ carnes grossas ⁊ silia in cibo.⁊ uinum grossuȝ
nigrum in potu.addit ⁊ deuitet motus laboriosos.
maxime intelligitur de motu progressiuo lȝ possit
ad motum oẽm laboriosum ampliari.utȝ ⁊ statio
nem longam.nam talia oia. Cãe sunt uel ẽẽ pñt
uaricum.dixit de 2a parte.⁊ totum clarum ē.dein
de pueni ad istas uenas factis.s.istis cõibus eua
cuationibus.⁊ dixit notanter.deinde.ut denotet
ordinem habendum in cura.qꝛ si fieret flobotonia
safene non p̄suppositis alijs.nullo modo iuuaret.
utȝ qꝛ flobotomia eas ⁊ extrahe totum qꝺ in eis ē
de sanguine melancolico. Et ut supple hoc fiat
ꝯuenienter.addit fac flobotoniam in fine safene.
Et itellige fiat lata flobotonia ut grossus sanguis
exire possit.⁊ paulatine fiat ꝯp̄ssio uenarum tume
factarum deorsum adiuuando eductionẽ ipsius
sanguinis grossi. Et nõ.qꝺ dixit exemplificando
de flobotonia safenaꝝ.ita intelligit hic de floboto
nia uene siatice si uene replete ad ipam maiorem
habeant directionẽ.quoniã ꝯplectior fiet euacua
tio eius cuiꝰ euacuatõm intendimus.de tertia par
te regimen ponendo p̄seruatim dixit.deinde facta
euacuatione pticulari assidue faci omni modico
.s.tp̄ris mondificationem corporis cum eis q̃ sunt
yerapigra in euacuando materias grossas cũ ali
quanto.i.modico lapidis azurli.ut a proprietate

respiciat materiã melancolicã.⁊ assiduetur super
eam.s.euacuationẽ ut corpus seruetur mondum
⁊ non multiplicentur materie.⁊ assiduet potũ epi
timi in aqua casei.s.faciendo infuxionẽ epitimi.
ut.ʒ.ij.in aqua casei per totam noctem.⁊ postea
facta expressione collatura exhibeatur. Hoc do
mesticum est ⁊ singulis duobus diebus exhiberi
põtiõ dixit assiduet: addit ⁊ dimittat motum oio
pȝ.addit ẽt.Et utatur ligatura sup pedes.s.tibias
cum institis supple strictis super ligat calziamen
to stricto subtili.⁊ cõiter fit ex pelle canis.⁊ lau
dant hoc .d.Ab inferiori parte ad superioreȝ.s.a
calcaneo incipiendo usqȝ ad genu.s. proccdendo.
hoc totum fit ad prohibitioneȝ fluxus materie ad
dit.Et hoc.s.toto qꝺ dictum est.administra epiti
mata stiptica ad ꝯfortatõm crurium ne materiã
iterum recipiant proprie post mondificatõm cum
flobotonia ex manibus ⁊ pedibus ⁊ uenis ipis.qꝛ
non precedentibus euacuationibꝰ cõibus ẽt non
euacuata materia propria iconueniret applicatio
stipticoꝝ.qꝛ esset dubium de ipigendo materiam
in membro ⁊ de disponendo ipsam ad putrefactio
nem prohibita trãspiratione.addit.Et cinerẽ cau
lis.est enim fortis exicationis 2o can.addidit Se
rapio ca.ꝓprio ꝙ ita disicatiuus est ut deueniat
ad hoc qꝺ habeat uirtutem ꝯburendi.addit.aut
oleum de oliuis.s.imaturis puluerizata desuper
tamarisco.s.primo facta iniunctione cum oleo.⁊
postea super aspergatur puluis tamarisci in quo
est uirtus exicatiua cum stipticitate forti.addit ⁊
lupinos decoctos.epitimando ⁊ embrocando cum
aquis eius.s.embrocãdo ⁊ epitimando cum aqua
decoctionis lupinoꝝ.totum istud ualet quoniã exi
cat ⁊ abstergit resoluendo sine mordicatõe.ymo
eorum decoctio super cancreuas ꝯfert corruptiõi
earum ⁊ ħ peti estinmeõ.ut 2o cañ.in quas dispo
sitiones facille cadit hec passio.addit ꝯñter.Et fi
mus caprarum ⁊ farina fenugreci ⁊ semen raffa
ni ⁊ semen eruce sunt huius generis.s.ꝙ exicant
⁊ resoluũt.de stercore caprarum dixit 2o can. qꝺ
resoluit scrofolas fortiter.dixit Serapio qꝺ ꝯfert
apostematibꝰ fraudoleñ.sicut sunt apostemata ge
nuum ⁊c.ecce qũo ualet i cãu.de fenugreco dixit
Serapio qꝺ est calidum in tertio ⁊ desicat in pri
mo.unde apostemata dura pauce caliditatis re
soluit ⁊ curat.licet.d.A.2o can.dicat ꝙ ē calidũ
in fine primi ⁊ sicum.silr̄ tamen dixit qꝺ resoluit
apostemata calida flatica ⁊ dura.⁊ qꝺ declinan
tia ad duriciem lenit ⁊ maturat.⁊ ad hanc inten
tionem cõiter utuntur eo pratici ꝺ semine raffani
scribit.d.A.2o can.ꝙ est calidum in tertio ⁊ i ip
so est fortis resolutio ⁊ cum acceto eradicat ul
cus cancreuaꝝ.⁊c.Jdem Serapio 2m.H. Et ibi
multa bona singulariter habetur.Mirabile Ra
sis dicit ꝙ ipse est expertus ꝙ destilauit aquã raf
fani super Scorpionem.⁊ vidit ipsuȝ statim i mol
lem deinde continue inflatum ⁊ per medium cre
pauit.vñ dixit ꝙ confert uenenis sicut triacha.loq
tur de seie.⁊ intelligit maxie in morsibus ueneno
rum.ut patet bene consideranti ꝺ seie urtice non ē

Varices

ꝙ calefacit ſubtiliat ſubtiliatione forti ⁊ reſoluit ſicut ēt ſemen cartami ut alias dictum eſt. Et ſic bene patet q̄ūo iſta oīa ſimplicia ī hoc caſu ualent quibus pōt multipliciter uti medicus approximando ut patet.

Quod ſi non ualet poſita cura magis domeſtica ⁊ per medicinas. In hac parte ipſe ponit curā magis diſperatam per cirugiam. ⁊ duo facit quoniam primo facit hoc. ſ͛o ipſe ponit quoſdam cañ. obſeruañ poſt dictam operationeȝ ſcd̄a ibi. Et oȝ poſt inciſſionem ⁊c. prima adhuc in duas ſecūdū duos principales modos cure per cirugiam .ſ. per inciſſionē dictarum uenarum ⁊ per extractionem ipaꝝ ſcd̄a ibi. Et quādoqȝ extrahuntur cum acu ⁊c. de prima parte dixit. Qꝛ ſi nō ualet aliquid niſi inciſſio quaſi dicat ſi medicine non ſufficiūt ad curationem. ſcinde carnem .ſ. in directo ubi uis facere inciſſionem ⁊ fac apparere uites .ſ. carneȝ excoriando uſqȝ dum uites appareant ꝙ manifeſtabitur qꝛ apparebit qꝛ ſub quoddā album ſicut corda cum erit diſcoperta uena carne ⁊ ſcide eas in longitudine ſua ad euacuationem materie contente que non potuit educi per flobotomiam factaȝ in fundo propter terreſticitatem eius ut dat cautellam in incidendo dicens. ⁊ caue ne ſcindas eas latitudinaliter in integrum aut ex tranſuerſo idem eſt. q͛ fugiant ⁊ noceant qꝛ pars īferior nocebit quoniam forte putrefiet ⁊ corumpetur prohibito nutrimento licet hoc non ſit neceſſarium. quoniā ad illam terminantur alij rami uenarum unde nutriri poterit ⁊ ꝯſeruari pars etiā ſuperior nocebit qꝛ cum erit ꝯtracta non poterit conſolidari ⁊ ſic ſanguis continuo emanebit deorſum ⁊c. Scinde ergo ſcd̄m longum addit Cumqȝ feceris id extrahe totum id quod eſt in eis ex ſanguie ſupple tollerante uirtute addit tātū. Et oportet ut facias currere ex eijs id quod poſſibile eſt currere .ſ. ut prius facias flobotomiam in loco decliui ut ſanguis ſubtilior fluat poſtea remanente groſſo deinde mondifices id ſcindendo ī longitudine quoniam ſic procedendo inciſſione uene ex habundātia ſanguinis non impedietur operatio qꝛ ſanguis erit diminutus per flobotomiam precedētē. Modum tamen clariorem huius operatiōis ponit Albucaſis ca. 60. prime partis dixit ſic. Sectio eius ſcilicet uaricis fit ſecundum hunc modū. Embroca crus in primis cum aqua calida multum. donec reſoluatur ſanguis groſſus ideſt ſubtilietur deinde ſtringe crus infirmi a ſuperiori parte coſſe eius vſqȝ ad inferiorē parteȝ genu cū vita: deinde ſecca venā in loco vno aut duobꝰ ſiccione ampla: intelligit ſm longū: ⁊ facta prius flobothomia iferius qꝛ illa eſt cura regularis: ⁊ iſta coacta deinde trahe ſanguinē nigrū manu tua ab inferiori parte cruris vſqȝ ſurſuȝ: ⁊ a ſupiori vſqȝ iferiꝰ donec egrediat͛ ex ſanguine quātitas quam vides ſufficere ⁊ quā tollerat virtꝰ infirmi: poſtea liga eū ⁊ ſupple cōſolida. Iſte eſt modus icīſiōis ſm Albucaſin.

Et quandoqȝ In hac ſcd̄a parte ipſe ponit aliū modū opandi in hoc caſu cirogicū: ⁊ ipſe eſt extractio ipſiꝰ vene primo facit hoc. ſcd̄o remouet dubiū. ſcd̄a ibi. Et nō licet: dixit ⁊ primo. Et quādoqȝ extrahunt͛ cū acu .ſ. cū ſtillo ſuppoſito ⁊ incidūtur penitꝰ .i. ſcd̄m trāſuerſuȝ: ⁊ oportet tūc vt erradicētur .i. totalr̄ amoueant͛: ⁊ ſic nō nocebūt .ſ. ſi non auferātur pp̄ cāſ dictas ſuperiꝰ: qꝛ .ſ. corrūperēt͛ ⁊c. Addit ⁊ melior extractio eſt cū cauterio. Cauteriū eniȝ meliꝰ ē q̄ȝ inciſio. ratio pōt eſſe qꝛ cuȝ fit inciſio ſine cauterio dubiū eſt de ſupfluo fluxu ſanguinis: ⁊ ſic noceret patiēti ⁊ operāti ſimul etiā qꝛ cauterizādo ſigillat͛ vena in trūco ſuperiore ne ſanguis fluat deorſum.

Et non licet Nūc ipe remouet dubiū. poſſet aliquis dicere cōuenit ne talis opatio ī omni tali diſpoſitiōe cū reliqua remedia nō ſufficiūt: rn̄det ꝙ nō: ⁊ dixit. Et nō licet vt extrahātur niſi rubee nō nigre. In nigris vero fiat id qd̄ deſcripſimꝰ prius de mūdificatione ſupple ⁊ localibꝰ priꝰ dictis ſalteȝ ad ꝓhibitionem augmēti ⁊ malitie earū. Ratio ptis ſumit͛ ex hoc quoniā cū vene ſunt rubee tūc ſtat ī toto notabilis menſura ſanguis laudabilis cū quo ꝯiungit͛ tenor virtutis ad tollerandū dictā opationē: que multuȝ eſt pp̄ dolorē uirtutis ꝓſtratiua: vnde corpora niſi fortia nō ſunt tali piculo exponenda: ⁊ iō in corporibus in quibus tales uene ſunt nigre cum in eis dominetur melancolia ⁊ talia corpora ſunt debilia prohibuit notanter .d. A. in eis fieri taleȝ operationem Sed curanda ſunt ut dictum eſt ſupra.

¶ Modum etiā clariorem huius operationis poſuit Azarinus ca. allegato ſcd̄m hunc modū. Rade crus infirmi ſi in eo ſint pilli multi deinde intromitte ipſum in balneum aut embroca crus eiꝰ cuȝ aqua calida donec rubeat ⁊ exuberent uene. ut exercitetur exercitio forti ſi non eſt ei preſens balneum donec calefiat membrum deinde ſecca cutem in directo uene ſectioue per longitudineȝ aut in ultimo eius apud genu ut in inferiori parte eiꝰ apud calchaneum deinde aperi cutem cum uncīnis ⁊ excoria uenam ab omni parte donec appareat ſenſui ⁊ eſt apparitionem eius qd̄ uides eam rubeam ad nigredinem decliuem. Cum ergo euadit ex cute uides eam albam quaſi ſit corda deinde intromitte ſub ea radium donec quando elleuatur ⁊ egreditur acute ſuſpende eam cum uncio ceco leui deinde ſecca ſectione alia prope illam ſectionem tribus digitis deinde excoria cutem a ſuperiori parte uene donec appareat deinde elleua eam cum digitis ſicut feciſti ⁊ ſuſpende eā cū uncino alio ſicut feciſti in primis deinde ſecca ſectione alia aut ſectionibus pluribus ea ſi indiges illo deinde elleua ⁊ incide ipſam in ultima ſectiōe apud calchaneum. deinde extrahe eam ⁊ elleua ipſam donec egrediatur ex ſectione ſecunda deinde extrahe eam ad ſectionem que eſt ſupra eam ⁊ fac illud donec extrahas eam ex ſectione que ē ſuperior ſectionibus omnibus donec egrediatur tota ⁊ tunc incide eam. Si autem non obedit tibi

ad extrahendum ⁊ elleuandum tunc intromitte acum fillo forti duplo ⁊ liga eam ⁊ extrahe ipam aut intromitte sub ea radium ⁊ reuolue manum tuam ad omnem partem donec egrediatur. ⁊ caue ne incidatur fit difficille elleuare eam ualde ⁊ egreditur super infirmum ex ea nocumentũ. Cũ ergo extraheris eam totam pone super locuʒ uulnerum lanam infussam in uino ⁊ oleo roxato ⁊ cura eum donec sanetur hoc totum est Albucasis ⁊ est clarus modus. Ego tamen habui socium q curauit unum cum acu cirugico isto modo calefacta uena ⁊ stricta superius ut ingrosescat i parte ipsius magis elleuat accepit tenaculam perforatam ⁊ cum ea elleuauit uenam in tantuʒ ut orificium tenaculle occurrat infra uenam ⁊ tunc imposuit acum fillo de serico torto intra orificium tenaculle ⁊ perforauit infra uenam ita qᵭ uena erat superior postea ligauit uenam ligatura forti. postea infra per digitum a ligatura incissit in directo illius cum gauian quod est instrumentum tortum incidens totam uenam per transuersum. postea elleuato crure compressit manibus sursuʒ sanguinem in ea clausum quo euacuato accepit cauterium aliqualiter rotundum ⁊ cauterizauit orificium superius uene incisse postea cum stipticis cõfortantibus subito curatus fuit iste modus ẽ clarus. Alium uidi prius posuit cauterium potentiale supra locum ubi uult facere operationem ⁊ infra quatuor horas facta fuit excara postea mane sequenti cauterizauit cum igne multis uicibus usqʒquo uenit ad uenam postea elleuauit uenaʒ ⁊ icissit ⁊ supra ligauit postea perforauit orificiũ inferius uene incisse que erat etiam causticata ⁊ exiuit sanguis comprimendo in sursuʒ qui erat cõtentus in uena ad bonam quantitatem postea ẽt illam partem cauterizauit ⁊ postea eam curauit excaram ita qᵭ in uiginti diebus uidebatur sanus tamen qꝛ ille magister non erat bene litteratꝰ non fecit purgationes neqʒ flobotomias q̃ in casu sunt necessarie vnde .xx. die inuassit cum fe. acuta cuʒ urinis subiugalibus ⁊ in septima mortuus fuit lʒ ego uocatus ad febrem cum quibusdaʒ alijs quãtum potuerim febri occurui ⁊ erat nobilissimus scholaris legista. Unde notate nunq̃ʒ fiendas tales operationes nisi preparato corpore ⁊ mondificato ⁊ farmacijs si expedit ⁊ flobotomijs. nã in istis modica aduertentia produxit ad mortem ad textum supra.

Et quandoqʒ accidit ⁊c.

Nunc ipse ponit unam contingentiam circa cõsolidationem uulceris artificiose inducti ⁊ breuiter dixit. Et quandoqʒ accidit ut non sanetur uulnus. dũ non ad ultimum peruenitur in mondificatione ⁊ non cucurerunt adhuc humores melancolici grossi. i. non sic euacuati curendo. i. cuʒ forti farmaco educendo ⁊ non leuiter euacuando. ⁊ ideo est qꝛ stante in toto adhuc de humoribus cõtinuo aliquid de eis decurrit ad uulnus propter cõsuetudinem fluxus ⁊ propter debilitatem ẽt ex artificio membri acquisitam ⁊ sic fit impedimentuʒ in consolidatione uulceris. Expedit igitur ad consolidationem complete ⁊ eradicatiue euacuare lege litteram.

Et oportet post incissionẽ

In hac secunda parte huius partis ipse ponit canonẽ obseruandũ post incissionẽ ⁊ duo facit primo facit hoc ℱo ponit correlariũ ℱa ibi q̃ʒobrem. ⁊ dixit prio. Et oʒ post incissionẽ ⁊ extractionem ⁊ cauteriũ ut deuitet id quod generet humoreʒ melancolicum. s. in oĩbus sex rebus non naturalibus maxime in cibo ⁊ potu ⁊ passiõibus aĩe ⁊ assiduet mondificatõm corporis ita ut non generetur superfluitas melancolica ⁊ aduxit duo pericula nisi talis fiat obseruantia primũ est reuersio egritudinis ideo dixit. Quarꝫ fiat reuersio egritudinis si fuerit materiei iter ad ipsam. s. uaricem non strictũ. qᵭ accidere pt̃ facta incissione cum flobotomo uel ẽt facta incissione per longum ⁊ facta ꝯsolidatõe

Sed postea non appositis stipticis supra tibiã aliud periculum est qꝛ prohibitio fluxus materie qᵭ ꝯtingere pt̃ uel propter extractionẽ uenarum uel ꝑꝑ medicias stipticas superpositas ⁊ multiplicata materia que ad illas partes solita ẽ trãsmitti cũ non possit ad membra uillia transmitti mittitꝰ ad mẽbra nobiliora ideo addidit. Et moueatꝰ qᵭ fuit ꝯsueti motus a pedibus. i. qᵭ solebat fluere ad pedes ad membra que sunt sublimiora ⁊ interponit unum ĩpertinens dicens q̃ʒuis in apertõe ⁊ cissione sit timor ꝑꝑ. s. artificiosam operationem ⁊ dolorem sequentẽ deinde ꝯtinuat propositum ⁊ dixit. Et cum non expellitur ad membrũ uilius ꝑuenit ad membra sublimiora. Et ex h dicto inferret correllarium dicens q̃ʒobrem rectius est ut nõ aperiantur neqʒ fiat in eis aliquid nisi post mundificationeʒ ultimã. Istud manifeste sequitur ex dictis ut supra patet lege lr̃am ꝯtinuam.

Et fortasse assimilantur

Ista est tertia pars principalis cap. in qua ipse ponit similitudinẽ quãdam ellefantie cum nodis. vnde ꝯñter fit error in cura ⁊ dixit Et fortasse assimilantur nodi ellefantie qꝛ erratur in eis. s. in cura ⁊ supple error est qᵭ equaliter curantur ⁊ tamẽ non debent eodem modo curari ideo dixit. vnde nodi tanguntur cum ferro. s. scindendo ⁊ excarnãdo glandulam cum kist proprio a carne circundãte ut tertia quarti cap. proprio. Sed ellefantia ẽ sicut diximus qꝛ distinguitur a nodis ut statim dicetur ⁊ ẽt curatur sicut diximus in ca. s̃. Pro intellectu partis est aduertendum qᵭ in ellefantia ꝑꝑ maximam repletionem ⁊ extensionem factam in cute tibie aliquando apparent trombositates quedam materia grossa existente non apta fluxibilitati ⁊ propter aliqualem elleuationem ⁊ duritiem assimilantur tales trombositates nodis differunt tamen a nodis precipue in hoc quia nodi cuʒ digitis tanguntur ⁊ eleuãtur separantur a carne ab omni parte quia talis materia grossa claudiꝰ in proprio receptaculo non sic autem separantur tales trombositates a carne ymo remanent cum

Varices

carne continue. Et ex hoc patet q etiam colligi potest conuenientia aliquando uaricum cum nodis τ differentia ipsarum qꝛ queadmoduz accidit ut nodetur neruꝰ τ similetur nodo ut loco allegato tertia quarti propter ipsum fm partem igrossari τ non fm totum ita contingit τ de uena scdm partem plus ingrossari τ tunc modo fm illaȝ partem assimilabitur tamen differet a nodo in hoc q ñ separatur equalr ab oi parte qꝛ nō scdm lōgū sȝ fȝ dextrum τ sinistrum tantū nodus autē equaliter ex omni parte separatur ut patet τ hoc est quod intendit lego lrām. Et fortasse assimilantur nodi elefantie supple aliquando etiam uaricibus qr erratur in eis. s. in cura qr nodi tanguntur cum ferro. s. ad debitam curam. Sed ellefantia est sicut diximus supple τ uarices quātum. s. ad curā que supra dicta est τ sic est finis capituli. In capitulo igitur primo habuistis difficultatem cure ipsius elefantie qꝛ parum sanatur τ itelligebatur de cōfirmata τ melius est eam dimitti in dispōne sua si non additur. s. in malitiā q̄ȝ q curetur intelligebatur cum medicinis fortibus propter timorem corrosionis sicut ēt dicebatur de cura cancri. Et si puenit ad ulcerationem τ corrosionem non est melius q̄ȝ quod membrum radicitus amoueatur uel ut. s. dicebatur scarificetur qꝛ aliquādo sufficit postea addidit. Q si succurratur in principio maxie cum euacuationibus τ proprie cum uomitu laborioso qd notanter dicebatur qꝛ appropriato materie ut cum euacuationibus fl'a τ mel'am possibile est ut probibeatur in hoc tamen conuenit aliqū fl'a ut stante plectoria τ factis euacuationibꝰ apponantur stiptica super loco qꝛ aliter esset operatio irregularis τ hoc ad probibitionē. Postea addit q in confirmata in qua est fiducia sanatōis q cura perficitur cum resoluentibus fortibus itelligitur premissis euacuationibus sicut supra dictū est τ ibi in cañ laudauit alchitrā pro singulari qd est gumi cedri. Postea ingreditur ad regimen uaricum τ primo cum generalibus remediis fo cū spālibus primo laudat euacuationes cum flobotomia in manibus. i. brachio intelligitur in corpore sanguineo uel in materia sanguini mixta quod tamen ut multum est. Laudat etiam purgationes presuppositis scilicet digestiui s secundum varietatem materie. Ponit etiam obseruationem regiminis in sex rebus nō naturalibus probibendo. s. multiplicationem humoris grossi maxime sanguinis adusti τ maxime in casu uituperat motus laboriosos τ stationem longam in pedes. ita itelligatur p̄cipue de passionibꝰ ai. Quibus suppositis adueniendo ad particulares uenas laudat flobotomiā in fine safene idem intelligebatur de uena siatica si uene tumefacte ab ea ramificātur euacuando totum sanguinem cursibilem τ si supple in totum euacuetur continuatis purgationibꝰ maxime cum yerapigra acuta cum lapide lazulli uel cum magis domestico ut cum potu epitimi in aqua casei. Fiant ꝯsequēter ducentes ad tibiā ligature incipiendo deorsum τ ascendendo procedere super ponendo stiptica confortantia τ exicātia in quo laudat cinerem caulis tamariscos lupinos fimum caprarum τc. Et addit si supple nō euacuetur tota materia euacuando per flobotomiaȝ tunc oportet scindere uenam scdm longum τ supple totum malum sanguinem euacuare τ tunc super ligare que dicta sunt continuando medicinas euacuatiuas τ regimen supra dictum.

Addit qd quādoqȝ extrahuntur supple in integrū cū acu τ incidūtur radicitꝰ τ amouent' τ si ñ amouent' nocebūt pp causas ibidem assignatas τ dixit qd melior extractio est cum cauterio modū utrunqȝ operationis τ incidēñ τ extrahendi. posuit scdm doctrinam Albucasis recurat' si oportuerit.

Et addit unum utile in casu tali. s. qd quelibet talis operatio est timorossa τ debet fieri nisi i uenis rubeis τ non nigris ut inuat qd non fiat nisi in corpore forti τ non debili τ qd talis curatio ulceris aliquando fieri non potest donec corpus ē plene mondificatum. Postea ponit quosdam canones quodāmodo resumendo quod est dictum. ut qd facta tali operatione oportet cauere a multiplicantibus dictos humores quoniā si fuerit iter deorsum ad fluxum liberum fiet recidiua τ si fuerit uia restricta est dubium in materia solita deorsuȝ fluere moueatur ad membra sublimiora τ nobiliora quoniaȝ concludit q rectius est ut nō aperiantur nisi post mundificationem ultimam τ tūc etiam supple fiat obseruatio regiminis ad probibitionem τc. Postea in fine posuit similem elefantie cum nodis τ ꝯsequenter errorem in cura si eodem modo curentur qꝛ nodi tanguntur ferro. s. ad curam τ ellefantie cura est sicut diximꝰ. ita dixi τ de uaricibus posse dici τ sic fit finis huius primi tractatus. Pro aliquali obseruando ordine in discursu harum dispositionum quantū ad essentiam earum τ causas τ signa ꝯsequenter cāz τ postremo ad curā. Sciēdū ē q uarices τ ellefātia i genere sūt morboꝝ oīa gnā morboꝝ icludētia principaliter tñ sunt in genere male cōpositionis qꝛ augumenti vnde uarices sunt augumētum uenarum per tibias protensarum que qꝛ tortuose incedunt per crura ad modum uitis. uites ab aliquibus appellantur cum elleuatione tamē dictarum uenarum cruzium multotiens coniungitur aliaruȝ partium macrefactio propter oppillationem ipsarum venarum vt videbitur. Elefantia autem est innaturale augumentum etiā crurium ferre equale τ per hoc distinguitur a varicibus ecce quomodo hec vtraqȝ dispositio est morbus precipue in compositione. qꝛ i augumēto crurium vel venarum ipsius. Est autem egritudo materialis qꝛ tale augumentum fit propter multitudinem humoris vtplurium grossi in illis partibus intenti qui humor τ si ibidem vt multuȝ multiplicetur per viam defluxus maxime in varicibꝰ tamen non inconuenit vt etiam paulatine ibideȝ per indigestionem τ inpotentiam resolutiue expulsiue agregetur τ precipue in ellefantia. Et ex bis patet quod tales morbi sibi talia membra

determinant unde si alibi q̃z in tibiis uene tume scerent ꝛ ingrossarentur uel alia membra ut bra chia sicut pedes in ellefantia non propterea uari ces uel ellefantia denominaretur sunt igit̃ appro priate egritudines. Cause autem earum maxi me per uiam defluxus ad has duas reducuntur .s. ad debilitatez membri recipieñ ꝛ fortitudinẽ alio rum expellentium debilitas autem recipieñ aut ẽ talis in creatura aut est talis ex tempore in crea tura ex debilitate principiorum naturaliuz uel ex non debita ipsorum adinuicem conuenientia ex tp̃re aũt contingit maxime autem propter malitiã noue complexionis precipue calide que etiam in attrahendo iuuat ꝛ propterea in itinerationibus ꝛ onera portantibus uel propter longam stationem accidunt tales dispõnes qꝛ talia membra fatigata super calefiunt. Exacuitur autem expulsiua supe riorum membroꝝ ipsa irritata aut a multitudine humoris aut ipsius malitia qꝛ necessitate ꝛ irrita te uirtutes naturales sumunt incrementũ malitia autem humoris aut est talis propter acuitatẽ aut propter grossitiem ꝛ uiscositatem accuitas autem licet ut multum cum materia subtili coniungatur tamen etiam aliquando cum grossa ut ĩ materia melancolica per uiaz adustionis cãuta ꝛ quoniaz materia subtilis merito substantie non est disposi ta ut in concauitate uenarum uel in mẽbris mul to tempore reclusa cõtineatur maxime si calida fit. Ideo in causis corporeis causa antecedens ꝛ coniuncta utplurimum est materia melancolica adusta maxime influxa materia quoniam in tali materia est terrestreitas faciens ad permanentiã in membro ex una parte ꝛ accuitas faciẽs ad flu xum propter stimulum expulsiue ex alia ex dictis patet. primo ꝙ cã corporea harum dispositionum non est collera uel sanguis substantialis patet sc̃o ꝙ aliquãdo causa est multitudo sanguinis substã tia non peccans patet tertio ꝙ aliquãdo causa est fl'a grossum cum aliquid differens commiscetur .pꝫ quarto per idem qđ aliquãdo materia melancoli ca difficilis est in causa .patet ultĩo ꝙ materia me lancolica adusta est in causa utplurimum ex quo cunqꝫ humore fiat adusta non tamen putrefacta differenẽ tamen qꝛ in uaricibus materia melanco lica utplurimum est ex sanguine adusto ꝛ in elle fantia ex fl'ate adusto ex alijs aũt causis equalit̃ fit ellefantia uel uarix fm̃ uariam membrorum preparationem ceteris paribus ĩ spẽ materie gros sior apparet materia uaricuꝫ q̃z ellefantie loquor in facta per uiam deflux⁹ qꝛ subtilior materia pe netrat in uenas paruas ꝛ non clauditur in conca uitatibus tm̃ magnis. patet ulterius ꝙ quelibet talis dispositio est morbus cronicus ꝛ tarde termi nationis ꝛ ut multum desperatus ad curam si fue rit confirmatus propter debilitatem membrorum ꝛ multitudinem uel grossitiem materie etiam qꝛ cum tali materia acuitas coniungitur que a medi cinis subtiliantibus ꝛ resoluentibus sepe maliciat̃ unde deterior fiet dispositio ex quo ulterius patet correllarium .d. A. ꝙ si non additur in mali causa

melius est ut non curetur .s. nisi blandiẽdo prohi bendo augumentũ ꝛ maliciam earum patet ulte rius ꝙ in uaricibus ut multum alie partes cruriũ minorantur propter oppillationem ꝛ prohibitõm transitus nutrimenti. patet etiam ꝙ incisis uenis per transuersum membra inferiora extenuantur patet ulterius ꝙ tales morbi utplurimum sequũt̃ morbos cronicos licet sequi possint ẽt acutos per tusim maxime tamen sequũtur egritudies splenis ut patet. Et hec in causis ꝛ pronostico sumatim sufficiant. Signa harum dispõnum sunt dupli cia quedam sunt signa ipãrum dispõnum. quedã signa cãrum. Signa dispõnum per se non sunt .qꝛ ut dixit Rasis ad Almãsorem cap. proprio. Cum uene plene grosse ꝛ diuerso modo curuate ꝛ uiri des .s. aliqualiter utplurimũ In crure apparuerit egritudo que uitis dicitur adesse significatur.

Ecce signa clara uaricum. Cum autez crus uideris totum ingrossatum equaliter ita ut a genu infra fere sit equalitas cum pede ẽt tumefacto ꝛ sit duricies cum collore obfusco in toto crure ꝛ ñ alibi sit tumor tunc ellefantiaꝫ iudicabis. dico no tanter cum colore obfusco ꝛ duritie propter undi miam in qua non apparet color obfuscus. Sed ẽ apostema album molle qꝛ a materia fl'atica mol li dependens dixi ẽt ꝛ non alibi sit tumor ad diffe rentiam cacessie in qua non solum cruris sit tume factio sed ẽt in palpebris saltem apparet qꝛ dicta dispositio uitio epatis toti nocumenti cõicat̃ pue nit ꝙ non necessario in ellefantia coniungitur. ꝛ sic patent signa dispõnum. Signa aũt causaꝝ ꝛ nunquid tales sint per uiam fluxus uel per uiaꝫ paulatine congestionis generate ꝛ si per uiam flu xus nunquid per tusim post alias egritudines acu tas uel cronicas etiam sunt clara ex modo genera tionis earum subito uel tarde etiam ex precessiõe causarum primitiuarum uario modo coadunãtiũ ad membri debilitatem uel ad fluxibilitatem ma terie ẽt ex precessione morborum acutorum uel cronicorum Expedit solum ut ponantur signa materie distinctiua. Signa igitur multitudinis sã guinis sunt rubedo loci caliditas tactus non mul tum tamen accuta sed uaporosa difficultas ad im primendum ꝛ utplurimum coniungitur cũ signis dominij sanguinis in toto ut cum amplitudine ue narum rubore coloris pulsu magno urina rubea obscura ꝛ similibus ex precedenti regimine ꝛc.

Signa autem sanguinis adusti sũt istis similia saluo ꝙ calor membri est ad fuschum magis de clinans ꝛ in tactu color est accutior ꝛ precessit re gimen adustum ꝛ addit Rasis in diuisionibus ꝙ in ista apparet aliquid ex eminentijs. Si uero materia fuerit colera adusta ẽ rubedo magis cla ra ad citrinum aliqualiter declinans ꝛ in tactu ca liditas ẽ magis mordax ꝛ ponderositas mior ꝛ ha bitudo totius collerica ꝛ regimen precessit colleri cum ꝛ adustum ex exercitijs laboriosis ꝛ cibis ꝛ coitu ꝛ similibus adustionem producentibus in collera. Signa autem fl'atice sunt qr tactus ẽ frigidus color cruris albus ponderositas magna

varicos et elefancia

impressio mollis cum habitudine fl'atica τ urina pulsu τ regimine precedente attestantibus fl'ati.

Qꝫ si fuerit mel'ica ex fl'ate stat albedo cū quadam obfuscatione τ aliquali colore remisso tamē τ maior ita imprimendo difficultas τ qđ precipuū est si post regimen fl'aticū τ habitudinē fl'aticam secuta est cā adurens ex fortibus exercitijs uel lōgitudine febris,uel alia similis cā. Si uero materia fiunt melancolica naturalis ꝙ raro contingit pp terrestreitatē materie adsunt multa grauitas color fusus frigiditas in tactu habitudo melancolica cum sanguinis melancolicis. Et si fuerit melācolia adusta ex melancolia tunc color ad uiriditatem declinat cum ponderositate τ aliquali acuitate in tactu τ fuerit ēt trombositas maxime in ellefantia vnde assimilantur nodis τ postremo color denigratur cum reliquis signis proportionalibꝰ p̄cedentibus de habitudine τ de regimine τc. τ maxime si sequetur febres melancolicas τ apostemata splenis τc. Et tu alia discurre τ in his sum contentus breuiter. ¶ Cura aūt duplex regimē. s. ul'e τ particulare vl'e aūt dupliciter attenditur circa duo ut debitum regimen sex rerum non naturaliū ad probibitōm materie antecedeñ in toto,τ s̃o circa materiā antecedentē in toto repertā cū appropriās digerendā τ euacuādum τ tandem cū cōfortatione membroꝝ alterādo ipoꝝ ꝯplexionem malam τ bonam inducendo,particulare aūt regimē maxime uertitur circa materiā coniunctam i uenis magnis tibiaꝝ uel in ipsis cruribus equaliter contentā. In regimine vl'i primo aduerteñ ꝙ qꝛ oīs materia apta fluere ad dicta loca τ ibidem multo tp̄re ꝯtineri ē frigida p̄ter sanguinē,qui ut .s̃.dictum ē,aliquando sola multitudine peccās pōt esse cā. Ideo in oībus p̄ter quā in illa regimē debet ad calidū declinare,qꝛ ēt quelibet alia a sāguine p̄ter eam que pendet a fl'ate grosso,ē melancolica siue a materia naturali siue adusta sit cāta. τ cum oīs talis sit materia sicca,oportet ut regimē ad humidū declinet,in omni igitur p̄ter q̄ꝫ in sanguinea τ fl'atica regimen debet ad humidum declinare,τ in qualibet p̄ter q̄ꝫ in pendente a sanguine,debet ad calidum declinare, In equaliter tñ τ diuerso modo,quoniam in facta a materia frigida siue adustione,ut in fl'atica ul' melancolica naturali,debet regimen notabiliter ad calidū declinare. In factis aūt per adustionē ad remisse calidum τ ad remissius calidū. In factis per adustionem ex humoribus calidis τ ex sanguine uel collera q̄ꝫ ex factis ex fl'ate uel mel'ia,qꝛ regimen notabiliter calidum disponit ad adustionez,iō dicūt quidam ꝙ in melancolia ex adustione collere regimen debet ad frigiduz declinare ad probibitionem adustionis,τ quidaꝫ addunt hoc ēt esse debere propter humorem digerendum,existimantes humorem talem melancolicum esse calidum. Cuius oppositū ego probabiliter credo,ut uidet colligi posse prima primi ca. de humoribus in fcō esse cum sit essentialiter melancolia,cuius est ad frigidum declinare,cum per notabile tēpus p̄manens sit talis,qꝛ forte in uia trāsitus τ generationis facta per adustionem maxime ex calido humore ut est probabile per certum tempus permaneat calida,in processu tamen ut credo remanet frigida, dicerem igitur de tali casu ꝙ intentione habita ad materiam in toto existentem antecedētē iproprie qꝛ aptam transire in materiam proprie antecedētem ut habita intentione ad materiam collericā que habundet in toto aptam per regimen calidū facille conuerti in melancoliam adustam,que postea ad loca declinaret τ fieret coniuncta,tunc regimen deberet ad frigidum declinare. Sed habita intentione ad materiam proprie antecedentem τ ēt coniunctam,que malitia est,τ ꝯsequenter frigida,dico ꝙ regiē debet ad calidum declinare,magis tamen τ minus s̃m qđ materia est secundū se magis uel minus frigida,qꝛ si imaginemur materiam melancolicam factā congellationez ex fl'ate uitreo,tunc manifestum est qđ regimen debet ad calidū notabiliter declinare,sed ubi materia ē ēt melancolica ex adustione p̄ssie collere,tunc regimen debet ad remisse multum calidum declinare, forte tamen in principio ad aliquale signuz. Et est aduertendum ꝙ ubi pro digestione materie esset necessitas regiminis multum calidi,tunc conuenit regimen notabiliter humidum p̄ter q̄ꝫ i fl'ate, qm̄ in materia melancolica per regimen multum calidum nisi notabiliter humectetur,dubium est ne resolutione facta i partibus subtilibus relique partes putrificentur,sed si humectētur equata materia cessat illa dubitatio,τ hec omnia mēti bene tene,quoniā ex his dictis poteris discurrere ad debitum regimen in omni materia,τ ego nō procedā particulariter ad regimen cuiuscunqꝫ materie,qꝛ nimis longum esset,sed solum deueniam ad regimen materie ut plurimū contingent'. s. ad regimē materie melancolice per adustionem ex sanguine in uaricibus,τ ad regimen materie melancolice ex fl'ate in ellefantia quoniam sicut supra dictum est dicte dispōnes ut plurimum a dictis materijs p̄cedunt. ¶ In uaricibus igitur erit intentio ad materiam melancolicam ex sanguine,i ellefantia ad materiam melancolicam ex fl'ate,τ s̃m hunc ordinem credo processisse. d. A. in textu,qđ etiam intelligenti diligenter consideranti manifestum erit.

Si tamen medico per signa predicta inotesceret cām dictaꝝ dispōnum aliam esse,recurrat ad doctores ubi tractant de passionibus melancolicis τ ab illis doctior fiet qūo circa generalia operādū sit cum memoria eoꝝ que premissa sunt pauloante. In uaricibus igitur primo sit aer ad remissum calidum τ humidum declinans. Hoc dico intentione habita ad ipsam materiā uere antecedeñ uel coniunctam. Sed si haberemꝰ itentionē maiorem ad materiam antecedentē uel coniunctam, ut in corpore repleto sanguine probibēdo adustionem in eo,tunc haec deberet ad frigiduz uel siccū aliquāliter declinare,qui si non habeatur sic dispo

cura.

Re. vle

canon

situs secundum naturam, retificetur talis secun
dum artem euaporando cameram uel irrorando
cum appropriatis. unde si intenderemus calefac
ctioni ⁊ humectationi, conueniret irroratio ex
aqua buglosa pro duabus partibus ⁊ aquis uio
larum ⁊ mellisse añ p parte una. Et si ifrigidatõi
⁊ exicatõi, fiat irroratio ex aquis indiuie p duab⁹
partibus ⁊ vna parte aque rosati ⁊ acceti añ: in
ellefantia aũt sit aer ad calidũ ⁊ humidũ satis
declinans habito respectu ad ipsam mãm flaticã
prohibendũ, que faciliter transiret in ipsam mate
riam adustam habito respectu etiã ad ipsã mate
riã iam factam. Sȝ si intentio verteret ad prohi
bitionẽ adustionis, oportet aerem aliqualiter ad
frigidũ declinare. iõ habito oĩ respectu laudo vt
aer ad tempiem in qualitatibus oĩbus declinet.
Elligatur igitur aer tempatus non ventossus
mundus a uaporibus prauis clarus boni odoris, q
si natura talis non existat, fiat artificialiter cũ suf
fumigio facto per camerã vt infra. ℞. oiuz sando
lorũ añ. ʒ. ß. ros. ʒ. vi. ambre. ʒ. i. musci. ℈. ß. ben
albi ⁊ rubei añ. ℈. ij. florũ nenufaris. ʒ. iij. lauda
ni. ℥. i. mastricis turis añ. ʒ. ij. ꝯtundãtur omnia
grosso modo, ⁊ si apparet, addere potes aliquod d
ligno aloes, hoc tñ est pro diuitibus, posito de isto
coclcari medio super prunas, pro paupere ãt fiat
suffumigatio vt infra. ℞. florũ rosarũ violarũ ne
nufaris añ. ʒ. ij. turis masticis gariofferorũ añ. ʒ.
i. ß. misse ⁊ fiat vts. Circa motũ ⁊ quietẽ dico
ꝙ qꝛ quies humectat, ⁊ i materia melancolica in
tentio est humectatio, Ideo laudo qetem supra
exercitiũ, qm̃ ẽt in casu nostro vtraqȝ membra les
sa sunt cura ⁊ lexio conseruatur per malam com
plexionem calidam coadiuuantem ad atrahendũ,
ẽt qꝛ p motũ disponuntur materie ad deorsum cur
sum. iõ in vtroqȝ casu exercitiũ pedum est maxi
me vitandum, ymo ⁊ statio super pedes, verum qꝛ
nisi corpus aliqualiter exercitaretur, dubiũ esset
de multiplicando materias in toto, ⁊ consequent
ab expulsiua membrorũ superiorum ꝯiuncta de
bilitate membrorum inferiorum facile pellerent
materie superflue ad inferiora, vnde nocumentũ
augeretur. iõ ꝯueniens ẽ corpus aliqualiter exer
citari, ⁊ qꝛ exercitium crurium est incõueniens, vt
dictum est, iõ loco ipsius conuenit exercitiũ factũ
cũ fricationibus membrorũ maxime supiorũ, vt
brachiorũ ⁊ spatulerũ. Fiat igitur tale exercitiũ
cum fricationibus leuiter factis p duas horas in
mane ⁊ vnam horã ante cenam, nõ fiat tamen ni
si prius expulsis supfluitatibus cõibus, ⁊ celebra
tis duabus digestionibus, vt stomaci ⁊ epatis, vt
patet cõiter. viiij. horas a suposito cibo preceden
ti, fiant aũt tales fricatiões in aere clause came
re retificato, sicut prius dictum ẽ, ⁊ sint suaues fri
cationes ne si fortes fiant corpore isflato disponãt
humores ad fluxum ⁊ ad adustionem. Laudare
tur ẽt exercitiũ factũ cũ naui. vel suauiter equitã
do licet pp situ membrorũ istud ẽt nõ sit ꝯueniẽs.
Et in hoc ad curam harũ dispositionũ est haben

da oio obseruantia, qꝛ est maxima pars cure, sicut
fortiter pedibus exercitari ẽ maxima causa taliũ
dispositionũ, vt patet in itinerantibus, ⁊ coram re
gibus assistentibus in quibus tales solent euenire
dispositiones, si ẽt talia corpora exercitentur exer
citio manuũ, vt in arte campsoria sutoria vł pecti
natione lane vel alio huiusmodi, in quo brachia
exercitẽtur, ⁊ nõ crura est laudabile multũ, saluo
si esset ars adurens, vt ferraria vel vitrearia, qm̃ p
tales disponũtur humores ad adustionem, que in
casu vitãda sunt. De somno aũt ⁊ vigilijs lau
do ꝙ somnus equetur vigilijs i virtute maxime
in ellefantia, qm̃ supflue vigilie adurũt, ⁊ somn⁹
superfluus disponit ad fla multiplicandũ, q̃ faci
le transit in materiam vere antecedentem. Et lȝ
dixerim ista equari debere in virtute, nõ intelligo
ꝙ quãtum ad tempus sit equalitas, nam semper
ferre vigilia debet esse plisior somno quantũ ad
tempus. Sed somn⁹. viij. uł viiij. horarũ ad pl⁹
in virtute equatur vigilijs horarum duodecĩ, qꝛ
tantum humectantur corpora p illud spacium in
somno quantũ exicantur per vigiliam moderati
exercitij horarũ. xij. In uaricibus tamen breuior
somnus conueniret, ut patet. De repletione
⁊ innanitione dicatur ꝙ innanitio aliqualiter lau
datur, non laudo ieiunium, quia preparat ad adu
stionem, sed notabilem in vtroqȝ cãu laudo parci
tatem, quia minorantur materie apte transire in
adustionem, non est tamen ita atẽuanda dieta ꝙ
si forte oporteret in varicibus post longum temp⁹
quãdo reliqua non ꝯtulissent, deuenire ad ciregi
cam operationem vbi oportet virtutem esse con
stantem, cõtingeret reperire virtutem debilitatã,
⁊ sic non possemus ad operationem deuenire ma
nualem. vt inferus videbitur. Supfluitates autẽ
cões purgẽtur p vomitus leues cristeria, ⁊ suppo
sitoria. De passionibus animi breuiter dicatur
qõ passiones nocent omnes, que faciunt accidere
caliditatem additam ⁊ supfluam, sicut furor. ⁊
Ira, quoniam preparant adustioni, que etiam
faciunt accidere frigiditatem superfluam, sicut ti
mor ⁊ pauor etiam nocent sua frigiditate maxi
me in ellefantia, sed que producunt caliditatem
temperatam ⁊ frigiditatem temperatam tales cõ
petere possunt, vt producentes frigiditatem in va
ricibus, sicut tristitia ⁊ inuidia, ⁊ caliditatem in
ellefantia, vt gaudiũ ⁊ letitia, ita exemplificauit
aly secundo tegni comento. xxxiiij. De anexo
vt de coitu dico quod in pluribus nõ iuuat, tamẽ
in varicibus in corpore sanguineo ⁊ solito tali
euacuationi stante obiecto etiam delectabili in
terpolando iuuat, fiat tamen celebratis duabus
primis digestionibus, ⁊ cum sanguis est in semitta
ad membra, non tamen hoc facimus sub tempo
re precedenti ⁊c. Quantum ad regimen i cibo
⁊ potu primo obseruentur alique regule, prima ꝙ
cibus eorum non sit crudus, sed sit aliqualiter de
se resoluens cruditatem ⁊ uentositatẽ precipue in
ellefantia. Secũda ẽ ꝙ cib⁹ nõ sit grossus imo

varices / elefancia

subtilians grossum ut sit subtilis nutrimenti.

Tertia est quod oia oppillantia in cāu sunt nociua siue oppillent p modum substantie vt grossa viscosa τ inherentia siue oppillēt p qualitates vt sunt pōtica stiptica. Et hoc tamen nō iferat' q̄ apperitiua in casu ꝯueniāt qꝛ preparāt ad discursum humorū τ sic nocēt. Quarta regula omnia fortia frigidā cibaria nocēt. oia etiā vehementer calida p hoc q̄ ad adustionē disponūt nocēt. quinta regula cibaria ꝯueniētia debēt ad aliqualem caliditatē τ humiditatē declinare magis tamē τ minus scđm q̄ supra dictū est de materia diuersa nō sint tñ substantie multū passibilis vel corruptibilis. Ex his regulis potes corelarie inferre i particularibus quibus est vtendū, τ a quibus ē abstinendum. Sit igitur panis eoꝛū frumēti mediocriter fermentat' ēt aliqualiter furfureus vnius diei duorum aut trium nō multū i furno exicatus quē si habere ꝯtigat cruste admoueātur. In carnibus ꝯueniūt carnes galinarū pinguium pullorū iuuenum pdicum fassianorum auicularū montanarū pinguium qꝛ macre vt aliqui uolūt sunt melancolice pp siccitatem. Carnes aūt edorū castratorū iuuenum vitulorū, τ sint ellixate τ non assate. Sed si assate placeant ptes exteriores amoueantur qꝛ aduste nocēt. Euitentur carnes vacine, ircine, caprine, porcine siue sint salite siue nō, bouine ēt τ specialiter salite. Carnes ēt aquatice sunt vitande, τ siluestres animaliū multorū, vt ceruiū leporine precipue qꝛ pue sunt ad humorem melancolicū. Credo q̄ carnes caprioli iuuenis, τ danei iuuenis, τ cuniculorum conueniant. Caseus etiā nocet τ maxime antiquus fortiter salitus. Euitet lentes fabas τ ollera omnia sicca, vt erruca raffanum caules. Euitet omnia multū acria τ salsa m' tū. Pro integra doctrina huius vide. S. tertio interiorū ca. vii. vbi clare τc. Conueniūt oua sorbilia, non tñ multū frequenter precipue in varicibus corporis sanguinei, qꝛ sanguinem nimis multiplicarent. τ hoc itelligatur de cibarijs oib' multū nutritiuis. pisses cōuenientes sunt petrossi τ squamossi nō grossi corporis vtantur pane cocto in brodijs dictarum carnium. valet far collatum cū zucharo brodetū cū zucharo vel cum lacte amigdalarum dulcium, quod i hoc cāu multū ꝯuenit. In secundis mēsis valent amigdale vue passe pinee alique τ fistici, vinū sit nō nitrossū neqꝫ albū subtille penetratiuū sed sit medie substātie ad rubeū declinās mediocris potentie mixtū ēt cum notabili parte zuchari. Et in his sum contentus quātū ad regimen in rebus non naturalibus. Expedito primo pricipali vt circa regimē obseruādum in dieta, iaꝫ cōsequēter restat circa vl'e regimē scđm principale, vt curatio cū medicinis circa cām antecedentem in toto existentē que in se multas includit intentōes, vt preparationem τ digestionē i materia, secundā circa euacuationem diuersiuam τ minoratiuā τ tandem eradicatiuam dicte materie, tertia erit circa confortationē membroꝛū ad generandum materiā laudabilē in toto maxime circa confortatōnē cordis τ splenis τ epatis, vnde dicebat mesue in cura sede ab humore melācolico. Circa oium egritudinū melācolicarū nō est expoliāda ab vno trium regiminū, primum ē regimen circa adequationē cause eius τ ipsius digestionem, τ secundum regimē circa ipsius euacuationē supple τ diuersionē, tertium est regimen cōfortatiuū cordis supple τ splenis vel epatis qꝛ tñ digestio propria materie maxime i ellefantia perficitur cum subtiliatiuis τ calefactiuis τ oppillationes aperientibus que medicie tute nō possunt exiberi remanentibus membris cōibus in stomaco τ itestinis quia tales materie cōes per tales medicinas producerētur ad venas, τ eēnt causa maioris oppillationis. Ideo regulare ē primo tales materias cōes euacuare cū cristerijs vel materia secessiua. In casu igitur, vt in ellefantia ꝯueniret cristere vt i fra. ℞. maluaꝝ mercurialis bletis añ. M. i. camomille furfur' frumēti añ. M. s. buliant i debita quantitate aque vsqꝫ ad debitā cōsumptionē que debet esse parua, τ de collatura sumatur libra. i. s. cui addatur cassie fist. ℥. i. s. mellis roxati pul' zuchari añ. ℥. s. cū. ℥. iij. olei cōis vel seis lini, τ. ʒ. ʒ. salis, τ fiat cristere, τ in uaricib' loco bletis τ camomille ponerem matrem uiolarum cum ordeo, cū modico olei violati loco olei de semine lini, per superius vero exiberi potest potio vt i fra. ℞. cassie nouiter extracte de canis. ʒ. τ. sirupi violati. ℥. i. s. in varicibus, vel mellis violati in ellefantia loco sirupi violati cum decoctiōe prunorum tamarindorum sebesten uiolarum ordei q' sufficit in uaricibus, τ in ellefantia addatur parum anisi τ feniculi in decoctione, τ fiat potio. Facta autem uentris lenitione ueniendum ē ad propriam materiam antecedentem. Et quia i ellefantia duplex est materia antecedeñ scilicet materia flatica τ melancolica ex flate ad hanc utrāqꝫ in digestiuis τ euacuatiuis debet esse intentio in ellefantia. In varicibus autē etiā est duplex materia antecedens ut sanguis super calefactus in uia ad adustionē τ melancolia sanguinea igit' τ in varicibus ad vtrāqꝫ debet esse intentio τ qm̄ he intentiones contrarijs quodāmodo perficiuntur ut supra dictum est obseruabimus regulā. d. S. prima amforismorum in comento conff. humide diete τc. ubi dixit. In his ergo duobus contrarijs oportet ut fortior medicetur prius aliter tamē non negligatur sicut τ idropici cum febricitāt τc.

In uaricibus igitur quia maior intentio in materia antecedente est preuidere ne sanguis in' melancoliam per adustionem transeat τ cū frigidis completur quam sit ad ipsam melancoliam que cum aliqualiter calefacientibus digeritur ut supra dictum. Ideo cū digestiuis in casu appropriatis he intentiones secundum hunc ordinem saluabuntur. In ellefantia non est tanta diuersitas in intentionibus tamen est aliqualis que etiam in appropriatis obseruabitur digestiuum ergo in uaricibus conueniens τ domesticum esse tale.

Recipe. sirupi accetoxi. ℥. i. sirupi de fumoterre

℥.ß.aquarū indie fumiterre ⁊ buglos.aā.℥.i.miſ
ſe ⁊ ſi materia eſſet groſſior ⁊ in corpore ſenili vł
in yeme loco ſirupi accetoſi ponerē oximel ſim
plicis poſſem ēt facere iulep ex aquis appropria
tis pro delicatis vt in fen. ℞.aquaꝝ cicoree lupu
lorum buglos.⁊ fumiterre aā.℥.iij.aceti albi.℥.
i.⁊ cum zucharo albo debite quantitꝰ clarificetur
iulep. In elefantia aūt ꝯueniret ſirupus vt in
fen.℞.oximelis ſimplicis.℥.ij.ſirupi de biſantijs
℥.i.mellis roſati.℥.ß.aquarū meliſſe buglose ⁊
feniculi aā.℥.ij.clarificetꝰ pro duabus vicibus ⁊
romatizetꝰ cum modico croci poſſent fieri iulep
ex dictis aquis ſcđm modum ſupradictū. Et iſtis
ſirupis vtatur.vi.vel ſeptez vicibus maxime i ele
fantia ꝑꝑ indiſpoſitionē humoris anteq̄ȝ fiat eua
cuatio in humore neqȝ in principio vti debemus
fortioribus digeſtiuis qꝛ in qualibet materia groſ
ſa eſt habenda cautella ne fortia digeſtiua ⁊ ca
lefactiua ſubdito aplicentur ⁊ precipue in melan
colica ymo oportet gradatim materiā equare pri
mo ſubtiliando ſi ſit viſcoſſa vel humectādo ſi ſit
melancolica ⁊ conſequēter exhibere aliquid reſo
lutionē faciens cum mediocritate ⁊ proprie eius
quod habilitatum ē vt ſonant mentes.d.A.preci
pue ⁊.Meſue in ca.de melia ⁊.A.ēt ca.eodem
⁊ prius remiſſiora deinde fortiora. Et cum mā
iam digeri manifeſtatur tunc exhiberi poteſt ſo
lutiuū ēt ſatis debile in principio ⁊ reguletur pre
cipue in elefantia etiam habita intentiōe ad ma
teriam ipſam iam melancolicā factā ſm canonē
ēt ipſiꝰ meſue iō cura cū dixit ſic ⁊ ſūt v̄ba aurea

Regimē euacuantium materie.ſ. melancolice
cōplent tria cōſiderabilia in euacuatione huiꝰ ma
terie obſeruāda.primum eſt vt non ſemel ⁊ labo
rioſaȝ ⁊ ſubitā faciamꝰ euacuationē:ſed ꝑ interual
la habentē temperiē vt natura euacuationem ⁊
nō euacuatio naturā regulet:hoc eniȝ eſt p̄ceptū
Ipo.Subita eniȝ ⁊ violenta operatio vix a natu
ra regulatur:⁊ eius operatio eſt ſicut impetus flā
me que ſubito in ſubtile agit ⁊ debile:⁊ pretergre
ditur groſſuȝ:opus vero moderati caloris ē equa
liter in vtrāqȝ partē rei eliſſabilis:⁊ aſſabilis age
re.ſcđm cōſiderabile eſt vt euacuatiuū ſit cōmen
ſuratū non excedens mediocritatē:ſed ſit extēſio
eleuatōnis eius nō recedens aut modicū recedēs
a gradu medicinarū lcolumiū. Et tertiū cōſidera
bile eſt vt nō expolientꝰ ſolutiua a rebus leuitiuis
⁊ humectatiuis hoc.n.eſt qđ opatōnē bonificat.
Et hoc ē cōe oium egritudinū melancolicaruȝ vt
predixerat. Euacuatiuū igitꝰ ꝯueniēs in varici
bus habēdo maxime intentionē ad mundificatio
nē ſanguinis eſſet ſumere.℥.vi.vel.vij.decōnis
capilli veneris quā ſcribit meſue diſtictiōe ſeptia
in principio ⁊ habita intentōe an materiā aduſtā
magis ꝯuēirȝ ꝺcoctio fumiterre ibidē poſita.poſ
ſet ēt fieri ſolutiuū appropriatū ſcđum hunc mo
dū.℞.aque deſtilatōis fumiterre ⁊ buglose aā
℥.ß.tamarindorū floꝝ fumiterre ⁊ ſene aā.ʒ.ij.
⁊ in fine decoctionis addatur Epitimi ⁊ cuſcute
aā.ʒ.i.ß.⁊ poſt parū dimittantur ad ignē ⁊ dimit
tantur tepefieri deinde manibus fricentur ⁊ collē
tur ⁊ in collatura diſſoluātur Caſſie extracte.℥.
ß.⁊ item collentur ⁊ addantur diaſene.ʒ.ij.⁊ plꝰ
⁊ minus ſcđum neceſſitatem hoc eſt appropriatū
vt pȝ. Si autē eſſet intētio ad materiā fl'aticā
⁊ melancoliā ex fl'ate vt in elefantia ꝯueniret ſo
lutiuū leue i principio poſt indigeſtionem vt i fen
℞.polipodij.ʒ.ij.turbit.ʒ.i.agarici electi miſti
cum oximele.ſ.ʒ.ß.ſallis geme.ʒʒ.aā ǵ.iij.infun
dantur in aquis buglos.feniculi fumiterre aā.℥.
i.ſeri caprini.℥.iij.dimittantur in infuſione ꝑ ho
ras.xij.poſtea fiat collatura i qua diſſolue caſſie
℥.ß.diacatolicōis nō acuati cum diagredio.ʒ.iij.
miſſe fiat potio.In hoc ēt caā poſſet.in hoc etiaȝ
poſſet exhiberi diaſene cōe ſine diagredio dando
ʒ.iij.vel.iiij.ſm diſpoſitionē ſapientis ⁊ poteſt for
mari bolus vel poteſt fieri potio cū aquis ſupradi
ctis poſſes ēt formare pill'as i cāu iſto ſatis leues
ſecundū formā vt in fen.℞.ierepig.℈.ʒ.iij.aga
rici electi.ʒ.i.mirabolanoruȝ chebulorū ⁊ indoꝝ
aā.ʒ.ß.florū buglos.⁊ boragis aā.℈.i.cū ſirupo
de Epitimo fiant pill'e de quibꝰ exhibebis.iij.vł
plus uel minus ſecundū qđ apparebit. His expe
ditis uideñ ē de flobo.ſi ꝯueniat uel non ⁊ ſi ꝯue
niat unde fieri debeat. Pro prio dico dubiū eſſe ſi
materia melancolica ꝯueniat ꝑꝑ quoſdā textꝰ q
videntur ꝯ̄dicere.nā ē textꝰ i p̄n.ca.ꝺ cura q̄rtane
pria quarti verū omnibꝰ ſpēbus ſuis ſunt inditia
in quibꝰ cōicant:⁊ id eſt ꝙ ipſe omnes minuūtur
in principio. Poſtea paulopoſt dixit. Et quando
nō neceſſaria ē flobothomia:tūc flobothomia eiꝰ
ē nocēs inquātū debilitas:⁊ inquātū educit cōtra
rium melancolie:⁊ inquantū mouet humores ad
exteriora. Poſtea verſus finē capl'i dixit. Cū ergo
digeſta eſt egritudo tūc bonū eſt flobothomare
ex baſilica:etiā poſt quando vituperauit triacas
ante digeſtionē dixit. Et in fine eius ſi neceſſaria
fuerit flobothomia aude ſuꝑ eā. Ecce ponit eā
timoroſaȝ:neqȝ cōuenire niſi poſt digeſtionem ⁊
euacuationeȝ:⁊ tamē ex prio textu habeatꝰ ꝙ in
principio:⁊ alibi multotiēs inuenies i dictis aucto
rū ſupra hoc varietatē nō curo adducere propter
euitare prolixitateȝ. In ſuma ad tolendam con
trouerſiā dicerē:prio ponendo vnā diſtinctionem
ꝙ talis materia melancolica vel eſt peccās i toto
vel in particulari mēbro in toto dupliciter:qꝛ vel
intra vaſſa magna:⁊ in quartana cōtinua:vel in
totiꝰ ambitu:vt in lepra. In particulari membro
etiā dupliciter:qꝛ vel in mēbro notabili:vt in cere
bro.vel ignobili vt ſplene:vel in tibijs vt caſu no
ſtro:⁊ quelibȝ talis aut eſt ſanguini mixta:⁊ a cō
plexiōe ſanguinis nō notabiliter remota:aut ecō
tra etiā aut coniūgitur i corpore pletorico ſangui
neo cū alijs cōdictionibus flobothomiā promouē
tibus aut nō. Alia diſtictio talis flobothomia aut
intenditꝰ ratione euacuationis dicte materie:aut
gratia prohibitionis generationis ⁊ multiplicatio
nis eius ſȝ has diſtictōes ponerē iſtas cōcluſiōes.

Prima ſtante materia melācolica intra uaſa
magna nō remota a nā ſanguinis ⁊ cōiungatur

elefantia

in corpore sanguineo cum alijs ɔditionibus flobothomie nõ cõtradicendũ tunc cõuenit flobo. ⁊ in principio apparet qꝛ per flobo. prohibetur multiplicatio melancolie euacuando sanguinem aptuꝫ faciliter in melancoliam transire conclusionẽ itellexit. d. A. loco allegato i primo textu cũ dixit verum omnibus spẽbus suis sunt iuditia in quibus cõmunicant ⁊ id est vt ipse omnes minuũ in principio. i. omnibus spẽbus quartanaruꝫ a quacũqꝫ materia pendentium conuenit uel conuenire põt ut minuatur in principio ut in casu ɔclusionis habita intentione principaliter non ad materiam ꝓpriam sed ad antecedeñ quia in quarta a mel'ia naturali procedens si contingatur cuꝫ conditionibus dictis competit flobothomia vtꝫ similiter in ceteris ut discurendo patet secunda conclusio.

Stante materia melancolica i totius ambitu ɔiuncta multitudine sanguinis in uenis cum condictionibus positis in alia ɔclusione competit flobothomia ẽt in principio patet ɔclusio hec ut precedens intelligẽti hanc ɔclusionẽ intellexit. d. A. tertia quarti tractatu tertio de cura lepre in principio ca. cum dixit. Et cuꝫ tu uerificaueris ꝙ illic. i. in vasis cõmunibus est sanguis plurimus corruptus. i. nõ elongatus a natura mel'e aduste sed in via ad eam. Tunc oportet vt incipias ⁊ flobothomes. flobothomia vltima ⁊ si non aliunde saltẽ ex manibus ⁊c. tertia ɔclusio. Stante materia mel'ia peccante in particulari membro maxime principali ⁊ cerebro existeñ in toto habũdãtia sanguinis non separati multũ a natura mel'e cũ conditionibus vt supra ɔuenit etiã a principio flobothomia ⁊ hac intentione hita ad prohibitionem generationis mel'ie pꝫ ɔclusio vt precedeñ. Et hãc conclusionem intellexit. S. tertio iterioꝝ ca. vij. cum dixit. Cũ videris materiã mel'icam esse clausam in corpore. s. bene ꝑmistã cum sanguine flobothoma venã mediã que colligantiam habet cuꝫ baxilica ⁊ cefalica ⁊ est cañ primus ⁊ loquebat᷑ in cañ passionis melancolice que ẽ passio cerebri hãc ẽt ɔclusionẽ intellexit. d. A. prima tertij de cura melancolie cum dixit. Euacuatõ quidem ita facienda est. Nam si vides venas plenas qualitercũqꝫ sit tũc collera nigra ẽ sanguinea i. sanguis nõ notabilit᷑ differet a natura melancolie. Flobõmia ergo ex nigra ymo oportet secũdũ omnem dispositionem. s. huiusmodi. i. in quocũqꝫ membro peccauerit mel'a stante tali dispositiõne venarũ vt a flobothomia incipias ⁊ sic ampliat᷑ ẽt ɔclusio ꝑ idem fundamentũ peccante materia in alio mẽbro a membro pricipali quarta ɔclusio.

Habita intẽtione ad euacuandũ materiã melancolicam propriã peccantẽ per flobothomiaꝫ siue sit in toto peccans siue particulari mẽbro non ɔuenit flobothomia nisi precedẽte digestione ⁊ vt plurimũ facta de materia minoratiua euacuatõne cũ farmaco. Ista ɔclusio rõne declaratur qm̃ mel'ia vbicũqꝫ fuerit nõ digesta sed cruda elõgatur notabilr̃ a natura sanguinis ⁊ frigida ⁊ sicca existens imobilis reddit᷑ ⁊ inepta euacuationi ꝑ flobothomiã igitur talis añ digestionẽ nõ est per flobothomiã euacuãda. Et confirmatur qꝛ facta flobothomia materia melãcolica idigesta exeũte fit sanguis ⁊ humoꝝ calidoꝝ euacuatõ quoꝝ ꝑñtia disponitur mã digestioni ⁊ ꝑ eoꝝ euacuationeꝫ incrudatur ipsa tamẽ mã melãcolica nõ euacuatur cũ per talem euacuationẽ nõ sit apta ɔueniẽter euacuari igitur ⁊c. Et qm̃ materia melancolica in morbis ꝓportionalibus vtplurimũ multitudine peccat ⁊ non redditur apta a virtute cõueniẽter digeri nisi ṽtute ꝑ exoneratõnẽ alleuiata ꝙ ꝑ euacuationẽ minoratiuã ꝑficitur. Jdõ concludit᷑ ꝙ vtplurimũ nõ dꝫ fieri talis materie euacuatio ꝑ flobothomiã nisi ꝑcedente euacuatione minoratiua eiusdem cũ farmaco hec ɔclusio ẽt ẽ de mente. d. A. locis supra allegatis cũ dixit. Cũ ergo digesta ẽ egritudo tc bonũ ẽ flob. ẽt cũ addidit. Et in fine eius si necessaria fuerit flobothõia qꝛ si sit facta digesta mista sanguini ⁊ cõuersa ad naturam eius. Aude super eam. innuit ꝙ si aliter fiat flobo. ad intentionem euacuationis materie melancolice ꝙ nõ sit digestio in materia tunc timorossum est ⁊ nociuum possem alios textus pro hac conclusione adducere sed isti sufficiant. Cõfirmatur etiam conclusio experimento quoniam vt refert Gulie. placentinus. Si aliquando fecit flobo. ad euacuationem dicte materie non precedentibus alijs particularibus euacuationibus nõ tantum successit dixit enim sic. Jn veritate dico ꝙ tempore meo non inueni magnam vtilitateꝫ in flobo. que fit in melancolica ex quacũqꝫ causa fit nisi hoc modo vnde pꝰ duas uel plures purgationes antecedentes cum rebus respicientibus ⁊ educentibus materiam melancolicã materialem vel adustam uel alium humorem conuersum ad naturale melancolie absqꝫ adustione. Et ideo ẽ quia flobo. euacuat sanguinem calidum ⁊ humidum resisteñ humori melancolico ⁊c. Ecce ɔclusionem uerificatam experimento doctoris. Cõcludo igitur ꝙ si corpus a quo fienda est euacuatio per flobo. fit multum sanguineum ⁊ conuertatur ad naturam melancolicam fiat flobo. in ipso principio ad minorañ dictum sanguinem ⁊ ad naturam alleuiañ ut digestioni mel'ie possit melioꝛ intendere. Sed si non sit sanguineum neqꝫ materia mixta sanguini ut cõmuniter est in principio morborũ melancolicoꝝ flomia in pricipio facta est multum nociua ꝑꝑ eius ineptitudinẽ ad taleꝫ euacuationeꝫ. ymo laudabile est ꝙ ẽt facta digestione in materia cũ dꝫ fieri euacuatio mel'ie per flobo. ꝙ corpus bene exercitetur ⁊ nõ fiat nisi ad minus trãlacta hora tertia diei ad bene comissendũ melancoliã cum sanguine ut cum sanguine simul euacuet᷑ ⁊ proinde laudant auctores flobo. talem fieri debere latam ⁊ ẽm hanc dicissionẽ poteris glosare ⁊ concordare textus si contrarij apparebũt. De qua vena fieri debeat sic dico breuiter quod ubi intendamus minorare materiam cõmunem ne transeat in antecedentem flobothomia fiat stãte i toto nocumẽto de baxilica dextri

43

lateris sed si fuerit in particulari membro fiat de
baxilica oppositi lateris corpore pletorico existeñ
⁊ si corpus non fuerit repletum multũ fiat de ue
na magna eiusdem lateris. Sed si nolumus
euacuare materiam propriam fiat de saluatella
sinestra stãte i toto nocumẽto ⁊ si in pticulari mẽ
bro fiat de baxilica uel de saluatella eiusdẽ aliqñ
in safenis pedu3 ⁊ multũ laudat ⁊ aliqñ in salua
tella manus virtute debili exñte ⁊c. In propo
sito igitur nr̃o qꝛ in varicibus mã peccãs ẽ mel'ia
cuius radix fuit sanguis dico qꝫ vtplurimu3 cõpe
tit flobothonia diuersiua ⁊ euacuatiua ⁊ si cõiun
gant pretorie cũ sanguine in via ad adustionem
prĩo fiat de baxilica destra flobothonia in pricipio
postea facta digestione ⁊ euacuatione minorati
ua fiat 9ñr euacuatio per flobotomiã saluatelle
⁊ fiat paulatina postea vlteriꝰ facta digestiue rei
teretur vel in brachio vel in manu. Ideo in cura
varicum auctores laudãt flobotomiã. In ele
fantia autẽ qꝛ radix materie ẽ vt plurimu3 fl'a o3
fl'a euacuare ⁊ diuertere ⁊ hoc 9ueniẽter fit per
vomitum ideo auctores precipue in casu isto lau
dãt vomitũ fieri tñ aliqñ necessaria est flobotho
mia saltem ad uirtute3 aleuiandũ. Ideo dixit .d.
A. in principio cure elefantie. Cũ ergo succuritur
ei in principio sui possibile est vt ꝓhibeat cũ eua
cuationibus ⁊ proprie cũ vomitu laborioso ⁊ cu3
eo qð extrahit fl'a ⁊ cum fl'a. si indiget ea. Ex
hoc tñ nõ collige qꝫ in principio cõpetat vomitus
laboriosus. Sed hita intentiõe ad materiã ꝓpriã
euacuãdã qð non fit in principio bene cõpetit la
boriosus vomitus in principio aũt in vtroq3 casu
cõpetere põt vomitus leuis vt in fen. ℞. aqua or
dei decõis aneti. ʒ. viij. oximelis. s. in elefantia vl'
sirupi acetoxi. s. in varicibꝰ. ʒ. ij. sumatur tepidũ
⁊ post duas tertias hore cũ intentione uomẽdi im
posito digito in gulla3 fiat vomitus. factis ⁊ expe
ditis iam digestis leuibus ⁊ minoratiuis ⁊ ordina
ta flobothonia ponenda sunt digestiua fortiora ⁊
euacuatiua. In varicibus igitur digestiuum
fortius fiat vt in fen. ℞. sirupi de bisantijs cũ acce
to. ʒ. ij. sirupi violati cõpositi sirupi ð epitimo añ
ʒ. s. aquarũ buglo. mellisse boragis ⁊ lupulorum
añ. ʒ. ij. s. misse pro duabus vicibus clarificetur
⁊ romatizetur cũ modico macis. Ad hanc ẽt itẽ
tionẽ valeret sirupus vt i fen. ℞. aquarũ buglox.
lupulorũ fumiterre añ. ʒ. v. aque docõis Timi ⁊
Epitimi ⁊ capillorũ veneris añ. ʒ. ij. florũ borag.
bulox. ⁊ violarũ añ. M. i. ligni Aloes sandellorũ
alborũ ⁊ nigrorũ añ. ʒ. i. buliant oĩa simul parum
⁊ demittant sic per die3 naturale3 postea facta
collatura cũ zucharo albo addito modico aceti si
ropizetur postea. ℞. foliculorũ sene. M. i. Timi
Epitimi fl'orũ boragis ⁊ buglox. añ. M. s. omina
simul pistentur ⁊ in saculo ligentur ⁊ in sirupo su
spendantur ⁊c. Sirupus ẽt in casu fortior quo vl
terius in ꝓcessu vti possumus fiat in fen. ℞. fl'orũ
boraginis ⁊ buglox. florũ fumiterre ⁊ violaru3 ac
melisse añ. ʒ. ij. liquiritie corticũ citri passularum
enucleatarũ seis bombacis anexi ameos añ. ʒ. s.

scolopẽdrie scariole capillorũ. v. endiue ⁊ cicoree
añ. M. i. maiorãe baxilicõis camedreos añ. M.
s. Stichados ara. sene Epitimi añ. ʒ. s. pruna nu
mero. x. buliãt in aqua sufficienter ⁊ collentur ⁊
collature addatur succi buglx. ⁊ pomorũ dulciũ
añ. ʒ. s. ⁊ sirupizetur cum zucharo albo ⁊ romati
zetur cu3 croco ⁊ sandolis ⁊ si volueris facere do
mesticũ fiat vt in fen. ℞. sirupi de bisantijs sirupi
de pomis scðum mesue in ca. de soda melancolica
añ. ʒ. ij. sirupi de epitimo. ʒ. i. aquarũ cicoree sco
lopendrie lupulorũ ⁊ fumiterre añ. ʒ. ij. s. misse ꝓ
tribus vicibus clarificetur ⁊ romatizetur vt supe
rior. In elefantia aũt fiat sirupus domesticꝰ vt
in fen. ℞. sirupi de Epitimo. ʒ. ij. oximel'. s. sirupi
de fumoterre añ. ʒ. s. aquaru3 feniculi cuscute ⁊
⁊ scolopendrie añ. ʒ. ij. misse pro duabus vicibus
clarificet cum modico croci ⁊ cinamomi: vel fiat
magistrale sb hac forma. ℞. radicũ feniculi spar
gij brusci polipodij quinq añ. M. s. timi epitimi
cuscute semen scolopẽdrie extremitatũ tamarisci
florũ boraginis floru3 buglox. añ. ʒ. i. hec omnia
buliant in libr. iiij. aque vsq3 ad cõsumpt tertie
partis ⁊ dimittantur sic in infussione per diem ⁊
postea fiat collatura ⁊ collature adde aque lupu
lorum boraginis buglox. ⁊ melisse añ. ʒ. ij. ⁊ cum
sufficieñ quantit mellis ⁊ acceti parum ⁊ fiat siru
pus de quo sumatur cum aquis melisse absenti ⁊
appij. Et si velis domesticum fortiorem quo vti
possis magis in processu sic fiat. ℞. sirupi de Epi
timo sirupi acetoxi. compositi sirupi de Timo añ
ʒ. s. aquarum scolopendrie melisse ⁊ bethonice
añ. ʒ. i. misse clarificetur duplicando ⁊ romatize
tur vt supra cũ cinamomo potest ẽt aliter fieri vt
℞. radicũ quinq3 diuiriticaru3: radicu3 acori ⁊
raffani corticu3. radicu3 caparis añ. ʒ. j. corticu3
mediani: arboris frassani ⁊ tamarisci añ. ʒ. s. flo
rum genestre ⁊ capillorũ vener. florũ melisse añ.
ʒ. ij. camedreos scolopendrie eupatorij absintij
añ. M. s. sticados aramatici. ʒ. s. buliãt in aqua
cõuenienter cũ radicibus multa bulitione floribꝰ
herbis modica bulitione scðm arte3: deinde facta
collatura cum melle ⁊ zucharo equaliter: ⁊ modi
co aceti fiat sirupꝰ debite decoctus qui postea ro
matizetur cum mace cinamomo croco parum
positis in petia infussa in eodem ⁊ exhibeatur cũ
aquis scolopẽdrie melisse ⁊ Eupatorij. Et istis
sirupis potes vti in toto processu aliquando fortio
ribus aliquando minus fortibus ⁊ aliquando fa
ciendo Julep propter dillicatos cum aquis desti
lantis ut supra. Et consequenter cum his facta
degestione debemus iterato materiam euacuare
etiam gradatim cum minus fortibus post cum
fortioribus. Et quoniam in hoc posset error no
tabilis comitti utile erit si simplicia tales mate
rias euacuantia secundum gradus in fortitudine
⁊ debilitate conumerentur, quia ex istoru3 cogni
tione poteris ad solutiua conuenientia procedere
de solutione istorum ⁊ gradibꝰ reperio apud doc.
diuersitatem. Nam Auerois in canticis secunda
parte prime partis pratice comento. xij. sic dixit.

fortioꝛ ex his medicis ē lazurꝰ post ipsuz epitimꝰ
post ipsum polipodium post ipsum mirabolani in
dij ⁊ kebulli sene autē ⁊ fumusterre educunt hu
moꝛes adustos. Addit ego nō reperio buglox. itez
educētes mellꝫam nihilominus ē ex resistentibus
ei. Ex isto habens diuersas medicinas ualētes
i melꝫia naturali ⁊ melꝫia adusta ⁊ gradus ipsaruz.
neqꝫ in his conumerantur Timus, neqꝫ lapis Ar
menus. habeat ēt uarietatem in soluendo obser
uat mesue in simplicibus suis quando laudat epi
timꝰm polipodium in melꝫia naturali, sene autez
⁊ fumumterre laudat in melꝫia adusta. Mirabo
lanos indos dicit ualere in utraqꝫ melꝫia, ipse pōit
lapidem armenō valere in materia melꝫica cum
considerando moꝛbos quibus ualet. d. A. secundo
canꝫ non facit caplꝫm de lapide Azulo sed bene de
lapide armeno ⁊ in isto ca. tamen dixit ꝙ i soluē
do melꝫiaz fortioꝛ est lapide azuli, ⁊ ꝙ similatur in
coloꝛe azuli, ⁊ ꝙ eo vtūtur pictoꝛes ⁊ tinctoꝛes lo
co azuli. Et Serapio nō facit mētionē de lapide
armeno sꝫ de lapide azuli dixit ꝙ lassat humoꝛes
melancolicos ⁊c. de Epitimo dixit. d. A. ꝙ soluen
do educit melancolicā fortiter ēt flꝫa, ⁊ ꝙ potio. i.
decoīto est quatuoꝛ aureoꝛuz dixit de mente alio
ruz ꝙ si bibatꝫ sumatꝫ in sꝫba pōdus est aureos. ij.
ʒ. ⁊ decoctum vsqꝫ ad quattuoꝛ, dixit Serapio de
mente abis ꝙ educit ma. intellige naturalem ꝫm
Dia. dixit purgat colleraz ⁊ mellꝫaz de polipodio
dixit. d. A. soluit mellꝫiam. i. naturalē sine punctiōe
⁊ soluit flꝫa. Jam dixit Serapio ꝙ purgat melꝫiaz
suauiter ⁊ flꝫa. Et ꝙ quidam medicoꝛū igenia
ti sunt ad eos qui nō poterāt potare medicinā phi
debant ipsum totū tritum in aliquibus cibis ipso
ruz ⁊ purgat melꝫiam leuitꝫ. i. naturalez de mira
bolanis dixit. d. A. nigri solunt melancolicā ⁊ flꝫa.
Jta ēt sensit Serapio de sene ⁊ fumoterre dixit
Serapio ꝫm Rasim in ca. de sene in fine. Sene
⁊ fumusterre purgant humoꝛes adustos. d. A. nō
facit mentionē. Jtaqꝫ videmus doc. in hoc cō
uenire ꝙ lazurlus epitimū mirabolani polipodiō
purgant melꝫiam naturalē. fumusterre ⁊ sene eua
cuant melꝫiam adustam. hoc igitꝫ ꝑ regula obser
uemus. Sed restantur adhuc due difficulta
tes. vna est de gradatione in soluendo materam
mellꝫiaz. alia est de lapide armeno ⁊ de timo, quas
medicinas aliqui conumerāt iter has ⁊ aliqui n̄.

Reperio Rosatium Anglicum. Cuius aucto
ritas ēt excellens est ⁊ in graduando vrꝫ mō senti
re dixit sic graduando a debiliori ad fortius. Jn
pꝛio gradu ⁊ oꝛdine sunt mirabolani indij ⁊ embli
ci post ipsos sunt polipodium cum anexo ⁊ dūcre
ticis deinde epitimū, quia eiꝰ opatio ē fortioꝛ opa
tio polipodij ⁊ maioꝛē inferret coꝛpori angustiaz.
imo oꝫ remittere eius qualitates prias ⁊ malitiaz
in tarde soluendo ⁊c. post epitimum est lapis la
zuli, de eleboꝛo non faciunt mentionez tanquā de
eo qui est apud nos medicina fortis nimis. conue
niunt igitur quod lapis lazuri est fortioꝛ medicia
ad euacuanduz melꝫiam. post epitimus. post poli
podium. Et post in vltimo gradu sunt mirabo
lani, qꝛ debilioꝛes in educendo materiā melꝫiam.

Non igitur hoc pro regula credo cōe iudiciuz
male intelligentium sit in oppositum credunt qꝫ
polipodium vel epitimus minus soluant ꝙꝫ mira
bolani. De vltima difficultate pꝛimo de timo repio
cōmuniter auctoꝝ timum laudare in materia fri
gida maxime flꝫatica ⁊ in passionibus pectoꝛis ēt
sirupum de timo ad idem valere nō reperio fieri
de Timo precipuam mentōnē ꝯ passiones melan
colicas a senioꝛibus ⁊ illustribꝰ medicis, sꝫ moder
nioꝛes eo in his passionibus vtantur. ⁊ reperio ro
sarium sic dicentem in cura quartane. Sꝫ vnū
ego dico qꝫ Timus est herba bona i passiōe sple
nis ⁊ in moꝛbis melancolicis ⁊ moꝛbis alijs. Sed
in epitimo, quod hic est. i. qui laudatur hic nūꝙꝫ
inueniri operationē sensibilem bonā, hec ipse. Sta
rem ergo cum iuditō maioꝛis ꝑtis ⁊ maxie pꝛimo
rū medicoꝛū, neqꝫ sua experientia debet in hoc fa
cere regulam. Credo bene qꝫ caliditate ⁊ subtili
tate digerendo valeat sed soluendo nō credo.

Circa vltimum, qꝫ me multuz difficultat, vt de
lapide armo. nūquid debeat poni inter medicinas
huiusmodi cum ab aliquibus de eo fiat mentio
⁊ ab aliquibꝰ nō. Reperi Rasim pꝛimo ꝯtinētis
cap. de melꝫa versus finem qui interpositis verbis
quibusdam alijs. hec verba dicit. Antiqui consue
uerunt uti eleboꝛo, sed ego magis laudo lapidem
Armenum, quia nulla dubitatio vel defectus ē in
operatione ipsius ⁊ ostenditur virtus operationis
eius super infirmum ꝑ paucos dies, ⁊ si necesse ē
reitera ipsum, qꝛ non ē in eo calefactio nec quali
tas mala nec malus sapoꝛ, ecce qualia verba dice
rem igitur ꝑ tali materia qꝫ lazulꝰ ⁊ lapis arme
nus cum sint medicine multū fortes, vt oēs testan
tur preter verba Rasis pauloante dicta, nō debe
rent esse in vsu nostro, ⁊ ab eis cauere debemꝰ ꝙꝫ
tum possumus, sicut. n. antiquioꝛes qꝫbus nō erāt
note leuioꝛes medicine, vtebantꝫ eleboꝛo ⁊ nūc lo
co elebori vtuntur lapide lazuli, vt dixit Serapio
pꝛio breuiarij de cura melꝫie versus finez dixit me
dici antiꝙ dabant in hac egritudine eleboꝛuz ni
grum decoctum in aqua aut ꝯtrictū aut mistū cū
alijs medicis, sed medici nostri tempoꝛis recedūt
ab eo pꝛopter vehementiā que accidit illi ꝙ ipꝫm
accipit. Jdem dixit Auerois quinto colliget cap.
de eleboꝛo. ⁊ idem dixit qꝫ addames hꝫ talem viꝛ
tutem purgat, sicut eleboꝛus. Et. d. A. ca. de lapi
de armeno dixit qꝫ lapis armenus fortioꝛ ē lapiꝫ
lazuli. Jta ⁊ nos quilibet inotescūt leuioꝛes istis
debemus ab istis diuertere ꝙꝫtum possumus. idē
dico de scamonea in materia colerica, qa vt dixit
G. secūdo regimis acutoꝝ comēto. xi. in fine, verꝫ
tamen melioꝛ est compositio, ꝙ solutiuam potest
potare medicinā in qua ellꝫes cadit ⁊ nō cadit in
ea scamonea. Cum tamen relique nō sufficiūt su
per eas pꝛesumendum est, dicerē tamen consulen
do salua semper reuerētia Rasis qꝫ lapis arme
nus debet in totum dimitti, neqꝫ eo aliquo pacto
vti debemus, pꝛio qa in virtute lapis lazuli ei assi
milatur ⁊ est familiarioꝛ ⁊ oēs fere de eo faciunt

mentionem pter. d. A. qui ꝛ si non ponit capi. de ipso simplici, tamen multotiens eo utitur ꝛ approbat. Fo. ... plus mouet e q que sit talis medicina, a multis ignoratur, non tamen a modernis sed ab antiquiorib' ꝛ maxie doctis ꝛ exptis repi Rabi moysen in tractatu quodam de conseruatione sanitatis ad regem Yspanie sic dixisse. Non dz euacuari dñs cum lapide lazuli propter eius uehementiam neqz cum lapide armeno, qz non cognoscitur de quo intullit dubietatem nobilior medicoruz .s. Auenzoar q non sit ille, qui tali noie nuncupatur, ego et testor me multotiens a doctis apothecarijs perquisiuisse quid intelligant per lapidem armenum, aliqui melius itelligentes confusione ducti dicunt se non intelligere ꝛ tamen cponunt pill'as de lapide armeno, alij minus scientes libere dicunt q per lapidem armenum sumunt bolum armenum in compositionibus, ecce bestialitate eoꝝ cum lapis armenus sit uehemeter solutiuus, ꝛ bolus armen' solutioni ctrarietur, hec oia diligenter notate pro bona doctrina, nam ꝛ si aliqualem a proposito fecerim disgressione, utiliter tamen factuz existimo, habetis hic de lapide armeno, ꝛ o tymo a multis laudari in soluendo materiam melancolicam, ego uitupero, habuistis gradus in fortitudine ꝛ debilitate medicinaꝝ soluentiu mel'iam diuerso modo a coi iudicio. tertio habuistis electione medicinaruz soluentium mel'iam naturale ꝛ mel'iam adustam. Notate tamen hic q licet harum medicinaruz alique magis eligant mel'iam naturalem ꝛ alique magis adustam. credo tamen q oes tales omnem materia euacuent mel'iam, ꝛ pro tanto doctores in materia melancolica quacunqz omni tali medicina utuntur ꝛ ronem huius credo esse qz probabile ꝛ uerisimile e q oes materie mal'ie sint eiusdem speciei, qz manifestantur per hoc qz oes tales cum putrefiunt, febrem cantes eadem proprietate specifica afficiuntur, qz de quo in quartu faciunt de natura sua periodu. Ideo probabile e q omnis medicina, que per proprietatem una illarum respicit omnem respicere possit cum hoc tamen stat q inequaliter ut cstat intelligenti circa ellectionez igitur earum in opere bonum est csiderare. Jam redeo ad principale nostrum ut ad medicinas euacuatiuas ualeret igitur in uaricibus solutiuu ut in fen. ℞. diacatol'is damaseni uel Nicholai sine diagredio. ʒ. vi. diaprunis n solutiuu. ʒ. iij. cfec. amec ʒ. ij. sirupi uiolati. ℥. i. ʃ. ꝛ cuz aquis fumiterre buglox. ꝛ lupulorum decois floꝝ boraginis ꝛ buglox. foliculoꝝ sene an. ʒ. i. misse fiat potio. Jn hoc casu in forma pill'aꝝ ualerent pill'e, ut in fen. ℞. pill'aꝝ de fumoterre pill'aꝝ indaꝝ an. ℈. ij cuz ell'o amec formentur ꝛ exibeantur cum. ℥. ij. aque casei.

Et si uellis solutionem magistraliter facta, fiat ut in fen. ℞. reubarbari electi. ʒ ij. epitimi. ʒ. i. foliculorum sene. ʒ. i. ʃ. mirabolanorum citrinorum ꝛ indorum an. ʒ. ʃ. spice saulnati an. g. ii. passularum. ʒ. i. ʃ. infundantur oia in aquis, ut in fen. ℞ aquarum fumiterre cicoree scolopendrie ꝛ buglo. an. ℥. i. ʃ. ꝛ buliant duabus uel tribus bulitionib' ꝛ remaneant in infuxione, post decoctionez horas .x. postea fiat fortis expressio ꝛ collature addatur diasene. ʒ. iij. sirupi uiolati. ℥. ii. misse ꝛ fiat potio. posses si talia non sufficerent, in processu addere dosem solutiuorum uel etiam aliquid de lapide lazuli. loto ꝛ ratificato fm artem semper tamen cum timore. licet dicat aliqui. doc. q super pill'as de lapide lazulli presumedu est sine timore ꝛ cautella. Jn ellefantia aut conueniret solutiuum domesticu factum, ut in fen diacatolitonis. Cassie extrate an. ℥. ʃ. ierepig. ʒ. i. ʃ. diasene. ʒ. ij. sirupi de Epitimo. ℥. i. cum decoie polipodij cuscute radicu feniculi ꝛ scolopendrie an. ʒ. ij. passularuz ℥. ʃ. sumendo. ℥. v. dicte decois debite facte fiat potio. ꝛ domesticum et esset ius galli ueteris ordinati scom artem in quo quoquntur polipodiuz sene epit'mum passule cartamum ꝛ ysopus sumendo de eo facta dissolutioe carniu ꝛ expressioe. ℥. vi. vel. vij. Et si volueris forti' facere, fac vt in fen. ℞. agarici ellecti. ʒ. i. ʃ. ʒʒ. salgeme an. ℈. ʃ. mirabolanorum kebulorum. ʒ. ij. indorum. ʒ. i. ʃ. contundantur ꝛ fricentur cum oleo amigdalaruz dulcium ꝛ omnia simul infundantur in decoe ut in fen. ℞. polipodij quercini radicum feniculi petrosilij an. ʒ. iij. foliculorum sene. ʒ. ij. epitimi. ʒ. i. pasulars. ʒ. iij. stichados floruz boraginis ꝛ melisse an. ʒ. ʃ. bulliant in sufficienti quantit aque secundum artem bulie do plus radices ꝛ post flores cum Epitimo, ꝛ sumatur de ista decoie facta collatura. ℥. v. ꝛ ista dimittantur in infussione p horas. x. postea fiat expressio ꝛ collature addat diacatol'is. ʒ. vi. diasene. ʒ. ʃ. oximelis. s. ℥. i. misse ꝛ fiat potio. Sequenti mane post medicinas sumat coff. ut i fen. ℞. mitridate. ʒ. i. diabuglx. ʒ. ij. misse, hoc idem post alias euacuationes in ellefantia circa tamen principium minoretur mitridatum ꝛ augeatur diabuglo. ꝛ in processu fiat econtra post medicinas in uaricibus fiat cfec. ut in fen. ℞. diabuglo. ℥. ʃ. spere cfec. ell'ni de gemis. ℈. ʃ. cu sirupo de bissatiis fit. cfec. Quida posuit ell'm satis forte ualens in oi ma melancolica cu' descripto tal e ℞. buglox. liquiritie an. ℥. i. stichados aromatici camedreos camipitreos camenti absz scis anexi an. ʒ. ij. ʃ. epitimi polipodij sene an. ℥. i. mirabolanorum indorum ꝛ kebulorum an. ℥. ʃ. agarici. ʒ. vi. passularum. ℥. i. ʃ. prunorum ieiuborum an. numero. l. scolopendrie. M. i. buliant i libri. iij. vsqz ad consumptionem medietatis excepto Epitimo, qui ponatur in fine decois ꝛ facta decoe per diem dimittantur in infussioe postea fiat collatura ꝛ bona expressio in qua ponantur, ut in fen. ℞. lapis lazuli ar (quod tamen non placet) pp an. ʒ. iij. ellebori nigri. ʒ. ij. ʃ. sene. ʒ. vi. reubarbari ellecti ℥. ʃ. cinamomi ellecta. ʒ. ii. ligni aloes. ʒ. i. ben albi ꝛ rubei an. ʒ. ʃ. spice sgnati an. ℈. ʃ. oia grosse contundantur ꝛ ponantur in dicta collatura calida ꝛ per diem ꝛ noctem in infussione pmaneant postea fiat collatura ꝛ cum sufficienti quantitat melis ꝛ zuchari fiat eqliter. ꝛ fiat ell'm cui' dosis est ab. ℥. ʃ. usqz ad. ʒ. vi. habetis varia solu

elefantia

tiua ꝛ fortia ꝛ minus fortia, qbus uario mō uti oꝫ,
qm̄ i casu oꝫ corpus mūdū tenere ꝛ maxime si de
beamas deuenire ad operationem manualeꝫ que
laboriosa est. propter qđ dixit. d. A. ca. proprio in fi
ne. Rectius est ut non aperiantur. s. uarices neqꝫ
fiat in eis aliquid. s. laboriosum nisi post mundifi
cationem ultimam ꝛ uersus principium cure. Cū
aūt confirmatur parum speratur ꝙ prohibeatur
ꝛ si speratur, scias ꝙ suma curationis sperate huiꝰ
egritudinis est assiduatio in curatione. s. cum me
dicinis euacuantibus ꝛc. Et quoniā ut dicebatur
circa textum exponendo in hoc casu maxime ua
let uomitus ꝛ non solum materieruꝫ cōium sed ēt
cum appropriatis appropriataꝝ maxime in ellefā
tia. Ideo obseruentur uerba Serapionis in cap.
de mlīa sub hac forma. Si humor est terrestris
grossus frigidus, munda stomacum cuꝫ uomitu cū
potu aque calide in qua decocta sunt anetū ꝛ sal
ꝛ calamētū fluuiale ꝛ nux uomica ꝛ semen atripli
cis ꝛ semen raffani supple cum omnibus istis uel
aliquibus eaꝝ. Et ciba illum in primis ex raffano
decocto cum secamabim facto cum aceto squiliti
co, ꝛ si adiuuat uirtus, habūdātius aponemꝰ elle
borum in raffano ꝛ infondemus in secamabim.

Vomitoria

Habes in isto casu plurima uomitiua ꝛ fortio
ra si ꝯsideras primo igitur posses infundere raffa
num in oximelle. s. facto ex aceto cōi uel ex aceto
squilitico ꝛ est fortius ꝛ postq̄ steterit in infusiōe
circa horas sex comedas de ipso raffano tres uel
quatuor bolos male mastigando ꝛ post mediam
horam cum intentione uomendi ponatur digitus ī
gulā uel pena infusa in oleo ꝛ fiet uomitus. Et si n̄
sufficerit post talem cibationē hora dcā exhibeatᷣ
decoctio ut i fen. ℞. calamēti fluuialis. ʒ. i. ʃ. seis
aneti ꝛ atriplicis an̄. ʒ. ʃ. buliant in aqua. ℥. x. us
qꝫ ad cōsumptōnem tertie partis ꝛ facta collatu
ra addatur oximelis. s. uel squilitici. ℥. i. ʃ. ꝛ tepi
dum exhibeatur, ꝛ si fortius uolueris adde i deco
ctione de seie raffani uel buliāt hec in media par
te aque raffani, ꝛ si fortius ponatur de nuce uomi
ca, ꝛ si fortius, nutriatᷣ raffanꝰ cū elleboro in oxime
le. s. uel composito materia uiscosiori existēte uł sq
litico īponendo frustra parua ellebori in raffano
tamen cum debet sumi rafanus abiciatur rafanꝰ.

ellebori

canon.

Alios modos posui in consilio meo de lepra. ad
uerte tamen ꝙ nisi stomacus in uirtute fuerit for
tis ꝛ in substantia robustus cum alia preparatio
ne ad uomendū non auderem in exhibitione hoꝝ
uomitiuoꝝ, qꝛ audiui de medico multum audace.
qui cum uomitiuo produxit stomacum ad uomē
dum usqꝫ ad mortem. Si igitur fieri contingat
obseruētur canones positi a. d. A. quarta primi. c.
ij. ꝛ. xij. cum succedentibus quibusdam. Et nō
obliuiscaris ꝯfortare stomacum, si uomitus labo
riosus factus fuerit. Ego tamen magis ihereo eua
cuationibus per secessum, sicut ēt de cōi fit usu. li
cet Ypoc. multum uomitum laudauerit. Et ut
habeamus ordinem in solutiuis, qꝛ frequens nimis
usus est nociuus ꝛ ex alia parte oportet corpus be
ne mondare in talibus passionibus ꝛ mondum cō

seruare. Ideo pro regula obseruetur quod colligi
tur prima tertij cap. de melīa bene consideranti.
postq̄ ueneris de debilibus ad fortiores. Tunc de
bes semel in mense cum medicina forti euacuare
ꝛ semel in ebdomoda cum medicina debili ꝛ se
mel in ebdomoda cum medicina mediocri hoc in
telligitur stante uirtute. dixit enim sic ad lr̄am.
Si ergo non cōferunt. i. non sufficiunt supple
medicine predicte reitera iterum ꝛ in omni ebdo
moda euacua uice una cum pillꝉis subtilibus. i. le
uibus medijs. i. ex mediocribus compositis. Et in
ter spatium administra triforam epitimi. Exptum
nanqꝫ est potare eos trifora epitimi secundū hūc
modum. Sumantur trifore. ʒ. iij. epitimi. ʒ. i. yere
ʒ. ʃ. additꝫ omni mense euacua cum aliqua forti
de yeris magis donec inuenias egritudinem iam
remotam. Si bene consideras colligitur qđ dictū
est. Iā ultimo restat in hoc principali deuenire
ad alterationem membroꝝ. In uaricibꝰ igitur
post aliquam euacuationem conuenit epitimare
epar, ut in fen. ℞. aquarū cicoree indiuie fumiteꝛ
re ꝛ buglox. an̄. ℥. ij. sandalorum oīum coraloꝝ
vtriusqꝫ an̄. ʒ. ʃ. ligni aloes. ℈. i. aceti paruꝫ fiat
Epitima. vel potest fieri saculus ex floꝝ roxarū
violarum florum boraginis ꝛ buglox. an̄. M. ʃ.
spice absinti. ʒ. ij. cum speciebus vt supra fiat sa
culus pro Epate qui fumigetur cuꝫ aspersione su
per lapide ignito ex aqs cicoree ꝛ absi. equaliter
cū fumo pcorde fiat epitima cordiale sub hac for
ma. ℞. aquarum boraginis buglox. ꝛ violarū an̄
℥. iij. mellisse roxa. an̄. ℥. i. ʃ. vini albi odoriferi
. ℥. ʃ. sandolorum citrinorum ꝛ rubeorum cora
lorum alborum ꝛ rubeorum anna. ʒ. ʃ. ozimi
gariofo. vtriusqꝫ bene sicce crudi incisse anna
℈. i. ambre croci. g̃. i. ʃ. Campore ossis de corde
cerui an̄. g̃. ij. musse ꝛ si placꝫ potes adderᷣ de frac
mentis intrantibus in ꝯfectione de geis. ʒ. ʃ. pro
dillicatis. Et ex eisdem potes constituere sacu
lum mutando aquas in florᷣ ꝛ herbas addendo d̄
corticibus citri remissis in qualitate cum semine
accetoxe. In ellefantia aūt fiant ēt retificatio
nes horum membroꝝ cum similibus sed minorē
tur dosses frigidorum, vt violarum roxa. sandalo
rū ꝛc. ꝛ augeantur dosses calidoꝝ vt bēn gariof.
cinamomi ambre ozimi addendo vbi non sunt po
site vel augendo vbi sunt posite. In confortatiōe
autē splenis vtplurimum debilitat in atrahendo
uel expellendo in tali casu primo fiat fomentatio
supra ipsum splenem ut in fen. ℞. corticū radicū
tamarisci corticum radicum salicis ꝛ caporum la
patij acuti ꝛ ebuli an̄. M. ij. scolopendrie floꝝ
genestre absentij abrotani an̄. M. i. costi ciperi
an̄. M. ʃ. seminum fenigreci ꝛ seminis lini an.
M. i. ʃ. spice nardi. ℥. ʃ. ponantur omnia ad bu
liendum in uino albo ꝛ aqua equaliter ꝛ quarta
parte aceti albi ꝛ facta debita decoctione cum fil
tro uel spongia infussis in dicta decoctione fiat fo
mentatio supra ipsum splenem ter uel quater ꝛ si
uolueris fortiorem efficere, adde de gumi in deco
ctione ut armoniaco bedelio Serapino oppopo

nago ponendo. ℥.5.uel. ℥.i.de quolibet eorum ⁊
de aceto ponendo mediam partem aceti squiliti
ci. Et facta fomentatione fiat inũctio supra sple
nem cum unguento ut in fen. ℞.olei amigdularum
amararũ olei rute olei de caparibus an. ℥.5..olei
de lilijs albis.ʒ.ij.seminis aneti carui ameos ãn.
.ʒ.5.costi ciperi cinamomi an.℈.5.aceti.ʒ.ij.cro
ci grã.ij.⁊ misse ⁊ si uolueris fortius facere adde
de gumi sm necessitatem. In hoc casu ualet oleũ
benedictũ ⁊ balsaminuz.⁊ posset ẽt fieri emplastrũ
⁊ cerotum cuz appropriatis ut. ℞.dialtee martia
ton an.ʒ.5.armoniaci dissoluti in aceto. ℥.i.florũ
genestre seminis aneti an.ʒ.5.fiat cerotum si pla
cet.⁊ si nolueris facere emplastrum,poteris adde
re oliorum de lilio de caparibus cum pinguedine
porci ⁊ cum farina fenigreci ⁊ seminis lini.⁊ sic va
riabis manente eadem intentione. Pro conforta
tione uero membrorum per interius ualent cõfec
tiones cordiales cum aliquibus epaticis ⁊ spleneti
cis in uaricibus minus calidis ⁊ in ellefantia cali
dioribus. In uaricibus fiat confectio. ℞.specie
rum diarodon abatis. ℥.5.specierum elẽij letificã
tis Rasis.specierum ↄfec.de gemis an.ʒ.i.5.cum
zucharo dissoluto in aquis melisse cicoree ⁊ fumi
terre q̃ sufficit ⁊ fiat ↄfec.in morselis.ʒ.ij.pro quo
libet morsello ⁊ datur in sero ante cenam p duas
horas uel unam ad minus. In ellefantia ualeret
ut in fen. ℞.specierum diambre.ʒ.ij.specierũ con
fectionis de musco dulcis.ʒ.i.specierum diarodon
abatis.ʒ.5.cũ. ℥.vi.zuchari dissoluti in aquis me
lisse scolopendrie ⁊ betonice cum modico uini al
bi ellecti ⁊ fiat ↄfec.in morselis posset etiam fieri
elẽm in hoc proposito ut in fen. ℞. corticum citri
ni conditi liquiritie rasse.℈.ij.candij carniũ passu
larum pinguium an. ℥.i.margarit.ʒ.i. iacintoruz
safirorum smeriardi droici coralorum alborum ⁊ ru
beorum an.℈.i.cinamomi macis galange an.ʒ.5
garioф.cubebe ligni aloes storacis calamite semis
basilicõis an.℈.5.croci.ʒ.5.musci ambre an.g̃.
vj.conserue boraginis ⁊ buglo.ãn succi pomorum
dulcium depurati. ℥.ij.aque rox.uini optimi an.
℥.i.⁊ cum libr una zuchari albi fiat electuarium
in bona forma quo uti potest diebus quibus nõ si
ropizatur neq̃ aliter soluitur bonum est ⁊ regula
re in his morbis cronicis ut aliquando dimittatur
natura quieta cum debita dieta ⁊ nullis medicina
libus alteretur. Et sic sit expeditum primum prin
cipale circa regimen in toto habendum. Cõsequẽ
ter est ordinãdum qũo operandum sit circa parti
cularia membra. In uaricibus igitur obserue
tur talis modus factis primo que precesserunt fri
centur dicte uarices cum pãno tepido ⁊ si foret pã
nus de grana esset conuenientior ⁊ continuetur fri
catio usq̃ dum membrum caleat ⁊ sanguis uena
rum subtiliatus uideatur ⁊ hoc fiat post duas ho
ras diei in estate ⁊ ultra uesperos in yeme ↄsequẽ
ter bene considera si uene inflate sint de ramis sa
fenarum uel sciaticarum si saferie accipe flobotonũ
⁊ aperi uenam infra canicullam in parte domesti
ca pedis ⁊ si fuerint rami sciaticarum aperi uenaz

infra canicullam in parte exteriore ⁊ siluestri ⁊ fa
cias latum orificium ut sanguis grossus exire pos
sit sm tamen uene minute disponeñ fiat tamen flo
bothomia facta prius ligatura stricta post fricatio
nes cum binda supra genu si supra genu uenaruz
tumefactio extendatur ⁊ si sint tantum infra genu
tumefacte stringantur infra genu ⁊ manibus cõ
primantur deorsum ut grossa materia possit edu
ci ⁊ toto unius cruris educatur una uice si uirtus
consentiat ⁊ si non partiatur usq̃ dum tota educ
ta sit secundũ modum qui supra dictus est ⁊ cogno
scetur eius eductio totalis quando non stabit ipsa
rum apparens tumefactio ⁊ hoc expedito in uno
crure post duos uel tres dies fiat similis operatio
in alio crure.si uene alterius cruris sint tumefacte
Qr si forte contingeret propter uiscositatem ⁊ ter
restreitatem humoris q̃ non obediat descensui de
orsum tunc oportet aliam facere operationem .s.
ut facta fricatione uel embrocata tibia cũ aqua
calida usq̃ dum uene rubeant ⁊ exuberẽt fiat flo
bothomia in diuersis partibus crurium ubi mate
ria magis grossa appareat ⁊ materia inde educa
tur. Consequenter fiat decens ligatura incipiẽ
do a calcaneo bene stringendo ⁊ sursum procedẽ
do usq̃ ad genu ⁊ sic fassia remoueat usq̃ ad con
solidationẽ flobothomie.postea dissoluatur ⁊ crus
cum stipticis confortetur fomentando embrocãdo
inungendo ⁊ post etiam fiat decens ligatura ut su
pra ⁊ consequenter post aliquos dies antequam mem
brum exercitetur fiat caltia de pelle canis per lõ
gum incissa ⁊ cum cordula serica paulatine strin
gatur ⁊ fassia secundum modum dictum superpo
natur usq̃ ad tempus ⁊ paulatine exercitari inci
piat obseruando in reliquis regimen secundũ qd
dictum est in dieta et in medicinis maxime cum
uomitu uel aliquibus flobothomijs in brachio ad
diuertendum qr tunc diuersio est necessaria ne ali
quid deorsum fluat quod fluere consueuit post eũ
per tempus tumefieri non appareat remoueatur
semper regimen obseruando ut dictum est qr ma
ximus timor est in tali passione de recidiua prop
ter causas supra expressas. Et per flobothomiam
uenarum non possit tota materia ↄuenienter edu
ci et opus sit uenas incidere uel in totum remoue
re ad perfectam curam recurre ad ea que supra
scripta sunt circa textum secundum doctrinam Al
bucasis ⁊ modum obserua suum hic modum non
ponam propter non prolungare utiliter. Et quia
dictum est qd expedit post flobothomiam ut mem
brum stipticis confortetur iam sunt ponende me
dicine ad hoc ualentes. Primo ergo fiat decoc
tio de aqua facta consolidatione membrum epiti
metur ut in fen. ℞.rox.absenti foliorum pirorum
⁊ plantaginis an.M.i.mente.M.5.galarum ba
laustiarum corticum granatorum an.ʒ.ij.nucum
cipressi masticis an.ʒ.i.5. sandalorum rubeorum
sanguinis draconis an.ʒ.i.buliant in situla una aq̃
usq̃ ad quinte partis consumptionem ⁊ de ea fiat
embroca ⁊ cataplasmatio ⁊ si fiat cum spongia in
fusa ⁊ superligetur ⁊ erit utile post fiat inunctio

cum unguento ut in fen. ℞. unguenti sandali
ni. ℥.iij.olei mertilorū ʒ.ii.suci barbe ircine aca
tie an.ʒ.i.ß.coriandrorum p̄p̄ nucis cipressi an.ʒ.
.i.retificetur unguentum pro ungendo posses etiā
facere emplastrum confortatiuum ut in fen. ℞
farine orobi.℥.i.ß.farine fabarum.℥.ß.ꝛ cū de
coctione supradicta fiat emplastrum adendo olei
mertini ꝛ rox.lotorum in aceto an.℥.ß. posses ēt
facere cerotum ex pulueribus constrictiuis cum
draganto mastice ꝛ similibus.ualet unguentum d̄
cerussa ꝛ similia.ꝛ cum his ordinatis positis perfi
cietur intentio nostra.ego tamen laudo non minꝰ
ad curam debitum regimen in dieta ꝛ medicina
rum q̄ꝫ ista localia.quia sine obseruatione illorū
ista essent timorossa. ¶ In localibus uero pro el
lefantia est cōmemorandum ut dictum est circa
textum qđ in applicatione medicaminū est timor
quoniam si ad frigidum declinauerint dubium est
de impingendo materiam in membro.ꝛ si calidū
dubium est ne materia adusta magis malitietur.
ꝛ ad cancrenam transeat. Ideo habenda cautel
la maxime in regimine ꝛ purgatione continuata
ut aliqualia calida resolutiua applicari possint.
debent talia esse in hoc confortatiua ꝛ stiptica ali
qualiter magis tamen ꝛ minus.quia in processu
magis resolutiua q̄ꝫ stiptica. In hoc ergo casu ad
confortationem ꝛ exicationem materie maxime
si satis mollis fuerit conuenit si apponantur spon
gie magne noue supra crura tumefacta ꝛ fortiter
superligentur ꝛ fortius erit si infundantur in aqua
cineris caulium ficus ꝛ uitis.Et si placet potes fa
cere embrocam longam cum aqua decoctionis lu
pinorum uel cum dicto lissiuo iposito modico ace
to ꝛ postea superaspergas de puluere ut in fen.
℞.seminis aneti tamarisci terefacti sticados ara
bici anna.ʒ.ij mirre.ʒ.ß.roxa.℈.i. omnia pulue
rizabis ꝛ superasperges ꝛ ut retineatur pedes priꝰ
inunge cum oleo absenti ꝛ rox.anī.Ad hoc etiam
ualet farina fenigreci cum aloe ꝛ postremo si nō
sufficiant ualet alumē cum fimo caprino si secum
misceatur ꝛ infundatur in aceto felicitabitur ope
ratio. In hoc tamen inherendum expertis cirugi
cis.quia aliquando oportebit remedia uariare se
cundum magis ꝛ minus calidum ꝛ magis ꝛ minꝰ
exicatiuum ꝛ aliquando scarificare oportet ꝛ sca
pellare secundum qꝛ forte membrum sit i uia ad
corruptionem uel non pro his igitur ad doctos re
curratur cirugicos ꝛ in his ad presens sum conten
tus. ¶ Et notate qđ istud consilium licet factum
sit in casu uaricum ꝛ ellefantia tamen ad omnes
morbos melancolicos diligenter cōsideranti iuua
mentum prestabit ꝛ maxime i mel'cis per adustio
nem ex sanguine uel flate. Et sic sit finis, laus deo.

De Dolore Dorsi.

Dolor dorsi fit ꝛc. Iste ē secun
d dus tractatus huius fen.22. In quo ut
a principio dicebatur Intendit deter
minare de doloribus principaliter iuncturarum tā
q̄ꝫ de uno principali nocumento iuncturis eueniē
te.que iuncture sunt membra apparentia in extre
mitatibus qꝛ i uentribus omnibus extremis.ut ca
pite pectore ꝛ uentre iferiore uel qꝛ sunt membra
que extremitatibus participant ut natura cōsimi
lium membrorum ꝛ organicorum de quibus est in
tentio in hac fen determinare.ut dicebatur in ru
brica principali ad quam recurras qꝛ tamē dolor
dorsi maximam habet conuenientiam cum dolori
bus iuncturarum in causis ꝛ cura cū sit dolor mē
brorum neruosorum ut statim uidebitur. Pla
cuit in hoc tractatu de dolore dorsi determinare
etiam de dolore Illij sibi consimili.ꝛ sic patet ru
brica tractatus dicit sic.tractatus secundus de do
loribus horum membrorū.s.iuncturarum de do
lore supple etiam dorsi ꝛ illii propter conueniētiā.
diuiditur presens tractatus.prima diuisio in duas
partes.quoniam primo determinat de dolore dor
si ꝛ illii.scđo de doloribus iuncturarum secūda ibi
Causa patiens ꝛc.prima in duas primo de dolore
dorsi determinat.secundo de dolore illii ibi est,pro
ximus huic ca.prima adhuc in tres.quoniam prio
ponit causas.scđo signa. tertio curam. partes per
se patent.presens capitulum etiam diuiditur prin
cipaliter in duas partes.quoniam primo ipse pōit
causam patientem.s.membra i quibus subiectiue
fundatur talis actio lesa.que.est dolor dorsi .scđo
ipse enumerat causas talis doloris secūda ibi. Et
qualitercunqꝫ sit ꝛc.de pria parte.dixit.dolor dor
si fit in lacertis ꝛ cordis intrinsicis ꝛ extrīsicis clau
sis cum dorso. ¶ Pro intellectu partis sunt cōme
moranda quedam.que notata fuerunt circa prin
cipium capituli de gibositate.ut primo qđ dorsum
dicit agregationem spondilium cum debito ordie
aligatarum a radice colli usqꝫ ad finē caude.Et
qꝛ tales spondiles dorsum integrantes in totū sunt
xvi.de quibus xi.sunt spondiles pectoris.i.ille cū
quibus coste coniunguntur.ꝛ quinqꝫ dicuntur spō
diles alcatim.que sunt ultime uersus caudam.
Comemorandum est etiam ut ibidem diceba
tur circa conuenientiam spondilium qđ supra quā
libet spondilem ad aplanandum ꝛ ne caro osse du
ro ledatur suprapodita sunt ligamenta ꝛ nerui ꝛ
muschuli.ut dicte spondiles circa posterius addi
tiones proprias plane leues ꝛ lubrice reddantur.
Ad anterius etiam ipsarum sunt ligamenta ꝛ mu
schuli ad eas in debito situ continendum. Cau
sa igitur effectiua doloris dorsi subiectiue in talibꝰ
lacertis ꝛ cordis ꝛ ligamentis fundatur.ꝛ ex conse
quenti dolor in illis fit.ꝛ hoc est quod dicit textus
lege.Dolor dorsi fit in lacertis.i.subiectiue funda
tur in lacertis ꝛ cordis intrinsicis ad debitum sitū
spondilium continendum ordinatis ꝛ extrinsicis
ad aplanandum clausis cum dorso.i.alligatis ad
ipsum dorsum.quia ad ipsas spondiles sic situatas
continendum siue hoc sit ad intra iuncturas spon
dilium ipsas aligando siue interius siue exterius.

Et qualitercunqꝫ Iam ipse po
nit causas do

loris ipsius dorsi ⁊ duo facit quoniam primo ponit causas que sunt cause per essentiam talis doloris. secundo ponit causas que sunt tales per cõitatem. secunda ibi aut propter cõmunitatem in enumerãdo tamen causas per essentiam enumerat causas corporeas ⁊ primitiuas. dixit igitur ⁊ est littera satis clara. Et qualitercunqꝫ fit supple in causis talis doloris aut accidit. s. talis dolor propter frigidas complexiones. i. propter complexionem frigidam singularem hoc est sine materia. s. in dictis membris secundum modum doloris factum a frigido. secunda primi. Et flatis crudi. i. aliquando accidit propter complexionem frigidam cum materia ut propter presentiam flatis crudi in talibus mẽbris. ⁊ per fla crudum intelligamus quodcunqꝫ fla imprimens sua frigiditate. idem intellige de complexione calida sine materia ⁊ cum materia sed min⁹ frequenter qꝫ a frigida aut propter multitudinez. s. fit talis dolor qꝛ quicunqꝫ humor in dictis mẽbris inbibitus etiam sine mala complexione ut hic supponitur sed sola quantitate extendẽdo ⁊ soluẽdo continuũ potest esse causa talis doloris. postea enumerat causas primitiuas ut propter multitudinem cohitus propter quem producetur ad causam corpoream qꝛ propter motum ⁊ agitationem maxime in partibus dorsi fiet fluxus aliquarũ materierum ad dicta membra que materie erunt cã doloris uel sua multitudine uel sua qualitate uel etiaz qꝛ que ex cohitu euacuationem spirituum debilitatis illis membris fit ut a qualibet leui causa ledantur. addit. Et quandoqꝫ fit propter causas gibositatis cum nõdum est confirmata. i. etiam aliquando fit ab alijs causis primitiuis quales sunt cause gibositatis non ꝯfirmate. i. que non sufficiũt ad perfectam gibositatem sicut uerberationes supra dorsum non tamen fortes qd sufficiant plicare spondiles qꝛ si essent potentes facere gibositatem tunc talis dolor deberet dici dolor gibositatis. ⁊ poneretur in superiori cap. ⁊ non dolor dorsi. Addit ponendo causas per cõmũitatem dicens aut ꝑ cõmũitatez quorũdam uiscerum. i. membrorum ĩtrinsicorum supple aliquãdo accidit hec egritudo sicut fit propter debilitatem renum ⁊ maciem eorum qꝛ ipsis debilibus existentibus ĩ uirtute sustẽtatiua grauitant ⁊ ponderant uersus uentrem maxime si hoc iaceat super uentrem ⁊ consequenter propter alligatõnem quam habuit cuz dorso distẽdunt ligamenta deorsum. ⁊ sic fit dolor dorsi per distensionem causa cõitatis membrorum ⁊ renum.

Addit et propter repletionem uehementẽ uene magne. s. chilis posite super dorsum fit talis dolor comprimendo supra ligamenta ⁊ muscbulos dorsi aut imprimendo malam complexionem calidam. ⁊ hoc sepe accidit ⁊ est signum satis euidens precipue in pueris stante febre conclusa apparitionis uariolarum propter ebulitionez factam ĩ uena chilis. fit dolor dorsi ⁊ percipitur sicut uerberati. addit aũt propter causam apostematis. s. in locis uicinis comprimendo ⁊ contrahendo ut supra dictum est de gibositate aut uulnus in cã pulmonis. s. põt esse causa talis doloris propter alligationem ⁊ uicinitatem ut patet.

Et quandoqꝫ fit in medio

Jam in enumerando causas doloris dorsi per cõitatem remouet dubitationem. posset aliqs dubitare dicens fit ne semper talis dolor in eadẽ parte dorsi. rñoz qd non qꝛ aliqñ fit in medio dorsi. aliquando infra circa spondiles alchatim. fit ĩ medio dorsi quando membrum cuius cõitate leditur directionem habet ad medium dorsi. uerbi gratia si fieret apostema uersus originem artarie magne q̃ dicitur artaria adorti fieret dolor circa quintam spondilem dorsi quoniam ut dixit. G. in libello de iuuamento anelitus dicta artaria que originatur a sinistro uentriculo cordis. primo terminatur ad. v. spondilem dorsi ⁊ in illo loco cedit ysofagus tali artarie vnde declinat in alteram partem dans locum dicte artarie ⁊c. ⁊ sic fieret dolor circa medium propter directionem membri lesi. aliquando uero fieret deorsum dolor ut propter cõitatez matricis que alligatur dorso inferius sicut fit cum appropinquat descensus mestruorum qꝛ dillatantur uene mestruales ⁊ extenduntur. ⁊ sic cõitate cum dorso fit dolor in illis partibus. Addit ultio. Qꝛ iterum est quandoqꝫ ex signis crisis ⁊ maxime cũ fieri debet crisis per fluxum sanguinis narium ꝑpter. s. ebulitionem sanguinis circa uenam magnã ⁊c. lego litteram remouendo dubitationem dixit. Et quandoqꝫ fit in medio dorsi. s. dolor sicut exẽplificatum est in casu apostematis circa principiũ artarie adorti ⁊ supple quandoqꝫ fit circa dorsum inferius sicut ⁊ quandoqꝫ fit propter cõitatem matricis sicut cum appropinquat descensus menstruorum facta cõmotione in sanguine ⁊ uenis mẽstrualibus tumefactis aut. supple cum fit perforatio matricis propter similem causam fit dolor circa partem inferiorem dorsi. Et cum sunt signa part⁹ alia. s. supple fit talis dolor dorsi. Iterum quandoqꝫ ẽ ex signis crisis. s. talis dolor dorsi ut uerificatum ẽ.

De Signis Doloris Dorsi.

Illum quidem ⁊c

In isto capitulo signorum tria facit principaliter quoniam primo ipse ponit signa distinctiua causarum specialia ⁊ per essentiam ⁊ per cõitatem. secundo ipse ponit unam certam contingentiam euenientem in dolore dorsi. tertio ipse ponit unum signum cõe ad distinguendum si causa talis doloris est in dorso ⁊ membris superioribus uel in uentre ⁊ membris interioribus secunda ibi. Et dolores quidem dorsi ⁊c. tertia ibi in fine capituli ⁊ cum manus inuenit dolorem. prima adhuc ĩ duas quoniam primo ponit signa causarum per essentiam secundo per cõitatem. secunda ibi. Et factus causa renum ⁊ primo signa corporearum secundo primitiuarum ibi. Et factum a labore de prima dixit. Illum quidem qui est ex

dorsi dolor

frigore.i.ex complexione frigida sine materia ꝛ q est ex humore crudo.s.ex frigiditate materiali.i. deambulatio ꝛ exercitium sedant secundum plurium ratio est clara qꝛ exercitium ꝛ deambulatio calefaciendo perducunt membrum infrigidatum ad complexionem suam naturalem. dixit tamē notanter secundum plurium quoniam possibile esset qꝫ propter motum in corpore repleto propter agitationem factam in membris alique pars materie fluerent ad locum ꝛ sic esset causa adictionis doloris sed in corpore satis mundo ut secūdum pluriū reperitur hoc non contingeret ideo ut plurium sedant dolorem. addit. Et est eius inceptio paulati ratio autem satis clara qꝛ complexio frigida tarde inducitur inter actiuas qualitates. Addit quando qꝫ sentitur cum eo frigus hoc uerum est ut in corpore multum sensibili ꝛ in principio cum talis cōplexio frigida inducitur uel acquiritur. in corpore autem obtussi sensus forte non perciperetur. uel ēt ubi talis mala complexio esset diuturni temporis ꝛ quasi abituata qꝛ tunc non sentiretur, ut secūda primi de causis doloris ideo dixit quandoqꝫ ꝛ sic est prima littera clara. lego eam.

Et factum a labore.

Consequēter ipse pōit signa causarum primitiuarum ꝛ est littera clara. dixit factum a labore ut ex subleuatione rei grauis ꝛ onere rei grauantis supra humeros portatura ꝛ similibus ut ab aere frigido uel unctionibus frigidis uel balneo uel pluuia ut sepe cōtingit ꝛ a cohitu significat antecessio rei illius.i. quādo antecedit aliquod istorum. ꝛ qꝫ statim subsecutus est dolor ille, tunc est signum qꝫ causa illius fuit causa illa primitiua precedens. lege litteram.

Et factus causa renum.

Nūc ipse ponit signa causarum per cōitatem. ꝛ hoc faciēdo primo ponit signa facti cōitati renum. secūdo imisset signa facti etiam a mala complexione calida satis incidentaliter tanqꝫ de causa corporali de q̄ supra non fecerat mentionem. tertio continuat in signis ꝛ quarūdam causarum per cōitatem ibi. Et factum causa caliditatis ibi tertia. Et factum causa repletionis uenarum de prima dixit. Et factus causa renum est apud alchatim, ꝛ ratio est qꝛ renes ligantur dorso supra alchatim i loco medio inter costas ꝛ anchas dixit igitur notanter istud. qꝛ supra. Et debilitatur cum eo desiderium coeundi istud intelligatur stante apostemate in illis mēbris uel stante lapide uel humore grosso in dictis membris qꝛ in istis casibus maxime fit dolor dorsi propter distensionem. ꝛ in dictis casibus minorantur uirtutes operationum non tantum renum uerum etiam membrorum uicinorum ut uassorum semiarium transeuntium per renes ꝛc. Sed ubi esset mala complexio calida aliqualiter debilitans forte nō contingeret sed in tali casu non fieret notabilis dolor per uiam distensionis a cōitate addit. Et fit cū una causarum renum nōrum supple debilitatis ut si propter lapidem uel apostema in ipsis uel dillatationem collatorij unde cōiter debilitantur ꝛ se sustentare non possint sed grauitant. lege litteram ꝛ est clara.

Et factum causa calidi.

Nunc ipse ut supra dicebatur, ponit signa incidentaliter doloris facti a complexione calida sine materia. ꝛ est lr̄a clara dicens. Et factum cā caliditatis pure.i. sine materia significāt inflamatio ꝛ mordificatio.s. loci dolentis cum leuitate qꝛ ꝓpter absentiam materie nō est grauitas ꝛ priuatione pulsationis propter idem qꝛ non existente materia non intumescit neqꝫ ebulit ꝛ sic non percipitur pulsatio ꝛc. lege tu.

Et factum causa reple.

Isto ē ca. Consequenter ꝯtinuat in signis doloris per cōmunitatē ꝛ dixit. Et facta causa repletionis uenarum maxime.s. chilis ꝛ artarie adorti extensarum per dorsum significant extensio doloris in dorso. qꝛ uenarum fit extensio. intenduntur ēt ligamenta quibus dorso alligantur cum caliditate propter multitudinem sanguinis ꝛ spirituum sibi uicinorum. ꝛ inflatio in illis locis super eandem cām. ꝛ pulsatio propter ebulitionem factam in sanguine ꝓ prohibitionem transpirationis factā ab oppillatione a multitudine ꝛ extensione. Et repletio corporis.s. totius qꝛ stante repletione harum uenarum que toti differunt nutrimentū tanqꝫ trunci magni a quibus alij minores ramificātur expedit ꝯsequenter ut aliorum fiat repletio ꝛ ꝯsequenter totius corporis repletio manifestatur. litteram lege.

Et factum propter ꝛc.

Jam ꝯsequenter nos remittit ad ca.s̄. de significatione gibositatis supple cum nundū sunt ꝯfirmate .i. sufficientes ad gibositatē ut.s̄. dicebatur ꝛ breuiter dicit. Et factum ꝓ cās gibositatis sm modū expositū significant ea que docuimus in ca. eius.s̄. maxime si fuerit ab apostemate membrorum uiciorum ex acuitate doloris febre ꝛc. Nota tñ qꝫ sicut .s̄. docuit nos significare dolorem dorsi factū esse cōitate renum ꝑ hoc qꝫ dolor ē.s̄. alchatim ꝛ qꝫ aliqua extitit causa nocumentorum renum, ut supra dicebatur per idem medium discurrere potes. Si dolor factus fuerit cōitate Epatis splenis mediastini diafragmatis vel matricis quia stante essentiali nocumento in aliquo horum verbi gratia apostemate possibile est ymo vt plurimum contingit fieri dolorem dorsi propter alligationem horū membrorum ad dorsum ꝛ discurremus quod illorum sit lesum ex lesa operatione illius membri ut de Epate ꝛ splene clarum est videre per accidentia ꝛ ex loco doloris quia si fuerit propter Epar percipietur dolor magis ad destrum. si propter splenē magis ad sinistrum ꝛ hoc i loco terminatōis costarum. Et si a matrice erit dolor i alchati ꝛ si a me

diastino cum difficultate anellitus erit dolor i me
dio spatularũ in longũ ⁊ sic per similia discurrere
potes si fuerit a stomaco uel itestinis uel mesein
terio semper te reducendo ad genera signorũ que
sumuntur secunda primi doc. tertia ca. i. singula
ri. Accidẽtia ⁊ significationes circa finem ibi ha
bes egregiam doctrinã ad hoc ⁊ similia inuestigã
dum. lege lr̃am.

2 **Et dolores** Ista est secunda pars pri
cipalis in qua ipse ponit
vnum cõmuniter contingens in dolore dorsi. ⁊ est
vel necessitas errectionis vel incuruationis ita vt
homo vel cogatur stare rectus uľ curuus in dolo
re ipso dorsi. duo facit primo ponit ↄclusionẽ. scd̃o
ipsam declarat ibi. Et indigentes dixit igitur p̃io
Et dolores quidem dorsi aut egent incuruatiõe. i.
necessariam faciũt incuruationẽ vel saltem dispo
nant aut egent errectione. i. necessariam faciunt
uel inclinant errectionem. Et prosequitur decla
rando dicens. Et indigentes incuruatione sunt illi
in quibus est causa spasmus ex apostemate dorsi
aut alijs ex causis gibositatis. Et indigentes erre
ctione sunt illi in quibus non est necessariũ quod
diuersificet reductionẽ anellitus ex incolumitate
lacertorũ a reclinatione retro ⁊ icuruatione añ fa
cientibus dolorem. Notandum q̃ dolores dorsi
vt plurimũ fiunt a causis proportionalibus causis
gibositatis cõmuniter accipiendo gibositatem et
pro gibositate proprie accepta que est eminentia
ad posterius vel pro arcuatione concauatione ⁊
struma que est eminentia ad anterius cum plica
tione spondilium ⁊ aliquando ossiuz cassi anterio
ris vel etiam ꝑ contorsione que est plicatio ad la
tus patet discurrendo in causis ⁊ primitiuis ⁊ cor
poreis. cum igitur cause gibositatis cõmuniter ac
cepte comotione spondilium ad anterius uel po
sterius faciunt eminentiam ante uel retro ⁊ sic
cogant hominem stare declinem ad anterius uel
erectum, sequitur quod cause talis doloris dorsi si
ne gibositate cum sint debiliores illis saltem dispo
nunt hominem uel facilitãt ad hoc uel ut incur
uetur uel errigatur. uerbi gratia stante apostema
te in aliquo uiscerum interiorum per uiam tactus
spondilium ad anterius fit ut inclinetur homo ad
anterius ⁊ si uulť errigi magis dolet. ita etiam stã
te materia humida implente ligamenta ⁊ muscu
los interiores trahente ad anterius tunc inclina
tur homo ad anterius uel propter spasmum in di
ctis membris ut declaratum est supra. in causis gi
bositatis ⁊ in talibus causis fit difficultas in anel
litu ⁊ diuersitas ⁊ propter constrictionem pecto
ris ⁊ inobedientiam instrumentorum in motu pro
portionabilibus uero causis existeñ in musculis
exterioribus disponitur homo ut non possit plica
ri ad anterius quia musculi non obediunt tali pli
cationi uerbi gratia apostematis dictis musculis
uel aliter in eis facto tetano ita ut non reddantur
plicabiles, cogitur tunc homo stare rectus ⁊ in ta
li casu propterea non difficultatur uel diuersifica
tur anellitus tum q̃r non minoratur concauitas
pectoris tum q̃r instrumenta maxime in anellitu
deseruientia vt intrinsica stant incolumia, ut sup
ponitur. Et hoc totum intelligebat in textu satis
difficili lego lr̃am. Et dolores quidem dorsi aut
egent incuruatione. i. disponunt ⁊ aliquando ne
cessitant ad incuruationem aut errectionẽ. i. ad
errectionem inclinant uel necessitãt ⁊ hoc decla
rando dixit. Et indigentes incuruatione sunt illi i
quibus est causa spasmus ex apostemate dorsi. i.
lacertorũ dorsi intrinsicorũ aut alijs supple causis
fit spasmus illorũ membrorũ q̃z ex apostemate, ut
ex repletõne uel acuitate doloris a mala comple
xione ⁊c. uel aliter alijs. i. quãdo ex alijs causis gi
bositat̃. vt ex materia replente musculos deorsuz
grauitante uel ex nocumento membrorũ intrinsi
corum dorso alligatorum fit dolor dorsi tunc fit in
curuatio in tali dolore utz. addit. Et indigentes
errectione sunt illi in quibus nõ est necessarium
quod diuersificet reductionem anellitus. i. in qb⁹
nõ ↄiũgiť cã ꝑꝑ quã necessario fiat diuersus anel
litus in reductione ymo permanet cuiusdam mẽ
sure subsequens cũ p̃cedẽti. Ex icolumitate lacer
torũ ⁊ reclinatione retro ⁊ incuruatõe ante faciẽ
tibus dolorem. i. ꝑꝑ icolumitatẽ lacertorum, q̃r ñ
sunt lesi lacerti intrinsici ymo s̃m se sunt obedien
tes ⁊ in reclinatione retro ⁊ incuruatiõe añ faciẽ
tibus dolorẽ. s. qñ tales lacerti sunt lesi cũ hoc tñ
supponatur q̃ in lacertis extrinsicis nocumentuz
ad uerificandum textum.

Et cuz manus In hac vltima p̃te 3
ca. ipse declarat ꝑ
signum cõe manifestũ qñ cã faciens dolorẽ est in
dorso vel uentre. Et dixit breuiter. Et cũ man⁹
inuenit dolorẽ ita. s. pro compressione manus fiat
dolor tunc causa est in dorso. Et si nõ inuenit. i. si
comprimendo non propterea fit dolor tunc causa
est in uentre. Nota q̃ lr̃a potest dupliciter legi q̃r
per dorsum possumus hic duo intelligere q̃a aut
per dorsum intelligimus agregationem spondiliũ
cum ligamentis ⁊ musculis extrinsicis tamen ⁊
non intrinsicis aut per dorsum intelligimus agre
gatum ex spondilibus ⁊ musculis sine ligamentis
extrinsicis ⁊ etiam intrinsicis si intelligamus pri
mo modo plana est littera. q̃r si causa doloris fue
rit in extrinsicis membris cuti imediate suppositis
in compressione manus iuenit dolorẽ. ⁊ causa exi
stente in itrinsicis vel alijs mẽbris iterioribus nõ.
secundo modo accipiendo dorsum etiaz ut credo
vera est lr̃a maxime in corporibus macris qñ cõ
pressione exterius facta ẽt si causa sit in musculis
intrinsicis via vicinitatis fiet ẽt dolor. sed si fuerit
in ventre in membris cõtentis i cõcauitate interio
re vt in renibus stomaco splene ⁊ similibus, vt su
pra dicebatur in causis per cõitatem tunc manus
nõ inuenit dolorem. lege sicut placet. Et sic finis
huius capituli.

De cura dolorum dorsi.

Dorsi dolor.

Portet ut redeas

Istud ē ca. [O] de cura doloris dorsi ut dicit rubrica capituli. diuidatur presens capl'm prima diuisione in tres partes quoniā primo pro tali cura nos remittit ad alia loca. secundo ponit curam satis generalem discurendo p causas a quib9 euenire potest. tertio ponit curam talis doloris euenientis a causis utplurimum contingentibus. secunda ibi Frigidus vo. i. quātum. tertia ibi. et quoniā plurimum eius de prima parte est lr̄a clara. et dixit oz ut redeas in ea. i. s. cura ad curationes doloruz iuncturarum quas diebus paulopost. s. Et curatōes gibositatis et ventositat facieñ gibositatez supple quas diximus in ca. gibositatis. nam vna est cura vel. s. proportionalis ex quo a similibus fiunt causis vt supra dictum est lege tu. Frigidus vero nunc ipse prosequitur ponendo curam generalez discurendo per causas possibiles et posset diuidi ī tot partes per quot discurit causas partes patent. Sed legendo lr̄am continuam dicit primo de frigido sine materia. Frigidus vero i quantū est frigidus. i. inquātum est immaterialis sz a mala tm̄ complexione dependens oportet ut curetur cum ebibitis. s. alterantibus et nō euacuantib9 nisi forte esset intentio ad materiam in toto dubitātes de fluxu. qz tunc oporteret euacuare et Emplis et vnctionibus predictis in ca. preteritis. i. nouit' dictis s. de doloribus iuncturarū et de gibositate. Addit et inquantum est illic humor crudus. i. mala complexio frigida cū materia oportet ut fiat euacuatio cum eis que sunt sicut iera de pulpa coloquintide. i. magna et pillule fetidi qm̄ tales māe materias tales euacuant et a mēbris longinquis. hoc tamē intelligatur facta in tali materia aliqua digestione. et no. qd ibi non laudat leuia euacuatiua. qz talia nocent. vt magis declarabitur i de doloribus iuncturarum cum aliqualiter materiam agitet et nō sunt ad educendum potentes. sed laudat solū medicinas fortes quarū est et materias grossas et ab extremis membris euacuare. et tales sunt vt iera logodion que sm̄. d. A. quinto canōe illa yera tamen mesue distinctione tertia posuit yeram coloquintidos et discripsit Rasis. et i casu valēt et pillule dicte maxime virtute gumarū intrantiū et tu vide descripte locis suis.

Et factus labore

Ponit curaz facti a labore et est lr̄a clara dicens. Et factus a labore et similibus. s. ex portatione supra humeros grauis honeris vel longa itineratione vel statione pedes longa. vnde pp aliquam talium cārum sequitur debilitas i virtute et dictarum partium dorsi lassitas et dolor pp causas supra assignatas. vt propter fluxum aliquarum materierum ad dorsuz oportet ut succurratur cum cibo bono ad virtutem viuificandaz. et vnctionibus temperatis et olijs tepidis ad dicta membra lassa et forte aliqualiter atrita confortātia et materiā fluxam resoluendo. prosegtur dicēs Et facti a coitu cura illius est cura eius qui debilitatus est ex coitu ibi supple recurras ad .xx. tertij. Addit. Et facti causa renum curatio est cura debilitatis renuz ēt supra posita .xviij. et .xviiij. tertij in debilitate sua essentiali. dicit consequēter et est notabilis text9. Et facti. s. doloris causa repletionis venarum plurime sm̄ modū supradictū. Cura est fl'ia ex curuatura genu ipsa. n. i dispositione sanat eum. i. statim et subito. Addit et proprie cuz sequentur inunctiones ex oleo roxato et similib9. s. ad infrigidandū et remittendū ebulitionem ipsius sanguis. Pro intellectu huius particule est primo notandū qd in hoc casu maxime necessaria ē fl'omia. qm̄ licet nō adhuc fiat febris vel ruptura uene vel factuz sit aliquod notabile apostema tamen quia dubium est non facta fl'ia de aliquo huiusmodi necessaria est fl'ia. Et pro hoc facit singularis textus. d. H. in libro de fl'ia distin. pria ca. v. cum dixit sic. Non enim solum qm̄ iam magna affuerit egritudo flobothomare est tempus sz cū suspicatur debens preuenit eni eruditio quā ypo. dixit docens nos quecūqz presentibus iaz egritudinibus recte vtiqz agemus melius esse hic secūdum principia earū vel debentibus incipere anticipare facientes ut predicte intentiones ad sanas adhuc transferantur. hoc tamen intelligatur stāte robore semper virtutis. Secūdo notandum qd licet textus dicat fiendā fl'iaz ex curuatura genu nō intelligamus qd sub curuatura reperiatur hec uena sed exterius ad domesticaz uel siluestrē partē. nam licet. d. A. quarta primi ca. proprio de fl'ia uenarū in tali loco nullā fecerit mentionē cū loquebatur de fl'omijs uenarū peduz tamen aliebas. viiij. pratice ponit duas uenas i exteriori parte genu que aliquando flobothomāt'. H. ēt i libro supra allegato distin. scd̄a ca. iiij. pōit duas uenas in cruribus differentes a uenis cossarum et peduz inferiorum. et has ego intelligo illas q̄ sunt apud genu credo tamen per iuuamenta fl'omie dictarz uenarum que illis locis colliguntur et a. H. et Aliebate quod dicte uene sint que in pedibus inferioribus dicuntur siatice uel safene. quia eorundem sunt iuuamentorum etiam propter directionem ad illas quod tamē hic eas laudauerit flobothomari ideo fecit ut existimo quia cum proximiores sunt loco dolenti et dubium uehemens sit uel de ruptura uenarum uel apostemate superioruz mēbrorum citior fiet diuersio a prohibitione apostematis et citior euacuatio materie habundant' et sic prohibitio rupture uenarum. quam si ex safenis uel siaticis fieret. laudarem tamen ego in cāu stante multa plectoria ut primo fieret euacuatō de una medicina et breuiter obseruentur illi canones in hac flobothomia qui obseruari deberent in cura sinoce inflatiue et talē euacuationem ipse presupposuit. Tertio notandum quod ex uerbis textus insinuauit nobis modum circa actum practicum ut quod presens fiat flobothomia. deinde ponant' circa locū doloris infrigidātia et extractiua inflationis ex oleo roxato et similibus. qm̄ si uellemus nō flobotādo infrigidare et extinguere maius sequeretur nocumētū ut fuit canon .d. A.

prima quarti de cura febris sanguis cũ dixit. Et scias q̄ esse contentus infrigidatione τ dimittere flam τ solutionē uentris addit in oppillatiōe τ cohartatōne q̄r additur putredo τ calif in fliqua dispositione τc. lege tu lrā. Addit facti causa gibositatis .i. causis pportionalibus causis pductiuis gibositatis tñ debilioribus, vt supra dicebatur in causis. Curatio est cura gibositatis ad illuz igitur locum recurras, patet lrā.

3 Et quoniam Jam in hac tertia parte ca. ipse ponit curā cārū vt plurimū ɔtingentiū. τ diuidi pōt ps in tres partes quoniā primo ipse ponit ipsaruz cārum curaz generalem τ remissiuam. scđo specialez aducēdo particularia medicaīa. tertio ponit cāmi applicatione remediorū localium scđa ibi, verum de curationibus proprijs tertia ibi, Et melius quidē est τc. in fine de prima parte dixit. τ est lrā clara. Et quoniam plurimum eius, quod accidit ex dolore dorsi. s. a causis non accidit nisi pp frigus aut pp debilitatez renum, tunc oportet vt sit plurimuz curationis eius ex parte eoruz. s. frigiditatis vel debilitatis renum. τ remittēs nos dixit. Et nos iā compleuimus sermonē in curatione renum τ supple consequenter de debilitate eorum. xviij. tertij. Et compleuimus ēt sermonem in calefactiōe dorsi in ca. gibosit supra. ad illa igitur loca nos remittit. lege lrām.

Uerum de curationibus

Jn hac secunda particula ipse ponit curaz specialem adducendo particularia remedia. τ posset diuidi i tot partes quot specialia ponit diuersa remedia sed legendo cōtinua lrām primo dixit, τ est clara lrā, veruz de curationibus pprijs dolori dorsi frigido τ administratio olei de euforbio soli. ad vnctionē compositionem eius τ vtilitates posuimus supra de cura gibositatis ibi recurras, q̄m est singulare. addit τ de potōibus expertis ad ipsuz est diatesseron τ triacha scribit ab oībus auctoribus patet q̄ merito componentiū quatuor calidorum τ subtiliantium, que intrant valet aut oleuz de cherua cum aqua Apij, verbi gratia. ℥. i. cum ℥. ij. aque apii. cherua ē cataputia maior. ab aliquibus dr̄ mirasolem vel pentadactilus aut fissamus agrestis, in suma est cal. τ siccum in scđo. fit oleum ex semine eius, est dissolutiuuz τ confortat membra maxime frigida. τ fit de eo duplex oleuz simplex τ compositum quinto cañ sed compositū est vehementis caliditatis credo q̄ de composito non intelligat. d. A. cū exibet ipsum in via potionis sed tamen de simplici dixit Serapio q̄ nō debemus eo vti in cibis sed in lucerna τc. tñ. d. A. sepe eo vtitur per superius. Et nota hic q̄ .d. A. laudat eum exiberi non solum sed cum aqua apii. rō est, q̄ tale oleum satis tenacitate. τ viscositate participat, vt igitur acquirat penetratōēz ad longinquas partes, fit eius mixtio cum aqua apii. Addit ponendo aliam potionē magis gratam, Et supple cōuenit ut bibat patiens a cā frigida infusionez ciceris nigri τ acori multotiens cū quattuor. ʒ. butiri τ. ℥. i. melis. Jstud idem ponit. xi. ɔtit sub ppria forma saluo q̄ non ponitur acorus de mente gatis cuch esset suauis potus sumendo. s. ℥. iiii. dicte infusionis cum ipso butiro τ mele. ista omnia iuuant membra neruosa calefaciēdo. τ notate q̄ notanter dixit infusionē ciceris τ non dixit decoctionē ut uirtus corticis tantū τ nō substantie ciceris absoluatur, q̄ substantia ciceris uentosa existens que in decoctione reciperetur forte nō iuuaret ymo noceret, τ utatur hac infusione. xiiij. diebus in loco allegato. i. multo tempore, q̄ non est timorosa τ ē suauis. Addit. Et comestio spargorū τ assiduatio eius ē iuuatiua valde. Jstud ualere vr̄ deriuādo materias ad vias vrine non sua caliditate, que remissa est, ut quinto coll'z τ secundo cañ τ cum multa ɔiūgitur humiditate, ideo non laudarem nisi in corpore satis puro. vel forte hoc facit a proprietate, vt scribitur. xi. ɔtit vl de mēte dyam. qō tamen alibi nō repio, dixit tñ. d. A. scđo cañ bibitur eius decoctio pp dolorem dorsi τ sciatice. Addit prosequendo, Et pille soluentes habētes hunc dolorē, qui sunt frigide cōplexionis, sunt pille fettide, Jstas pillas omnes laudant i talib⁹ dispositionibus. τ patebit ipsaruz utilitas inspiciēti compositionem ipsaruz per ca. que supra dicta sunt. Addit ō Emplastris Empla uō sūt hoc mō, Nam Emplm cum oleandro sanat illuz, qui antiquus est. de oleandro dictuz est supra quid sit τ de mente. ɔ. A. etiā secūdo cañ fit ex eo Emplūz dolori dorsi. hoc etiam. xi. ɔti. ad finem de mente. Tabir. dixit si emplētur spinale i quo fit dolor antiquus cuz oleandro, sanabitur, addit. Et implastratio ex eis, que sunt τc. omnia clara sunt ex eis que supra dicta sunt, q̄ de omnibus his simplicibus supra facta est mentio. sed notate hoc dictū q̄ in oleo de lilio inest proprietas mirabilis τc. clara est lrā. lege eam tu.

Et melius Jn hac tertia pte ca. ipse ponit vnam regulam obseruandam in applicatione vnguentorū τ oleorū in casu isto. Et dicit, Et melius quidez est vt calefiat dorsum in primis fricando cū panno aspo deinde inungatur comprimendo, rō cañ est, q̄ per talē precedentem calefactionē iductam cum fricatione aperientur pori cutis vnde fortit postea inungendo preparatur transitus medicine ad locum profundum ad quem forte non penetraret non facta tali preparatione. Et ex hoc inferratur τ notate q̄ iste canon non tamen appropriatur in hoc cāu sed amplari debet in oībus morbis intrinsicis in quibus difficulter transit virtus medicine exteri⁹ applicando, vt in passionibus iuncturarū τ passionibus pectoris τ cerebri cuz volumus extrinsicus inunctiones fieri debere. ratio est eadem, vtz.

Et sic est finis huius ca. non sūmo ca. propter temporis breuitatem neq̄ pono ordinem in cura propter ea que supra dicta sunt de gibositate.

De dolore illij.

Est proximus ⁊c. In h ca. d.

A. determinat de uno dolore qui est in causis ⁊ cura cõicat cum dolore dorsi s. de dolore illij vel illiorũ ⁊ duo facit principalit̃ quoniã primo ipse ponit quedam generalia circa hanc dispositionẽ ⁊ eius cura scd̃o spialiter determinat ponendo eius spialem curã scd̃a ibi. Et de curatione propria prima ps posset in ptes tres diuidi ꝺm tria dicta pricipaliter quoniã primo excusando se remouet obiectõeꝫ que hic legitime oriri posset. posset aliquis merito dubitare q̃r i hac fen determinat de dolore horũ mẽbrorũ. cum in generali rubrica dictum sit in hac fen determinãdũ de egritudinibus accideñ in extremitatibus mẽbrorũ cum tñ dicta mẽbra nõ sint extrema aliquoruꝫ dictorũ modoruꝫ vt videbit̃ nãm horũ mẽbroruꝫ ꝯsideranti remouẽdo ergo dixit ꝙ talis dolor. s. in causis ⁊ cura ẽ proximus huic ca. s. de dolore dorsi ymo satis rõnabiliter pp ptinentiã ad ca. precedens ponit in hoc loco de tali dolore determinari Et hoc intẽdebat cũ dixit. Est proximus huic ca. dixit scd̃o ponendo cãm vtplurimũ contingenteꝫ ꝺm quã cõicat cum dolore dorsi. Et plurimum eius est uẽtosum fl'aticũ. i. ut plurimũ dolor ẽ dependens a uẽtositate cuius cã fouẽs ẽ fl'a dixit tertio pur ꝯtinuando ptinẽtiaꝫ ad ca. precedẽs. Et appropinquat ei. s. dolori huic illiorũ quãtũ ad curã cura eius. s. doloris dorsi pro intellectu ptis est aduertẽdũ qđ apud medicos reperiunt̃ isti termini yliom p. m. ⁊ ylion. p. n. q termini diuersa significant nam yliom est tertium de intestinis gracilibus descẽdẽdo ⁊ alijs longi⁹ ⁊ in eo plures sunt inuolutiones q̃ꝫ in alijs iđ dictũ ẽ itestinũ longũ subtille inuolutum ab Aui. supra. xvi. tertij ca. primo ylion aũt ẽ mẽbrum musculosum dorso iherens ⁊ sunt duo talia dicta membra. ⁊ breuiter sunt duo musculi suppositi renibus ad ipsos sustentãdũ ⁊ dicunt̃ lumbi ⁊ dolor in talibus mẽbris factus dr̃ dolor in yllijs ⁊ si i altero eoruꝫ tantum fuerit dr̃ dolor ylij vt sonat rubrica ca. ⁊ si dolor fuerit intestinalis in gracilibus intestinis dr̃ illiacus ꝓpter intestinum ylion cõnumerari intestinis causa aũt q̃r i dictis mẽbris vtplurimũ fiat dolor ventosus fl'aticus satis nõ ẽ ex supra dictis cũ dicta mẽbra musculosa sint frigida ⁊c. Et sic est clara littera lege eam tu.

Et de curatione Nũc ipse ponit curã magis spialem huius doloris. ⁊ primo curam cause vtplurimuꝫ contingeñ. scd̃o aliarũ causaruꝫ secunda ibi. Qđ si fuerit dixit igit̃ ponẽdo discript̃ quarũdã pill'aruꝫ que summi debent partim ad digerẽduꝫ materiem frigidam ⁊ aliqualiter euacuañ ⁊ mẽbra cõfortañ. Et de curatione propria ẽ vt sumatur fenugreci ⁊ granorũ mascet ⁊ seis apij ⁊ ameos ⁊. ʒʒ. cinamomi partes equales verbi gratia. ʒ. 5. Serapini quantum omnia, ⁊ fiant ex eis pill'e vt auellane. i. partem. debent species puluerizari ⁊ Serapinum in vino dissolui ⁊ omnia simul in pasta reddigi postea pill'e conficiãtur ⁊ possunt due de eis omnibus duobus diebus exiberi hoc itelligitur nisi stomac⁹ sit lesus q̃ꝛ multũ nocet Serapinum stomaco. In eis stant intentiones que dicte sunt i fenugreco semine apij ⁊ Ameos. Stat in primis intentio ad digereñ talem materiam ⁊ in locis longinquis in. ʒʒ. ⁊ cinamomo ⁊ digerẽdi ⁊ confortandi simul stat intentio in Serapio ⁊ digerendi ⁊ soluendi materiã in dictis locis existeñ vnđ dixit Mesue qđ mirabil'r soluit mãs grossas ⁊ dixit. d. A. ca. ꝓprio ꝙ soluit ab anchis ⁊ ꝯñter intellige a materijs eis circũstañ lege lr̃aꝫ. Qđ si fuerit nũc ipse remittit curã aliarum cãrum ad alia loca. Et dixit ꝙ si fuerit pp apostẽa i mẽbro s. yllio aut in eo qđ cõicat ei puta in matrice i muliere vel in intestinis grossis vel renibus tũc curatio eius est illa cura recurre ad tertiã quarti ⁊ ad loca in quibus determinat̃ de nocumentis dictorum mẽbrorũ ⁊ tibi ibidẽ manifesta fiet cura. Addit vnã regulã de causis huius doloris ⁊ ẽ lr̃a clara dixit. Et parũ qdem fit. s. talis dolor pp malitiã cõplexionis calide. s. sine materia aut cum materia nisi ꝺm semittam cõitat̃ mẽbrorum urine. s. renum precipue ⁊ intestinorũ. Et addit. Et signũ ⁊ cura in hoc. s. casu male cõplexionis calide singulis uel cũ materia in renib⁹ uel in intestinis manifesta sunt supple ex dictis in. xvi. ⁊. xviii. tertii. Notandum ꝙ rõ q̃r raro talia mẽbra icurrunt dolorem pp malitiã cõplexionis calide ⁊ sicce immaterialis vl' materialis sumitur ex dictis supra qñ talia mẽbra sunt de natura frigida ⁊c. aliqñ tñ uicinitate renuꝫ talẽ malitiã incurrunt cum renes sint mẽbra calida ⁊ facile i fl'abilia et ꝯñter apta et malã cõplexionẽ calidã materialem et immaterialem incurrere et sic vicino cõmunicare. Sꝫ tu diceres scd̃um hoc non apparet ꝙ dicta membra debeant incurrere dolorem a tali causa cõitate itestinoruꝫ cuius oppositum dicit textus cuꝫ intestina sint membra natura frigora q̃ꝛ paniculosa dicas ꝙ motiuum haberet euidentiam nisi ad intestina multe coniungerent̃ vene mediãte mesinterio p quas in ipsis intestinis mandari potest materia collerica et maxime quia intestinum ieiunum dictis membris vicinatur ⁊ ad eum multũ fluit de colera ad expulsiuam stimulandam etiaꝫ multi rami uenarum sibi cõmunicãt ad humidũ kilosum sugendum ⁊ pro tanto ex fluxu talis materie collerice ad dictum intestinum propter uicinitatem non inconuenit uel tantũ interdum malam complexionem sine materia cõicari et aliqñ cũ mã cõicat̃. Et pꝫ snia lr̃e et clara ẽ lr̃a lege eã tu. Seqt̃ gloriosum ca. de dolorib⁹ iũcturaꝝ ⁊c.

De doloribus iũcturaꝝ ⁊ eis q̃ cõicant podagre ⁊ sciatice ⁊ aliis.

Causa patiens in ⁊c.

In hoc secundo tractatu specialiter ꝓsequitur de doloribus iuncturarum, ⁊ tria principaliter facit, quoniã primo determinat

de egritudinibus iuncturarū generaliter quātum
ad ipsa℞ cās signa ⁊ curā. Secūdo pncipalr facit
caplm ō cautella ab huiusmōi dolorib9 iūctura℞.
tertio specialius descendendo ponit curaʒ siatice
secunda ibi oportet ut utatur ille tertia ibi in ca.
sequēti. Cura que magis propria ē ⁊c. Prima
pars etiam in tres diuiditur qm̄ primo ipse deter
minat de doloribus iuncturarum quātum ad cau
sas ⁊ tempora eoruʒ ⁊c. secundo ponit signa. tertō
curam. secunda ibi in prin. sequentis ca. illius qō
⁊c. tertia ibi cum cognoscitur. Pn̄s caplm prima
diuisione diuiditur in partes quattuor qm̄ primo
ipse determinat de doloribus iuncturarum satis
generaliter enumerando causas ⁊ tempora ⁊c. se
cundo specialiter determinat de fiaticha ⁊ dolore
anche. tertio ipse ponit comparationē i facilitate
⁊ difficultate redditus siatice ⁊ podagre ad alios
dolores iuncturarū quarto ipse reddit ēt ad deter
minaū de siccatica ⁊ podagra spialius secūda ibi
Siatica uero tertia ibi dolores quideʒ iunctu
rarum quarta ibi. Et materia quidē siccatice.
Prima pars ēt diuiditur in quatuor qm̄ primo
ipse ponit causas euentus doloris iunctura℞ scōo
ipse ponit corpora que aptiora sunt ad tales dolo
res ⁊ causas multiplicatōis talium doloruʒ respe
ctu alio℞ dolorū. tertio ponit uarios modos termi
nationis quarto ipse enumerat tēpora aptiora ad
tales dolores cāndos scōa ibi Et aptiora ad hoc
tertia ibi. Et multotiens quidem inuiscātur quar
ta ibi. Et aptiora tēpora prima adhuc i duas qm̄
primo ipse ponit unam diuisionem causarum ta
lium dolorū. scōo subdistinguit mēbra prime diui
sionis secūda ibi. Amplius distinguamus de pri
ma igitur pte ponendo unā diuisionem generaleʒ
causarū dixit. Causa patiens in his egritudinib9
ē membrū suscipiens ⁊ causa officiens sunt cōple
xiones ⁊ materie male ⁊ causa instrumentalis ē
dillatatio meatuū naturaliū accidentalis aut ex
creatione aut euentus complexionū nō naturaliū
quas accidere fecit mot9 ⁊ vacuitas ⁊ raritas ac
cidentalis aut pp creationem sicut est in carnib9
glandosis. Pro intellectu ptis est attendendū
quod apud auctores medicine reperiūtur in dolo
ribus iuncturarum quidā t̄mi medicinales appro
priati. Nam reperiuntur isti termi gutta artetica
ciragia sciatica ⁊ podagra. Artetica proprie ē
passio in pluribus iuncturis simul cū in oībus vel
saltem pluribus vt in iuncturis colli dorsi manuū
pedum ⁊ similium. ⁊ dicitur artetica ab artus qō
ē iunctura vel cōcatenatio quod idem est qꝛ iun
cture cum ligamentis ɔcatenantur, ⁊ teneo tenes
quasi idem sonet artetica quod dolor tenēs artus
vel cōcatenationes vel iūcturas. ⁊ talis dolor plu
rimū iunctura℞ proprie ēt dicitur gutta vel stilici
diū quia talis dolor plurimū iuncturarū simul fit
potissimum per defluxū humorū ad iuncturas ⁊ n̄
fit talis dolor per viam paulatine congestiōis hu
moruʒ in talibus iuncturis qm̄ non fit verisimile
omnia membra iuncturarū esse equaliter debilia
in digerendo male, ⁊ indebite superfluum expellē

do. Sed si stante in uenis plectoria vt plenitudie
sanguinis ⁊ aliorum humorū tunc nō ɔtenti debi
te in eis p poros venarū ⁊ mēbro℞ defluūt ad iun
cturas plures simul cū quo etiā stat quod ad iun
cturas tantū pedū vel manū fluant. ⁊ sic patet qō
artetica ⁊ gutta vt multum fuerit per viam deflu
xus, vbi dolores aliarū iuncturarū particularum
aliquando fiunt per viā paulatine ɔgestiōis. Ad
uerte tamen qō multi alij morbi a doloribus iun
cturarū fiunt vtplurimū p viam defluxus, vt pa
ralisis squināntia obtolmia ⁊ similes, nō tn̄ appellā
tur gutta vel stilicidiū sic dolor iuncturarū a tali
causa. ⁊ ratio sumi potest ex hoc, qꝛ deflux9 mate
rie ad iuncturas magis assimilatur stilicidio vel
gutte q̄ȝ flux9 materie ad alia mēbra, quoniā licet
in iuncturis sit manifesta ɔcauitas, ⁊ sic uidcant
ad susceptionem supfluitatem disposite, tn̄ ex alia
pte natura minuit iuncturas, desup musculis ⁊ li
gamentis miro modo ɔtestis ad eas roborandas,
vnde difficulter fit transitus materie intra iunctu
ram ⁊ sic paulatine destillat, ⁊ sic ɔueniēter gutta
dici potest, non sic est defluxu ad alia membra. ar
tetica igitur ⁊ gutta proprie sunt noīa sinonima.
Ciragra ē proprie dolor in iuncturis manuū cū cu
bitis vel cum digitis. ⁊ dicitur ciragra a ciros qō
est manus, ⁊ gradior ris quasi supgradiens man9
sicut ciromantia dicitur ars docens dispositiones
hominū p venas ⁊ lineas ⁊ figuras manuū. Sia
tica dicitur proprie dolor circa ancham maxime
cū a iunctura icipit anche, ⁊ descendit ad co[x]am
⁊ aliquādo usqꝫ ad genu vel calchaneum extēdi
tur. In ancha aūt tria considerantur. s. primo su
perior pars ossis co[x]e. ⁊ vocatur vertebrū. ⁊ os ro
tundum a vertendo. qꝛ vertitur in gradiēdo i cō
cauitate ossis superioris sibi contigui. ⁊ illa conca
uitas qō ē scōum in ancha ɔsideratū, dicitur pi[x]is
vel sia. est tertio ligamentū ligans vertebruʒ cum
piscide vel sia vnde fit iunctura. Sunt ēt musculi
circūuoluentes dictā iuncturā. ⁊ hoc totū appella
tur ancha. dolor igitur factus in musculis superio
ribus huius iuncture ⁊ nō in ossibus dictis neqꝫ
in ligamēto, vt quidam dixerūt, cū sit natura crea
tum insensibile pp fines colligendos prima primi
dicitur dolor sciaticus pp ɔcauitatē dicte iunctu
re que dicta est sia. Siatica igitur est dolor siam
tenens ad modum dictum. podagra aūt est dolor
in articulis pedum ⁊ calcaneis. vnde dicitur poda
gra quasi dolor pedum supgradiens. Secūdo no
tādum quod. d. A. circa hanc ptem enumerando
causas horū dolorū solum enumerauit causas in
duplici genere cārum. s. in genere cause efficiētis
⁊ materialis per se vel reductiue, nullam faciens
mentionem de causa formali uel finali. ⁊ hoc nōn
ter fecit, quia secūdum ueritatem harum duarū
causarum tantum sumitur uaria indicatio de in
genio curatiuo, nam finis egritudinis semper est
idem, ut lesio operationis. ⁊ ideo semper vna ma
net intentio, que est reductio ad operationem na
turalem, hec aūt reductio inducitur multipliciter
uariando intentiones secundū uarietatem cāruʒ

efficientiū vel materialiū, secūdū. n. varietatē illarū sumittitur varia ellectio triū regularū principaliter facientiū ad igeniū curatiuuz. s. de qualitate medicine, z quātitate eius, z hora ipsius ꝺ quibus clara fit mentio quarta primi ca. i. In his tribus tota vis principaliter curationis existit, vt ibidem hȝ videri. Idem dico de causa formali, que licet alia sit in alio z alio morbo, qꝛ tamē varietas curationis ab illis duabꝰ causis tm̄ sumittitur, vel ad illas tantū reduci pōt, iō de illis tantū faciens mētionē sufficienter factū existit. qꝺ aūt per ꝯsiderationē illaruȝ tantū causarū sufficienter habeatur regule de igenio curatiuo, patebit ꝯsideranti z videnti que scribuntur loco allegato. Ulterius itelligenduȝ qꝺ in enumerādo dictas causas enumerauit principales z instrumētales in vtroqȝ genere, z de principalibus efficientibus imediatas z mediatas. mēbrum. n. suscipiens. i. in quo subiectiue est dolor, est causa materialis pricipalis z imediata talis egritudinis. dilatatio aūt meatuū siue sit naturalis ex creatōe, siue accidentalis ex tpre, vt ex receptione medicinarū aperitiuarū, ista est cā instrumentalis reducibilis ad genus cause materialis z subiectiue, vtȝ, complexiones aūt male, z materie male sunt cause principales effectiue, si sint in iunctura dolente imediate, z si sint i aliquo principali membro, sunt cause pricipales z mediate, qm̄ pp malam cōplexionē membri principalis multiplicātur male materie, z tādem a fortitudine membri expelluntur ad debilia, vt iuncturas, z sic sunt cause principales effectiue mediate doloris iuncturarū. motus aūt z vacuitas. i. inanitio disponētes ad inflammationē z ad malam cōplexionem z cursum materierū, sunt cause istrumētales tenētes se ex parte cause efficientis, z hoc intelligi potest z mediate z imediate scđm qꝺ dicta cōplexio acquiri pōt aliqꝺ principaliū membrorū vl' membris ipsis dolentibus. motus tamen ēt esse pt causa istrumētalis tenēs se ex cause pte materialis pro quanto pp motū membro debilitato z super calefacto ipsum fit dispositū ad facile superfluitates recipieñ. Ideȝ dico de vacuatione z inanitione, pp quod dixit. H. secūdo pnosticorū circa finem comento. lxv. in fine comenti qꝺ effusio humorum ad membra, que mouentur z calefiūt, est facilior. Et ex his apparet clara lr̄a lege eam.

Causa patiens, i. materialis z subiectiua in huiusmodi egritudinibꝰ. s. articulorum, ē mēbrorū suscipiens. i. principalis z causa efficiens sunt complexiones z materie male ita qꝺ male addatur etiā ad complexiones, qꝛ male cōplexiōis sunt causa efficiens imediate doloris si sint in membro dolente. Et causa instrumentalis. s. tenens se ex parte cause materialis vt membroruȝ suscipientiū. Est dillatatio meatuū naturaliū. i. a natura deputatorum ad deferendū ad talia membra nutrimentuȝ accidentalis ut propter medicinas aut ex creatione aut euentus complexōuȝ naturaliū, quas accidere facit motus z vacuitas. i. inatio supple sunt cause efficientes imediate vel mediate secunduȝ modum dictū z consequenter motus z vacuitas sunt dictarum causarū cause instrumentales, pñt etiam vt dictum est esse cause instrumentales z se tenere ex pte cause subiectiue, sicut raritas accidētalis membro acquisita, vt pp caliditatem, vel ex creatione, sicut in carnibus glandosis est causa instrumentalis se tenens ex parte materie, qꝛ per has dispositiones membra reduntur apta ad receptionem superfluitatum, ita etiaȝ per malā complexionē accidentalē ex motu. s. mēbro debilitatū disponitur ad receptionē zc. Et sic mala complexio tenebit se ex parte cause istrumētalis materialis iō addidit. Et raritas accidentalis aut pp creationem sicut ē in carnibus glādosis. i. sicut iste se tenent ex parte materie ita ēt euentus cōplexionū zc. se tenere possunt. lr̄a fuit aliqualiter difficilis.

Amplius distinguamus.

In hac parte ipse subdistiguit mēbra supra scripte dionis. z duo facit, qm̄ primo ipse subdistiguit primū mēbruȝ. s. tenens se ex parte cause passiue z materialis. secundo distinguit secundū se tenēs ex parte cause efficiētis secunda ibi. Causa autē efficiens, z primo ꝯtinuās se. cum precedentibꝰ secūdo prosequitur quod itendit ibi, mēbrū itaqȝ suscipiens, primo ēt ponit vnā cām cōeȝ huius cause materialis z eam declarat. secundo ponit aliā cāȝ diuersam ēt in hoc genere ibi, aūt causa sui situs dicit de ambabus partibꝰ primo. Amplius distinguamus vnāquāqȝ harum diuisionum diuisione aliqua. s. vnūquodqȝ membrum diuisionis. iterum distinguamus. z prosequēdo de cā patiente. Dixit, membrū itaqȝ suscipiens est cā vt eueniāt iste egritudines. s. passiue z materialiter. Aut per debilitatem sui, aut pp malitiam complexionis cōfirmate proprie frigide, z debilitatem sui in creatōne sua non ex parte complexionis, aut supple etiā propter debilitatem complexionalem nō frigiditatis sed propter vehementiā caliditatis. Addit z proprie cum accidit supple talis mala complexio calida propter motum z per dolores z per causas extrinsicas, vt per morsuȝ venenosi animalis calidi vel medicamento aliquo calido supple tūc ē maxima causa vt membrū patiatur. huiusmodi tamē cause extrinsice principaliter debilitant pro quanto imprimunt in membro malam complexionē, iō addit licet. hec dispositio nō sit longiqua a dispōe complexionali. de scđa parte adducēdo aliam cāȝ passibilitatis mēbri dixit. Aut causa sui situs sub membris alijs z vbi ad ipsum curunt materie per naturaȝ. i. naturaliter supple est causa talis passibilitatis ideo addit z propter hoc. i. propter istaȝ causam vt propter situm deorsum in pedibus multiplicantur. s. tales dolores. ¶ Nota primo quod ex prima parte huius textus colliguntur quedaȝ que in diuisione superiore explicite nō ponebantur, quia supra est dictum de causis passibilitatis in his egritudinibus quod causa talis principalis est ipsum membruȝ, z quod causa instrumentalis est dillatatio meatuum zc. z dicebatur quod ma

le ɔplexiones indifferēter ex illo textu ita atribui
poterāt ad cām effectiuaʒ sicut ad materialē. ꝛ ꝙ
raritas accidētalis uel ex creatione uidebatur ꝓ
prijs attribui causis instrumētalibus ꝗ̄ pricipali
passione licet ēt sibi attribui posset. Et iam ibi
explicite colligitur ꝙ debilitas membri est causa
quodāmodo imediata ꝛ principalis passibilitatis
membri, siue sit talis ex malitia ɔplexionis confir
mate, ꝛ. s. ex tempore acquisite, siue fuerit talis ex
creatione sua non ex parte ɔplexionis, quod pōt
dupliciter intelligi, uno modo ꝙ membrum sit ex
creatione debile non ex parte cōplexionis, ymo
stante tēpamento ɔplexionali, stabit debilitas
merito male ɔpositionis ꝛ propter raritateʒ ꝛ ma
lam texturā. uel aliter non ex parte ɔplexionis, s.
acquisite sed cōgenite ꝛ naturalis. possemus etiā
ymaginari gradualem ɔplexionem temperatam
cum bona ɔpositione in membro, ꝛ tñ erit mem
brum debile naturaliter, uel propter idebitaʒ de
pendentiam uel paucitatem mensure spirituū re
quisitorū ad debitam operationē membri, uel ꝓp
ter occultam qualitatē habilitanteʒ ut facile pa
tiatur, ut uidebitur in quōculla, si tales morbi sint
hereditarij ꝛc. Et sic erit membrum debile ex
creatione non ex parte ɔplexionis scd̄m cōmuneʒ
doctrinam. licet ego in hoc fuerim contrarius cō
muni opinioni. In primo tegni igitur colligitur
Secundo ꝙ talis mala ɔplexio confirmata ex
tēpore acquisita tamen quā membꝛ redditur de
bile proprie. i. ut multum, est complexio frigida. ꝛ
ratio uero est cum talia membra sint per naturā
ɔplexionaliter frigida, ideo ut multum magis la
buntur ad frigidum ꝗ̄ ad calidum. Colligitur
tertio ꝙ talis malitia ɔplexionalis qua membruʒ
redditur interdum debile ex ɔsequenti passibile, ē
complexio calida confirmata. s. Et hic singula
riter notate ꝙ existente homine uerbigr̄a poda
grico a tali mala ɔplexione confirmata calida, cō
tinget medicum uel infirmū sepe decipi, quoniam
eger non percipiet caliditatē in se ipso, cum ɔple
xio talis propter diuturnitatē sit facta uelut innatu
ralis non sentietur ut diuersa ɔplexio, ꝛ forte me
dicus per hoc credit cām esse frigidam, ut cōmu
niter accidere solet, ꝛ si ad tactum percipietur ali
qua caliditas, attribuet ipse alicui materie subtili
fluenti propter dolorem ꝛc. Et hoc contingere
pōt. s. ut talis mala cōplexio calida confirmetur
propter motum proprie, ut multum in itinerātib⁹
qꝛ non cōsiderabit medicus de tali itineratōe, aut
propter dolores qui precesserunt, ꝛ ibi oportet be
ne speculari, qꝛ forte prehesistētes dolores habue
runt radicem cām frigidā, ꝛ ipsa remota propter
dolores remansit in membro mala complexio ca
lida cōfirmata. unde ꝛc. Et sic oportet medicū
maxime esse diligentem. ꝛ hanc credo esse unam
cām male curationis podagre diuturne, que alias
habuit radicem cām frigidam, qꝛ propter longos
dolores est membrum debilitatū per ɔplexionem
calidam, ꝛ sic ab omni cā facile leditur ꝛ dolet. ꝛ
tunc Medici exhibent regimen calefactiuum

qꝛ per talia solebat dolor aleuiari uel remoueri.
cum non erat dicta confirmata ɔplexio, ꝛ nūc cō
tinuo deterioratur, qꝛ uel addit uel saltem fouetur
cā debilitatis ꝛc. Notate bene ideo oportebit
alia multa discurrere, ut uidebitur in ca. signoꝝ.
idem dicatur posse euenire propter usum medicia
rum longo tempore calidaꝝ, qꝛ acquiretur in mē
bro ꝛc. Et hoc est qd̄ dixit propter cās extrinsi
cas, i. medicinas. quō autem motus sint causa ca
liditatis ꝛ maxime progressiuus in membris infe
rioribus, ut pedibus, manifestum est, primo qꝛ mo
tum euigilato calido exacuitur, sic per quietē ebe
tatur, ꝛ sic sibi ɔuicinas partes magis callefacit, ꝛ
sanguinem elliquidat. Modum aūt magis per
rationē assignabat Albertus magnus circa finem
primi Methau. dicens sic, qd̄ est cā ierefactōis ꝛ
sepationis partium, est cā caloris. sed quādo corp⁹
mouetur super aliud corpus, distrahit ꝛ separat
partes, ab eo quod separantur ꝛ distrahuntur ab
eo partes eius ēt si possit suscipere separationeʒ, ꝛ
sic alterando naturā educit calorem, qui potentia
fuit in materia, sicut omnis forma potentialiter ē
in materia. ꝛ hoc modo emicat ignis ex fricatōne
lapidum adinuicem, ꝛ sagita plumbea fricata ad
herens ex balistra proiecta liquefit. ꝛ hic est mo
dus cōmunis motui locali. Alius modus est ēt
eius ꝛ appropriatur motui volūtario taliter, quia
eo ꝙ natura ad membra motus dirigit spiritus ꝛ
sanguinem tanquam instrumenta ipsius, ꝛ sic mē
bruʒ calefit. Alius modus potest esse, quia pro
pter motum mēbroruʒ inferiorum maxime super
fluum facta in spiritibus resolutione ꝛ membris
debilitatis nitit̄ natura succurrere ip̄is. ꝛ sic ad ip
sa transmittit quibus confortentur instrumenta
s. sanguinem ꝛ spiritus, ꝛ vtplurimum inordinate,
vnde fit in ipsis confusio ꝛ superincensio. acquirit
igitur in membro caliditas non naturalis, quia nō
conueniens neqꝫ proportionata ꝓ operationibus
membri, cum huius totalis caloris causa non sit
ipsa natura, vt dictum est, que ēt si ad hanc cōcur
rat, hoc fit ipa sic necessitata ꝛ nō regulariter ope
rante. facit ēt motus ad caliditatem innaturalem
maxime membrorum inferiorū, cum per motum
agitat̄ in corpore humoribus disponuntur natura
liter ꝛ deorsuʒ moueantur, ꝛ citius mouentur sub
tiles ꝛ calidi. ꝛc. hec tñ ratio patitur instantiam.
sed sit hic persuadens tm̄. ꝛ sic ꝑꝑ motum potest
acquiri mala complexio calida in membro ꝛ con
firmari vel habituari ēt erit causa debilitat̄ ꝛ pas
sibilitatis mēbri, dolor ē ēt cā caliditatis per hoc
qꝛ cum dolor sit sensatio cāe ɔtrarie ꝛc. Et uir
tus expulsiua non exeat in actum suum sine ope
ratione nisi cum nocumentū aliquod senserit. fit
igitur ut ad sensum ɔtrarie cause eam uirtutem i
petuosse quodam motu moueri ut cām doloris a
se expellat. ꝛ talis uirtus expulsiua excitatur non
solum in parte proprie dolente, sed etiam in adiacē
tibus partibus, que secum ɔpatiuntur, unde fit ut
fortiter exprimat ut nociuum a se expellat, ex qua
quidem expressione accidit sanguinem ꝛ spirituʒ

fluere ad locum dolentē ⁊ sic supercalefieri, ⁊ qm̄
cum sit sensus ɔtrarij, natura deriuat quasi in su
cursum uocata sanguinem ⁊ spiritū ut fortius ex
pellat, quibus pars doloris super calefit, unde i for
ti dolore intrinsico fit infrigidatio extremitatū, ⁊ i
terdum sincopis propter deriuationē sanguinis ⁊
spirituū ad locum dolentē. Quō aūt cause extrin
sice alique calefaciant, ut medicine calide uł bal
nea calida ⁊ similia, manifestū est. ¶ Secundo
no. ꝙ membro debilitato siue a cā frigida siue ca
lida ɔfirmata siue ex creatione ipm̄ disposuit ad
hos dolores ēt materiales, qꝛ ex ordine nature fit,
ut membra fortia expellant ad debilia. ⁊ ipa sic
debilia existentia ulterius expellere non possunt.
⁊ sic materie in loco coarcentur. ēt si membrum
sit debile per ɔplexionē calidam, ɔtinget ipm̄ plus
atrahere q̄ȝ possit debite alterare, unde oȝ ipsum
superfluū expelli ab ipsa uirtute expulsiua, que ꝓ
portionetur sue digestiue, non totū superfluum ex
pellet, cum plus sit atractum q̄ȝ ɔueniebat sue di
gestiue. Et si uirtus expulsiua sit ēt ībecilior, q̄ȝ di
gestiua, proportionaliter ēt minus expellet, ⁊ sic
oportebit oīno illud remanere in membro, ⁊ cōse
quenter lesiones inferre penes malitiam quantita
tis ⁊ qualitatis eius, qđ retentum ē, neqȝ sit uerisi
mile ut expulsiua sit fortior q̄ȝ sua digestiua, cum
sibi subordinetur, que ēt si esset per accidens for
tior, non propterea ad alia fortiora expellere pote
rit, qꝛ illa fortiora non recipient ⁊c. ¶ Et ex his
patet capitulū totum clarum qđ dicitur in prima
parte qđ ēt situs sub alijs membris disponat ad re
ceptionem superfluitatū, manifestū est. lego totaȝ
lr̄am. Continuando igitur dixit. Amplius disti
guamus unāquāqȝ harum diuisionū. i. unumqđqȝ
membrorū diuisionis distinctione aliqua ⁊ prose
quitur dicens. Membrum itaqȝ suscipiens est cā
.s. passiua ut eueniāt iste egritudines aut propter
debilitatem sui ꝓpter malitiam debilitantem con
firmate. i. habituate ⁊ proprie frigide ꝓpter cām
dictam ⁊ supple propter debilitatem sui i creatio
ne sua non ex parte cōplexionis, sed supple ex par
te male ɔplexionis ut raritať uel propter indebitā
dependentiā uel ꝓpter paucitatem in mēsura spi
rituum ⁊c. ut dicebatur. Addit ⁊ propter uehemē
tiam caliditatis, s. fuerit debile. s. ex tp̄re, iō addit
Et proprie cum accidit per motum ⁊ ꝓpter dolo
res, quoniā talis ɔplexio calida ab huiusmodi cau
sis maxime est cā talium dolorum ꝓpter causas
assignatas ⁊ ꝓpter cās extrinsicas ēt, s. si fiat tał
mala ɔplexio calida ē ⁊c. licet hec diuisio non sit
longinqua a diuisione ɔplexionali, qꝛ ad illam re
ducitur, ut exponebatur. ⁊ addens aliam cām etiā
se tenentem ex parte cause passiue dixit aut causa
sui sit sub membris alijs ⁊ ubi ad ipm̄ . i. propter
quem situm currūt materie per naturam . i. natu
raliter qꝛ materie sua grauitate deorsum mouen
tur. Et hanc sniam ēt ponit Aľes prima ꝓble.
vij. ꝓble. Ideo infert correlariū dicens. Et prop
ter hoc multiplicantur, in pedibus ⁊ anchis. s. ta
les dolores.

Causa autem efficiens. In ista parte ꝓ
sequitur de alio membro diuisionis talium doloꝝ
.s. de cā efficiente. Et quoniā causarū efficientiuȝ
quedam se tenent ex parte causaꝝ corporalium.
quedam ex parte cārum primitiuaꝝ. primo ponit
cās corporales. scđo magis primitiuas ibi. Et
cause diuisionū. quoniā supra de cā efficiente cor
porali determinās dixit qđ cā efficiens sunt ɔple
xiones male. s. imateriales, ut dicebatur ⁊ materie
male. primo declarat quō dicte male cōplexiōes
sint cā. scđo quō dicte materie. ut que sint ille. scđa
ibi materie uero aut sunt. dixit igitur de pria pte.
Cā efficiens aut ē cōplexio corporis totius . s. ex
cellens uel inaturalis aut in membro principali.
supple calida inflamans aut supple talis ɔplexio
est infrigidans congellans aut exicans constrigēs
addit ⁊ proprie cum ei admiscetur humiditas ex
tranea. ¶ Pro intellectu huius partis est notan
dum qđ in hac parte enumerando cās que sunt cō
plexiones sine materia, soluȝ exemplificauit de ta
libus cāis in toto uel in principalibꝰ mēbris nullā
faciens mentionē de causis talibus subiectiue in
membro dolente existentibus. Et ɔn̄ter cās tales
mediatas tātum enumerauit ⁊ non imediatas. ⁊
huius cā fuit, quoniā illas cās imediatas tanq̄ȝ no
tissimas cās effectiuas talium doloꝝ supꝑ intelle
xit. Dubium enim non est qđ mala ɔplexio diu̾
sa in membro sentiēte subiectiue exn̄s est cā effi
ciens doloris illius membri, non ita manifestū ap
parebat quod mala complexio in membris alijs
a membro dolente sit causa talis doloris. Iō hoc
declarans manifestauit qđ inmanifestum erat ⁊
dubium de manifesto nullam faciens mentioneȝ.
¶ Secūdo notandū qđ non possit malaȝ comple
xionem humidam esse cām taliū dolorū, sicut fiet
aut fecit de reliquis complexionibus, qm̄ habetur
scđa primi de causis doloris absolute cōplexio hu
mida ēt subiectiue in membro existens nullo mo
do efficit dolorem, multo igitur minus facit dolo
rem in membro non existens sed mediate tantuȝ
concurrens sicut alie faciunt, quod maxime verū
est de dolore forti, de quo est sermo. Complexio
tamen calida vel frigida in toto vel in principa
li existens potest esse causa taliuȝ dolorum essen
tialiter cōicando sibi similem quantitatem in spē
in membro dolente. ⁊ sic fiet causa doloris, ut pȝ.
potest ēt esse causa doloris mediate materie tra
hendo materiā calidā uel frigidam ad iuncturas
expellendo. siccitas aut si fuerit in principali, nō sic
faciliter cōicatur membro dolenti ita ut per se do
loreȝ causent, cum sit qualitas magis patiens quā
actiua, ideo si mediate concurrit ad dolorem, hoc
magis efficit materiam preexistentem constringen
do ⁊ ad iūcturas exprimendo, quoniam per se ma
teriam non generat. ⁊ forte ad hunc sensum dixit
dominus. A. secūda primi loco allegato quod ca
liditas ⁊ frigidit̃ essentialiter causant dolorem, ⁊
siccitas accidentaliter. ideo notanter dixit textus
aut exicans supple siccitas constringens ⁊ proprie

cum ei admiscetur humiditas extranea. Et sic pʒ
lr̄a clara lege eam.

Materia uero In hac secunda parti
cula huius partis ipse
prosequitur de causis efficientibus corporalibus
materialibus enumerādo. s. materias que efficiūt
talem dolorem. ⁊ duo facit, quoniā primo facit qd
dictum est. scd̄o ponit ordinem harum materierū
in cāndo. scd̄m qδ multum uel raro sunt, sicut cāe
scd̄a ibi. Et plurium quidem fit ⁊c. de prima par
te dixit. Materie uero aut sunt sāguis singularis
.i. solus, aut sanguis fl'aticus, aut sanguis colleric⁹
aut sanguis mel'icus, aut est fl'a singulare, aut ue
hementia crudi, aut singularis, aut humor cōposi
tus ex fl'ate ⁊ collera, aut aliquid ex genere colle
re, aut uentositas irritata. hoc est quod dicit.

¶ Pro intellectu partis est primo intelligendum
ut colligi pōt prima primi cap. de humoribus, qδ
dupliciter dicitur uel dici pōt sanguis collericus
fl'aticus uel melancolicus, uno modo cum ipse san
guis ab intrinsico ꝯuertitur ad naturam alicuius
talis humoris. s. collere fl'amatis ⁊ melancolie, qꝛ
. s. callefiat ⁊ exicetur uel infrigidetur ⁊c. Se
cundo modo qꝛ sanguis ab extrinsico admisceat
collera fl'a uel melancolia ⁊ utroqꝫ modo posset
intelligere. d. A. cum dixit. Sanguis collericus
fl'aticus ⁊c. maxime tamen intellexit secūdo mō.

¶ Nōm scd̄o ꝙ ex uerbis. d. A. expresse colligitur
qδ ex omni humore tanq̄ʒ ex materia fieri pōt do
lor iuncturarū, qꝛ humoꝛ quilibet aut est sanguis
singularis. i. sol⁹ aut fl'a singulare. s. naturale. aut
alius humor crudus siue sit fl'a aqueū siue gipseū
uel aliud simplex fl'a innaturale uel mel'ia īnatu
ralis ex humore crudo ꝯgellationē maxime gene
ratam aut melancolia naturalis, que singulariter
īter humores naturales dicitur cruda, ubi sit sola
⁊ singularis, aut aliquid ex genere collere siue. fue
rit naturalis siue īnaturalis. ⁊ hoc siue sub forma
sit collere exn̄s siue sit facta melancolia per adu
stionem, nam quelibet taliū est aliquid de genere
collere, quoniā melancolia per adustionem cāta
appellatur. colera nigra. aut est humoꝛ mixtus ex
collera ⁊ fl'ate aut ex collera ⁊ mel'ia ⁊c. non ap
paret qδ nullus reperiatur humor neqꝫ simplex.
neqꝫ cōpositus, licet multiplex ⁊ uaria fieri possit
talium humorū cōpositio, qꝛ aliq̄n fl'a collā dn̄atur
⁊ aliq̄n econtra, ⁊ aliq̄n est duoꝝ tantū. aliquando
trium ⁊ interdū oīum humoꝝ est ꝯpositio. uariari
ēt pōt talis ꝯpositio ex parte multiplicis diuersita
tis in diuersis spēbus fl'aticis collere ⁊ melancolie
ut patet. Hos aūt modos omnes explicite uel īpli
cite posuit. d. A. in textu, primo quidem dixit expli
cite de sanguine puro sine alio humore, per hoc
qδ dixit sanguis singularis, dixit ēt explicite ꝺ san
guine cum alijs humoribus mixto per hoc quod
dixit aut sanguis fl'aticus collericus ⁊c. ut expone
batur in nōto superiori fecit ēt mentionē de fl'a
solum potest esse cā per hoc quod dixit aut fl'a sin
gulare. Explicuit ēt qūo mel'ia per se natural' ma
xime pōt esse cā per hoc qδ dixit aut singl'is. s. sin
gul'is crudi. addit singl'is. i. per se implicite. ut in
nuat qꝛ oīs humoꝛ frigidus qui non est fl'a natura
le uel mel'ia naturalis siue sit aquositas siue aliud
fl'a naturale uel mel'ia īnaturalis non adusta pōt
esse cā per hoc quod dixit, aut uehementia crudi
īplicite, ⁊ īnuebat ꝙ omnis humor simplex calid⁹
qui non est sanguis, pōt esse sic cā per hoc quod di
xit, aut aliquid ex genere collere, includens ⁊ natu
ralem ⁊ preteꝛ naturā ⁊ melancoliā adustam, ut
dictum ē, cum quilibet talis sub noīe collere, dedit
ēt intelligere oēm ꝯpositionem unius humoris cū
alio uel plur̄ peꝛ hoc quod dixit, aut cōpositus ex
fl'ate ⁊ collera. Innuebat ꝯsequenter oēm possi
bilem ꝯpositionē humorū. De hac tamen specialē
facit mentionē tanq̄ʒ de ea, que est utplurimū cā
talium doloꝝ, ut in fen uidebitur. Addit etiā aliaʒ
possibilem cām talium doloꝛum non humoralem
que est sepe ꝯtingens ⁊ est uentositas irritata. i. ī
pulsa cohartata ⁊ ꝯstricta inter iuncturas. Et sic
patet quod oīs cā humoralis ⁊ uentositas esse pōt
cā talium doloꝛum. non ergo mirandū propter ma
xime multiplicem ⁊ diuersam humoꝝ ꝯpositōm
si tales morbi aliq̄n sunt tarde curationis. lege lit
teram qꝛ iam clara est.

Et plurimuʒ: In hac secunda parti
cula huius partis ip̄e po
nit ordinem haꝝ materieꝝ in cāndo hos dolores
dicēs, Et plurimū q̄dē fit ex fl'ate ⁊ collera, deīde
a crudo, deīn a sanguīe pʒ a collā ⁊ raro fit a mel'ia.

¶ Pro intellectu par̄t oꝛitur dubitando, quoniā
non apparet quod talis sit ordo in cāndo dictos
dolores. Primo quidē uidetur quod fl'a ut plu
rimum sit in causa, quoniam cuʒ mēbra iunctura
rum sint naturaliter debilia non apta propriū nu
trimentū cōuenienter digereꝛ, uidetur quod p uiā
indigestionis debeant materie fl'atice in illis ma
gis multiplicari, ⁊ ex consequenti debent esse cau
sa talium doloꝛuʒ. Secundo uidetur quod col
lera magis debeat esse causa, quoniam cuʒ mate
ria collerica sit īter omnes humores magis mobi
lis uidetur quod ipsa pp ipsius facilem cursuʒ ad
iuncturas utplurimum sit causa talium doloꝛuʒ.

Tertio apparet qδ sanguis plurimū debeat eē
causa, quoniā multo maioꝛ est mensura sanguis
in toto q̄ʒ alioruʒ humorum, ⁊ per consequēs citi⁹
superhabundat ī corpore alijs humoribus, ⁊ exin
de sequitur quod magis debet ad iuncturas flue
re ⁊ sic eē magis causa doloris ⁊c. Pro respon
sione igitur ē p̄mo intelligendum quod mā faciēs
dolorem iuncturarum ⁊ in iuncturis existens dif
ferenter ⁊ uario modo ibideʒ est contenta, uel qꝛ
per uiam indigestionis ⁊ paulatine congestionis
est ibidem agregata, uel est aliunde fluxa. do. A.
autem ~~quod~~ cum ponit ordinem taliuʒ materieꝝ
ī cāndo, maxīe intellexit de fluxa materia uel fluē
te. Et hoc qꝛ tales dolores magis fiunt a materia
currente uel expulsa quā a materia ibidem cōge
sta. Secundo notādum in coꝛpore naturaliter
disposito ⁊ debito utente regimē plus ē de sangui
ne quāʒ fl'ate et plus de fl'ate quā collera, et plus

de collera q̄ꝫ mel̄ia, cum sanguinis sit nature con
formior, ꝛ mel̄ia minime uite ↄformis, ꝛ alij duo
medij ſm medium modū i ordine dicto. imo dicūt
aliqui ꝛ est multum probabile ꝙ ſm quādā ↄiec
turam ueritati propinquā pōt dici ꝙ sanguis ē du
plus respectu fl̄atis, ꝛ fl̄a duplum respectu collere,
ꝛ collera dupla respectu mel̄ie. hoc tñ scire pūctua
liter esſꝫ ualde difficile. hoc totum intelligitur de
humoribus naturalibus ꝛ in corpore debito utēte
regimine. q̄ dico pro tanto, qꝛ hodie propter inglu
uiem ꝛ gulositatē hominū plus sumentes q̄ꝫ pos
sint digerere ꝛ ēt in alijs malum regimen utētes,
ut exercitio uel coitu, ut dixit. H. vi. affo. i ↄmēto
illius affo. Eunuchi non podagrizant ꝛc. uerisimi
liter de fl̄ate per uiam indigestionis tātū multipli
catur ut ipm fl̄a non talē habeat ad sanguinē ha
bitudinē ꝛ ad coll̄am, ut sanguis ad eum habeat
proportionē duplā imo multo breuē, ut forte sexq̄l
teraꝫ, ꝛ ipm fl̄a non solū fit duplū ad collerā imo
forte triplū uel quatruplū, maxime dico in nr̄o cli
mate. ꝛ hoc fl̄a per uiam indigestionis multiplica
tum appellatur hic ab. d. A. crudum, qꝛ per uiam
cruditatis ꝛ idigestionis multiplicatū. ¶ Tertio
nō. ꝙ collera cum sit humor subtilis ꝛ calidus, ex
sui natura cū mouetur, magis mouetur ad exterio
ra ꝛ ad circūferentiā q̄ꝫ ad interiora. pꝫ. Ex his
itaqꝫ solui possunt difficultates. dico igitur cuꝫ te
stu primo ꝙ plurimū fit ex fl̄ate cū collera, qꝛ fleg
ma naturaliter quodāmodo mouetur ad iuncturas
ne motu iuncturaꝝ ꝛ calore acquisito ipis arescāt
imo ad humectādum ordiauit natura flegma ad
illas morari. istud tñ neꝝ ē de fl̄ate naturali. In
hac tñ utilitate ēt cōicat fl̄a aqueū inaturale, neꝝ
qꝛ illud flegma ē materia doloris iuncturaꝝ ē ut
plurimū p uiā indigestionis multiplicatū, q uisco
sitate participat ꝛ grossitie. ꝛ tale non pōt nisi sub
tilietur, faciliter penetrare ad iuncturas propter
circūstantia membra dictas iuncturas stricte alli
gantia, ut supra dictū ē. subtiliatur aūt ↄueniēter
per collerā, iō plurimū talis dolor fit a flegmate ꝛ
collera. per flegma itelligitur flegma quodlibet in
differenter inaturale. deinde fit a crudo. i. flegmate
subtili aqueo, qō cruditati maxime uidetur attine
re, quoniā tale ēt sine mistione collere fluere pōt
ad iuncturas. Sed si tu dices cum tale flegma
aqueū maxime per indigestionē causetur, ꝛ de se
possit ad iuncturas fluere uidetur qō ipm utpluri
mum sit cā taliū doloꝝ. dicatur ꝙ non plus ꝺ isto
flegmate generatur q̄ꝫ de oibus alijs flegmatibus
inaturalibus simul. quoniā ex multiplici narietate
in regimine ꝛ uarietate corporū per indigestioneꝫ
uarie spēs flegmatis generari possunt. Iccirco ex
uarijs spēbꝰ flegmaticis cū collera alijs a flegma
te crudo utplurimū fit talis dolor q̄ꝫ ex flegmate
crudo deinde fit a crudo ꝑpter cām dictam. Et
ſm hoc solutū ē ad primas duas difficultates.

Ad primā dicitur ꝙ in proposito sermo ē de ma
teriebus, que dolores efficiunt p uiā defluxus. de
dolore facto p uiā ↄgestionis ar. ↄcludit uerum.

Ad ſm dicitur qō licet collera sit maxime inter
humores mobilis, tñ ipsa sui subtilitate ꝛ calidita
te magis ad alias regiones mouetur q̄ꝫ ad iunctu
ras, unde maxime mouetur ad cutim, ꝛ facit sudo
rē, uel aliqñ si multū habūdauerit, facit yteritiā, se
pe ēt mouet̄ ad os stomaciꝫ uomitu educit̄. Ad
ttiū dr̄ qō lꝫ sāguis sit multo āplior i q̄ꝫtitate alijs
humoribꝫ, tñ ex alia pte dico qō sic esse fuit neces
sarium ꝑpter restauratōm eius, quod ↄtinuo dis
soluitur, ꝛ si dicatur aptus ēt ex cibarijs magis in
toto multiplicari, dico qō si multiplicatur, ēt in mē
bra aptus ē transmutari. unde tunc membra ma
xime carniforia magnificātur ſm qō ꝛ ipse multi
plicatur, ꝛ p ↄn̄s non superfluit ita ut a uirtute ad
iuncturas expellatur, sic fit de alijs cum multipli
cantur, posset tñ ex regimine ipinguatiuo ex pte ci
borum ꝛ dimissione exercitij ita multiplicari i ue
nis ꝛ facta uenaꝝ extensione dillatatis poris uena
rum discurrat extra uenas, ꝛ fluat ad iuncturas.

Et ex hac cā sepe euenire solet in uiris consula
ribus ꝛ multis religiosis, qui cibarijs dellicatis, ꝛ
vinis preciosis multum habundant. Postea uten
tes studio ꝛ cogitatōibꝰ modico utūt̄ exercitio. Et
ↄn̄ter prohibita resolutiōe ꝛ multiplicato sangui
ne tandem deueniūt ad illam habundantiaꝫ ꝛc.

Pōt ēt istud ↄtingere ex priuatione alicuius
euacuationis fieri solide de ipso sanguine, sicut re
tentis emoroydibus, que pos̄smaliter fluere sole
bant, vel retentis mestruis in muliere. Posset
ēt hoc ↄtingere ex debilitate atractiue alicuius p
ticularis membri non atrahentis sanguineꝫ ↄsue
tum. vñ epate tm̄ de sanguine generante sicut so
lebat, ꝛ nō actracto tm̄ de sanguine ad membra
superhabundat in mensura ꝛc. Et istum casuꝫ po
suit Auerois singularē quarto colliget ca. xxxvi.
de quodam patiente fluxum sanguis cuius causa
latuit medicos multo tempore, tandeꝫ ipse cogno
uit quod causa erat debilitas atractiue ꝛ digesti
ue vnius brachij infirmi ꝛc. Iste tamen cause
ut minus sunt cause generationis dictorum dolo
rum quam flegma cum collera, vel fl̄a crudum,
qꝛ raro deuenitur ad istā exteñ venaꝝ, qꝛ antequā
ad eā perueniatur, sepe supcalefit sanguis, vel pu
trefit, ꝛ fit febris sanguinea alterius generis: ꝛ ex
debito regimē exhibito in talibꝰ febribus minora
tur dicta mensura ꝛc. Ex his igitur solutuꝫ fit ad
difficultatē. Ex hijs etiā verificatꝰ est ordo. d.
A. in talibus materiebꝰ in causando hos dolores,
quoniā primū est materia p viā defluxus fl̄a cum
collera ꝑpt̄ subtiliari fl̄a a collera: postea flegma
aqueū: deinde sanguis: postea collera: que licet
sit mobilior q̄ꝫ sanguis, tamen ꝑpter causas dictas
rarius mouetur ad iuncturas: hoc intelligitur de
collera pura. forte qō collera grossa ex mistiōe fl̄a
tis: vt vitelina, magis est cā: q̄ꝫ solus sanguis ꝑpt̄
illas causas, que dicte sunt: raro autē melancolia
est causa per uiā defluxus. ꝛ hoc ꝑpt̄ terrestreitatē
materie imobilitatem ꝛ grositieꝫ eius. Notate ta
men ꝛ singularit̄ quod licet rarius fluat materia
mel̄ia ad iuncturas unde fiat dolor ꝛc. ut dictum
est, tamē ex hoc non sequitur quod pautiores re

periantur podagrici uel ciragrici ex materia me lancolica q̃ ex alia materia, imo stat oppositum, ꝛ credo utplurimū ↄtingere.s.qd plures reperiantur podagrici uel ciragrici ex materia mel'ica q̃ ex alia materia.ꝛ hoc ideo est, non qꝛ materia principaliter fluxa fuerit mel'a sꝫ alia materia, ut flegmatica uel sanguinea, sed ꝑpter tēporis diuturnitatem fit mel'ia uel per uiam ↄgellationis, ut q̃ fit ex fl'ate crudo ꝛ maxime si illud fl'a genitum essꝫ ex cibis crudis ꝛ frigidis, ut latucis cucurbit' citrulis ꝛ alijs fructibus, nam tale fl'a in membris frigidis longo tēpore existens ↄgellatur ꝛ exp̄sso humido remanet mel'ia. Ex sanguine aūt uel ex fl'ate cum mel'ia mixto uel fl'ate salso, si causetur sepe propter malū regimen, materia aduritur, ꝛ subtile resoluitur, ꝛ grossum inceneratur ꝛ manet materia melancolica adusta. ꝛ sepe ↄtingit ꝑpter balnea sulfurea uel aluminossa uel inunctiones multū resolutiuas non appositas secum humectatiuis, uel ꝑpter poni in furno, ut quidam ↄsilio ydiotarum fecerunt, sicut euenit magnifico dn̄o Antonio de triuultio Mediolan̄, ꝑpter enim talia ꝛ si materie dictoꝝ morboꝝ non fuissent a principio melancolice.s. sanguinee uel fl'ate, ꝛ ex parte materie fuissēt satis salubres, tn̄ nunc dicte materie uitio mali regiminis facte sunt mel'ice, ꝛ morbi facti sunt icurabiles. Et hoc potissimū accidit in ↄplexionibus calidis ꝑpter resolutionem, que fit in materia. unde sicut fl'a cum exicatur, fit sicut lapis, ita si sanguis fuerit in cā ꝛ exicetur, fit sicut caro. Concludo igitur qd licet materia fluens raro fit mel'ica, tamē plures reperiūtur laborantes ex materia mel'ica q̃ ex alia materia, qꝛ cum alijs materiebus sepe fit salus q̃ꝫ cum ad hanc deuentū est, associantur usq; ad mortem. ꝛ sic patet l'ra clara lege tu illam. Sequitur illa pars.

Et cause diuisionum: In ista parte auctor qꝛ supra manifestauit in genere cause efficientis cās se tenentes ex parte cāꝝ primitiuarum. qꝛ cause de quibus fit sermo inferius, aut sunt uere primitiue aut ad eas reducibiles, ut patebit ↄsideranti, prima pars pōt diuidi in tot particulas quot cās particulares posuit duo tn̄ principaliter facit. primo facit qd dictum est scd̄o epillogādo enumerat in hoc genere omnes cās talium doloꝝ ꝭa ibi. Et si adiuuent. De prima parte igitur dixit cause diuisionum huius cause.i. cāe diuisionum.i. membrum diuisionis huius cāe.s. efficient'.s. est qd cāꝝ efficientium quedam sunt uel uere primitiue, uel ad eas reducibiles, ꝛ supple talium quedam sunt cause preterite.s. ex morbis precedentibus ꝛc.

Et nota hic ꝙ licet apud auctores medicie ista noīa catarus ꝛ coriza sint termini differentes ꝭm genus ꝛ spēm, quoniā catarus ꝛ si generaliter dicatur de fluxo materie humoralis de uno mēbro ad aliud membrum, qd sub ipso continetur ꝭa primi doc. prima cap. tn̄ proprie dixit fluxum ut a particulari membro ad inferiora, ut a cerebro. ꝛ similiter coriza licet differant, quoniā catarus dixit talis fluxum materie ad inferiora non per uiam nassi. coriza uero dicit' de fluxu per uiam nassi ꝛ maxie de materia subtili, ut expresse colligitur a.d.A.5. tertij cap. de coriza ꝛ cataro in principio cap'li, ꝛ sic catarus uidetur i plus se habere q̃ corizia. In proposito tn̄ sumuntur ut termini synonimi ut dicant defluxum a cerebro ad inferiora, ꝛ si inter hos terminos est distinctio illa est ex parte materie, catarus dicat defluxum materie grossioris: ꝛ coriza defluxū materie subtilis aquee. quomodo aūt huiusmodi catarus ꝛ coriza sint cause talium doloꝝ preterite: patet ex hoc, quoniā precedētib' his significatur materiā fluxisse ad inferiora, ꝛ cōsequenter ad iuncturas, ꝛ sic ꝑ uiam debilitatis acquisite in iuncturis, etiam per uiā defluxus materie coriza uel catarus poterunt esse cause preterite talium doloꝝ, quia imediate non semper sunt cause talium doloꝝ, cuꝫ non semper ad iuncturas fiat defluxus, sꝫ continuato defluxu ut m'l'tum fiet fluxus etiam ad iuncturas precipue pedum ꝑpter causas supra assignatas, ēt dici potest ꝙ fluente materia ad mēbra naturalia, uerbi gratia ad stomacum uel epar ꝑꝑ debilitatem acquisitam in talibus membris multiplicatis consequēter materiebus in toto per uiam indigestionis dictorum membrorum, facta deinde consequent' expulsione materierū ad iuncturas tunc catari ꝛ corizie fuer' cause preterite talium doloꝝ, ut patet. Consequenter continuando in talibus causis ponit illam cām preteritam, ꝛ declarat modum eius dicens. Et curatio collice ꝭm modum in quo cōfortantur intestina supple est de causis preteritis talium dolorum, ꝛ declarando dixit, Et expellunt superfluitates consuetas.i. propter hanc ↄfortationem ipsis intestinis ↄfortatis ꝛ fortiorib' factis expellunt superfluitates supple quas aliūde solebāt recipere ꝛ non recipiunt eas ꝑꝑ fortitudinem ipsoruꝫ unde fit ꝙ dicte superfluitates ad alias ꝑtes expelluntur ꝛ maxime debiles quales sunt extremitates que ꝑꝑ debilitatem recipient ideo addit continuādo qꝛ expelluntur ad extremitates ꝛ sic ad earum iuncturas ꝛc. Et sic est clara littera declaretur quomodo aliq̄n in collica ↄfortātur intestina, pro cuius intellectu breuiter aduerte quod licet in collica coniungatur oppilatio quoniā i ea semper difficilis fit exitus eius quod debet egredi per naturam ut xvi. tertii in principio capituli ꝛ exinde ab hac intentione conueniunt de oppillantia ꝛ rara facientia ꝛ sic non confortantia tamen excellentes medici postquam adimpleuerūt hāc intentionem ut fit uenter factus leuis mitigata ēt dispositione intestinali dolorosa tunc uertunt se ad aliam intentionem.s. ad confortationeꝫ intestinorū cum puluere.s. intestini lupi ꝛ cum cristeriis factis ex decoctione intestinorum castrati ꝛ similibus confortatiuis ad quam intentionem sepe ad minus paucā aduertentes non intēdūt circa quā nisi intendatur fit debilitatis intestinis ꝛ ex dolore precedente ꝛ ex denudatione ipsorum itestinorum facta propter fortia cristera abstergentia q̃

cunq3 modica uentositas per intestina transiens i primit dolorem intestinoꝝ imo fortius perfecta iã digestione stomaci ut post sex uel septez horas ab sumpto cibo cum pars grossa sequestratur a sub tili ꝛ grossa in intestinis recipitur tunc infirmi ici piunt ēt dolere ꝛ medici intendẽtes remouere do lorem ↄtinuo prosequũtur cum abstergentibus ꝛ mondificantibus ipsa intestina ꝛ sic semper magis debilitant .unde si procedimus cum ↄfortantibus ut dictum est fortificantur intestina ꝛ curãtur. Et pro intentione ista ego isto anno .1452. cum essem ad Ml'm uocatus in tribus nobilibus uiris acqui siui maximum honorem ꝛ fructum ēt nobilez vn de bene notate ꝛ ↄtra istum canonẽ incedunt me dici torpidi ut dixit .d. A. fa primi doc. fa de cãis doloris absolute in fine ubi dicit ꝛ est textus singu laris. Est etiam post cum dolorem remanet ali quid quod sensum habet doloris nec tamen est do lor certus sed est ex suma reꝝ que per se resoluun tur ꝛ torpidus quidem in medicãdo laborat ꝛ no cet ei. credo ꝙ proprie loquatur in caũ isto lege to tam istam primam partem.

Et de causis eius In hac secunda parte huius par tis ipse enumerans cãs magis se tenentes ex pte cãrum pñtium qꝛ non ex parte morborum prece dentium ꝛ diuidi potest in tot partes quot ipe enu merat partes patebunt dicit de prima parte ꝛ de causis eius iterum in genere cause .s. efficientis ꝛ primitiuis. sunt cibi generantes genus faciens eue nire dolorem illum materierum .i. cibi facientes ex natura sui humorem proportionatum ad gene rationem hoꝝ dolorum. Sicut uerbigra cibi qui uel propter grossitiem uel uiscositatez uel aqueita tem multiplicant fl'a qõ plerunq3 est causa mate rialis talium dolorum uel solum uel cum collera mixta ut supra dictum est. Ideo exposuit Ghirar dus in glosa exteriore ly materierum .i. ex materie bus cibi igitur generantes genus proportionatum materierum uel ex materiebus talium dolorum ut dictum est sunt de causis primitiuis horum do lorum. Addit ꝛ paucitas digestionis supple unde cunq3 fiat siue ex parte cibi in se ut dictuz est siue ex parte stomaci in se qꝛ .s. propter malitiam com plexionis sit in uirtute debilis siue sit ex rebus ac cidentibus superuenientibus digestionẽ impediẽ tib⁹ de qb⁹ oib⁹ cãis clare locut⁹ ẽ .S. .i3. tertij trac tatu tertio i primis trib⁹ cap. tal' pũitas digestiõis est causa talium dolorũ multiplicando materias fl'aticas ꝛc. cũ diminuta digestio faciat ad fl'atis generationẽ prima primi ex quo fl'a ẽ sanguis di minute decoctus tñ .d. A. h solũ numerat causas diminute vel corrupte digestionis extrĩsicas ꝛ pri mitiuas ꝛ non complexionales vel corporales qm̃ de illis supra fecit mentionẽ. Ideo ↄtinuando di xit ꝛ tranquillitas ꝛ quies per tranquillitatem itel ligendo ocium in operationibus aialibus ꝛ dimis sio exercitij vt ly ꝛ teneatur expositiue exponẽ do ly quies ꝛ est sensus ꝙ tunc tranquillitas in aiali bus ꝛ quies .i. dimissio exercitij supple fieri ↄsueti

Si ēt per tranquillitatem ꝛ quietem idem intelli gatur vt dimissio exercitij non erit malum ꝛ cobi tus plurimus .i. superfluus ꝛ frequentia ebrietatis ꝛ retentio euacuationũ consuetarũ sanguis men strui .s. in mulieribus ꝛ anni .s. sanguis emoroyda lis ꝛ aliorũ supple retẽtio de illis .s. humorib⁹ quo ruz consuetudo iam cucurrit supple vt euacuent ex flobotho .aut solutiõe ventris ꝛ demissa est .s. talis consueta euacuatio omnes tales cause sunt secũdum quẽdam modũ cause pũitatis digestio nis vel corruptionis ꝛ generaliter cause taliũz do loruz quoniã propter quãlibet earuz minuitur ca liditas naturalis que ad perfectam digestionẽ est necessaria ēt pp multas earũ fit imediate supflui tatum retentio ꝛ consequenter ipsarum superflui tatũ i toto multiplicatio vñ tandẽ natura graua ta transmittit ad iuncturas ꝛc. Quies .n. ꝛ trã quilitas semper est infrigidans pp priuationem vi uificationis caloris ꝛ pp constrictionem que ẽ suf focans ꝛ humectat pp defectum resolutionis sup fluitatum vt secunda primi doct. secunda de eis que proueniunt ex sompno ꝛ quiete in fine ca'i. Cohitus ēt plurimus euacuat de spiritu qui virtutis est instrumentum dixit notãter plurim⁹ quoniã tempatus ut dixit .G. tertio tegni textu co menti .xxxvi. iuuat ꝛ comẽtator .clarius in comẽ to ꝛ conciliator differentia .cciij. declarat quemõ temperatus in multis egritudinibus fl'aticis con ferret. Frequentia quoq3 ebrietatis caliditatẽ suffocat ideo ut tertia primi de regimine aque ꝛ vini dixit .d. A. frequẽs quoq3 ebrietas est res ma la que epatis ꝛ cerebri complexionem corrumpit ꝛ neruos debilitat ꝛ ad neruorũ egritudinẽ perdu cit ꝛ appoplesiam ꝛ mortem subitaneam dixit no tãter frequens ebrietas quoniam ipse testatur ex presse in parte prima secunde part' canticorũ tex tu cõmenti .xxiij. ebrietas semel in mense non vi tuperatur dixit enim ad litteram sic in fine illius textus. Estq3 omni tempore uite nisi semel i mẽ se ebrietas euitanda ꝛ sic eam concedit in mense Tandem Auerois eum redarguit in ↄmento illi⁹ partis dixit enim Ascensus autẽ ebrietatis semel in mense est erroneus quoniã licet uinum teste .G. sit ex magis conuenientibus calori naturali ꝛ sit respectu eius in gradu in quo est oleum ad lu men ꝛ ignẽ tñ sicut multũ ꝛ supfluũ oleũ extiguit lumẽ sic ꝛ supfluũ uinũ calorẽ naturalẽ extinguit Et addit. Qꝛ si etiã ipsuz sit ex magis cõueniẽtib⁹ calori naturali ipsuz nihil hominis est ex nocenti bus magis calori animali ꝛ sensibili: ꝛ organis eius .s. cerebro ꝛ neruis: ꝛ addit. Et ob hoc aqua mellis vtilior est vino eis: qui naturaliter habent neruos debiles: hec notate vtiliter ad sequentia: ꝛ ista sententia mihi magis placet: retentio etiaz cõsuetarũ euacuationuz imediate ad hos dolores quodãmodo preparat multiplicãdo in toto mate rias vt dictũ est: cõsequenter addit dicens. Et iterũ supp e in talibus causis est exercitiuz super repletionẽ ꝛ cibum .s. stomaci: quoniã pp̄ter exer citiũ diuertitur calor naturalis ꝛ animalis ad exte

riora ꝛ cibus etiã ꝑpter motũ agitatur i stomaco ꝛ per cõsequens vel diminute digeritur uel corrũpitur: ꝛ cõsequenter ꝛc. Addit ꝛ cohitus super repletionez etiã nõ superfluus: qꝛ nõ debito tẽpore factus ꝑpter similẽ moduz est de talibus causis. Addit etiã uinũ plurimũ in ieiunio ante cibũ supple est de talibus causis nõ tñ ꝓm modũ qui dictꝰ est: qꝛ caliditatẽ naturalẽ minuit suffocando: ꝛ cõsequenter numeratꝰ superfluitatũ resolutio ex eo ꝛ multiplicantꝰ materie in toto: sed etiã ex alio in hoc precipuuz cõferret nocumentũ: quoniaz mẽbra debilitat neruosa: vnde cõsequẽter passibilia reddũtur: ideo dixit ipsũ nãqz ledit neruos: vnde dixit. H. 5. anffo. in cõmento. vi. Uinũ per hoc qꝫ cito cõfortat corpus naturaliter implet neruos ꝛc. ꝛ ex ɔsequenti propter potationez uini plurimi ante cibum in ieiunio cum. s. sunt membra auida ad susceptionem cibi maxime dispõitur ad dictos dolores propter hec duo. s. primo propter multiplicationem superfluitatum diminuto calore naturali propter suffocationem ut supra dictum est secundo qꝛ membra neruosa debilitantꝰ ꝑ hoc qꝺ leduntur vt dixit ꝛ ex ɔsequẽti iuncture q̃ neruosis membris alligãtur ꝛ iste due cause necessarie sunt in omni morbo materiali ut dixit Serapio quarto breuiarij qui sic dicit. Scias qꝫ in oibꝰ membris ꝑparatis ut accidat eis aliqd ex egritudinibus que fiunt ex materijs necessarium est ut agregentur iste due cause. s. multitudo superfluitatis ꝛ debilitas membri recipientꝭ ꝛ sic apparet ista pars clara. Et ut etiam clarior ꝛ uerior appareat etiam quoniam ista causa est una de causis maximis ad produceñ hos dolores circa hanc partem mouebitur paulopost difficultas talis. si potus debet precedere cibum uel subsequi super verbo quod dixit vinum plurimum in ieiunio añ cibum. s. est causa ꝛc. prius tñ expediamus totaz istam partem dicit igitur consequenter continuãdo in causis multiplicatõis superfluitatum quia supra dixerat qꝫ retentio superfluitatum solitarũ manifeste euacuari potissime sanguinearuz qꝛ retentio fluxus sanguinis mestrui uel anni uel ex flobothomia ꝛc. erat causa. Jam dicit qꝫ retentio ẽt superfluitatũ crudarum uel flaticarum que nõ sic manifeste euacuari solebant pur tamẽ euacuabãtur ut per urinam uel per secessum ꝛ cum retinentur qꝛ per illas uias naturales non educũtur neqz etiam per artem tunc si expellantur ad illas ptes . s. iuncturas agrauata natura ꝛ se exhonerãte fit talis retentio per hunc modum cã dictorum dolorum quod si forte non expellantur a uirtute sed retineant tunc putrefiunt ꝛ supple sunt cã febrium putridarum. Et ideo dixit ꝛ humores crudi cũ retinentur in corpore deinde non euacuantur per naturam in egestione ꝛ urina neqz per artem non est longinquum quin euenire faciant dolores iuncturarum si expellantur ad eas partes. s. iucturas supple. Et si remanserint. s. in uenis uel alibi non expulse ad iuncturas ꝛ putrefiant qꝛ supple putrefient tanq̃ non regulate a uirtute supple tunc erũt cause aliarum egritudinum ut febrium putridarum ꝛc. Consequenter ponens signum quando a natura expelluntur dixit. Cum autem natura expellit eos. s. humores crudos in egestione ꝛ urina tunc inuenis urinam cum eis idest propter eos humores comixtos grossam semper non subtilem crudam ratio huius clara est unde cõcludit quod facta expulsione talium humorum per naturam uel supple per artem fit securitas a malitia: ꝛ nocumento earum in corpore. Et hec est sententia Anffo. lxv. quarte particule quibus spẽs est ad articulos apostema conuerti etcetera

Et ex opposito si nõ expellantur fiet uel dolor iuncturaruz uel putrefactio ipsoꝝ ꝛc. Jdeo dixit Quare. s. stante urina grossa uel aliter expulsa ꝑ artẽ uel naturã materia tunc forsitã fit securitas ab coruz malitia. s. nocumẽto. Qꝺ si uero non fuerit: qꝛ nullo modo expellantꝰ erit. i. eueniet unum eoruz que diximus. s. uel dolor iuncturarum uel alius morbus ꝑpter putrefactionẽ humorum crudoruz. Et hec est sententia ãffo. lxxv. quarte particule: quibus species est ad articulos apostema conuerti ꝛc.

Et si adiuuerit. Nunc in ista secũda parte aliqualiter difficili epilogat in dictis causis: vnde ipse ponit tres causas que si simul cõcurrant nõ est postea dubiũ de euentu horũ dolorum stante sensibilitate membri: enumerat igitur primo causas facilitantes iũcturas precipue pedũ ad receptionẽ materierum ꝛ quodãmodo eas trahentes. secundo enumerat causas facientes ad multiplicationẽ materierum in toto. tertio anectit causam iuuantez ꝛ defferentem materias ad iuncturas sua proprietate. Primũ tangit cum dixit. Motus iuncturarũ laboriosus aut percusio aut casus. s. iuncture uel ad iuncturam: ista nanqz trahunt materias ad ipsum locuz iuncturaꝝ calefaciendo ꝛ debilitãdo: ꝛ qm̃ natura sucurrit ul' itẽdit sucurrere mẽbro leso: ut manifestũ ẽ. scðz tetigit. Cũ dixit: aut addiderit i ðbilitate virtutũ ira ꝛ vigilie aut supple reliq̃ res debilitãtes uirtutes quoniam talia debilitãtia uirtutibus faciunt ad multiplicationem superfluitatum tertium tetigit cum dixit. Et fiant penetrantes sua proprietate. s. materie penetrantes fiant ad iuncturas propter cibos uel materias sua proprietate penetrantes ad iuncturas unde tales materie uel cibi secuz tales materias deferũt ad iuncturas huiusmodi sunt uina alba subtilia acetuz alique ẽt decoĩes ut cicerorum rubeorũ uel faseolorum uel aqua aromatica que si exhibeãtur corpore repleto deferent materias ad iuncturas. Si igitur ista omnia concurrant ĩ causando ut laboriosus motus iuncturarũ uel casus ꝛc. habilitando iuncturas ut atrahant materias ad eas ꝛ debilitas membrorum naturalium acquisita ex illa uigilia cohitu ul' alia huiusmodi causa multiplicãs in toto materias sicut supra dictum ẽ ꝛ cũ hoc cõcurãt aliq̃ medicie uel cibi sua ꝑprietate trahẽtes

materias ad iuncturas tūc eueniēt dolores a mā
iuncturales semper presupposita sensatiōe mēbri
ꝛ hoc totū uoluit. d. A. uidere meo in textu ꝛ itel
liges eū si leges fm hunc sensum lege ergo sic. Et
si adiuuerit eū ad hoc. s. ad talem dolorē3 cāndū
materias crudas supple atrahendo ad iuncturas
vel habilitādo eas materias crudas ad decursu3
ad ipsas iuncturas qd adiuuerit motus iunctura
rū laboriosus aut pcussio aut casus ꝛ similia. Et
hoc est vnū aut addiderint in debilitate virtutu3
s. naturaliu3 ira ꝛ vigilie aut supple alie res debi
litātes virtutes ꝛ sic faciētes ad multiplicationē
materierū in toto ꝛ trahentes materias ad ipsum
s. locum iuncturarū per hoc. s. qd inflammant mē
bra iuncturarū ꝛ ea exicāt precipue vel si placet
ista pars ꝛ trahentes mās ad ipsum refferri pōt
tantū ad partem superiorem ꝛ ad motu3 laborio
sum iuncturarum ꝛ casum ꝛ percusionē quonia3
tales cause sunt trahentes ad ipsum locū. s. casus
ꝛ pcusio vēs exponebatur ꝛ tunc ordina textū sic.
Et si adiuuerit ad hoc vēs mās crudas. s. atrahē
do motus iuncturarum laboriosus aut percusio
aut casus aut supple similes cause de calefaciēti
bus iūcturas supple tales sunt trahētes materias
ad ipsum locū vt dictum est postea prosequaris.
aut addiderint pro scđa cā vt dictum est Ira ꝛ vi
gilie debilitantes virtutes ꝛc. ꝛ sic sint cā scđa. Ad
dit pro tertia causa ꝛ fiant penetrātes. i. ꝛ si adiu
uerint ad hoc. s. cibi ꝛ medicine tales. s. ꝛ fiāt pe
netrantes sua proprietate ut dictum est euenient
dolores iuncturarū istis. s. suppositis ut p3 ꝛ sic pa
tet lr̄a clara licet fuerit difficilis.

Et horum quidem Nunc ultimo pro complemē
to huius partis ipse ponit unum canonē3 in mate
ria taliū dolorū ꝛ breuiter dixit. Et horum quidē
humorum. s. qui sunt materia taliū dolorū pluri
mū est superfluitas digestiōis scđe aut tertie toti⁹
canonis ratio est satis manifesta qm̄ cū quattuor
tamen sint in homine digestiones ut prima q̄ sto
maci secunda que epatis tertia uenarum quarta
membrorum prima primi. Prime aūt digestionis
superfluitas sit egestio grossa ꝛ ultime digestōnis
ut membrorū superfluitas ad cutim trāsmittatur
que in lauatiōe manuū absoluitur restat quod su
perfluus humor qui est materia talium humoru3
sit superfluitas secunde aut tertie digestōis utplu
rimum tantum est superfluitas secunde quonia3
secunda digestione digeruntur humores primi a
quibus mali ꝛ superflui humores sequestrantur
ut loco allegato dixit notanter utplurimum quo
niam aliquando etiam per corruptam uel absolu
te imperfectam stomaci digestionem aliqui mali
humores generātur ut secunde complexionū uer
sus finem. ꝛ consequenter tales possunt esse mate
ria talium dolorum lege litteram. Antequam de
ueniam ad expositionem sequentis textus princi
palis: primo mouebo illam difficultatem quam
supra determinare promissi. Sit igitur ista pri
cipalis difficultas: utrum uinum uel alius potus
debeat precedere cibū uel subsequi: uel poti⁹ secū
debeat cōmisceri. Primo probatur qꝫ precedere
debeat: quoniā cū cibus ꝛ uinu3 exhibeantur cor
pori pro restauratione dissoluti. Nam necessitas
cibi est ut suppleat locū eius quod resoluitur. i3.
tertij cap. de destrictione appetitus: cū itaq3 pri⁹
dissoluatur humorē subtilē cū cōueniēter satisfit
per potū q̄3 ossum cui satisfit per cibū sequitur
prius debere sumi potū q̄3 cibum. Secūdo potus
plerūq3 exhibet' corpori ad dillationē3 cibi ꝑ mē
bra: ipso prius ī stomaco digesto: ꝛ aliqualiter in
epate ꝛ uenis: potissimu3 in corporibus: quorum
atractiua mēbrorꝫ est debilis: s3 hec est hora pre
ueniēs ad futurū cibum: ergo potus debet prece
dere cibū. Probatur scđo pricipaliter qꝫ sit simul
comedendū ꝛ bibendu3. i. primo debeat sumi cib⁹
ꝛ postea potus: consequenter cibus postea potus
ꝛ sic successiue: primo per fundamentu3 supra da
tum: quoniā simul consumitur substātia humida
que potu reficitur: ꝛ sicca q̄ cibo resumit' utriq3
eni equaliter applicatur calor naturalis resoluēs
igitur cibus ꝛ potus simul est dandus. scđo quo
niā maxime in corporibus temperatis satisfacieñ
est appetitui: cū in illis maxime scđm naturā ꝑce
dat. Sed si cibus fuerit siccus simul cu3 eo potus
desideratur ut patet: igitur simul dandus est cib⁹
ꝛ potus pro hac parte etiam est cōis usus noster
q2 sic comedentes ꝛ bibentes facim⁹. Tertio prin
cipaliter ar. qđ post cibum totaliter sumptum sit
bibendum ꝛ non ante: quoniā si aliter sumatur
ita cibo comiscetur potus ut inatet totus cibus in
stomaco quandoq3 in parietes stomaci ꝛ ipsum
cibum interponitur humidū: unde non potest sto
macus debite cibum contangere medio humido
existente ꝛ sic ī stomaco fit ipsius cibi fluctuatio
exhibito aūt potu post cibū maxime ipso predige
sto conuenienter fit ipsius cibi per mēbra distribu
tio ꝛc. Et pro hac sententia sunt uerba. S. vij.
tarapentice cap. viij. inuenio ibi expresse sic dixit
Et non bibere in cena statim antequam digestus
sit cibus innatant. n. cibaria bibentibus eis ut nō
tangat ea uentris. i. stomaci corpus media stante
humiditate tandem dixit. Si uero siticulosi fue
rint abstinere eos penit⁹ supple a potu triste siml'
ꝛ inutile paucum autē dandum ut mittigetur trī
stitia ꝛ humilietur sitis postea addit. Cum autē
bene digesserint cibum concedere copiose bibe
re distribuit enim in gerētibus citissime. Ad hāc
ēt partem sunt uerba expressa. d. A. tertia primi
capitulo de regimine eius quod comedit' ꝛ bibit'
ad mediu3 capl'i. ubi sic dixit. Ad sumum uero o3
comestionē bibat quis: ꝛ non in hora comedendi
quantitatē aliquam que cibo conferat. Ecce quo
modo expresse concluditur cū cibo non esse bibē
dum: sed post ipsum. Pro decisione huius diffi
cultatis faciam quattuor breues articulos. Prio
ponentur quedā preambula. Secundo pona3 cō
clusiones de quisito. Tertio mouebo difficultates
ꝯ cōclusiōes. Quarto rñdebit' ad motiua spialia

Quantum ad primū pono aliquas distictiones Prima sit ista vinum vel alius potus vel exhibetur corpori grā alimenti principaliter uel grā medicine. Secunda distinctō talis potus exhibitus grā medicine vel exhibetur pricipaliter ad alterandum vel ad dellationem nutrimenti p mēbra. Tertia distictio Cibus d quo est sermo in questione uel est de se grosso satis substantie uel liquide ut sunt pistate z huiusmodi. Quarta distinctio corpora regenda debito regimine in cibatione z potu uel sunt alias consueta potare post comestionem ex multo tempore z non ledi inde ut multa sunt precipue yspanorū uel non sunt sic assueta: Quantū ad scōum articulū sit hec prima oclusio. Prima oclusio uinum uel alius potus exhibitus grā medicine alterarē tm̄ non debet cibo ad restaurationem ordinato comisceri q̄ȝ añ cibum exhiberi probatur oclusio qm̄ talis potus si cuȝ cibo misceatur debelitatur eius opatio medicinalis ut colligi potest secunda primi ca.xviij. extrancatur ēt cibus a natura cibi vt pȝ. Si aūt ante cibum exhibeatur stomaco vacuo ouenienter perficitur eius operatio vt calefactio stāte cōplexione mala frigida sine materia vel cum materia exhibito vino potenti odorifero uel infrigidatio exhibita aqua frigida in complexione calida z sicca stomaci igitur zc. Pro ista oclusiōe est primo cōis modus omnium praticantium qui potus medicinales exhibent stomaco vacuo. Est etiam expressa sententia Almamsoris quarto de regimie bibitionis z tertia primi de regimie aque z vini z in multis alijs locis. Secūda cōclusio potus exhibitus grā dellationis nutrimenti per membra debet añ cibum exhiberi probatur oclusio qm̄ talis potus debet exhiberi stomaco z intestinis superioribus iam euacuatis z aleuiatis z ipso ēt in epate pro parte digesto z hec ē hora future noue reffectionis igitur oclusio clara z p hac sententia est auctoritas. G.vij. pratice loco allegato supra z.d.A.tertia primi de regimie eius q̄ comeditur cum dixit neqȝ post ipsum cibum multa bibenda ē aqua supple vel alius potus que inter ipsum z corpus stomaci sepationem faciat z ipsum faciat natare sed ē expectandum z non est bibendum donec de stomaco descendat z hoc q dem declarat superiorū ventris leuitas. Ex ista oclusione infertur corelarie q̄ post cibum sumptum est potus dandus.s.multum medicine vtpȝ.

Tertia oclusio stante cibo solide substantie uł mediocris z potu exhibito ad debite digerenduȝ uel chilificañ siue sit potus nutritiuus siue non debet potus simul z plurimum cuȝ cibo exhiberi ita s.q̄ post modicum cibum sumatur aliquid de potu z sic consequenter continuando oclusio probatur qm̄ sic ipsis cibo z potu ordinate sumptis conueniēs fit potus cum cibo permisto z ipsius cibi equatio z reductio ad substantiam tisane similez que ad debitam facit chilefactionez cum vt dicitur prima primi ca.de humoribus. Nutriens cuȝ dirigitur fit in sua essentia in multis aīalium auxilio eius quod ei admiscetur de eo quod bibitur plurimum chilus zc.s.factam propter debitam p mistionem sicci cuȝ humido nec igitur permistio ad digestionem debitam preparat z tandē ad nutritionem z si alio modo sumatur potus non debita fit permistio ut patet igitur conclusio uera pro hac etiam conclusione sunt quedam aducta ante dixi tm̄ notāter stāte cibo solide sbe zc. qm̄ posset eē cib⁹ adeo subtilis z liqde sbe ut sūt pistate carniū cōit exhibite egrotis q̄ ad ōbitā chilifactōez ñ esset ali⁹ potus necessarius: imo si alius sumit potus ut plerūqȝ pp̄ter lasiuiā fit ad idigestionez preparat z fluctuationē eius i stomaco causando Dixi etiā ut plurimū: quoniā sunt aliqui adeo humidorū stomacorū z remolitoruȝ: quibus si supra cibū mediocris substātie potus exhiberetur: cib⁹ extra stomacuȝ extraheret. Quarta cōclusio licet precedētes cōclusiones vere sint in quibusdā tamē casibus si potus ante cibuȝ vel post sumat non pp̄terea fit nociuus. cōclusio patet: primo in cōsuetis in mane ante cibū potare: vt sunt multi papiensiū nostro tēpore qui ante tercias ad potandum frequentāt: z tamen eis nō nocet: imo si forte abstinerent subito eis noceret: cuȝ consuetudo sit acquisita quedaȝ natura. scdo cōplexionū ca. quarto. z vsus sint res extra rationē. tertia primi de regimine eius qd comedit. Et etiā hec sentētia dñi Aui. scdo canticoꝝ cap. de cibo z potu: textu cōtinēti.v.z.vj. vbi dixit: q̄ homo debet vti malitia sibi scōm vsum z consuetū modum: z Cōmentator dixit q̄ consuetudo necessario sit obseruanda q̄uis ēt praua esset: z illaudabilis: patet etiaȝ in clamose scientibus quibus omni tēpore potus est exhibendus: vt patet ex Ga.v. affo. cōmento xxviij. dixit: oȝ tamen proculdubio vt nimium sciētib⁹ pot⁹ eis detur. Idē voluit.vij. terrapētice loco supra allegato: z sic pȝ oclusio clara. Pro euidentiori tamen z clariori intelligentia difficultatis obiitiam cōtra conclusiones omnes. Primo cōtra primā est mens expressa. G. scdo affo. in cōmento illius anffo. potus indigentiā soluit: vbi expresse dixit per potū debere intelligi vinum z per indigentiā ibi intelligi appetitū caninuȝ causatuȝ ex presentia humoꝝ frigidoruȝ in ore stomaci: z oñtis ibi exhibetur vinū gratia medicine: z tādē docet ibidem ipsuȝ nō debere exhiberi nisi post cibaria quedam pinguia: que si nō aliter habeant artificialiter machinentur: ergo sequitur contra conclusionē: q̄ potus exhibitus gratia medicine non debet exhiberi stomaco vacuo quod fuit pbādum. Contra secūdā conclusionē ar. quoniam exhibito potu stomaco z intestinis aleuiatis: tūc exhibetur stomaco vacuo z ieiuno: sed potu tūc exhibito: siue sit aqua siue vinū sequitur inde nocumentū igitur zc. Tenet conci. cum minori: sȝ maior declarat: quoniam si sit aqua p oplexionē suam frigidā stomaco nocet inter membra naturaliter frigida: imo si exhibeatur in ieiunio numeratur inter uenena sexta quarti. z inde timetur corruptio complexionis z ydropesis: vt ibidem:

si uero sit uinum etiā sua penetratione stomacuȝ
ledit cum sit membrū neruosum confirmatur etiā
quod sic exhibitum acetosabitur in stomaco sic
etiam in neruis acetosatur ut secūda tertij ⁊ per
hoc preparat ad spasmuȝ. Et propterea. d. A. ter
tia primi Amplius sapiens sibi prohibere debet
ne ieiunus uinū bibat ⁊c. Addit qm̄ cerebro ma
gnum facit nocumentū ⁊ neruis ⁊ ad spasmū per
ducit ⁊c. Contra tertiam ꝯclusionē primo sunt
auctoritates adducte an̄ oppo. ad ꝓbandū oppo.
huius ꝯclusionis est ēt ratio qm̄ potus est frigidꝰ
⁊ humidus actu vel potentia cum sitis sit apetitꝰ
ad potū ⁊ sic ad frigiduȝ ⁊ humidū modo tale fri
gidum impedit digestiuam cum digestio calido ꝑ
ficiatur. ergo ad digestionē nō ꝯuenit miscere po
tum cum cibo pro hoc etiam est pratica. G. qui
sexto de regimie sanitatis fatetur se hora quarta
diei sumere panem solum ⁊ nunquaȝ in tali cibo
bibere igitur ⁊c. Contra quartā ꝯclusionē ar.
quoniam in illa primo supponitur qđ mala cōsue
tudo est obseruāda vt bibere mane ⁊c. ꝯ hoc est
sententia Rasis tertio Almansoris de regimie co
mestionis ubi dixit de ꝯsuetudine. Est etiaȝ sū
mo opere obseruādū ut cibos sibi ꝯsuetos quisqȝ
accipiat ⁊. Addit nisi ꝯsuetudo peruersa fuerit q̄
omnino uitanda est. Etiaȝ dixit. d. A. tertia primi
đ regimie eius quod comedit̄ ⁊ bibitur ꝙ cibi ma
li consueti ducunt ad egritudines pernecantes il
los ille uero in cuius stomaco mala digeruntur
cibaria. Supponitur secundo ꝙ multū sitienti
bus sit potus dandꝰ ⁊ tn̄ Ypo. loco allegato in te
xtu dixit nocte ualde sitientibus si superdormie
rint bonum ⁊ sic non concedit eis potum. Ad
has auteȝ difficultates est respondendum primo
ad primā: ꝯtra primā conclusionē concedo ꝙ per
potū. G. in illo cōmento intelligit vinū: ⁊ ꝙ vinū
exhibet̄ medicinaliter in apetitu canino: qꝛ facto
a causa frigida: ⁊ cuȝ dicitur. G. ibi iubet ante vi
num exhiberi pinguia ⁊c. Et sic non exhibetur
stomaco uacuo: dico ꝙ uinū in modica quātitate
si sumeret̄ tantū ad alterationē malitie cōplexio
nalis deberet exhiberi stomaco uacuo: sȝ si simul
cū alteratione intēdamus euacuationē materieꝝ
frigidarū in stomaco ꝯtentarū per uomituȝ: tunc
⁊ eo casu debent talia unctuosa ꝑexhiberi. Et ad
hunc sensum locutus est. G. sed ad alterationem
tantū loquebatur ꝯclusio ⁊c. Ad difficultates
contra 4am ꝯclusionem dicatur primo ad formaȝ
ar. ꝙ ar. non ualet. si per exhibitum potuȝ stoma
co vacuo sequitur notabile nocumētū siue potus
sit uinum siue aqua igitur gratia dillationis nutri
menti non debet exhiberi stomaco uacuo quoniā
⁊ si notabile sequeretur nocumentuȝ tamen qꝛ in
certis corporibus maxima est necessitas dillatio
nis nutrimenti ad membra ut in quibusdā macris
⁊ debilibus in quibus atractiua membrorum est i
becilis ⁊ hoc per potum perficitur ipso taliter ex
hibito inde est ꝙ melius ē sic facere q̄ȝ non facer̄
ideo ⁊c. tamen pro materia motiuorū qꝛ etiam ad
aliud tendunt. Nota igit̄ ꝙ corporum quedaȝ
habent stomacos debiles in complexione ⁊ com
positione ut quorum stomaci in specie stomacoꝝ
sunt natura frigidi ⁊ in textura rari ⁊ quedaȝ ha
bent stomacos fortes ēt cū his dispositōnibus uel
aliquarum earū qn̄qȝ coniuugitur fortitudo cere
bri ⁊ ortorū ab eo. Et qn̄qȝ debilitas ipsorū. Nō
ēt ꝙ ⁊ si ieiuniū interdum uario modo sumat̄ ta
men auctores per ieiuniū ꝯmuniter intelligūt sub
tractionem uel priuationē cibi hore debite ipsius
exhibitionis ut stante stomaco uacuo ⁊ facta de
bita atractione membrorū a uenis ⁊c. ⁊ fame con
sequenter naturali causata si tunc non exhibeat̄
cibus sed cum tali dispositione stomacus per no
tabile tempus permaneat tunc proprie est homo
ieiunans ⁊ sic aliud est dicere exhibere potū sto
maco uacuo ⁊ stomaco ieiuno qꝛ ad stomacuȝ ie
iunum antecedit uacuitas stomaci ⁊ non ecōtra
de necessitate. Et secunduȝ hec dico consequē
ter ꝙ ubi in for. esset necessitas dillationis nutri
menti ad membra ⁊ hoc conuenienter complere
tur per potum uini subtilis stāte stomaco uacuo
ubi tn̄ in forte esset debilitas stomaci ex parte ra
ritatis ipsius ⁊ denudationis cum cōitate debili
tat̄ cerebri ⁊ neruorū: ꝙ eo casu nō esset exhiben
dus potus: pro hoc fore exequendo: qꝛ uerisimilit̄
maximum sequeretur nocumentum ex parte ner
uorum ⁊ cerebri. Juuamentum delationis nutri
menti ad membra: posset aliter compleri uigorā
do. s. attractiuam membrorū cuȝ conuenientibus
⁊ appropriatis de quibus habetis doctrinā secūda
quarti tractatu quarto. Sed ubi staret oppositū
tunc illo casu esset potus exhibendus stomaco ua
cuo: nō dico stomaco ieiuno: qꝛ stante stomaco ie
iuno semꝑ ē potꝰ timorosus ꝑꝑ auarā esse naturā
unde trahit̄ ītra neruos stomaci: ⁊ si fuerit aqua
nocet: ut patet: ⁊ si fuerit uinū etiaȝ indigestū tra
hitur ad membra alia usqȝ ad animata: ⁊ ibi plu
rimo nocet nocumēto. Et hoc est ꝙ sentiebat. d.
A. tertia primi loco supra allegato: cuȝ dixit. Sa
piens sibi prohibere debet: ne ieiunus uinū bibat
⁊c. Dixit ieiunus ⁊. vj. 4. cū numerauit aquā exhi
bitā i ieiuno inter uenas: ⁊ per hoc idē fundamē
tuȝ scđa quarti de regimine cōualescentiū in ca.
cibationis dixit nō oȝ ut bibat: subito fortasse. n.
erit ex hoc timor: ⁊ addit post aliqua uerba. Et
aqua uehemētis frigoris est ex eis a quibꝰ oȝ alie
nari cōualescens. quādoqȝ eniȝ interficit ⁊c. Sed
ubi esset stomacus uacuus cū bonitate sui ⁊ cere
bri ⁊ ortorū ab eo: ex potu aque uel uini i pauca
quātitate: nō sequeretur notabile nocumētū: ⁊ ad
rationes: primo đ aqua que occurrit mēbro natu
raliter cōplexionaliter frigido. Dico ꝙ uerum est
quantū ad inatam eius cōplexionē: scđm quam le
deretur: nisi coadunaretur a circūstantibꝰ mēbris
ut corde epate ⁊c. sed scđm hanc influentem ē ca
lide cōplexionis: ⁊ per idem dico ad rationē de ui
no nō sequitur ⁊ in neruis acetosatur ⁊c. igitur ⁊
in stomaco acetosabit̄: qꝛ in stomaco iuuat̄ a ca
liditate circūstantiuȝ: ut dictū est: ⁊ sic pȝ respon
siuȝ esse ad motiua cōtra cōclusionē: ⁊ de forma ⁊

ꝺ materia. Ad obiecta ꝯ tertiā ꝯclusionē rn̄detur
p̄io ad auctoritatē. G. vij. de ingenio sanitatū vr̄
laudare in fine textus potū post cibū vt cū bn̄ di
gesserint dicat̄ ꝙ ibi loquebat̄ de potu dillatiuo
nutrimenti ad mēbra ut pȝ cū dixit. distribuit̄ .n.
ita gerētibus certissime. Sed quātū ad primā
partē textus ubi uidet̄ uituperare potū cuȝ cibo
qm̄ dixit nō bibere in cena inatant .n. cibaria ⁊c.
dixit Conciliator qꝺ ibi loquebat̄ de regimie cu
ratiuo complexionis sicce stomaci calidi nō valē
tis cibum grossum solidū alterare sed indigent ta
les subtiliori ⁊ liquidiori cibo quale est ius quo
exhibito non expedit potū ad comestionē exiberi
ymo si exibeatur inatāt cibaria ⁊c. sed si esset ci
bus solidus dato potu in cena nō sequeretur tale
nocumentum. Ideo notanter dixit in cōclusione
stante cibo grosso ⁊ solide substantie. Ista rn̄sio
⁊ si in se vā sit tamen non bene adaptatur verbis
textus qm̄ ⁊ si exhibeatur potus etiā stante cibo
liquido non propterea sequitur ꝙ inatet cibus ex
eo qꝺ nō tangit ipsum cibum stomacus media stā
te humiditate vt ipse dixit qꝛ ex cibo tali ⁊ potu
secuȝ exhibito fit vna talis massa quā attingit sto
macus neqȝ humidū interponitur inter stomacū
⁊ cibū pōt igitur dari alia responsio interponēdo
textū cū dixit nō bibere i cena stati itell'gat̄ pꝰ cenā
stati ⁊ istā glosulā reperi super illa lr̄a. G. i libro
meo ⁊ ſm hanc lr̄am verificabitur clare tota sen
tentia. G. ⁊ sic nō negauit ipse quin simul cum ci
bo solide substantie sit bibenduȝ. Sed quoniā
vt sepe fit maxime apud magnates per mediam
horam post integrum prandium vel cenam bibit̄
ad hunc errorem corigendum dixit. Non bibere
in cena .i. post cenam statim antequam digestus
sit cibus. Et adducens rationem huius dixit. In
natant enim cibaria bibentibus eis. s. ita ut non
tangat ea. s. cibaria uentris .i. stomaci corpus me
dia stante humiditate qꝛ illa humiditas potus da
ti post cenam interponitur inter totā massaȝ pre
sistentem in stomaco ⁊ ipsam stomaci substantiā
ut bene patet nō sic esset si est simul cum cibo da
tus ut patet ⁊ hec causa ē cōis ad omnem potum
etiam si sit aqua. Et hanc expressam sententiā di
xit .d. A. scꝺa primi cū dixit. Neqȝ post ipsum. s.
cibum multa bibēda est aqua que iter ipsuȝ ⁊ eiꝰ
stomaci separationē faciat ⁊c. De uino etiaȝ ē
alia causa que ponitur loco eodem uinuȝ quoqȝ
post cibū est ex rebus magis impedientibus qm̄
digerit̄ uelociter ⁊ penetratur ⁊ facit penetrare
cibum cuȝ nōdum sit digestus ⁊ facit hereditare
oppillationes etiam putrefactionē ⁊c. Ad au
ctoritatem vō .d. A. loco ubi supra de regimie eiꝰ
quod comeditur qui textus uidetur fortissimus ꝯ
ꝯclusionem qꝛ uidetur in totum prohibere potuȝ
misceri cuȝ cibo per hoc qꝺ dixit. Ad sumū vō oȝ
ut post comestionem bibat quis ⁊ non in hora co
medendi ⁊c. dico breuiter dimissis diuersorum ex
positōnibus qꝺ ibi proprie loquebat̄ de potu della
tiuo ⁊ nō ad mixtionē necessario pro quo no. qꝺ li
cet talis potus ut supra dictum est aliqualiter ex
bibere debeat stomaco uacuo qꝛ ipso ⁊ intestinis
superioribus aliqualiter aleuiatis nō tamen exhi
berent debet hora uere famis quoniaȝ tunc noce
ret pp̄ illas cās que ſ̄ dicte sunt qꝺ nō dȝ exiberi
potus stomaco ieiuno ⁊ tn̄ hora famis ē hora co
medendi ut patet in corporibꝰ sanis ⁊ temperatis
est igitur sensus qꝺ ad sumū .i. uniuersaliter de po
tu dellatiuo loquendo oportet ut post comestio
neȝ bibat quis .i. mediate multū ut dixit cor. secū
de conclusionis ⁊ non in hora comedendi .i. hora
famis quantitatē aliquā .i. potus que cibo ꝯferat
s. ad dellationē ⁊ qꝺ de potu dellatiuo ibi loquat̄
pȝ bene consideranti seriem lr̄e imediate anrioris
⁊ sic est responsum ad auctoritates. Ad rōnem
cum dicebatur potus est actu uel potētia frigidꝰ
⁊ sic est impeditiuus digestionis ⁊c. Dico primo
ꝙ si sit potētia calidus sicut est uinum cōmuniter
non impedit imo iuuat digestionē. Dico secundo
ꝙ etiā ibi sit actu ⁊ potentia frigidus sicut ē aqua
ꝙ exhibita in debita quātitate ad mixtionē in sto
maco calido: vbi cōuenit non nocet̄ inde stoma
cus maxime: qꝛ refrangitur eius humiditas .i. fri
giditas a caliditate cibi: qꝛ cibus est calidus ⁊ sic
cus: cū fames que est apetitus ad calidū ⁊ siccuȝ
sit ad cibū ⁊c. nō occurrit etiā humido stomaco.
cū prius uia ordinis in cōmestione precedat cibus
postea potus ⁊c. Ad illud ꝙ postremo dicebat̄
de practica. G. vj. de regimine sanitatis: dicat̄ ꝙ
forte. G. erat hūidi ⁊ lapsi multum stomaci: ⁊ sic
nō sibi cōueniebat potus ad mistionē cibi: qꝛ cibꝰ
ad equalitatē substantie reducebatur p humidi
tatem stomaci: uel dicatur aliter: ꝙ. G. sicut mos
fuit antiquorū semel tantū in die sumebat cibum
uere nutritionis ⁊ restauratōis: ut in sero in cena
in mane autē quarta hora diei ut loco allegato su
mebat cibū tantū ad aliqualeȝ refocilationeȝ uir
tutis: ⁊ hoc etiā obseruandū est regulariter: nisi i
corporibus catarosis: ut dixit Conciliator. Etiam
hoc idē sentit Gentilis. iȝ. tertij. sicut etiā hoc tem
pore multi hominuȝ occupatissimi in die ad intel
lectuales cōsiderationes: ut cōsulares quibꝰ datuȝ
est dare audientiā alijs in mane tantū faciūt col
lationē de cōfectionibus de zucharo uel melle: ⁊
nihil sepe sumūt de potu: postea in cena laudabi
liter ⁊ copiose cenāt cū cibo potum sumendo: ita
etiā Galienus in die occupatus: ⁊ ppter infirmoꝝ
uisitationes ⁊ reipublice gestionē i mane: ut ibidē
ipse refert cibū tantū simplicissimū: ut panē tantū
comedebat parū. s. Sed postea in cena cū cibo
notabilis quātitatis potu utebatur ad mistionem
debito: ⁊ talē cibum in sero appellabat ordinariū
pro tanto. vij. de ingenio in textu superiꝰ allegato
dans ordinem in cibatione ⁊ potu dixit: Non bi
bere in cena ⁊c. Et non dixit in prādio vel mane:
⁊ sic est solutum ad motiua cōtra tertiam cōclusi
onē. Ad motiua facta contra quartā conclusio
nem ubi sumebatur cōsuetudinem esse cōseruādā
licet hoc nō sequeret̄ ex ꝯsuetudine qꝛ erat dictū
in cōclusione ꝙ aliqn̄ talis cōsuetudo nō ē nociua
⁊ ex hoc nō sequit̄: ergo est obseruanda: qꝛ tamē

in probatione ɔclusionis illud ē suppositum ꝛ pre
cipue fundatum sup quodam textu.d.A.secūdo
Canticoꝝ ꝛ Aueroīs loco eodē arguebat̃ ɔtra ex
snia Rasis tertio al'm vbi dixit ꝛ ē obseruandum
sūmopere vt cibos sibi ɔsuetos quisqꝫ accipiat nisi
cōsuetudo puersa fuerit que oīno est vitanda ꝛc.
hec difficultas exigeret longam discussionē ad bn̄
intelligendū de ɔsuetudine.Sed qm̄ nō est p̄ntis
propositi ad eā recurrēdū est scdo Amf. ibi assue
ti assuetos ferre ꝛc.ꝛ in sequenti Amf. ego igitur
strictum respondebo quantū potero.Notandum
primo ꝙ licet in naturalibꝰ ꝛ aīalibus acquirant̃
consuetudines qꝛ ex frequētatis operationibꝰ na
turalibus acquiritur quedā qualitas in agente vl'
passo ad prōptius ꝛ cum minori nocumento tol'e
randum certam actionē vel passionem q̄ȝ in agen
te vel passo in quo nō prefuerint tales frequētate
operationes vtꝫ in comestionibus ꝛ potatōnibus
ꝛ exercitijs. Idem ēt in aīalibus euenit vt pa
tet in artibus ꝛ virtutibus quibuslibet moralibus
qꝛ tn̄ medicus ē artifex qui cōsiderans operatōes
ab homine peruenientes eas ɔsiderat pro quanto
ipsarū principiū ē complexio compositio ꝛ vnitas
ex quo iste sunt nature mēbroꝝ sequitur ꝙ si cō
suetudo est alicuius operationis principium vel
inclinans ad aliquid agendum uel patiendum
hoc est uel ex acquisitione alicuius formalis dis
positionis se tenentis ex parte complexionis com
positionis vel vnitatis vel ipsa consuetudo est illa
formalis dispositio ex frequētatis opatiōibus acq
sita nō fit igitur talis noua dispositio in homine ni
si facta in his naturalibus principijs aliqua pmu
tat̃ ymo si assuetus cibis frigidis minus ledat̃ ex
eis ceteris paribus q̄ȝ non assuetus hoc ē qꝛ in eo
assueto est acquisita quedam qualitas similitudis
per quam minus patitur ꝛ hoc per alterationem
in complexione factam ita ēt si exercitatus ex cō
suetudine prōptiꝰ ꝛ sine nocumento to'lerat exer
citium qđ nō tolleraret nō exercitatus hoc euenit
p ɔsoliditatem ꝛ fortitudinē acquisitam musculis
ꝛ iuncturis ꝛc.ꝛ talem vel similē dispositionē po
tuisset ēt natura a pricipio producere vt pꝫ ꝛ quē
admodū dico de his ita itelligere potestis ꝛ i reli
quis. Nō.tn̄ vlterius ꝙ he operatōnes ad ɔsue
tudinem antecedentes qn̄qꝫ sunt de multuꝫ ꝛ no
tabiliter pmutantibus corpus humanū qn̄qꝫ debi
liter ut verbi gratia cōmestio fungoꝝ ē de maxie
pmutantibus corpus humanū comestio vero mo
dice quātitatis vl' potatio supra illud quod certo
corpori cōueniens deberet̃ est de modice alterāti
bus cū his attēde ꝙ lꝫ in modice alterantibus p
cōsuetudinē corpus disponat̃ ita vt minus ledere
tur ipso recedente in vsu taliū a debita mēsura q̄ȝ
si non eēt cōsuetus nō ppterea ē hec consuetudo
simpl'r obseruāda qꝛ ꝛ si minus ledat̃ nō tn̄ p hāc
iuuat̃ simpl'r sed interdū fm qd vt qn̄ a cōi ꝛ deli
cato mō viuēdi diuertit̃ ad cibos grossiores uel
ad aerem frigidiorem qm̄ forte talibus ineuita
biliter occurreremus ꝛ tunc magis lederemur ni
si alias fuissemꝰ aliqualiter assueti plus tn̄ altera
tur corpꝰ simpl'r q̄ȝ si ordinatū ꝛ debitū modum vi
uendi semper obseruaret est igitur ab hac cōsue
tudine paulatim diuertendū cū illa magis alterēt
ꝛ noceant neqꝫ hec cōsuetudo ex ualde alteranti
bus prohibere pōt qn aliquādo corpus ad egritu
dinem deducat ꝛ hoc est qđ dixit.d.A.loco supra
allegato illo.§.Ille vō in cuius stomaco mala di
geruntur cibaria ꝛc.ubi dixit ꝙ mali cibi cōsueti
ducunt ad egritudines pernecātes ꝛc. Et Rasis
cū dixit nisi consuetudo peruersa fuerit que omnī
no uitanda est neqꝫ ex hoc concluditur quod cō
suetudo aliqualiter mala sit obseruanda ymo col
ligitur opp.per hoc eniꝫ quod dixit peruersa om
nino est uitanda innuit quod omnis mala etiam
consuetudo est uitanda sed cum maiore studio nō
tanda est peruersa.Est tamē hec alteranda pau
latine ꝛ non subito cuꝫ sit facta sicut naturalis ex
mutatione facta in principijs naturalibus ut dic
tum est ꝛ hoc est quod dicebatur in probatione
conclusionis de illis biblicis papienfibus. Hoc
tamen totum quod dictum est de permutatione
fienda consuetudinis si sit mala quoniam ipsa sp
alterat intelligatur nisi paulatine ꝛ fere ɔtinue
post generationem sit inducta quoniam forte ta
lis nullo modo alterat permutando ut patet de
puella nutrita ex napello ut ī ml'tis locis colligit̃
ꝛ expresse notat̃ ab Arl'e. similis sn̄tia: pria pble
matū pblemate.45.Ultimo nota p responsione ad
textū Auice.in cāticis.ꝛ Aueroīs:ꝙ in cibarijs re
spectu cibatoꝝ:duplex est conuenientia ꝛ etiam
diuersitas quedam est conuenientia complexiōis
ꝛ dicit̃ insequēs formā:quedā est specifica ꝛ inse
quēs materiā:infra etiā qdā est diuersitas isequēs
formā:ꝛ dicit̃ cōplexionalis:quedā dicit̃ isequēs
materiā ꝛ specifica. Exempluꝫ de cōplexionali
vt est cibus sanguineus est cōueniēs sanguineo:ꝛ
discōueniēs melācolico ad purā ɔseruationē vt sic
cōtra est de cibo melācolico.Exemplū de cōueni
entia specifica:quoniā aliquis sanguineus elligit
inter cibaria fabas ꝛ legumina:que si nō ɔueniūt
ɔplexionalit̃:cōueniūt ergo scđuꝫ formā specificā
vel ex parte cōplexionis isequētis materiā. Et
nota ꝙ ista specifica cōueniētia plus facit ad nu
tritionē in cibo ꝛ cibato q̄ȝ qualitatiua:ꝛ isequēs
formā videmꝰ eniꝫ in diuersis speciebꝰ ꝙ cibus ho
mini nō est cibus asino equo vel boui vt pꝫ de co
mestiōe carniū vitali:ꝛ hoc nō pōt reduci i discō
uenientiā vel cōuenientiā qualitatiuam:sꝫ magis
puenit ex cōueniētia vel discōuenientia isequente
materiā:magis eniꝫ cōplexionalit̃ ꝛ fm formam:
bos conuenit carnibꝰ vituli q̄ȝ homo ꝙ igit̃ sit ho
mini nutrimentū ꝛ nō boui.hoc est:qꝛ inter hoieꝫ
ꝛ carnes vitulinas cadit specifica conueniētia:q̄
nō cadit inter bouē ꝛ carnes vituli:hoc idē ē intel
ligere ita indiuiduis eiusdē speciei:quoniā aliqs
homo sanguineus meliꝰ nutrit̃ ex caseo veteri q̄ȝ
oīs:ꝛ hoc nō pōt reduci nisi i pprietate isequēte
materiā:contingit igit̃ ꝙ homo parue qualitatis
ꝛ p similitudinē qualitatiuā:ꝛ p formā specificaꝫ
cōuenientiā habeat cū cibo male qualitatis:ꝛ ex

eo optime nutriatur sicut enim homo sanguineus merito occulte proprietatis iter ipsuz 7 uinū abhoret qñqz uinum ita qd est quasi sibi uenenum .ita talis malus cibus cōiter malus existimatus respectu alicuius corporis erit ꝯuenientissimus 7 iō dixit.d.A.tertia primi vna queqꝫ preterea figura 7 ꝯplexio oīs cibum habet ꝯuenientem 7 ꝯsimilem ad quē mutandum si uoluntas fuerit nocumentū ei faciet 7 impedimentū.vbi igitur reperiatur aliquod corpus maxime cibum certum desiderans 7 ad sensum percipiatur qd inde nutritur 7 ꝯfortatur plus alio cibo 7 nunqꝫ in ipm. nocumentū iprimit tunc si isto usum fuerit corpus longo tpre talis cōsuetudo necessario est obseruāda quoniā illa proprietas 7 ꝯuenientia specifica plus facit ad iuuamentum qꝫ apparens qualitatiua ꝯplexio ad nocēdum.i.ad nocumentū.Et hec ꝯuenientia specifica sepe reperitur inter ꝯplexionē inequalem 7 cibum ēt inequalē 7 ẜm hunc sensuz loquebatur.d.A.in loco allegato cum dixit. Sunt autem qꝫ plures ꝯplexiones inequales cum malitia cibi rectificabiles.i.cum malitia apparente 7 qualitatiua que minus facit qꝫ specifica ꝯuenientia non addit Utatur ergo eis homo.s.talibus cibis ẜm usum 7 ꝯsuetudinē.7 ꝯmētator tunc dixit ꝙ talis ꝯsuetudo necessario est obseruāda qꝫuis 7 praua esset 7 illaudabilis.s.apparenter ēt huic non obstat dictū Rasis qꝛ ipse appellabat peruersam ꝯsuetudinez illam.s.que ē in cibis 7 in se malis 7 in quibus nō cadit occulta proprietas cum cibatis ut cōiter est de fructibus 7 similibus 7 sic est responsuz ad oēs difficultates factas ad ꝯclusiones ꝑter ad illam ꝺ siti que leuissima ē quoniā si pōt dormire 7 per sōnum remouebitur sitis bonum est dormire. Sed ubi esset sitis clamosa impediens sompnum tunc dandus est potus 7 hoc erat dictum circa ꝯclusionem. Ad oīa argumenta ante oppositum facta patet rñdeñ.per dicta in corpore questionis ꝑterqꝫ ad primū qd uidetur ad hoc deducere qd semꝑ potus debet precedere cibum ex hoc quoniā potus ē propter dissolutionem humidi subtilis 7 cibus ad restaurationē grossi modo citius resoluitur subtile qꝫ grossum 7c.dicatur ꝯcesso quod per potū restauratur humidū subtile 7 per cibum grossum qꝛ per humiduz cibo repertū ēt restauratur humidū subtile deperditum ut patet in illis qui multo tpre uescuntur cibo sine potu tamen ēt illo supposito dico ꝯsequenter ꝙ non citius dissoluitur humidum subtile quod per potum restauratur qꝫ grossuz 7c. qꝛ licet sit ẜm dissolutionē magis paratum qꝫ grossum qꝛ tamen natura humidi subtilis maiorē quātitatem membris apponit qꝫ grossi non citius consumitur humidum subtile necessitans ad potū qꝫ grossum necessitans ad cibum imo eque cito cōsumūtur cōibus cāis ad resolutionē facientibꝰ occurrētibꝰ plꝰ enim resistit ꝙ multum est ut sit qꝫ paucum ut patet 7c. Et sic est finis questionis.

Et aptiores ad hoc Hec autem est secunda pars principalis partis prime totius capl'i: in qua postqꝫ in precedēti parte ipse posuit cās multiplices 7 uarias euētus dolorū iuncturarū in hac pte ipse ponit: que corpora sūt magis parata ut eis tales dolores eueniāt: 7 duo facit in hac parte: qm̄ primo facit quod dictū est. Secūdo ipse respōdet cuidā tacito dubio.secūda ibi: Et nō quidē multiplicantur 7c.De prima parte dixit duo. Primum ꝙ aptiores.s. homīes ad hoc.s.ut ipse exponit ut eis multiplicentur ista.s.dolores iuncturaꝝ sunt senes 7 habētes egritudines cronicas 7 ꝯualescētes cū nō reguntur cū retificatione dixit scđo responden do cām huius dicti. Et ideo supple euenit: uti talibus multiplicētur dolores: quoniā eorū virtutes debilitantur a digestione bona: 7 proprie cum sunt curati.s.dicti conualescentes cū sedatione.i.cura blanditiua: absqꝫ euacuatione sufficienti 7 expulsione multa.i.eradicatiua. Notandū ꝙ ex verbis dñi Aui.in textu cōcludi possunt duo egregia primū ꝙ oīa corpora in quibus eoꝝ virtutes naturales debilitantur a digestione bona sunt apta: vt i eis multiplicētur dolores iuncturarū: ratio huius clara est: quoniā cū debilitantur digestione bona multiplicātur ꝑ indigestionē superfluitates flatice: que vtsupra uisuz est: sunt vtplurimū cā taliū dolorū.Dixit tamē notāter: apta uel aptiora: quoniā nō in omnibus debilitata digestione eueniunt: hij dolores: quoniā in aliquibꝰ tales materie superflue deriuātur ad alia loca: 7 non ad iūcturas: tamen omnia talia sunt apta 7c. vtpatet intelligēti colligitur scđo ꝙ omnia corpora que debilitantur a digestione sunt uel corpora senū uel egrotātia egritudine cronica aut male recta: aut non uere conualescentia uel reducibilia ad aliqua istorum: qd dico ꝑpter corpora sana in etate talia etiaz apta sunt ꝑpter debilitatē a digestione incurrere dolores iuncturarū. Sꝫ huiꝰmōi reducūtur ad corpora senum: cū omnia talia dicātur neutra tertij significati utpꝫ: cū eniz omnia corpora debilia ad dirigendū sint: aut corpora egra: aut debilia naturaliter uel senū aut uere cōualescentia: cuz malo regimine utūtur: aut non uere conualescētia: sed apparētis tantū: 7 corpora egra egritudine acuta 7 si fiant debilia ad digerendū non tamē sunt merito taliū egritudinū apta incurrere tales dolores quoniā cū tales morbi sint breuis terminatiōis ad salutem uel mortē: si ad mortē terminētur nō sūt de illis utpꝫ: si ad salutē cū talia corpora sint apta cito resumi 7 retificari iuxta sentētiā āffo.7.scđe particule: que multo tempore extenuantur corpora 7c. Et que modico.s.tēpore modice.i. cito: ēt idem sentit.d.A.scđa quarti de regimine cōualescentiū sequitur ꝙ i talibus nō multiplicabuntur materie que debebāt ad iūcturas fluere: imo uirtute fortificata resoluētur: corpora aūt egra egritudie cronica ꝑꝑ diuturnitatē morbi sunt apta multiplicare ꝑꝑ indigestionē superfluitatis 7c.7 hec etiā est sententia ypo.4.āffo.āffo.xliiij. Quibuscūqꝫ fe.longe sunt 7c.Corpora etiā conualescentiū ex morbis quibuslibet si male regātur regimine sunt apta recidiuare: ex cōsequenti etiā apta icurrere

dolores iuncturarū. Sed si debito regantur regimine: ut eis tantū offeratur quantū cōueniunt trāsmutare possunt: ꝛ si qualia oꝫ offerātur: quoniā in talibus uirtutes in dies ꝛ horas fortificānt si ēt alique materie superflue generātur tandem resoluūtur fortificata uirtute. Et hoc uerum ē in uere ꝯualescentibus in quibus non stant materie retēte apte facere recidiuam secus est in non uere ꝯualescentibus in quibus stant materie interius latentes que non sunt apte ab illis corporibus resolui propter debilitatē tales igitur materie erunt apte ad iuncturas fluere ꝛ ꝯñter erunt cā doloruꝫ iuncturarū. Et hoc est ꝙ ipse expressit in textu cū dixit ꝛ proprie sunt apte euenire tales dolores cū sunt curati .s. ꝯualescentes cum sedatione .i. cū cura blanditiua ut exponebatur absqꝫ euacuatione sufficienti ꝛ expulsioni forti .i. euacuatiua. In sūma igitur oīa corpora in quibus sunt apta fieri dolores iuncturaꝝ propter debilitatem digestiue sunt: uel corpora neutra tertij significati ꝛ hec dedit intelligi cum dixit senes ut corpora egra egritudine cronica qꝛ de egris acuta egritudine non uerificatur ut uisum est uel sunt corpora ꝯualescentium uera sed malo recta regimine uel sunt nō uera ꝯualescentia ꝛ hec oīa tetigit in lr̄a neqꝫ plura sunt debilia que saltem ad aliqua hoꝝ non reducantur lego lr̄am. Et aptiores .s. homines ad hoc .s. ut ipse exponit ut eis multiplicentur ista .s. dolores iuncturaꝝ sunt senes ꝛ supple oīa ꝯsimiliter disposita sicut senes ut sūt oīa neutra tertij significati ꝛ habentes egritudines cronicas dixit notanter cronicas qꝛ patientes egritudines acutas nō sunt huiusmodi ut est uisum ꝛ ꝯualescentes .s. ueri cū non reguntur cum retificatione .i. cuꝫ bona dicta ꝯuenienti eis ꝛ supple non ueri ꝯualescētes in quibus materie intus latent qꝛ non sunt sufficienter euacuate ꝙ statiꝫ manifestatur in lr̄a ꝛ adducēs rōneꝫ horū addit. Et ideo supple euenit dictis corporibꝰ quoniā corū uirtutes debilitātur a digestione bōa ꝛ ideo supple multiplicātur superfluitates apte fluere ad iuncturas addit explicādo de non ueris ꝯualescentibus ꝛ proprie .s. istud euenit cuꝫ sunt curati .s. dicti ꝯualescentes cum sedatione .i. cura blanditiua sicut sepe fit in collica cum stupefactiuis dolorem remouēdo absqꝫ euacuatiōe sufficienti ꝛ expulsione ultima .i. non facta tali euacuatione materie ꝛ sic est lr̄a clara.

Et non multiplicantur.

Nunc in ista parte ipse rn̄det tanto cuidam dubio posset ēt enim aliquis merito dubitare vnde est ꝙ dolores iuncturarum magis multiplicantur in corporibus humanis ꝗ̄ alij dolores aliarū specierum uel alijs partibus sicut de facto ꝯtingit.

Rn̄dendo igitur ad hoc dicit. Et non multiplicantur dolores in iuncturis nisi quoniam ipse sunt magis uacue ꝗ̄ reliqua membra ꝛ pluris motus ꝛ debilioris ꝯplexionis ꝛ frigidioris ꝛ situs earum in extremitatibus longinquis a regimine primo .i. a regimine primorū membrorum .i. pricipalium.

Pro intellectu partis attendēdum ꝙ respōdendo ad quisitum ipe adducit cās satisfacientes doloribus cātis ꝑ materiā paulatine ꝯgestam ꝛ per uiam defluxus materie tetegit primo cās multiplicationis doloris in iuncturis per uiam defluxꝰ magis ꝗ̄ in alijs locis per hoc qd̄ dixit quoniam ipse sunt magis uacue ꝗ̄ reliqua membra ꝛ ideo supple magis apte recipere superfluitatē aliunde ꝑpter loci capacitatē ꝛ per hoc qd̄ sunt plures motꝰ fit ut .s̄. fuit declaratum ut ēt ad iuncturas facilius fluant materie quoniā ipse iuncture callefiunt ꝛc. iste due cause se tenent ex parte materie fluentis.

Addit postea causas se tenentes ex parte materie paulatine ꝯgeste cum addit ꝛ debilioris ꝯplexiōis ꝛ frigidioris .s. sunt iuncture ꝗ̄ reliqua membra tū qꝛ sunt rare tū qꝛ sunt membra nisi essuosa cartilaginosa uel ligamentalia sanguine priuata iō ꝑꝑ istas cās multiplicātur in eis sup̄fluitates ꝑꝑ debilitatē resolutiue earuꝫ ꝛ expulsiue ut supra ē declaratuꝫ ꝛ ad h̄ ēt iuuat sitꝰ eoruꝫ in extrēitatibꝰ longinquis .s. situs a regimīe primo .i. principaliuꝫ membrorum ꝛ hec pōt esse cā cōis materie fluentis ꝛ congenite ꝑꝑ hoc ꝙ mēbra nobilia expellūt ad extrema ꝑ hoc ēt quod distant a principalibus mēbris nō coadiuuantur in resoluendo sicut reliqua propinquiora ꝛ sic iste sunt māifeste cause quod dolores magis in iuncturis ꝗ̄ in alijs locis multiplicantur. Aduertendū tamē quod ad hoc ꝙ propositō ista .d. A. sit uera oꝫ addi illa cōis pticula ceteris paribus ex parte aliarū causarum fortificantium uel debilitantiū mēbra quoniā aliqua sunt corpora in qbus stomacus uel caput uel aliō pticulare mēbrum uel ꝑꝑ debilitatē in aliquo talium mēbrorū contractam ex principijs itrinsicis ut patre uel matre uel ex influxu horaruꝫ generationis debilitante sic unum particulare mēbrū qd̄ nō iuncturas continget qd̄ in talibus corporibus plus multiplicabunt dolores in stomaco ꝗ̄ in iuncturis sed posita ceterorum paritate conclusio .d. A. est uera ꝛ clara est lr̄a lege tu eam.

Et multotiens

Ista est tertia pars pricipalis prime partis in qua ipse ponit varios modos terminationis dolorum iuncturarum precipue cum non vere curantur. Et diuiditur ista pars in duas quoniā primo facit ꝙ dictum est secundo ipse ponit quosdā cañ strauagātes circa istam materiam dolorum iuncturaꝝ ꝑa pꝛcipit ibi. Et plurimū qdē illi cui ꝛc. De pria parte ipse intendit istaꝫ cōclusionē: ꝙ dolores iuncturaꝝ: cuꝫ non curātur uere ꝑducūt ad hoc ut fiant aliquando uera iuncturarū dislocatio: ꝛ aliquando ꝛ si non fiat uera dislocatio tamen supra iuncturas: maxime manuuꝫ ꝛ pedum fiunt quedam apparentes trumbositates quaruꝫ alique sunt ex materia flatica gipsea ꝛ indurata ꝛ alique fiunt ex sanguine inspissato ꝛ indurato q est sicut caro dixit igitur primo. Et multotiens q dem inuiscantur materie intra iuncturas ꝛ fiunt supple aliquando sicut gipsum ꝛ supple propter hoc dislocantur iuncture. Et proprie que ex eis sūt

crude.s. dicte materie quoniã tales sũt que magis inuiscantur ⁊ tandẽ gipsiãtur dixit Et ⁊ multotiẽs oritur sup iuncturas eoꝝ.s. patientiũ caro.s. apparent ex sanguine silr ingrossato ⁊ proprie inter digitos.s. manuuꝫ ⁊ pedum qꝛ cum torquẽtur digiti ⁊ ꝯstringuntur ⁊ fit dolor fortis qñqꝫ ⁊ sedatur qñqꝫ addit declarando in quibus corporibus ista maxime ꝯtingant ⁊ dixit. Et plurimum quidem hui⁹ nõ fit nisi in habentibus ꝯplexiones calidas.s. talis dislocatio uel dicta apparentia trombositatum ⁊ specificando de carnea dixit. Et plurimum quidem oritur caro cum materia est sanguinea.

Pro intelligentia partis aduertendũ ut expsse colligitur prima primi de humoribus in facto esse fl'a crudum ẽt subtile ⁊ aquosum cum longo tpre fuerit retentũ in foraminibus ⁊ iuncturis eius subtile resoluitur ⁊ tandem fit ualde grossum ⁊ albũ ⁊ est illud quod uocatur gipsiuꝫ qḋ oĩbus ut ibidẽ dicitur existit grossus tamen imaginandum est ꝙ anteq̃ꝫ ad tantam duritiem ⁊ grossitiem deducat̃ primum fit uiscosum ⁊ mucilaginosum quoniã tale fl'a mucilaginossum uidetur esse uelud mediuꝫ transitus inter fl'a aquosum subtile ⁊ gipsiũ grossũ ad utrũqꝫ tamen istoꝝ deuenitur per resolutionẽ partium subtilium ⁊ per ꝯñs a calido producũtur siue tale calidum fuerit naturale ut in ꝯplexione calida naturali.s. sanguinea uel collerica siue tale calidum fuerit accidentale ut sepe ꝯtingit i morbis iuncturaꝝ ⁊ medicinis calidis ⁊ balneis minoralibus ut ẽt alias dictum est. Et hic adiungendum ꝙ quẽadmõm ex fl'ate aquoso lapso intra iũcturas propter diuturnitatẽ tandem ꝯuertitur in gipsium per resolutionẽ ita defluxa materia sãguinea resudante ex poris uenarum propter repletionem ipsarum uel subtilitatem ⁊ liquiditatem eius sanguis intra iuncturas uel circa eas tandem stãs ibi longo tpre facta resolutione in partibus subtilibus reliqua pars cum induratur fit sicut caro.

Et ex his intelligenti patet clarificatio toti⁹ lr̃e primo ꝙ materie que multotiens intra iuncturas inuiscantur fiunt sicut gipsium ⁊ hoc quoniam materie que multotiens in iuncturis existunt sunt crude ut supra dictum ẽ ⁊ tales propter diuturnitatẽ gipsiantur tamen tales materie cum fiunt uiscose aliquãdo intra ligamentũ iuncture taliter recipit̃ ut ligamentũ prolongetur. vnde si fuerit tale ligamentum sic ligans uertebrum cum piscide ipo sicre axato ⁊ elongato propter tales materias mucilaginossas interdum ressillit uertebrum ex pisside Et hec ẽ sniã affo. penultimi vi. affo. quibuscũqꝫ a sciatica molestat̃ uero ⁊c. Aliquãdo uero tal' materia recipitur in cordis ⁊ neruis ligantibus iuncturas exterius ⁊ si fuerint iuncture digitorum dillatatis cordis a materia implẽte ⁊ aliqñ recepta materia in parte uersus cutim tandem ĩdurata ⁊ exicata a calido fiunt quedam apparentie trumbositatum propter quaꝝ diuersitateꝫ in diuersis sitib⁹ dictaꝝ iuncturaꝝ ꝯtorquẽtur digiti ⁊ ꝯfinguntur ⁊ fit dolor fortis ualde facta sic torsione ⁊ sedatur qñqꝫ dolor cum non fit elongatio membrorum sed equalis tm̃ remolitio ⁊ ipsius materie conuersio ad cutim unde experientia ꝯstat ꝙ aliquãdo fuerit in ciragra uel podagra dolor acutissimus materia cordas ⁊ neruos extendente cum tota man⁹ uel pes apostematur manifestissime dolor minuit̃ qꝛ materia ꝯuertitur extra neruos ad cutim. Colligitur ẽt ex dictis qḋ sanguis diuerso modo sicut ⁊ fl'a aqueum recipere põt in diuersis membris ⁊ tandem ingrossari ⁊ fiet sicut caro propter resolutionem in eo factam a calido ⁊ ꝯñter patet qḋ qꝛ talis effusio sanguinis ut multotiens sequitur uel habũdantiã eius ut uenarũ replect̃ ut sanguinea ꝯplexione uel subtilitatem ⁊ pñtationem ei⁹ a materia collerica ⁊ hec in ꝯplexione collerica sequitur manifeste ꝙ ista fiunt in calida ꝯplexione exicante uel resoluente ⁊ illa caro in complexione sanguinea magis vt patet: ⁊ habet hec tota sentẽtia littere lego eã. Et multotiẽs quideꝫ inuiscãtur materie intra iuncturas: supple posiq̃ꝫ fuerũt subtiles ⁊ aquose: ⁊ fiũt sicut gipsiuꝫ propter resolutionẽ in eis factã: ⁊ supple ꝑpter id dislongãtur aliquãdo iuncture ⁊ hoc accidit vt dictũ est ꝑprie cũ sunt crude. Et addit supple per eũdeꝫ moduꝫ Et multotiẽs oritur super iuncturas eorũ caro.s. apparent̃ qꝛ sanguine ingrossato ⁊ ꝑprie inter digitos.s. magis hoc apparet q̃ꝫ in alijs iuncturis: licet etiã ⁊ in alijs fieri possit: quare cũ torquẽtur digiti: ⁊ stringunt̃ ⁊ fit dolor fortis: quãdoqꝫ ⁊ sedatur: quãdoqꝫ ꝑpter causas assignatas. Addit ⁊ plurimũ quidem huius.s. dislocatio uel apparẽtia trũbositatũ: nõ fit nisi in habẽtib⁹ cõplexiones calidas: qꝛ a calido fit illa resolutio ⁊ exsiccatio. Addit vt plurimũ quidẽ oritur caro cum materia est sanguinea: qꝛ magis fit ex abundantia sanguinis q̃ꝫ ex eius subtilitate: vt patet intelligẽti: ⁊ sic magis in sanguinea.

Et plurimum quidem In hac secũda parte huius partis ipse ponit quosdã canones stra uagantes circa istã materiã doloruꝫ iuncturaruꝫ ⁊ diuiditur in tres partes fm tres speciales cañ. quos ponit. scḋa ibi: Et dolores qdeꝫ ⁊c. tertia ibi Et multotiens quidẽ: de prima parte dicit: Et plurimũ quidem illi cui accidunt dolores iuncturarũ accidit in primis podagra. Canon iste clarus est ex eis que sunt dicta superius paulatine ꝺ causis multiplicatiõis dolorũ iuncturarum respectu aliorũ dolorum: nam cũ magis multiplicẽtur dolores in iuncturis: q̃ꝫ alibi iter alias cãs: quoniã sunt frigidioris ꝯplexionis ⁊ situs earũ longinqu⁹ est a regimine. Prio.i. principaliuꝫ mẽbrorum vt exponebat̃ cum etiã iuncture peduꝫ nõ sint min⁹ frigide alijs iũcturis: ⁊ ex alia parte magis distãtes a principalibus membris: ⁊ situs earum magis deorsum existat ex consequenti passibiliores sunt ad recipiendum superfluitates ex natura situs: sequitur conclusio clara lege tu litteram.

Et dolores quidem Nunc secũdo põit aliã causaꝫ manifestantẽ aliquando difficultatẽ cure

dolorum iuncturarum ⁊ primo ponit causam fo reddit causam illius dixit primo. Et dolores iū cturarum quidem sunt ex sūma egritudinum que hereditātur plurimum ⁊ ideo tunc, supple cum ac cidunt difficulter curantur propter cōnaturalita tem principiorum dixit fo reddendo causam dicti hoc speciale ideo est quoniam sperma est secūdū complexionem generantis ⁊ ideo supple cum sper ma podagrici fuerit maculatum necessario pedes debilitantur filiorum. Et dixit .H.vi.affo.in fine ꝯmenti xxix.illius affo. Eunuchi non podagrizāt neq͡ʒ calui fiunt ⁊c. Pro clariori tamen intelle ctu huius propositionis mouetur hic dubium . vtrum podagra possit ex hereditate contrahi ita qꝺ ex parentibus uel progenitoribus in filijs pos sit acquiri ad partem negatiuam arguam breuib⁹ medijs primo sic q͡ʒ si sic esset maxime esset ꝑpter motiuum.d.A.q͡ʒ sperma est scd̄m complexionem generantis ex ꝯsequenti si generans est debilita tum scd̄m pedes producitur sperma debile pro ge neratione pedum. Sed qꝺ hoc fundamentum non sit sufficiens declaratur propter duo . primo q͡ʒ sperma prolificum simile uidetur in toto ⁊ i par tibus igitur non magis faciet defectum ex pede q̄ʒ in manu si igitur non generatur ciragra ex po dagrico ergo neq͡ʒ podagra fo.s.fundamento ha berent uirtutem maxime esset q͡ʒ sperma a quoli bet membro diciditur sed hoc ridiculum est dice re ut expresse declarat Arist.15.de aialibus circa medium aducit enim tale mediūʒ ad hoc quoniā si sperma esset scd̄m uiam dissolutionis.s. mēbro rum q͡ʒ .s.dissoluatur ex quolibet membro tunc animalia magni corporis essent multe generatio nis ⁊ parui corporis pauce generationis hoc aūt est fl̄m qꝺ tamen hoc sequatur manifestum est . quoniam plus diciditur ex magno corpore q̄ʒ ex paruo ⁊ sic patet fundamentum nullum esse.

Secundo principaliter Ar.sic febris nō ē mor bus hereditarius similiter neq͡ʒ ydrops ergo seq̄r etiam qꝺ neq͡ʒ podagra debet dici morbus heredi tarius patet cum dicte egritudines non cōnume rentur inter morbos hereditarios ⁊ ꝯsequentia de claratur cum dicti morbi sint morbi principalium membroꝝ ut cordis ⁊ epatis quorum pricipaliter est influxus supra sperma prolificum producēdū Si igitur talia membra sunt lesa sequitur quod spma erit fm dicta mēbra maculatū ex ꝯñti gnā būr i fetu corrñdētia mēbra maculata. Et pōt ꝯfirmari qm̄ si ꝑpter hoc q͡ꝫ sperma est maculatū uerbi gratia podagrici fiat podagricus cum non maculetur nisi uel ex parte substantie corpulente uel substantie spirituose cum in ipso non confide remus nisi duo talia principia unūʒ materiale qꝺ est pars corpulenta aliud formale qꝺ est pars spi rituosa cum ex parte materie maxime ex epate di cidatur ex quo ut sic est sic materia ultimi alimē ti distribui p membra ⁊c. Cū igitur epar sit prin cipium alimenti ut sanguis est ēt principium sup flui dicti alimenti maxime superflui in quanto se quitur igitur q͡ꝫ quo ad materiā spermatis macu lato epate ut est in ydrope ut omnes uolunt medi ci debet similis in fetu dispositio generari. Si etiā fiat maculatio ex parte spiritus inclusi in eo cuʒ quāuʒ ad hoc principiūʒ formale maxime ex cor de dependat siue teneamus spiritum genitiuū eē unum per agregationem omniū spirituū siue dica tur esse substantia uirtualiter includens potentiā dictorum spirituū quomōcūq͡ʒ sit maxime ex cor de dependet ut patet ⁊ sic febres poterunt deberē tur in filijs hereditari ⁊c. Pōt ēt confirmari quo niam si aliquis morbus foret hereditarius ut po dagra hec maxie est quoniā talis morbus est diu turnus ⁊ fixus ⁊c. Sed aliqua febris ut tenet de quartana.xij.annorū ⁊ hetica. Ad oppositūʒ primo est expressum uerbum.do.A. In textu est etiam sententia eiusdem:d.A.secunda primi doc. .i.ca.ultio in fine capituli ubi connumerādo egri tudines quasdaʒ que in semine hereditantur ex plicuit de podagra Idem etiam.H.vi.affo. ꝯmē to illius affo. Eunuci non podagrizant ⁊c.in fine ꝯmenti ubi ponit podagram hereditari ⁊c. Idem ⁊ alibi pluries reperitur. In ista questione duo fient articuli in primo ponam declarationem ali quorum terminorum ⁊ quasdam suppositiones in secundo ponam breues ꝯclusiones de quisito.

Quantum ad primum primo sciendum q͡ꝫ hic termin⁹ egritudo in proposito nō sumitur p dispo sitionem qua corpus est actualiter lesum in con suetudinarijs operationibus sicut per egritudinē nunc ⁊ in actu sed per egritudinem in proposito in telligimus dispositionem secundum quaʒ corpus non est aptum secunduʒ se toto tempore uite sue uel in maiori parte permanere sanum ymo meri to principiorum generationis est aptum egrotare ⁊ tale corpus secundum plusq̄ʒ cōmentatorem pri mo tegni cōmēto.xv.xvi.ad mentem.H.dicitur egrum simpliciter quia talis dispositio qua dicit̄r egrum simpliciter est ut habitus qdā cōgenitus ad facile actualr egrotādū pp distare a pricipijs corporis optime sani ⁊ cū hac egritudie habituali ꝯiūgitur sepe actualis sanitas que dicitur ut ibi dem sanitas ut nunc.nam eadem dispositio ē egri tudo simpliciter ⁊ sanitas ut nunc ut ibideʒ decla rat egregie plusquam cōmentator ex quo talis sa nitas ut nunc non est sanitas secundū ueritatem ymo est lapsus a uera sanitate sed est tantuʒ sani tas secundum sensum ⁊ apparentiam ⁊ sic a gene ratione talis contracta qm̄ omnia corpora ꝯhūt a generatione aliquā cōplexionem equalē sub qua sunt sana ⁊ minima que dicitur ab.d.Aui.prima primi de complexionibus:equalitas quinti modi ⁊ sicut est sanitas:si tamen talis equalitas non sit absoluta equalitas sed habēti tantum dicitur sa nitas nunc:q͡ʒ tamē talis dispositio est ut habitus quidā cōgenitus est aliqualiter talis simpliciter: est igitur uel neutralitas uel egritudo simpliciter

Per egritudinem ergo in proposito intelligo ta lem egritudinem in habitu:que inquantuʒ talis dispositio congenita a principijs generationis est lapsa ab optima sanitate in primis particulis ut

neruis cordis ⁊ huiusmodi ⁊ sensibiliter dicit᷑ egri
tudo simpliciter inquantum uero hec eadez dispo
sitio est ei melior que acquiri potuit ex suis princi
pijs qua .s. suo modo perficit operationes dicitur ꝓ
pria homini sanitas uerum qr non est firma de se
neqꝫ perdurans propter id dicitur sanitas ut nunc
qr per ipsum est aptum corpus tantū esse sanum .
ut nunc permanere hoc tamen ut dictum est ap
pellatur in proposito egritudo cum queritur si po
dagra sit egritudo hereditaria. Secundo notā
dum ꝙ per morbum hereditarium ego intelligo
morbum contractum a principijs generatiōis ad
modum supra dictum propter consimilem morbū
fuisse diuturnum ⁊ fixum in patre matre uel pro
genitoribus usqꝫ ad quartam generationem . qr ul
tra illam non stat assimilatio fetus ad parentes ut
si pater auus uel proauus fuerit podagricus ex
multo tempore ⁊ fiat in filio dispositio in pedibus
per quam a facili causa incurrat podagram . Et
tunc talis dispositio dicetur morbus hereditarius

Sed si talis dispositio ꝯtraheretur a principiis
generationis per aliquam accidentalem causam .
ut propter malum regimen imponendo non debe
retur dici morbus hereditarius ⁊c. ulterius in pro
posito suppono cum pħo primo ⁊ secundo de gene
ratione animalium ꝙ in generatione fetus agens
generans est sperma uiri ⁊ recipiens est mulieris
mestruum ⁊ ꝙ in spermate uiri est uirtus quedaz
informatiua que uidetur uelud ydolum generati
ue que est in patre quoniam homo generat homi
nem per sperma sicut per instrumentum sicut ar
tifex artificiatum per instrumenta media ⁊ scđm
uarium motum instrumentoꝝ ab artifice fiunt ua
rie artificiatorum species similiter secunduz uarū
motum generantis mediante iformatiua sperma
tis fiunt diuerse species membrorum. Cuz hoc
supponitur ꝙ dicta uirtus informatiua subiectiue
fundatur in parte spiritnosa spermatis que dicitur
a pħis ⁊ medicis spiritus genitiuus qui uel est spi
ritus quidam in uirtute continens potentiam spi
rituum particularium membrorum maxime prin
cipalium ⁊ precipue cordis uel est agregatum ex
huiusmodi spiritibus agit igit᷑ informatiua uirtꝰ i
uigore horum spirituum principaliter Suppo
nitur tertio ⁊ cum pħo 18. animalium ubi ponit
causas assimilationis ⁊ alibi etiam ꝙ sperma ui
ri quo ad partem corpulentam ⁊ mestruum mu
lieris quod est materia generatiōis sunt superflui
alimenti ultimi uel cibi .i. cibi quarta digestione
digesti quod erat in potentia propinqua . ut esset
membrum qui tandem humor ueniens ad testicu
los in uiro ⁊ ad concauum matricis in muliere in
uirtute spirituum conclusorum in eo dicitur sper
ma in uiro ⁊ mestruū in muliere quicquid igitur
reperitur in omnibus membris patris formaliter
habet uirtus spermatis uirtualiter .i. dicta uirtus
in forma que est dicta uirtus diuina in multis lo
cis unde potest omnia facere i materia disposita
que erant in patre ⁊ non solum que erant in patre
formaliter uerum etiam que in eis relucebat . ex

auo ⁊ proauo ⁊c. Cum igitur in patre reperiātur
diuersa ut masculinitas complexio color quanti
tas membrorum numerus ⁊c. que tantam habēt
adinuicem diuersitatem ꝙ quedaz potest ab alijs
separi contingere potest ꝙ dicta uirtus informati
ua erit potens in uno motu ad alterum istorum ꝓ
ducendum ⁊ non in alio motu alterum producere
poterit ut qđ poterit producere ens humanū ⁊ nō
producet eum sic colloratum uel non maschulum
Et quoniam ut ibidem dicit pħs motus est a con
trario in contrarium si contingat ut sperma patris
sit omnino forte ⁊ materia que est mestruum mu
lieris sit omnino obediens assimilabitur fetus i to
tum patri ꝙ si sperma obtinere non sufficiat gene
rabitur aliud quod aliqualiter agenti contrariuz
est fm tamen passi dispositionem vnde si non pos
sit maschulus ex generante generari generabitur
femella que maschulo aliquo modo est contrariū
ideo idem dicitur de femella est maschulus occa
sionatus ⁊ sicut dictum est ꝙ sperma uiri ipsum ē
in potentia actiua omne membrum ita mestruum
mulieris est in potentia passiua omne membrum
mulieris quoniam una queqꝫ partium corporis no
stri fit ex tali materia menstruali particulariter
cuius partis ipsa est susceptiua vnde ex ultimo ali
menti quod superfluit uerbigratia nutricatiōi sto
maci uel oculi matris generatur in fetu stomacus
uel oculus quoniam corpus datur fetui ex matre
anima autem ⁊ omnis forma ⁊ figura est ex pa
tre. Ideo dixit philosophus primo de generatiōe
manifestum est quod sperma uiri non est conue
niens quantitati animalis sed qualitati ⁊c .

Et isto modo ego intelligo illam particulaz ul
timā positam in diffinitione spermatis cum dicit᷑
ꝙ est superfluitas ultima alimenti licet Ja. de for
liuio aliter intelligat ⁊ uidere meo male . In ista
materia possem multa bona dicere de causis simi
litudinis ⁊ dissimilitudinis sed ista proposito no
stro sufficiant. Et hec de primo articulo. Quā
tum ad scđm fm articulum sit ista prima conclu
sio. Non semper podagra in patre uel matre est
causa sufficiens ad hoc vt in filio fiat similis he
reditarius morbus probatur quoniām ubi nō fue
rit in aliquo eorum morbus diuturnus sed modici
temporis non generabitur inde morbꝰ hereditariꝰ
ex dictis i scđo notato: ⁊ declaratur rōne: quoniā
ubi in patre per diem tātū uł duos fuerit podagra
contingit ut ex precedēti materia sana sit genituz
sperma prolificum existens in testiculis uel uas
sis seminariis ex quo ꝑ copulationem cū muliere
beta fiet sortes sanus ergo ⁊c. Etiam ⁊ est fortius
ubi dicidatur ex nutrimēto aliqualiter alterato sꝫ
remisse contingens est: ⁊ uerisimile multū ut talis
malitia debilis corrigatur remanente spiritu ex il
lo membro ut pede decisso forti ⁊ sufficiente ex
materia proportionata pedū fortem generare po
tente ergo ⁊c. ⁊ sicut declaratum est ex parte sper
matis uiri proportiōali medio declarari potest ex
parte mestrui mulieris. Secunda conclusio nō
quelibet podagra a principiis generationis cōtra

cta est morbus hereditarius patet ubi propter in
fluxum ad aliam causam ex parte regiminis sint
debilitate iuncture pedum filij ita ut merito talis
dispositionis sit tale corpus aptum faciliter in ac
tualem morbum podagricum cadere ⁊ tamen pa
ter uel progenitores non fuerint podagrici idem
dico de matre tunc talis podagra in filio ex prin
cipijs generationis non debet dici morbus heredi
tarius ut patet ex supradictis. Tertia conclu
sio ubi nunq̃ pater uel mater actualiter uel habi
tualiter podagrici fuerint stat tamen in fetu ge
nerari podagram uel dispositionem habitualem
ad facile actualiter sic patiendum pro merito ta
lis dispositionis poterit dici talis ex hereditate cõ
tracta patet in casu ubi progenitores podagrici
fuerint ⁊ propter dispositionẽ debilitantem iunc
turas filij transfussam in filio mediante patre sa
no acquiretur in filio habitualis dispositio ut faci
liter incurrat egritudinem actualem podagricaꝫ
manifestum est tunc ꝙ talis dispositio debebit di
ci hereditaria qꝛ apparentibus derelicta est in fi
lio ergo ⁊c. Sed si forte dubitares hoc nõ esse
possibile ꝙ si auus fuerit podagricus ⁊ non pater
tandem ꝙ merito principij aui in patre fiat filius
podagricus dicatur hoc esse multum possibile i
mo de facto est uerum in multis ut experiẽtia ma
nifestat etiam ex sententia colligitur Arĩs quarto
de generatione aĩalium ubi uoluit quod motus
generantis quidam sunt in potentia propinqua q̃
dam remota quidam remotiore ⁊ motus in potẽ
tia remota sunt motus aui ⁊ in potentia remotio
re sunt motus proaui quoniã in patre relucet uir
tus patris eius ⁊ aui ex ꝯsequenti non est ĩpossi
bile qd̃ spiritus genitiuus in semine patris inclu
sus recipiat uirtutem informatiuam scd̃m motũ
aui ⁊ non patris uel propter influxum uel aereꝫ
⁊c. potest etiam contingere ꝙ materia mestrual'
obediat impressioni motus inducendi ex uirtute
aui ⁊ non patris propter multas contingentias si
considerabis ⁊ sic generabitur fetus scd̃m disposi
tionem aui ⁊ non patris ⁊c. Quarta conclusio
Et si podagra etiam diuturna ⁊ habitualis in pa
tre uel matre non necessario in filio hereditetur
est tamen talis podagra ex suma egritudinum q̃
hereditantur ut dicit textus. hec conclusio quo
ad primam partem probari posset. primo quoniã
malitia in spiritu decisso a pede patris uel etiam
malitia partis materie proportionata generatio
ni pedum filij quelibet talis malitia posset in uir
tute membrorum principalium corrigi ⁊ tũc nõ
generabitur pes debilis possꝫ ⁊ secundo talis ma
litia corrigi in uirtute astrorum. Etiam suppo
sito qd̃ pater fuerit podagricus unde merito sper
matis uirilis si materia esset receptiua impressio
nis dicti spermatis deberet generari dispositio si
milis in filio. stat quod materia non sit obediens
imo dicte impressioni contrarietur quo casu posi
to nulla in pedibus similis dispositio cum patre
generabitur ergo prima pars conclusionis uera

secunda uero pars est sententia textus nostri ⁊
mens. d. A. secunda primi loco allegato in oppo
situm questionis ubi connumerat podagram iter
morbos hereditarios potest etiam ratione proba
ri quoniam omne genitum producitur secundũ
dispositionem generantis nisi generans fuerit im
peditum sed cum sperma uirile quod prolificum
est utplurimum obtineat supra materiam gene
rationis sequitur qd̃ disponet materiam secũduꝫ
ipsius dispositionem cum igitur sperma dicissum
ab habitualiẽ podagrico prolificum existens sit
quadam dispositione secundum partem spirituo
sam a pedibus dicissam qualificatum talem uel
consimilem dispositionem in pedibus fetus pro
ducet. Sed hec talis dispositio est egritudo ut
dictum est in corpore questionis igitur egritudo
in patre hereditabitur in filio ⁊ sic est ex suma co
ruꝫ que hereditantur. Posset ẽt aliter probari
sed ad presens sufficiat Iaꝫ restat respondere ad
argumenta principalia facta ante oppositũꝫ. Ar
guebatur primo sic si quomodo foret vera maxie
esset ꝑꝑ motiuũ. d Aui. qꝛ sperma est dispositũ se
cundu complexioneꝫ generantis ⁊c. Sꝫ ꝙ hoc
fundamentum non esset sufficiens declarabatur
ꝑꝑ duo primo qꝛ sperma prolificũ videtur simile ĩ
toto ⁊ partibus igitur ⁊c. dicat' breuiter qd̃ licet
videatur simile quãtũ ad partem corpulentam se
cundũ quã tamen non est simpliciter simile tamẽ
secundũ partem spirituosaꝫ in eo inclusam ẽ mul
tum varie virtutis secunduꝫ vt i ea parte existũt
vel formaliter diuersi spiritus diuersorũ principa
lium mẽbrorũ etiã aliorum ꝑticulariũ multorũ vl'
saltem spiritus genitiuus uirtualem diuersitatem
dictorũ spirituũ ꝯtiet vñ ꝑꝑ talẽ varietatẽ nõ icõ
uenit uario modo ĩ diuersis mẽbris uarias ĩprimi
dispositiones ⁊c. maxie cũ virtus informatiua pre
cipue ⁊ in mẽte in dicto spiritu vel spiritibus fun
detur ⁊ sic sit ad primũ responsum. Arguebat'
scd̃o destruẽdo fundamentuꝫ qꝛ si verum id esset
ꝑꝑ id ꝙ sperma ex omnibus occiditur mẽbris sed
hoc ridiculum dicebat' de mente Aristot. qui ꝓ
babat ꝯtrium ⁊ ibi est inductum dicatur breuiter
cõcedendo cum pħo ꝙ sperma nõ fit scd̃uꝫ mate
riã dissolutionis mẽbrorũ ꝑꝑ motiuum suum ve
rũ tñ sperma sicut ⁊ sanguis mestruus fit ex ma
teria quadaꝫ qua potuissent membra nutriri ⁊ ex
fere simili nutriuntur. Et cuꝫ eadem sit materia
nutricationis ⁊ generationis secundum uarietatẽ
nutricationis diuersorũ membrorũ fit etiaꝫ varie
tas generationis diuersorũ membrorũ ⁊ cũ diuer
sis qualeficationibꝰ vnde nõ inconueniẽs genera
ri pedem debilem uel ꝑꝑ materiam proportiona
tam generationi pedis sic esse qualificataꝫ uel ꝑꝑ
spiritum a pede debili decissum sic esse qualifica
tum ⁊ debilitatum ⁊c. vt dictuꝫ est in questione.

Ad scd̃m principale cum arguebatur Febris nõ
est morbus hereditarius similiter neqꝫ idrops er
go ⁊c. ⁊ confirmabatur qm̃ ꝙ cũ in spermate duo
tñ consideremus principium. s. materiale quod ẽ

superfluum vltimi alimenti quod est ex epate .⁊
formale .i. pars spirituosa que maxime a virtute
cordis dependet vt dictum est sequitur ꝙ si macu
lato mēbro particulari vt pede sanguis uel spiri
tus inde decissus pp id maculentur ⁊ exinde mē
bruz proportionale quod exinde generatur rema
neat debilitatum sequitur ꝙ multo magis epate
vel corde lesis existentibus ⁊c. dicatur primo pro
babiliter ꝙ in talibus membris morbi nō possunt
diuturnari nā propter membrorū principalitatem
si stet notabile vitium in his membris ⁊ per tem
pus perseueret ad mortem deducet ⁊ ex dictis su
perius non fit morbus hereditarius nisi ex morbo
diuturno vel dicatur aliter ⁊ clarius ⁊ fundamen
talius ad materiā ꝙ morboruz in membris princi
palibus quidam sunt morbi simpliciter tales secū
dum quos ⁊ si non fiat lesio in consuetudinarijs
operationibus per tales tamen dicta mēbra sunt
apta faciliter labi in egritudinem nunc sicut esset
debilitas cerebri naturalis siue sequens malitiaz
complexionalem siue non per quam tale corpus
aptum est cadere in vertiginem vel alios morbos
actu tales idem dico de debilitate cordis natura
li vel habituali ēt ex tempore secundam quam ⁊
si ipsum cor non sit actu egrum faciliter tn̄ ex mo
dico vapore sibi cōicato vel ab itrinsico vel ab ex
trinsico aptum est cadere in lipotomiā tremorem
cordis vel sincopi ⁊ de huiusmodi egritudinibus
simplr non est dubium ꝙ si sint in altero parentū
⁊ non corrigantur per alium uel aliam causaz ta
les sunt maxime morbi hereditarij ⁊ de his intel
lexit Joh. damascenus prima particula suorum
Amf. cū dixit. Queādmodū taz viciorū aīq̄z fi
gure corporis a parētibꝰ cadit hr̄ditas ita quoqz
morbꝰ diuturnariꝰ ⁊ maxie si fuerit i pricipali mor
bo. Si autē dicti morbi in membris principalibus
fuerint actu tales ut idrops epatis vel febris cor
dis. tunc de tali dispositione principaliū talem pos
sumus facere consideratione: quoniam aut mate
ria uel spiritus ab illis membris dicisa taliter est
qualificata: qr nequaquā corrigibilis est a virtute
informatiua viri: ⁊ tunc dico ꝙ tale mestruuz nō
est aptū generationi: ⁊ consequenter non fiet mor
bus hereditarius i filio. Idē dico de spiritu deciso
ab epate viri ydropici: qm̄ mala dispositio in eo ē
talis ꝙ virtute alioruz spūuz inclusoꝝ in spiritu ge
nitiuo non pōt corrigi nec etiā a bonitate mestrui
mulieris: ⁊ tunc dico etiā ꝙ tale sperma virile nō
est prolificū. ⁊ sic consequēter non fit morbus he
reditarius: ⁊ hanc causam prolificationis expssit
d. Auice .21. tertij. cap. de sterilitate ⁊ difficultate
impregnationis cū dixit. Et de genere quidem
spermatis ex quo non fit generatio est. sperma infā
tis ⁊ patientis nausatiuā satietatē ⁊ ebrij ⁊ senis ⁊
eius qui pluriꝰ vtitur coitu: ⁊ cuius corpus non
est sanuz: intelligebat principaliter de egritudine
talium membrorū principaliū: ⁊ non omnium mē
broruz indifferenter: quoniā alia membra particu
laria cum sunt debilia ⁊ egra non propter hoc pro
hibent: quin sperma vtplurimum reddatur proli
ficum: quoniā generatio non fit principaliter i vir
tute illorū membrorum sed principalium: licet in
uirtute illorū fiat particulum assimiliatio mēbro
rum ut supra dictū est. Ideo notanter scda tertij
de spermate generante ⁊ n̄ generante dixit. d. A
Et spma habent̄ mēbra debilitata raro gnāt sa
nuz in hijs uerbis denotatur stantibus dictis mē
bris debilibus uel infirmis possibilitas generantis
⁊ similitudo generati Si uero talia membra ēēnt
lesa egritudine fm quam malitia in spiritu impssa
esset corrigibilis: quia debiliter impressa: ut esset
caliditꝰ in spiritu in certo febriente remouibilis p
frigiditꝰ mestrui mulieris: dicerez tale sperma esse
prolificū: ⁊ non ppterea fiet morbus hereditarius:
⁊ ratio est qr talis spiritus in semine inclusus non
remanet generans fm illam talem accidentalem
dispositionez inductaz a generante: imo illa remo
uetur ut patet: imo fortius dico qd̄ possibile est pp
dictam caliditatē iductā a generante tale sperma
cum hac muliere fiat prolificū propter frigiditatē
mestrui mulieris: ubi si fuisset in qualitatibꝰ tem
peratum non fuisset prolificum: ⁊ hoc quia p hāc
caliditatez deuenitur ad temperamētū quoddā ⁊c.
Et hanc sententiam expssit. d. Auic. 21. tertij. caplo
allegato cum dixit. Et loquebatur secundum me
dicorum sententiam de spermate mulieris. Et
quandoqz diuersificantur duo spermata propter
causam malicie complexionis in uno quoqz coruz
qd̄ cum alio non equatur: imo addit ei corruptio
nem. Nam cum permutant vel supple alteruz tā
tum permutatur inuenit vnūquodqz amboruz qd̄
equat ipsum cum contrarietate ⁊c. Eandem sen
tentiam explicuit Arist. xviij. de animalibus vbi
dixit quoniam omnia naturalia ⁊ artificalia non
fiunt nisi propter terminum ⁊ temperantiam ⁊c.
Addit. Euenit quod Iuuenes non generant ⁊ cū
iuerint in etate generabunt breuiter igitur respō
dendo ad motiuuz ⁊ confirmationem dicatur ar
gumetum hoc non valere idrops uel febris nō he
reditantur cum sint morbi principalium membro
rum ergo neqz egritudines particulariuz morbo
rum non hereditabuntur. argumen. non valet per
media que aducta sunt supra ⁊ hoc est fundamē
tum quia ad hoc quod sperma sit prolificum re
quiritur debita dispositio principaliuz ⁊ consequē
ter spirituum inde decissorum ⁊ non sit particula
rium vt patet ⁊ sic sit responsum ad totam difficul
tatem ⁊ consequenter ad questionem ⁊c. lege tu
lr̄am ⁊ est tota ista ps clara.

Et multotiens quidem ⁊c.

Iste est tertius specialis cañ circa istam ma
teriā ⁊ est multum notabilis ⁊ menti tenendus.
dicit ⁊ multotiens fit curatio doloris iuncturaruz
⁊ confortatio eaꝝ ⁊ expulsio materieꝝ ab eis cā ad
pnicie et aducēs rōnē dicit qm̄ ille supfluitates q̄

consueuerūt supfluere supple ī toto ⁊ puenire ad
iuncturas currunt alibi.i. ad alia loca facientes
cadere habētē eas.s.supfluitates in timore No
tandū p intellectu ptis de mente Auerois quinto
col'z q͛ via medicandi dolorez ē triplex vna ē re
motio cause doloris scōa stupefactio membri ter
tia impressio delitie in membrū īprimēdo qualita
tem membro conformē ⁊ ista ē que vere dicit͛ur
medicatiua qm̄ in primo genere vt ibidem dixit
Auerois cadunt multa genera medicinarum ut
solutiuaruz digestiuarum ⁊ resolutiuaruz ⁊c.Fm
genus est tantum medicatiuū per accidens prohi
bendo sensatōnem mēbri. Idem ēt ⁊ similibus
verbis dixit secundo canticoꝝ expresse. In propo
sito Aui.ibi loquitur de medicatio doloris quātū
ad primū moduz qui est remotio cause que ppri⁹
debet dici curatio q̄ȝ aliud gen⁹ medicañ dolorez
Ideo dixit multotiens quidem fit curatio ⁊c. At
tende tñ q͛ talis remotio cause doloris aliqñ fit al
terando qualitatem cause doloris aliquando eua
cuando cum solutiuis aliqñ repcutiendo ne fluat
⁊ membrū confortando. Curatio aūt doloris q̄
completur cum euacuatione materie siue sensibi
liter cū farmaco siue cum resolutiuis nō est illa q̄
timorosa sit q͛ per euacuationē materie nō habi
litantur alie materie ut fluant ad principalia illa
ēt que perficitur alterando qualitatē cause mate
rie in iuncturis non redditur timorosa ut patet il
la autem que cōpletur cum repcusiuis ⁊ conforta
tiuis membri illa est que suspecta est ⁊ de hac est
textus noster propterea dixit ⁊ multotiens quidē
fit curatio doloris iuncturarū ut inuat uiaz medi
cationis doloris que fit p ablationem materie eē
suspectam ⁊ non illam que pprie dicitur medica
tiua ⁊ quoniā non quelibet talis est suspecta sȝ ea
tm̄ que fit confortando ⁊ repcutiendo membrum
stipticando ⁊ consequenter phibendo ne ulteri⁹
dicte materie recipiantur explicuit continuando
de qua amotione cause intelligit dicens ⁊ confor
tatio earū ut ly ⁊ teneat͛ expositiue.i.amotio cau
se que fit cum confortatione membri ⁊ expulsio
ne materieruz ab eis talis ē que suspecta est ⁊ est
causa ad pniciem ulterius considerañ q͛ sentētia
textus verificatur de dolore iuncturarū qui fit p
uiam defluxus materie ⁊ non p uiam paulatine
congestionis materie in iuncturis q͛ ī illa que fit
p uiam congestionis materie uera curatio facta
euacuatione materie est membri cōfortatio neqȝ
propterea fit timor defluxu materie ad alia mem
bra q͛ non supfluunt in toto ut supponit͛ sed cum
in toto supfluunt ⁊ consequenter consuescunt flue
re ad iuncturas tunc stipticatio iuncture ⁊ cōfor
tatio est timorosa ⁊ ideo ad hoc declarādū dixit.
quoniam ille supfluitat͛ que consueuerunt super
fluere ⁊ peruenire ad iuncturas ecce q͛ loquitur
de ea que fit p uiam defluxus perueniunt ad mē
bra principalia ⁊ si non trahuntur ad iuncturas
i.cum efficiunt timorem pp repcussionem factam
⁊c.⁊ non inuenimus atrahendo ad iuncturas ⁊c.
uel aliter si non trahuntur ad iuncturas .i. si pro
hibentur ne moueantur ad iuncturas currūt ⁊c.

Ulterius notañ qō notant͛ dixit multotiens qm̄
non semper istud sequitur nam facta confortatio
ne iuncturarū ⁊ repcussione non potente natura
transmittere materias que in toto supfluūt ad iun
cturas forte extra corp⁹ euacuabit p manifestos
canalles ut per fluxum sanguinis nariuz si fuerit
sanguinea uel per sudorem si fuerit colleric a uel
per fluxum uentris ⁊c.⁊ sic non sequeretur timor
ubi ēt pp narietatē in regimine unde materie nō
multiplicarent͛ uel aliter p artem euacuarentur
materie cum sunt in toto multiplicate fluere ad
iuncturas ⁊ non fiat pmutatio ī regimine neqȝ ex
pte diete neqȝ ex pte euacuationum tunc utplu
rimum cuȝ fit ꝯfortatio iuncturarū ē timor de p
ditōe pp cām quā adducit.d.A.in hoc textu.

Uolentibus ergo nobis uere curare apodagra
uerbi gratia:q͛ in hac est maior timor q̄ȝ de dolo
re aliarum iuncturarū ppter maiorem promptitu
dinez ad materias recipieñ.facta euacuatiōe ma
terie anteq̄ȝ simpliciter repcutiemus ⁊ cōfortem⁹
pedes:prius ordinemus dietā p̄uisiuaȝ a multipli
catione materie fluxure:etiā ubi fuisset talis do
lor creticus ut de mense in mensem ante terminū
futuri fluxus euacuemus aliunde materiam:⁊ sic
corpus munduȝ conseruabitur:⁊ a doloribus iun
cturarū:⁊ ab alijs morbis cretice euenientibus:
⁊ isto casu poterim⁹ factis euacuationib⁹ p̄seruar͛
a dolorib⁹ iuncturarū:cōfortando iuncturas sine
timore:⁊ uti illis de quibus infra erit sermo cū de
terminabitur de cautela a doloribus iuncturaruȝ
alias si corpus fuerit imēperatū:⁊ nō uelit subici
regimini diete:ut ego multos homines cognoui q̄
malūt habere aliquādo dictos dolores q̄ȝ se absti
nere a multa potatione uini:precipue albi poten
tis:⁊ etiā nolūt obedire medicinis:isto casu debe
mus esse cauti in cōfortat͛ iuncturarū ⁊ phibitiōe
fluxure materie:⁊ p̄cipue quādo de multo tēpore
fuerit habituatus fluxus. Et hoc principaliter itē
debat.d.A.in textu ut nos cautos redderet ppter
timorez de quo in textu fit mentio:lege litteram.

Et multotiēs quidē fit curatio i.meditatio do
loris iuncturarū cuȝ amotione cause doloris:que
pprie dicitur curatio ad differentiā mitigationis:
que fit cū stupefactione membri uel cū iprimenti
bus deliciā in membro. Addit:⁊ confortatio earū
⁊ expulsio materierū ab eis.i.amotio cause:que
nō fit cum euacuatiōib⁹:⁊ resolutionib⁹⁊ remittē
tibus malitiā materie:sed cū confortatione earū
iuncturarū ⁊ repcussione:talis amotio materie ē
causa ad perniciem:uel aliter dicatur:q͛ curatio
doloris.i.mitigatio que fit cuȝ euacuatione cause
que debet dici curatio:ad quā euacuationem ma
terie sequitur confortatio ipsarum iuncturaruȝ ⁊
expulsio materierum ab eis:talis subsequens con
fortatio ⁊ expulsio materierū fit causa ad pnitiē ⁊
hoc sepe fit:qm̄ euacuata materia medici ne fiat
recidiua ꝯfortāt iuncturas ⁊ apponūt repcussiua
sup iūcturas cōiter:⁊ in hoc ē error:nisi ītēdam⁹
retificatōi corpis cū dieta ꝯuenieti ⁊ euacuatōib⁹

vt supra dictum ē pp cām adductam in textu. qm̄ ille supfluitat᷑ que ꝯsuete sunt ⁊c. ⁊ iste intellectꝰ uidetur clarior lege tu totum textum qꝛ clarus ē Sequitur illa pars.

Et aptiora tempora Ista ē q̄rta pars prime principalis ca. in qua ipse principaliter ponit que tempora sunt aptiora ad euentum dolorꝫ iuncturarū ⁊ duo facit principaliter qm̄ primo facit qḋ dictum est secundo ponit quosdaꝫ canones specia les secunda ibi. Et cum sacurrit᷑ doloribus ⁊c. igi tur ponendo canonē ⁊ reddendo cām illius dixit. Et aptiora tempora ad hoc vt in eis eueniant do lores iuncturaruꝫ ⁊ podagra. i. precipue podagra sunt ver propter motū sanguis ⁊ humorū in eo ⁊ auptūnus propter malitiam humoꝝ ⁊ digestiōis ⁊ antecessionē dilatationis pororuꝫ in estate ⁊ ex ca lore q̄ fortis fit ī die. Pro ītellectu ptis aduer te ꝙ in isto textu ꝫm ꝙ dn̄s Aui. expressit duo tem pora in quibus maxime eueniūt dolores iunctura rū. s. ver ⁊ autūnus: ita etiam si bene cōsideretur: explicuit duas cās generales euētus doloris iūctu rarū. s. cām per viam defluxus ⁊ hanc appropria uit veri. Et ideo dixit. Qꝛ ver pp motuꝫ sangui nis ⁊ humorū in eo est tempus aptum ⁊c. Ecce ex plicuit cām defluxus intellexit ēt causam doloris iuncturarū factam per viam paulatine cōgestio nis ⁊ hanc appropriauit auptūno ⁊ hoc mō innue bat cum dixit. Et auptūnus pp malitiam eorū humorū ⁊ digestionis supple malitiam est tempꝰ ⁊ qꝛ mala digestione facta in mēbris vnde mali generant᷑ humores ⁊ uirtutes membrorū particu lariū ⁊ iuncturarū reddunt᷑ ipotentes ad expulsio nem superfluitatuꝫ unde ꝯsequenter agregantur ⁊ sunt causa ⁊c. licet ista causa possit esse causa doloruꝫ per uiam defluxus ut patet consideranti dicta superius addit. Et antecessionem dillatatio nis pororuꝫ in estate. Intellige ꝙ propter talē an tecessionē dillatationis facta resolutione in uirtu te in auptūno coniungitur uirtus debilis que cau sa est ⁊c. Et ad hanc uirtutem ut debilitet᷑ adiu uat difformitas tempoꝝ auptūni ideo addit. Et ex calore q̄ fortis fit an die ⁊ supple in nocte aher in frigidatur hec enim inequalitas facit ad debilita tem uirtutis ⁊ sic tales cause faciunt ut aptiora tē pora ad euentum talium dolorum sunt uer ⁊ au ptumnus ut dicit textus. In uere quidem pro pter fluxum humorum ⁊ in auptūno propter ma litiam digestionis: ⁊ adducens causam talis ma litie digestionis ī auptumno dixit hoc supple fieri ꝓpter uirtuteꝫ esse debilitatā tunc: ⁊ hoc propter antecessionē dilatatōis. s. tēpore pororum: ⁊ conse quenter resolutionis facte: etiā ꝓpter iequalitatē ⁊ difformitatē temporū ipsius autūni: ex calore q̄ fortis fit in die: ⁊ supple infrigidatur aer in nocte. Similem sententiā huic: quantū ad secundā par tem textus posuit. H. 3. anffo. cōmēto. xvi. lege lit teram quia clara est.

Et cum sucurritur Ista est scd̄a pars huiꝰ par tis que in duas diuiditur: qm̄ primo ponit quosdā canones ꝓnosticos circa istā materiā. secūdo ipse reddit ad aduceñ. causas dolorū iuncturarū quo dāmodo eas epilogando: scd̄a ibi. Et de haben tibus dolores iuncturarū ⁊c. prima aducit i duas ꝫm duos pronosticos cañ. quos ponit: scd̄a ibi. Et quando apparent uarices ⁊c. De prima parte po nendo primū cañ. pronosticū dixit. Et cum sucur ritur doloribus iuncturarū in primis cū apparent fit eorum cura facilis. Qḋ si confirmentur ⁊ ꝯsue scant proprie illi qui generati sunt ex humoribus diuersis nō curantur. i. multū difficiliter curantur ratio cōclusionis quantū ad ambas partes videt᷑ esse clara: nam in principio mēbra iuncturaꝝ nō sunt adhuc debilitata: neqꝫ habituata ad mate rias recipieñ. vnde faciliter possunt materie cum fluunt ad alias permutare vias: mēbra etiaꝫ satis faciliter possunt confortari: cū non sint multum debilitata: unde non recipiēt: ⁊ sic facilius erit eo rum cura cū apparent in principijs: ⁊ maxie hoc dictū est uerum de ea que fit per uiaꝫ defluxus: lꝫ etiā uerificari possit de ea que fit per uiam paula tine congestionis ꝓpter mēbrum a principio non multuꝫ debilitatū posse a principio faciliter forti ficari. Econtra uero ⁊ est ratio scd̄e partis cuꝫ huiusmodi dolores sunt cōfirmati ⁊ consueti non faciliter curātur: tamē qꝛ membra iaꝫ sunt facta debilia. ⁊ meatus sunt amplificati ⁊ relaxati: ⁊ natura accepit cōsuetudine se exhonerare ad illa membra: ⁊ cum consuetudo fit alterata: quedam natura difficulter multū possunt mēbra retificari maxime inferiora ꝓpter situm ut in podagra ⁊ sia tica. In ciragra autē propter mobilitatē manuū ⁊ ex consequēti dispositionē naturaleꝫ passiuam ī atrahēdo materias difficulter disponūtur ne reci piant: relique etiā iuncture salteꝫ facte sunt apte propter laxitatē uiarum ⁊ ipsarū debilitatem ad recpienḋ. si ex multo tempore sint ꝯsuete: ⁊ sic oēs difficulter curātur: ⁊ precipue difficulter curant᷑ illi dolores qui generati sunt ex diuersis humoribꝰ ut dixit textus: quoniaꝫ in talibus debilitatis iun cturis ex multiplici malitia complexionali diuer sarum materierū male: ⁊ difficulter multuꝫ talis membrorū malitia est corrigibilis: etiaꝫ ex parte regiminis dicte ad prohibitionē diuersaruꝫ mate rierū difficilis habetur ordiatio: ⁊ sic tales assueti dolores difficulter multum sanantur. Aduerten dum tamen ꝙ facilitas curationis talium dolorū in principio non est in omnibus equalis: imo mul tum diuersa magnam in se continens latitudineꝫ quoniā in illis qui sunt naturaliter fortes in opera tionibus membrorum: sed propter indebitū tantū regimē icurrāt dolores iūcturaꝝ ut podagrā: vbi gratia: qꝛ multū pedibꝰ exercitāt᷑ cū usu multi coitꝰ ⁊ potatōe vini multi subtilis: ⁊ comestiōe aceti ⁊ multa mora pedum in aqua frigida post exerci tium laboriosum ⁊c. Isto casu in primis cum ap parent faciliter curantur si amicus obedire vellit ⁊ maxie faciliter. Sed si pp malitiā naturalē mē brorū radicaliū ⁊ dilatationē meatuuꝫ. cum malo

3. 22v. tr. 2.
Juncture

regimine fiant tales dolores tunc in primis cū apparent fit curatio facilis nō tamē ita facilis sicut in primo cāu vbi aūt cum cōditionibus dictis cōiungatur debilitas ī iūcturis ex pricipiis gnātiōis apparentibus vt sit morbus hereditarius ad mōz supradictum ⁊ si in primis cū apparēt tales dolorē quadam facilitate magis facilius curētur ꝗ̄ si cū eisdem condictionibus ꝯfirmentur ⁊ cōsuescant tū difficulē satis curātur. Et sicut dictū est ꝙ facilitas curationis doloꝝ in principio cū apparent in diuersis est inequalis ſm varias circūstantias ita intelligatur de difficultate curationis taliuz doloruz cū ꝯfirmanē ⁊ ꝯsuescunt ꝙ talis difficultas ē inequalis qm̄ in aliquibus cū certis circūstantijs ⁊ minor ⁊ in aliquibus maior vt patz intelligenti. Et ex hoc clarus intellectus discurrere poterit ad multa subtilia .s. ꝙ aliquis talis dolor ī principio cum manifestatur difficilius curatur ꝗ̄ aliquis certus datus ꝯfirmatus ⁊ aliquis est aliqualiē curabilis ⁊ ꝙ aliquis ꝯfirmatus potest dici faciliter curabilis ⁊ ad multa alia si considerabis que vidētur incōuenientia ⁊ tamen nō sunt qꝛ omne facile est aliqualiter difficile ⁊ oē difficile est aliquo modo difficile vt alibi habet videri ⁊c. lege tu litteram clara est ex dictis.

Et quando Iste est secūdus canō pronosticus hui⁹ parē. ⁊ est clarus. dicit. Et qm̄ apparent varices in habentibus dolores iuncturarū ⁊ podagraz .i. precipue podagrā est earū sanatio p eas .s. est signum sanationis dictorum dolorū qm̄ signum est ꝙ materia que solebat fluere ad iuncturas precipue ad podagrā vel pedum iam conuertitur ad alias vias qꝛ si recipitur in venis per tibias protensis quod manifesteē ex varicibus tibiarū de quibus pricipaliter itēdit.

Et de habentibus Iā in hac parte ipse recapitulat sumatim causas euentus doloruz iuncturarum que breuiter sub hac dispositione comprehēduntur ꝙ tales cause vel sunt primitiue ⁊ quodā modo extrinsice uel corporales si extrīsice sic se tenent ex parte mali regimis ⁊ hanc primā causam expressit in prima parte si sint corporales vel hoc est qꝛ tales iuncture sint debilitate naturaliter qꝛ si ex tempore magis se tenebit ex parte cārum extrinsicarū ⁊ sic naturalr̄ ī eis dicimus ēē corruptionem forme mēbrorū .i. dictarum iuncturaruz vel hoc euenit ex parte instrōrum dispositione vt qa vie sint late ad fluxum habitantes versus iuncturas vel hoc est ex pte malitie complexionis membrorum radicalium unde pp dictam malitiam fit in ipsis generatio maloruz humoruz ⁊ ex ꝯsequēti fluunt ad iuncturas uel supple hoc accidit ex olbus istis causis uel aliquibus earum certo modo conbinaē ut patebit intelligenti ⁊ has omnes cās ipse recte expressit in textu legenti lr̄am lege ergo eam. Et de habentibus dolores iuncturaruz qdam sunt qui sibi superuenire eos faciunt pp malitiam sui regimis ecce assignat causas primitiuas que sub certo modo scd̄um uoluntatem nostram nobis occurrunt. Idcirco dixit sibi ipsis eos .s. dolores superuenire faciunt quasi dicat ex imperio uoluntatis eorū ipsis eneniūt. Et de illis sunt super quos euenire facit eos .s. dolores corruptio forme i. debilitas naturalis mēbrorū eorū .i. dictarū iuncturarū ⁊ hec ē una cā corporalis addit. ⁊ dillatatio meatuū uenarum uel supple artariaruz eorū. Et hec est secunda cā instrumentalis: sequitur ⁊ generatio humoꝝ maloruz in ipsis ppter malitiā cōplexionis mēbrorum radicaliū .s. maxime principaliū: ⁊ hec est tertia causa etiā corporalis: ⁊ sic omnes expressit: ut patet: ⁊ nota bene istaz diuisiōnē. qꝛ ad istaz reduci possunt generaliter omnes cause: qꝛ ibi explicantur mēbra nutrientia ⁊ recipientia cum habilitate mittendi.

Et quandoqz In hac ultima pticula quarte partis prie parē principalis .d. A. ponit unuz canō cōtingentē circa dolorē iuncturaruz: ⁊ breuiter dixit. Et quādoqz cōmouentur dolores iuncturaruz in febrib⁹ .i. ubi alias euenerunt: ⁊ cū fuerint quietatī quandoqz in febribus superuenīētibus cōmouentur .i. fit dolor recidiuatio ppter febres. Addit: Et eoꝝ eleuatio sicut ipsi quādoqz ueniūt in febrib⁹ .i. sint dictī dolores: aliquando incipiunt euenire in febribus: similiter fit eorum in febribus aliquādo eleuatio i. remotio. Causa taliū cōtingentiarū sumitur ex hoc. Nam in febribus propter aliquationē humorum ⁊ subtiliationem ipsorum contingit ꝙ in corpore in quo alias solebant euenire dolores huiusmodi ꝙ facta tali subtiliatione in humoribus propter febrem currunt humores ad iūcturas ad quas fluere solebant ⁊ sic cōmouentur pp febres ut in prima parte dicebatur ēt pp febres membris debilitaē pp indigestionem multiplicantur humores ⁊c. Et propter istas causas ꝯtingit ut in febribus incipiant apparere ubi tamen nunquaz ante apparuerant ⁊ hoc maxime uerum est in corporibus debilium iuncturaruz naturaliter sicut in illis in quibus ē egritudo simpliciter talis ex hereditate ⁊ non actu talis sed superueniēte febre fit actu talis ⁊ hoc dicebat ī ultima parte textus cōtigit ēt ꝙ propter febres fit eleuatio ⁊ remotio dolorum iuncturarum qm̄ contingit iuncturas debilitatas esse ex malitia complexionis frigide ⁊ propter febrem fit remotio talis malitie complexiōalis etiam si fit cum materia sicut de febre in spasmo naturali contingit ubi ēt propter febres si cuz materia febris euacuata per sudorem uel per urinam euacuetur ēt materia flutura ad iuncturas continget ꝙ in tali febre fiet amotio ⁊ eleuatio talium dolorum iuncturaruz ⁊ sic febris sicut aliqn̄ est causa euentus talium dolorum ita est aliquādo causa remotionis similium dolorum ⁊ hoc est quod dixit lege lr̄am claram. In cap. 3.

Siatica uero Ista est secunda pars principalis capituli in q̄ specialiter ipse descendit ad declarandum de doloribus specialium iuncturarum. ⁊ duo facit

Sciatica

principaliter, qm̃ primo determiat de siatica ⁊ do
lore anche. secundo ip̄e ultimate ponit duos ca
no. pronosticos absolutos ⁊ generales circa dolo
res iuncturarũ. secunda ibi in fine huius partis.

Et qui habet dolorem Anche ⁊c. prima pars
adhuc ĩ duas diuiditur, qm̃ primo determinat de
siatica. scd̃o de dolore Anche scd̃a ibi dolor võ an
che. prima adhuc in duas, qm̃ primo ip̄e manife
stat qd sit siatica p eius accidentia. scd̃o ip̄e ponit
modũ aliqñ determinationis eius ƒa ibi ⁊ quãdo
q3 soluitur in eo natura ⁊c. de prima parte primo
ponit vnum generale de siatica dicens. Siati
ca võ est de suma doloris iuncturarũ. consequen
ter adducendo accidentia siatice quibus ip̄a sia
tica cognoscitur ab alijs doloribus iuncturarum
ponit quinq3 per ordinẽ. Primũ est ꝙ siatica est
dolor qui incipit a iunctura Anche, ⁊ descendit re
tro ad cossam ⁊ quandoq3 extenditur vsq3 ad ge
nu ⁊ calcaneum. dicit scd̃o, ⁊ quanto plus prolon
gatur spacium eius, additur eius descensio ⁊ scd̃m
materia3 in paucitate ⁊ multitudine sua. dixit se
cundo. Et qñq3 ꝑtendif usq3 ad digitos. dixit ter
tio. Et extenuatur ex eo pes ⁊ cossa. dixit quarto.
Et in fine eius dellectantur compressione ⁊ deam
bulatione pauca super extremitates digitorũ suo
rũ. dixit quinto. Et fit ei difficilis curuatio ⁊ equa
tio errectionis. ¶ Pro itelligentia part̄ est aduer
tendũ ꝙ licet siatica sit de suma doloris iunctura
rũ, vt dixit textus, tñ auctores de siatica precipuũ
faciunt ca. vlt. Capl̄m doloris iuncturaꝝ. ⁊ ratio
est quã ponit Rasis in dispositionibus ca. proprio
in principio, quoniã iunctura Anche est iunctura
multũ profunda, ⁊ super ip̄sam est caro plurima
super quam non apparet signu3 apostematis ma
nifeste sicut in alijs. Et in cura talis doloris ẽ diuer
sitas a cura dolorum aliarũ iuncturarũ, ideo ⁊ si
militer. d. A. postquã determinauit generaliter d̃
doloribus iuncturaꝝ absolute ia3 specialem facit
determinatõnẽ de siatica ⁊ dolore Anche, ideo ut
hoc declararet dixit in principio textus. Siati
ca võ est de suma doloris iuncturarũ, tñ supple de
siatica ⁊ dolore Anche fiet specialis determinatio
differenter ab alijs ⁊c. ¶ Secundo notandu3 pro
Ancha euidentia huius partis ⁊ sequent̄ qd̃ licet ancha
large aliqñ sumaf pro omni osse exñte circa con
catenationem illam vbi ossa diungunf dorso, que
sunt in toto añ ⁊ retro sex, vt volunt auctores quo
modo sumebatur quarta problematum scd̃o pro
blemate cu3 querebatur qr̄ est ꝙ occuli ⁊ anche
eorũ, qui plurimo utũtur coitu, sensibiliter cõpa
tiuntur ⁊c. ibi sumebaf ancha large ꝑ oĩ tali osse
taliter diũcto. In proposito aũt aliqñ per ancha3
intelligimus stricte illud os latum multoru3 late
rũ in cuius extremitate est foramẽ in quod ingre
ditur extremitas ossis rotundi dicta uertebru3 qd̃
est extremitas ⁊ caput ossis cosse, quã cõcauitatẽ
sic appellamus, ⁊ sic dolore3 factũ in dicta iunctu
ra qua alligatur uertebrum in pixide anche. i. in
cõcauitate dicti ossis dolorẽ siaticum appellam⁹
⁊ aliqñ siaticã passionem. ⁊ hoc modo sumpsit. d.
A. i textu isto: infra tñ cũ dolore anche erit deter
minatio: sumitur ancha magis large, ut supra de
mente Aristot̄is sumebaf. p siaticã ergo intelligi
mus egritudinẽ siue dolorẽ dicte iũcture ul' ocate
nationis, que est vertebrũ cum pixide anche, que
iunctura est in homine ad motũ rectũ pgressiuũ ĩ
maxime necessaria: qr ƒm eã fit elleuatio cosse: ⁊
eius icuruatio: ⁊ ad eandẽ iuncturã vario ⁊ mul
tiplici mõ alligaf corda ⁊ grossa ueniẽs a muscu
lo magno: q oib⁹ musculis corpis maior existit: vt
dixit. d. A. pria primi d̃ anotomia musculoꝝ cosse
qui muschuli siluestrẽ uel extrinsicã partẽ cosse ⁊
intrinsicã ⁊ os femoris ⁊ totã anchã cohoperit ori
ficiũ ad policẽ distinguit: dicit quo mediante mu
schulo per cordã circa ipsi⁹ musculi aliõ extremũ
factã: ⁊ cũ genu alligata3 dicta iũctura sic: ⁊ uer
tebri cũ genu: magna3 ⁊ precipuã habet colligã
tia3: ⁊ tandẽ cõsequẽter mediãte genu ⁊ muschu
lo cruris cũ pede paruo per cordas etiã grandem
habet colligantiã ⁊ p uillos cuiusdam muschuli.

Et ex dictis hic inferf: prio ueritas primi acci cor.
dentis doloris siatici: quoniã est dolor, qui incipit
a iunctura anche, stricte sumẽdo anchã, ⁊ descen
dit retro ad cossa3. i. talis dolor etiã ꝑcipif descẽ
dens in parte extrinsica cosse: supple etiã aliquan
do sentif in parte intrinsica: ⁊ hoc ꝑpter dictum
muschulũ aligantẽ dictã iuncturã cũ tota cossa ⁊
femoris, vt dicebatur. ⁊ addit. Et quandoq3 exten
ditur usq3 ad genu ⁊ calchaneũ: etia3. s. per colli
gentia3, vt dictum est: ratio dicti scd̃i est clara: qr
quãto plus prolongaf spatiũ eius. s. doloris mai⁹
cõicatur nocumẽtũ colligatie mẽbris: ⁊ sic magis
extendif ⁊ sic additur eius descẽsio, etiã qr ad pro
longationẽ doloris plus atrahif: de materia que
tandẽ mẽbris inferioribus cõicatur ⁊c. idcirco ad
dit ⁊ ƒm materiã in multitudine ⁊ paucitate sua
s. ƒm ꝙ materia est multa uel pauca: que trahif
uel mouetur deorsu3, sic magnificaf eius descẽsio
ad inferius uel minuitur: ⁊ ex cõsequenti posset i
tãtũ multiplicari materia: ꝙ quãdoq3 protendif
s. dolor siaticus usq3 ad digitos: ⁊ per uillos eiusdẽ
muschuli qui usq3 ad policẽ extendũtur, ut dictu3
est: ⁊ hoc ẽ quod dixit: addit. 3. Et extenuaf sup
ple quãdoq3 ex eo. s. dolore siatico pes ⁊ cossa. ⁊
istud posset declarari per ea que dicta sunt supra tr. i. c. 12
in capl̄o d̃ causis gibositatis in fine: sed ad p̄sens
dicatur hoc esse breuiter: qr debilitantur in motu
pedes ⁊ cossa: ex cõsequenti non atrahitur ad illa
nutrimẽtũ. etiã qr ad debilitatẽ uirtutis animalis
in mẽbris uel defectũ sumitur potẽtia caloris na
turalis, ut alibi est declaratũ: etiã qr ꝑpter dolorẽ
atrahunf siatice humiditates, que obtũdunt acti
onẽ calidi naturalis ⁊c. Unde ꝑpter oĩa ista tabet
crus ⁊ pedes: dixit quarto. Et in fine eius delectã
tur cõpressione ⁊ deambulatiõe pauca sup extre
mitates digitoru3 suoꝝ dixit in fine. i. ĩ declinatõe
doloris iam tota fere materia euacuata: delectan
tur cõpressione. s. cum manu imprimendo cossam,
quoniam per talem compressionem excutitur resi
duum materie que remansit: ⁊ partes muschuli

per ipsarũ appropiquationẽ debitũ situm acquirũt
qñ prius erant elongate per impletionẽ materie
dellectantur ergo compressione, qr iuuant. vel cõ
pressione pedis cum terra melius pp eandem cãz
dellectantur ẽt ex paulatina deambulatiõe, iuuã
tur, qñ per talem exercitium uigoratur calor na
tũralis ꝛ relique mãrũ que remanserãt, resoluun
tur. dixit notanter, pauca, qr fortem deambulatio
nem nõ sustinerent. i. longam. dixit ẽt, super extre
mitates digitoꝝ suorũ, vt iuuat talẽ motũ fieri sua
uem ꝛ paulatinũ, naz cũ sic mouemur suauiter in
cipientes incipimus cum depositione digitorum ꝛ
hoc totum est qñ talia membra sunt precedenti
morbo debilitata ꝛc. dixit vltimo de hac parte po
nendo aliud accidens siatice qr fit difficilis incur
uatio ꝛ equatio errectionis. i. dolorose incuruatur
crus uel cossa, ꝛ postquã est incuruatum crus ut
equetur difficilis fit errectio, quoniã per quẽlibet
talem motũ fit distensio ligamẽtorũ ipsius iunctu
re, qr ad talem motum necessaria ẽ reuolutio uer
tebri in pissside, stare autez nõ est eis difficile, quia
ad stationẽ nõ mouetur uertebrum, sed ad expan
sionẽ uel ↄctionem cruris necessario mouetur. iõ
dixit. d. A. prima primi doc. quinta ca. xxvi. Cũ
aũt musculis cosse aut cruris nocumentũ accide
rit ut in casu nostro figere erit facile sed moueri
difficile. lege lr̃am, qr iam clara est.

Et quandoqz Postquã declarauit sia
ticam per propria acci
dentia Jam ipse ponit diuersum modum termi
nationis talis doloris. ꝛ duo facit ṡm duos modos
termiatõis, quos ponit ṡa ibi Et quãdoqz produ
cit ꝛc. dixit primo ꝛ est clarũ ꝛ quãdoqz soluit' in
eo natura ꝛ iuuat' p id, i. quod i tali dolore aliqñ
lubricus fit venter, qm̃ interdum irritata natura
ex acuitate doloris mouetur ipsa sic stimulata ad
euacuandum materiã ꝑprie antecedentez ipsius
ut idem iuuatur ad euacuationẽ materie nociue.
dixit tñ, qñqz, qr non semper cum soluitur natura
iuuantur per id infirmi, qm̃ possibile ẽ ꝙ pp dolo
rem iuncture per colligantiã debilitato stomaco
ꝛ intestinis uel pp paucitatẽ sompni p indigestio
nem dictoru z membrorũ uel debilem ↄtinuã coꝝ
fiet lienteria passio, ꝛ sic uenter soluetur ꝛ non pro
pterea ide iuuatur. dicit de scõa parte. Et quan
doqz talis dolor supple perducit id dislocationem
extremitatis cosse eius, i. taliter fit qõ uertebrum
exit pissidem ꝛ ꝑpriam ↄcauitatez, ꝛ ẽ supple tũc
zemetrecum ṡm ueritatem. i. ut dicit lr̃a, fit tunc
priuatio gressus, ꝛ ideo supple tunc de cura hui⁹
ad istam fen tantuz non ꝑtinet determinatio sed
supple recurratur ad quartum canonis fen quita
ibi habetur clare de dislocatiõe anche ꝛ ossis an
che, quomodo autẽ fiat aliqñ dislocatio perfecta
ossis cosse a cã corporea iam supra dictuz est, quo
niam ad dolorem siaticũ aliqñ tanta seqtur ãtrac
tio materieꝝ muscosarũ ad dictam iuncturã ꝙ li
gamentũ alligans molificatur ꝛ elongatur ꝛ i tã
tũ ꝙ interdũ resillit vẽtebrum ex pisside, ꝛ est sñia
Amf. sexti sexte particule ante tñ illud sepe acci
dit similitudo dislocationis ꝛ ↄtingit in cãu tali ꝙ
sit uelox exitus ꝛ uelox reditus ad situm cõueniẽ
tem propter causam claram lege lr̃am.

Dolor uero anche Nunc secundo
determinat de
dolore anche habente magnam conuenientiã cũ
dolore siatico ꝛ duo facit primo ipsum manifestat
per propria accidẽtia secũdo aducit causas ipsius
ibi multotiens accidit dicit primo quodãmõ con
tinuando cuz dolore siatico. dolor võ anche ẽ ille
in quo est dolor fixus in ancha qui non descendit
supple ad genu ꝛ ad pedes sicut siaticus nisi cum
ꝑmutatur ad siaticam ꝛ declarando causas prio
primitiuas scõo corporeas dixit. Multotiens ac
cidit aut a debilitate consequente anchaz causa
sessionis sup dura ꝛ causa percussiõis ↄsequente
eam ꝛ causa assiduationis equitãdi omnes tales
cause primitiue possunt esse cause debilitãtes an
cham ꝛ inducentes dolorem aut p compressionez
ꝛ ex consequenti ex solutiõe ↄtinui inde causata
ꝛ in sessione super dura ꝛ ꝑcussione super eã aut
causa descẽsus multe materie ad anchas pp mo
tum in dictis anchis cãtum sicut in assidue equi
tantibus ut dixit talis aũt dolor vt dictum est ma
gis fixus est in ancha nõ descendens ad genu uel
pedem q̃z siaticus propterea qr non ẽ tãta anche
ꝛ illorum mẽbrorũ colligãtia sicut ẽ cuz iunctura
sic ut manifestũ est tñ non est negãdũ qn ẽt aliqñ
in tali dolore cõicent ẽt genu cũ pede pp musculũ
cõem cosse ꝛ anche ꝛ sic ut dictũ est sed sufficit ꝙ
non tantum addit. Et sunt cause eius ille cãe
s. omnes que dicte sũt supra de causis doloris iun
cturarum absolute sunt ẽt cause huius doloris qr
preter primitiuas sicut complexionales omnes si
ne materia ẽt cum materia uel simplici uel mixta
scõum modum qui dictus est supra addit. Ue
rumtamẽ plurimum fit ab humore crudo. Et
si tu dicas supra in causis doloris absolute dictuz
est ꝙ utplurimuz fit a fl'ate cum collera deinde a
crudo ꝛ tamen hic dicitur quod utplurimũ a cru
do no. qõ cuz incipit dicere ꝛ sunt cause eius ille
cause licet verba textus uideantur adaptari pro
prie dolori Anche tamen cõia sunt ẽt dolori siati
co ita ut numeret causas euentus doloris siatici ꝛ
anche. Dico secundo qõ ista difficultas tacta ẽ
supra ad quã recurras loco suo. In summa tñ
dico qõ per crudum hic ut ẽt supra intelligit' fl'a
aqueũ subtile quod maxime cruditate percipiat
ex ↄñti dico qõ tale fl'a ↄparatũ ad quosqz alios
humores singl'ares ꝛ p se sine mixtiõe alioꝝ humo
rũ qõ utplurimũ doloꝝ qlibet iũcturaꝝ pẽdet ab h
humore plusq̃z ab alio loquendo de dolore facto
per cãm fluentem ꝛ isto mõ cõparabat' hic sed si
forte cõpararemus humorẽ talẽ ad quãlibet aliã
materiã idifferent' siue simplicẽ siue cõpositã dico
qõ vtplurimũ magis fit a fl'ate cũ collera q̃z a fl'a
te crudo tantũ qr plus de alijs speciebus fl'atis si
mul sumpt' generat' i corpore humano quã de ta
li subtili tantum ꝛ quoniaz illa nõ faciliter mouẽ
tur ad iuncturas sine mixtione collere habilitant'

ↄtinuã

autem ad fluxum per mixtionem cuꝫ colera inde est ꝛc. Et isto modo cōparationis cōpabatur supra: poteris etiā habere materiā ꝓbabilē respōdendi si ꝯſiderabis: quia differēter dicendū est de his iuncturis ꝛ de alijs: cū iste concauitates sint ampliores ꝗ̄ cōcauitates aliaꝝ iuncturaꝝ cōsidera tu rōnem. Addit numerando vnū certum modum huius doloris p uiam pmutatōis. Et multotiens pmutaꝰ a dolorib⁹ matricis cronicis ꝛ remanētibus tēpore longo ita ut. x. mēses vel. s. aliquādo plures: ꝛ ratio clara ē. quoniā pp dolores matricis longos p uicinitateꝫ debilitatur ancha: vnde fit possibile ꝙ materia que faciebat doloreꝫ matricis mouebaꝰ ad iuncturas anche uel scie: ꝛ sic fiet dolor anche uel scie. Ponit ꝯsequenter alios modos explicite de mēbris faciētibus tales dolores: quoniā dixerat ꝙ utplurimū fit ab humore crudo: iam addit ꝙ quādoqꝫ fit a materiis calidis. s. simplicibus ꝛ pmixtis: ꝛ declarās unū modū euentus talis doloris a cā calida: ut a sanguine dixit. Et ex replectiōe uenaꝝ anche ex sanguine s. fit talis dolor. quoniā ꝓpter extensionē uenaruꝫ per poros ipsarū resudat dictus sanguis ad concauitates dictarū iuncturarū. Addit ponēdo aliū modum euentus taliū doloꝝ. Et ab apostematibus intrinsecis i profunditate locoꝝ supple existētibus euenit aliqñ talis dolor uextamē non apparent propter profunditatem suam. i. dictarum cōcauitatū maxime sic sicut apparent apostemata reliquaꝝ iuncturarū istud totum clarum est lege litteram continuam.

Et dicitur

In ista ultima pte huius partis ipse ponit duo pronostica circa hos dolores ꝑa ibi. Et omne quideꝫ membrū de prima parte dixit. Et dicitur qui habet dolorem anche ꝛ apparet in cossa eius rubedo uehemens quāritate triū digitorū non faciens ci dolorē ꝛ acciderit ei in ea. s. cossa pruritus uehemens ꝛ desiderat ollera morietur i. 25. Ista snīa elligitur ab ipo. in libro de capsa eburnea sꝫ non sic iacent uerba imo ē aliquanto generalior dixit sic. Cum apparebit in cossa sinistra inferiori absolute dicit inferiori. rubedo uehemens que non dolet tunc scias ꝙ habens eam morietur in 25. die sue egritudinis. s. principalis si. s. ante. 25. diem apparuerit. addit. Et signum eius illius est ꝙ in principio sue egritudinis habet prurituꝫ uehementem ꝛ desiderat comedere ollera. Ecce aliqualē diuersitatem ꝙ in textu nostro cōtrahatur ad dolorem anche ꝛ hic nō. ēt in nr̄o non determinatur ad anchaꝫ sinistram ꝛ in hoc sic ideo precisse uerificans nr̄m textum credo posse male assignari sicut neqꝫ ratio aliarū snīarum eiusdem libelli distincte assignari pōt saltem per me uidētur ille snīe esse quedam proficie quarum non ē ratio sed probabilis quedā persuasio pōt adduci. quoniā cum primū acciderit in cossa pruritus uehemens fluente materia calida mixta sanguini. qꝫ declaratur ēt ꝙ appetit ollera ꝓpter ꝯplexionem non naturalē calidam ꝛc. tunc cum appare-bit rubedo uehemēs quātitate magna. s. trium digitorū est signum qꝫ iam multum fluxit de materia calida ad cossam ꝯsequēter ad mascbulū ei⁹ qui est mēbrum maxime sensitiuū si ergo non dolet signum ē ꝙ uirtus sensitiua est ebetata multū ꝛ quodāmodo stupida ꝛ qꝫ mens egrotat iuxta snīam anfo. illius. Quicunqꝫ dolētes plurimū doloris non sentiunt his mens egrotat ꝛ sic est signum mortis cum cōdictionibus uerificantibus affo. uide ibi sed utrū in. 25. uel. 23. nescio assignare cām sed dicam cum Gentili in simili exponente sic morietur in viiij. uel. x. i. possibile est ut moriatur in illo die ita ipse exponit alibi morietur: ergo in. 25. i. possibile ē qꝫ moriatur licet cum pudore sic exponam. Dixit ꝯsequenter ponendo aliud cañ. pronosticum. Et omne quidē membrum in quo ē dolor iucture magresit ꝛ extenuatur ratio huius dicti adducta est supra per tres causas recurre supra lege lr̄am totam.

Et dolores quidem

Ista est tertia pars pricipalis ca. in qua ipse ponit comparationem siatice ꝛ podagre simul alios dolores iuncturarū ꝛ duo facit quoniam primo ipse ponit conclusionē quandam cum eius probatione. Secundo ipse ponit vnam specialem ꝯclusionē de siatica ꝛ podagra ꝗ̄ tamē supra posita est generaliter de oīb⁹ dolorib⁹ iuncturaruꝫ secūda ibi. Et iste quideꝫ ꝛc. de prima parte ponit ꝯclusionē ꝛ dicit. Et dolores quidē iuncturarū qui sunt preter siaticam ꝛ podagram cum curantur ꝛ erredicantur earum materie nō redeūt uelociter. Siatica vō ꝛ podagra cum curanꝰ ꝛ erredicantur earū materie sunt ex eis que redeunt uelociter qualibet ex cā ꝛ ꝓbando ꝯclusionē dixit. Et id fit pp situꝫ mēbri. Pro intellectu huius pꝰ. Nota pīo ꝙ ad vreificationē text⁹ de hac ꝯpatione in redditu podagre ꝛ siatice ad alios dolores oꝫ itelligi ceteris parib⁹ quoniā eēt mult ū bñ possibile qꝫ ciragra in certo corpore p⁹ quā materia eius esset erradicata ꝛ facta cura citi⁹ rediret ꝗ̄ podagra curata silr in alio certo corpore puta si ciragra pēdeat ex diuersis humorib⁹ ꝛ podagra ex vno tñ vbi ēt corpus patiēs ciragrā fit aptū ad dictā passionē pp eius parētes vel malū regimē parentis patiētis podagram nō sic sint dispositi ꝛc: tūc manifestū ē qꝫ ciragra ēt curata citius redibit in illo ꝗ̄ podagra curata in isto ꝛ hoc pp istā diuersitatē sꝫ posita paritate cōclusio hꝫ veritatē ꝛ hoc pp cām quā adduxit. d. A. i. textu pp sitū dictarū iuncturarū respectu cū sint inferiores facilius ad eas fluunt materie quā ad al's. Et ex hoc iferri pōt p eandē rōnem qꝫ cōparādo podagram ad siaticā cuꝫ ē curata podagra facili⁹ apta ē reddire ꝗ̄ siatica ꝛ itelligēdo de ea que fit per viam defluxus quoniā p viā paulatine cōgestionis opp. staret quoniā pedes cū magis exercitentur ipsorum resolutiua erit fortior ꝛ sic nō egregabiꝰ ꝛc. ꝓbabiliter tñ hoc dico quoniā posset dicere aduersarius qꝫ in siatica est iunctura magis carnossa ꝛ ē ꝓpinquior principalib⁹ mēbris ꝛ istō

plus facit ꝙ minus agregetur materia in siaticā
q̄ȝ in pedibus sed non est de hoc difficultas nr̄a:
quoniā sermo ē de dictis doloribus factis per uiā
defluxus. Nota ſo ꝙ notāter dixit cum curan
tur ⁊ erredicantur earum materie ut īnuat ꝙ ipe
intelligit de uera cura ⁊ nō blanditiua que aliqñ
fit per stupefacientia qm̄ si remoueatur doloꝛ ciꝛa
gricus per stupefacientia ⁊ podagricus uerisimi
liter citius redebit doloꝛ ciragricus q̄ȝ podagricus
qm̄ tardius remittetur equalis ꝯplexio frigida i
ducta in pede q̄ȝ in manu ⁊ ꝓpter magis distare
pedes a fonte caloꝛis ⁊ ꝓpter ipos esse minꝰ mobi
les q̄ȝ manus sed si fiat ueꝛa curatio erradicando
materiā morbi tunc facilius reddeꝛint podagra
⁊ siatica q̄ȝ reliqui dolores iuncturarū ⁊ hoc ꝓp
ter situm deoꝛsum vnde disponuntur ut faciliꝰ ma
terias recipiant ⁊c. lege lr̄am claram. Ponit
ꝯsequenter aliā ꝯclusionē. Qꝛ iste quidem egꝛitu
dines. s. siatica ⁊ podagra sunt ex eis que heredi
tantur ⁊ pꝛoprie podagra ratio huius paꝛtis dicta
est superius ubi hoc dictum ē de oībus doloribus
iuncturarū generaliter ⁊ de hoc facta ē specialis
questio ad quā recurre si placet qr̄ tn̄ podagra sit
magis de illis que hereditātur q̄ȝ siatica ēt ex dic
tis ibidem pōt haberi fundamētalis rn̄sio quoniā
spiritus decissi a pedibus uidentur minus facere
ad necessaꝛiā generationē fetꝰ q̄ȝ decissi ab alijs
membris iuncturarū cum uideantur membꝛa mi
nus nobilia iō stante malitia in talibus spiritibus
natura nō reddit tātū sollicita de coꝛrigendo dic
tam malitiā sicut si spūs aliarū nobiliū magis iū
ctuꝛaꝛum sint infecti mala qualitate quoniā ubi
notabiliter essent infecti ꝓpter uicinitatem spiri
tuum principaliū membꝛoꝛū si ab illis aliqualiteꝛ
non coꝛrigantur illos pꝛincipaliū spiritus coinqui
nabunt ⁊ sic non reddetur foꝛte sperma pꝛolificū
quoniaȝ in uigoꝛe dictoꝛū spiꝛituū maxie ipm̄ red
ditur pꝛolificum lege lr̄am paruam. ⁊c.

Et mateꝛia quidez siaticē.

Ista est quaꝛta paꝛs pꝛincipalis cap. in qua ꝓ
ꝯplimento doctꝛine etiam reueꝛtitur ad deteꝛmi
nandū de siatica ⁊ podagra quodāmodo speciali
ori ⁊ diuiditur pars in duas quoniaȝ pꝛio de siati
ca specialius determinat ſo de podagra scđa ibi.
podagꝛa ueꝛo ex sūma ⁊c. prima etiam in tꝛes di
uiditur quoniaȝ pꝛimo ipse ponit diuersos modos
euentus doloris siatici ex diuerso modo situs ma
terie doloꝛem efficientē scđo ipse ponit unaȝ freq̄n
tem ꝯtingentiam q̄ȝ etiam supra posuit euenien
tem ad doloꝛem siaticum ꝓpter materiam illius
in certo situ ꝯtineri. tertio ipse ꝯpaꝛat doloꝛeȝ sia
ticum ad alios doloꝛes iuncturaruȝ in uehemen
tia ipius doloꝛis scđa ibi. Et multotiens ⁊c. ter
tia ibi. Et siatica quidem ⁊c. de pꝛima paꝛte dixit
Et materia quidem siatice plurimum est i iunctu
ra. i. plurimū icipit dolor siaticus ꝓpter materiā
existeñ in iunctura. i. in ꝯcauitate iuncturarū uł
in ligamento aligante uertebrum cum pissíde ⁊
pꝛocedit ex ea. s. iunctura uel supple dicto ligamē
to in neruo lato. i. in neruo expanso exteriꝰ supꝛa
iuncturam. s. ad neruos ⁊ cordas exterius iunctu
ram ligantes ⁊ eam scđm debitum situm eaȝ ser
uantes. Pro intellectu partis nō. qđ ista litteꝛa
pōt dupliciter legi vno modo ut lr̄a iacet. s. quod
materia faciens dolorem siaticum utplurimum
est in iunctuꝛa uel in ligamēto formaliter postea
procedit dicta materia ex ea in neruo lato ita qđ
fit dolor tm̄ in pꝛincipio quoniaȝ elungato a ma
teria ligamento ꝯñteꝛ ēt aliq̄liter uertebro a pissi
de elungato corde ⁊ nerui exterius iuncturam al
ligantes extenduntur vnde tantuȝ fit doloꝛ utplu
rimum in principijs non cōicata materia dcis mē
bris exterioribus ⁊ hoc est qꝛ utplurimum i con
cauitate iuncture ꝯgregatur materia magis siue
per uiam defluxus ꝓpter facilitatem receptionis
siue per uiam paulatine ꝯgestionis ꝓpter debili
tatem ossium in digerendo maiorem q̄ȝ in exterio
ribus ubi propter presentiam magni muschuli ⁊
carnis cooperientis iuncturam uirtus digestiua
foꝛtior redditur ⁊ expulsiua ideo utplurimum ag
gꝛegatuꝛ mateꝛia in concauitate iunctuꝛe. ⁊ fit
doloꝛ ꝑꝑ extensionem membꝛoꝛum exterioꝛum
ut dcūȝ est qꝛ mā in ligamento subiectiue existēs
non efficit in eo doloꝛem ꝑꝑ id ꝙ ligamentū non
sentit sed in pꝛocessu agregata multa materia in
iunctura a natura expellitur ex ea in neruo lato
exterius. s. expanso supꝛa iuncturam ꝗ neruus oꝛi
ginatur a muschulo magno coxe de quo dictuȝ ē
supꝛa ⁊ tunc illa membꝛa extrinsica non soluȝ do
lent ꝑꝑ extensionem in illis cām propter mateꝛiaȝ
ligamentū intrinsicū elungātē ⁊ sic superioꝛa mē
bꝛa extendentem sed ēt pꝛopter materiam dictis
membꝛis extrinsicis etiam cōicantem. Et hoc ui
detur clare sonare lr̄a cuȝ dicit. Et materia q̄deȝ
siatice plurimū est in iunctura. i. fit doloꝛ siaticus
utplurimū pꝛopter esse materiam in iunctura ⁊
non in exterioꝛibus hoc est. s. in pꝛincipijs doloꝛis
huiusmodi sed supple in pꝛocessu pꝛocedit dicta
materia. s. a natura sic nutriente uel pꝛopter exu
berantiā eius pꝛocedit ex ea i neruo lato ⁊c. Se
cundus sensus lr̄e est ut īnuat quod doloꝛ siaticꝰ
est in iunctura pꝛopter essentiam pꝛopter hoc qđ
utplurimū i iūctura est mā faciēs doloꝛeȝ subiecti
ue sed pꝛocedit ab ea iunctura. s. doloꝛ in neruo
lato per cōitatem. s. per compassionem dictoꝛum
membꝛoꝛū ⁊ meꝛito hoꝛū doloꝛ est ueniens pꝛinci
paliter. Sed si obiciatur si doloꝛ est per essen
tiam in iunctura ergo ligamentū uel ossa sentiūt
quod non conceditur a medicis. Ad hanc difficul
tatem rn̄det illucidatoꝛ quarta poblematū secun
do poblemate i fine cōmenti quod duplex est sen
sus in aīatis quidam est naturalis ⁊ quidem aīa
lis ⁊ dicit quod ossa sentiunt sensu naturali lȝ nō
aīali ⁊ hoc sufficit ad dicendū ossa ancharum do
loꝛe. Reuera nisi esset auctoꝛitas tanti hoīs ꝯ
rn̄sionem instarem nec ista rn̄sio cōiter a medicis
acceptaretur ꝓpter ergo fugere has difficultates
tenenda est pꝛima expositio que multū textui est
confoꝛmis sed quod materia utpluri muȝ est i iun

ctura ⁊ postea cõicatur neruolato hoc tñ in tali
dolore non semper est quoniã posset aliquando
esse materia primũ in dicto neruo ⁊ per eã pos
set fieri dolor siaticus ⁊ postea dicta materia vel
pars eius recipietur intra iuncturã ⁊ ꝓpter hoc
addidit textus. Et qñq; accidit ut nõ sit. s. dcã
materia a principio doloris. In iunctura ymo in
neruo lato postea addit. Et cũ dolet supple ꝓpter
materiam etiam tantum in iunctura contentam
preparatur effusio materierũ ex toto corpore de
super ad ipã. s. iuncturã preter materias cohar
tatas a principio rei ⁊ hoc est pp naturã uelle suc
currere mẽbro debili qr ẽt dolor atrahit reuma si
cut uentossa pp caliditatem loci ⁊c. Et ex hoc
textu potes colligere ꝙ i corporibus repletis i pri
cipio doloris siatici qr est de uehementioribus do
loribus iuncturarum ut statim dicet textus debem⁹
a principio diuertere euacuando cũ flobothomia
uel farmatia ut in fen. uidebitur. Et sic legendo
lrãm ꝯtinuando principiũ textus cũ fine ei⁹ ⁊ po
stea legendo textũ mediũ ut factũ ẽ: lrã est clara
lege ergo eam sic. Et materia quidem siatice
plurimum ẽ in iunctura. s. in principio doloris ⁊
procedit ex ea. s. in processu in neruo lato exteri⁹
supple hoc tamen nõ semp ẽ ꝙ a principio sit ma
teria in iunctura. vñ addit in fine textus. Et qñq;
accidit ut nõ sit in iunctura. s. a principio imo in
neruo lato. s. prius postea effunditur ad iuncturã
postea lege aliũ textũ medium ⁊ est textus nota
bilis. Et cum dolet. s. eger quãtũcũq;. s. esset ma
teria tãtũ i iũctura pp tñ dolorẽ ꝑparatur effusio
desup ad ipãm pp materias cohartatas in princi
pio rei. i. doloris ⁊ ex hoc collige ꝯclusionẽ quam
dixi ⁊ sic clara est littera.

Et multotiens Iam ipe põit unã frequentẽ ꝯtingẽtiã
eueniẽtẽ ad dolorẽ siaticũ ꝓpter materiã ꝯtinẽri
in iunctura uel eius ligamẽto ⁊ est lrã clara etiã
supra lecta dicens. Et multotiens quidẽ multipli
catur humiditas uiscossa in pisside. i. i illa uacui
tate iuncture siue. s. multiplicetur ꝑ defluxũ siue
ꝑ paulatinã ꝯgestionẽ qr. i. ꝓpter quã mltiplicatur
humiditas molificatur ligamentũ qđ ẽ inter addi
tamentũ ⁊ pissidem. i. ligamentũ ligans uertebrũ
cum pisside ⁊ supple ꝓpter molificatõm illam ex
tenditur dictum ligamentũ sicut in mẽbris para
liticatur euenit ⁊ sic elungatur uertebrum a pisside
Quãobrem ꝓpter dictã elungatõm dislocatur an
cha. i. aliqñ resilit uertebrũ extra pissidẽ sumẽdo
ibi anchã pro tota illa iunctura. Consequẽter
addit ponendo quedã signa antecedẽtia ad dictã
dislocationẽ ⁊ dicit ⁊ ante id. s. dislocationẽ. acci
dit dispõ inter firmitudinẽ ⁊ dislocatõm. i. ꝙ pa
tiens anteq̃ sit in totũ facta dislocatio sed est in
uia non potest debite formare crus ⁊ pedẽ ⁊ libe
re ambulare nec incuruare ⁊ elleuare tibiã sicut
sanus non ẽ tamen sibi ipossibile illa fieri licet cũ
difficultate fiant ⁊ sic ẽ dispõ media inter fortitu
dinem que ꝯuenit iuncture ad motũ ꝓgressiuum
⁊ dislocationẽ qr cũ pria dispõne põt libere icede
re in ꝯa aũt facta. s. dislocatõe nequaq̃ põt ⁊ sic
ante dictã dislocatõm a materia molificãte ⁊ re
lasante est i dispõne media. Addit aliud signum
dicens. Est. i. ꝯtingit ut sit uellocis exitus ⁊ uello
cis redditus. i. ꝯtingit ꝙ fiat facilis dislocatio ⁊
facilis exitus uertebri a pisside ꝓpter plurimam
humiditatẽ relassantẽ ⁊ facilis redditus ad debi
tum sitũ iuncture exicata aliqualiter materia vñ
ꝯtrahitur ligamẽtum ⁊ sic trahit uertebrũ quod
resiliuerat extra pissidem ad intra pissidẽ ⁊ addit
quod ẽ inquieta ualde põt dupliciter legi uno mo
do inquieta passiue qr ꝑ hanc dislocationẽ inquie
tatur ualde infirmus qr cum dislocatur extẽdun
tur ualde corde ⁊ nerui supra iuncturã exñtes ⁊
grandis fit dolor ⁊ sic reddit infirmus inquietus
ualde uel aliter inquieta ualde. i. hec dispõ nõ re
manet uni⁹ modi iõ multũ uaria existit aliquãdo
quidẽ fit dislocatio multiplicata aliq̃liter humidi
tate aliqñ qdẽ fit subitus reddit⁹ ad sitũ ꝓprium
exicata materia uel ꝓpter regimẽ exicantiũ infir
mi uel medicinas locales exicañ ꝓpterea parum
de nouo multiplicata humiditate fit dislocatio
postea per exicatõm fit redditus ⁊ sic ẽ inquieta
ualde hec dispõ ⁊ istum sensum credo intellexisse
. d. A. in lrã. Nota tamẽ qđ dicit ẽ. i. ꝯtingit quia
utplurimũ cũ fit dislocatio ẽ tardi reddit⁹ imo fe
re ipossibilis ꝑcipue cũ illa humiditas in iunctura
existens exicatur unde fit postea inobediens rece
ptioni uertebri in pisside.

Et siatica quidẽ In hac tertia particula huius
partis ipe ꝯparat dolorẽ siaticũ ad alios dolores
iuncturarum i uehemẽtia doloris ⁊ breuiter dicit.

Et siatica quidẽ de uehemẽtioribus doloribus
iuncturarum. Nota hic ꝙ. d. A. uoluit ꝑcisse deter
minare nũqd iste dolor sit alijs doloribus iunctu
rarũ uehementior qm̃ hoc declarare esset diffici
le qr ⁊ si ad iuncturã siue ꝑueniat magna quanti
tas neruorum ẽt multa materia pp receptaculũ flu
at ad iũcturã nõ sic ad iũcturas manuũ ul' pedũ

Posset tamẽ aduersarius dicere qđ ex alia ꝑte
nerui manuũ maxie sunt magis sensitiui ⁊ spũs il
lis in sensu seruientes habẽt tẽperamentũ magis
pro sensu proportionatũ sicut ẽt dicit. d. A. capi.
de stupore. Qr tactus pedis est i ꝯparatiõe tac
tus manus sicut stupor uerum tamẽ ẽ qđ dolor siati
cus ẽ multũ uehemens ⁊ forte alijs uehemẽtior
⁊ ita sensit Azararius tractatu de dolore iunctu
rarum cum dixit in capi. de siatica ⁊ hec spẽs do
loris siatici reliquorum spẽrum est pexima ⁊ loqueba
tur ad uehemẽtiã doloris qm̃ paulo post addidit
qđ est raro ꝯtingens ⁊ ei⁹ curatio ẽ facilis si igitur
ẽ pexia maxie hoc intellexit q̃tũ ad dolorẽ uehe
mentiã. Gordanus in tractatu aũt suo iunctura
rum dixit Qr dolor podagricus ẽ maior alijs licet
ad siã plures nerui ueniãt ut idẽ dixit uerum ẽ tamẽ
qđ posset dici qđ ipse intellexit qđ est maior extrẽ
siue qm̃ ad pedes plures materie mouentur pp si
tum eorum ⁊ quoniã sunt mẽbra minus carnossa ⁊
magis distantia a fonte caloris, unde difficilius

materia resoluitur. Ad effugiendū igitur istos arbitrarios sensus dixit notāter.d.A.qō ipse dolor est de uehemētiorib⁹ et hoc ē maxime uex et clarum pp̄ter plurimos neruos ad dictā iuncturā terminari et c.forte tñ qō p̄babiliter dicere possem⁹ qō ceteris parib⁹ dolor ciragricus ē maxie uehemens ex fundamēto statim dcō lz de hoc nō repe riam auctorē mentionē spālem fecisse sz qcqd sit lrā ē uera et clara lege eā. Addit ultimo circa hanc p̄tē ptinētē ad p̄seueratōm ne fiat dislocatō anche supple cū fit illa dispō media inter firmitudinem et dislocatōm et dicit. Et cauteriū securitatē facit eius.i.ne fiat dislocatio uera supple qñ reliq nō sufficerint rō huius ē qm̄ ut supra tractatu p̄io dictū ē cū erat sermo de cauterijs. Cauteriū singl'r exicat humiditates mēbrorū maxime stas ip̄mēdo ē in mēbrū humidū et relassatū cōfortationē ne recipiat ut tradunt auctores et p̄cipue.d.A.quarta primi cap.xxix:et Albucasis in sua cirugia ca.p̄io post p̄hemiū exicando igitur dictā humiditatē relassantē ligamētū unde elungatur et facilitatur ad exitū ɔsumpta humiditate abbreuiatur et sic dislocatio p̄hibetur. Notate tñ qō auctores spāliter.d.A.quarto cañ.fen.5.de dislocatione anche in fine cap.laudat cauteriū etiā facta dislocatione ab huiusmodi cā. Idem Aliebas 6.pratice cap.Si.et Albucasis p̄io tractatu cirugie cap.iij.quoniā p eādē cām iuuat remouendo dislocatōm p quā ē prohibet eā fieri in parat ad eā. De modo aūt cauterizandi in casu isto ponūtur ab auctoribus uarij modi nō ɔuenit nobis in p̄nti adducere quoniā nō ē illud p̄cipalis propositi sed si uultis recurratis ad Aliebatem et Albucasim locis allegatis lege litteram.

Podagra uero est In p̄ria p̄te principali hui⁹ partis post dicta de podagra adducit ē quedam spālia de ip̄a primo manifestando modū incisionis eius ꝯo ip̄e ponit duo pronostica de ip̄a ꝯa ibi.

Et ex eis que accidunt et c.prima ē i duas qm̄ primo facit qō dictū ē ꝯo ip̄e ponit quedā modū terminatiōis doloris podagrici scđa ibi. Et qñ qz apostemātur. De p̄ria p̄te dicit podagra uo est ex sūma dolorū iuncturarū exr̄s.Et qñqz incipit a digitis.s.a pollicibus qñqz icipit a calcaneo et qñqz incipit a lateribus pedis et qñqz incipit a latere eius.s.pedis deinde cōicat supple alteri lateri uel toti pedi et addit. Et qñqz cōicatur dolor usqz ad cossam. Pro intellectu huius p̄tis est notandū de mente exp̄ssa.d.A.p̄ria primi doc.5. suma p̄ria cap.ultio et q̄rto de iuuamētis membrorum cap.ij.de mente.G.pes humanus fuit ɔpositus ex multis ossibus puta ex.xxvi.vnde i eo sūt multe iuncture et hoc factū ē ut pes esset mēbrū aptum ad figendū et colligendū ut ibidē illarū tñ iuncturarū q̄dā sunt magis principales quoniā ē primo iūctura calcanei ex osse grosso q̄drangulato postea ē alia manifesta ex osse nariculari etiā q̄drāgulare oblungū postea ē iunctura raxete pedis ex tribus spālibus ossibus ɔstituta postea est pecten q colligatur cum ossib⁹ digitorum q sunt .14.qz qlibet digitus hz tria ossa p̄ter policē qui tantū duo ossa ɔtiet ꝯz igitur q materia aliqñ pl⁹ recipitur in iūctura q̄ aligatur policibus q̄z alibi. ita plus incipit ibi dolor sz si plus fluat ad iuncturam calcanei plus incipit in illa iunctura dolor et sic dico de reliqs postea uero pp ɔpositōm et uicinitatē alijs iūcturis pedis cōicatur pōt autem in una earū plus recipi q̄z in alia pp uarias ɔtingentias et naturales et acqsitas de qbus in causis.s. facta est mentio. Est scđo notandū q p cordas harum iuncturarū et ɔiter p muschulos qñqz dolor elleuatur usqz ad cossam quoniā ut supra dictum est muschulus magnus cosse extenditur per cordas usqz ad pedem.ē corde adiuuantes in extensione digitorū originantur a muschulo cruris extrinsico licet corde iuuantes in ɔtractione digitorum originētur a muschulis qui sunt in planta pedis et sic p colligantiā dictarum iuncturarū cū dictis muschulis aliquando elleuatur dolor usqz ad cossam et possibile ē qō cōicet ē scie p eundē modum sed erit medium ad declarādum nunqd debeat dici dolor siaticus uel podagricus quoniā in siatico primo incipiet dolor superius uersus ancham postea cōicabitur deorsum et in podagrico erit econtra lege lrām qz clara est.

Et quandoqz apostematur

Nunc ipse ponit unum modum terminationis ei⁹ et duo facit quoniā p̄io facit h.ꝯo remouet dubitationē adducēdo cām q̄ oriri posset apud itelligētē adducēdo cām et auctorizādo de mente.G. scđa ibi.Et uidetur et c.dicit igit̄ primo de isto dolore q qñqz.s.pes apostemat̄ exterius.s.post dolorē et rō clara ē qm̄ aliqñ a nā mittit̄ materia q̄ erat in concauitate iuncturarū ad mēbra uersus cutim et ibi apostemat et hoc nō est cōe oībus iuncturis qm̄ ad dolorē siaticū non seq̄tur apostema extrisicū qm̄ mā est cohortata i loco multū p̄fundo et lz eius portio aliqñ cōicet̄ mēbris exteriorib⁹ qz tamen illa iunctura superius magno musculo et multa carne coopta si ē portio exteri⁹ moueat̄ non fit apparens extrinsicus eminētia uel apostematio nō sic aūt pes qm̄ supra pedem non est nisi modica caro unde cū mā exterius mouet̄ sup pedem manifestatur tumor et apostematio nō sic āt fit cum mouetur materia a iunctura scie supra p̄pter causaz dictā.Ideo dixit.Et quādoqz apostemat̄.s.pes p⁹ dolorez podagricū quoniā hoc non ē cōe oibus doloribus iuncturarū ɔsequent̄ remouet dubitationē adducendo cām posset aliquis dicere si pes apostemat̄ igitur mā mittitur uel recipitur i mēbris exterioribus igitur i cordis et neruis ex ɔsequēti ppipletōnē neruorū et cēri spasm⁹ qō tamē non fit ut ē cōiter uidem⁹ in patientib⁹ podagrā q nō spasmātur rñdet ipse huic difficultati dicens.Et uidetur q nō fit id in cordis et neruis.i.apostematio nō fit et c.ymo in ligamentis et corporibus.s.carnōis qb⁹ ɔtinētur iuncture ā foris ꝯm q dicit.G.addit remouēdo et pp hoc.i.pp

hanc cām qꝺ non recipitur materia ī mēbris neruosis non accidit ut pueniat dispō podagricoꝛum in doloribus suis ꝛ apostematibꝰ ipoꝝ ad spasmū oīno. Intellige qꝺ dixit ad spasmū oino qsi inuat qꝺ pp illā cām neq3 fit spasmus ex dolore quoniā nō coicatur imediate nocumētū principio.s. cerebro neq3 nuce qle cōicaretur si materia faciens dolores esset in neruis ꝛ sic non ɔtrahitur cerebꝝ i se neq3 mēbra neruosa ad ipm nō ēt fit spasmꝰ de repletōe quoniā mā i neruis dū ē non extēdantur in latū neq3 ɔñter abreuiātur in longū ꝛ sic ñ fit spasmus oino qꝛ neq3 mālis neq3 imaterialis.

Cā aūt in podagra qꝛ mā recipitur in ligamentis ꝛ nō in neruis uel cordis pōt esse ꝛ strictioꝛ cōpositio substātie neruoꝝ uel fortitudo uirtutis pp pñtiam multoꝝ spirituū aialium in eis in resistendo nō sic aūt ē in ligamētis lege lrām qꝛ clara est S3 hic oritur dubitatio ex lrā qdam supioꝛe qm supra dixit Qꝛ materia siatice plurimū ē in iunctura ꝛ procedit ex ea in neruo lato.s.exterius ut supra legebatur ꝛ sic uř de mente eiꝰ qꝺ materia recipitur in neruo lato ꝛc. Ad hoc dicatur qꝺ ibi cū posuit qꝺ materia pcedat ex iunctura i neruo lato posuit unam possibilē ɔtingentiā ꝛ sic dicēdum est qꝺ possibilit possēt fieri spasmus ꝛ in hoc textu intelligit qꝺ raro uel dicas qꝺ ibi p ueꝝ latum non itellexit nisi ligamentū extrinsicū ꝛ magis placet sic dicere lege lrām tu.

Et ex eis In hac ultima pticula capituli ipe ponit duos can. pronosticos in podagricis primus ē qꝺ ex eis q accidūt habētibus podagrā ē ut pꝛolungētur ossea.i.burse testiculoꝝ rō clara ē quoniā cū fluūt materie deorsum a supioribꝰ ad pedes ēt aliqua ps eius p ptes ossei trāsit ꝛ sic p eum osseus ellungatur dicit scōo ponendo alium can. Et podagra quidem collerica atrahit moꝛtē subitā ꝛ pprie apud regimen plurimū.i.regimē grossum ratio huius dicti satis euidens nā ex quo i dolore podagrico a materia collerica est uehemētia acuti doloris ꝛ pp extēsionē ꝛ pp malam qlitatē ꝛ cu3 talis materia faciēs doloꝛē sit fluxa neq3 fluxerit nisi peꝛ habūdantiā eiꝰ i toto cum aūt ad accutissimū dolorem materia collerica in toto exñs sit apta faciliter inflāmari ex ɔsequēti apta ponere oēs humoꝛes in ebulitione. Ad hunc doloꝛē igitur ē apta sequi febris incensiua q uirtutē psternet simul cū dolore vnde ɔsequēter atrahet moꝛtē subitā. Et hoc proprie ueꝝ ē apud regimen plurimū.i. grossum ut dicit textus per regimē grossum non intelligendo regimē grossi ꝛ pauci nutrimenti ut ē regimē leguminū cauliū ꝛ huiusmodi ut uulgares cōiter accipiūt sed p regimē grossum intelligendo regimen dilicatorū hoīnum qui cōiter accipiūtur ab hac egritudine qꝺ sub modica quātitate est regimen plurimi nutrimenti ut sunt oua surbilia carnes gallinarū uinum dulce grossum ꝛc. tale regimen uocatur grossum qꝛ plurimi nutrimenti na3 tale utplurimū regimē ē calidū iflamabile ꝛ ebulitione ex ɔsequenti faciliter i materiā appropriatam ꝛ ɔiunctā ɔuertibile stante igitur doloꝛe fortissimo addito hoc regimine pter qꝺ est aptus doloꝛ nō solū ɔseruari uerū ēt augeri p3 quomō talis podagra cum tale regimie atrahit.i.ē apta trahere moꝛtē subitam per modum deinde lege lrām. Et sic finis huius gloriosi ꝛ difficil capi.

In hoc cap. igitur primo habuistis generalit quātū ad cās ꝛ tpra primo quantū ad cās euētus taliū doloꝛū. Primo ponit unam diuisionē causarum ut qꝛ causa patiēs.i.materialis ē mēbrum suscipiens ꝛ cā efficiēs sunt ɔplexiones ꝛ materie male ꝛ cā instrumētalis ꝛ pparatiua ē dilatatio meatuū naturalis aut accidentalis ex tpre acquisita ut ex motu.ꝛc. Et ibi habuistis egregia de causis ꝛ p se ꝛ accidentalibus ꝛ positiuis ꝛ priuatiuis taliū doloꝛum in diuersis generibꝰ taliū causarū. Habuistis ɔsequēter aliam diuisione3 ex parte cause passiue ut qꝺ membꝝ fit patiens aut pter debilitate3 in creatura aut pter debilitatem ɔplexionale3 ꝛ pprie frigidam ɔfirmatā aut pter ɔplexionem calidam ēt ɔfirmatam maxie qñ eius causa ē caliditas acquisita ex motu aut moꝛsu uenenosi aialis aut tertio fit pter situm membri sub membris alijs iō multiplicātur tales doloꝛes i pedibus ꝛ anchis. Ibi habuistis qño de bonitate ɔplexionis mēbri pōt stare debilitas membri pp malā ɔpositionē ut in casu iuncturaꝝ pter raritatem testure ꝛc. ēt dicebatur pp malā dependentiā a spiritibus ꝛ humoꝛibus ꝛc. Consequēter habuistis aliā diuisionē se tenentem ex parte causarū efficientium que fuerant due.s. cōplexionales ꝛ materie de ɔplexionibus dicit qꝺ aut sunt toti cōes aut in principali mēbro ut corde uel epate hec aūt aut sunt ɔplexiones calide aut sicce ɔstringētes ꝛ pprie siɔiungatur humiditas extranea de ɔplexione imateriali hūida nō fecit mētionē ꝛ ibi uidistis cā3. Postea posuit diuisionē de cā efficiēte coꝛpali.s.hūorali dicēs qꝛ aliqñ talꝰ cā ē sanguis singlis ꝛ purꝰ aliqñ aliꝰ humoꝛ mixtus sanguini ꝛ de quolibet alio humoꝛe verificabatꝰ aut flā singlare aut vehemētia crudi ꝛ p hoc intelligebatꝰ qꝺ ēt flā sine sanguine. ꝛ melīa sine sanguine pōt esse cā humoꝛ ēt mistus s.ex collera ꝛ flāte cū melīa aut uentositas sola omne tale pōt esse cā. Addidit postea qꝛ iter has causas primū fit a collera ꝛ a flāte simul postea a flāte postea a sanguine postea a collera ꝛ qꝺ raro fit a melīa. Et ibi habuistis circa hoc documentū bonū lrale ꝛ breuiter fuit verificatū dictū domini. Aui. loquēdo de talibꝰ doloꝛibus fcis p viā defluxus qm in factis peꝛ paulatinā ɔgestionē ēt alr dicendū ꝛ ibi singulariter dicebatur qꝺ l3 a mā melancolica rarius fiāt tales doloꝛes quoniā ab alijs mēbris tñ ex illo nō debeat fieri ɔñtia qꝺ coꝛpora melīa rariꝰ icurrāt doēs doloꝛes alijs ymo ēt ex materia melīa plures reperiuntꝰ sic dolentes q3 alia materia nā postq3 iā fluxit alia materia postea fit melīca p iduratōnē. Postea habuistis multas cās primitiuas q inducūt ad tales doloꝛes ꝛ sunt ferre omnes cāe que sūt cāe idige

ſtionis ꝛ ibi dicebatur inter ceteras cãs ꝙ ꝯforta
re iteſtina i ꝯſuete pati collicã ſepe ꝑducit ad dic
tos dolores ꝛ quelibet retentio euacuationũ con
ſuetarũ ꝛc. ut fluxus ſanguinis ꝛc. ꝛ ꝑ uinuꝫ bibi
tum in ieiuno maxime ad illos ducit ꝛ percuſſio
aut caſus. ſ. iũcturas ẽt fortis i hac cã. Et ibi
habuiſtis pulcrã ꝛ longã qõnẽ vtrũ uinũ uel aliꝰ
potus debeat p̃cedere cibũ ubi habuiſtis qõ uinũ
exibitũ grã tãtũ medicine dꝫ p̃cedere cibũ ſed ſi
exibeatur ad debite digerẽdũ ꝛ califican̄ ſtãte ci
bo groſſe ſubſtãtie debet ſimul cũ cibo ꝯmiſceri
Et ibi dicebatur ꝙ tñ in ꝗbuſdam caſibus ẽt irre
gulariter exibeatur ante cibũ uel poſt nõ tamen
fit ſemꝑ nociuꝰiter alia hoc dicebatur ꝑꝑ ꝯſuetu
dinẽ. Et ibi uidiſtis utilẽ deter minatõm de cõ
ſuetudine qũo aliqñ cibaria mala nõ nocẽt ꝛ qũo
tñ ñ debẽt obſeruari ꝛc. ibi recurraẽ Habuiſtis
ꝯñter de patioribus ad has egritudines qõ corpo
ra ſenilia ꝛ habentia egritudines cronicas ꝛ ꝯua
leſcentia cũ nõ debite regũtur ſunt aptiora ad ta
les dolores ꝛ hoc ꝑꝑ debilitatẽ digeſtiue corũ iõ
collegebatur qõ oĩa corpora i ꝗbus ꝑꝑ aliquam
cãm digeſtiua debilitatur ſunt parata ꝛc. Po
ſtea habuiſtis cãs qr̃ dolores iuncturarũ magis
eueniunt q̃ꝫ alij dolores qꝛ. ſ. ſunt mẽbra magis
uacua ꝛ pluris motus ꝛ debilioris ꝯplexionis ꝛc.

Poſtea habuiſtis modos termiationis dictoꝝ
dolorũ cũ nõ uere curãtur qm̃ aliqñ diſlocantur:
aliqñ idurãtur. aliqñ ꝯtorquẽtur aliquãdo naſci
tur ſuꝑ eis caro ꝛc. Et maxĩe in ꝯplexionibꝰ cali
dis hoc ꝯtingit. Poſtea habuiſtis qũo iter do
lores iũcturarũ utplurimũ incipit fieri podagra.

Et qũo dolores iuncturarũ ſunt de ſũma egri
tudinũ q̃ hereditãtur ꝛ ibi habuiſtis bonũ docu
mentũ utrũ podagra poſſit ex hereditate ꝯtrahi
ꝛ uidiſtis ꝙ ſic licet multi alij ꝑiculoſiores morbi
ꝛ prauiores nõ ſint hereditarij ꝛ uidiſtis cãꝫ huiꝰ
uarietatis. Habuiſtis ꝯñter ſinglarẽ can. qũo
curatio doloris iuncturarũ ẽ ſepe cã ad ꝑnitiẽ ibi
uidiſtis qũo hoc debeat ĩtelligi qꝛ in corporibus
debilibus ꝛ i ꝗbus tales dolores ſunt antiq ꝛ i pẽ
dentibꝰa diuerſis mẽbris ꝛ utentibus malo regi
mine ꝛc. In talibꝰ ẽ timor ꝯfortare iuncturas in
aliter diſpoſitis nõ ſic ꝛc. Habuiſtis ꝯſequẽter
qũo uerũ ꝓpter motũ ſanguinis ꝛ humoruꝫ ꝛ au
ptũnus ꝓpter malitiã humoꝝ ꝛ debilitateꝫ dige
ſtiue ꝛ raritateꝫ pororuꝫ acꝗſitã in eſtate prece
denti ſunt aptiora tp̃ra cuẽtus taliuꝫ dolorum.

Habuiſtis ꝯſequenter qũo ſi curentur uel ſuc
curratur dolori iuncturaruꝫ in principio facil̃ fit
eoruꝫ curatio ꝛ ſi ꝯfirmetur ꝛ ꝯſueſcant difficile
multuꝫ curãẽ ꝛ qũo uarices ſi appareãt in habẽ
tibus tales dolores fit ſanatio eoruꝫ ꝑ eas poſtea
etiã reducit euentuꝫ talium dolorum ad certas
cãs ſupra recitãtas. Poſtea habuiſtis quõ ſia
tica eſt in ſumma doloruꝫ iuncturaruꝫ ꝛ manife
ſtat eam ꝑ h̃ qõ ĩcipit a iunctura anche ꝛ deſcẽ
dit retro ad coſſam ꝛ genu ꝛ aliqñ uſqꝫ ad calca
neum ꝛ uidiſtis modum ꝓpter uerum latum. ꝛ
quõ extenuaẽ in eo dolore pes ꝛ coſſa ꝛc. ꝛ quõ
aliqñ ꝑducit ad diſlocatõm coſſe. Et ꝙ dolor
anche ab eo diuerſificatur quoniã eſt dolor fixus
i ancha ꝛ nõ deſcendit niſi ꝑmittetur ad ſiaticaꝫ
ꝛc. Et ibi habuiſtis ꝯſequenter cãs illoruꝫ ſpe
cialiuꝫ doloruꝫ q̃ ſunt ꝓportionales cauſis dictis
. ſ. Habuiſtis ꝯſeq̃nter quõ reliq dolores iun
cturaruꝫ p̃ter ſiaticam ꝛ podagram cum curanẽ
nõ reddunt uellociter ſiatica uero ꝛ podagra ex
q̃libet cã facile redeũt Hũiſtis ꝯñẽ quõ ſiatica
ẽ ꝺ uehemẽtioribꝰ doloribꝰ iũcturaꝝ ꝛ ibi hũiſtis
circa h̃ dubitatõnẽ dictũ ẽ h̃ vificari extenſiue itẽ
ſiue ciragra eſt fortior. Poſtea hũiſtis mõm in
ceptõis podagre qꝛ i pede a diuerſis ꝑtibꝰ icipit ꝛ
qũo aliqñ extendiẽ vſqꝫ ad coſſaꝫ. Poſtea ha
buiſtis qũo dolores podagricoruꝫ raro perducunt
ad ſpaſmuꝫ. Poſtea habuiſtis vltio qũo poda
gra ꝛ collica atrahit mortem ſubitaꝫ ꝓprie apud
plurimam ꝛ copioſum regimen ꝛ ſic finis capitu.

De ſignis dolorum iuncturarum. cap. 6.

Illud quod Iſtud ca. ſignorũ dolorum iunctura
ruꝫ eſt ꝛ eſt ſ̃a ꝑs principalis huiꝰ prĩe
parẽ ſecundi tractatꝰ huiꝰ fen ĩ qua. d.
A. ponit ſigna ad decernendum dolores iunctura
rum vel cauſas dictarum egritudinuꝫ ꝛ diuiditur
p̃ſens ca. pria diuiſiõe in duas ꝑtes quoniã prio ip
ſe preponit vnum p̃ambuluꝫ p̃cognoſcenduꝫ ante
ſpãlem cognitionem cãrum dictoruꝫ doloruꝫ. Se
cundo ipſe ꝓſeqẽ ſpãlr̃ ponendo ſigna cãruꝫ do
loruꝫ materialiuꝫ ſcõa ibi. In materiali ṽo ꝛc.
pria adhuc i duas quoniã prio ip̃e facit qõ dictuꝫ
ẽ. ſ̃o ip̃e ponit ſigna ad cognoſcenduꝫ diſticte cãꝫ
doloris eſſe malã ꝯplexioneꝫ ſimpliceꝫ ſine mã ꝛ
nõ materialeꝫ ſcõa ibi. Et ſimplex ꝗdem ꝛc. de
pria ꝑte dixit. Illud quod oꝫ te cognoſcere de
cãis haꝝ egritudinuꝫ. ſ. doloꝝ iuncturaruꝫ per ſi
gna ĩ primis eſt diſpõ ſimplicitaẽ ꝯplexionis aut
ꝯpoſitionis eiꝰ. ſ. ꝯplexionis cum materia. i. quod
oꝫ primuꝫ cognoſcere de ſignis cãrum doloruꝫ ẽ
nunꝗd dolor habeat cãm q̃ ſit mala complexio
ſimplex aut mala ꝯplexio mixta ꝛ materialis cã
clara eſt qm̃ h̃ ne ſcito nõ poſſumꝰ ꝓcedere via re
cta i cura neqꝫ i iueſtigando cãs qꝛ nõ ꝑ ſigna hu
moribꝰ appropriata niſi ſciamꝰ qñ morbꝰ eſt mate
rialis neqꝫ ẽt in cura recta via poterimꝰ ꝓcedere
quoniaꝫ in mãlibꝰ pria intentõ eſt euacuatio q̃ ali
qñ ꝑficiẽ nõ ꝓcedente digeſtiuo ꝑ flobo. eẽ ꝑ far
macuꝫ vt in fen videbiẽ vbi ſi morbꝰ ſit in mãial̃
in ip̃o pria intẽtio eſt pura alteratio ꝛ nõ euacua
tio igiẽ eleganẽ dixit textꝰ nr̃ vt hẽamꝰ viaꝫ ad ꝓ
ſequenduꝫ in ſignis humoruꝫ vel ventoſitaẽ vl̃ nõ
ꝓſequenduꝫ vt etiam ſtet in medico clara inten
tio curandi in euacuãdo vel nõ euacuando. Illõ
qõ oꝫ primum cognoſcere de ſignis cauſarum do
lorum eſt diſpoſitio ſimplicitatis complexionis id
eſt ſi cauſa doloris ſit mala complexio ſimplex
aut ꝯpoſitõis. i. ſi ſit mixta uel cum materia ꝯiũ
cta qꝛ alr̃ non poſſemꝰ ꝛc. Et ſic clara eſt lr̃a lege

Et simplex quidez In hac particula duo facit prio ponit vnū canonē talē. Q simplex qdē ɔplexio ē parūp ⁊ raro ⁊ addit ponēdo signa ɔplexionis diuerse sine materia dicēs ⁊ fit i ea dolor sine grauedine ⁊ absq3 iflatōe ⁊ nō est alteratio colloris supple a naturali neq3 signū materiei. Rō primi dicti ē clara quoniā raro fit mala ɔplexio simplex in mēbro quoniā vtplurimū ei⁹ cāe sunt cāe primitiue ⁊ ipse plerūq3 mouēt añcedētes ⁊ sic cū materia ɔiūgunt̃ ēt q2 si mala ɔplexio sine materia ē cā doloris cū dolor atrahat reuma tertio tegni cōmento. xvi. fit ɔñr mala ɔplexio mālis ⁊ nō pmanet simplex ⁊ sic saltez vm est qd simplex ɔplexio diuersa dolorē casus ē parp ⁊ raro pmanens simplex nō tñ est negandū qn ēt p notabile tps possit simplex pmanere vt intelligenti p3 ideo ipsius posuit signa distinctiua ⁊ oīa clara sunt primo qdē fuit. In ea dolor sine grauedie qm tm māe ē grauedinē efficere ⁊ secūda primi ⁊ scōo interiorū sepe ⁊ absq3 inflatōe q2 nō fit inflatio nisi a mā ⁊ p idē nō est alteratio coloris. s. a nāli quoniā talis alteratio nō pueniret nisi p pñtiā māe maxime i principijs mēbrorū qd nōnter dico quoniā in pcessu pp dolorē posset tāta fieri in spiritib⁹ dissolutio q vbi color a principio erat viuidus posset fieri palidus ⁊ sic color mutaret̃ s3 i pricipio hoc nō esset bñ ɔtingens. Addit q nō ē aliud signum māei. s. de pōderositate de pigritia ad motū ⁊ reliqs querēdis scōa primi doctrina tertia ca. vij. ⁊ x. ⁊ sic patet littera clara.

In materiali uero In hac pte. d. A. ponit diuersos modos ad cognoscendū dispositōes māles vel diuersa genera signorū ad significañ ⁊ prio facit h general'r nō determinādo se ad signa spālis materie ƀo ipe ponit spālia signa ad significañ. s. spāles materias ƀa ibi ⁊ materiā qdē sanguineā prima adhuc in duas qm prio ipse pōit qdā genera signorū sumpta in cōcomitantib⁹ essenti al'r cās dolorū scōo pōit signa magis accidētalia secūda ibi. Et qnq3 cognoscit̃ in plur̃ hōibus pri i adhuc i duas qm prio ponit vnū cōe cognoscendū scōo psequit̃ ad vias cognitōis secūda ibi. Et via cognitōis dicit igit̃ prio. In materiali vero id qd de ea i priis o3 te cognoscere ē gen⁹ materiei. s. nūgd materia sit sanguinea vel fl'atica ⁊c. dixit notāter genus quoniā pter cognitōnē si materia ē fl'atica in genere hri pt postea cognitio de specie fl'atis nunqd fl'a sit aqueum vel uitreum vel gipseum ⁊ sic si tantum cognoscatur q materia est flegmatica cognoscitur. tamen genus materiei ⁊ hec est prima cognitio q̄ hri o3 quoniā ista nō hita non pt medicus neq3 spāli⁹ discurrere in cognoscendo neq3 i ope aliqd canonice opari dicit igit̃ i materiali qd o3 primum cognoscere genus materiei ⁊c. lege.

Et uia cognitionis Ista ps posset diuidi in tot ptes qd vijs incedere possum⁹ ad cognoscēdu3 quas ponit i lr̃a: ⁊ sūt i suma septē vie. s. ex colore ex tactu ex accidētib⁹ doloris: ex iuuātib⁹ ⁊ nocētibus ex hora doloris: ex dispositiōe icipiēte ad apostema: aut tarditate: aut priuatiōe aposteat: ⁊ ex grauitate ⁊ ista ps posset i. vij. ptes diuidi: ptes patebūt legēdo lr̃a3. Legēdo igit̃ lr̃a3 ɔtinua3 dicit prio. Et via cognitiōis ei⁹. s. cāe talis doloris ē i sumū: pōt aūt ex colore loci: supple tantū sine apostemate ⁊ dolore. s. uehemēti: aut ex color̃ apostemat̃ ei⁹ cū dolore. s. ex colore cōiūcto apostemate cū dolore simul. s. acute: qm aliter signif. cabimus de cā doloris: ex colore tātū sine apostemate ⁊ dolore sicut fit i humore crudo vt dicit text⁹. quoniā stante humore crudo i cā doloris nō alterat̃ color cutis alteratiōe notabili a naturali: neq3 manifestat̃ apostema i mēbro: neq3 fit uehemens dolor: opposito mō est stāte materia colerica mista sanguini: q̄ fit cā doloris: quoniā tūc mutat̃ color notabiliter: ⁊ fit apparētia aposteatis: saltē i aliis a fiatica cū dolore etiā vehemēti: ⁊ hoc est q dicit ō hac pticula dicit scōo. Et ex tactu: supple sumit̃ scōa significatio: p hoc. s. q loc⁹ est frigid⁹ aut calidus i flāmat⁹: aut ƀm ɔsuetudie3: q2 neq3 fit nēbil'r calid⁹ neq3 nōbil'r frigid⁹ respectu ɔsueti: q2 aliter ⁊ aliter ex tali qualitatum pcep iōe supra cā3 dolorē facieñ. iudicam⁹ q2 ex calido tactu cām calidā ⁊c. Dicit tertio q iudicare possim⁹. Alia via s. ex accidentib⁹ doloris an fit cu3 iuflāmatione vehemēti ⁊ pulsatiōe: aut cu3 inflatiōe equali ⁊ tensione aut cu3 tensiōe tātu3: quoniā vt ifra clare videbit̃ si fuerit cu3 iflatione uehemēti ⁊ pulsatiōe significabit̃ supra humore3 colericū cu3 aliquali sanguinis mistiōe. Si āt fuerit inflatio eq̄lis. i. nō min⁹ mordax cu3 tensiōe significabit̃ magis supra materiā sanguineā: si vero cu3 dolore fuerit tensio tatū signu3 erit uel fl'atis vel vētositatis: ⁊ hoc q dixit. Dixit quarto ponendo aliud gen⁹ signoru3 sumptu3 ex iuuātib⁹ ⁊ nocentib⁹: ⁊ duo facit. prio facit hoc. scōo remouet errore3 qndā q aliqn contigit: q nisi remoueret̃ signū tale ex iuuantib⁹ sumptu3 nō ess3 uerū: scōa ibi. Si nō erant: dicit igit̃ ɔtinuando in signis q cognoscit̃ cā. s. doloris pter alias significat̃. aut ex eis qb⁹ iuuant̃: aut cū qb⁹ sedat̃ dolor: nā si dolor iuuatur a calidis signū ē q mā ē frigida: ⁊ si a frigidis q materia ē calida: ⁊ h ē potētissimu3 signo3 nisi error iteruēiat: quoniā cū dolor fit sensatio rei ɔrie dispositiōi. s. naturali mēbri sentient̃: ⁊ p ɔriu3 supueniens illi cāe ɔrie dicta cōplexio diuersa remoueat̃: ut de natura ɔrio3 est efficere mēbru3 igit̃ ad naturale3 dispositione3 deducit̃ ɔtinuo remissa illa ɔclusiōe ɔria. Ideo p ɔriū dolor minuit̃ vt p3: regula igit̃ ē vā nisi p accidens falsificet̃. Jō ad remouendu3 errore3 q ɔtingere posset dixit scōo. Si vō errat extimatio. i. si nō ɔtigat error in extimatione supple q aliqn ɔtingit quonia3 stante iterdum mā frigida cum applicātur certa frigida fit inde iuuamentum ⁊ tunc extimat̃ q ɔplexio ē. calida q2 p ɔriū o3 fieri iuuamentum pp causam dictam supius ⁊ tñ non sic est quonia3 cā est frigida vt suppositū ē item addit tunc. n. extiat. s. medic⁹ ppfea q frigida sit ei ɔueniētia qd mā sit calida ⁊ ñ supple sic ē

quomodo autem hoc contingere possit manife
stum est per viam stupefactionis ⁊ prohibitionis
sensationis membri a causa frigida uel locali
ter supposita uel interius sumpta quoniam ista
frigida iuuabunt remittẽdo dolorẽ quãtũcũq; cã
dolorẽ efficiẽs sit frigida vt patet ↄtingit ẽt quia
stante causa calida ꝑ applicationem frigidorum
fiet i dolore additio quoniam per ipsa frigida fiet
inspisatio cutis ⁊ materie vnde fiet prohibitio exi
tus vaporũ etiã fiet incentratio materie calide in
profundũ membri ⁊ sic fiet additio in dolore ⁊ tũc
extimabit̃ ꝙ cã sit frigida ⁊ nõ sic erit ⁊ sic erit ex
timatio fl'a. Jõ ꝑ hoc dixit textus. Et nõ accidit
extimationi ei⁹.s.medici vt erret nisi ꝑꝑ additio
nem doloris apud infrigidationem inspisantẽ ista
est causa additionis doloris vt dixi existimans ꝙ
materia inspisata sit frigida q2 frigida nocent ⁊ ta
men supple est calida vt supponitur ⁊ sequit̃ ad
ditio in dolorem per aliũ modũ vt dictum est ꝙ ꝑ
additionem malitie complexiõis ↄtingit ẽt ꝙ stã
te materia faciẽte dolorẽ calida ꝙ per applicatio
nem calidorũ fit iuuamentum per resolutõnẽ ma
terie ex ↄñti per minorationẽ eius rarefacta cuti
⁊ aliqualr̃ subtiliata materia vnde ipsa minorata
⁊ ex ↄsequenti extensione minorata minuitur do
lor ⁊ tamen materia est calida ⁊ existimatur frigi
da ⁊ ideo addit textus Aut errat ꝑ sedationez do
loris apud resolutionem.s.materie. Et existimat
ꝙ materia sit frigida q2.s.per calida sequit̃ iuua
mentum. Et est calida que resoluitur .s. faciens
dolorez. Et que resoluit ⁊ sedatur dolor eius ⁊ he
omnes remissiones doloris fiunt a simili ⁊ nõ a ↄ̃
rio sed per accidens ⁊ ideo i hoc posset esse error
ideo addit textus ymo oportet.i.ꝑꝑ has ↄtingẽtes
falsitates supple non oportet vt ↄcludas materiã
calidam q2 iuuatur a frigido vel frigidã q2 iuua
tur a calido quoniam in hoc sepe est error opor
tet igitur vt ↄsideres omnia illa que sunt dicta su
perius in generali de colore apparẽte de tactu de
accidentibus doloris ⁊c. de quibus etiã infra spe
cialiter fiet sermo. Jdeo eleganter dixit.d.A.scđo
cap. quarte primi. Et caue tibi ne te decipiat im
pressio que erit accidentalis ⁊ sic ẽ ista lr̃a clara.

Addit quinto ꝙ etiã cognosci potest aut ex ho
ra doloris q2 si dolor magis infestat hora mane ẽ
signum sanguinis quoniam illa hora est hora mo
tus sanguinis si in meridie colore ⁊c. Addit ex ad
ditione eius. s. an est supple maior in vacuitate
aut repletione quoniã si tẽpore vacuitatis magis
molestet est signum humoris calidioris si vero tẽ
pore repletionis magis signum humoris frigidi.

Addit de sexta parte supple ꝙ cognosci etiã po
test causa doloris per aliã viã.s. Et ex dispositiõe
incipiente ad apostema.i.ꝙ non incipit dispositõ
dolorosa etiam incipit mẽbrum apostemari ⁊ tar
ditate in eo.i.⁊ tarditate apparitionis apostema
tur i eo dolore q2.s.ꝑ tempus stat dolor antequã
appareat apostema pur tandem apparet aut pri
uatione apostemat̃ oĩo.i.q2 stante dolore ⁊ eo cõ
tinuato nunquã apparet apostema. Nã ex his
varietatib⁹ ↄtingit significare supra diuersas ma
terias qm̃ si cũ apparet dolor ẽt manifestat̃ tunc
vel subito apostema ẽ signũ ꝙ materia ẽ subtilis
mala calida q2 ꝑ eius caliditatẽ ⁊ mobilitatẽ mo
uetur sursum ẽt ꝑꝑ eius prauitatẽ a natura extra
pellitur vñ apostema manifestatur. Si uero cõti
nuato dolore nõ apparet apostema oĩo ẽ signum
materie maxime crude ⁊ grosse cuius ẽ stare i ꝓ
fundo iuncture neq; faciliter extra posse transmit
ti. Si vero medio modo eueniat.s. ꝙ principiãte
dolore nõ statim appet apostema ⁊ ↄtinuato do
lore ꝑ tp̃s tunc apper signũ ẽ materie mixte q2 ne
q; simplr̃ subtil' ⁊ calide neq; simplr̃ grosse ⁊ cru
de patet q2 ꝑ dispositõez mediã in accidẽtibus oz
argui dispositio media in cã hoc tñ totũ intellige
in alijs ꝓcipue iuncturis a sia in qua vt plurimum
nõ fit apostema vt supra dictum est ⁊ hanc sentẽ
tiam totam intellexit textus cum dixit. Ex dispo
sitione incipiente ad apostema.s. contingit supra
certam materiam significare ⁊ tarditate scilicet
in eo dolore de apparit̃ apostemat̃ etiam supple
contingit significare. aut priuatõne apostematis
omnino idest quia nullo modo appareat aposte
ma in dolore etiam supple contingit significare
⁊ declarat addens qr̃ significat humores malos
subtiles calidos. s. primus modus apparitionis
apostemat̃ cum dolore ⁊ supple ex opposito scili
cet quod omnino non appareat apostema signifi
cat grossos ⁊ crudos. Aut compositos ⁊ sunt inter
humores calidos ⁊ humorem crudum purum sci
licet si medio modo appareat signum est mate
rie medie inter humores simpliciter calidos ⁊
simpliciter crudos: ⁊ sic est compositus per parti
cipationem calidorum ⁊ crudorũ : ⁊ sic est clara
littera: lege eã. Addit de ultima ꝑticula. Et ex
dispositiõe grauitatis: supple possum⁹ significare
quoniã si dolor fuerit sine grauitate: ⁊ fuerit ma
terialis erit signũ ventositatis vl' humorũ subtiliũ
dico notant̃ si fuerit materialis: quoniã i dolore a
mala cõplexione sine materia nõ est grauitas: s;
de illo i ꝓposito nõ est sermo p̃ns vt supra dictum
est: ⁊ si fuerit grauitas significat hũores grossos:
vt fl'a uel melancolia: licet raro imo rarissime ut
volũt doc. fiant tales dolores a melancolia ex di
spositione igitur grauitatis possum⁹ significare su
pra materiã in genere.d.A.tñ remouet dubitati
onẽ que posset apud intelligentẽ oriri. Diceret ali
qs: est ne semꝑ verũ ꝙ stante dolore cũ grauitate
debeamus cõcludere suꝑ materiã grossam. Re
spõdet.d.A.ꝙ nõ: quoniã stante materia subtili
multa ꝓpter multitudinẽ cũ dolore cõiunget̃ gra
uitas ⁊ est plus.i.plurimũ euenit hoc: quoniaz in
materijs subtilib⁹ possibile est: imo plurimũ con
tingẽs est: vt agregetur plurimũ de illis in vno lo
co vna vice: ⁊ sic ꝑꝑ multitudinẽ fiet in membro
grauitas l; humor nõ sit grossus. ar. igit̃ sumptuz
a grauitate nõ ẽ ꝑ se euidẽs: s; ex eo alijs cõiũcto
poterit fieri ar. Et hoc intellexit.d.A. cuz primo
dixerat ꝙ ex grauitate sumit̃ significatio supple
visilis de hũore grosso si qrat̃ ẽ ne hoc semꝑ ver

respondet q̄ non: imo sepe τ plurimuꝫ in subtilibꝰ
propter multitudinē in una uice aggregationis in
loco stabit grauitas: iō dixit: grauitas. s. cū dolore
in materijs subtilibus de quibus possibile est ut
agregetur plurimū uice una ē plus. i. est plurimū
ↄtingens uel alr̄ legatur in plus. i. subito ut intel
ligat q̄ grauitas eueniēs plus. i. subito significat
materias subtiles τ grauitas tarde apparēs signi
ficat grossas τ rō prime partis adducitur in textu
cum dixit quoniaꝫ in materijs subtilibus τc. uice
una τc. lege lr̄am ut placet.

Et quandoqꝫ cognoscitur

In hac secunda parte huius part̄ ipse ponit signa
quedam magis accidentalia ad significandum su
pra dictas materias sompta ex genere reꝝ preter
naturam puta ex accidentibus τ genere reruꝫ na
turalium τ nō naturalium partes patent dixit no
tanter in pluribus horis. i. multotiens cognoscit̄
τ non semper recte cognoscit̄ uerbigratia quantū
cūqꝫ urina sit tincta in dolore siatico non propte
rea debemus arguere materiam collericam uel
sanguieam esse in causa quoniam propter dolorē
a uentositate vel alia materia contingentem sup
inflatis spiritibus τ humoribus portio collerica
de ea que est in venis trāsmittetur ad vias vrine
τ tingetur inde vrina τ tamen materia coniuncta
morbi erit ventositas. Idem dico de fecibus τ pro
pter hoc dixit multotiens vel in plur̄ horis τ istā
sententiam expressam posuit idem. d. A. secunda
primi suma de vrinis τ. xvi. tertij tractatu tertio
de signis destructionis collerice ī fine ca. dixit igi
tur. Et quandoqꝫ cognoscitur in plur̄ horis. i. mul
totiens id quod vincit super ipsam. i. cognoscitur
causa faciens egritudinem ex vrinis τ ex egestio
ne an vincens super eam sit res collerica aut mu
cosa. s. propter egestionē apparere collericam vel
mucosam vel supra alterius modi iudicatur τc.
Et q̄nqꝫ cognoscitur ex etate q̄ā in etate senectu
tis materia vincens vel morbū faciens verisimili
ter est frigida oppo. in etate iuuētut̄ contingit tn̄
oppositum vt patet per alias ↄtingentias. Et con
suetudine supple quandoqꝫ cognoscitur quoniaꝫ
si consueuit affligi a causa calida cuꝫ eodē suppo
sito regimine verisimile est etiam quod cā sit cali
da vel si parentes sui solebat ex tali cā molestari
probabile est iste a simili cā molestetur staret tn̄
oppositū vt patet consideranti. Et ex regimine pre
cedente in comestis τ bibitis qꝛ qui consueuit us
qꝫ ad crapulam comedere est signuꝫ materie fl̄a
tice per indigestionem vel propter comestioneꝫ pi
scium olerū lactis τ casei fructuū τ huiusmodi op
posito modo de dilicate viuentibus τ ociose cum
ouis sorbilibus carnibus electis cum spēbus pre
paratis uinis potentibus τc. prout solet euenire
prelatis τ viris ↄsularibꝰ pbabile ē qδ causa ē ca
lida addit. Ex exercitio τ quiete τ contrarijs ho
rū que supple dicta sunt quoniaꝫ quies infrigidat
τ motus calefacit probabiliter possumus argue
τc. Addit. Et cōitate complexionis reliqui corpo
ris verbi gratia si totius habitudo sit calida debe
mus arguere supra calidā τ si frigida frigidā ideꝫ
intelligatur de tempore anni de regiōe de arte τ
reliquis significationibus de quibus expressam τ
claram notitiam dedit idem. d. A. secunda primi
doc. tertia de signis dominij cuiuscūqꝫ humoris τ
Auerois quarto collꝫ cal̄is a nono usqꝫ ad. xiij.

Hec oīa tamen signa singulariter sumpta sunt
accidentalia τ nō essentialia ut patet si tamē col
lectiue sumantur τ simul ex his omnibus. s. idem
significabitur erit euidens multū significatio uer
bi gratia si totius habitudo sit collerica τ etas iu
uentutis τ tempus estiuum τ regio orientalis τ
dieta in cibo τ fuerit calida τ sicca τ exercitiū ca
lidum ut ars ferraria uel uitrearia τ consuetudo
parentum fuerit ad hos morbos calidos τ siccos
etiam ipse sic consueuerit τ urine τ egestiōes fue
rint collerice τc. Et his omnibus probabiliter sa
tis arguere possumus supra causam doloris esse
calidam ut patet lege lr̄am continuam.

Et materiaꝫ quidem

In hac secunda
parte principali huius part̄ ipse postquā posuit si
gna generalia ad significan̄ causas dolorum. In
ista parte ipse ponit signa specialia uniuscuiusqꝫ
cause τ duo facit quoniam primo ponit signa cau
sarum simplicium: secundo materierum mista
rum. secunda ibi: materias autem permistas τc.
Pria adhuc in tres diuidit̄: quoniā primo ponit si
gna materierū humoraliū nō adustarū. scōo adu
starū. tertio materie vētose. scōa ibi. Materiam
vero murie. tertia ibi. materiā uero uētosaꝫ. Pri
ma adhuc in q̄ttuor: quoniā prio ipse ponit signa
cause sanguinee. scōo colle. tertio fl̄atice. quarto
melācolice. scōa ibi. Et materiā colericam signifi
cant. tertia ibi. Et materiā fl̄aticā. quarta ibi. Et
materiā melancolicā. pria adhuc in duas: quoniā
prio ipse ponit signa cōia cāe sanguinee dolorū ar
ticulorū. scōo spēalit̄ cāe sanguinee ī siatica. scōa
ibi. Et est in siatica. prio ponit signū sumptū ex co
lere. scōo ex alijs de modis doloris τc. Dicit igit̄
prio. Et materiā quidē sanguineā significat ru
bedo loci nō est vehemētis pfunditatis: aut nō ē
aut nō apparet adhuc. Pro itellectu huiꝰ textꝰ
satis difficilis qui fecit me ad uarios sensus discur
rere: attende q̄ textus debet sic itelligi q̄ materia
sanguinea debet manifestari p colorē rubeū nisi
ipsa sit in loco multū pfundo: ut etiā dixit. G. prio
anffo. cōmēto scōo. Color corporis abundātiā hu
morū ostendit nisi in pfundo accubuerint: τ si est
in loco multum pfundo: aut nō est color rubeus
in cuti actualiter: neqꝫ futurus erit stāte materia
profunda: aut si aliquando apparebit: qꝛ forte ma
teria exteriꝰ expandetur: saltē adhuc nō apparet
stante ipsa profunda. Et sic lege litterā clarā hoc
modo. s. Et materiā sanguineā significat rubedo
i. debet significari materia sanguinea per rubedi
nem loci: si non est uehementis profunditatis. s.
quoniam stante ipsa profunda: aut non est. s. co
lor rubeus in loco: neqꝫ erit: aut si forte erit: quia

expandetur materia exterius non apparet adhuc
Addit consequenter prosequendo in signis sangui
nee. Et significant ipsam .s. materiam sanguineã
tensio uehemẽs quia materia sanguinea pro ma
xima parte in uenis contenta ⁊ quantitate et ca
liditate secum coniuncta extendente multum ex
tendit ⁊ sic fit extensio vehemens ⁊ repulsio .i.
cum ꝑ tactũ comprimitur locus ⁊ locus cedat cõ
primẽti tñ non actuali vlteriori facta compressio
ne digitus sursum impellitur ⁊ hoc propter ebulli
tionem ⁊ eleuationẽ materie sequitur ⁊ pulsatio
ꝑꝑ eandez fit cãm addit ⁊ grauitas supple ꝯcõmi
tatur ⁊ regimẽ preteritũ .s. ꝙ precessit regimẽ san
guinis multiplicatiuũ i comestis ⁊ bibitis ⁊ ocio
⁊ cũ iocunditate ⁊c. Addit ⁊ ꝙ sequitur de dispo
sitionibus corporis sanguinei. Si est signum talis
Et addit qđ supple talis dispositõ corporis sangui
nei est quod fortasse est corpus grossuz carnosuz
⁊ pingue q̃ i corpore sanguineo restauratiua est
fortis supra dissolutiuaz ipso debite recto ⁊ sic cor
pus ingrossatur ⁊ fit carnossum ⁊ pingue non pin
guedi.ie vera ſm cõmuniter intelligentes sed pin
guedine misculosa dixit tñ textus fortasse q̃ possi
bile foret ꝑꝑ exercitiũ vel aliud genus euacuatio
nis ꝙ corpus sanguineũ ꝑ naturã non erit talis di
spositionis iccirco dixit ipo debite recto ⁊c. stante
igitur tali dispositiõe corporis sanguinei simul cũ
alijs dictis supra ⁊ alijs dispositõibus corporis san
guinei sumptis ex colore rubeo faciei ⁊ repletiõe
vassorum ⁊ fortitudine pulsus ⁊ si ꝯiungatur que
dam mẽbrorũz lassitudo cũ caliditate actuali in
toto ⁊ cum sompno profundo ⁊ sompnietate rerũ
rubearũ ut refferet Auerois de mente. S de illo
qui sompniabat se balneare i dolio pleno sangui
ne tunc stantibus his accidentibꝰ satis sufficient̃
concludere possumus supra materiã sanguineaz
⁊ sic est clara littera lege eaz. Et est in siatica.
Nunc specialiter ponit signa siatice sanguinee po
nens duo precipua signa dicit igitur. Et est in siati
ca sanguinea dolor extẽsus longꝰ similis longitu
dinis quẽ flobo. statim sedat ⁊ hoc est secundum
signũ. Attẽde ꝙ signãter posuit specialia signa
siatice sanguinee postquã posuerat signa ĩ genera
li doloris iuncturarũ a cã sanguinea quoniaz que
dã signa ex supra dictis non manifestantur i siati
ca sanguiea .s. rubedo loci ⁊ repulsio ꝑꝑ materiã
esse in profundo situatam. Et hec signa cõiter ac
cipiuntur ad probandũ materiã sanguineã ut igi
tur clara haberetur notitia de siatica sanguinea
⁊ distincta postquã signa alia ad siaticam conse
quũtur fuit conueniens specialia in ea ponere si
gna. Primũ signũ fuit ꝙ dolor est extensus longꝰ
.s. extensus ꝑ cossam ⁊ tibiam similis longitudinis
⁊ in hoc differt a siatica a causa siatica pendente
quoniã dolor ⁊ si sit forte longus extensus ꝑ tibiã
tamen non est similis longitudinis q̃ .s. maior mlt
to est versus siã ⁊ cossam q̃z versus genu ⁊ pedes
quoniam est in illis locis per compassionem tãtũ
vt declaratum est supra. In sanguinea autẽ quo
niam materia est venas replens ⁊ extẽdens per
cossam extensas ⁊ tibiam inde fit dolor similis lon
gitudinis .i. fit dolor in longitudine ⁊ extensione si
milis .s. extensiuus ⁊ pulsatiuus versus siam i cos
sa vel tibia. Secundum signum fuit quod flobo
thomia statim sedat dolorem patet quoniaz per
eam imediate euacuatur causa faciens dolorez.
In dolore autem ab alijs causis pendente for
te flobothomia auget dolorem ut in ventosa uel
etiam in alijs per hoc ꝙ humores fluere facit ut
infra uidebitur ⁊ si aliquando iuuet q̃ forte pro
hibet fluxum materie ad locum tamen non sedat
i. dolorem non remouet nisi sit materia dolorem
efficiens sanguinea ⁊ sic est clara littera lege eã.

Et materiam collericam

In hac secunda part̃ huius partis ipse ponit si
gna materie collerice doloris ipsaruz iuncturarũ
⁊ diuidi posset pars in tot ꝑtes ꝙ signa ponit par
tes patebunt legendo litteram continuaz dicit igi
tur. Et materiam collericam significat calidi
tas uehemens que ledit tactum cũ paruitate quã
titate in egritudine ⁊ paruitate grauedis ⁊ tensio
nis ⁊ paruitate rubedinis ⁊ declaratione doloris
ad id quod apparet de cute ⁊ tranquilitate eius
ex frigore supple declaratur ⁊ quod p̃terijt ex re
gimine supple multiplicatiuo colore ⁊ significa
tiones supple relique quas diximus .s. ex colore
loci ut quia sit color citrinus ⁊ ex etate ut quia
etatis iuuentutis ⁊ complexione ⁊ consuetudine
⁊c. Ex istis quidem omnibus sufficiẽter argue
re possumus supra materiam collericam esse cau
sam doloris ratio prime partis est manifesta .s.
quod sit in tali dolore caliditas uehemens que le
dit tactum quoniam collera existens calida ⁊ sic
cã est acuta ad imprimendum ⁊ ad tactum eius
calor imprimit sicut calor febriẽt̃ addit cum par
uitate quantitat̃ in egritudine .i. ꝙ ille calor ĩ mẽ
bro non ita extenditur neq̃z tantam quantitatez
membri occupat sicut calor sanguini ex eo quod
talis materia sanguinea nisi sit multe quantitatis
non efficit notabilem dolorem colierica uero etiã
modice quantitatis existens notabilem efficit do
lorem ideo propter paucitatem materie eius suf
ficientem efficiens dolorem non tantum de mem
bro occupat uel aliter cum paruitate quantitat̃
in egritudine ut littere continuetur cum precedẽ
ti hoc modo .s. quod caliditas que ledit tactuz in
colerica est cum paruitate quantitatis .s. in detra
ctione egritudinis .i. quod ille calor qui ledit tac
tum in tangentem impressus paruo tempore du
rat respectu caloris sanguini ⁊ si sit acutior quia
illi uapores sunt subtiliores primus tamen sensus
magis mihi placet ut illa pars sit per se legenda
addit etiam cuz paruitate grauedinis ⁊ tensionis
⁊ paruitate rubedinis sed supple cum colore ad
citrinum declinante totum clarum est. Addit
etiam quod declinat dolor ad id quod apparet
de cute hoc est ad cutim ratio clara est quo
niam materia collerica subtilis existens ⁊ mobi
lis non remanet profundata in iunctura: sed sur

sum ad cutim mouetur τc. Addit ꝙ ex frigore trā
quilatur .s. infirm⁹ hoc est ex regimine in frigidi
tate: maxime local'r apposito maxie iuuatur quo
niaʒ mā colerica subtilis τ passibilis exñs facileʒ
recipit ipressionē a ꝯtrio τ maxie quoniā materia
est circa cutim expansa medicamē frigidū extrin
secus applicatū quodāmodo imediate applicatur
ꝯtrio τc. totū reliquū claruʒ ē vsqʒ ad illam partē
τ dispositio corporis collerici supple etiā declarat
materiā collericā .s. si sit macer citrinus laterū ue
narū iracundus τc. totū clarū ē lege litteram.

Et materiaʒ flematicaʒ Iaʒ ꝯtrio

in hac pte ipse ponit signa doloris fl'atice materie
τ ꝯtinuando in signis dixit. Et materiā fl'aticā si
gnificāt supple accidētia que sequuᷣ .s. ꝙ nō alte
raᷣ color .s. loci dolentis alteratōe .s. sensibili a co
lore naturali aut alteraᷣ ad plūbeitatē .s. si pur al
teraᷣ rō clara ē q2 fl'a non colorificat cutiʒ colo
re speciali q2 non rubeo quoniā aque attinet τc.
τ si pur color alteraᷣ hoc ē p accidēs offuscando
claritatē sanguinis τ spirituuʒ vnde cutis viuida
reddiᷣ τ pp hoc si alteraᷣ color cutis a materia
fl'atica est ad aliquāl'r fuscum vel pūbleum decli
nans. Addit ꝙ aut est illis parū inflamationis .i.
cam tali dolore si est inflammatio ē modica q2 nō
rōne proprie materie sed rōne alicui⁹ modice ꝙti
tatis sanguinis τ spirituum ad locum fluentiū pp
remissum dolorē τ addit ꝙ est adherentia doloris
i. ꝯtinuitas ad differentiam ventositatis i qua co
lor ēt nō notabiliter mutatur sed dolor nō est ad
herens .i. ꝯtinuus. Sed ne forte diceret aliquis ēt
ꝯtinuitas doloris est in sanguineo vel collerico τ
sic non erit distinctio vtruʒ sit ex fl'ate vel sangui
ne uel collera ad hoc discutiendum dixit ꝙ cum
adherentia doloris .i. continuitate eius est priua
tio signorum sanguinis τ collere τ propter istā pri
uationeʒ aliorū signoruʒ sanguis. τ si sit dolor ad
herens tū concluditur qd non est a sanguine uel
collera pendens addit ponendo aliud signum di
cens. Et ꝙ sit fortis incessio doloris in latum .i. ꝙ
talis dolor multū dillatatur per membrum ratio
clara est quoniaʒ talis materia frigida exñs τ nō
calida non sursum in cupuʒ eleuatur sed per mē
brum spargitur. addit τ ꝙ corpus nō est carnosuʒ
ymo adipe plenum quoniā in tali i quo fl'a dñaᷣ
uirtus sanguifica est debilitata etiam restaurati
ua τ a frigidis uapor sanguificus in pinguedineʒ
coangulatur: Addit pro complimento signorum.
Et significationes notte huius complexionis .i. q̄
complexionem fl'aticam consequenter que prete
rite sunt .i. que prius dicte sunt .s. scda primi de si
gnis complexionū uel dominij fl'atis supple i hoc
dolore coniungūtur saltem ut i pluribus ut tardi
tas in motu pusilanimitas paruitas pulsus in ege
stione τ urinis albedo τc. Et sic ē tota littera cla
ra lege eam continuam.

Et materiaʒ melancolicaʒ

In hac quarta pticula ipse ponit signa materie
melācolice facieᷣ doloᷣ huiusmodi: lʒ rō accidat
possʒ ēt ista ps i tot diuidi: qd spēialia signa ponit
ptes patebūt: legēdo igiᷣ lr̄am ꝯtinuā ipe prio di
cit. Et materiā melācolicā significant supple q̄
sequūtur .i. doloris occultatio: τ paruitas tēsionis
i. qd dolor ad tactū nō manifestaᷣ q2 modico exte
rius aliqualiter ꝯprimēte non augeᷣ dolor: rō est
quoniā materia melācolica grauis exñs iacet i p
fundo iūcture: τ iō p ꝯpressionē leuiter factā i mē
bro extrīsico: nō ppterea dolor itēdiᷣ: ita qd ad ta
ctū nō pcipitur ubi sit dolor: sʒ ifirmus tātū dolorē
ex se sentit: iō est doloris occultatio etiā ē puitas
tensiōis: quoniā nō fit tensio nisi p subintroitū ma
terie i mēbra: τ qm̄ materia melācolica sua grosi
tie difficulter i mēbra penetrat τ sm̄ modicā eius
ptē: iō fit pua tēsio: tū aliqualis fit: alias nō essēt
ibi uer⁹ dolor pʒ ex hijs q̄ supra dicta sunt uersus
finē capl'i pcedēᷣ. Addit etiā paucitas iuuamēti
cū curatiōe τ attenuatio loci: supple sunt signa:
rō primi est: quoniā materia melācolica difficulē
digeriᷣ τ difficulter resoluiᷣ: τ general'r difficillē
recipit a medicinis ipressionē: iō ex medicinis seq
tur paucitas iuuamēti: cū curatione rōne scdi est
quoniā pp māʒ melācolicā membrꝝ ifrigidaᷣ: etiā
a grositie materie fit oppillatio uiarū nutrimenti
vñ pp priuationeʒ nutrimenti membrū attinuaᷣ.
Et pp hāc cāʒ est istud cōe in oī dolore iūcturarū
ut supra uisuʒ est .d. A. tū i melācolica maxie ma
nifestat: quoniā in tali maxie fit oppositio τ ifrigi
datio vñ τc. Addit: τ nō est i eo molities neqʒ cla
ritas coloris: τ qñqʒ tendit ad tenebrositatē: τ per
hec signa distiguitur a fl'atica cū qua magis ꝯue
nit q̄ cū alijs .s. in pmittente doloris: i pmittēte iu
ramenti a medicinis τc. In hijs tū distinguitur:
quoniā i fl'atica est molities: q̄ nō est i melācolica
pp humorē fl'aticū esse moleʒ fluxibilem: τ nō sic
melācolia: τ p idē ul' simile in fl'atica est claritas
coloris: quoniā fl'a aque pportoatur potissimū fl'a
ꝙ plerūqʒ fluit ad iuncturas qd est subtile aqueū
lʒ postea in pcessu interduʒ induretur τ gipsetur.
in melācolia aut color cutis mutatur ad tenebro
sitateʒ tendit: quoniā ipsa ad fuscbuʒ declinat ra
ro tū cōtingit: ꝙ in melancolia color cutis muteᷣ
ppterea q2 talis materia pp eius grauitateʒ rema
net in pfundo iūcture: τ sic nō alteraᷣ color cutis
ab ea: sʒ si pur cōtingit: ut ipsi⁹ aliqua pars sursuʒ
a natura mutatur: ut quādoqʒ fit: tūc color cutis
tendit ad tenebrositatē: τ ppterea dixit quādoqʒ:
q2 raro hoc euenit: τ notate ꝙ dixit tenebrositatē
τ nō dixit ad pūbleitateʒ sicut erat fl'atica: q2 ille
est color magis clarius: τ iste est magis obscur⁹
sicut τ materia. Et addit: τ significant ipsaʒ com
plexio uiri .s. τ mu'ieris: q2 .s. in eo signa stant do
minij melācolice .s. timor tristitia solitudo macies
τc. Et dispositio splenis eius τ apetitus supfluus
s. fames nimia: ratio clara est: quoniā habundan
te materia mel'ica in toto m'tū de ea mittitur ad
splenem tanquaʒ ad eius ppriū receptaculū: τ sic

pp eius multitudinē i splene ingrossatur aut apo
stemat splen ꝛ pp istā cām ꝯsequenter fit magn⁹
apetitus qm̄ multa melancolica materia ꝓfluit a
splene ad os stomaci p canallem manifestum ibi
dez terminatū ꝛ sic fit inde tediosa sensatio pp cō
fricationē partiū stomaci facta corugatione dicta
rum partiū ex acetositate melācolice ꝛ sic ꝯñter
fit apetitus ad cibū ꝛ p cibum hec sensatio tristis
remoueatur. Notate tñ ꝙ licet cuz determinata
quantitē malancolice ꝓpulse ad os stomaci inten
dat apetitus qui est fames ꝛ sic cōiter in quarta
nis dominātē melīa fames fit valida nō tamē ad
q̄zcūqz mensuram melancolie trāmisse ad os sto
maci intenditur apetitus ymo aliqñ p multitudi
nem eius minuit apetitus ꝛ aliqñ destruit ut col
ligitur .xiij. tertij ca. proprio raro tñ ad dictam su
perhabundantiā fuit ꝙ perdat ymo utplurimum
augetur ꝛ hoc intēdit textus ꝙ dispositio splenis
i. grossities ꝛ apetitus supflu⁹ sunt signa dominan
tis melancolie. Addit ꝛ est lr̄a clara ꝛ regimē ipsi
us preteritū. s. quod fuit melancolicū de studio co
mestione leguminū timore ꝛc. ꝛ relique significa
tiones quas inuimus in cognitione complexionis
melācolice. s. scd̄a primi: oīa talia cū precedētib⁹
si simul coniungant erit semicertitudo ꝙ dolor ta
lis pendeat a mā melancolica lege totā istā ptez.

Materiam uero Postquaz supra in
precedentibus par
ticulis ipse posuit signa materierū humoraliū nō
adustaruz iā in hac pte ipse ponit signa materieꝝ
adustaruz. Et no. ꝓ intellectu ptis ꝙ lz omnis
humoralis materia aduri possit vt pria primi doc.
de humoribus ꝛ prima quarti ca. de quartana tñ
ipse precipue ipse ponit hic signa materierū q̄ ab
intrinsico aduri ēt nōacquisita i eis putredine pos
sunt ꝛ que plurimū adurunt sicut sunt sanguis ꝛ
collera ꝛ precipue ponit signa collere aduste qm̄
collera ēt facilius aduri ꝛ inflāmari potest q̄z san
guis ēt qm̄ talis materia adusta est que frequen
tius facit dolorez iuncturarū q̄z alia adusta. Et
posset diuidi pars in tot partes ꝙ signa ponit parē
patebunt dicit igitur primo. Materiaz vō mu
rie. i. collere aduste significat caliditas vehemēs
cū re q̄ ē q̄si prurit⁹ nō dixit ꝙ caliditas vehemēs
sit signū talis collere aduste qm̄ caliditas vehemēs
ēt ꝯiungit in collera non adusta ut supra in loco
ꝓprio ꝛ sic p hoc nō distingueret ab ea ideo addit
cū re que est quasi pruritus nam si istud accidens
cū uehementi caliditate coniungat erit signuz ta
lis materie aduste ꝓ quo aduerte vt ibidē. d. A.
dixit septima quarti tractatu tertio. Distingui
tur pruritus a scabie in duobus precipue primo. s.
qm̄ mā prurit⁹ est mā grossior q̄z mā scabiei ideo
intra cutē magis ꝯtinet ꝛ proinde sequit alia dif
ferentia ꝙ materia pruritus ꝯtinet itra duas cu
tes materia vō scabiei scalpit mēbrum mā igitur
faciens vm̄ pruritum ē satis grossa vt fl̄a salsum
vel collera sanguini mixta intra cutē ꝛ cutē inclu
sa ibidem titilationē faciens vnde fit pruritus pp
eam mām sua grossitie exterius penetrare nō po
tentē quoniā igit mā collerica adusta aliquanto
grossior est q̄z non adusta tñ subtilior ē q̄z fl̄a sal
sum vel q̄z collera sanguini mixta. Inde fit qō nō
in totum sub cute claudit sicut fl̄a salsum ꝛ sic ve
rum pruritum non efficit non ēt in totum sub for
ma vaporis insensibilr̄ educit sicut mā collerica
nō adusta ymo ipsius aliqua pars retinetur ideo
fit res que est quasi pruritus vt dicebat textus.
Per vehementē ergo caliditatē distinguitur ab
alijs mēbris adustis ꝛ flegmate salso que nō sunt
materie calide: ꝛ p rem que est quasi prurit⁹ ꝛ nō
uerus prurit⁹ distinguitur a sanguine colerico: ꝛ
p hoc ꝙ est quasi prurit⁹ cū uehemēti caliditate
distinguit a colera nō adusta in qua est uehemēs
caliditas: sed nō est res que sit quasi prurit⁹. ꝛ sic
est ista pars clara. Addit supple sumitur etiam si
gnificatio de materia colerica adusta: cum nocu
mēto. i. ex nocumēto uehemēti ab eo in quo ē ca
lefactio: ꝛ iuuamēto uehemēti in quo est frigida
tio ꝛ stipticitas quedā totū clarū est ꝓpter illā pr̄e
ꝛ stipticitas quedā quoniaz illa materia est uehe
mēter calida: ꝛ sic iuuatur a frigido ꝛ nocet a ca
lido. Sed de stipticitate posset quis legitime du
bitare: quoniā ex quo talis materia ē colera adu
sta sicca: debet igitur iuuari a frigidis in quib⁹ est
humiditas ꝛ nō stipticitas que in sicco fundatur.
Dicatur ꝙ argumētū ꝓbat uerū ꝙ sumpta indica
tione tamē a materia faciēte dolorē frigida ꝛ hu
mida magis cōueniunt q̄z frigida in quib⁹ est stip
ticitas pp cām dictā: verūtamē qō hic est sermo ō
dolorib⁹ iuncturaꝝ a materia deponentib⁹: ut plu
rimū p uiam defluxus: ꝛ quoniā iuncture propter
uacuitatē ꝛ earū naturalē debilitatē cōplexiona
lem faciles sunt ad supfluitates recipiendum nisi
aliqualiter stipticis cōfortētur. Ideo caut⁹ est mē
brū cōfortare ne recipiat dolore ꝛ caliditate mate
rie atrahētib⁹ cū aliqualiter stipticis q̄z attēdere
equationi materie sicce cū humidis: quoniaz illa
humida relassarēt ꝛ habilitarēt iuncturas ad re
cipiēn. illa tñ cōfortātia debent esse parū stiptica
ꝛ nō multū stiptica q̄z mām sicā sicciorē efficeret
ꝛ ꝓpterea dixit textus elegāter ꝛ artificiose qō ta
les a tali cā patiētes iuuātur ab eo in quo est frigi
datio: ꝛ stipticitas quedā: Notāter dixit quedā. i.
debilis p quā. s. tātū mēbꝝ ꝯfortet ꝛc. Et h̄ no
tate ꝓ singulari: quoniā ex hoc textu uos potestis
colligere qō in omni dolore iuncturarū nūquā ex
spoliari debēt medicine ab aliquali cōfortatione:
sicut etiā in medicinis mēbroꝝ principaliū: vt. 7.
coll'z Auer. de hoc tamē melius in capl'o sequenti
Nota tamē qō etiā ab alijs membris adustis pōt
fieri dolor ꝛc. sz tūc illa signa erunt remissiora ꝛc.
Et sic patet littera clara: lege eā que aliqualiter
fuit ambigua. Cōsequēter in hac tertia pticula
ipse ponit signa doloris a uentositate que etiā sola
existens: quādoqz est cā doloris iuncturarū. Dixit
breuiter. Materiā uero uentosaz significat tēsio
uehemens absqz grauitate: ꝛ per hoc distinguit
a materia humorali ꝛ sanguinea: ꝛ significat ipsā
cā doloris ꝓmutatio. s. de una parte ad aliaz: qm̄

ut dixit.d.A.scda primi de signis uentositatis si e dolor extensiuus et uehemens si illic permutatio ex dolore fuerit iam significatio completa erit supple ad significandum uentositatem. Addit precipue cum non est grauitas ut in textu nostro addit ultimo. et regimen uentositatis generatum supple precessit de comestione fructuum de frigiditate pedum. de repletione de inordinato motu supra repletionem et similia litera clara e lege eam. Audiui tamen de quodam perito medico qui fuit deceptus existimans in genu unius esse materiam aquosam flaticam cum tamen esset uentositas et incissit et solus sanguis exiuit et inde calumniatus remansit. Aduertatis ergo diligenter ne decipiamini.

Materias uero permistas

Hec est secunda pars principalis huius partis in qua postquam supra posuit signa materierum simplicium iam ponit signa materierum compositarum et diuiditur pars in tres partes. quoniam primo ponit quedam signa significantia materias mistas. secundo ipse ponit que corpora magis incurrunt dolores a materia mista. tertio reddit et ad signa secunda ibi et plurimum quidem etc. tertia ibi. Et eorum quidem prima posset et diuidi in tot partes quod signa ponit partes patebunt. dicit igitur primo legendo literam continuam. Materias autem permistas significant supple prima tensio ueniens. Pro intellectu huius partis et sequentium est intelligendum quod licet compositio materierum possit esse multiplex. quoniam aliquando est compositio rerum diuersorum generum multum ellungatorum ut humoris et uentositatem et aliquando est compositio diuersorum humorum eiusdem speciei in accidentibus multum distinctorum ut compositio flatis aquei subtilis et gipsei multum grossi uel collere citrine subtilis et collere uitilline grosse. Idem de compositione melie. naturalis et aduste. Et hoc multipliciter fieri potest ut intelligenti considerati uidebitur. In proposito cum.d.A. uult ponere signa materie miste. non intendit ponere signa principaliter materierum genere ellungatium ut humoris et uentositatis. quoniam ubi foret compositio flatis et uentositatis signa omnia in testu posita non possent uerificari ubi gratia in tali compositione esset manifestum iuuamentum ex calidis quod non contingit in materia mista ut in testu neque etiam intendit ponere signa materierum compositarum eiusdem speciei quoniam in eisdem et omnia signa non uerificarentur ut consideranti patebit. Intendit igitur ponere signa materierum diuersarum specierum subalternarum humoralium. et non quorumcumque et quia non eorum humorum qui in aliquibus comunicant accidentibus ut flatis et melie quoniam et in hac compositione non bene uerificari possent signa in textu posita principaliter igitur intendit ponere signa materierum compositarum ex diuersis speciebus humorum diuersorum contrariarum qualitatum maxime in actiuis disperatarum ut collere et flatis uel sanguinis et de his ponit potissimum signum tum quia propter malum regimen utplurimum he compositiones in corporibus nobilium euenire solent et qui nobiles ut multum his morbis laborant tum et quoniam si comitatur error in curatione in tali compositione maius sequitur nocumentum et minus fit corrigibile quam si committatur error in curatione materierum compositarum ab alio modo compositionis et notate bene istud notatum quoniam ex hoc facile declarari possunt signa posita in litera et ex hoc notato intelligens soluit multa dubiuncula que circa literam oriri possent: est igitur prio tensio uehemens quoniam stante materia faciente dolorem mista ex flate et collera agente calliditate collere in materiam humidam uentosabilem factam inde uentositate fiet extensio uehemens addit.

Et paucitas iuuamenti cum curationibus calidis et frigidis et ratio est manifesta nam curationes calide et si pro parte possint iuuare pro materia frigida nocent tamen inquantum adducunt ad caliditatem collere ita dico correspondenter de frigidis. addit. Et diuersitas horarum in quibus iuuantur. i. in diuersis horis diuerso modo iuuantur seruato semper eodem genere applicationis et earumdem rerum ratio est quoniam hora ubi gratia meridiei que est hora motus collere medicamen frigidum magis iuuat et hora noctis eidem medicamen minus iuuat propter tunc magis moueri flatis et esse tunc indigentiam medicaminis aliqualiter calidi et sic ut dixit textus iuuatur medicina una hora et hora alia cum ea que illi contraria est. ut dictum est de medicina frigida in meridie et in nocte iuuantur calida. lege litteram istam.

Et plurimum quidem etc.

Nunc secundo ipse ponit que corpora frequentius incurrunt hos dolores. Et breuiter dixit. Et plurimum quidem accidit hoc accidens. i. dolor a dicta materia mista corporibus calide complexionis aut colerice nature que utuntur regimine infrigidante et humectante generatiuo flatis et humoris crudi ex cibis et moribus super repletionem quia permiscentur duo humores hij. s. collera et flatis ecce quomodo loquitur expresse de materia mista ex collera et flate et non alia mistione ut dicebatur in notato. Addit ponendo modum quomodo tales humores concurrant ad efficiendum talem dolorem dicens continuando. Et expellitur quod ex eis grossum est propterea quod submergit ipsum subtile sanguineum et colericum ad iuncturas. i. quia pars humoris subtilis permista cum flate grosso facilitat penetrationem ipsius flatis: et est sibi uinculum in iuncturas profundas in quas non faciliter penetraret: nisi subtiliaretur etc. lege literam quia clara est. Ultimo reddit ad ponendum unum signum etiam talis materie miste. Et eorum quidem plurimorum iuuantur et quiescunt dolores. i. plurimum horum sic patientium dolores quiescunt: et ipsi supple patientes iuuantur etc. per compressionem subtilem. i. leuem cum manibus pluribus dupliciter intelligendo pluribus uel pluribus. i. uicibus iterando complexionem leuem manibus uel aliter cum manibus pluribus quasi inuat quod totum membrum dolorosum debet

3o-22a cap. 6m

cõprimi manibus: ⁊ si nõ sufficiant due man⁹ tãtũ ad ɔprimendũ ⁊ occupanduꝫ totuꝫ membꝛuꝫ dolens apponãtur plures etiã diuersoꝛum: ⁊ uterqꝫ sensus est bonus ⁊ adducit causam iuramenti dicens quoniã humoꝛ resoluitur ⁊ maturatur ꝑ eã .s. leuẽ ɔpꝛessionẽ ⁊c. rõ est qm̃ ad manũ ĩfluent uirtutes omnium membrorum pꝛincipalium mediantibus spiritibus coꝛum vnde in ipsorum uirtute fit inde resolutio cum ibi etiam sit caliditas ualde temperata unde ponitur uolla manus ĩter partes coꝛporis maxime tempeꝛata prima pꝛimi do .i. de ɔplexionibus per ipsam igitur confoꝛtat caliditas naturalis membri dolentis ⁊ inde fit potens ad operationes naturales ⁊ ɔsequenter ad resoluendũ ⁊ maturandum ⁊ pꝛopter istam causam dixit Serapio de simplicibus in sermonibus uniuersalibus ca. ij. sermone. iiij. Si possibile esset ꝙ manus non separetur ab aplicatione continua membri in quo est generatio saniei necessaria ⁊c. citius generaretur in eo sanies ꝙ̃ cuꝫ alio ⁊ addit rationem dicens. Quoniã talis medicina est ĩ ultimo assimilationis talis corporis ⁊c. dicit tamen textus leuẽ. quoniã si foꝛte fieret ɔpꝛessio foꝛtis fieret ĩde dolor uel augeretur. Et propter istam causam addidit Et iuuantur cum unctionibus tẽpate calidis cum quiete. Motus enim pꝛohibet a maturatione naꝫ temperate calida cõfoꝛtando iuuant ut dictum est. Sed si medicina ad aliquã ɔtrarietatem fuerit excedens nocebit materie cum qua habet simbolum illam augendo ⁊ intendendo materie igitur tẽpate sunt necessarie. Et quoniã utplurimum ɔtingit in talibus doloribus causam esse mistam ut ĩfra uidebitur debemus igitur esse cauti ut in pluribus nõ applicare medicinas excessiuarum qualitatum qđ autem dixit qđ motus a maturatione ꝓhibet manifestum est quoniã per ipsum spiritus cuꝫ caloꝛe naturali ad extra diuertitur ⁊ sic est clara littera lege eam totam ⁊ sic habetis sententiã tum. ⁊ expositum totum capitulum signoꝛum qđ utilimum est non in his casibus tantũ sed in omnibus etiam apostematibus omnium membꝛoꝛum ĩ exterioribus apparẽ ⁊ in occultis per hec declarata ad multa utilia discurrere potes. In summa igitur habuistis primo quomõ primo oꝫ considerare .s. in signis. Si dolor est pendens a mala cõplexione tantũ sine materia uel est pẽdens a mala ɔplexione cum materia: ratio fuit. quoniam alias non poterimus in casu procedere ut ibi declarabatur ⁊ ibi dicebat textus qđ raro fit talis dolor a complexione sine materia ⁊ supple. si fit faciliter curatur quoniam sola alteratio fit ⁊ sufficit ad curam sed q꞉ signa sunt ꝙ ibi non est grauitas neqꝫ alteratio coloris ⁊c. Postea habuistis qđ pꝛima consideratio si sit materialis est de genere materiei considera ut si est pendens a sanguine uel collera uel fl̃ate uel uentositate ⁊c. uel simpliciter uel composite Et ad hoc cognoscẽdũ ipse ponit pꝛimo quedam signa essentialia concomitantia. Et postea accidentale inteꝛ essentialia ipse posuit septem ita qđ septem uijs nos possumus discurrere ad cognoscendum ipsam materiam doloris .s. ex colore ex tactu ex accidentib⁹ doloꝛis ex iuuantibus ⁊ nocentibus ex hoꝛa doloris ex dispositione incipiente ad apostema ut tarditate aut priuatione apostematis ⁊ .7. ex grauitate. Alia poterunt esse signa sed sunt accidentalia magis ex colore primo possumus significare dupliciter quoniam aut secum concomitatur apostema aut non quoniam aliter significare possumus complicato apostemate etiam aliter ipso non complicato etiaꝫ aliter si cum colore complicetur dolor uel non complicetur quoniam si non sit uehemens dolor neqꝫ alteretur color membri notabiliter neqꝫ apostema manifestetur tunc significatur quod materia est cruda econtra si dolor sit notabilis ⁊ color cutis notabiliter muteꝛ ⁊ membrum aliqualiter apostemetur tunc materia est calida utplurimum sanguinis. uel sanguini mista. nisi in siatica ubi aliquando fallit ut infra uidebitur propteꝛ materiam in profundo situatam. ex tactu etiam iudicatur quoniam si tactus est calidus arguitur de materia calida ⁊ econtra si est frigidus ibi tamen dicebatur quod aliquando fallit ut ubi supra locum fuisse positum aliquod callefaciens tunc esset error etiam stante materia frigida uel si membrum esset fricatũ appareret ad tactuꝫ locus calidus ⁊c. ex accidẽtib⁹ ẽt doloꝛis .s. ex ĩflamatõe uehemẽti ⁊ tẽsiõe aut cũ tensione tñ sine inflatione si pꝛimo modo significabitur supꝛa mãm calidam sanguineam si cum inflatione sine tensione supꝛa materiam magis collericam si vero cũ tensione sine inflatione tunc significatur supꝛa materiã fl̃aticam vel ventosam sed differenter qm̃ si fuerit cũ hoc grauitas significatur de materia fl̃atica si non de ventosa.

Et ex his quibus ẽt iuuatur ⁊ nõ iuuatur sequitur significatio de materia quoniã si iuuatur frigidis est materia calida ⁊ si calidis frigida. Ibi tñ habuistis vnũ singulare bene notanduꝫ ꝙ hoc fallit qm̃ aliquando frigida necent ⁊ tñ causa est calida ⁊ hoc est quando per infrigidationẽ ĩspissatur mẽbꝛum vnde consequenteꝛ a materia maioꝛ fit extensio aut aliquando iuuat calidis ⁊ tamẽ materia est calida ⁊ hoc est quoniaꝫ aliquando calida rerafaciendo ⁊ materiã resoluendo minorant materiã ẽt calidã ⁊ sic minoꝛata materia minuit doloꝛ ⁊c. Ita ẽt ⁊ aliquando frigida iuuant in doloꝛe a materia frigida aut ĩgrossando materiã ⁊ siccam ad minoꝛes dimensiones deducendo aut stupefaciendo dixit igitur opoꝛtet vt omnia illa conscideres. Ex accidentibus etiã doloꝛis vt ex hoꝛa maioꝛis vel minoꝛis afflictionis an die an nocte an in uacuitate aut repletione quoniam si in die ⁊ hoꝛa vacuitat magis molestat arguit de materia calida si vero nocte ⁊ hoꝛa repletiõis arguitur de mateꝛia fꝛigida. Ex dispositione ẽt disponente ⁊ incipiente ad apostema ⁊ tarditate eius significatur supꝛa genus materie quoniaꝫ si pꝛincipiante doloꝛe subito appet apostema signifi

catur de mā subtili cal'a ꝛ si econtrario ɔtinuato dolore non propterea accidit vt appareat aposte ma est signū ꝙ ē cruda grossa ꝛ manet in profun do membri sed si incipiente dolore non tamen ap paret apostema sed per tempus. Apostema est signum ꝙ materia est mista ꝛc. Ex grauitate ēt possumus arguere hoc quoniam si dolor fuerit materialis ꝛ non fuerit grauitas significatur vel de ventositate vel de materia subtili calida ꝛ in has distingue ex accidentibus doloris ꝛ colore. ꝛ tactu ꝛc. si vero fuerit grauitas cum dolore ar guitur supra materiam frigidam grossam dixit ta men ibi textus qd̄ aliquando propter multitudinē materie calide ꝛ subtilis potest esse dolor cū gra uitate ꝛ ꝙ hoc sepe accidit. Ponit consequen ter alia signa magis accidentalia quoniam aliqñ ex urinis significamus aliquando ex egestionibus aliquando ex etate ꝛ consuetudine ꝛ regimine p̄ cedente in cibis ꝛ potibus ꝛ exercitio ꝛ quiete ꝛ tu discurre ad omnia ista cōmuniter notata.

Posuit consequenter specialiter signa harum materierum prio sanguinee que sunt nota postea collerice etiam nō ex dictis postea fl'atis etiam ex dictis clara postea melancolice etiā satis nō. tu discurre per illas septem uias que dicte sunt.

Postea ponit signa aduste. Postea uento se. Postea materie miste omnia intelligenti sunt nota ex dictis substātialibus signis uel acci dentalibus ꝛ in materia mista potissimum signū fuit qd̄ ab una medicina aliqua hora iuuantur ꝛ non alia ꝛ qd̄ talis dolor a materia mixta preci pue euenit corporibus calide complexionis qui utuntur regimine infrigidatiuo generatiuo fl'atis

Postea habuistis in fine qūo motus prohibet a maturatione ꝛ .s. digestione materie ꝛ sic finis.

cap. 7. De Curationibus dolorum iuncturarum.

Um cognoscitur Istud singu lare capitulum sic continuatur ad pre cedentia, quoniam postꝙ supra ipse de terminauit de doloribus iuncturarum quātū ad causas ꝛ signa. In hac parte principali ipse intē dit ponere curam talium dolorum. ꝛ prima diui sione diuiditur in duas quoniā primo ipse ponit curam magis generalez per canones uel regulas obseruandas. secundo ipse specialius descendit ad medicias. secunda ibi. oportet ut in eis nō edu catur ꝛc. prima etiam in duas, quoniam primo ipse ponit cām circa curationem ex parte magis medicinalium. secundo ex parte diete. secunda i fine presentis capituli ibi. Et oportet ut dimit tat uinum omnino. prima adhuc in duas. quoniā primo ipse ponit curam quando doloris causa est mala complexio sine materia. secundo quando ē cum materia secunda ibi apud principium satis capituli. Cum autem causa in eis est materia. de prima parte dicit. Cum cognoscitur qd̄ causa sup ple doloris est complexio simplex. i. sine materia .s. dependens a causa primitiua, facile est ipsius regimen. s. curatiuum. ꝛ declarat dicens. multo tiens nāqꝫ est infl'atio pura absqꝫ apostemate ul' supple absqꝫ alia materia, quar sufficit supple ad ueram curam. permutatio complexionis, clarum est ex quo non est peccatum nisi in complexione membri, sufficit sola alteratio supple cum locali bus contrarijs sine fluxu complexioni. ꝛ regimi ne contrario. Et hoc dico multotiens. idest vt plurimum, quoniam vbi esset timor de lapsu humorū siue fluxu nō adhuc tamen lapsorū siue fluxorū pp plenitudinē vel pp impressionez fuisse fortem ex dolore aliqñ est ad curam ꝛ preuisionē futuri morbi aliud supple necessarium. ꝛ ideo ad dit textus. Et maius quo indigetur supple tunc cum est timor de futuro lapsu verbi gratia humo rū ad calidum propter malitiam complexiōis ca lide ꝛ consequenter de fluxu hoꝝ ad locum dolen tem maxime propter inclinationez eorum ad mo tum est euacuatio collere semel ꝛ sanguinis sup ple ad prohibendum talem lapsum ad calidum ꝛ fluxum, quoniam per euacuationē talium humo rum calidorū fit totius infrigidatio. dicit tamen semel. i. talis euacuatio debet esse leuis ꝛ cū me dicina leui euacuāte semel tantum vel bis facta vt sūt p̄ūa tamarindi mana ꝛ huiusmodi, quoniā fortes medicine colleram euacuantes ad infl'atio nem ex alia parte perducunt. Idem intellige de flobothomia ꝙ fit minuta cum. s. est necessaria flobothomia vt stante sanguinis repletione. ꝛ ta lis euacuatio infrigidat per accidens, vt patet vl' aliter semel tantum euacuatio collere ꝛ sanguis fit ꝛ non pluries est maius quo indigetur. s. aliqñ vt in casu nostro in complexione calida. correspō dent intelligendum est in complexione tantū fri gida ꝙ sola pmutatio complexionis cum contra rio sufficit hoc intellige cum non est facilitas ad lapsum humorū frigidorum vt preter naturaliter ad frigidum distemperentur ul' calidorū ne infri gidentur nimis. ꝛ tunc maius quo indigetur est euacuatio fl'atis quoniam per euacuationem ei⁹ calefit sanguis per accidens cum reddatur min⁹ frigidus qui consequenter prohibet infrigidatio nem frigidorum ꝛc. Et hoc est ꝙ dixit continuan do. Et similiter quandoqꝫ est congellatio ꝛ frig⁹ dolorem faciens. s. tantum sine materia, qr̄ sufficit permutatio complexionis. s. ad curam cum cōtra rijs, sed hoc non semper sufficit, vt in timore de la psu humorū quoniā forte excessiue calida sine ti more nō exhiberentur. ꝛ tunc addit. Et mai⁹ quo indigetur. s. in illo casu est euacuatio fl'atis vt ca lefiat sanguis. Idem est intelligendum de siccita te ideo addit. Et multotiēs quidem est siccitas ex asperans. i. contrahens vel corrugans, ꝛ supple p̄ hunc modum cāns dolorem causando solutionē in cōtinuo, qr̄ necessaria est humectatio sicut scis .s. vel cum humectantibus. s. positiue. ꝛ si non sufficient maius quo indigebitur erit humectatō priuatiua euacuando materiam collericam siccā unde membrum reddetur humidius uel sicut scis

m 2

3°. 22a. tr. 2. c. 7. Junitur

supple in radicibus uniuersalibus . ubi habitum
est de modo humectationis. hanc autem calefac
tionem uel infrigidationem uel humectationem
priuatiuam posuit. d. A. secunda primi doc. scda
summa prima capi. 17. ad medium cap. & summa
secunda eiusdem doc. ca. primo secundo & tertio.
colligitur etiam de flobothomia qd' infrigidat ca°
de flobothomia quarta primi satis ad principium
capituli. Sed si tu queras. d. A. nõ hic posuit cu
ram male complexionis sine materia humide, &
sic uidetur insufficiens. dicatur breuiter cum co/
secunda primi sũma eadem de causis doloris ab
solute qd' hũiditas sine materia nullo modo dolo
rem efficit. & ideo non oportuit ponere curam illi⁹
cum ab eo dolor non dependeat &c. & si ex eo do
lor causaretur eadem correspondentia erit ratio
in cura. Ex hoc textu potestis colligere qd' aliqñ
in mala complexione simplici sine materia ad cu
ram competit euacuatio. Et si contra hoc obi
ciatur de mente. G. tertio tegni textu cõmenti. 82.
& 83. Plusq̃ cõmẽtatorẽ textu cõmẽti. 34. illa par
te. Curatio uero unum quidem habet modum
&c. ubi expresse colligitur de mente. G. esse quod
discrasie facte, ut est mala complexio simplex, ex
quo non habet causam a qua dependeat, unã so
la sumitur intentio curatiua, que est ablatio con
trarii, ut si causa fuerit calida, applicetur cã frigi
da, ut in textu ipse declarat. igitur in hac parte
non conuenit euacuatio ex quo euacuatio respi
cit materiam &c. dicatur hic concedendo senten
tiam. G. Q discrasie facte una tantum sumitur
intentio curatiua, que est remotio eius per contra
rium alterans, & hoc per se, & hec uocatur uera cu
ratio, ut loco allegato, tamen non inconuenit qd'
si in tali casu coniungatur causa ut multitudo hu
morum propter quã dubitetur de futuro lapsu, q
tunc ad preuisionem & non ad ueram curationem
competat euacuatio, que respicit illam materiam
in quãto peccantem, & sic euacuatio est sibi con
traria pro quanto euacuatio siue innanitio cõtra
riatur repletioni. Ista responsio posset dari, s3 nõ
uidetur tollere totam difficultatem. quoniam ex
textu nostro apparet qd' euacuatio remouet illã
complexionem frigidam. uerbi gratia euacuan
do colleram, quoniam talis euacuatio infrigidat.
dico igitur aliter. s. qd' discrasie facte per se una
tantum sumitur intentio per alterantia, per acci
dens autem interdum conuenit euacuatio, ut in
exemplo dato euacuatio collere per accidens re
mouet complexionem calidam, quoniam remota
causa prohibente inductionem frigiditatis nã
consequenter mediantibus etiam alteratiuis re
mouet alteram complexionem calidam, sicut &
aperiens fenestram, est causa per accidens illumi
nationis domus. & secundum hoc saluatur utraq3
sententia. lege litteram totam quoniam iam est
clara.

Cum autem causa in eis ẽ

In hac secunda parte principali huius partis
ipse prosequitur ponendo curam dolorum mate
rialium & potest diuidi tota ista pars i duas, quo
niam primo ipse ponit canones obseruandos i cu
ra regulari. scdo ostendit quid faciendum ẽ cosc
te in excessiuo dolore. scda ibi uersus finem capi
tuli. Cum ergo fortes fiunt dolores. prima ad
huc in duas quoniam primo ponit curam magis
generalem. secundo minus generalem. secunda
ibi prope. Et si fuerit sanguinea &c. prima
pars etiam posset in duas diuidi. secundũ duas
principales intentiones que sunt hñde in morbo
materiali a causa fluente dependentiã habente
quarum una sumitur a materia fluxura & alia
sumitur a materia iam fluxa. prima igitur intẽtio
que sumit' a fluxura, est prohibitio flux⁹ materie.
secunda que sumitur a iam fluxa, est resolutio ei⁹
quod fluxum est. & has ponit dominus. A. in lr̃a. &
quoniam primo intentio perficitur tribus specia
libus instrumentis prohibendo. s. fluxum diuertẽ
do materiam ad oppositũ. s. sine euacuatione. & di
uertendo euacuando materiã, que est fluxura &
confortando membrum lesum ne recipiat cum his
tribus sufficienter completur prima intentio has
omnes intẽtiones. s. duas generales & tres specia
les complentes. primam generalem posuit ipse in
littera legendo litteram continuam dicit igitur pri
mo ponendo primam intentionem & eam declarã
do. Cum aũt causa in eis est materia. s. doloribus
tunc oportet q prohibeatur effundi eius. s. de ma
teria. & ponens modos prohibitiõnis dixit, per attra
ctionem ad contrarium. s. nõ extra euacuando & p
minorat. s. per minorat euacuando materiam ex
tra tamen ad oppositum diuertendo, qr. s. euacuã
do per partem oppositã loco dolenti. & est secũd⁹
modus. addit ponendo. tertiũ modum prohibitio
nis materie fluxure dicens. Et confortetur mẽ
brum & nõ suscipiat. s. cum medicis frigidis & stipti
cis &c. Addit ponendo secundam principalem in
tentionem que sumitur a materia fluxa dicẽs Et
resoluatur quod iuentum est. s. esse fluxum ut pri
net. s. in totum membrum e materia que fluxit Et
excusans se a speciali determinatione diuersim õi
applicatõnis repercussiuorum ul' dix fiuorũ & resoluti
uorũ addit. Et reddi in omnibus illis ad cano
nes uniuersales. s. scriptos tertio tegni. ẽt quarta
primi spãliter ca. xxv. Pro intellectu huius to
tius partis est sciendũ, ut colligitur ex verbis. G.
expresse tertio tegni textu cõmenti. clxv. Q quan
doq3 cũ apostemate uel dolore apostemoso iun
gitur plectoria totius, i cura primo debet fieri eua
cuatio totius. secundo debet fieri tractus ad par
tem oppositam, deinde fiat repercussio in loco. quar
to fiat resolutio materie remanent. Sed ubi non
sit corpus multũ uel minus secundum totum reple
tum, dicit Plusquã cõmentator ibidem nõ oportet
incipere ab euacuatione totius, sed expedit in reli
quis habere ordinem qui dictus est. & istum ordi
nem non existente plectoria obseruauit dñs. A. in
textu nostro ut primo fiat diuersio ad oppositum
que aliquando sufficit ut fiat non extra euacuan

do materiã ut in corpore ẽt nõ mediocriter pleno quoniã in tali aliqñ solum exercitiũ partis oppo site facit ad sufficientẽ diuersionẽ, ut dixit .d.A. q̃rta primi loco allegato. Nã multotiẽs a ma nu apostemossa trahitur materia qñ cũ alia res differtur ponderossa, et hora una tenetur. utpluri mam tñ ꝯuenit diuersio euacuatiua. et uocatur minoratiua apud .d.A. hic per flobothomiã .s. uel euacuatõm aliam que fiat ad oppositum ꝑ unam tñ diametrũ integram, q2 si fieret atractio ꝑ duas diametros, atractio fiet quodãmodo im possibilis de materia fluente, q̃ ẽ proxima mẽbro leso nõ correspondẽtibus meatibus materie in ta li diuersiõe habilis &c. hec enim diuersio ꝯueniẽ ter facta dupliciter iuuat, p̃io q2 minorat mate riam et prohibet ipsam fluere ad locum lesum, cũ ad ꝯtrariũ trahat, scdo iuuat quoniã euacuãdo facit ut totum et mẽbra uicina mẽbro egro pos sint recipere materiã fluentẽ cũ repcutitur, quam recipere non possent si uasa forent plena, et hoc est q̃ dicebat .G. qđ corpus repletum non recipit, iuuat ẽt q2 quodãmodo atrahit materiã fluxam ne detur uacuũ, ista igitur diuersio ꝯueniẽter an tecedere debet repulsionẽ siue repcusionẽ, quam .G. appellauit pulsionẽ et transmissionem per pa rum ante textum allegatũ, et hec intentio que est repcussio, ꝯpletur cũ aliq̃liter frigidis et stipticis, na3 ꝑ frigida aplicata mẽbro fit quedã expressio de materia fluxa, ẽt uie aliqualiter ꝯstringuntur ne succedens alia fluat materia, ꝑ stiptica aute3 unitis ptibus mẽbri et uirtute mẽbri ꝯfortata fit ẽt humoris fluxi ad ptes uicinas excussio q̃dam, ipa ẽt pte ꝯfortata ualidior redditur ad non reci piendũ materiã ledentẽ. Hec tñ repcussio nõ cum equalibus frigidis et sticis fienda est semper, sed in diuersis materijs diuersimode, quoniã i ma teria collerica frigidiora et magis stiptica conue niunt q̃3 in sanguinea, cum sit breuioris quantita tis et magis apta fluxui et plus soluens ꝯtinuum q̃3 sanguinea, correspondẽter itellige de materia mixta st̃ati ubi cũ remissioribus ꝯplentur repcus sit, hec ẽt intentio que ẽ repcusio, ꝯuenienter an tecedit ad resolutionẽ eius qđ remansit, q̃ resolu tio ꝑ euaporationẽ fieri debet, quoniã minorata materia que erat in membro per modum dictũ repercutiendo modica ꝯsequenrer i membro re manente faciliter fiet dicte materie subtiliatio et dillatatio nẽ soluẽdo ꝯtinuũ et non causando do lorem ꝑpter extensionem non fieri in membro a materia que subtiliatur, unde nõ causatur dolor ubi si ñ facta repulsione applicaretur resolutiuũ mẽbro subtiliata materia fieret mẽbro extensio fortis et solutio in ꝯtinuo et ex consequenti dolor magnus. Et hos ordines seruauit .d.A. i textu nostro, ut statim uidebitur legendo l̃ram. prius tamen est ulterius notandũ aliud i ista materia singulare. Nota igitur scdo hic q̃ licet canon iste a .d.A. positus hic et a .G. loco allegato sit genera lis, Habet tamen et ꝑtitur exceptiones quas dam, quoniã non in oĩ casu debet obseruari uer bigr̃a ubi talis dolor iuncturarũ esset factus ꝑ uiam crisis uel expulsionis cretice in febre acuta, ut sepe fit maxime in pedibus, non debemus isto casu trahere ad oppositum uersus p̃cipalia, ne q3 fortiter repcutere, quoniã esset timor, ut infra uidebitur. Ubi ẽt talis dolor fieret a casu uel pcussione supra iuncturam in corpore paucoru3 humor̃ et bonor̃, tunc sola repcussiua nõ p̃cedeñ euacuatione diuersiua sufficerent ad curam cu3 aliquibus mitigatiuis doloris imo ubi in cãu ẽt necessaria ẽẽt diuersio hic o3 prius cũ localib⁹ at tendere mitigationi doloris, quoniã dolor atrahit apostema q̃3 qđ ad longinquũ fiat atratio uel di uersio, ut dicebat .d.A. quarta primi. Cum ma teriã ad lõginquũ trahere volueris, dolorẽ loci p̃ri⁹ sed In alijs ẽt quibusdã casibus cañ iste nõ esset obseruandus. Ideo ne ꝯtingat error in opere ipse in his remissit nos ad canones vniuersales in quibus sunt vel fieri debẽt tales exceptiones. Lege eam litteram quia clara est. Cum causa in eis s. doloribus est materia, tunc oportet vt prohibeat quod effunditur, et hec est prima intẽtõ generalis que sumitur ad causam fluente3, et adducens mo dos quibus cõpletur hec intentõ. Addit per atra ctõnem ad ꝯtrarium .s. aliquando nõ extrahendo materiam .i. euacuando illam, et ẽ vnus modus, ꝑ sequit̃ in alio et ꝑ minoratõem .s. per diuersionem euacuatiuã, et est secũdus modus. Addit ponendo tertium modũ dicens, et ꝯfortetur membrũ ne su scipiat: Et est terti⁹ modus ꝯplẽdi primam inten tionem. ecce ordinẽ quẽ seruauit primo diuertẽ do non euacuando si sufficiat, et si non sufficit fiat euacuatio minoratiua postea ꝯfortetur membrũ, vt supra dictum est. Addit postea ponendo secũ dam principalem intentionẽ que sumitur a fluxa materia dicens, et resoluatur quod inuentũ est ut priuetur .i. resoluatur materia que iuenta est in lo co fluxa vt priuetur membrum ex ea .i. in toto re soluatur, et hic est ordo generalis, quoniã ut dictũ est, sunt quidam casus in quibus iste cañ non de bet obseruari, addidit: Et redi in omnibus illis ad canões uniuersales. Seq̃t̃ alia ps p̃cipalis.

Et si fuerit sanguinea, In hac pte prin cipali ipse specialius prosequitur ponendo cura3 dictor̃ dolor̃, et diuidi põt tota ista ps p̃cipalis di spositione principali in duas ptes, q̃m p̃io ipse po nit diuersos canones respicientes diuersos modos euacuationũ sumptos tam ex parte ordinis ipsar̃ euacuationũ inter se, vt mediciarũ soluẽtiũ, flobo thomie et vomit⁹ q̃3 ex parte ordinis medicinarũ interi⁹ tantũ sumẽdar̃ in fortitudine et debilitate earũ. scdo ipse ponit cañ circa aplicatiões3 medi cinarũ exteri⁹. scda ibi. Repercusio aũt mate rie, prima etiã i tres. quoniã primo facit qđ dictũ est. scdo ipse ponit quasdã regulas obseruandas in eo qui debet sumere medicinas. scda ibi. Et expedit ei qui &c. tertio ordinauit quid fiendũ est factis euacuatiõibus: ibi: deinde administra pra uocatiões3 &c. pria etiã in duas: quoniã p̃io ponit

3° 22 tr. 2 c. 7.
Juncture

canonẽ respicientẽ mõuz euacuatiõis fiende uel
nõ fiende ante digestiõez materie. scdo ponit cañ
in euacuatiõe post digestiõez. scda ibi Cũqz ɔple
tur maturatio. pria etiã i duas diuidi põt: quoniã
prio ponit canones positiuos circa euacuationẽ
seruãdos. scdo ponit canones negatiuos. scda ibi.
Et nõ fiat flobothomia. prio etiã ponit ordinẽ ser
uandũ in euacuatiõibus p flobothomiã uomituz
uel secessuz. scdo ipse psequit circa cañ soluẽñ
p secessum ibi. Et incipe a re forti si nõ ꝛc. De
pria igitur parte ponẽdo ordinẽ in diuersis modis
euacuationũ: principaliter dicit tria. Dicit primo
ꝛ si fuerit sanguinea. s. materia dolorem faciens.
aut cum dñio sanguinis. oz ut administres flobo.
ex parte ɔtraria supple si dolor sit in certa parti
culari iunctura uerbigrã i pede uel manu. ꝛ si fue
rit cõis iuncturis corporis tunc ex utrisqz ptibus
simul supple flobothomabis. dicit scdo. Deinde
administra uomitũ ꝛ proprie qñ dolor ẽ in inferio
ribus. ꝛ adducẽs rõnem dicti sui. dicit uomit⁹ eniz
magis iuuatiuus ẽ ei q̃ȝ uentris solutio. dicit terñõ
ɔtinuando ordinẽ deinde administra solutionem
uentris. ratio prime ptis est satis clara. nã ex quo
materia ẽ sanguinea apta per flobo. euacuari. cõ
ueniens est flobothomia a principio. ꝛ dixit notan
ter ex parte opposita puta si fuerit in pede dextro
fiat i basilica ptis dextre uł mediana eiusdez bra
chij ꝛ si in sinistro sinistra correspondẽt. ꝛ rõnes
huius ponit Rasis in tractatu de iuncturis. qñ p
talez flobo. pter id qd euacuatur materia peccãs
apta fluere uel q̃ pro pte fluxit. disponitur remo
uens materiã ne fluat ad locum lesum. sed ad op
positum inclinetur. Nota ẽt ppter illã pticulaz
aut cũ dñio sanguinis. q illa lrã põt dupliciter in
telligi uno modo q materia peccãte non existẽte
pura sanguinea sed alia. ut flatica mista cum san
guine cũ dñio tñ eiusdem sanguinis ɔpetit flobo.
ppter cãm dictã. Alius sensus ẽ ꝛ notabilis ut
inuuat q adhuc non existente materia sanguiea
faciente dolorẽ pura. s. neqz mista sanguini cũ do
minio eius sed supple flatica aut uentosa si tamẽ
ɔiungatur dñium sanguinis in toto. ut possibile ẽ
in tali casu adhuc in principio ɔpetit flobo. non
qz euacuetur materia peccãs ut in casu supiore:
sed qñ puidetur ne ppter dolorẽ atrahatur dicta
materia sanguinea in toto exñs ad locũ lesum. et
ista snia uel similis ẽt ponebatur in principio ca.
ut qñ suspicatur de futuro morbo ꝛ p flobo. posse
fieri preuisio ẽt si pro tunc non sit actu egritudo in
qua scdm se non sumatur intentio de flobo. fiẽda
tñ tunc deberet fieri flobo. ꝛ hoc est qd dicebat
.H. in suo de flobo. cap. v. Cum dixit ꝛ est textus
singularis. Non enim solum qñ iam magna fue
rit egritudo. flobothomare est tpus sed cum suspi
cabitur debens. puenit eniz eruditio q̃rta: Y. dixit
docens nos quecunqz pñtibus iam egritudinibus
recte utiqz agemus melius esse hoc scdm pricipia
earum uel debentibus incipere anticipare facien
tes. ecce q cum est suspitio debemus anticipare
hoc tamen qd dictum ẽ de flobo. fienda intelligẽ
dum est si reliqua ɔsenserint de etate ꝛ reliqs ꝛc.
Notate tamen qd non in omni repletione ĩ pri
cipio dolorum debetur euacuatio per flobot. uo
lentes preuidere ne de materia repente aliquid
fluat ad iuncturam sed tantum in illis. ut idem di
cit. H. debemus preuidere cum flobothomia i fu
turis morbis quibus p̃sentibus recte uti agerem⁹
si flobothomare eius modo manifestum est exñte
repletione ĩ toto flatica si flueret materia flatica
ad iuncturam quod tunc ab illa materia non su
meretur intentio recta de flobothomia Et hoc ẽ
q dicebat. d. A. quarta primi cap. proprio cũ di
xit. Et debes scire quod non quotiens nomina
ta repletionis signa apparuerit. oz ut minuas. imo
quandoqz est repletio ex humoribus crudis. ꝛ est
tunc flobothomia multum impediens ꝛc. ꝛ totam
istam sententiam tacite innuebat textus noster.
ubi tantum laudauit flobothomiam stante mate
ria sanguinea faciente dolorem aut cuz dominio
sanguinis in toto sed scdm modum exponeñ. ꝛ h
totum bene notate quoniam multi medicorum in
omni dolore iuncturarum a principio faciunt flo
bothomiam. ꝛ male. ut etiam infra uidebitur.
Est secundo principaliter aduertendum etiaz
circa primam partem circa illud uerbum. Et
si fuerit cõis iuncturis corporis. tunc expedit ex
utrisqz partibus simul flobothomare. quod p pas
sionem esse cõmunem iuncturis corporis possum⁹
duo intelligere. primo cõmunitatem generalem:
ita qd in omnibus uel maxime manifestis iunctu
ris totius corporis fit dolor. sicut in artetica fit. 2o
modo ut intelligamus passionem esse cõmunem
iuncturis corporis non omnibus sed duabus: uer
bigratia si dolor sit in utroqz pede. tunc fiat i utris
qz brachijs. ꝛ licet utroqz modo itelligi possit. cre
do tamen quod secundo modo proprius intelliga
tur: ratio tamen utriusqz sensus est eadem.
Quoniaz existente dolore in omnibus ut in ar
tetica ꝛ fuerit materia sanguinea. est significatio
maxime superabundantie sanguinis in uenis.
vnde cum non potest in uenis contineri resudans
per poros uenarum effluit ad omnes iuncturas.
quoniam ex omnibus uenis totius fluit. In tali
igitur casu conuenit flobothomia ex ambabus.
uel utrisqz partib⁹ simul. s. ex basilica dextra ꝛ si
nistra simul. quoniam ex tali flobothomia ab om
ni parte diuertitur. Secundus sensus etiam eo
dem fundamento fulcitur. quoniam existente po
dagra in utroqz pede fienda est flobothomia in
utroqz brachio. quoniam per flobothomiam fac
taz in dextro diuertitur conuenienter materia ex
pede dextro. ꝛ existente dolore in pede sinistro cõ
uenienter diuertitur materia per flobothomiam
sinistri brachii. ꝛ sic expedit ex utrisqz partibus
simul flobothomare. sed hic restarent alique du
bitationes. Primo quoniam de mente Rasis
in dispositionibus si dolor est in manu destra fiat
flob. i manu sinistra. ꝛ si i sinistra i dextra. q̃uo fiet
si ẽt dolor in vtraqz manu apparet ex dictis q de
bebit fieri ẽt flobo. ex vtraqz mãu. qñ per flobo.

destre diuertetur a sinistra, et p flobo. sinistre a destra quod nō appet rōnale, qm̄ per quālibet istarū fieret tractus ad membrum lesum. dicendum hic ꝙ arg. non ꝯcludit pp hoc nocumentum quod se queretur quod dictum est, ymo ēt vbi esset dolor in vna manu tantum sed esset timor qꝛ sic ꝯsueuit ne ēt accidat in alia, tunc non debemus ex manu sed ex pede, non sic autē sequitur nocumentū existente dolore i vtroqꝫ pede si fiat flobothomia ex vtraqꝫ manu .i. brachio, quoniā nulla illaruꝫ est egra vt somno: exn̄te igitur dolore in vna tantuꝫ pōt fieri flobothomia in altero brachio nisi in casu dicto, vel nisi esset mulier in qua essent retenta mestrua vel his similibꝫ vt in apostemate sanguineo epatꝭ vbi sit fieñ flobothomia licet esset dolor in pede sinistro, nō deberemus flobothomare ꝑm exigentiam pedis sed epatis, sed si esset i vtraqꝫ nō in ambobꝰ brachijs sed in safenis vel arteticis sub cauilis extrisicis situiatis, vt infra videbitur. Sꝫ etiā secūdo remanet difficultas qꝛ existente dolore in pede dextro debeat fieri in pricipio flobothomia ex manu vel brachio destro, et i sinistro pede ex sinistro brachio videt̄ magis ꝙ exn̄te dolore in pede dextro debeat fieri flobo. in sinistro brachio q̄ꝫ in dextro, quoniā Rasis in dispositōnibus dixit ꝙ in elefantia debemus incipere a flobothomia bsilice lateris oppositi, et in Almansore dixit. Ex basilica quoqꝫ contrarie partis minutio fienda ē. idem videtur dicere de dolore podagrico. Ideꝫ ēt Serapio quarto breuiarij ca. xxiiij. de curatione doloris iuncturarū dixit in egritudine ergo podagre flobothomamus ex iūctura opposita pedi infirmo iunctura aūt opposita non est dextre manꝰ ad pedem dextrum sed magis dextre ad sinistrū et sinistre ad dextrum cū inter illa maior sit distātia et cōsequenter oppositio. Pro hac parte ēt facere videtur textꝰ noster cū dixit si fuerit sanguinea ꝛc. oportet vt admistres flobothomiā ex parte ꝯria. maior aūt ꝯrietas est supius ad inferius et dextre ad sinistram q̄ꝫ supius ad inferius tantū. igitur potius fienda erit flobo. exn̄te dolore in pede dextro ex basilica brachij sinistri q̄ꝫ dextri ꝛc.

Etiaꝫ ꝑ hac ꝑte sunt expressa verba Azarij in ca. de Aluacras siue podagra vbi dixit curatio q̄ fit ex sanguine ē qꝺ flobo. patiens ex parte opposita egritudini. et declarat, vt si fuerit dolor i dextro pede fiat flobo. in basilica sinistri brachij. In oppositū tn̄ huius est cōis pratica praticantiū fundātiū se sup hoc quoniā ars debet imitari nām, natura aūt exn̄te apostemate vt in epate cuꝫ facit fluxum ex nare dextra ad bonū vt multum terminatur, et ad malū si p sinistram. opposito mō ē si apostema esset in splene. Idē expresse dixit Auerois septimo collēt ca. 27. vbi ponens curaꝫ solutionis ꝯtinuitatis facte in venis exemplificando de tractu ad partem oppositā dixit. Et tractio ad ꝑtē oppositā fit sicut qn̄ propter fluxum sanguinis narium vt dextre ventosas super epar poni iubemꝰ aut super splenē si fuerit ex sinistra. Idem Rasis in dispositionibus si est in pede dextro fiat in manu dextra et si sinistro i sinistra. Idem ēt expresse in tractatu suo de iuncturis. Pro declaratione huius difficultatis est intelligeñ primo ꝙ corpus patiens aut est pletoricuꝫ et cum hoc fortis virtutis et morbus ē in principio principiante, aut iste ñ adsunt condictiones, qm̄ et si forte sit vna earū, verbigratia qꝛ materia incipiat primū fluere, tn̄ corpus nō erit pletoricum, qꝛ nō maxime sanguine repletum et virtus non erit fortis aut forte corpus erit plenum sed medicus nō occurrit nisi postquā materia pro parte naturabili fluxit vt plerūqꝫ fit.

Secundo Suppono ꝙ i magna plectoria sanguinea si fit dolor iuncturarum, vtplurimū non fit dolor i particulari iunctura, vt in pede tantū dextro vel sinistro sed vtplurimū fit arteticata que ē pluribus cōis iuncturis, ratio huius dicta ē supra quoniā in maxima repletione sanguinea per resudationem effunditur sanguis ab omnibus venis. totius itaqꝫ ad omnes iuncturas fluit et i omnibꝰ recipitur et nō in particulari tantum, cum hoc tamen stat ꝙ prius manifestetur fluxꝰ i vna q̄ꝫ alijs.

Istis breuiter notatis ponuntur tres conclusiones, prima ē ꝙ maxima existente pletoria in principio fluxus ad vnam tantum iuncturaꝫ, vt ad pedem destrum, flobo. est ex parte contraditoria, vt ex uena basilica sinistra brachij. hec cōclusio patet quoniam in tali casu fiēda est maxima diuersio a loco apto maius nocumentum incurrere, cuꝫ igitur maius nocumentum sit aptum icurrere mēbrum quod primum incipit ledi propter maioreꝫ facilitatem ad materiam recipieñ, uel propter ipsius debilitatem uel uias esse latiores ad eum, qꝛ aliter in ea non prius incipisset uel propter dolorem prius ibi initiari, qui addit atrahendo materiam uel pp omnes istas causas simul et alias de quibus facta ē mentio in ca. causarū, sequit̄ ꝙ ab hoc membro sit precipue maxima fiēda diuersio. Maior aūt fit diuersio diuertendo cōtraditorie ꝑm modum dictum per unam semidiametrum, q̄ est inferius ad supius, et aliam que est destri ad sinistrū q̄ꝫ faciendo diuersionem tantū p eam que est inferius ad superiꝰ igit̄ ꝯclusio vā. neqꝫ hic obstet qꝺ edutio que fit in longinqua, multo plus debilitat q̄ꝫ q̄ ad ꝓpinqua, unde flobo. pedis plus ꝺbilitat q̄ꝫ manus ca. de flobo. quarta primi, nā hic de hoc non est timor cum ponamus corpus pletoricum et uirtuteꝫ constare. Et istam conclusioneꝫ expresse intelligebat Auerois septimo collēt ca. xvi. ubi dixit. Et si possibile esset, desideraremus ut quando atrahere uolumus, ut secunda conclusio ibi omnes existerēt oppositiones maxime quādo est replectio secundum uasa. Nota tamen quod Auenzohar in .xlvij. tesir flobothomat i pricipio de uena cefalica oppositi lateris, sed cōmuniter omnes alii faciunt flobothomiam de basilica. et hic ego assentio. Secunda conclusio est in dolore sanguineo destri pedis si corpus non fuerit plectoricum, et non fuerit uertus multum constans uel materia non fuerit in principio

3°.22.tr.2.c.7.
Iuncturarum cura

fluxus. sed iam pro parte aliquali tantum fluxa,
tūc competit flobothomia cōtrarie tātū facta. s.
in basilica dextri brachij. hec cōclusio ꝺclaratur
quoniā per flobothomiam sic factam sufficienter
adipletur intentio medici, que est inclinatio mate
rie fluxure in partem diuersam a mēbro dolente,
ꝛ cum hoc fit ꝯueniēter de materia fluxa aliqua
lis euacuatio, vbi si fiat diuersio contraditoria nō
fieret conueniēter de materia fluxa euacuatō cū
ad illam partem rectitudinē non habeat, que ta
men requiritur in euacuatione diuersiua, vt colli
gitur quarta primi ca. p°. §. Et quandoqꝫ con
fert loci ꝛ societatis simul solicitudinē habere ꝛc.
Per illam ēt diuersionē debilitaretur nimis vtus
ergo sequitur ꝯclusio. s. ꝙ fienda est cōtrarie tan
tum ad modum expositum. Et ex his infertur.
3.a Tertia ꝯclusio talis vtplurimū in podagra. san
guinea pedis dextri in principio flobotb. est ī brā
chio dextro, ꝛ si sinistri pedis ī sinistro, ꝛ sic ex pte
contraria, vt dicebat textus noster, ꝛ non contradi
toria. ista ꝯclusio patet ex precedētibus, primo qꝛ
vtplurimum cum fit podagra in vno pede tantuꝫ
non est corpus plectoricum, ꝛ sic non competit di
uersiua contraditoria, sed sufficit contraria diuer
sio. Secundo qꝛ vtplurimum non occurrit medi
cus in principio fluxus materie sed iam fluxa pro
parte materia, quo casu insurgit intentio diuersio
nis ꝛ cum euacuatione. ꝛ hec conuenienter com
pletur per flobothomiam factam contrarie, vt di
xit precedens ꝯclusio. igitur tota ꝯclusio vera, dici
tur etiam utplurimū propter casus supra positos
vel similes, qm̄ si in muliere propter retentionem
menstruorū fieret podagra in vno pede, non debet
fieri flobothomia in brachio sed in alio pede ꝛc.
ꝛ sic de alijs quos casus ponit Rasis in suo tracta
Ad obta tu de iuncturis ca. tertio. Itēꝫ restat responde
re ad dicta ante oppositū. ad primū quod est forte
In cocilia de Elefantia in qua Rasis precepit fieri flobo. ꝺ
vena basilica lateris oppositi respondet Concilia
tor differentia. ccxxiiij. vbi etiā ipse tractat istaꝫ
materiam satis obscure dixit ad hoc quod simili
tudo nō tenet de Elefantia ꝛ de dolore iunctura
rum, quoniā vt ipse dixit, Elefantia utplurimū cō
tingit ex maiori plenitudine ꝙ̄ dolor iunctura
rum, ꝛ ex hoc soluit quasi inuat ꝙ existēte plectoria
vt dictum est, debet fieri diuersio contradictoria,
ꝛ hec vt multū ꝯiungitur in elefantia qua nō exi
stente fienda ē flobothomia cōtraria, ꝛ quia plu
rimum talis non existit in dolore iuncturarū, In
de est ꝙ in tali dolore debet fieri de vena eiusdē
lateris. hec responsio propter tanti viri auctorita
tem deberet esse nobis ꝯclusio, verūtamen propt
istos textus forte coniungeretur error in opere, qꝛ
si in omni Elefantia fieret flobothomia in parte
opposita ꝯtraditorie, ꝛ esset confirmatus per auc
toritatem Conciliatoris qꝛ cum ea ꝯiungitur ple
ctoria, dicam hic quedā breuia ꝛ si dissona sīe ꝯci
liatoris credo tn̄ euacuabūt radicit' difficultatē.
Dico igitur primo supponendo ꝙ elefantia vt
plurimū pendet a materia melācolica: ꝛ sepe ēt
a flegmate grosso: rarius aliter fit a sanguine.
Suppono scđo ꝙ cum fit ex sanguine vtpluri
mum cuꝫ tali causa coniungitur plectoria sangui
nea: iste due suppositiōes expresse colliguntur ex
textu. d. A. supra in causis elefantie ꝛ in cura ei'.
Supponitur cōsequēter ꝙ raro vel nunꝙ̄ ꝯꝫ
elefantia est melācolica vel flatica: secuꝫ cōiun
gitur plectoria sanguinea: ꝛ cū hoc supponatur ꝙ
alia plectoria a sanguine non indicatur de flobo
thomia fienda. istud supra ꝺclaratum est de mē te. d. Au. quarta primi. c.20. Istis sic stantibus dico:
primo cōtra cōciliatorem: ꝙ vtplurimuꝫ nō est fi
enda flobothomia in elefantia dextri pedis ex ba
silica sinistri brachij: qꝛ si in ea cōiungatur plecto
ria: quoniā vtplurimū elefantia pendēs est a ma
teria melancolica uel flegmate grosso: ꝛ in tali
raro vel nunꝙ̄ cōiungitur plectoria: que indicet
de flobothomia fienda: vt patet, igitur dictuꝫ verū.
dico scđo: ꝙ si elefantia est sanguinea, utplurimū
causa eius est uehemētia repletionis sanguinee,
ut dixit. d. Au. caplo proprio: dico igitur ꝙ in tali
casu in quo cōpetit flobothomia cum ꝯiungatur
plectoria, debet fieri flobothomia ex parte cōtra
ria. i. cōtradictoria: hoc tamē raro contingit: quo
niam raro euenit ut pēdeat elefantia a sanguine,
si tamen fit a sanguine, tunc cōpetit flobothomia
sm modum dictuꝫ: ꝛ istum sensuꝫ forte intellexit
cōciliator cū Rasi locis allegatis: ueruꝫ qꝛ text'
Rasis indistincte uidetur sonare: ꝙ in principio
elefantie semper debemus flobothomare ex pte
opposita ꝛc. forte posset dici ꝙ in alijs elefantijs a
sanguinea non competit flobothomia: ꝛ ratio est
nō qꝛ in ea cōiungatur plectoria indicans de flo
bothomia, ut dicebat Cōciliator: sed quoniaꝫ ma
teria elefantie quecūqꝫ fit, adustione pticipat, ad
prohibitionem igitur adustionis: qꝛ flobothomia
infrigidat ad modum supra dictuꝫ in principio ca
pituli. forte in qualibet cōpetit flobothomia: ꝛ ex
uena opposita cōtraditorie sm modum dictuꝫ: qꝛ
si sit sanguinea, cōpetit ex alia uena, per rationeꝫ
assignatum: ꝛ si sit alterius humoris frigidi: qꝛ a
colera nō fit: ut caplo proprio fuit ꝺclaratū ppter
tamē adustionē in tali materia ad prohibitioneꝫ
eius, ad infrigidandum aliqualiter, cōpetit flobo
thomia: ꝛ nō ex eadē parte: qꝛ timor esſꝫ existēte
materia frigida ne minus infrigidaretur ꝛ ingros
saretur. est igitur cōueniens ut in parte opposita
fiat: ꝛ sic in omni cōuenit a principio cōsentiente
uirtute: ꝛ in etate conuenienti: ꝛ hoc forte uoluit
Rasis, ꝛ nō propter plectoriaꝫ secum cōiungi: ut
dixit Cōciliator: sed pp aliam causam, ut dictum
est, que causa nō cōiungitur in dolore iuncturarū
a causa frigida: qꝛ ibi nō est timor de adustione
materie: ꝛ sic est responsum fundamentaliter ad
primam difficultatē, ꝛ notate. Ad secundū qꝺ fuit
dictum Serapionis: dico cuꝫ dixit fiendā ēē flo
bothomiam ex parte opposita, ipse intellexit non
oppositionē proprijssime sumptā, que est inter ꝯtra
ditoria: sed eā tātum que ē inter cōtraria. s. que ē
supius ad inferius tm̄. Deinde dico ad textū nr̄uꝫ

ꝓfienda est ex parte contraria uere ꝛc. Ad tex
tum Azarani clarū dicit qđ ipse intellexit in prin
cipio principiāte cum alijs conditionibus ꝛc. ꝛ sic
est solutum ad istam difficultatem pro hac parte.
Pro parte uero opposita si reperiatur textus quod
debeat fieri ex parte contraria, ēt non contradito
ria intelligitur vt in pluribus nō existente plecto
ria neqꝫ existēte materia in principio fluxus princi
piante, vt dictum est ꝛc. Est consequēter circa
presentem lectionem aduertendū circa ordinem:
quem dicit esse obseruādum: hijs diuersis generi
bus euacuationū: quoniā primo ordinat flobotho
miā si fuerit expediēs: postea vomituꝫ proprie in
passionibus mēbrorum inferioꝝ: postea solutiōeꝫ
ventris. Aduerte hic per solutionē ventris debere
intelligi verā solutionem, que fit cum electiue sol
uentibus: ꝛ non cum lenientibꝰ: quoniā lenitio vē
tris regulariter debet precedere flobothomiāꝫ: vt
prima quarti: ꝛ quarta primi. ꝛ alibi ī multis locis,
sed de solutione ventris exsoluente intellexit. d.
A. idem dico de vomitu ꝙ aliquis est vomitus le
uis factus in corpore aptissimo ad uomēdum ad
mās cōes in stomaco leuigantes euacuandum, vt
cum aqua calida tantū, vel cū pena inuncta olleo
in guttur imissa. quidā vero est factus cum appro
priatē eligēdo. s. cū medicis appropriate soluētibꝰ
iter quas tñ ē diuersitē idebilitate mediocritate ꝛ
fortitudīe, vt dixit Me. ide cōsolatione medicinaꝝ
intentiōe prima ca. secūdo. hic tamen ordo. d. A.
fuit ponere flobothomiam ante vomitum maxie
intellexit de vomitu electiuo ꝛ nō leui cōi, quoniā
forte non inconueniret inhabito ad vomitū ꝛ ma
teria leuigante in ore stomaci stante ēt necessita
te flobothomie preponere vomitum leuem, sicut
de lenitione ventris dictum est, sed de uomitu ap
propriato intelligebat per hoc ꝙ dixit ipsum con
uenire quando dolor est in inferioribus, qm̄ talis
est qui in casu multum confert, ꝛ quia ab inferio
ribus erradicando. i. euacuando diuertit, ꝛ proptē
istam causam. d. A. dicebat loquens de isto forti
appropriato ꝛ propter istam causam capi. proprio
ꝙ ipsius atractio ꝛ erradicatio. i. euacuatio ē ab
inferioribus. ꝛ propter istam causam addidit tex
tus noster, vomitus enim magis iuuatiuus est ei.
s. dolori membrorū inferiorū q̄ꝫ ventris solutio. s.
per secessum. ꝛ tota causa est qꝛ diuertit materiaꝫ
fluentem a membris lesis, purgatio āt per secessū
si fieret fluente materia coadiuuaret ad precipitā
dum materias deorsum, supposito igitur ꝙ sermo
in vomitu sit de electiuo vomitu ratio ordinis cla
ra ē. s. ꝙ flobothomia precedere debet, quoniaꝫ ip
sa minus agitat materias, ꝛ ad eam fiendam non
sic requiritur preparatio ꝛ digestio sicut ad vomi
tum, quam preparationem reperies quarta primi
ca. xi. uomitꝰ ēt ī casu isto stāte dolore ī īferioribꝰ
precedere debet euacuationeꝫ per secessum: quo
niā ꝛ si vomitus apropriatus vtplurimū sit euacu
atio magis laboriosa: q̄ꝫ euacuatio etiā cum apro
priatis per secessum: vt dixit Aliebas caplo ꝓprio
ꝛ Mesue loco allegato: qꝛ ad eum maior sequit

in toto comotio: tamen qꝛ uomitus ab inferioribꝰ
diuertit, ꝛ solutio secessiua quodāmodo ad fluxuꝫ
preparat: ideo conuenienter preponendus est uo
mitus solutioni: ꝛ istum ordinem seruauit textus
noster: hic tñ aduerte ꝙ licet uomitꝰ talis debeat
esse ex electiuis aliqualiter: non tamen in princi
pio debet esse maxime fortis: sed in processu ma
gis: quoniā ex eo nimia fieret comotio materierū
in principio quod plurimū obesset: sed sit tamē ta
lis vt ꝛc. Et hoc est qđ dixit Serap. Incipiamꝰ
ꝛ demus id quod complet mouet vomituꝫ quadā
motione ꝛc. verbigratia cum cassia ꝛ decōie semi
nis aneti vel atriplicis. ꝛ nō cū nuce vomica vel
cartamo, que sunt mediocriter uomitiua: multo
minus conuenit eleborus ꝛc. Nota ultimo ex
ultima parte textus colligitur ex opposito: ꝙ si do
lor iuncturarū sit in superioribus: cum post factā
flobothomiam debet fieri euacuatio per secessuꝫ
ad diuertēdū a superioribus ꝛ postea uomitꝰ ꝛc.
hoc etiā totuꝫ intellige stante morbo in principio,
quoniā digesta materia cuꝫ intendimus erradica
tioni materie stante dolore in inferioribus magis
ualet secessus q̄ꝫ uomitus: ꝛ econtra stante nocu
mento in superioribꝰ erradicatiue magis ualebit
uomitus: sed tunc debet esse cuꝫ laboriosis ut itel
ligenti patere potest. Hic essent multa dicenda d̄
qualitate uomitus ꝛ modo: sed ista alibi queran
tur: ubi hec materia proprius tangi debet. In
proposito tantum sit dictum quantum ad expositi
onem textus nostri: ꝛ eius bonam intelligentiam
fuit conueniens. lego igitur litteram. Et si fue
rit sanguinea, s. materia faciens dolorem, aut cuꝫ
dominio sanguinis. s. mista cum dominio. ꝛc. aut
cum dominio sanguinis in toto: ut exponebatur.
Oportebit ut administres flobothomiam ex parte
contraria, ad modum tactum in questione. Et si
fuerit cōis, s. dolor. iūcturis corporis dupliciter ex
ponendo: ut dictum est: qꝛ uel cōis toti, uel duabꝰ
contrarijs iuncturis, tunc ex utrisqꝫ partibꝰ simul,
s. expedit euacuare, deinde. s. facta flobothomia:
administra uomitum proprie quando dolor est in
inferioribus, ꝛ hic loquitur de uomitu electiuo: ꝛ
adducens causam huius dixit, Uomitus enim ma
gis iuuatiuus est ei. s. dolori inferioruꝫ membroꝝ
q̄ꝫ uentris solutio propter causam dictā: ultimo te
hijs completis: addit, deinde administra solutōeꝫ
uentris, ꝛ est tertiuꝫ instrumentū in euacuantibꝰ.

Et Deinde incipe a re forti.

Postq̄ꝫ supra ī parte proxime lecta ipse ponit ca
nonem obseruandum in ordine medicinaruꝫ eua
cuantium. s. flobothomare, uomitus, ꝛ medicine
secessiue. In hac parte specialius ponit cañ. atte
dendos circha euacuationē per secessum: ꝛ possꝫ
diuidi ista ps in tres: quoniaꝫ primo ipse ponit or
dinē seruādū: ꝛ sniaꝫ quorūdā. tertio reuertit de
clarādo sꝫ mētē suā. scđa ibi. Et d̄ hoibꝰ sunt, ter
tia ibi. Et rectiꝰ quidē ē. de prima parte dicit. Et
incipe. s. in medicinis soluentibus a re forti: si non

probibeat priuatio maturitatis ⁊ grossitudo ma
teriei: q̄uis facilis sit incolumior ⁊ gradatio con
uenientior. Addit deinde sequere cum solutiuis
mundificantibus secundum gradationem.
Nota q̄ ex hoc textu .d. A. vult innuere q̄ in do
loribus iuncturarū a principio cū volumus eua
cuare, debemus euacuare cū medicina aliqualiť
humorē eligente cuius ēt virtus vsq; ad iunctu
ras peruenire possit, quoniā cum tales morbi vt
plurimū coniungant cū magna repletione, est in
digentia a principio minorationis materie vt na
tura fortior reddať supra residuum, quēadmoduz
ēt facimus in magnis apostematibus in quibus p
pter multitudinem materie dubitamus ne virtus
possit digerere materiā, ab ipso satis principio mi
noramus educendo de materia cum ferro tertia
quarti de curationibus exiturarū apparētiū, vbi
habes casus i quibus interdum expedit euacuaē
de materia ipsa non digesta. ⁊ iste est vnus casus
propter multitudinem eius, talis autē minoratiua
euacuatio nō debet fieri cum medicina absolute
debili, quoniā vt infra dicet textus, talis interdum
mouet materiā ⁊ non educit, ⁊ forte subtiliat hu
mores vnde magis fluūt ad membrū lesum. expe
dit itaq; ut sit tm̄ potens, vt aliqd de materia edu
cere possit, q: etiam membra a quibus pro parte
debet fieri edutio, sunt multum distantia, quibus
non coniungunť loca vacua extrinsicus .i. nō ad
ea coniungunť canalles manifesti per quos fiat
edutio materie, ppter etiam istam causam cōue
nit medicina non leuis absolute, vt colligitur ī ca
nonib⁹ vl'ibus quarta primi ca .i. de elecť quanti
taē medicine. Cuz hac tamē sententia vult .d.
A. nobis innuere q̄ stante peccato in materia sub
tili, vt collerica, tutius exhibere possumus medici
nam talem minoratiuā eligentē humorem, vel ēt
vbi materia esset sīa subtile aqucuz quā qñ mate
ria peccans fuerit simpliciter cruda grossa, qm̄ ta
lis materia grossa, vt flatica viscossa vel gipsea, ñ
sic obedit euacuatōi a principio sicut subtilis, quo
niam materia subtilis non est in totum priuata di
gestōne sicut grossa, ymo satis faciliter educibilis
est nisi esset ihibita, sed illa non flueret ad iunctu
ras: idcirco dixit text⁹. Et incipe a re forti: si nō
pbibet priuatio maturitatis .i. dispositio ad eua
cuatione: vt in materia frigida, ⁊ grossitudo mate
riei, dicit tamē supposito q̄ a principio debeam⁹
euacuare cū medcina forti, tamē facilis est inco
lumior .i. a principio euacuādo debemus eligere
in gradu medicinarū fortiū siue a proprietate eli
gentiuz medicinā in illis debilem, postea debem⁹
procedere addendo in fortitudine .s. a minus forti
ad magis fortem. verbigratia prio possumus i ma
teria collerica exhibere Cassiam in tanta quanti
tate vt eligat humorem ēt cuz aliquibus mirabo
lanis, postea possumus addere in fortitudine exhi
bendo reubarbarum, quod fortius soluit, postea in
tendendo pcedere possumus ad scamoneā ⁊c. ⁊
in frigida materia primo euacuare possumus cuz
cartamo ⁊ polipodio, postea addere ad agaricum
materia facta aliqualiter digesta, postea magis
completa digestione addere i gradu fortitudinis
ad turbit, postea in processu magis ad colognticlā
⁊c. Aduerte tamen hic ⁊ est doctrina oīum in
hac materia ⁊ erit textus expressus .d. A. infra in
capitulo sequenti satis ad principium, qđ medici
ne conuenientes in casu nostro, que debent esse
ita fortes quod atrahant a locis remotis, oportet
quod habeat stipticitatem aliquam: qua sigil
lent orificia venarū phibēdo humores facta eua
cuatiōe minoratiua: ne alij deinceps fluāt. Ideo
ibi idez laudat .d. A. hermodatilos precipue. quo
niā faciūt succedere solutioni stipticitatē, ⁊ cōfor
tant ⁊c. Et ita videbis obseruatū ab eo in medi
cinis omnib⁹ suis contra multos praticantes: qui
ad hoc nō aduertunt. Non esset tamē negandu3
quin etiā ante talē medicinā3 possit precedere cli
stere lenitiuum: ⁊ notate bene istū modum expo
nendi: q: de hac difficultate multi sunt ambigui
propter uaria dicta auctorū, qui uidentur negare
medicinas fortes ante digestionē materie: de hoc
tamē etiam infra dicetur. Et ex his patet littera
clara lege eam sic. Et incipe a re forti .s. a medici
nis educentib⁹ per secessum cuz stat intentio eua
cuationis a principio: vt sepe fit: incipe cuz medi
cinis eligendo soluentibus etiā habentibus virtu
tem atrahendi a iuncturis, si nō probibeat priua
tio maturitatis ⁊ grossitudo materiei, quasi dicat
q̄ in principio cū euacuamus tutius cum fortiori
medicina euacuare possum⁹ i mā subtili q̄3 grossa.
n3 i grossa ē tāta indigētia de euacuando in prin
cipio sicut est in subtili: q: nō sic est apta ad fluxū
sicut illa: ⁊ sic magis dat indutias ad digerendum.
addit tamē q̄uis facilis sit icolumior: ⁊ gradatio
conuenientior, quasi dicat q̄ euacuando a princi
pio cum medicina forti ad modum dictum meli⁹
est: siue in subtili siue in grossa incipere a medici
nis eligentibus a debiliorib⁹ in gradu fortitudinis.
deinde sequere cum solutiuis mondificātibus sm
gradationem, quasi dicat hoc non solum obseruā
dum est in medicinis minoratiuis: hoc est in prin
cipio ⁊ augumēto .s. procedere sm gradationem
intendendo in fortitudine, verū etia3 in medicinis
mundificātibus .s. in statu ⁊c. hoc est obseruādū.

Et de hominibus sunt.

Iam ipse
ponit sententiam quorūdā circa has medicinas
⁊ in sententia illi nolebant vnq̄ esse vtendum me
dicinis fortibus .i. eligentib⁹ ⁊ a iuncturis euacuā
tibus: nisi post materie integram digestione3: ita
q̄ per totum processum ante digestionem exhibe
bant medicinas tantum debiles .s. una post alia3.
postea facta digestione sigillabant .s. erradicādo
cū medicina forti ⁊ nūq̄ ante, de eo⁊ numero fuit
Serapio qui in cap'o curatiōis in generali dixit.
Incipiamus ⁊ demus illud quod mouet quādem
motione: ⁊ soluat cum facilitate ⁊c. postea addit
⁊ non oportet vt faciamus illud .i. exhibere solu
tiuū forte: nisi post termiationē hore .s. digestiōis
materie. Idem etiam Aliebas visus est sentire.

Et est quod intendit. lege litteram. Et de homini
bus sunt qui describunt. i. dicunt inicium cū facili
post facile. hoc ē ĩ initio icipiūt euacuare cū facili
⁊ supple postea sic continuant euacuando cū alio
facili post facile. ⁊ sigilant cuȝ forti post matura
tionem. i. exhibent fortem medicinaȝ erradican
tem ⁊ sigilantem: ita ꝙ non amplius restet inten
tio ad euacuationem tātū post maturationem. i.
post completam digestionem.

Et rectius quidem. In hac ter
tia parte ipe
redit ad sententiā propriā. ⁊ aduersatur positiōi no
uiter dicte: ⁊ est ps declarās dicta ĩ ꝑte supiore: ⁊
prio ponit ordinē seruādū ĩ materia simplici. scđo
in composita secūda ibi. Et si materia fuerit cōpo
sita. dicit igit̃ primo. Et rectius quidē est ĩ hoc. i.
in ista difficultate tacta si materia est subtilis col
lerica. festinare euacuationem. s. a principio eua
cuare cum forti medicina ad modū supra exposi
tum. cum videtur maturatio. i. cum pro q̃ʒ vr̃ ma
turatio ēt in dicta mã ab ipso principio. qm̃ mate
ria collerica faciens talem morbuȝ ab ipso princi
pio vr̃ digesta hac digestione. que est ꝑparatio ad
expulsionem. ex quo ē mobilis educibilis ⁊c. vel
cū vr̃ maturatio. quasi innuat ꝙ nō semper a prin
cipio possumus facere talem minoratiuā euacua
tionē ēt in materia subtili ꝑꝑ aliquā cām ipedimē
ti ad euacuationē ex ꝑte materie vel alia cām. sed
quecūq̃ʒ sit illa causa. nō videbit̃ tunc maturatio
i. ꝑparatio ad euacuationē. hoc tñ raro euenit in
materia subtili. sed si pur stet itentio ad euacuatō
nem in principio. debemus euacuare cū medicina
forti ad modū dictū. ⁊ non cum facili. vt dicebat
precedens positio. prim⁹ tñ sensus mihi magis pla
cet ꝑꝑ necessitatem minorandi a principio in ma
teria subtili ⁊ eius dispositionem. Ideo addit de
grossa que aliqñ est indisposita. Et si est grossa.
non est malum premitere q̃ eam subtiliet ⁊ ma
turet ⁊ preparet eam ad hoc vt expellatur. i. diri
gat̃ cum medicis digestiuis ad parteȝ euacuatio
nis hoc ē ad loca expulsionū. Nota ex hoc tex
tu non aliud intendit. d. A. nisi ꝙ minus tute eua
cuamus a principio in materia grossa q̃ʒ in subti
li. vt ēt supra dixit ēt tuti⁹ possum⁹ dimittere eua
cuationē in principio in materia grossa q̃ʒ in sub
tili. qm̃ in hac non ē timor de multo fluxu. nisi ǵ sit
plurima repletio. non est maluȝ in materia grossa
ante euacuationē habilitare materiā ad euacua
tionē cum digestiuis. vt dixit textus. veruȝ tñ quo
niã vtplurimū in istis morbis diungitur repletio.
laudarē ego a principio fiendam esse euacuatio
nem minoratiuā propter causam dictam superi⁹
⁊ in hoc magis asentirem pōtioni Rasis. qui in
febribus flaticis ⁊ melicis a principio purgabat.
q̃ʒ. G. qui vituperauit a principio in flacis. ⁊ si ve
ra esset sententia Rasis cui etiam cōsenit. G. in
melicis a principio esse euacuandū ꝑꝑ multitudi
nē materie. ut dixit. Auerois septimo collet cap.
sexto. vbi ponit istā ɔtrouersiam. multo magis hic
fieri dȝ vbi ꝑꝑ multitudinē materie dubiū ē ne ta
lis materia frigida ⁊ grossa ĩ iuncturis recipiatur.
a quibus erit multum difficile erradicare. Sed si
materia esset adeo grossa. ꝙ nullo modo obediret
euacuatiōi. isto casu dicit. d. A. nō est malū ꝑmit
tere digestionē: q̃ʒ tūc nō erit timor. vt faciliter re
cipiatur in iuncturis. Videtur tñ. d. A. velle ꝙ ēt
in materia multū grossa ⁊ inobediēte ad euacua
tionē: ⁊ si debeam⁹ intēdere cū digestiuis anteq̃ʒ
fiat specialis euacuatio: tñ debem⁹ etiã digerēdo
aliqd euacuare de materia ꝓpria: vt̃ gratia dan
do vnã pillãȝ satis leuē ante cenã vel post sirupū
ꝑ duas horas: ⁊ aliqui eã exhibent ante sirupū: ⁊
post bibūt sirupū. sed ali⁹ modus magis mihi plȝ.
Et hoc est ꝙ addēdo dixit. Et tu iteri aleuia. s.
naturã minorādo ꝺ materia cū solutione subtili
in tali casu. Et ex hoc toto textu possit colligi de
mente. d. A. esse ꝙ in tali cāu euacuatio quecūq̃ʒ
fiēda sit. semꝑ debet esse cū apropriatis ⁊ electiue
educētib⁹ ⁊ nō cū lenitiuis: vt multi iperitoruȝ fa
ciūt. qui exhibēt in principiis cassiaȝ ĩ modica q̃n
titate cū decoctōe lenitiua: ⁊ male eis sucedit cō
muniter. Et notate bene istud qđ ē cōis error ĩ
quē multi etiã appellati famosi icidūt. Et si ifra.
d. A. iubebit exhibere cassiã. ipse intelliget ꝙ ĩ tã
ta quãtitate exhibeatur: ꝙ ex ꝓprietate elligat. ⁊
exhibebit ipse eã ipsa retificata cū aliquo ɔforta
tiuo. vt in eã calida cū aqua solatri ⁊c. vt loco illo
uidebitis. hētis scđo ex hoc colligere ꝙ ĩ quolibet
tali morbo etiã a pricipio est de materia ꝓpria ali
quid euacuādū: nã in subtili materia ē dispositio
ita vt nō sit necessaria digestio: in grossa auteȝ in
qua etiã ē necessaria digestio: dixit ꝙ cuȝ digeris.
iteri aleuia cuȝ solutione subtili ⁊c. Et nō. ꝙ nõ
dicit aleuia cuȝ facili. i. medicina: sȝ dicit cū solu
tiōe subtili. i. cū medicia debiliter soluēte. i. a ꝓpri
etate educēte sȝ debiliter: ⁊ appellabit̃ medicina
fortis debilis: lege lr̃aȝ sic. Et recti⁹ quidē est: si
materia est subtilis colerica festinare. i. a pricipio
euacuare cū. i. q̃ʒ videtur maturatio: ⁊ si est gros
sa. nō est malū ⁊c. hoc est digerere. sȝ iteri digerē
do aleuia cum solutiōe subtili. vel sic clari⁹: si est
grossa aleuia cū subtili solutiōe: hoc est a pricipio
sȝ iteruȝ nō est malum aliqd digerere. i. euacuan
do digerere ⁊ digerendo euacuare. Et ɔ̃sequēter
ponit ordinē seruandū in ɔposita materia postq̃ʒ
posuit ordinē in simplici ⁊ grossa: ꝑ se dicit igitur.
Et est lr̃a clara quodãmodo cōtinuādo. Et si ma
teria fuerit cōposita. fac vt solutiuū ⁊ epl̃ȝ sint cō
posita. i. in eis diuersa ĩtegrãtia hñtia virtutes ad
diuersas materias: q̃ʒ. s. in solutio sit materia elle
ctiua colere ⁊ flegmatis. ⁊ addit licet tamē meli⁹
sit ut blande tractetur a principio. Nota q̃ʒ su
pra dictuȝ est ꝙ in materia subtili a principio pos
sumus euacuare: etiã in grossa debemus cū apro
priatis aleuiare: in cōposita igitur debemus a pri
cipio euacuare. ut ergo non contingat error: ⁊ ne
simus nimis audaces in soluendo cum medicina
forti nimis a principio: dixit melius esse vt blande
tractetur in principio. s. subtiliter soluendo: ⁊ non
nimis laboriose: hoc est quod intendit. lege lr̃am.

Et non fiat flobothomia.

Postquā posuit canoñ respicientes mōuz fiende euacuationis positiuos ꝛ firmatiuos, pñter ipe ponit dictos canones negant. ꝛ diuiditur ps in duas quoniā primo ponit can. circa flobothomiā. scdo circa euacuat. scda ibi Et similiter non fiat ꝛc. De prima igitur parte dicit Et non fiat flobothomia. ꝛ aducens rōnem sui dicti dicit, ꝛ ē textus cōmuniter allegatus ꝛ huic silis ēt ponebaꝰ quarta primi ca. de flobothomia apud principiū ca. Flobothomia. n. acrescere facit humores ꝛ facit eos currere in corpus. Et non extrahit illud qđ necesse est vt extrahaꝰ. Pro intellectu huius partis est itelligendū. Qꝛ lꝫ ista ps sit signata specialis ꝛ ita sit scđm modū assignatū, tamen hec pars continuationē hꝫ cum precedenti vbi erat sermo de materia composita ex subtili ꝛ grossa, vt ex colera ꝛ fl'ate que est cā frequenẗ ɔtingēs ymo vtplurimū contingēs, vt supra dicebaꝰ. Est ergo sensus lr̄e quod in tali materia cōposita nō fiat flobothomia, aducendo rōnes positas in textu, qm̄ acrescere facit humores ꝛc. Et igiẗ secūdo est aduerteñ quod indicatōne sumpta a tali materia p euacuatione nō competit flobo. quoniā flobo. respicit precipue peccatū i sanguie i quanto vel i quali, qm̄ igiẗ in casu talis materie composite ex collera ꝛ fl'ate que non est p fl'omiam cōuenienter educibilis, fieret fl'omia, sequerenẗ nocumenta que ponūtur in lr̄a, primo qꝛ ad fl'omiam sequiẗ motus in tota massa humorali, ꝛ ideo fit ɔmotio ꝛ pmistio humorū malorū cū sanguine laudabili, ꝛ sic acrescere humores facit illaudabiles. ꝛ hoc intelligit per hoc qđ dicit acrescere facit hūores, qꝛ sanguinem laudabilē cōuertit ad illaudabilem per mistionē cum malis humoribus, ꝛ pp eandē radicē qꝛ comouēdo humores, qꝛ ēt motus subtiliat hūores ꝛ hilitat ad fluxū, ꝛ sic facit eos currere in corpus ꝛ ɔñr ad mēbrū lesum, ꝛ ex eodem fundamēto cū talis materia non sit bñ educibilis p fl'omiā sed p fl'omiā educaẗ sanguis non peccans, vt supponitur, sequitur quod dicit textus scilicet quod non extrahit illud quod necesse est vt extrahatur, sed supple malus humor remanebit saltē secūdum magnā partem, ꝛ bonus euacuabiẗ. Nota tamē ꝙ vbi materia peccans esset p flobothomiā educibilis, vt ɔtigit si materia esset sanguinea. i. principale peccatum sit in sanguine, tūc flobothomia est melius remediū quod fieri possit, ꝛ p eaꝫ tantuꝫ sepe curati sunt egri, vt. d. H. i de flobothomia, ꝛ Rasis in suo de iuncturis vbi ponit pulcrū exēplū de vna Muliere, quos videaꝰ. ꝛ in isto cāu quāto citius fit a principio meliꝰ est, vbi ēt materia peccans esset mista sanguini . ꝛ in toto esset dñiū sanguinis ꝛ timeremus ne in sanguine acquratur ebulitio ꝛc. tunc deberemus ēt a principio flobothomare, vt supra de hoc dictū est. Sed si alius humor a sanguine peccauerit simul cum eo ita tñ ꝙ dñium sit illius humoris supra sanguinem, dicunt quidā ꝛ bñ nō incipimus a flobothōia propter textū nostrū qm̄ subtiliat ꝛc. Sed primo debemus euacuare illum humorē vel illos si fuerint plures domināntes, postea fl'obōare si expedit. hoc tñ intelligatur si ille humor peccauerit i quali ꝛ nō in quāto, quoniā si peccauerit in q̄nto cū sanguine maxie si eius quantitas nō multū domināns fuerit in sanguine, tunc a flobothomia incipieñ.

Et hanc sententiā posuit. R. de iuncturis cum dixit Si mā fuerit scđm proportionē humorū in corpore, ꝛ non appet victoria multa aliquorū nec in colore nec in tactu, tunc scias ꝙ dolor ē ex plenitudine, ꝛ tunc icipe curā cōminutōe sanguis ꝛc.

Et de his potes recurrere ad ea q̄ dicuꝰ quarta primi ca. quarto satis ad principiū. lege lr̄aꝫ cōtinuādo cū mā mista qꝛ clara ē vt pꝫ ex modo exposito. Et non solum verificatur textus in materia cōposita sed in oī materia nō educibili ɔueniēter p flobothomiam siue sit fl'a siue melancolia siue vētositas pp eadem nocumenta. bene notate.

Et similiter non fiat.

Nunc consequenter ipse ponit canon. principaliter negatiuos circa solutionem fiendā, ꝛ posset diuidi pars in quattuor secunduꝫ quattuor speciales canoñ quos ponit. secunda ibi Cum autem declinare ibi tertia. Et attende crises ibi. 4. Et si possibile est. De prima igitur parte dicit Et similiter non fiat euacuatio. s. forẗ erradicatiua. s. in principio maxie in mā mista: sicut ēt supra dicebaꝰ de flobotomia quoniā eadē fere sequerēẗ nocumēta, que etiā supra dicebātur de fl'omia: quoniā cū talis materia sit a principio nō obediēs euacuationi: fiet igitur in ea magna agitatio ꝛ comotio: ꝛ sic pmiscebitur iuuatiuū cū nocitiuo: ꝛ ex cōsequēti acrescere facit humores malos: qꝛ etiā ex agitando humores facit eos fluxibiles: facit eos cōsequēter currere i mēbra lesa. nota tamē ꝙ maiꝰ nocumētū sequtur cū fit fl'omia i tali materia q̄ꝫ qm̄ fit euacuatio ēt fortis incōueniēs. Et ratio est: quoniā p fl'omiam in casu nostro plus euacuatur de eo qđ non est dignū euacuari, ꝛ minꝰ de eo qđ deberet euacuari: q̄ꝫ per farmatiā. Naꝫ p talē eligēdo euacuationē ꝛ si euacueẗ etiā de iuuatiuo: plus tñ de nocitiuo euacuatur, quoniā illud eligit: ꝛ nō sic iuuatiuuꝫ. Peccatū ergo in farmacia nimis forti quantū ad euacuare iuuatiuū videtur esse p accidēs: p quāto euacuatur simul cū nocitiuo: quoniā, pp̄ter indigestionē nō ē ab eo sepatū. Peccatū vero fl'omie in casu nostro in euacuādo iuuatiuū uidetur esse p se, p quāto flobotomia p se euacuat sanguineꝫ, q in cāu nō dꝫ euacuari: cū hoc tñ stat ꝙ a principio in tali materia possit ꝛ debeat fieri euacuatio minoratiua eligendo: quoniaꝫ ꝛ si aliquale sequatur nocumentū: ꝛ sic operatio aliquomodo videatur irregularis: tamē pp̄ter causas supradictas meliꝰ est eam facere q̄ꝫ non facere, tamen ne credat me dicꝰ ꝙ ex quo potest fieri euacuatio minoratiua, ꝙ pp hoc non debeat fieri continua digestio i materia vsqꝫ dum sit complete digesta, ꝛ tunc tantū ɔueniat erradicatiua, dixit Et assidueẗ aqua ordei

f.in materia ſubtili: vl' aliud digerēs appꝛopꝛiatū f.ſirupus roſatus.vel ſirupus de granatis.vel ali⁹ vſqꝫquo appeat maturatio: ⁊ tūc ſupple fiat euacuatio eradicatiua. Et ſicut exēplificatū ē i materia ſubtili: ita correſpōdenter intelligat' in groſſa cū ſuis apropꝛiatis. ¶Sed ne ex mente ecidat medici ꝙ aliquādo ante digeſtionē ↄuenit euacuatio: vt ſepe dictuꝫ eſt, addit. ¶Si autem repletio exigit ut fiat expulſio.f. minoratiua a pꝛicipio pp cām ſepe dictā: ad inſinuādūꝫ ꝙ nō fiat cū multū foꝛtibus: ſꝫ ſm gradus in foꝛtitudine incipiēdo a debilioꝛi dixit: ꝙ tūc fiat cuꝫ eo qḋ facit aſſellare ſemel aut bis ex eis que bibunt': ſicut aqua endiuie ⁊ ſolatri cū caſſia fiſt. ⁊ criſterib⁹: ⁊ ſunt rectioꝛa.i.ↄueniētioꝛa. Nota ex hoc textu nō debetis colligere ꝙ cum fienda eſt euacuatio a pꝛincipio, ꝙ debeat fieri cum lenitiuis: quoniā oppoſituꝫ eſt ſupꝛa declaratū: imo debet fieri cum apꝛopꝛiate eligentibꝫ debilit' tamē ſoluētibus: ut ſupꝛa dictū eſt. Et ſi tu dicas uidetur qḋ cuꝫ lenietib⁹ tātū debeat fieri talis euacuatio: quoniā dixit debere fieri cum eo: qḋ aſſellare facit ſemel ⁊c. ⁊ hoc cōuenienti⁹ faciunt leniētia. Jteꝫ expreſſe dixit exēplificādo de aqua endiuie cuꝫ caſſia fiſt. quod uidetur eſſe lenitiuū. Jtē dixit qḋ criſteria ſunt rectioꝛa: ſed criſteria uident' aſſellare facere leniēdo: igitur apparet qḋ euacuatio fienda ſit cum lenitiuis. Dicatur ut ſupꝛa qḋ talis euacuatio fiēda eſt cum apꝛopꝛiatis: cuꝫ quibus etiā aliqua cōiungatur cōfoꝛtatio: ne facta in materia agitatōe plus ſequat' nocumētū pp fluere materias ad iuncturas: ꝙ ſit iuuamētuꝫ ex uirtutis exoneratione ſiue p lenientia: ſiue p aliter euacuātia in quibus non ſit ↄfoꝛtatio. Jdeo cuꝫ caſſia appoſuit aquā endiuie ⁊ ſolatri. ⁊ i iſta eſt uirtus ↄfoꝛtatiua ualde imo ↄſtrictiua, ut ſcōo cañ cap. pꝛopꝛio. ⁊ ad. d A. pꝛio qui iuſſit fieri debere euacuatōm cuꝫ eis que aſſellare faciunt ſemel aut bis de materia ppꝛia ⁊ nō de materiebus cōibus ſicut faciunt medicine lenitiue. Et cū replicas ꝙ ipſe exēplificañ. dixit de caſſia fiſt. dico qḋ uoluit eā eſſe tāte quātitatis qḋ exoluendo educat ⁊ a pꝛopꝛietate ⁊ nō leniendo tantū, ſed de hac exemplificauit ut inueret nobis euacuationē talem eſſe fiendā cū ſoluētibus ſubtiliter.i. debiliter, ut.ſ. dicebatur, ⁊ non cū foꝛtibus ⁊ in proceſſu cū foꝛtioꝛibus. Ad illud de criſteri dicit qḋ ipſe uoluit qḋ i criſteri ſit ēt aliqd apꝛopꝛiate ſoluēs, ⁊ qḋ ſunt rectioꝛa.i. minus tumoroſa, quī minus ē aptū ſequi nocumtum p criſtere euacuans eligendo ꝙ p medicinā ſilēm p ſuperius datā, quoniā p criſtere minoꝛ fieret in toto agitatio ⁊ bꝛeuioꝛ anguſtia, quoniam materie trahentur ad inteſtina ⁊ nō ad ſtomacū, ⁊ ſic ſunt rectioꝛa, ſi ēt fierent criſteria lenitiua tātum non eſſent nociua ſicut medicine ſumpte per ſuperius ⁊c. Et nota bene expoſitionē iſtā, q̄r credo ꝙ iſte textus ſuperficialiter intellectus duxerit multos ad errorē. lege totā lrām q̄r clara eſt.

Cum autem declinare in.

Nunc ponit ſcōm cañ negatiue ſumptū in medicinis aducentibus ex pte materie cum deoꝛſum mouentur. ⁊ bꝛeuiter dicit. Cum aūt declinare incipit, tunc non declines, ⁊ euacuꝫ, quoniā foꝛtaſſe mouebit humores a locis ſuis ad egritudinem.i. ad locum egritudinis. Nota ꝙ iſte textus patitur multiplicē expoſitionē, una eſt qḋ cum declinare incepit.ſ. egritudo quoniā.ſ. eſt facta digeſtio in materiā ⁊ pꝛo pte euacuando, tunc nō declines.ſ. in euacuando.i. nō minores ſupple tātū, ⁊ euacua .i. ymo tunc euacua.ſ. eradicatiue, quoniā ſi ſupple euacuabis ⁊ declines in euacuatione.i. nō cōplete euacues. foꝛtaſſe mouebit talis euacuatio humores a locis ſuis ad egritudinem, q̄r fiet agitatio ⁊ nō eradicatio, iō non declines ab euacuatione eradicatiua ex quo materia ē obediens ne ſequatur illud nocumentū. Iſte intellectus eſt ſatis peregrinus ⁊ ſubtilis, ſed credo qḋ nō ſit de mēte.d.A. Alius igitur ſenſus ē ut lr̄a introducebatur talis. Cum declinare incepit.i. in pꝛincipio moꝛbi cum doloꝛ uel materia declinat.i. deoꝛſuꝫ mouetur uel in inferioꝛibus incepit manifeſtari, tunc non declines.i. ſuppoſito qḋ debeas euacuare, tunc nō declines.i. non euacua p inferius. vbi gra in podagra, ⁊ euacua. ſꝫ p partē oppoſitaꝫ.ſ. p flobothomiā bꝛachij in materia calida, uel per uomitū ad diuerſum, quoniā ſi euacuabis declinādo, foꝛtaſſe mouebit humores talis euacuatio a locis ſuis ad egritudinem, q̄r egritudo eſt in inferioꝛibus. Et ſic materia deoꝛſum mota faciliter ad locū defluet egritudinis. Si igitur in podagra facta euacuatione diuerſiua p oppoſituꝫ ſit neceſſaria euacuatio, iteꝫ p inferius debebit fieri cum cautella ⁊ arte cum medicinis, que poſtꝙ ſoluūt, etiā meatus ↄſtringendo ſigillent, ut ēt ſupꝛa dicebatur. Et ſi cum hoc illo cañ ēt apponātur ſupꝛa crura aliqua ſtipticantia uias claudentia, nō erit inartificiale, ymo utile multum, ⁊ conueniens. uel tertio ſic cū declinare incipit.ſ. materia ad locum egritudinis q̄r.ſ. agitata a leui farmaco tūc non declines.i. ad dictam lenem euacuationē q̄r non debes proſequi ſic euacuando ſed euacua cū foꝛti quoniam ⁊c. uel quarto ſic cum declinare incipit apoſtema uel inflatio loci dolentis. ⁊ hoc ſine euacuatione precedente debita, tunc nō declines.ſ. deſiſtas ab euacuatꝫ quoniaꝫ deſiſtendo ⁊c. mouebit.ſ. nā humores ⁊c. ⁊ hunc cañ diligenter notate maxime declaratū ſm.ſ. ſm modū exponēdi, magis tñ placet ſecundus mod⁹ ſꝫ ſecundū ultimum modum magis uidetur littera continuari.

Et attende criſes. Poſtꝙ ſupꝛa declarauit quando ſit fienda euacuatio ex parte materie iam ponit cañ in euacuatione ex parte quorūdā dierum in quibus non debet fieri. Ipſe igitur ponit unuꝫ canonē, qui ⁊ ſi uideatur affirmatiuus, tamen i ſe continetur in uirtute cañ ⁊ negatiuus. dixit ⁊ attēde criſes ⁊ que fit in die quarto. vij. ⁊. xi. Et addit ⁊ hoꝛa criſis melioꝛ eis ē. xiiij. Intelligeñ qḋ d. A. ex hoc textu non aliud itendit niſi qḋ atten

n

3ᵘ. 22ª. tr. 2. c. 7.
Iustura cura

dentibus nobis ad istos dies creticos non omitti mus errorem quem faciliter omitteremus. nisi attendamus ad dictos dies in ope. qr in talibus diebus plerūq3 fiunt crises τ euacuationes. Ideo in talibus diebus non debemus euacuare neq3 aliis prouocationibus uti. τ ē sententia affo. 20. prime particule. Ea quoq3 crisis fit τc. hec est igitur oclusio quam intendit qd debet medicus attendere hos dies. τ in illis non debet euacuare neq3 aliquid nouum facere. τ sic cañ iste negatiuus i uerbis. d. A. includitur. ut supra dicebatur. ratio aūt huius qd non sit mouendum in talibus diebus. sumitur ab eodem scda quarti tractatu scdo capi. io. ad principium capit. dicit sic. Et oportet in die crisis ut regatur eger regimine proprio. non ergo moueatur omnino cum medicina. fortasse enim adiuuabit natura3 ad euacuationē. s. dicta medicina si exhiberetur. qr superfluet uehementer. s. natura in euacuando. τ fortasse faciet ei cōtrarietatem in parte sua. i. impediet naturam ab euacuatione a uia per quam intēdit natura euacuare. qr pariet dolorem. non crisim. τ non fiet euacuatio. i. debita τ conueniens. τ hoc erit quoniam forte natura intendit facere crisim: τ non fiet euacuatio. s. debita τ conueniens. τ hoc erit quoniam forte natura intendit facere crisim τc per sudorem. τ si tu dederis medicinam solutiua3 trahendo materiam ad stomacum τ intestia. mouetur materia ad diuersum τ sic fiet nature ipedimentum. τ sic appellabitur medicus non nature minister sed inimicus. ut dixit. G. in prima de creticis diebus. Secundo nota qd licet in qualib3 die possit fieri crisis. per accomodationē tamen i certo numero dier3 ut multum fiunt crises bone τ laudabiles. τ huiusmodi sunt in acutis dies scripti ab. d. A. in lra. ut. 4. 7. ij. ut omnes tradūt medici τ astrologi. Causam aūt integram horum dierum creticorum quoniā non est presentis propositi requirere. late a. G. primo scdo τ tertio de diebus creticis. τ ab domino Auicen. secunda quarti tractatu secundo capitu. scdo precipue.

Causa tamen cōmuniter assignata est. quoniā per motum lune in dictis diebus acquiritur quidā aspectus ad illum punctum zodiaci in quo erat luna tempore inuasionis egritudinis. per quem aspectum aut uirtus confortatur: aut morbus. ut in sextili τ trino. qui sunt aspectus amicitie integre uel medie. τ in quarto τ aspectu oppositionis qui sunt aspectus inimicitie medie uel integre. Sed siue uirtus siue morbus fortificentur. tunc pugna insurgit nature contra morbum τ econtra Et per hanc pugnam si natura fuerit dominans supra materiam. fiet crisis ad bonum. τ si fuerit subdominans. fiet crisis ad malum. Hic possent multa dici τ uaria curiose. sed ista sufficiant ad littere expositionem. Si tamen prius uisum fuerit in ueritate illius uerbi quod dicit dominus Auic. scilicet quod hora crisis melior eis est. i4. Nam quod hoc non sit uerum patet per hoc. quia septima dies fortior est ad creticandum q̄3 decimaquarta. quonia3 de mente. y. quarta affo. illo anffo. que in paribus iudicātur diebus. discreta sunt. et iam amica conuersioni. colligitur quod impares dies sunt meliores ad crisim. cum igitur quartadecima sit par. τ septima impar. uidetur qr melior sit septima q̄3 quartadecima. τ licet Gal. in cōmento dixerit illum affor. non fuisse. y. Ite3 etiam ipse Gal. eadem particula cōmento. 36. illius affo. Sudores febrizantibus τc. magis laudauit crises in imparibus q̄3 paribus. precipue quia paroxismi acutorum. ut collericarum. maxime fiunt in imparibus. cum crises fiant hora maioris afflictionis secunda quarti. sequitur τc. pro hac parte etiam facit ratio crisis. que supra dicta est que maior uidetur coniungi in septio q̄3 in quartodecimo. qnoniam in septimo uidetur esse maior repugnantia q̄3 in quartodecimo. ubi autē maior est repugnantia τ contrarietas. ibidem maior intercedit pugna. τ consequenter maior τ perfectior crisis. quod autem in septimo maior sit cōtrarietas q̄3 in quartodecimo. patet per hoc. nam cum signa sint opposita. τ quodlibet habet duas qualitates sicut elementa τ luna in septimo semp sit in signo opposito in duabus qualitatibus. uel saltem in actiuis illi signo in quo erat luna quando incipit egritudo. non sic autem contingit cum luna uenit ad oppositum in quartodecimo. quoniam τ si tunc luna fiet in signo opposito quo ad situm. non tamen in signo opposito quo ad formā saltem tantum quātū est cū ē in q̄dratiua i septio quoniā i. xiiii. uel i oppositōe oppō ē tātū i passiuis q̄litatibus signor3. τ cū ē in q̄dratura in septimo quoniam in. xiiij. est oppositio vel in utrisq3 qualitatibus uel saltem in actiuis. maior autem ē cōtrarietas que est actiuarum q̄3 passiuarum. igitr τc. Exempli gratia si egritudo alicuius incipit luna exeūte in ariete in septima die erit i cancro in simili gradu. si erat in principio. erit in principio oppositi si in medio. in medio cancri. τ in his. ut patet. est oppositio in ambabus qualitatibus. cum aries sit calidus τ sicus. τ cancer frigidus τ humidus. τ si in primo die fuit in cancro in septima erit libra inter que signa licet non sit oppositio i utraque qualitate. est saltem oppositio in actiuis. ut patet. Cum tamen luna in principio egritudinis fuit in ariete τ oppositione in. xiiij. erit in libra que cum sit signum calidum τ humidum. non cōtrariatur in actiuis sed in passiuis tantum τ non in actiuis. τ ita erit de alijs si considerabis. ut de scorpione τ tauro τc. τ sic p3 q. vij. dies vr ēē fortior quo ad crisim q̄3. xiiij. In opp. tñ hiuˀ est textˀ nr cū dixit. Et hora crisis melior eis ē. xiiij. p hac ēt pte est snia eiusdē fa. 4. tractatu fo. c. 3. cū dixit. Et dies. xiiij. ē dies fortis valde. τ ō fortitudie eiˀ ē q nō iuenit dies cui nō pportionet. xiiij. q sit ultimˀ in fortitudine i indicijs crisis τ salute eiˀ nedū a opleméto eiˀ. Facit ēt p hoc qr mā ē magis digesta in. xiiij. q̄3. vij. τ sic eiˀ bilior sit expulsio cū in eā longiori tpe egerit uirtˀ nālis digerēdo τc. Pro dicisione huiˀ q̄onis breuiter

De criticis dieb⁹
Augur
Qō
An 14ª. d. sit max. critica

ſtringens materiā ponatur hec diſtinctio ꝙ una
dies pōt dici alia magis cretica dupliciter, uno mo
do qꝛ in ea plur̄ criſſes ꝯtingāt. alio mō qꝛ ī ea ue
hemētiores ꝛ acutiores fiant criſſes. Et ſm̄ h̄
ponūtur due breues ꝯcluſiones pria ē iſta ſumēdo
diē eſſe magis creticā alia ſo mō, qꝛ ī ea fortiores
ꝛ acutiores fiant criſſes ſic dico ꝙ .vij. ē magis cre
tica ꝗ̄ .xiiij. qm̄ morbi criſſi terminabiles in .vij.
ſunt morbi ꝑacuti, quoꝝ materia ē calidior ſubti
lior ꝛ mobilior ꝗ̄ ſit materia morboꝝ terminabi
liū ꝑ criſſim in .xiiij. igitur a tali materia eſt apta
uirt⁹ magis iritari ad pugnā, ꝛ ꝑ ꝯ̄ns natura maio
ri conatu mouebitur ꝯtra materiā ꝛ ꝑ ꝯ̄ns deriuā
do materiā ad loca expulſionū ꝛ tādē eam cretice
euacuādo accidētia fient ſeuioꝛa ꝛ ex ꝯ̄nti criſſes
erunt acutiores ꝛ fortiores, ꝛ ad hāc ꝯclu. ꝓbādā
optie facit arg. aductuꝫ āte oppo. qꝛ ī vii. ī pria ſe
q̄dre luna ꝯiūgitur ī aſpectu magis ꝯ̄rio quātū ad
q̄litates ꝗ̄ cū ē in .xiiij. ꝛ ſenſum hui⁹ ꝯcluſionis ſo
nāt oēs auctoritates diceñ .vii. magis creticā Se
cunda ꝯcluſio ē tal' ſumēdo unā diē alia ēē magis
creticā qꝛ ī ea plures criſſes ꝯtingāt, ſic dico quod
xiiii. ē magis cretica ꝗ̄ .vii. ꝛ iſtū ſenſuꝫ ꝯcluſiōis
ītellexit .d. A. loco allegato ſa q̄rti, ꝛ rōne declara
tur qm̄ modice materie furioſe reꝑiūtur, q̄ ſint in
vii. ꝑ criſſim termiabiles, ꝛ multo plur̄ reꝑiuntur
q̄ ſunt ī q̄litatibus medicine int' uehemēt' calidas
ꝛ frigidas, ꝛ tales ſunt ꝑ criſſiꝫ in .xiiii. termiabiles
ꝛ nō ī .vii. imo ēt magis ꝗ̄ ī alia cretica poſteriori,
igitur ꝛc. bona clara, ꝛ aſſumptū ē .y. pria ꝑticula.
affo. illo affo. digeſta medicari ꝛc. in fine ubi dixit
ꝙ multe materie ſunt nō furioſſe, ꝙ ēt multo plur̄
reꝑiantur materie medie īter calidas ꝛ frigidas ꝗ̄
extremalit' frigide uel calide maxie ꝑ criſſim ter
minabiles pꝫ de frigidis, qꝛ tales ut multū nō ſunt
criſſi terminabiles de mente .d. A. loco allegato :
qꝛ ēt corpora calida ut ſepe hoc nr̄o tp̄re utuntur
crapulis ꝛ coitu ꝛ ſepe otio, vñ ꝑ īdigeſtionē īfrigi
dantur humores ꝛ ſic utplurimū multiplicātur, hu
mores medie nature, q̄ ī vii. non ſunt digeſti, ꝛ in
.xiiii. aūt ꝯuenit ipoꝝ eſſe ꝑfecta digeſtio, ꝛ ſic tunc
ipoꝝ fiet criſſis ꝯueniens ꝛ ꝑfecta ꝛ nō ante, nāqꝫ
ut multū in dictis materieb⁹ tardatur ad creticādū
quoniā ī illa die ꝓpter aſpectū oppoſitōis, q̄ ē uere
inimicitie, fit pugna, ꝛ ex ꝯ̄nti fit criſſis, ꝛ quoniā egri
tudines iuncturaꝝ utplurimū pendent a materia
nō ualde acuta, ymo a materia miſta ex collera
ꝛ fl'ate ut in calo cāꝝ dictū ē. Jō iſte materie cuꝫ
ꝑ criſſim terminātur maxime in .xiiii. die termianꝫ
ꝛ ſic ſunt apte terminari, ꝛ ad iſtū ſenſuꝫ dixit tex
tus nr̄, ꝛ hora criſſis melior eis, i. dies ad criſſiꝫ cō
uenientior ī materieb⁹ facieñ dolorē iuncturaruꝫ
eſt .xiiij. ꝛc. ꝛ ſic pꝫ expoſitio lr̄e totius cū hac ſcd̄a
ꝯcluſione. Et ad arg. primū factū ꝯ̄ ꝯcluſioneꝫ qꝛ
dies ipes uidentur melioꝛes ad creticādū ꝗ̄ pares
ꝛc. Reſpondet .d. A. ſa q̄rti loco allegato dicēs
ꝙ ipes q̄dē fortiores ſunt in criſſib⁹ ſcd̄m plurimū
ꝛ in plurimo numero, quaſi dicat ꝙ plur̄ ſunt dies
ipares ī q̄bus utplurimū fiunt criſſes ꝗ̄ pares, cuꝫ
quo tñ ſtat ꝙ ꝯparādo xiiij. ad quālibet aliaꝫ dieꝫ

ꝙ plures fiunt in ea criſſes ꝗ̄ in alia, uel dicit con
cedendo ꝙ dies impar quātum eſt ex ꝑte materie
criſſi termiabilis q̄ utplurimū eſt acuta collera, cō
ueniētioꝛ ē ad criſſim ꝗ̄ dies par, qꝛ criſſes fiunt ī
uehemētia accidentiū, modo in dictis materiebus
uehemētiora fiunt accidētia ī iparibus, quoniam ī
illis fiunt parociſmi uel excreſcētie ꝛ non ſic ī pa
ribus, ſi tñ ꝯſideretur aſpect⁹ cū ꝓparatione ſimul
materie dico ꝙ certa dies par, ut .xiiii. ē magis cre
tica ad hunc ſenſum ut in ea plures ꝯtingūt criſ
ſes ꝗ̄ in alia die ipari, ꝛ hoc ē qꝛ materie plures re
ꝑiūtur terminabiles ꝯueniēter in .xiiii. q̄ꝫ in vii.
ut q̄ ſunt nature medie ī q̄litatibus, ut dictum ē, ꝛ
huiuſmodi ſunt materie facieñ utplurimum mor
bos iuncturaꝝ, de morbis aūt tertianarū non ſic ē
dicendū, quoniā in illis ꝓpter mōm ꝑiodicandi uel
manifeſte ſiue īmanifeſte exercēſſendi de tertio ī
tertiū magis fiūt criſſes in xi. q̄ꝫ in .xiiii. quoniam
in talibus plus facit ad creticādū motus proprius
materie q̄ꝫ aſpect⁹, ꝛ cū hoc ſtat qꝫ .xiiii. ſit fortior
ad ſenſum ſupra allegatū, ꝛ ad iſtuꝫ intellectuꝫ di
xit .d. A. cap. ſ. allegato parum ante teſtum ſupra
allegatum de fortitudine diei .xiiii. in creticando
ꝛ notate textum. Et dies xi. non eſt in uirtute
.xiiii. uerum tñ in egritudinibus in quibus ꝑarotiſ
mi earum incipiunt in ipibus, ut tertiana ē fortis
ualde ꝛ fortioꝛ q̄rtodecimo. Innuens ꝙ ī tertianis
plures fiunt criſſes in xi. q̄ꝫ xiiii. ꝛ notate. Et ſic
breuiter ſatiſfactum ē ad difficultatē de fortitudi
ne dieruꝫ criſſis, ꝛ hoc ſufficiat quātum ad decla
ratōm textus nr̄i, lege igitur litteram. Et attēde
criſſe. i. dies in q̄b⁹ ꝯ̄ eoꝛuꝫ numero ē ut in eis ꝑꝑ
aſpect⁹ ꝑ̄cipue lune fiāt criſſes. ſ. ad hoc: ut cum
cautella operis in dictis dieb⁹ ꝑꝑ cām aſſignatā, ꝛ
enumerās quos dies dixit. Et q̄ fit. i. eſt apta fieri
in .iiij. vij. ꝛ .xi. poſtea cōparando dies creticos in
fortitudie dixit. Et hoꝛa criſſis melioꝛ eis ē .xiiij.
ad modum expoſitum.

Et ſi poſſibile Nunc ipſe ponit .iiii.
cañ negatiuuꝫ etiā re
ſpicieñ euacuationē: ꝛ quoniā ī canone ipſe facit
mentionē de embꝛocis. Ipſe ſcd̄o ꝯ̄iter ponit
canonē ſpialeꝫ in epitiatib⁹, q̄ cū embꝛocis multū
cōueniūt. Eſt tamē cōis etiā ad q̄cūqꝫ localia ap
plicañ ſcd̄a ibi Epitimata nō calida ꝛc. de prima
ꝑte dixit Et ſi poſſibile eſt ut ceſſes ab euacuatio
ne uſqꝫ ad maturatōm. ſ. qꝛ eſſet modicum ꝯ̄ ma
teria, qꝛ corpus eſſet uelud purum, ꝛ ſis ꝯtent⁹ em
bꝛocis. i. ut tibi ſufficiant embroce cum aqua fri
gida ꝛ calida ꝛ tepida ſcd̄m canones ꝑ̄dictos ī ca
pitulo embꝛocarum factꝫ addit Et incipe ab aq̄
frigida. Nota qꝫ ubi iſta ſufficiant, ꝯueniens
eſt ceſſare in pꝛincipio de euacuatione, quoniā lꝫ
talis euacuatio in pꝛincipio facta utpluriumuꝫ ſit
neceſſaꝛia ꝓpter cās ſepe dictas. tamē qꝛ ut ſup
ponitur, dicta materia in principio eſt indigeſta,
ſemper ipſius euacuatio in pꝛincipio facta eſt ir
regularis : ꝛ cum aliquali fit nocumento, ſi igitur
embroce ſufficerent, meli⁹ eſt ceſſare ab euacua
tione in principio. Eſt igituꝛ ſecundo notandū

3ª 22ª tr. 2. c. 7.

ꝙ non exñte materia multū mobili. neqȝ multa neqȝ iuncturarū passibilitate qñ.s. alias dicte iun cture non fuerint passe, aliqñ sole embroce suffi ciunt materiā fluentē sistendo digerendo ⁊ aliqñ resoluendo, qꝛ ubi modica fuerit materia calida fluxa, embroca cū aqua frigida saltem in uirtute frigida ad digestionē ⁊ doloris remissionem suffi ciet. ⁊ ubi fuerit mā frigida modica ad digestiōeȝ materie ēt ad resolutōm eius fortasse sufficeret embroca calida actu ⁊ in uirtute, ubi autem fue rit materia mixta ꝯuenienter, aqua tepida facta. ſm cañ. scriptos quarta primi ca. 18. ꝓcipue ibi dici tur ꝙ si materia non sit in fluxu, debemus icipere embroca calida ad rarefaciendū mēbrum. siue igitur sit materia fluxa frigida siue calida siue mi sta, prius debet fieri embroca calida, sed differen ter, quoniā in materia calida debet esse embroca calida tātum actu uel tepida ⁊ in potentia frigi da. ⁊ in frigida materia debet esse embroca ⁊ ac tu ⁊ potentia calida, post aūt embrocationē cum calida laudat. d. A. fieri embrocā frigidam saltē actu ad duo iuuamenta, primū ē ut ꝯstringatur illud qḋ iam penetrauit de embroca prius facta. ſm est qꝛ embroca calida rarefaciendo mēbruȝ dissoluit de spiritu ⁊ calido naturali. ut igitur mē brum factū lassum ꝯfortetur ⁊ in uirtute robore tur, Laudauit. d. A. embrocā frigidam post cali dam, ideo dixit textus de ordine harum embroca rum calidaꝝ frigidarū uel tepidarum remittēdo nos ad id quod alias dixit in canonibus q̄rta pri mi, est quod iste embroce fiant ſm can. dictos in cap. embroce quarta primi. Nota tamen qꝛ dixit Et incipe ab aqua frigida, non uult. d. A. qḋ ab solute embrocādo prius incipiamus ab embroca tione aque frigide, quoniā esset ꝯtrarius sibi ipsi loco allegato ubi iussit esse incipien. ab embro cis calidis ⁊ postea sequi cum embroca actu fri gida, ut ēt ratio manifestat, ut declaratum ē, sed uoluit. d. A. incipere ab aqua frigida. i. in princi pio morborum nō exñte materia fluxa sed icipiē te fluere pro quāto materie fluenti ꝯpetit reper cussio, debemus tunc incipere a frigida, sed si essȝ fluxa materia ⁊ intenderemus digestioni uel re solutioni materie ⁊ mitigationi doloris, ut sepe fit cum embrocis, isto casu incipiendum est a ca lida, ut in canonibus dictuȝ est, ⁊ hoc regulariter ⁊ ut in pluribȝ qꝛ ubi essȝ materia multuȝ ignea, forte magis ꝯuenient embroce frigide etiam ad materiam fluxam, ut fuit sententiata affo. 26. 5. particule. In articulis tumores ⁊ dolores ⁊c. Nam in tali casu aqua frigida super ifussa refri gerat malā ꝯplexionem calidam ⁊ materiam ca lidam humores attenuat repellendo, ⁊ sic dolo rem sedat etiā ⁊ stupefaciendo. ⁊c. ⁊ hoc est qḋ intendebat lege lrām. Et si est possibile ut ces ses ab euacuatione usqȝ ad maturationem qꝛ. s. non sit necessaria a principio euacuatio. ⁊ sis con tentus embrocis cum aqua frigida calida ⁊ tepi da. i. tibi sufficiant embroce. ſȝ can. notos in ca pitulo embrocaꝝ, fac. i. cum tibi sufficiāt embro ce fac eas ſcōm can. notos quarta primi cap. ꝓ prio embrocaruȝ. s. embrocando prius cuȝ aqua calida. s. actu uel tepida deinde cum frigida ac tu ꝓpter causam dictam tamen addit. ⁊ incipe ab aqua frigida. i. morbo incipieñ fac embrocā frigidam ad repercutieñ. materiam fluenteȝ ⁊c.

Epitimata uero calida. Nunc postq̄ dedit quedam can. de embrocis dat can. quosdā alios circa aplicationē diuersorum localium etiā sumptorum interdum per interius. ⁊ diuidi possȝ pars etiā in q̄tuor ſcōm q̄tuor can. quos ponit ꝑa ibi. Et aqua quidem calida. tertia ibi. Et oximel. quarta ibi. Et semina fortia. primo autem ponit can. circa epitimata que magnam habent conue nientiam cum embrocis cum utraqȝ fiant ex re humida liquida, sed embroce ex alto effundūtur. Epitimata uero fiunt cuȝ panis infusis in liquo ribus in quibus interdum sunt alique pulueres ⁊ dictis pannis aliqualiter expressis membro su perponunt, ⁊ dixit. Epitimata uero calida. s. nota biliter ⁊ actu ⁊ potentia ⁊ supple frigida etiam intense oīa sunt nociua maxime. s. in principio. ⁊ adducens rōnem dicti sui dixit. Calida quidem ꝓpter atractionem supple nocent. sed narcotica ꝓpter ꝯgellatōm ⁊ cruditatem. s. sunt nociua. ⁊ addit. Et iterum epitimata infrigidantia supple que tamen non sunt narcotica, qꝛ nō sint itense fri gida, grossum faciunt crudum, ⁊ mortificant sub tile ⁊ prolongant egritudinem. Nota quod. d. A. in hoc textu ponit etiam implicite can. nega tiuum circa aplicatōm epitimatum. Et breuiter intendit istam ꝯclusionem sub forma regule uel can. s. qḋ medicus non debet in principio horum morborum applicare epitimata calida. s. fortia neqȝ frigida stupefactiua uel narcotica, neqȝ ēt intense frigida ⁊ si non sint narcotica, ut sepe fit ab idiotis in sedatione dolorum, applicant enim talia frigida uel qḋ aliquādo ad resolut materie parum fluxe applicant calida notabiliter nulla facta prius euacuatione in corpore etiam impu ro, ⁊ probans istam ꝯclusionem dixit qḋ talia om nia sunt nociua, quoniaȝ calida atrahunt mate riam ad locum, ⁊ sic plus ē id quod atrahitur q̄ quod resoluitur, ⁊ sic augeť dolor, ⁊ hoc sepe eue nire solet, sed narcotica propter ꝯgelationem sup ple quā faciunt in spiritibꝰ ⁊ naturalibus humidi tatibus ⁊ cruditatem, quam supple faciunt in ma teria nociua eam ingrossando ⁊ immobilitando. Nota secundo pro expōne huiꝰ ťmini narcoti cum qḋ narcoticum, ut dixit conciliator differētia ccxxij. est medicamē doloris sedatiuuȝ cuius na tura cuȝ siccitate uehementer, est frigida, ipsa. n. frigiditas ad finem tertij genꝰ eleuatur ⁊ usqȝ ad quartum ⁊c. ꝯsequenter mortificat sensum mem bri, ⁊ per hunc modum sedat dolorem, ut quarta primi in fine. ⁊ quinto colleť. ⁊ sicut patet, nocet du pliciter. s. extinguendo ca. naturalē ⁊ ꝯgellando materiam etiam incrudando eam propter cali. extingui, cuius est digereñ, frigida etiam intense

⁊ si non sint narcotica uel stupefactiua ēt nocēt. ⁊ hoc intendit per hoc qꝺ dicit epitimata infrigidantia quoniā grossum humorē faciunt crudum ⁊.i.qꝛ mortificāt subtile. Nam in materia ēt calida cum ipsa sit eterogenea, cuius una pars est subtilis magis ⁊ alia grossa, ꝑpter subtilem comixtaꝫ grosse tota materia redditur nature obediētior ad expulsionē, qꝛ ꝑpter istas partes redditur magis equalis quā si altera istarū partiū maxie subtilis remoueretur. Ideo.xiiij.tertij de cura asclitis ipē ꝓhibuit euacuatōm collere, qm̄ ut ipse ibideꝫ dixit, ipā aliquo mō resistit aquositati. iō faciet in cap.sequenti in principio, cum igitur talia intense frigidantia extinguant caliditatem fūdatam in parte subtili materie, inde est qꝺ nocēt incrudando grossum mortificando subtile, idest propter mortificationem caliditatis in subtili existente, ⁊ inde fit materia inepta euacuationi, ⁊ ex consequēti prolongāt egritudinem. ⁊ hoc ē qꝺ intendit licet ēt aliter posset legi lr̄a sed iste sensus magis placet. Et nota qꝺ licet.d.A.faciat per hunc can.nos cautos in applicatione epitimatū, pōt tamē ampliari cano.⁊ debet ad oīa localiter apponenda siue sint fomētatiōes, siue epitimata . siue embrocationes. siue olea. uel unguenta . uel empl'a ⁊ huiusmodi, quoniā oīa talia possent ex dictis ꝯstrui medicis. Aduerte ēt qꝺ licet iste can.sit regularis tātum in cura cōpacta.s.i dolore accutissimo aliqñ necessarium est ad ista deuenire, ut infra in hoc capi.uidebitur. lege tu litterā qꝛ ēst clara.

Et aqua quidem calida, Ponit sꝫ can.ꝑtineñ euacuationi sꝫ occurrētē errori, q aliquando cōittitur in dispositis ad dolores iuncturarum. ⁊ breuiter dixit ⁊ aqua quidem calida nociua est eis.s.uel actu patientibus dolores iuncturarum uel patis ad eos ⁊ dispōit. ⁊ adducit rationem dicti sui quoniā humectat iuncturas ⁊ ex cōsequenti relaxantur debilitāturqꝫ ⁊ habiles redduntur ad recipiendas supfluitates. Et sic innuit istam ꝯclusionē qꝺ in talibus dispositis uel actu sic patientibas non debet fieri lotio uel embrocatio pedum cum aqua calida. ꝯclusio declaratur qꝛ nocet eis per modū dictum pp can.d.A. quoniā humectat.⁊c. Nota cum.d.A.loquit hic de aqua calida intelligit de aqua simplici calida ⁊ non de calida in uirtute, quoniā de ea supra posuit can.qꝺ nocet in pricipio per hoc qꝺ materias attrahit. est igitur sermo de aqua simplici calida.
24. ēt quoniam (ut infra uidebitur in cap.cautelle a doloribus iuncturarum) ipē ibideꝫ laudat aquas termarum, quoniā ꝯfortant, ut ibi declarabitur. ⁊ si sint actu calide. ēt aqua salis laudatur ad eandem intentionem, aqua ēt frigida in loco allegato laudatur. qꝺ quō administrare debeat ibidem uidebitur. sed aqua calida simplex.i. fortis cōis non laudatur, ymo hanc hic uituperat pp causā dictam, quoniā humectat, propter caliditatē eni fit eius facilis penetratio ⁊ postea per formalem ⁊ uirtualem humiditatem relaxat ⁊ sic debilitat ⁊ ex ꝯsequenti nocet. lege lr̄am clara est.

Et oximel Iam ipse ponit can. circa applicationem oximelis etiā sumptionem eius per inferius ⁊ breuiter dixit.

Et oximel propter suam accetositatem non ē magni iuuamenti. Nota qꝺ.d.A.uidens quodā modo sententias uarias auctorum circa exhibitionem oximelis in huiusmodi morbis neqꝫ ad alteram partium possit afferri argu.multum euidens ipse non uolens absolute laudare eius exhibitioneꝫ neqꝫ negare usus est mistice hoc modo dicendi quod oximel propter eius acetositatem non est multi iuuamenti non dixit qꝺ sit nocumēti sed qꝺ non est multi iuuamenti ⁊ ex hoc uidetur innuere qꝺ non debemus in his passionibus multum eo uti ex quo reperiuntur alie medicine in cau magis apte proficere. Nam tertio regis acutorum texti ꝯmenti.34.ibidem dixit ypo.qꝺ debilitat uirtutem articulorum.i.iuncturarum etiam. G.primi regis acutorum ꝯmento 28.uituperat acetum ⁊ secamabim in membris neruosis nā cū nerui sint natura frigidi ⁊ sicci multū ab aceto frigido patiūt. M. vo i ātitodario dis.vi.i sermone de secamabim puro dixit ꝙ ex tali permixtiōe aque acceti ⁊ melis maxime ex melle ⁊ aceto acquiritur cōsequutio iuuamentorum multorū qui sunt in corpore toto ⁊ ad materias que sunt in iuncturis proprie quoniā resoluit eas ⁊c.

Itaqꝫ propter has ꝯtradictiones dixit ꝙ non est magni iuuamenti non negauit iuuamentum aptum ab eo prouenire sed dicit propter acetum non est magni iuuamenti qꝛ.G.non admittit oximel in dictis passionibus propter acetum ⁊ Mesue dixit ꝙ in dicta comixtione aquiritur virtus resolutionis que non est in altero tantum ita qꝺ etiaꝫ Mesue considerando acetuꝫ tamen nō laudaret in his passionibus sed ꝯsiderata comixtione laudat Aui.igitur caute procedens dixit ꝙ tacite ꝙ est iuuamentum sed non est magni iuuamenti propter acetuꝫ quasi inuat qꝺ ad alias medicinas est declinandum que sunt efficatioris iuuamenti qr̄ in suma quid dicendum est. Ego in suma dicerem qꝺ in materia calida non conueniat neqꝫ etiam sirupus acetosus de zucharo quoniā propter acetuꝫ ex qualitate nocet neruis neqꝫ ibi est aliqua subtiliant necessitas. In materia etiam frigida in principio ⁊ augumento non cōuenit cum materia fluit quoniam preparat ad fluxum materiaꝫ subtiliando .⁊ uias dillatando etiam nocet qualitate aceti ⁊ istuꝫ canoñ posuit Jo.de sancto amañ super antidotario. N.qꝺ in reumate ⁊ defluxu non debemus audere supra oximel propter istam causam. Si tamen materia fluxa. esset multum grossa ⁊ in corpore solidaruꝫ muschulorum ⁊ neruorum ⁊ non macilēto ⁊ raro tunc ad incidendum ⁊ pro parte ad resoluendum darem ego in sirupo etiaꝫ si extra ponatur partem oximelis maxime pauce comessionis quoniaꝫ in isto casu sperarem multo maius

iuuamentum q̄ nocumentum ⁊ ad istum intellectum laudauit Rosarius oximel squiliticū licet aceto noceat hanc etiam sniaȝ sequut⁹ est Gibertus lege lr̄am istam nota bene.

Et semina ⁊c. Iaȝ vltimo circa hanc ptem ipse ponit vnum canonē ut ēt incurrat indoctis medicis qui in doloribus iuncturarū ⁊ per interius ⁊ localiter exibent medicinas fortis caliditatis ⁊ exicationis p̄cipue in cā frigida non intelligendo q̄ȯ dicte medicine uehementer calide aliqñ stante repletione elliquaut materias ex q̄nti fluunt ad iuncturas ⁊ aliqñ adurunt. Idem dico si supra locum dolētem ponantur quoniā resoluēdo subtile sepe fuerit cā petrificandi materiā. Ideo ut occurat huic opationi irregulari dixit ponendo circa hoc can. Et semina fortia sicut semen feniculi ⁊ supple alie medicie multū calide ⁊ sicce sepe adurūt superfluitatem .i. materiā superfluam uel nociuā ⁊ q̄uertunt eam in lapideitatē. Et in istum errorē cognoui unum noiatum medicum famosum qñ hoc nr̄o tp̄re petrificauit pedes unius p̄stantissimi doc. dn̄i Catonis ut ipe mihi retulit in bina ul' trina applicatione cuiusdam medicaminis local'

Et notate q̄ȯ si aliquādo usus horum per interius ad prouocatōm urine fit q̄ueniens non tamē nisi in certis casibus ut infra loco proprio uidebitur. Sed de localibus semper uerenda est istorum exicātium applicatio nisi sepe succedat humectatio ut infra uidebitur lege lr̄am q̄ clara ē.

Cumqȝ completur matu:

Ista est scd̄a pars principalis scd̄e partis principalis que sic q̄tinuatur ad p̄cedentem quoniam primo ipe posuit can. attendendos in euacuat̄ si fienda sit an ne sumpta indicatione a materia nō digesta scd̄o principlr̄ ponit canones attendēdos in euacuatione materie cum iam facta est digestio ⁊ duo facit principaliter quoniā primo ipse exemplificat cum quibus debet fieri euacuatio facta digestione scd̄o ponit can. circa exibitioneȝ haruȝ medicinarū scd̄a ibi. Et caue ne i potu ⁊c. de prima pte dixit. Cumqȝ q̄pletur maturatio .s. uersus statum uel supple est q̄pleta in statu tunc euacua cum his que sunt sicut hermodatili ⁊ hn̄zidē ⁊ pill'e eorum ⁊ intende cum facilitate addit. Et incipe iterum supple embrocando etiaȝ epitima cum eis que sunt sicut herba que nascit' in fluuijs. Nota primo in can. maxime laudari ab oibus in euacuat̄ materie fl'atice hermodatilos albos ⁊ electos quoniā rubeus uel niger sunt uehementis malitie educunt enim electi fl'a precipue grossum a iuncturis ut dixit Me. cap. proprio. Et ita q̄ueniunt in doloribus iuncturaꝝ ⁊ euacuando materiā existentē ibidem ⁊ confortando ⁊ resoluendo exterius applicata q̄ȯ .d. A. ſo can. cap. proprio dixit de eis. Q̄ sunt cōueniens triacha omnibus doloribus iuncturarum ⁊c. uerum est tamen q̄ȯ de se nocent stomaco ut omnes scribunt q̄ propter superfluum accidentalem humiditatem eorum inducunt nauseaȝ stomaci ⁊ sunt tarde solutionis ⁊ sic permanent materie atracte ad stomacum longo tempore in eo generāt in stomaco uentositatem propter ipsorū caliditatem nisi retificentur retificantur autem cum cimino ȝȝ. ⁊ pipere ut cal'is proprija ⁊ capitulo sequenti expresse. Cum ergo .d. A. dixit q̄ȯ oportet euacuare cum eis que sunt sicut hermodatili intellexit si electi fuerint ⁊ secundum arteȝ retificati. Et ideo quoniam ad ratificationem quedam adduntur ⁊ per illorum additionem ⁊ si fiant citius soluentes q̄ tamen minor eorum dosis per se est aurus unus ut Mesue si igitur alia debent addi correctiua eorum fiet magna quantitas pulueris exibenda ad solutionem pro una uice ⁊ sic ifirmos tediaret nimis. vnde propter istā causam auctores construxerūt pill'as de hermodatilis in quibus preter hermodatilos qui sūt basis pill'arum ipsi addunt alia solutiua respiciētia fl'a ⁊ colleram plus ⁊ minus secundum diuersas intentiones descriptionem ut ad debite soluēdā parua sufficiat quantitas ne tedium infirmis afferatur. Ideo dixit .d. A. ⁊ pillule eorum .s. hermodatilorum .s. debent exiberi que diuersificantur. Ideo dixit .d. A. in soluendo quoniaȝ quedam ex eis plus soluunt flegma ut pillule de hermodatilis maiores ⁊ quedam plus colleram . ut minores ⁊ quedam quodam modo equaliter utrāqȝ materiam ut pill'e descript̄ propria Mesue secundum quod in eis diuersa adduntur solutiua magis unum humorem q̄ alium respicientia ⁊ sic fiunt acutiores uade in satis pauca dosi cum correctiuis simul dictorum hermodatilorum faciunt completam ⁊ satis rectam solutionem. Nota super illo uerbo henzidem post q̄ in multis sinonimis non reperieram quid esset tandem in sinonimis Rasis reperi q̄ȯ est testiculus vulpis est autem testiculus vulpis saterion secundum Symonē ianuensem de testiculo vulpis ⁊ canis faciunt capitula Serapio ⁊ Auic. ⁊ venter eorum ponit quod aliqualiter soluat verum est tamen forte appropriate confortat iuncturas ⁊ membra neruosa ⁊ si de eo non fecerint auctores in hoc specialem mentionem quia tamen multam uidetur habere conuenientiam cum hermodatilis in multum nutriendo ⁊ in prouocatione libidinis etiam in qualitatibus manifestis forte quod ēt q̄ conuenit in ista proprietate cōfortandi unde q̄ per manifestam qualitatem non apparet quomodo debeat curare spasmum qui in posterioribus cerebri vt dixit .d. Aui. ⁊ Serapio qui conueniūt in hoc q̄ȯ confert spasmo ⁊ tetano qui fiunt in posterioribus cerebri vel dorsi inde Auerois quinto coll'et ca. de satarion uolens ipse ponere hoc de intentione propria q̄ nō vidit i hoc rōnē manifestam sed si fit. fit p occultā ⁊ tñ non reperitur ab

auctoribus dictū qd̓ a proprietate ꝯfortet iuncturas vel membra neruosa neqꝫ ꝙ soluat adduxit in hoc testimoniū duorū antiquorū elmesaic ⁊ elmosalic qui iurauerunt in eorū animab⁹ ꝙ curat spasmum postreme part̃ quando bibit̃ cū vino nigro stiptico sucus ei⁹ distempatus ꝯcludo igit̃ ꝙ a proprietate debet mēbra neruosa iuuare per occultā proprietatē si ergo cū h̓modatilis adderetur soluentibus addendo in confortatōe iuncturarū nō incōueniret alicubi tn̄ repi būzeidem dixit Symon ꝑm iudeum qd̓ est bistorta ⁊ in glosulis Almansoris qd̓ est spēs Satarioñ de būzidem facit ꝓpriū ca Serapio ⁊ appellat de Sallamone ⁊ credo hoc sit ꝓpriū eius vocabulū ⁊ ibi dixit qd̓ valet sicut h̓modatili in dolore iūcturarū ⁊c. Addit tn̄ ⁊ intende cum facilitate .i. in his soluētib⁹ appropriatis que fortiora possunt exhiberi iam digesta materia ꝙ̄ꝫ ante vt supra fuit dictū oꝫ tamē intendere cum facilitate ita qd̓ non nimis soluas neqꝫ nimis laboriose interponit ꝯsequenter continuando certū aliū cañ dicens.

Et incipe iterum Nota ex h̓ textu d. A. vult nobis inuere vnam optimam cautellā in ope. .s. qd̓ quādo est euacuatum de materia cōiuncta cū medicinis satis fortibus quod debem⁹ supra mēbra dolentia facere embrocationes ⁊ epitimata cū aliq̄bus molificantibus ⁊ aliqualiter subtiliañ. Ideꝫ est intelligendū de vnctionibus ⁊c. ⁊ rō est quoniam in talibus morbis vtplurimuꝫ pendentibus a materia satis grossa verisimile est ne materia tota possit vna vice erradicari ex ꝯsequenti cum per solutionem ⁊ euacuationem in materia fiat pri⁹ euacuatio partis subtilis ⁊ magis digesta remanente ꝑte magis grossa tanꝙ̄ꝫ minus apta euacuari vt ꝯsequenter ipsa possit ꝯueniēter euacuari ⁊ non lapideatur quod est unū de maiorib⁹ nocumentis que euenire solent in talib⁹ morbis. Iō ipse laudat fieri post euacuationē fomentatiōes ⁊ epitimata sup̄ materia que remansit ad finem dictum ⁊ nota qd̓ dixit. Et incipe iteruꝫ ⁊c. quasi īnuat ꝙ ante etiaꝫ quālibet euacuationē laboriose fiendam cum appropriatis fortibus debemus ēt habilitar̃ māꝫ ad euacuationē i dcis embrocis ⁊ epitimatib⁹ ⁊ nō solū facta euacuat̃. Iō ad h̓ demōstrādū ipse supra anteꝙ̄ꝫ cañ poneret in euacuatōe materie digeste: neqꝫ exēplificaret cū qb⁹ essent dicte euacuatōes fiēde ipe ꝑordinauit cañ. respicieñ ēbrocatiōes ⁊ epitiata ad isinuādū ista debere vt in plur̃ in istis casibus ꝑcedere. Ideo istō ꝯmemorās dixit post dictā euacuationē iterū incipe ⁊ epitima ⁊c. sicut supple fecisti ante istaꝫ euacuationē quoniā sicut illa epitiata ꝯueniebāt ad illā euacuationē factā: ita ad futurā: de materia q̄ remāsit ista etiā ꝑparēt: ⁊ exēplificādo cuꝫ quib⁹ debeat fieri dixit fiat cū eis q̄ sunt sicut herba q̄ nascit̃ in fluuijs ⁊ sil̃ia Nota ꝙ ista herba vt dixit lr̃a Girardi exterior vocat̃ occa. Est āt occa dixit Rasis i sinonimis est arbor .s. ꝑua q̄ in locis paludib⁹ nascit̃: ⁊ in occalib⁹: vbi .i. occe vt multū comorāt̃. Est q̄dam herba ꝑticipās caliditate ⁊ hūiditate ad intētionē nr̃aꝫ ⁊ hui⁹ iuuamti eēt camōilla fenugrecū altea ⁊ sil̃ia: lege lr̃āꝫ sic.

Tunqꝫ completur Scilicet in fine augmēti: vel supple est cōpleta vt in statu: tunc euacua cū hijs q̄ sūt sicut hermodatili: q electiue educūt materiā grossaꝫ de iuncturis: ⁊ talis mā ē l̄ qua expectat̃ digestio: ⁊ bēzideꝫ .i. testiculus vulpis vel satirion: q a ꝓprietate respicit mēbra neruosa ut est dictū: ⁊ pillule horū .s. hermodatiloruꝫ sunt .s. quas ad hāc solutionē ꝯuenient̃ facieñ debem⁹ exhibere: ⁊ nō hermodatiles solū: neqꝫ etiā cum correctiuis suis tātū: qr̄ esset quātitas nimia ut dictū est. Et itēde cū facilitate .s. sic euacuādo ⁊c. Et incipe iterū ⁊ epitima .s. uel ēbroca facta purgatione ad ꝑparādū māꝫ q̄ remāsit: sicut etiā fecisti ante ꝑdictā purgationē .s. faciēdo epitia ⁊ embroca: cū hijs q̄ sunt sicut herba q̄ nascit̃ i fluuijs .i. occha ⁊ similia que calefaciant aliqualiter ⁊ humectent ⁊c.

Et caue ne in potu des Nunc secūdo ipse ponit cañ attendeñ in euacuatione quādo .s. est facta digestio in materia. Et dicit textus ⁊ sic iacere cōmuniter reperitur sed ē difficilis multum. Et caue ne in potu des in primis hoc est facta digestione nisi medicinam debilem quoniam ipsa mouet materiam .s. per corpus ⁊ nō facit currere aliquid .i. non facit euacuare aliquid de quo sit curanduꝫ qr̄ .s. debiliter euacuat ymo fortasse subtiliat materias ꝯgellatas alias .s. que nō actu cānt nocumentū ⁊ facit eas currere ad membrū .s. propter eas esse subtiliatas ⁊c. Notate ego non uidi istum textum ab aliquo expositum sicut neqꝫ aliquē alium huius fen̄. Et re uera nisi ego imitem verba textus ita vt ascribatur error scriptori nescirem bene verificare textuꝫ tamen ego afferam vnum sensum cuꝫ quo posset stare text⁹ vt iacet sed non videtur bene textui conformis.

Notande ꝙ dupliciter aliqua medicina dicit̃ debilis vno modo quia lenis vt lenitiua uel etiaꝫ exsoluens sed debilis in gradu exsoluentiuꝫ vt mirabolani vel sucus rox. Alio modo dicitur medicina debilis qr̄ ⁊ si sit de spē fortis exsoluētiū tn̄ propter eius paruitatem in dosi est debilis in soluendo vt agaricus vel scamonea in parua dosi ⁊ sic dupliciter dicitur aliqua medicina debilis igitur opposito modo potest duplicit̃ dici aliqua medicina fortis vt patet secundum hoc potest legi sic littera sicut etiam supra legebatur quodaꝫ modo illa parte ⁊ incipe a re forti. Et caue ne des in potu in primis medicinam nisi debilem secundo modo quoniam ipsa scilicet que est debilis primo modo quia lenitiua vel modice exsoluens

mouet materiam.s.propriam ⁊ non educit .s.eaȝ
⁊ non facit currere scilicet euacuando extra ali
quid de quo sit curandum q̄ꝛ si aliq̄d educit non
ē de materia ꝓpria sed de materieb⁹ cōib⁹ ⁊ sic n̄
ē aliq̄d de quo sit curanduȝ ⁊c. Alio mō p̄t uerifi
cari text⁹ ut.ly.ne sit corrupta dictio ȝ debeat ia
cere ut ⁊ isto modo iacebit lr̄a. Et caue. i. menti
bn̄ teneas ut in potu des in primis.s.cum intendi
mus euacuare materiā digestā oēm medicinā ni
si debilem q̄ꝛ quocūq̄ȝ mō fuerit ipsa mouet mate
riaȝ ēt si debilis ⁊ nō facit currere.s.euacuari ali
q̄d de quo sit curandū q̄ꝛ si est debilis ħo mō q̄ꝛ.s.
daremus in corpore mediocri solū tres pill'as de
ħmodatilis q̄ꝛ media.3.tm̄ vt sepe fit mouet ma
teriam ꝓpriā ⁊ si aliq̄d educit de ꝓpria materia
non educit aliquid de quo sit curāduȝ q̄ꝛ modicū
educit ⁊ illud parū ꝑficit sed ꝑ aliaȝ pt̄ē vel aliū
modū magis nocet ꝑ hoc q̄ꝺ subtiliat alias mate
rias cōgellatas que sepe reperiūtur in corporib⁹
sic patiētibus q̄ tm̄ nō actu cāt dolorē ȝ subtiliā
te currūt ad membrum lesum. Jō illa nocet quo
cūq̄ȝ mō fuerit debilis ut pȝ uult igitur q̄ꝺ stante
mā digesta nullo mō dabis medicinā debilē ꝓpt̄
nocumentū dictū ȝ cū erat materia indigesta in
pn̄cipio forte ymo ut multū ꝯueniebat medicina
debilis ħo mō ut.s̄.declarabatur. Alio mō pōt
ēt legi lr̄a ⁊ in idē tendit ita ut ly nisi sit lr̄a corru
pta ⁊ debeat dicere uti ⁊ hoc sepe euenit errore
scriptorū q̄ repientes istā dictionē uti scriptā ꝑ u
cum puncto supi⁹.s.ħ mō uti existimāt q̄ ly u sit
unuȝ n ⁊ punctū supius sit.i.⁊ tūc faciunt sic nisi
⁊ ē nisi ⁊ istū ꝓpri⁹ credo fuisse errorē text⁹ ⁊ diffi
cultatē ei⁹ ⁊ hoc mō sic debebit legi. Et caue ne
i potu des medicinā uti debilē q̄m ipsa.s. debilis
mouet ⁊c.expone totū ita ut in ꝓximo intellectu
statim dato. Et re uera ista dȝ eē s̄nia text⁹ nr̄i
q̄ appellat̄ difficilis ⁊ ē si sic iaceat. Sȝ tu dices
nō ne dando medicinā debilē ħo mō ēt in pn̄cipio
sequunt̄ nocumēta hic posita q̄ꝛ nō euacuat̄ ali
q̄d de quo sit curandū ⁊ subtiliant̄ alij humores
⁊c.dicendū ꝯcedendo q̄ illa euacuatio ē aliqua
liter irregularis tm̄ multo meli⁹ est eam facere q̄ȝ
non facere ꝑꝑ plenitudinē in principio coniunctā
vnde exonerata ꝑ p̄te natura ꝯsequenter fortior
reddit̄.s̄.residuum cū hoc ēt dico q̄ tunc nō pos
simus tute euacuare cum medicina absolute for
ti ⁊ si cum exhiberem⁹ volendo erradicā.magnū
ymo forte maximuȝ sequeret̄ nocumētuȝ ꝑꝑ ma
teriam non esse digestā neq̄ȝ paratā euacuationi
⁊ sic multa sequerent̄ nocumēta que nō sequūt̄
stante materia digesta. Dico tertio q̄ ēt exhi
bita medicina forti debili in principio nō sequit̄
tm̄ nocumentū q̄ȝtum sequeret̄ si exhiberet̄ i sta
tu materia digesta q̄ꝛ non sic est materia grossa
apta ꝑ medicinā debilē subtiliari in pn̄cipio mor
bi ⁊ fluere ad mēbrum sicut ē cū ē materia dige
sta ⁊ sic in statu debem⁹ euacuare cum medicina
forti ⁊ non debili sicut in principio q̄ꝛ mai⁹ ex ea
sequitur iuuamentū in statu q̄ȝ in principio ymo
in principio sequitur notabile nocumentum etiaȝ

per medicinam debilem secundo modo probabi
liter minus sequitur nocumentum q̄ȝ per eandeȝ
in statu si consideras. b

Et triacha iterum Jn ista vltia
pte hui⁹ ptis
ipse ponit exēplarit̄ vnū ꝓuocatiuū ꝯpositū cōue
niēs in casu qn̄ eis utendū est: ⁊ maxime post me
dicinā solutiuā de recenti exhibitā. Dixit igit̄. Et
triacha iterū. Jn frigidis ꝯferet ⁊ ꝓprie post eua
cuationē: ipsa mūdificat reliquas materieꝝ cum
facilitate ⁊ resoluit eas: ⁊ ꝯfortat oia mēbra. No
tate bene textū q̄r util'r seruit ⁊ in aliis locis. No
ta q̄.d.A.signant̄ dixit: q̄ i frigidis.s.ꝯplexiōib⁹
⁊ mēbris.s.frigidis ꝯfert: quoniā uidet̄ innuere:
q̄ in ꝯplexiōe calida: ⁊ cā calida ipsi⁹ applicatio
est aliqual'r uerēda. Nō tm̄ ꝑ caliditateȝ est apta
magis nocere: q̄ȝ multe aliarū medicinaꝝ calida
ruȝ: quoniā ut dixit idē.d.A.in de uirib⁹ cordis.
Expimētū ostēdit nobis ut triachā ⁊ mitredatuȝ
min⁹ notabilit̄ calefacere corpora nr̄a q̄ȝ diacimi
nuȝ ⁊c. Jmo ēt uoluit.d.A.5.can̄.cap.ꝓprio: q̄
ꝑ hoc: q̄ suas opatiōes nō efficit nisi ꝑ ꝓprietateȝ
forme ipsi⁹. Unde ꝯfortat spiritū ⁊ calorē nālem
vel inatū inde iuuat̄ nā ipsi⁹.i.aīa.s.recipieñ.sup
ꝯrietatē faciētia calida ⁊ frigida: ⁊ sic vr̄ innuere:
etiā q̄ i mēbris. ⁊ ꝯplexiōib⁹ calidis ipsi⁹ exhibitio
sit cōueniēs. Cōciliator tm̄ in differentia.142.vr̄
sentire q̄ usus triace est suspect⁹ nisi in timore ve
neni: vel cū timet̄ supflu⁹ fluxus ⁊ effrenitans ad
stupefacieñ.ȝ tunc illa debet esse recēs ⁊c. ⁊ fun
damatū ei⁹ vr̄ esse: quoniā ꝑ sua simplicia multū
fortia in corporib⁹: nimis grandē facit imutatōeȝ
⁊ maxie in caliditate: q̄ꝛ dicit q̄ debilitat virtuteȝ
⁊ spiritū resoluit ⁊c. Et q̄ ad calefacieñ alie repi
unt̄ materie q̄ illō efficere pn̄t sine tali nocumēto
⁊ vr̄ in hoc quodāmō inherere Aueroi.5.coll'.in
cap.de medicinis triachalib⁹: vel ex eo forte sum
psit fundamētū qui dixit. Q̄ꝛ iste medicine nō
curāt nisi recipiātur cū est in corpore venenosa di
spositio facta a veneno. Tūc eniȝ dat corpori vnā
virtutē ⁊c. Et addit: qn̄ eas comedit homo sanus
i.nō pticipās venenositate.s̄ sicut venenū excep̄
granis citri ⁊ similib⁹. Quid sit de hac ꝯdictōe
q̄ꝛ alias feci de hoc questionē: ȝ inquātum nō est
pn̄tis ꝓpositi intactā relinquā: cū etiā tacite.d.A.
istā difficultatē dubiā relinquat ⁊ mistice multuȝ
locutus est. Noluit ipse dicere: q̄ in calida noceat
vel iuuet q̄ aliq̄ dicūt expresse q̄ in calida nocet
⁊ est cōis sentētia: ⁊ aliqui dicūt q̄ tempate exhi
bita: etiā in calida iuuat spiritū: ⁊ calorē inatum
cōfortando. Noluit etiā dicere q̄ simpliciter in fri
gida ꝯueniat: quoniaȝ in hoc aduersaret̄ Aueroi
vt dictū est. Sȝ addidit ⁊ ꝓprie post euacuationē
supple factā cum farmaco.s.laborioso q̄ aliquali
pticipat venenositate: ⁊ tūc nō est dubiū q̄ꝺ cōue
nit. Jdcirco dicit: ⁊ legite litterā: q̄ꝛ iaȝ est clara
Et triacha etiam.s. fermentata: in frigidis com
plexionibus.s. ⁊ materiebus conferet.s.pro diure
tico conuenienti: ⁊ proprie post euacuationem
posuit istā pticulā ꝑꝑ cām dictā n̄ q̄ vellit nos cau

os hic reddere q̄ diuretica ɔpetent. añ euacua
tionē qm̄ ex ordine textus supioris istud innuebat̄
cū dixit deinde ⁊c. s; signanter posuit hoc ad eui
tandū ɔdictionē Auerois ⁊ cū sequentiū q nolle
bant eā ɔuenire nisi i dispositōe aliqual'r veneno
sa ymo dixit ⁊ ppꝛie pᵒ euacuationē factā .s. cum
farmaco venenositate participāte qm̄ tūc non est
dubiū q̄ in mā frigida ɔferat ⁊ ita ē cōis mos pra
ticantiū de cā calida nō facit mētionē vt illud in
dubio relinquat cōis tñ snia est qd in cā calida ⁊
puero ⁊ iuuene ⁊ tpe calido nō ɔueniat s; sūt ver
ba eiusdē i de viribᵒ cordis. Addit postea declarañ
vtilitates eius i mā frigida ⁊c. Ipsa .n. i. triacha
dicto mō exhibita mōdificat reliquas māerū cū
facilitate .s. educendo p vias vrine ⁊ resoluit eas
⁊ ɔfortat omnia mēbra .s. cum sua ppꝛietate ⁊c.

Repercussio autē In hac ꝑa pte principali post
q̄ ipse posuit cañ circa exhibitionē materiarū p
interiᵒ exhibendarū. Jam ipse ponit cañ medicia
rū p exteriᵒ applicandarū ⁊ pꝛio ipe ponit cañ cir
ca exhibitionē medicinarū nō facta euacuat̄. ꝯo
circa exhibitionē earū in declinatiōe. ꝑa ibi. In
fine vero eius ⁊c. pꝛia adhuc in duas quoniā pꝛio
ipse ponit ordinē exhibendarū in principio cū mā
ē pluria ꝑa ibi. Et cū materia nō est plurima ⁊c.
⁊ pꝛio ponit regulā ꝯo aducit rōnem eius scda ibi
Illud .n. de pꝛia igit̄ pte dicit. Repcusio autē
materie a mēbro .s. iuncturali nō oꝫ vt fiat mate
ria existeñ fortis effusionis plurime resumptōis.
Illud .n. est rō dicti .s. repcutere cū ɔditōibᵒ dcis
facit duas res malas quarū vna est q̄ facit ma
teriam inobedientē ⁊ est ɔtriū .i. tal'r repcutere ē
ɔtrium motui eiᵒ .s. materie q̄r accidit dolor ma
gnᵒ. Et ponens mōm corrigendi errorē dixit. Et
cum accidit huiusmodi .s. dolor magnᵒ pp repcu
tere. Tunc cessa a repercussiuis ⁊ occupare cū
leuificātibᵒ .i. in applicatione leuificantium. Et
scda .s. res mala q̄ seqtur est quoniā fortasse sup
ple p talē repcussionē ɔuertet̄ .s. materia ad mē
bra principalia q̄r accidit timor .s. de morte ppter
talem ɔuersionem factā materie ad principalia
quoniā cābunt̄ fortia ⁊ timorosa accidentia ⁊c.

Pro intellectu parte est notandū q̄ ex hoc sta
tu voluit .d. A. inducere timorē medico in appli
catione repercussiuorum in principio dolorū iun
cturarū quoniā sepe medici adulatores vt blan
diant̄ egris ⁊ ipsis obtemperent a principio cum
dolor manifestat̄ in iuncturis ēt i ɔsuetis pati do
lorem occurrunt ad remitendum dolorē ⁊ ad phi
bendum ne lesio fit in iuncturis quoniā multi sūt
q solicitāt medicos qd oīo faciāt qd non amplius
incurrant tales dolores iuncturarū ⁊ maxime si
iuuenes fuerint apparet .n. mltis eorū qd ad igno
rantiā fit eorū quoniā videntur dicte passiones se
nibᵒ ppꝛie accidere debere vt dicūt ⁊c. ⁊ sic igno
miniā magis timentes q̄ dānū multū solicitant
medicos ⁊c. vnō medici adulatores ⁊ ad modica
respicientes occurrunt ad remissionē doloris ⁊ ad
repercussionē materie cū repercussiuis. In his
igitur dat cañ ɔ istos dicens q̄ repercussio nō fiat
materia existente fortis effusionis ⁊ plurie resum
ptionis .i. cū materia est in magno fluxu ad mem
brum itaq; si pur aliqual'r resistatur fluxui ita vt
uideat̄ minui a prima repercussione. Iterato re
deat fluxus ⁊ maior q̄ prius ⁊ iste reditus mate
rie datur intelligi per hoc qd dixit. Et plurime re
sumptiōis metafoꝛice quoniā sicut corpora dema
crata vel al'r mioꝛata vl' extenuata cū reintegrā
tur vel impinguantur dicuntur resumi igitur ista
apostemata iuncturarū prius tumefentia postea
per repercussiua minorata ⁊ extenuata si iterato
ingrossentur ⁊ notabil'r talia apostemata dicunt̄
fortis effusionis ⁊ plurime resumptionis. hic aūt
reditus apostematis vel reingrossatio vel resum
ptio non fit nisi dominātē multa materia in toto.
vnde corpus nō recipit vt dicebat .G. tertio tegni
corpus plenū non recipit ⁊ si pur aliqual'r propt̄
frigida repercussiua materia ingrossata ⁊ ad mi
nores demensiones adducta uideat̄ repercuti ⁊
membrum uideat̄ minorari in apostemate tamē
propter habūdantiā materie in toto iterato fluit
alia materia ⁊ sic resumitur. Ex hoc ergo errore
si cōmittatur sequūtur duo notabilia nocumenta
primum est qd talis repercussio facit materiā in
obedientem .s. ad dissolutionē per hoc qd ingros
satur ⁊ impingit eam ad interius secundū quod
expandebatur exteriᵒ ⁊ tale ipellere ad iteriora ē
ɔtriū eiᵒ motui .i. materie q̄ mouebatur exteriᵒ q̄r
accidit dolor magnᵒ ipsa ipressa i virtute repcussi
uorū ad itra mēbra neruosa. Ideo addit corrigē
do errorē medici. Et cū accidit huiusmōi tūc ces
sa .s. ab aplicatiōe repcussiuoꝝ. Et occupare: cū
leniētibᵒ ad relaxādū mēbrū: ⁊ dilatādū ne mā:
tantā causent extēsionē: ⁊ sic dolor minuet̄ scōm
nocumētū q̄ seqt̄ p repcussiua in mā fortis effu
siōis: ⁊ plurie resumptōis est. quoniā fortasse con
uertit̄ ad mēbra principalia .s. talis mā cū repcu
tit̄ ⁊ phibet̄ effundi ad extrema: ⁊ hoc maxie fit
cū nō cessaueris a repcutiēdo etiā cessāte dolore
q̄re accidit timor .s. de morte pp nocumētū quod
inferet̄ pꝛicipalibᵒ mēbris: quoꝝ nocumētū si fiat
nōbile vtplurimū est moꝛtale. Et nōte qd dixit
Fortasse ɔuertit̄: quoniā possibile ē qd materia
repcussa solū recipiat̄ i mēbris circūstātibᵒ: ⁊ nō
trāseat vsq; ad pꝛicipalia: quoniā nō ē extremoꝝ
vt pedū vel manuū ad principalia manifesta dir
rectio vnde nō tantᵒ est timor in aplicatiōe reper
cussiuorū i iuncturis quātᵒ essꝫ i aplicatōe earūdē
in emotoriis: quoniā ipsorū ad pꝛicipalia est ma
nifesta dirrectio: ⁊ sic si ex eis repcussiua apponā
tur imediate cōuertit̄ materia ad principalia: ⁊
ppterea in nullo casu i illis cōpetit repcussio: vbi
in iūcturis aliquādo cōpetit: vt cū materia nō est
plurima. vt in pte prime futura. Ido dixit fortasse
⁊c. Et istū casū isto āno vidi in magnifico .d.
Andrea de birago illustrissimi principis Mel'ani
aulico suo tpe ɔsiliario pꝛio: q cū essꝫ ānis .53. ⁊
iaꝫ p. xx. annos passus erat piodice podagrā qm̄
accepit vxorē nobilissimā grecā iuuenē robustā

cuz tamē nunquā eā uidisset uoluit se separare ut senex non uideret neqꝫ podagricꝰ ꝛ p mensem uel duos cuz nō esset actu eger fecit cōtinua repcussiua supra pedes dietā tamē subtiliando qꝛ tandem ipso multū debilitato pp atenuationē diete agregata tamen aliquali mā que solebat ad iuncturas fluere cū nō potuit conuersa est ad principalia ꝛ subito mortuus est. ¶ Notate bene lege lrām ꝛc.

Et expedit Hec ē scḋa ps principalis illius part̄ que sic ɔtinuat̄ ad p̄cedētē qm̄ in p̄cedenti ipse posuit quosdaz cañ respicieñ diuersos modos euacuationū sumptos tā ex pte ordinis ipsarū euacuatōnū iter se vt flo. soluit ꝛ uōit ꝛc. q̄z ex pte medicinarū tm̄ solueñ in fortitudine ꝛ debilitate. In hac pte principali ip̄e ponit cañ sp̄āles atteñ ex pte eiꝰ q oꝫ sumere medicinaz solut̄ ꝛ diuidi posset ps in tres ptes s̄m q̄ tria pricipalia dat documēta p̄t̄ patebūt dixit igitur legēdo lrām ɔtinuā primo circa primū dictuz tria primū ē. Et expedit ei qui vult sumere medicinā vt sumo mane sumat s̄m ē ꝛ tardet cibū. s. sūpta medicina ē deinde sumat post tres horas xx. auros panis cū vino ꝛ aq̄ pauca dicit s̄o postt sex horas igrediat̄ balneū ꝛ egrediat̄ dicit tertio deiñ cibet̄ cū eo qḋ ɔueniēs ē. ¶ Pro itellectu gnāli hoꝝ dictoꝝ ē nōndū primo. Q꜡ lꝫ ipse idē. d. A. iiij. primi ca. v. posuerit sufficienter cañ attendēdos i eo q oꝫ sumere medicinā ꝛ anteq̄z sumat ꝛ postquā sumpsit medicinā tm̄ p̄cipue in hoc ca. memorat̄ quasdā regulas obseruañ i eo q medicinā sumpsit ꝛ hoc signāter facit qm̄ medicine q̄ i isto cañ dnt̄ ꝛ maxime erradicatiue euacuātes de q̄bus i presenti. fen ē sermo vt pꝫ ɔtinuādo ad ptē prime p̄cedentē debent esse multū fortes ꝛ laboriose tum vt euacuēt a mēbris longinqs tū vt euacuēt materias difficilis euacuatōis qm̄ mā̄e taliū nocumētoꝝ vtplurimū sunt huiusmodi iō pp fortitudinē earū medicinarū est maxie occurreñ ad nocumēta que ex medicis solueñ apta sunt sp̄āl̄r euenire ergo posuit circa exhibitionē istarū sp̄āles canoñ ꝛc. ¶ Scḋo principal̄r attende circa dicta i pria pticula prio q̄r debeat sumere medicinā sumo mane rō clara ē ex hoc qm̄ vt dictū ē tales medicine sunt laboriose exsoluentes sunt igit̄ multū īflamātes iō hora recentiore sumi oꝫ ēt ꝛ fortius quoniā opationē suā ɔplent in longo tpe pp cās prie assignatas ne igit̄ nimis tardaret̄ cibus ad expectandā ɔpletā operationē farmaci nisi sumo mane sumeret̄ esset necessariū in die tardare multū cibū sp̄ālē hic ergo efficit regulā quoniā non sic i oībus alijs medicis ē necessaria sed i his tantū que i longo tpe opationē p̄ficiunt vt in casu nr̄o. ¶ Scḋo dixit q̄ tardet cibum. s. p primū prādiū ꝛ vere cibalē rō clara ē ex quo tales medicie tarde ɔplēt ɔpationes suas neqꝫ oꝫ talis cibꝰ sumi nisi cōpleta operatōe farmaci ꝛ sic sequit̄ manifeste q̄ expedit cibum tardari rō qꝛ nō oꝫ cibꝰ sumi nisi cōpleuerit medicina suā opationē h̄ri pt ex his que scribunt̄ loco allegato q̄rta primi prio qꝛ cibus p mistꝰ medicine faceret vt medicina cū ipso traheret̄ ad mēbra s̄o medicina faceret vt cibus ad intestina descēderet anteq̄z sit digestus ꝛc. ¶ Dixit tertio deinde sumat pꝰ tres horas uiginti aureos panis cū uino ꝛ modica aqua posset aliqs dicere iste textꝰ vr̄ ɔriari paulo añ dictis qꝛ si pꝰ tres horas oꝫ sumere ꝛc. seq̄tur q̄ nō oꝫ multū tardari ꝛ sic nō fuit ēt expediēs sumo mane sumere medicinā hic posset dici p solutōe pꝛ o cum dixit pꝰ tres horas sumat ꝛc. oꝫ itell'i nō pꝰ tres horas imediate ab assumpto farmaco sꝫ pꝰ tres horas ab opatōne cōpleta farmaci quoniā i illo spacio medio nō occupata nā a cibo redet̄ ipsa sufficiens ad resoluēduz reliquas materierū si q̄ remanserūt i iūcturis ꝛc. Iō signāter i isto cāu dixerat ꝛ tardet cibū. s. ēt postq̄z medicina suā cōpleuerat opationem ꝛ dans tps tardatōis dixit sumat pꝰ tres horas ꝛc.

¶ Uel al̄r pt legi vt vellit. d. A. q̄ postq̄z erit sumpta medicina p tres horas ꝛ iā p pte opata fuerit ɔueniēs erit vt sumat illū modicū panē infussum in modico vino cū aqua. Nā in talibꝰ corporibus cū dat̄ medicina eradicatiua multo tpe dicta corpora debite recta steterūt cū dieta m̄tū tenui ut infra vr̄ vñ dicta corpora tūc sunt in v̄tute relassata ꝛ debilitata multū ēt ex dolore. Iō ad ɔfortandā v̄tutē stomaci ꝛ totius vt a v̄tute coadiuuetur medicina in expellendo comotos hūores ɔueniēs ē tunc aliqual̄r cū cibo modico v̄tutē uiuificare ꝛ istū cañ bñ posuit. d. A. loco allegato nā cuz posuisset generalē regulā eū dixit ¶ Oportet ne medicine potator comedat vl̄ bibat donec medicina suā p̄ficiat opationē ꝛc. exceptauit quosdā casus iter quos dixit. Si stomacꝰ nō tollerauerit ne comedat ppterea q̄ a comestiōe vehemēter abstinuit ꝛ famē tollerauit det̄ ei parū panis īfussi ꝛc. ꝛ ibi inuebat̄ nō debere i casu dari cibū pp vehementē apetitū ad eū sꝫ pp id q̄ uehemēter abstinuit vñ v̄tus supple sit debilitata ꝛc. Iō laudauit panē infussuz qꝛ nō īfussus a v̄tute debili difficulter transmutaret̄ ꝛc. ꝛ hūc sensum credo esse ad mentē. d. A. hic ītelligens q̄ pꝰ ɔpletā opationez medicine tardet cibū vt prandiū uiuificata v̄tute aliqual̄r ex p̄cedēti cibo ꝛ iste cañ p̄t obsuari vbicūq̄z in v̄tute debili sit necessaria medicina fortis lꝫ hoc aliqual̄r cohacte fiat impiti tm̄ medici ad vulteriora nō cōsiderañ p̄stantē medicū sic opantē īfamarēt ut ē impitorum mos ꝛ ego sepe vidi. ¶ Sꝫ tu dices si talis cibꝰ exhibet̄ nō g̃ra prandij sꝫ tātum g̃ra aliq̄lis cōfortat̄ nō appet q̄ tanta dēat exhiberi quātitas panis q̄ ē uiginti aureoꝝ cuz aurus sit. ʒ. j. s. uꝰ q̄ essent. 30. dragme ꝛ sic essent circiter q̄tuor. ℥. panis q̄ sufficeret p prandio dicat̄ ut dixit Gentilis q̄ aureꝰ aliqñ sumit̄ p. ʒ. i. s. aliqñ p. ʒ. tm̄ aliqñ p breuiori pondere q̄z. ʒ. ꝛ in pposito sumit̄ p breuiori ponder̄ quā. ʒ. ut tota quātitas sit unius. ℥. cū dimidia uel circiter uel dicat̄ leta fronte q̄ ipse uoluit tantā quātit̄ offerri debere p leui refectōe ꝛ illa erit modica quātit̄ tpe suo

¶ Cum de regiōe sua maiores multo essent ꝛ sint comestores quā italici ꝛ p̄cipue lōbardi ul̄ tuschi

¶ No. ultio p ß q̄ dixit ꝛ pꝰ. vi. horas ñ ab assūpto

farmaco. sed ab ista data refectõe ꝛ sic erũt no uẽ hore ab assũpto farmaco igrediaꝛ balneũ ꝛc. s. ante prandium quoniã tales medicine añ cõple taꝫ opationem tardant sepe usqꝫ ad. vij. uel. viij. horas postea aliql'r qetata nã pñt itraꝛ balneũ. p balneũ intelligendo uel aquã balnei aliqualiter calidã ad resoluendum reliquas si remanserunt uel aquã frigidam ad remittendũ inflammationẽ in humoribus ꝛ mẽbris inductam uel p balneuꝫ possumus intelligere cassam balnei ꝛ nõ primam neqꝫ tertiã quoniã prima non sufficit ad aliqualẽ resolutionem materie ꝛ tertia minus exicat ꝛ de uirtute dissoluit intrent ergo ꝭam cassam balnei sufficientẽ in proposito quicqd tamẽ sit ꝛ de quo cũqꝫ balneo intelligaꝛ inuit ꝙ modico tempore ibidẽ debet comorari quoniã aqua frigida nocc ret mẽbris neruosis ꝛ balneum calidum nimis dis solueret Ideo addit. Et egrediatur. i. modico tempore cum ingressus fuerit in balneũ egrediaꝛ ꝛc. Addit ultimo deinde cibeꝛ cũ eo quod est conueniens. i. aliqualiter quietata natura pᵒ bal neum exhibeatur prãdium cũ cibus sit boni nutri menti ꝛ non tamen iflamabilibus de quibᵒ infra dicetur hic possent multa dici de balneo post me dicinam si ꝯueniat vel non sed quoniã nõ est prin cipalis propositi sed illa difficultas ẽ alibi tangen da ꝛ omnia relinquo. In suma tamen dico oĩa hic posita debere i opere obseruari primo. s. quod exhibeatur sũmo mane ꝛ supple post eaꝫ dormia tur. scđo post tres horas in casu nostro ab assum pto farmaco quoniaꝫ vtplurimũ ꝯiungitur virtu tis debilitas ꝛ pp subtilem dietã precedentẽ mul to tempore obseruatã anteꝗ̃ talis medicina erra dicatiua exhibeatur ꝛ pp doloreꝫ bonũ est si exhi beãtur duo bolli panis infusi in aqua ꝛ vino sit tñ vinũ nigrum ꝛ aqua cocta ad subleuandũ ṽtu tem ꝛc. postea tardeꝛ p sex horas partim vt opa tio ꝯpleaꝛ farmaci partim ẽt vt postea p horam vel circa quietata natura ipsas reliquas humoꝝ resoluat ꝛ si placet potes iponere corpus i balneo ego tñ non facerem neqꝫ est de cõi more praticañ sic facere ẽt quoniã corpora sic dissoluta vĩsimil'r cũ tedio hic intrarẽt tũc balnẽũ pp ꝓcedentes la bores medicine ad scellã. Jđ si pur cẽt necessariũ balneũ forte ꝯpeteret magis sequẽti die post medi cinã ꝛ nõ alia die ꝛ ita eũ laudauit ipse q̃rta pri mi loco allegato versus finem ca. lego litteraꝫ ꝛ expedit ꝛc. est tota clara. a

Deinde administra In ista par te ipse põit cañ desieñ factis euacuationibus cum solutiuis duo facit quoniã primo ipse ponit vnum canoñ circa hoc generalẽ vt ꝙ ꝓuocatiua tũc ꝯueniunt Scđo ponit laudes vnius determinati ꝓuocatiui in casu ualẽtis vt triace. ꝭa ibi. Et triaca ꝛc. Pri ma adhuc in duas qm̃ primo ponendo vtilitatẽ ꝓ uocantiũ in casu specificat i quo dolore precipue ꝯueniat. Scđo ponit exceptionẽ quorũdã corpoꝝ in quibus vsus ꝓuocantiuꝫ est suspectus scđa ibi Et de corporibus quidẽ prima adhuc i duas quo niam primo ipse facit qđ dictũ ẽ: secũdo remouet dubitationem quãdaꝫ secunda ibi. verumtñ pluꝛ habentiũ ꝛc. de prima parte dixit. Deinde admi nistra. s. factis euacuationibus p magna pte erra dicatiuis prouocationem ꝛ adducẽs rõnem dixit Nam ꝓuocatio desicat materiã dolorũ iunctura rũ qm̃ ipa. s. mã est ex supfluitate digestionis que ẽ cpaꝛ ꝛ venarũ. i. ẽ que resecaꝛ ex supfluitate di gestionis illorũ mẽbrorũ ꝛ declarans in quo dolo re precipue ꝯueniat dixit ꝛ ꝓprie in podagra cali da est ꝯueniẽda ꝓuocantium dixit secũdo remo uendo dubitaꝛ verũtñ plures hñtiũ dolores iun cturarũ frigidos ꝛ complexiões humidas nõ iuuã tur. s. ꝯplete cũ solutione plurima facta. s. ẽt ꝯue niẽter cũ potione ꝛ cristeri ꝛ cũ medicanꝛ cũ diu retius sananꝛ ꝯñr legendo lr̃am ꝯtinuã facit ex ceptionem quorũdã corporũ in quibus vsus ꝓuo cantiũ ẽ suspectus ꝛ dixit: Et de corporibᵒ quideꝫ extenuaꝛ sunt corpora que non tollerãt solutionẽ ꝛ ꝓuocationẽ plurimã ꝛ adducẽs rõnem dixit: ꝛ generaꝛ ex eis. s. ꝓuocãtibus uel p ea in ipsis. s. corporibus extenuatis adustio fortis. Considerẽ tur ergo omnia illa scilicet ad exhibitionem pro uocantium. Pro intellectu omnium harũ par ticularum est primo notandum vt notat Conci liator differentia. ccxxiij. Medicina prouocatiua sumitur dupliciter scilicet cõmunis ꝛ proprie su mendo cõmuniter sic omnis medicina de cuius virtute est educere materias per vias vrine vo catur prouocatiua ꝛ hoc modo alique dicuntur tales que sunt frigide vt aqua ordei semina mel lonum ꝛ reliqua cõmunia frigida quedam sunt temperate vt capilus veñ liquiritia ꝛ huiusmodi alio modo sumitur medicina diuretica proprie ꝛ sic ipse describit quod diureticum est medicamẽ calidum scilicet ꝛ acutuꝫ sanguis scilicet vel sup ple alterius humoris subtiliatiuuꝫ subtilis a gros so discretiuum ipsiusqꝫ tenuioris in vrine vias eductiuum sicut. s. Apij feniculi ꝛ acorus ꝛ his proprie sumpẽ est sermo in proposito ꝛ de his in tellexit. Secundo specialius attendendum qđ ex principio textus per hoc quod dixit deinde ꝛc. colligitur quod diuretica non sunt approximan da nisi factis purgationibus sufficieñ ita ut modi cum tantum de materia remanserit quoniam si ante exhiberentur essent ad nocumentum agitã do materias ꝛ ponẽdo eas in fluxu ad iuncturas sed cum modicum de materia remansit precipue in iuncturis non amplius est talis timor vt patet sed ex illis aptum est sequi iuuamentum exican do materiam dupliciter vno modo per simplicem alterationem exicando cum tales medicine sint sicce alio modo subtiliando materias que sunt in iuncturis per caliditatem siccitati coniunctam ꝛ consequenter per easdem vias per quas defluxit materia ad iuncturas eandem materiaꝫ subtilia tam extra corpus per vias vrine educendo ꝛ hoc modo desicat materiam dolorum iuncturarum scilicet actualiter in iuncturis ledentem. Uel aliter vt intelligatur. s. quod reliquie materierum

que erant in venis sunt que exicant̃.i. cõsumunt̃ per hoc qđ ad vias vrine educunt̃ ⁊ declarãs quõ tales sint ꝯuenienter per illas vias educibiles di xit quoniã.s.ipsa materia in venis existens que ẽ cã antecedens doloris iuncturarũ ⁊ cãm ꝯiunctã ꝯseruans est ex supfluitate digestionis que ẽ epat̃ ⁊ venarũ ⁊ talis.s.supfluitas ẽ ꝯuenienter p illas uias educibilis vt patet ꝯsideranti decisionem vri ne ⁊ ypostasis eius ⁊ hoc mõ exicat materiã.s.me diatam ⁊ sic illa remota faciliter vel a nã vel ĩ vir tute localium medicaminũ remouebit̃ mã ꝯiunc ta vtraqꝫ intellectus est bonus ⁊ si ex vtroqꝫ fiat vnus integer erit cõpletior vt per tales medicias diureticas vtraqꝫ materia educat̃.s.que actu in iuncturis existit ⁊ que in uenis remanserat ⁊ queli bet talis est p illas uias educibilis cũ quelibet ta lis sit ex supfluitate digestionis epat̃ ⁊ uenarũ ⁊c.

Et addit qđ ꝓprie in podagra calidi talis diure ticorũ exhibitio ẽ ꝯueniens ratio ẽ quoniã mate ria calida subtilis exñs facilius educibilis est per uias urine q̃ȝ alia grossa ⁊ maxime si sit in iunctu ris q̃ȝ materia grossa male posset reingredi uenas ut tandem p uias urine educatur ⁊c. Sed hic posset obici ex uerbis Azararij qui in cura dolorũ iuncturarũ in generali postquã dixit ꝙ medicine prouocantes erradicant dolorẽ iuncturaꝝ addidit Et non decet eas accipere nisi eos in quorũ corpo ribus multũ fl̃a crudum ⁊ grossum ꝯtinet̃. Sed caueant ab eis quicũqꝫ passi sunt hanc passionem ex cã calida. Ecce quõ uetat diuretica in cã cali da ⁊ tñ.d.A.uisus ẽ ea magis laudare in cã cali da dicat̃ qñ isti textus expresse uidẽtur adinuicẽ sibi aduersari ꝙ ꝓuocatiua ẽt post debitas factas euacuationes exhibita magis ꝯuenire in cã cali da q̃ȝ frigida põt duplicẽ habere sensum pmõ rõe materie vt ꝙ magis ꝯueniant in materia calida qꝛ ipsa sit apta magis ⁊ ꝯuenientius educi p vias vrine q̃ȝ alia secundo magis ꝯuenire possumus in telligere non respectu materie tantũ sed cũ hoc re spectu corporis cui aproximari debent qꝛ in eorũ aproximatione corpus minus nocumentuȝ incur rat ⁊ ſm hunc sensum iussit Azararus ꝙ corpora calida vel que passa sunt passionem ex cã calida sunt quibus nõ debent applicari talia ꝓuocatiua qñ sua caliditate adurerẽt humores ⁊ corpus ve risimiliter est siccum magis exicarent ⁊ hoc intel ligens.d.A.ꝓpterea ꝙ visus erat laudare prouo cantia in calida causa dixit in fine textus nostri. Et de corporibus quidem extenuatis sunt corpora i.⁊ de corporibus sunt quedã corpora vt extenua ta vel aliter calida que non tollerant solutionez ⁊ prouocationẽ plurimã ⁊ generãtur.i.propterea ꝙ ex dictis plurimum soluentibus ⁊ prouocantibus fortibus generãtur ex his in ipsis adustio sanguis ⁊c.propter igitur nocumentũ ꝙ dictis corporibus infertur sunt vetita dicta proucantia in dictis cor poribus. Sed si per magis conuenire intelliga mus medicinam dictis prouocatiuis esse magis obedientem ad euacuationẽ: sic dico ꝙ talia ꝓuo cãtia ꝓprie uallent in cã calida: quoniã talis subti lis: existens habilius educit̃ p uias strictas: qua les sunt uie urinales: q̃ȝ materia grossa: ⁊ hũc sen sum intellexit.d.A.in prima parte textus: ⁊ aliuȝ sensum intellexit Azararius qui uetauit in eas q passi sunt hanc passionẽ ex cã calida. Et idem.d. A.inferre textus: ⁊ ex his colligitur ex opposito: ꝙ ꝓuocãtia secure exhiberi possunt factis suffici entibus purgatiõib⁹ in corporib⁹ in quib⁹ flegma grossuȝ cõtinetur: ut.s.habẽtib⁹cõplexiones frigi das ut dixit Azarari⁹. Et hoc etiã intellexit.d.A. in illa parte. Uerũtamẽ ⁊c. Nam cũ posuisset ꝙ in podagra calida ꝓprie ualent ꝓuocantia: po tuisset aliquis dubitare: si in alijs corporibus ha bentib⁹ dolores iuncturaꝝ frigidos ⁊ cõplexiones humidas possent ista cõuenire remouẽdo dubita tionẽ: ut dicebat̃ in diuisione littere: dixit. Uerũ tamẽ pluries habentium dolores iuncturaꝝ frigi dos ⁊ ꝯplexiões humidas nõ iuuãtur.s.nõ ꝯplete curant̃ cũ solutiõe facta potione.i.cuȝ potione ⁊ cristeri.s.aꝓpriatis. Et cũ medicãtur cũ diureti cis sanãtur.s.cõplete. Et ex hoc textu toto sic intellecto: colligo pmõ de mente.d.A.esse: ꝙ etiã in calida ⁊ frigida factis sufficiẽtib⁹ purgationib⁹ cũ potionib⁹ ⁊ cristerijs: nisi corpora reddant̃ ex illis pfecte curata: qđ ꝓuocantia cõueniũt. Sed ĩ ipsa causa calida merito materie ꝓpri⁹ cõueniũt q̃ȝ in frigida: licet corpora frigida ul' patiẽtia mor bos frigidos sine nocumẽto uel saltẽ minore tolle rant ipsoꝝ exhibitionem q̃ȝ calida. Et ex conse quẽti inferat̃ regula pratica: qđ ubi dẽbeamus in cã calida ꝓuocare: ⁊ in corpore macro debemus exhibere leuiora prouocãtia: verbigr̃a: capillum ve.cũ liquiritia ⁊ cuscbute: ⁊ si uolumus aliquid forte apponere.ut uerbigr̃a daucũ uel spicã secũ misceam⁹ aliquod infrigidãs prouocatiuũ de semi nibus frigidis: etiã hoc lene pp duas cãs erit cõue niens in dicto casu: tamen .qꝛ materia est inobe diens eductioni p uias urine: unde cuȝ leni prouo catiuo educetur. Secũdo qꝛ dictũ corpus calidũ existens ⁊ siccũ ex forti prouocatiuo lederet̃: ubi autẽ in corpore humido ⁊ materia grossa ꝓuoca tiua sint exhibẽda dẽbent fortia exhiberi: ut spica daucus amomũ bace iuniperi rube tinctorum ⁊c. quoniã expedit in talibus materiã grossam uehe menẽ subtiliare: ut p illas uias strictas possit adu ci: nec etiã timor in dictis corporib⁹ de adurendo uel exicãdo nimis. uerũtamẽ ne materia subtilis educat̃ ⁊ grossa petrificet̃ a quo maxime cauere debem⁹ ut oẽs tradũt auctores: ꝯueniẽs cũ dictis prouocatiuis aliqua humectãtia admiscere: si ẽt fiat supra locum iuncturarũ erit cõueniens. Et notate qđ preter hoc qđ corpora cõplexionuȝ hu midarũ nõ sic sunt apta ledi ex talibus fortib⁹ diu reticis sicut opposito modo disposita etiã qꝛ mate ria grossa nõ sic est obediẽs eductiõi cũ solutiuis per superius uel cristerijs sicut mã calida. Credo qđ plurimũ cõueniat aplicare dicta ꝓuocatiua in dictis corporibus pinguibus ⁊ humidis q̃ȝ calidis ⁊ siccis: ⁊ pluries ex eis iuuãtur cum talibus pro uocatiuis q̃ȝ opposito mõ dispositi: ⁊ hoc itẽdebat

cū dixit nextamē plures habētiū ꝛc. Quia tamē materia calida facilius educitur uidetur qꝺ magis debeat ita ꝯuenire in ea. Jccirco pp talē dubitatōm dixi i fine textus. Cōsiderētur ergo oia illa .s. de iuuamētis ꝛ nocumētis ꝛc. Et ex his sic declarās pꝫ itellect⁹ lr̄e lege eā. deide post factas sufficiētes euacuatōes cum solutiuis administra prouocationem ꝛc. c

Et cuꝫ materia Nunc ipe ꝯōdit quid fiendū ē cū materia nō ē plurima ꝛ ē quodāmō remotio dubitationis q̄ posset oriri dixit igitur. Et tū materia non ē pluria aut ē pue restauraṫ. i. cū nō ē materia fortis effusionis aut ē pue quātitatis ad restaurañ. i. ad reditū ꝛ prosequēdū fluxum. Et sic denotatur qꝺ ē pauca tunc nō ē malū repellere eā in primis cum ē. s. in fluxu ꝛ faciens exceptōm regule dixit nisi in siatica ꝛ adducit rōnē qr̄ i siatica nō dēat fieri repcussio addit. Nā repcussio i ea retiet materiā in pfundo. i. iuncture qr̄ supple expedit. ut nō fiat ꝛ si pur debet fieri. fiat paulatī debiliṫ. iō dixit aut dimittatur ꝛ occupatio. s. medici sit cuꝫ euacuatione. s. materie. Nota q̄ ex prima pte text⁹ prio colligitur q̄ exñte materia pauca q̄ sit i fluxu ꝯueniēs ē uel nō malū si fiat aliq̄lis repercussio. ꝛ rō ē. Nā stante modica materia p repercussionē factā in principio fluxus unitur mēbruꝫ ꝛ ptes ei⁹ aliquo mō ꝯfortātur ne recipiant materiā intra iūcturā q̄ cū est fluxa itra iuncturā cū ipsa sit mēbrū frigidū ꝛ ꝯcauū difficulṫ postea educitur ex iunctura. vñ meli⁹ ē q̄ ad ptes circūstañ repcutiatur materia a. qbus melius resolui poterit tū qꝛ ille ptes sunt calidiores. tum qꝛ uirt⁹ medicaminis meli⁹ poterit ad materiā puenire cum non sic sit in pfundo ꝯstituta ēt p repcussionē unitis ptibus mēbri ꝯñter calor mēbri erit aptus resoluere modicā materiā fluxā ꝛ sic iuuabit ipa repercussiua supra locū iuncture applicare cum simus securi q̄ modica sit materia ꝛ cū in pricipio fluxus occurrimus. Sed si i principio fluxus non possemus occurrere sed iam satis notabilis ps sit fluxa uerbigr̄a ad genu ꝛ cum non ē pluria materia in toto tñ non tunc debemus supra iuncturaꝫ repcussiuū apponere ut dicunt doc. supra locum apte unde fluit materia aliq̄liter distantē. uerbi gr̄a supra genu uersus cossam ita qꝺ finis medicine repcussiue attingat principiū loci doloris exclusiue cognoscemus aūt notabilē ptem materie fluxe ad locū qñ apposito medicamine repcussiuo supra ipm augebitur dolor ꝛ eo casu remoueam⁹ repcussiuū ꝛ apponamus in loco supra ut dictum est. Et hoc nisi sit materia pluria in toto qꝛ illo cāu neqꝫ supra debemus ponere repcussiuuꝫ pp timorē ne fluat ad principalia. sed debemus pri⁹ euacuare. Et hoc intendebat in pria pte cum dixit si nō ē plurima ꝛc. bonū est repcutere eam in primis cum est. s. in fluxu in principio ꝛ ex opposito sequitur oppo. ut cum est plurima in toto nullo modo lꝫ repcutere sꝫ cum non est pluria ꝛ non in principio fiat repcussio tunc non repcutiamus membrū lesum sed supra ut dictum est. Nota scðo qꝺ ipe fecit exceptōm in siatica ita ꝛ alij faciunt saltem timorē iponentes in approximatiōe repcussiuoꝝ in ea ꝛ rō est quoniā si materia in siat. repcutiatur aliq̄li fluxa materia ppter magnam pfunditatē iuncture materia ad pfundum multum ipellitur ppter enim pfunditatē eius nō apparent in dolore siatico apostemata sicut i reliqs iuncturis ꝛ sic indisponiṫ resolutioni. ēt qꝛ i dolore siatico non pōt bene manifestari q̄ sit materia fluens neqꝫ in colore neqꝫ in tactu ut supra uisū est. Jdeo non possumus scire q̄ ꝯueniēter sint applicanda repcussiua. ideo tutius est non repercutere. Sed si pur esset dolor satis fortis tunc ad prohibendum ne uacuitas iuncture repleatur. tunc ppter timorem si repleretur qꝛ dubitaretur de difficillima curatione ipius ppter profunditatem iuncture peligimus aliq̄liter repcutere ꝛ tūc oꝫ ut fiat paulatim debiliṫ ut dicit textus nr̄ ppē cām supra dictā. Licet Rasis i de iuncturis ca. .17. dixit qꝺ non debemus apponere aliqd frigidum in passione siatica q̄uis sit cā calida. ꝛ oburatur ex calore. Et nota qꝺ generaliter repcussiua q̄ debent applicari in dolore iuncturarum. ceteris paribus semp debent esse remissiora q̄ q̄ in alijs locis applicātur. tum qꝛ talia mēbra iuncturaꝝ sunt ꝯplexionis frigide. vnde a frigiditate calor mēbrorum debilitatur tum ēt ut. s̄. dictum est. si p repercussiua materia ipellatur ad itra cōcauitatē iuncture tunc difficillime dissoluitur. Et ex opposito pōt colligi incidenter ꝛ est singul'r notanū qꝺ stāte intenṫ resolutōis materieꝝ collectarū in iuncturis uel alijs locis qꝺ resolutiua materierū in iuncturis ꝯtentarū debent esse fortiora resolutionis materierū collectarū in alijs tum qꝛ materia in iuncturis ē in pfundo situata unde uirtus medicine non eque bene. attingit ad medicinam dissoluēdam sicut ad medicinā in alijs locis ꝯtentā. tum ēt qꝛ materia in iuncturis ex̄ns est ut plurimū magis grossa ꝛ iuncture stricte ꝛ ꝯpacte vnde dcā mā difficulter subtiliatur ꝛ in uaporem ꝯuertitur ꝛ qm̄ dicte iuncture sunt mēbra neruosa ꝛc. Ultio nota qꝺ lꝫ ex textu nr̄o i pricipio doloris pro applicandis repercussiuis uideatur fieri exceptio tñ de dolore siatico in quo uel nō debēt applicari uel saltē debiliṫ tamē dicunt quidam ꝛ bene qꝺ ēt incipiente dolore in spatula est ēt habendus timor in applicatione repcussiuorum qm̄ appositis spatule repercussiuis dubium est ppter directionē ipius spatule ad pulmonem ne materia repulsa ipellatur ad pulmonem ꝛ ad cor ꝛ maius cāet nocumētum. Et ego memini audiuisse qꝺ in dolore spatule aposito quodā saculo a medico qꝺ infra duos dies amicus mortuus est pbabiliter fuit saculus repercussiuus unde materia fuit ꝯuersa ad interius ꝛc. ꝛ hoc notate bene lege literam qꝛ clara est usqꝫ ad illam partem.

In fine uero oius oꝫ. In qua parte ipse ultimo ponit can. circa applicationem medicinarum ex o

terius cum itendimus erradicatiōi materie .s. fac
ta minoratiua euacuatiue ꝛ digesta materia in
iuncturis existente ut in declinatione ꝛ duo facit
prio ponit can. declarantē cū qbus ꝯpletur hec i
tentio .s. erradicare materiā ex iūcturis in decli
natione ꝛ hoc generaliter ſo ponit can. magis spe
ciales circa illā materiā sa ibi   Et oꝫ ut misceā
tur ꝛc. de pria igitur pte dixit. In fine vo eiꝰ oꝫ
ut occupis i eis q̄ resoluūt ꝛ subtiliāt ēt extrahūt
materiā in pfuudo ad illud qd̄ apparet .s. ad cu
tem saltē cū uentosis cū incisione aut suctione .i.
tātuꝫ cum igne uel forte cum sanguisugijs ꝛ cuꝫ
cauterio ꝛ cū rubificātibus ꝛ uesicātibꝰ p quas
.s. uesicatōes currunt materie ꝛ nō ꝯsolidentur.
usqꝫ ad tp̄s declarās inter uesicātia q̄ ꝯueniūt di
xit exemplificādo. Et de uesicantibꝰ quidem sunt
alea ꝛ cepe. ꝛ nō ē qd' sit ita electuꝫ inter uesican
tia sicut mel anacardū. ꝛ post ip̄m lac titimalli ꝛ
lac fici.   Pro intelligentia ptis prio est notādū
qd̄ ista lr̄a pōt dupl'r legi uno mō legēdo ſm qd̄
lr̄a ē introducta ut cum intendimꝰ erradicare ma
teriā cum medicinis exteriꝰ applicādis debemus
occupari in eis q̄ resoluāt ꝛ subtiliāt ꝛ supple si il
la non sufficiant qꝛ si sit materia pfundata i iūctu
ra ut est plerūqꝫ in dolore siatico de quo diceba
tur pauloante tunc itendamꝰ ēt cum his q̄ extra
hunt materiā ex pfundo ꝛc. ꝯtinuādo lr̄am. Ita
qd̄ ex hoc mō uidetur posse colligi qꝫ semp in de
clinatione doloꝝ iuncturarū debemꝰ pro ꝯplimē
to cure applicare loco ea q̄ subtiliāt ꝛ resoluunt.
Et si isto mō intelligeretur sn̄ia nō esset uera.
nisi apponatur una ꝯdictio .s. quoniā in declina
tione ēt doloris nō ppterea mēbrū reddit aptum
ad motum uoluntariū pp .s. materiā esse in pfun
do situatā. vnde nō amplius extēdit neruos ꝛ cor
das circa iuncturā existētes ꝛ sic non fit doloꝛ sed
solū pꝫ ip̄am esse in iunctura uel ligamēto ꝛc. in
disponitur mēbꝝ ꝛc. ad motum uoluntarium stā
te ista ꝯdictione tunc debemꝰ facere qd̄ dicit ꝛc.
uel ēt ubi cā doloris fuerit materia grossa aliqua
liter ut sanguis grossus uel fl'aticus uel melanco
licus quoniā i primo si esset oppo. cum est remis
sus dolor ꝛ cum hoc membrum posset in debitas
opationes nō expedit tunc uti dissolutiuis ut ma
nifestum est in ſo ēt can. si materia esset solū col
lera peccās non ꝯpeterent dissolutiua.   Dixit
Rasis in de iuncturis cap. ix. Empl'a q̄ dissoluūt
non sunt necessaria nisi in doloribus iuncturarū
modo dcō quorum materia est sanguis grossus.
uel melancolicus uel fl'aticus. Sꝫ apostema qd̄
est ex pura collera istis oīno non indiget ꝛc. quia
uellit qd̄ per se curabuntur sine dissolutis ſm igit
istum mōm exponeñ. oꝫ suppleri ut dictum ē alio
mō pōt intelligi textus ut isto mō intelligatur qꝫ
positis medicinis .s̄. locum q̄ cōiter laudantur a
doctoribus ad dolorē remouenduꝫ ꝛ ad habilitā
dum liberum motum mēbri lesi ſm dispōm mate
rie de qbus infra locis proprijs erit sermo. tunc
quādo ille medicine non sufficiunt dixit. In fine
uero eius .s. factis remedijs supradictis oꝫ ut oc

cupis cum eis que resoluit ꝛ subtiliāt ꝛ extrahūt
materiā ex pfundo rō huius ē quoniā cum alijs
non faciebat uera curatio nisi ppterea qd̄ mate
ria erat in pfundo exn̄s ꝛ q̄ grossitie pticipabat.
quoniā si fuisset subtilis ut collera pura nō fuisset
necessaria medicina subtiliatiua aliq̄ ut supra. dic
tum est si igitur cum medicinis factis cōibus mi
tigatiuis doloꝝ ꝛ resolutiuis nō est facta curatio
pfecta sequitur igitur qd̄ oꝫ occupari cum eis q̄
resoluunt ꝛ subtiliant ppter grossitiem materie ꝛ
extrahunt materiā ex pfundo ad id qd̄ apparet
.s. ad cutem ꝛ ad supficiem saltem cum uentosis
cum incisione .s. ubi materia fuerit sanguinea.
uel sanguini mixta sicut etiā in casu tali ꝯpeteret
sanguisugaꝝ appositō aut cum uentosis cum suc
tione qꝛ cum multo igne sine scarificatione qꝛ ex
sucando multum atrahant ꝛ hoc magis ualeret
in materia fl'atica grossa ꝛ cuꝫ cauterio .s. actua
li uel potentiali de quo supra dictum est etiam i
fra specialiꝰ diceturꝛ cum rubificantibꝰ ꝛ uesicā
tibus .s. empl'is unguentis epitimatibꝰ cerotis ꝛ ta
libus ꝛ aliq̄ percutiunt cum urticis per quas uesi
cationes factas .s. currunt materie.   Et addit
Et non ꝯsolidentur usqꝫ ad tp̄s .s. notabile ut ma
teria tota possit ꝯplete aduci ꝛ erradicari ymo .s.
phibeatur ꝯsolidatio apponendo humectantia.
uel pinguedines ꝛ aliq̄ acuta ut loco pprio uide
bitur quomōcunqꝫ intelligatur siue legatur sn̄ia
bona est ulterius attendeñ qd̄ medicine uesicato
rie sunt ille q̄ ppter suā maximā caliditatem sicci
tati ꝯiunctā sunt maxime atractiue ꝛ a centro ad
circunferentiā eductiue ita ut earum atractio di
catur quodāmodo uiolenta q̄ sub genere rubificā
tium ꝯphendi possunt. Medicine autem rubifi
cantes ut dixit .d. A. scdō can. cap. iiij. declarans
qd sit medicina rubificatiua dixit qd̄ medicia ru
bificatiua est illa cuius proprietas est .ut calefa
ciat membrum cui obuiat fortiter ita ut ad ip̄m
uehementi atractione sanguineꝫ trahat puenien
tem ad eiꝰ exteriora ꝛ rubificat ip̄um ꝛc. hoc ue
rum est si .s̄. membrum sanguificum apponatur.
sꝫ ubi supra membrum i quo sit dn̄ans humor fl'a
ticus ponatur non dicetur rubificatiua cum tunc
sanguinē nō atrahet sꝫ magis uesicatoria alias
materias ad cuti ꝯuertēs ut ē sinapis q̄ .s̄. mēbrū
posita aliqn̄ uesicat ſm dispōm cui occurrit ut di
ctum ē huiusmōi generis ēt sunt cepe porri ꝛ alea
ꝛ q̄ ut multū sunt calida i tertio gradu cū sicitate
i eodē ꝛ tales medicine uidētur esse remissioris
caloris qꝫ sint medicine ulceratiue etiā substantie
subtilioris.   Qm̄ medicina ulceratiua ē cuius p
petas ē vt resoluat ꝛ ꝯsumat hūiditates ꝯtinueñ
iter ptes cutis ꝛ atrahat mā̄ꝫ malā. i. a medicina
malitiatā ad eā ita vt pueniat vulnꝰ in mēbro. s.
ꝛ tales sunt medicine q̄ sunt calide i q̄rto ut ana
cardi loco allegato dcē tn̄ medicine añ ꝯpletam
earū opationē fiunt uesicantes ut ēt itelligēti pōt
appere ex dcīs ꝛ pp istā cām hic ꝯnumerauit ut
anacardi iter uesicantia cū tn̄ ſo can. ponat' int'
ulcerantia.   Anacardus ē fructꝰ quidaꝫ habens

testã τ medulã itrinsic⁹ τ assimilaꝛ ossei dactilli τ dr̃ a medicis pedicul⁹ ellefantis ut dixit Simon τ cortex ei⁹ ut dixit .d.A.ca. ꝓprio ē rarus frangibilis i cuius raritate ē mel uischo ſuz τ dicitur mel anacardi τ ē quo utimur ad ulcerãdũ uel uesicandũ τ adiuuãdũ memoriã lesam pp hãbũdãtiã humiditatis colligitur aũt ipm mel anacardinuz ut dixit Rasis i de iacturis qꝛ alibi nõ potui repire. hoc mõ accipe anacardos τ pone i aceto forti ad ignẽ τ pmitte diu bullire mel qꝫ ɔtinetur i anacardis exibit τ inuenietur i aceto illud accipietur τ usui reseruetur τ ego credo si anacardi frãgantur grosso mõ τ postea τc. meli⁹ colligetur mel. De titimallo τ de lacte ei⁹ nõ faciũt mẽtõm. A. neqꝫ Serapio sub ꝓprio uocabulo. sꝫ Diascorides ẽt Symon refferet ponit ipsius septẽ genera. Sꝫ qꝛ esset nimis lõgũ dicere uos uidebitis loco allegato distinctõm ipoꝝ in sũma ē lacticiniũ quoddã faciẽs astas satis longas facit semẽ τ lac diuersificãtur folia in figura τ colore τ extẽsione ẽt semẽ ei⁹ ſm diuersitatẽ generũ i sũma ē exuberãtis lactis magis q̃ȝ aliud lacticiniũ. Natura ei⁹ ut dixit Auerois .5. colliget est in fine caloris τ ꝓprie ei⁹ lac iõ oꝫ eẽ ulceratiuũ τ dixit qꝫ radix ei⁹ cocta in aceto remouet i ɔtinẽti dolorẽ dentiũ maxĩe grossoꝝ sꝫ addit qõ si cadat i aliq̃ pte oris qõ ɔburit illam τ ꝓpterea dixit qõ qñ uolum⁹ ipm ponere super dentẽ debẽt alij dentes cera circũdari qm̃ faceret cadere alios dentes τc. De lacte ficbus multa dicũtur clara a doctoꝛib⁹ inest ei uirt⁹ lacticini acuti ita qõ callefacit callefactõe uehemẽti ut dixit Serapio. Et sic ſm ordinẽꝫ i fortitudine uesicãtiũ uel ulceraꝰ est prio mel anacardi postea lac titimali τ debili⁹ est lac fic⁹ .s. arboris uel folioꝝ τc. ut dixit text⁹ τ sic clara est lr̃a nr̃a lege eam totam. Sequitur illa pars.

Et oportet Jam ɔñr ipe ponit can. speciales circa applicatõm :ut resoluentiũ τ rubificantiuz uel uesicantiuz τ diuidi põt ps i duas ſm duos cañ. quos ponit pricipaliter ibi. Et nõ oꝫ ut aꝑriment ei resolutia pria adhuc i duas ſm qõ prio facit qõ dictuꝫ est. so ponit unuꝫ incidentẽ cañ circa istam materiam ibi. Et deuitetur frig⁹ de prima pte dixit. Et oꝫ ut misceatur cuꝫ abstersiuo τ uesicante lenitiuuꝫ .i. humectatiuuꝫ uel molitiuum τ adducit rõnẽꝫ dicens. Et si nõ .s. si nõ misceatur ſm lenitiuuꝫ perducet .s. uesicans ad lapideitatem iuncturaruꝫ qꝛ resoluẽdo τ exicando subtile τ hoc declarans dixit. Nam uesicatio iteꝝum est sicut resolutio ꝑ illud qõ timetur de igrossatione q̃si dicat sicut i resolutiuis ꝑ illud .i. pp illud qõ timetur de ingrossatione materie pp facilius τ citi⁹ resolui subtile q̃ȝ grossum apponit canonice aliqõ humectatiuum. ita pp eandẽ cãm dꝫ apponi ẽt i uesicantib⁹ q̃ multo magis resoluũt q̃ȝ ea q̃ dicta sunt simplr̃ resolutiua cum resolutiuuꝫ medicamen aliqõ est calidũ tãtuꝫ i so ul' ad magis in tertõ ubi uesicantia sunt uehemẽꝛ calida qr̃ uel i fine tertij grad⁹ uel in q̃rto sicut supra dictum est. dꝫ igr̃ esse maior timor de ingrossatione materie τ lapideitate ꝑ approximationem uesicatiuꝫ nisi appõatur humectatiuũ q̃ȝ ꝑ approximationeꝫ solum resolutum simplr̃ hoc est qõ dicit Nota tñ qꝫ non est mens sua qõ lenitiuuꝫ semp debeat actualr̃ admisceri cum uesicãte quoniaꝫ forte si admisceretur uesicatorium impediretur in operatione sua sꝫ uult qõ secum misceatur in effectu .s. ꝓponendo linitiuuꝫ ul' humectatiuum ante uesicatorium ut materia humectatur ul' adeq̃tur ul' ẽt aliq̃ post uesicatoriuꝫ apponatur humectatiuum ad ꝓhibendum exicatiõm remanentem τ postea apponatur uesicatorium τ postea humectatiuum sicut idem dixit tertia q̃rti de apostematib⁹ duris. sunt iste reuolutõnes succedentes .s. sibi inuicem .s. post unaꝫ intentionem sequitur alia τ hoc modo miscebitur uesicanti uel resolutio lenitiuum in effectu τ si non formalr̃. iõ in fine lr̃e addit. Et ɔferet uesicans si misceatur cum resolutiuis τ adipib⁹ ad modum expositũ lege lr̃am quia addit. Et deuitetur frigus pati .s. membrum in loco uesicato ideo est quoniaꝫ ꝓpẽ frig⁹ occurrens ipediretur operatio medici q̃ est attractio a ꝓfundo membri ad id qõ apparet .s. ad cutem nam frigus impingeret materiam ad intra. Ideo deuitetur τc. lege.

Et non oportet Jam scðo ponit alium cañ. respiciẽtem etiaꝫ applicatioꝫ resolutiuorum τ prio ponit eum spãlem in uno tp̃re morbi scðo ampliat eum ad oĩa tp̃ra morbi ibi. Et oꝫ dixit legendo lr̃am ɔtinuã qꝛ clara ē. Et non oꝫ ut approximẽꝛ ei .s. dolori iuncturarũ ẽt a .causa frigida resolutiua fortia in principio rei añ euacuationẽ .s. materie τ adducit rationẽ quoniaꝫ faciẽt euenire materias plurimas .s. ipa fortia resolutiua .s. ad locũ doloris. stãte .s. repletione qꝛ ṽisimile ē qꝫ pl⁹ atrahetur de materia q̃ȝ resoluaꝛ ex quo corp⁹ est repletum ut supponiꝛ τ sic per iporum aproximationẽ augebiꝛ morb⁹ hoc est unum nocumentuꝫ adducit aliud scðm nocumentum deiñ p⁹ illud nocumentum seq̃r aliud qꝫ resoluunt subtile earum .s. materieꝫ τ inspissant residuum .i. ꝑ resolutõm subtilis inspissaꝛ ps remanens τ retinebunt ipm .s. residuuꝫ inspissatuꝫ .i. ꝓpẽ id qõ est inspissatuꝫ residuum retinebitur in iunctura τ indisponeꝛ resolutioni ɔñr reddens cãn. cõem ad oĩa tp̃ra morbi dixit. Et oꝫ ut obseruetur illud scðꝫ plurimũ iteꝝum .i. obseruetur ille can. de ñ applicãdo loco doloris resolutiua fortia nõ soluꝫ in principio morbi añ euacuatõem materie sꝫ etiã obseruetur ſm plurimuꝫ. .ſm pluria tp̃a morbi .i. qꝛ etiam in augumẽto τ statu obseruer istud pp cãs dictas que forte similes eueniẽt si dicte materie fortes applicarenꝛ in augumento uel statu sicut ẽt in principio τ si nõ tantuꝫ seq̃reꝛ nocumentũ tñ al'q̃le seq̃reꝛ nocumentũ qꝛ nocumentuꝫ inspisaꝛ ubi sola applicenꝛ resolutiua sine molitiuis maxime i materia apta terrestrificari sicut est materia grossa τ melãcolica quoniã scã modica resolutio de subtili totuꝫ remanens est terrestre. Nõ sic ãt timor esset si materia fuisset subtilis uel mediocris sbe cuius q̃libet ps esset faciliter a medicina resolutiua apta resolui unde nõ esset timor ꝺ tali petrificaꝛ ut patet. Ideo bene notanter addidit. Et

ꝓprie supple oꝫ obseruari quod dictũ ē qñ mã est
uiscosa aut melãcolica lege lr̃am qꝛ tota ē clara.

Cum ergo Hec ē ultia ps hui⁹ capi. de applicatõe medicinaꝝ q̃ sic
ↄtinuatur ad p̃cedẽtes. Nã postq̃ʒ supra posuit ca
nones obseruãdos i cura regulari ꝛ in v̾a cura q̄
principaliter v̾titur ad cãm ꝛ ei⁹ remotõm. Jam
ↄñt ip̄e ponit quosdã breues can. in applicatione
medicinaꝝ ad curã magis mendosam spectãtium
ꝛ prio facit hoc ꝟo ip̄e ponit unũ can. generalem
circa applicatõm medicinarũ quarũlibet indiffe
renter ꝟa ibi. Et scias qꝺ recti⁹ ē ꝛc. Jn pria etiaꝫ
ꝑte duo facit qñ prio ponit cũ q̄bus generaliter
in cura nõ v̾a mitigatur dolor ꝟo põit magis spe
cialẽ mõm applicatõis dictarũ medicinarũ dolo
rem mitigãtiũ scꝺa ibi. Et mẽsura illud de prima
ꝑte quoniã aliq̄s posset dicere. Ego itellexi q̄d fa
ciẽdum ē ꝓ v̾a remotõe doloris in div̾sis t̄pribus
ip̄i⁹ q̄d si dicte medicine nõ remouerent doloreꝫ
sꝫ par dolor essꝫ magn⁹ ꝓsternẽs uirtutẽ debem⁹
facere tũc huic rñdet. Cũ ergo fortes fuerit do
lores qꝛ nõ remouẽtur ꝑ medicinas cãe apropria
tas ꝛ supple ita fortes fiũt qꝛ ꝛ nõ tollerãtur qꝛ. s.
uirt⁹ ꝓsternitur nõ. ē excusatio q̄n tribuãt̾ sedati
ua doloris ebibita ꝛ linita uł supple epitimata.
Et addit specificãdo de localib⁹. Et epitimata.
aut sedãt. s. dolorẽ cũ subtilitate resolutõis mate
riei aut cuꝫ stupefactõe Et addit unum singulari
ter obseruãdum circa stupefaciẽtia. Et nõ ad
ministres stupefaciẽs nisi ap̄ necessitatẽ. s. qñ reli
que medicine nõ sufficiunt in remotõe doloris ꝛ
uirt⁹ nõ sustinet ꝛc. Nota primo ex hoc textu
colligitur qꝺ dolores mitigari uel remoueri pos
sunt generał̄r dupł̄r ꝑ ebibitas medicinas ꝛ ꝑ lo
cales siue leniẽdo siue emplastrãdo siue epitiman
do ꝛc. pꝫ colligitur scꝺo qꝺ cũ dolor nõ remouet̾
ꝑ remotõm cãe cũ apropriat̾ q̄ ē v̾a curatio quod
tũc ꝑ duo alia ingenia põt fieri remotio uel saltẽ
mitigatio ip̄ius ꝛ p̄cipue ꝑ epitimata uel localia
medicamina primũ ē cuꝫ eis q̄ sedãt. s. dolorẽ cuꝫ
subtilitate resolutõis materiei ꝛ ꝑ h̄ iuuebat mõꝫ
medicinaꝝ q̄ dicunt̾ uere mitigatiue doloris ꝛ. sẽ
ille q̄ uocãt̾ anundine nã tales ut dixit Auero. 5.
colliget ꝓstant sine medio illud qꝺ resistit cãe do
loris. nã tales sunt tẽꝑate sił̄es calori naturali aut
parum calidiores intãtũ inquãtũ calor naturalis
erit refrigerat⁹ a debita mẽsura caloris naturał̄
mẽbri ꝑꝑ resolutõm factã in ip̄o ex dolore uł cã
ei⁹ ꝛ ꝓpterea dicte medicine mitigãt dolorẽ ꝛ ex
cã calida ꝛ frigida ꝓ q̄ʒto augumẽtãt caloreꝫ na
turalẽ q̄ ē instr̄m aīe i oꝑationib⁹ oīb⁹ ꝛ iõ sic for
tificatus dñatur suꝑ oẽm malã ↄplexionẽ q̄ facit
dolorẽ ꝛ scꝺꝫ hoc ẽt adiuuabũt ad digestionẽ ma
terie ꝛ ad aliq̄lẽ resolutõm q̄ ē cã doloris. Jõ di
xit qꝺ sedant cũ subtilitate resolutõis materiei. iõ
tales medicine ultra hoc qꝺ sunt sic tẽꝑate debẽt
ẽt esse subtilis s̄b̄e penetrãtes ꝛ hui⁹ generis medi
cinarũ sunt ut ibideꝫ dixit Auerois pingnedies ꝛ
olea ut pinguedo anatis ꝛ galine ꝛ anseris pigue
do melior est ut ibidem ꝛ iste modus põt ↄueniẽ
ter exiberi sine magna ↄ̄dictione ad oppositũ i oī
dolore. Et ad istũ modũ reduci possunt q̄dam
modi mitigatiui doloris positi q̄rta primi ca. pe.
i fine ubi dixit. Q̄ꝛ dulcis cantillena ꝛ occupa̅
in eo qꝺ gaudium efficit mitigat dolorem. s. h̄ fit
ↄfortãdo calorẽ naturalẽ ꝟus modus mitigãdi uł
remouendi dolorem fit ꝑ ea q̄ stupefaciũt ut non
sentiat dolorem ꝛ ꝟm istum mõm nõ aufertur do
lor nisi ꝑ accidẽs pricipaliter ꝓ quãto aut aufferũt
sensum a mẽbro aut ip̄m indurãt ꝑꝑ idispõm ac
quisitã i spiritu q̄ est instr̄m sensus aut i membro
qꝺ est organum sensus cum ita disponitur qꝺ a cõ
plexione debita sensitiui spiritus nõ pñt ad debi
te sentiendum disponi ꝛ hoc ꝑꝑ ↄplexionẽ frigidã
ip̄ius medicine ut dixit. d. A. scꝺo can. cap. quarto
ꝛ Cõciliator dr̄a. xx. narcoticum hoc oīno narco
ticum est medicamen doloris sedatiuum cui⁹ na
tura cum siccitate uehement̄ est frigida ip̄a eniꝫ
usq̄ꝫ ad finem tertij grad⁹ ellenatur ꝛ usq̄ꝫ ad q̄r
tum. Et ex hoc potestis iferre ↄ̄ multos moder
nos qꝺ medicina calida ꝑ caliditatem non põt di
ci stupefactiua ꝛc. dico tñ ꝑ accidens principalit̄
iuuat ad mitigationem doloris cuiuslibet indiffe
renter quoniã in dolore a cã calida remitendo cõ
plexionem ei⁹ posset ꝑ se iuuare sꝫ hoc non esset
cõe oī dolori ubi tñ ꝑ hoc qꝺ stupefactiuum oẽm
dolorem remouet uel minuit etiã ꝓpter aliã cãm
ↄferre põt stupefactio ut uidebitur in ꝑticula se
quenti. Et ex hoc colligi potest v̾itas tertij dicti.
.d. A. in textu cum dixit. Et non administres
stupefaciens nisi apud necessitatem. i. nisi cum ti
metur qꝺ uirt⁹ dissoluetur ꝛ homo ꝓpter dolorem
in uita persistere non poterit ratio est quoniam
stupefactiuum uidetur iuuare tãtuꝫ per hunc mo
dum quoniã calidũ naturale mortificat ꝛ sic sem
per ei⁹ exibitio est multum cohacta ꝛ irregularis
Jdeo bene dicebat Mesue ad retificationeꝫ me
dicinarum intentione tertia ca. 3. can. 6. illo singł̄i
in principio. Compingere autem ꝛ stupefacer̄
est ultimum ad qꝺ niti debes ꝛ postq̄ʒ reliq̄ oīa ñ
ↄtulerint ꝛ est res posita sicut in desperatione ad
dit. Componunt autem rem magni erroris a prin
cipio huiusmodi curãtes cum narcoticis est enim
cum eis curatio mendosa ꝛc. postea infra dixit.
Timentur autem ex narcoticis plura nocumenta
sunt. n. oīo ↄ̄ria rei uite ↄgellãtia ꝛ mortificantia
nuda q̄dem magis recentia ꝛc. ꝛ in ꝓcessu magis
addit etiã qñ sunt correcta ꝛ ratificata v̾um si ex
cusari potes non ꝓpinari est melius ꝛ si excusari
non potes meli⁹ ut non potui dct̾ sꝫ administrari
in empł̄is tãtum est melior cura ꝛc. postea addit
Et oīno caue ne dederis super cibum neq̄ꝫ corpo
ribus ipuris sꝫ post mondificationes poti⁹. Et ui
ta exibitioneꝫ eoruꝫ dieb⁹ ↄtinuis ymo iteruematur
t̄ps ꝛ t̄pris exibitio rerum ↄfortantiũ. ut saluetur
tesaurus ꝛc. Ecce q̄ʒ singularia v̾ba dantia nobis
timorẽ in applicatõe stupefactiuorũ sił̄em sñiam
posuit. d. A. 16. tertij ca. de cura collice frigide in
principio vbi voluit qꝛ prim⁹ can. est i cura vt nõ
incipiat̾ a stupefactõe ꝛ q̄uo sedare dolorẽ cum
narcoticis est ↄponere rẽ maximi erroris ꝛc. Et
qꝛ nõ est curatio v̾a ꝛ q̄uo est. ↄfirmatio cãe dolo
ris ꝛ destruitur sensus ꝛc. Jdẽ voluit de cura flu
xus ventris absolute. xvi. tertij. Cũ dixit. Jn nam

coticis vō ē timor ⁊c. addit. Et quōcūq3 fit nō o3 vt administretur ꝙ̄ diu ab eis excusatio esse pt. Ꝙ si necessaria fuerit eorū administratō nō exibeātur ei cuius infrigidatur corp⁹ ⁊ debilitatur vtus ⁊c. ⁊ generaliter hec est sniā oium auctorū circa hāc materiam ymo in dolorib⁹ iuncturarū Rasis nō audebat applicare medicinas intense frigiditaē ēt non opiatas nisi cū dolor erat tante vehemētie ꝙ dubitaē de defectu egri ⁊ sic p3 quomō nō sunt administrāda narcotica nisi apud necessitatez. s. grandē ut dicit textus nr̄ tñ ut dixit Mesue cap. allegato i uehemēti dolore aliqñ melior cura est cura mēdosa q̄ ē stupefactio ꝙ̄ cura uera ne uir tus resoluaē ⁊ cadat ⁊c. Si tñ post dictas medici nas mēbrū remaneret stupidū tūc expedit uti me dicinis callefaciētib⁹ sensum mēbri reducētib⁹ ꝑ auctores locis ꝓprijs ē expssum sic p3 ista pars clara lege eam tu.

Et mensura Nūc ipe ponit mōm spālē applicatōis medicinarū3 dolorē mitigātiū. Et breuiē dixit. Et mēsura illud qō sedat malitiā sumā doloris ⁊ utere eo cū auda tia ⁊ temeritate plus. Nota ista ps pōt duplr̄ le gi uno mō generalr̄ referēdo lr̄am ad utrūq3 mo du3 mitigādi dolorē ut sit sensus. Mensura illud qō sedat malitiā doloris. i. medicamē ly sumā d3 dicere suma. i. mēsura medicamē suma doloris. i. qō ꝓportionetur medicamē sume ⁊ quātitati dolo ris ⁊ pōt hoc itelligi siue subtiliter resoluēdo siue stupefaciēdo i nullo eni d3 ꝑtrāsiri mēsura eqlr̄ me dicamis ⁊ terminata maxie in stupefaciēdo ⁊ tūc utere eo sic ꝯmensurato cū audatia ⁊c. uel aliter ut iste sensus lr̄e referatur tātū ad medicamē stu pefactiuū ⁊ erit sensus. Mensura illud qō sedat malitiā sumā doloris ⁊ tale est stupefactiuū. i. ip sum stupefactiuū ꝯsolare cū medicinis ꝯuenienti bus. s. cordialib⁹ ⁊ stomaticis ⁊c. ut declarāt auc tores talia ei satis corrigunt malitiā stupefactiui vñ talia ēt cum est necessitas nō sunt exibēda nu da uel pura s3 correcta ut etiā. s̄. dicebatur ꝺ mē te Mesue ⁊ qñ sic est correctū utere eo tunc cum audatia ⁊ temeritate plus ⁊ istum ꝓprius credo esse intellectum. d. A. neq3 o3 sic exponendo alte rare lr̄a3 etiā sibi ꝯsonat lr̄a exterior Gerardi cū exponit. exponit mensura. i. ꝑmitte. s. cum stupe factiuo ⁊c. ⁊ prim⁹ mod⁹ exponeñ habet aliqualez difficultatem de his medicinis lege lr̄am tu.

Et multotiens In hac ꝑticula. d. A. uult rñdere cui dam tacite dubitatōi posset aliqs q̄rere si medicia stupefactiua aproxiata hora necessitatis ad aliā ꝯferre pōt ꝙ̄ qō dolorem mitiget sensum membri auferendo uel idurādo ⁊ rñdet qō sic. quoniā ubi aproximaretur materia fluente existente subtili stāte tñ dolore uehementissimo in isto casū. pē ꝭ qō mitigat dolorem stupefacieñ sensum. ꝯferret etiā stupefactio. i. medicina stupefactiua iquātū ingrossat materiā. s. subtilem ꝓcedeñ. i. fluentem qr̄ retinetur. s. qō non fluat ꝑ hoc qō est ingrossa ta hoc est qō dicit textus iuuat etiā uel iuuare pt

stante tali materia calida ꝑ hoc qō stāte medicia stupefactiua frigida remittitur malitia ꝯplexio nis calide q̄ est cā doloris ⁊ sic remittet dolorem ꝑ se ⁊ ñ solu3 ꝑ accñs ut. s̄. dictum est lege lr̄am.

Et scias In hac ultia ꝑticula ꝑtinente ad exibitōm medicinarum ipe pōit unum can. cōem circa applicationē medicinaru3 ꝙ maxie ꝯueniēs est in morbis cronicis ⁊ breuiē dixit. Et scias qō recti⁹ est. i. magis ꝯueniens. ut ꝑmutatio fiat cum medicinis ⁊. s. non ꝑsistaē ꝯtinuo i una medicina ⁊ adducens rationez dicti sui addit. quādoq3 eni est medicina ꝯferens uni membro ⁊ non alteri membro. Et quādoq3 cō ferret in hora. s. certa deide post illud. i. tp̄us no cet. s. eadem medicina ⁊ mouet dolorem ergo be ne seqtur qō non est stādum in una medicina im mo rectius est ut ꝑmutatio fiat. Pro intelligē tia ptis est nōndum qō ꝑmutationem fieri in me dicinis pē intelligi duplr̄ prio qō permutatio fiat in medicinis discurrendo in morbos fm diuersas eius circunstātias ut uerbigr̄a discurrendo i mor bos fm diuersas circunstātias ut v̄bigr̄a discur rendo ꝑ diuersa tp̄ra morbi ⁊ hoc modo non ē du bium qō o3 ut ꝑmutatio fiat i medicinis quoniam alie debentur medicine i pricipio morbi alie in sta tu ⁊c. Fo modo pōt itelligēti qō manente morbo eiusdem uel sil'is dispōnis manifeste stāte tali dis positione diuturna o3 qō fiat ꝑmutatio in medicis Et si hoc mō itelligatur ut itelligi d3 hoc etiā pōt itelligi duplr̄ aut qō fiat ꝑmutatio in medicis diuerse q̄litatis sil'i dispōne ut si stante una erat calida alia aproximetur frigida vel fiat ꝑmutatō in quātitate ei⁹ vt pri⁹ exibita medicina calida in prio. Jā debeat fieri ꝑmutatio ad calidā in Fo vel ꝯ̄. Aut Fo principalr̄ pōt intelligi ꝙ stante ea dē dispositione fieri debeat ꝑmutatio in medicis diuerse spēi q̄ tñ sint eiusdē v̄tuē in q̄litate ⁊ eius dem quātitaē i gradu ut pri⁹ exibui multo tp̄e re gulr̄ Camōilam manente eadē dispositōe debeā exibere melilotu3 in equali dosi. Si intelligatur prio ut ꝙ ꝑmutatio fieri debeat ad medicinas di uersas in qualitate uel quātitate manente eade3 dispositione sic dico qō non o3 talis mutatio fieri ymo ꝯ̄ tales sic ꝑmutantes stat sniā. d. A. q̄rta pri mi ca. i. illo. §. ꝑter hoc tibi caue ne a rectitudine recedas l3 uideris ꝙ ipsaru3. s. materiaru3 tarde tur iuuamentu3. Idez uoluit. d. ypo. in aff. oia f3 rōnem facienti ⁊c. Ibidē innuitur ꝙ nō est tran seundū ad aliā medicinā qñ dispositio manet ea dem. Si vō intelligatur Fo mō ut. s. quod stante dispositiōe diuturna ēt uniformi saltē fm apparē tiā ꝙ ꝑmutatio fieri debeat ad medicias diuersas in specie similes tñ in uirtute sic dico cū dño. A. ꝭ qō rectius ē ut talis ꝑmutatio fiat qñ in diuersis mēbris sil'i appente dispositōe qñq3 est medicina ꝯferens uni membro ⁊ non alteri membro ⁊ hoc qñ pp diuersam ꝯpositōe3 diuersorū mēbrorū di uerso mō actuabitur una medicina in diu̅sis mē bris aut pp ꝓprietatē q̄ cadit sic occultā uni⁹ me dicine in specie ad unu3 mēbrum qō non ad aliō

o 3

ficut τ in cibis pp easdē cās manifestū est uidere pp qđ dixit.d.A.tertia primi cap.de regimie ei⁹ qđ comeditur τ bibitur unaqq₃ pterea figura . τ ꝯplexio ois cibū h₃ ꝯuenientē τc.τ addit.Ex hominib⁹quoq₃ ē cui aliqđ nutriētiū lauabiliū.s.de cōi ꝯsiderat̃ nocet τ hoc totū ē pp occultas ꝓprietates τc.i diūsis ad diūsa reptas.In eodē ēt membro manēte eadē dispōne diuturna recti⁹ ē ut permutatio fiat i diūsis medicis ſm mōm dictū τ h̄ ē qm̄ ꝯtinuata una medicina iter eā τ mēbrū acqritur una asuetudo q̄ ē q̄dā silitudo pp quā non fit mēbrū aptū pati ab hac medicina nec talis medicina apta agere cū actio fiat ꝓpter ꝯrietatē medicatio aūt fit cū alteratione τ passione fcā in mēbro τ pp istā cāz dicebat.d.A.q̄rta primi loco allegato.Et cū hoc nō ſm unā medicatōm cū una tibi stādū ē medicina ymo i una medicatōe medicinas pmuta qm̄ ab ipo qđ ꝯsuetū ē nō fit passio pōt ēt hec ūitas i agēdo ꝯtingere ut.s. dicebatur ꝓpter occultas ꝓprietates q̄ diūse cadūt i diuersis medicis respectu eiusdē mēbri ſm quas una medicina silis alteri i q̄litate diūsa tñ i specie auget ꝯuenienſ in mēbꝝ τ alia nō τ talis diuersitatū ꝓprietas nō pōt cognosci nisi expimēto .oʒ igit̃ uariare τ hanc totam sniam inuebat .d. A .io.tertij de cura asmatis cum dixit.In medicinis ūo oʒ ut pmutatio fiat τ nō ꝯtinuet̃ una medicina ex eis assidue τ amplectatur eā nā.i.fiat sibi assueta τ sicut expssit primā cām τ addit.Et iteꝝ inteꝝ medicinas τ corpora sunt ꝓportiones τ corpora que nō ꝯphenduntur nisi expimento cuz ergo expieris ꝯseq̄ris q̄d magis iuuatiuuz sit τc. Cōtingit ēt ut una medicina una hora iuuabit τ alia nocebit ut dicit text⁹ nr̄ τ hoc erit pp cām extrīsecā ut ꝓpter supercelestez influxum scōm quem aliq̄ hora iuuabitur ad debite agendū τ alia hora impedietur uel ei⁹operatio ꝓprius ledetur . Neq₃ pōt tal̃ diūsitas in aliā cām reduci ubi ergo uiderim⁹tunc membꝝ a tali medicina ledi debem⁹ ad aliā diūse forme eiusdem tamen q̄litat̃ declinare τ nō ad ꝯriā ꝯrie q̄litat̃ ut multi empericoꝝ faciunt dico hoc semp manente eo Qꝫ a pricipio ut dixit ypo. anfo.s̄.allegato.Et ad hunc sensum ēt dixit .d. A.pria primi de ꝯplexionib⁹ ūsus finem. Ideoq₃ p̄cipitur eis q medicātur ubi cum ꝯplexionez mutare uoluerint τ unā adhibuerint medicinā q̄ non ꝯtulerit ab ea discedāt τ aliaʒ supple silis q̄litatis diuersaʒ.tñ in forma aproximēt.τc.Et i hijs oib⁹ patet clarificatio littere nr̄e lege eam tu τc.

Et oportet ut dimittat vinū τc. Hec ē ſa ps principal̃ hui⁹ capl̃i q̄ sic ꝯtinuatur ad p̄cedētez. Nā postq̄ ipe posuit can.circa medicinalia magis ſo ponit ꝯn̄ter can. i dieta τ diuiditur tota ista ps i duas. quoniā p̄io facit qđ dictuz ē.ſo ipe ponit icidenter vnuz can . ēt medicinalez circa sr̄oaz fiendā.in quodā spetiali mō doloris ſa ibi. Et si euenerit doloꝛ i dorso. pria adhuc in duas.p̄io pōit can.circa potum.ſo circa cibuz maxīe τ circa carnes.ſa ibi . Et oʒ vt euitetur caro τc.pria adhuc i duas. quoniā primo pōit duos canōes ꝺ potu.ſo icidēter i curatōe pōit spetialē can.circa q̄dā corpora ibi. Et melācolici ꝺ h̄ntib⁹ τc.p̄io etiā pōit can.circa abstientiā vini.ſo pōit q̄d exhibenduz loco illius ibi . Et utatur. De prima igitur pte dicit legendo lr̄aʒ ꝯtinuā. Et oʒ vt dimittat vnuz oio.s.patiens dolorē iūcturaꝝ.quousq₃ sanetur ex eo.s.doloꝛ sanatiōe itegra τ ueniant sup ipm.s.doloꝛeʒ q̄tuoꝛ tp̄a.s.p̄icipiuʒ augmentū.stat⁹ τ declinatio.s . p totuʒ tp̄s vniuersale morbi oʒ vt dimittatur vinuʒ addit ponendo alium can. Et oʒ.vt dimittat illud.s.uinū ꝯsuet⁹.s.ad potādum.ſm gradatōeʒ addit et utatur cū ipm dimittit diureticis.s.loco vini τ addit . Et vinū ꝺ melle.i.idro mel.uel sirup⁹de melle cū diureticis.s.simul ꝯferet eis.s.patientib⁹loco vini τc. Est itelligēdum p̄io ꝓ remotiōe ꝯdictiōis q̄ vr̄ posse colligi i textu. qm̄ ex p̄io textu vr̄ absolute colligi qđ nullo mō debeatur eis uinū in aug . tpe morbi τ ex scđo vr̄ colligi oppositū. qm̄ oʒ ut ꝯsuet⁹dimittat scōm gradationē.qꝛ si in principio doloris minus bibat. q̄ȝ tpe sanitatis τ postea ad hoc minus versus aug.τ in aug. minus usq₃ dum sit scōm gradationē minorando nihil detur.Et sic appet qđ in cōsuetis in q̄busdā tp̄ibus ōbeat exhiberi.unuʒ qđ repugnāt dictis in prima pte. Est ḡ intelligendū ꝓ ꝯdictione remouenda. qđ isti duo textus nō de eodē corpoꝛe uel eisdem corpoꝛib⁹cū eisdē circunstātiis ūificātur neq₃ ūificari possunt ut p₃.Sed prius text⁹ ūificatur de patiente actu doloꝛeʒ iuncturarum qđ manifestatur p hoc qđ dixit quousque sanetur ex eo sanatōe itegra. Et sic denotatur qđ est sermo ꝺ patiente actu doloꝛem.

Scđus ūo text⁹intell̃r de p̄uisiōe a doloꝛe iuncturaruʒ in non patiente actu in quo tñ est timoꝛ de doloꝛe ne eueniat vt qꝛ pgenitoꝛes sui passi sint tales doloꝛes cum talis sit moꝛb⁹ h̄ditari⁹ ut.s̄. dictum est τ ōmostratuʒ in q̄one aut qꝛ al̃s semel uel bis sit passus tunc ad p̄uisionem est uinum dimittendum. Et in hoc casu dixit text⁹qđ assuetis.s.bibere uinum opoꝛtet qđ dimittat scđm gradatōm τ h̄ tp̄e sanitat̃ qꝛ si fieret subita mutatō talē ñ sustineret natura sine nōbili nocumēto ut.s̄. uisum est ꝺe consuetudine in q̄one ꝺe potu oʒ igitur paulatie τ ſm gradatōem dimitti τc. τ sic p₃ qđ non ꝯdicunt text⁹quoniā ꝺe diuersis est diuersus sermo. S₃ ꝓ ūificatōe τ clara itelligēda utri⁹q₃ text⁹ oʒ dubitare. Utꝝ uinum uel exibitio eius ꝯpetat in doloꝛib⁹iuncturarum τ uꝛ̄ qđ sic primo quoniā cum iuncture sint mēbra neruosa frigida τ sicca existentia p̄ter nāl̃r disposita ꝺebent ad naturalē dispositōem reduci p ꝯrium huiusmodi āt est uinum cal̄m τ humidum existens seq̄tur igitur qđ uinum in cura cōuenit τ ar. saltē h₃ euidētiā vbi tales iuncture sint lapse ad cōplexōeʒ malā silꝫ eis τ ꝓpoꝛtōalē siue mālem siue imālem.

Secūdo sic sil̄e est ꝺe egritudinibus neruoꝛū τ iuncturarū cū dicte iuncture sint mēbra neruosa vt p₃. S₃ vnū ꝯpetit i cura egritudinū oīum neruoꝛū ergo τ neruosoꝛū appet τ ar.sil̄r p₃ p .d.A. ſa tertij ca.ꝺe cura palisis vltra māe cū dixit. Et vinū āntiquū paucū ꝯferet valde egritudinib⁹ neruoꝛū oibus τc. Preterea qꝛ caloꝛē naturalē cō

foꝛtat ⁊ mãm digerit maxīe in ſcīatica ⁊ eaꝫ dige
ſtã ad expulſionē ↄuenit illud ↄuenit in cura ta
lis doloꝛis ſcīatici ſꝫ vinū ē huiuſmodi vinū maxie
de quo ē cōis ſermo vt pꝫ ↄ̃ mēte. G. ſo afo.cōmē
to aff.eoꝛūqꝫ nutriuntur ⁊c. Igit̃ vinū vr̃ ↄpeteř
ſaltē in aliquo. Ad opp.ē text⁹ nr̃ exp̃ſſe. Ad h
ē ēt ſingularis textus Auerois ſcđo canticoꝛuꝫ in
cōmento.23.ad finē cū dixit. Et ſi vinū ſit ex re
b⁹ magis ↄueniētib⁹ caloꝛi nãli ipm nihilominus
ē ex nocētib⁹ magis caloꝛi nãli ⁊ ſenſibili ⁊ oꝛga
nis ei⁹.ſ.cerebꝛo ⁊ neruis ⁊c.ex ↄñti nocet mēbꝛis
neruoſis. Idē uoluit. G.ſcđo afo. Idē ēt colligitur
tertia p̄imi de regimīe aq̃ ⁊ vini ſaltē ꝙ cerebꝛo
niſi multū foꝛti nocumētū afferet ⁊ ꝑ ↄñs ēt oꝛigi
natus ab eo ſicut ſunt nerui ⁊ mēbꝛa neruoſa ⁊c.
⁊ alibi de mente auctoꝛū plures. In iſta q̃ſtiū
cula breuiter determinãda duo faciã p̄io notabo
q̃dã ſcđo ↄcluſiōes ponã in mã deciſiuas. No.igi
tur p̄io ꝙ vinū ↄpetere in doloꝛib⁹ iuncturarū p̃t
dupl'r intelligi vno mõ ꝙ ↄpetat vel noceat ſtãte
actu doloꝛe iuncturarū alio mõ vt intelligat̃ ↄpe
tere vel nõ ↄpetere in doloꝛib⁹ iuncturaꝝ nõ actu
exiſtentibus ſed ꝙ ei⁹ vſus p̃ſeruãdo iuuet a dolo
rib⁹ iuncturarū i coꝛpoꝛe diſpoſito ad tales doloř
vel ꝙ eius vſus facilitet ad caſuꝫ i doloꝛe iunctu
rarū ita ꝙ coꝛpoꝛa diſpoſite de ſe ēt magis ⁊ citi⁹
diſponat vt icurrant doloꝛē iuncturarū ⁊ ſub vtro
qꝫ ſenſu itelligit̃ titul⁹ q̄ōnis. Scđo nota ꝙ vi
nū iuuare uel nocere ſcđm alterū modoꝛū dictoꝛū
ſi exibeatur p̃t ēt intelligi dupl'r uel.ſ. ꝙ exibituꝛ
alimenti ⁊ nutricatōis gr̃a ſit ↄueniēs ul' nociuū
ita ꝙ ſit poti⁹ nutritiu⁹ ↄueniens uel diſcōueniēs
in actu patiente doloꝛes iuncturarū uel ad ipſos
diſpoſito alio mõ q̃ꝫ ipm exibitū loco medicine ſit
ↄueniens uel ita ꝙ ſit medicina curãs doloꝛes iun
cturarū in patiente foꝛmal'r uel ſit medicina p̃ſer
uans a doloꝛib⁹ in diſpoſito ad tales doloꝛes ul' ꝙ
ſit medicina nocens in doloꝛib⁹ uel actu exiſtenti
bus ul' futuris ut.ſ.ꝑ ipm tanq̃ꝫ ꝑ medicinã coꝛp⁹
male diſpoſitū ēt deterius diſponat̃ ita ut pp̱ uſuꝫ
uini facili⁹ ⁊ citius cadat in doloꝛes ⁊c. Et hoc no
tatū iđ ponit̃ qm̄ aliqñ ſumit̃ in ſanis uel egris ui
nū ut hꝫ rōnem cibi ⁊ pot⁹ ꝓ q̃nto ex eo q̃rit̃ re
ſtauratio depditi qđ eſt cibi officiū ⁊ dellatio cibi
alterius ad mēbꝛa qđ ē de rōne potus ⁊ pp̱ vtrãqꝫ
talē intentōem aliqñ ⁊ plurimū ſumit̃ uinū. aliqñ
uero ſumitur uinū loco medicine ⁊ potus tantuꝫ
alteratiui q̃le ē uinū ꝙ in digeſtione humoꝛū exi
bitur frigidoꝛuꝫ ⁊ in aptione uiaruꝫ ⁊ in ſincopis
releuatōe. Ad q̃ꝫ intentionē dixit ypo. quod pot⁹
indigentia ſoluit.i.uinum potatum curat apetitū
carniū. Tertio nota qđ lꝫ uinuꝫ multipl'r diuer
ſificatum repiatur in ↄplexione quoniã quoddã
eſt frigidum ⁊ humidum aq̃ uicinuꝫ ⁊ aliud cali
dum ⁊ humidum aliud cal'm ⁊ ſiccuꝫ ut tertio re
giminis accutoꝛuꝫ ↄmento. viij. ⁊ ↄmento ⁊ alibi
in multis locis in ꝓpoſito cuꝫ de uino eſt Sermo
intelligitur de uino in eius potioꝛi ſumpto ſignifi
cato qđ in oībus ferre uini circunſtãtijs medioc ri
tatē obtinet ēt tale eſt cal'm ⁊ humidū quod plu
rimum ponitur nutritiuuꝫ de quo dixit. G. tertio
itroductoꝛi pulſiuuꝫ ea q̃ a uino appoſitio eſt cita
qꝛ cal'm eſt ⁊ humidum ⁊c. ⁊ quinto de regimine
ſanitatis idem colligitur ⁊ tertia ꝓblēatum ꝓble
mate.16.⁊.18.etiaꝫ colligitur. Iſtis ſic notatis
circa iſtã materiã ponit̃ cōiter iſta ↄcluſio i egro
tantib⁹ actu in pꝛincipio maxime in coꝛpoꝛe ple
toꝛico non ↄpetit uinum. In declinatione autem
i parua q̃ntitate ⁊ coꝛpoꝛe mondificato ↄpeteř p̃t
hec ↄcluſio ſic expꝛeſſe ponitur A goꝛdonio ⁊ ſiſis
huic ponitur a Gentili ſcđa tertij de cura paraliſis
circa illum textum.ſ̃.allegatum. Et vinum anti
quum purum ⁊c.ibi dixit quod ſi mã eſt cruda ⁊
influxu quod uinum non ↄpetit ſed ſi mã eſt dige
ſta ⁊ euacuatiōes ſint aliq̃les facte quod tc̄ com
petit uerum eſt quod iſta concluſio gentilis poni
tur de uino in egritudinib⁹ neruoꝛum ſed ad ideꝫ
uenit ut dictuꝫ eſt.ſ̃.cuꝫ iuncture dicantur mem
bꝛa neruoſa. Iſta ↄcluſio ⁊ ſi foꝛte ad intellectuꝫ
eoꝝ ſit v̂a quoniã in pꝛincipio facit p̃cipitare mãs
ad loca leſa ⁊ in declinatōe ↄfoꝛtando caloꝛē nã
lē ⁊ mãm modicã q̃ remanſit expellēdo iuuet tñ
iſta ↄcluſio ſic abſolute ꝓlata ē exp̃ſſe ↄ̃ textū nr̃ꝫ
vbi dr̃. Et oꝫ ꝙ dimitat.ſ.patiens vinuꝫ oīo vſqꝫ
quo ſanet̃ ſanatōe itegra ⁊c. Iđ ſuſtinēdo textū
nr̃m ut iacet ampliãdo ad coꝛpoꝛa nunc ſana uel
uentra diſpoſita ad tales doloꝛes al'r ē dicenduꝫ.

Dico igitur ſcđo pꝛincipal'r ⁊ ſit hec p̄ia ↄcluſio
ꝙ vinū exibitū ꝓ cibo ⁊ potu tñ vt cōiter eo vti
mur cū cibarijs reliq̃s ſꝑ per ſe nocent neruis ⁊ ex
ↄñti e⁹ viſus nunq̃ꝫ ↄuenit in doloꝛib⁹ iūcturaꝝ ſi
ue actu exiſtētibus ſiue futuris neqꝫ reliq̃s paſſio
nibus neruoſis. ↄcluſio iſta ē de mente.d.A. hic ⁊
p̃t declarari p̄io qm̄ cib⁹ neruis ↄueniēs dꝫ eiſdē
in ↄplexione ꝓpoꝛtionari ita vt q̃leꝫ ſitū nerui ob
tinēt in genere mēbꝛoꝛū talē ſitū ſibi ↄuenientem
obtineat in genere nutrimentoꝛuꝫ vt eſt cōis ſco
la medicoꝛuꝫ ſꝫ nerui in genere mēbꝛoꝛū cū ↄpa
tōe ſcā ad cutiꝫ modicū recedunt ꝑ frigiduꝫ ⁊ ſic
cum nutrimentū igitur taliter diſpōi dꝫ vt ſit frigi
dum ⁊ ſiccū ſi dꝫ eſſe ipſis cōueniens vinum autē
de quo ē ſermo ē cal'm ⁊ humidum in genere nu
trimentoꝛuꝫ ergo ⁊c. Sꝫ ſi foꝛte diceres ꝙ hoc
ē v̂m in coꝛpoꝛe optime ſano conſeruãdo ſimplici
ter in mēbꝛis ãt egris vel ventris i q̄bus ē neceſſa
ria p̃uiſſio vel curatio q̃ in q̃dã cōſiſtunt ↄ̃rietate
cōueniret vt nutrimentum nõ ſit illo mõ ſiſe ymo
aliquomõ ↄ̃riuꝫ ut in caſu nr̃o ubi nerui uel ſunt
actu dolentes uel in uia ad caſum in doloꝛeꝫ ⁊c.
Cum igitur uinuꝫ calidu ꝫ ſit ⁊ humiduꝫ ur̃ in ca
ſu maxie cōuenire huic difficultate breuiter dica
tur ꝙ motiuum hꝫ euidentiã in caſu quo uinum
exibeatur alteratōis ⁊ medicine gr̃a ⁊ nõ gr̃a tã
tuꝫ nutrimenti ut in concluſiōe dr̃ dico ēt ꝙ in p̃
uiſſione ipſoꝛum neruoꝝ caſu cōplexionem frigi
dã ⁊ ꝓpoꝛtōalem ipſoꝝ neruoꝛu : non eſt uinum
ſibi ↄueniens quoniã in tali p̃uiſſione dꝫ medicīa
uel cib⁹ tãtuꝫ medicīalis ad ↄ̃rium p̃ciſſe cōuerti
quantum membꝛum coꝛrigendum uel pꝛeſeruan
dum in aliud contrarium conuertitur ut uolebat
G. tertio tegni, textu ↄmenti quīti mõ vinuꝫ d̃ quo
eſt ſermo plus ad humidum ⁊ calidum declinat

respectu cibi tpati quā nerui i frigido ⁊ sicco acu
te declinent vt manifestuȝ est intelligenti sequit̄
igitur quod ēt ex pte huius vinū tale non ꝯuenit
ymo sua notabili caliditate nocet neruis ꝯ̄riuȝ ni
mis existēs ipsis. Confirmat̄ ēt ꝯclusio qm̄ vinuȝ
tū subtilitate sb̄e tū amicabilitate cū v̄tute ē ma
xie penetratiuū. vn̄ sepe idigestū ad mēbra pꝰepar
transit ⁊ vsq̄ȝ ad oēs neruos in qbus a frigiditate
dictorū mēbrorū cū nō possit sufficienter digeri in
acetosum ꝯuertit̄ ⁊ ꝑinde sicut acetū nocet ma
xime neruis sua acuta q̄litate mordicādo vt dice
bat. G. tertio regiminis acutorū textu ꝯmēti q̄rto
Acetū feminis plusq̄ȝ masculis inimicat̄ qꝛ vul
ue. i. matrici nociuū est q̄. s. ē neruosa ⁊ ibi pȝ i cō
mento de mente. G. qūo acetū maxie noceat ner
uis ⁊ mēbris neruosis qm̄ cū sua frigiditate ē ma
xime penetratiuū pp̄ subtilitatē sue sb̄e. vn̄ dicit
ꝙ penetrat i mēbrū neruosuȝ igit̄ vt nō remaneat
in eo ps q̄ȝuis sit pua valde cui nō noceat ⁊c. Cuȝ
igit̄ vinū sit aceto maxie vicinū ɓm mōȝ dictū pȝ
qūo eiꝰ vsus via cibi sit nociuus neruis ⁊ mēbris
oibus neruosis nocet ēt sua penetratōe ēt si aceto
sum nō fiat qm̄ mās supfluas intra sb̄am neruorū
⁊ neruosorū mēbrorū secū deferēdo ꝯuertit. Ter
tio ad ꝯclusionē Ar. qm̄ vinū cal'm ⁊ subtileꝛ hu
midū est existens plurimū ad cerebrū euaporale
Nam hoc vr̄ ꝑpriū cal'o subtili cū humido ꝯiun
cto qm̄ calidū agens ⁊ humidū euaporare facit ⁊
sic ipm̄ ad cerebrū eleuat pp̄ qō ex vino maxime
fit ebrietas vel crapula tertio ꝑblēatū replet̄ igi
tur cerebrū vaporibꝰ maxie ex vino q tādē igros
sati ⁊ ad naturā deducti fl'aticā frigiditati cerebri
ipso cerebro nocumentum inferunt ipm̄ vlterius
infrigidādo ⁊ humectādo ⁊ sic debilitādo quo sic
a mā humida debilitato facile tales materie ad
neruos ⁊ neruosa mēbra deducēt̄ ⁊ sic vinuȝ hoc
mō nocet. Pro ista ꝯclusione ēt ē singl'e v̄buȝ
Azaranij q i patiēte dolorē iuncturaruȝ dixit. Et
nō bibat vinuȝ oibus diebꝰ vite sue. Et si nō ē pos
sibile ei relinquere vinum ex nimia eiꝰ iclinatiōe
ad ipm̄ abstineat saltē ab ipso vno āno vel duobꝰ
vsq̄ȝquo dolor recedat ⁊c. hec ēt ꝯclusio ē de mē
te Cōciliator̄ dria. ccij. vbi v̄ificat ꝯclusionē ēt ex
pimento dicit sic videmꝰ. n. hoies vinū non biben
tes pp̄ legē vt Saracenos aut carentes qꝛ illuc n̄
pueniat vel inopia seu abominatōe fatali vel pie
tatis studio neruoꝝ passionibus icūbere minime.

Ex hoc pȝ ꝙ in cura regulari nunq̄ȝ in talibus
patiētibꝰ in aliquo tpe morbi ꝑ via alimēti ē exi
bendū vinū infert̄ ɓo ꝙ si exibeat in declinatōe ēt
in via cibi talis exibitio est discōueniens infertur
tertio ꝙ magis nociua ē eius exibitio hoc mō in
principio vel augumēto q̄ȝ in declinatōe quoniaȝ
in princ pio p ipm̄ liq̄scunt materie q̄ ad neruos ō
portate ex eis nerui magis replent̄. Infert̄ q̄rto
ꝙ ēt i sanis ad eos disposit̄ exibitō uini p̄parat ad
dictos dolores. Infert̄ ꝯn̄r ꝙ ī dictis ⁊ actu patiē
tibus uinū subtile albuȝ ē magis inimicū. Infert
ēt ꝙ uinū acutū ⁊ citrinū uetus ēt magis nocet q̄ȝ
mediocre pp̄ hoc. s. ꝙ ē magis penetratiuum ⁊c.

Infert ultio ex eisdē fundamentis ꝙ in dictis cor
poribꝰ bibere uinū in ieiunio ⁊ cū uehementi siti
ē multū ledens ut dicebat. G. vi. Anf. in cōmento
aff. Eunuci nō podagrizant ⁊c. posses ad alia di
scurrere si liberet. Eandē ēt ꝯclusionem expressit
Rasis. ix. ꝯtinentis dixit sic abstinētia potus vini
sanat podagrā. Ego. n. dixit ipse vidi plures patien̄
relinq̄re potū vini ⁊ sanati sūt ō podagra ꝟino aut
ad minꝰ debilitata est passio inde valde bn̄ addit
Cōsidera tn̄ ꝙ si de retentōe potus vini nō euene
rit patienti detrimentū euitet̄ eius potus oi tpre
eius. Qꝛ si non poterit abstinentia potus uini fieri
toto tpe uite sue saltem fiat p duos ānos ut passio
tollat̄ ⁊c. Ecce itaq̄ȝ si aliqn̄ medici cōcedunt ui
num in talibus passiōibꝰ uia cibi ⁊ in cōi usu poꝰ
hoc fit ex praua medicoruȝ ꝯsuetudie magis blā
diri intendentiuȝ q̄ȝ recte curare uel modica ipso
ruȝ aduertentia ⁊c. uel nisi si infirmari uolunt ali
quō relinq̄re uel quoniā pp̄ dimissioneȝ uini incur
runt aliqō notabile detrimentuȝ ut debilitateȝ in
v̄tute aut multiplicatōeȝ uentositatuȝ i naturali
bꝰ aut debilitateȝ digestiue Epat̄ ut qꝛ ꝯuertātur
ad cacessiam uel aliqō huiusmodi. Et tunc po
nitur ista ꝯclusio ꝙ lȝ ita sit ut dictuȝ est tn̄ uinuȝ
aliqn̄ in doloribꝰ iuncturaruȝ ⁊ in paratis ad eos
uia medicie ꝯuenienter exibetur aliquādo qdeȝ
regul'r aliquādo irregul'r sȝ ꝯuenient̄. Ista cōclu
sio quo ad primā pteȝ est de mente. d. A. secunda
tertij loco allegato ubi dixit ⁊ uinum antiquum
paucum ꝯferet in oibꝰ egritudinibꝰ neruorum ⁊c.
notanter dixit paucum ⁊ sic medicinal'r ibi qdeȝ
intelligebat ꝙ in declinatione morborum p̄cipue
materialiū neruoruȝ ⁊ neruosorum exibitio modi
ci uini ꝯferet. i. est apta ꝯferre. Dico ēt regul'r
qꝛ non existente forti indicatione ad opp. quoniā
tunc in declinatione morboruȝ v̄tute debilitata ⁊
materia iam p pte expulsa uel resoluta per exibi
tioneȝ uini antiq modice q̄ȝtitatis v̄tus ꝯfortatur
⁊ relige materieruȝ si sint in uia expulsiōis expel
luntur uel a caliditate uini resoluuntur ⁊c. Neq̄ȝ
est ibi timor de nocendo neruis nocumēto nōbili
tū qꝛ modicū exn̄s a v̄tute debite regl'at̄ ⁊ digerit̄
neq̄ȝ aptum est in neruis acetosari non est etiaȝ
aptum penetrare multuȝ ⁊ materias in ꝑfunduȝ
ideducere tum qꝛ modicum existens. nam auara
naturalibꝰ multo tpe sustinet ne subito penetret
materie etiaȝ sunt ꝑ magna pte euacuate uel sal
tem digeste unde sunt magis ad expulsionem icli
nate q̄ȝ ut intra neruos deducant̄ non etiam pp̄
ideȝ est timor de liq̄factione materieruȝ non etiā
timor est ex modica q̄ȝtitate ut nocumentum per
euaporationem fiat cerebro ⁊ ꝯn̄r neruis crapulā
uel ebrietatem cādo ⁊c. ut pȝ ⁊ etiā manifestuȝ
est ꝙ eius exibitio illo tpe est regularis quoniam
conueniens sine indicatione magna ad oppositūȝ
quandoq̄ȝ etiam gr̄a medicine in doloribꝰ iunctu
raruȝ a mala ꝯplexione sicca sine materia uinuȝ
aqua mixtum si modicum ipsius exibeatur vide
tur regulariter exiberi posse vt patet consideran
ti. In alijs vero casibus de quibus supra dicebat̄

cū vinū exibet in alijs tꝑibus morbi mālis iunctu
raꝝ vt pp debilitatē stomaci ⁊ multiplicatōez vē
tositatis ⁊c. tūc dico q ⁊ si aliqñ ꝯueniat eiꝰ exibi
tio qm̄ meliꝰ ē in ceteris sil'ibꝰ cāibꝰ vinū exiber q̄3
ñ exibere q2 maius seq̄ret nocumentū nō exhibē
do q̄3 exhibēdo tñ q̄libet talis exhibitio ē irregu
laris maxime si cū cibo ⁊ in q̄ntitate exhibeat ut
exhiberi solet qm̄ ꝑ ipsiꝰ exhibitōez in dictis tꝑi
bꝰ morbi neruosis mēbris sēp nōbile seq̄t nocumē
tū ut p3 ex eis q̄ supra dicta sunt nō recapitulādo
Et forte q iste fuit itellectus Gordonij in ꝯclu
sione sua. s. q in principio in doloribꝰ iuncturaru3
nō competit uinū. hoc ē regul'r maxie in corpore
plectorico ut ip̄e dicebat. In declinatōe aūt ⁊
corpore mōdificato i ꝑua q̄ntitate cōpetere pōt. s.
regul'r ut dictū ⁊ sic potes formar ꝯclusionē si pl3
hoc tñ totū ē cū uinū exhibet gr̄a medicine ⁊ nō
alimēti gr̄a. Neq3 hoc repugnat textui nr̄o cū di
xit. Et o3 ut nō bibant vinū oīo vsq3 sanentur
ex eo sanatōe integra. Intelligebat ip̄se nō bibāt
via cibi ⁊ potus vt cōiter fit. S3 si aliqñ o3 ad ip̄3
inclinare medicial'r tunc o3 ip̄m ratificari. s. vt ui
debitur in seq̄nti ꝑticula textꝰ nr̄i. Et s̄m istā ꝺcla
ratōez ē rñsum ad difficultatē totā ⁊ s̄m eandez
possumꝰ rñder ad ar. q̄ fiebāt añ opp. ad primū ꝺr
prio q ar. h3 euidentiā cum exibetur vinum via
medicine ⁊ gr̄a nutrimenti dico s̄o q ꝑ vinum cō
uenienter non fit ꝓseruatio neruoru3 a lapsu sibi
ꝓportōali ymo ē uinū amplꝰ cal. q̄3 ꝯueniat ⁊ ner
uos relassat ⁊ resoluit ut dictu3 in corpore q̄ōnis
⁊c. possit ēt dici q l3 ꝑ hunc mōm uideat debere
ꝯferre tñ ꝑ ml'tos alios mōs magis nocet ⁊ sic eiꝰ
vsus nō ē ꝯueniens ad textum. d. A. dictu3 ē q̄uo
intelligat ⁊c. Ad aliud dicatur via medicie aliqñ
ꝯuenit vsus eiꝰ vt dictu3 est. Et sic sit finis cū gr̄a
altissimi ⁊c. Et ꝯñr declarādo prime lr̄e textus.
Pro declaratōe s̄e lr̄e seq̄ntis vbi ponit q̄d fiē
dum loco potꝰ quando dimittitur vinum in casu
de necessitate. Est igitur notandu3 quoniā dixit.

Et utatur ⁊c. Posset aliquis legitime
dubitare quonia3 supra
cum loq̄batur de exibitōe diureticoru3 noluit diu
retica solū exiberi debere factis euacuationibus
si igit vinū ē dimitteñ vsq3 a principio ⁊ ꝑ totū tp̄s
vl'e morbi ut dictū est cum tñ a principio non sint
facte euacuatōes appet q non s̄ꝑ du3 dimittit ui
num sit utendu3 diureticis. Pro hac igit difficul
tate remouenda est intelligendū q mēs. d. A. nō
fuit q simpl'r diuretica ꝯueniāt loco uini. S3 di
xit q est utendū diureticis. s. aliq̄bꝰ ad decotōem
simul cū aq̄ paucis tñ ita. s. q illud totum gr̄a po
tus offert non simpl'r diureticū s3 bñ sit ꝑticipans
v̄tute diureticorū ⁊ rō huiꝰ ē quoniā uinū q̄d exi
bet cū cibis ad duplicem itent exibet. s. loco nu
trimenti ⁊ loco potus delatiui cibi ad mēbra unō
cibꝰ cū uino mixtꝰ postq̄3 est digestꝰ ꝯuenīeter tūc
meliꝰ ad mēbra trāsit q̄3 si cū vino nō esset mixtꝰ
expedit igit loco vini cū ip̄m dimittit loco potus
aliq̄d exiberi in quo sit v̄tus penetrare faciens ci
bū ad mēbra Aq̄ aūt sola de se ad hoc nō suffice
ret cū sua frigiditate ⁊ grossitie ꝓhibeat magis pe
netratōem q̄3 iuuet fuit igit necessariū ꝓ hac ꝓ
cienda intentione vt simul cū aq̄ in decoctōe eius
appōerent aliq̄ leuia diuretica. i. deportatiua nu
trimenti ad mēbra quoru3 v̄tute hec intentio cō
pleri possit. Et pp hoc addit. Et vinū ꝺ mele cū
diureticis ꝯferet eis. i. aliqñ eis ꝯferet sirupus me
lis cū aq̄ eiꝰ vbi. s. esset corpꝰ melācolicū senille in
quo difficulter penetrat cibū ad mēbra nō ē autē
necessariū in oī hora dolores patientes talē potū
exiberi ymo i cā calida valebit sola decoctō ordei
cū modico zuchari vt in plur tñ ꝯueniens potus
loco vini in doloribꝰ iuncturarū ē aq̄ mellis ut di
xit Mesue in sermone de aq̄ mellis distinctione
vi. ⁊ aliqñ aq̄ zuchari in estate sufficit ⁊ vocabit
hec aq̄ s̄cā cū diureticis vel aliquo corū quonia3
zucharum in hoc ponetur diureticum est. n. in co
aꝑtio ⁊ absterſio ꝑia q̄rti de cura effi. ex opillatō
ne ꝑ hoc igitur q ē in eo aꝑtio ⁊ sic in ꝓposito ꝺr
diureticum de cōi tñ vsu apponunt medici in aq̄
cinamomu3 aliq̄ macem aliqui saluiā vel rosma
rinum in istis ē v̄tus aliq̄lis aꝑitiua ⁊ cum h̄ ner
uorum ꝯfortatiua ⁊ sic i casu est ꝯueniens remit
tendo nocumentum aq̄ aptum sua frigiditate fie
ri neruis. Et ex his p3 malꝰ modꝰ multoru3 pra
ticantium q̄ in doloribus iuncturaru3 ꝓhibito vi
no exibēt aquā decōis coriādroꝝ intēdētes ꝯstipa
tioni ꝑ coriandros ⁊ non ꝓuocatōi aliq̄li v̄m ē q
forte ꝑ decōem illā acq̄ritur q̄dā aꝑtio ꝓpt partē
calidā superficialē coriandri q̄ acuta est cu3 mo
dicum dequoq̄tur s3 hoc non est de eorum inten
tione sed cu3 fit illa pars calida dissoluitur ⁊ cen
tralis frigida ⁊ stiptica i decotōe remanet ⁊ tunc
illa aq̄ in casu est nociua lege lr̄a3 qm̄ clara est.

Et melancolici In ista ꝑte superius
diuisa ip̄e pōit vnu3
can. īcident curatiuum quorūdā determinatoru3
corporum vt melancolicorum dolores huiusmodi
patientium dicit igitur breuiter. Et melācolici
. s. hoīs de hñtibꝰ arteticā vel supple sp̄ālem dolo
rem iuncturarum o3 vt retificetur. i. corrigatur
splen ⁊ euacuetur eiꝰ melancolia ⁊ humectetur
corpꝰ eiꝰ ⁊ leniatur cum cibis ⁊ inūctionibus ⁊ sil'i
bꝰ ⁊ non assiduetur super ip̄m. s. cum medicis pu
ra resolutio sine lenificatōe sicut sciuisti in radici
bꝰ vl'ibus. s. hit q̄rta primi etiam supra in ca. Nō
q ista lr̄a p̄t hr̄e duplicem sensum primꝰ est q si
hō melācolicꝰ patiatur artetica3 ⁊c. Scd̄us sen
sus est si hō patiatur dolorem arteticum a cā me
lancolica. i. a mā mel'ica o3 ut retificetur ⁊c. Et
iste s̄s sensus est maxie v̄us qm̄ prio expedit retifi
care splene3 digerendo mām mel'ica3 in splene vt
plurimū reseruatā ēt splenē ꝯfortare ut sic poteris
in mōdificādo sanguinē a mel'ia ne fluat ad iun
cturas exigitur ēt postq̄3 est s̄cā digestio in mā ut
cum appropriat euacuet exigitur ēt sp̄ialiter cu3
mā digerit ut humectet ⁊ leniatur ⁊ cum cibis ⁊
medicis notanter qm̄ de hac maior ē timor de pe
trificatōe māe q̄3 de quacūq3 alia mā peccāte uñ
⁊ si supra posuerit generale3 can. circa oēm mām
iuncturaru3 ⁊ non simpl'r attendamꝰ cu3 resoluti
uis nisi cū hoc humectemꝰ pp dubiū petrificatio
nis q̄d ē unū de pessimis accidentibꝰ ꝯtingētibꝰ in
doloribꝰ iuncturaꝝ p̄cipue tñ de hac mā specialē

fecit can. quoniam talis materia facilius trāsiret in petrificationem ꝛc. lege lr̄am quia clara est.

Et oportet ut Postq̄ȝ posuit regimē i dieta circa potū. Nūc pōit regimē circa cibū ꝛ p̄cipue circa usuȝ carniū dixit igit̃. Et oȝ ut deuitetur caro i eo qð frigidū ē de hac egritudine Qꝫ si necessaria fuerit tūc det̃ caro Auis mōtane ꝛ leporine ꝛ Gazelli ꝛ oīs caro paucarū sup̄fluitatū. Nota hic repit̃ duplex lr̄a vna dixit. Oȝ vt deuitet̃ caro in eo qð fcm̄ ē de hac egritudine ꝛ tunc oȝ exponi vitetur caro cū talis egritudo multū infestat tūc quasi dr̄ egritudo fcā ꝛ rō ē qm̄ cū talis egritudo multū ifestat sicut ēt in alijs māeb⁹ multū infestantib⁹ oȝ dare cibaria facilis digestionis modici nutrimēti ꝛ modicarū sup̄fluitatū ꝛ sic ē vitāda caro vt v̄tus possit intendere morbo ꝛ māe eius ꝛ p̄cipue in talib⁹ dolorib⁹ nō oȝ exhiberi caro qm̄ p eā corp⁹ minus humectatur ꝛ sic i casu nocet Qꝫ si pur necessaria fuerit vt pp debilitatē infirmi vel aliā cām tūc detur caro Auis montane ad dr̄iaȝ auiū in aqs degentiū q̄ Aues montane hn̄t hūidū aereū ꝛ sic p̄stant nutrimētū nō aqueū humectans sed substātificū sunt ēt paucarū sup̄fluitatuȝ sunt ēt merito modi s̄be facilis satis digestionis. Idē dico de carne leporina ꝛ gazelis ꝛ huiusmodi in ꝯparatōe ad al's carnes q̄drupedū sunt qdē magis aerei nutrimēti ꝛc. alia lr̄a dicit vt i libro meo. oȝ vt deuitetur caro in eo qð ē frigidū de hac egritudine .i. ꝙ oȝ vt uitet̃ caro in hac egritudine ēt frigida .i. a cā frigida pendēte pp cās nūc dictas pp dolorē infestantē vt nā possit intēdere digestōi māe multo ergo magis vitanda ē caro in eo qð est caliduȝ de hac egritudine pp cās magis ipedientes ꝛ de qb⁹ sumit̃ melior idicatio de nō dādo ꝛc. cū i egritudine de cā calida pendente maior sit dolor sit ēt morb⁹ futur⁹ breuior q̄ ambo idicāt de magis subtiliādo dietā vt pȝ itelligeñ. Si igit̃ oȝ uitari i caro regul'r i dolore iuncturarū a cā frigida pp cās s̄. tactas p hoc ꝙ humectat ꝛ ē notabiliū sup̄fluitatū ēt satis difficilis digestionis seqtur ꝙ multo magis in alio dolore oī iuncturarū ēt in dolore ēt qm̄ in dolore a cā calida exhibitio carniū calefac̄ ꝛ sic tacite inuebat ꝙ i nullo tali dolore regul'r cōueniunt carnes. Sȝ aliqñ pp necessitatē cū volumus exhibeam⁹ de illis q̄ dcā sunt quo casu si possint digeri ꝯuenienti⁹ exhibent̃ assate q̄ȝ ellissate qm̄ min⁹ relassant ꝛ paucaꝝ sūt sup̄fluitatū q̄ȝ ellissate si ꝯueniēter de his ēt ꝛ reliqs ad dietā ptinētib⁹ ēt infra dicet̃ in ca. de cautella a dolorib⁹ iuncturarum lege litteram tu.

Et si euenerit In hac vltia pticula d. A. ponit vnū spālez cañ declarātē a quo loco sit fiēda fl'omia in certo caū ꝛ breuiter dixit. Et si euenerit dolor i dorso in primis pmutet̃ ad man⁹ fl'omia ex māu vt egrediat̃ sanguis ꝛ humor. s. cū sanguie peccās ex pte sue declinatōis. Pro itellectu ptis ē singul'r itelligeñ qm̄. s. cū ē fcā mētio de fieñ fl'omia in dolore iuncturarū solū erat sermo de fl'omia fiēda vel materia in principio flux⁹ existēte vel p pte fluxa ꝛ p pte fluxura ꝛ tūc stabat itētio diuersiua tātū vel stabat intētio diuersiua simul ꝛ euacuatiua ꝛ ppterea ibidē dicebat̃ ꝙ existente dolore in particulari mēbro fiēda erat fl'omia vel ex pte ꝯria tātū uel ex pte ꝯditoria quoniā si erat intētio tantū diuersiua stante v̄tute fieñ erat diuersio ꝯditoria ꝛ ibi erat intētio mixta. s. diuersiua ꝛ euacuatiua fienda erat fl'omia ex pte ꝯria ita ꝙ nūq̄ā dictū est p eandē ptē fieri debere euacuationeȝ cū fl'omia. Nūc aūt. d. A. ponit can. in fienda fl'omia quoniā ē itētio tātū euacuat̃ ꝛ nullo mō div̄siua qm̄. s. materia ē totał'r fluxa vel trāsmissa ꝛ nō est ei⁹ aliq̄ ps fluxura vt cuȝ venerit dolor in dorso in primis ꝛ qm̄ talis dolor i dorso ꝯtingēs vt plurimū pendet ex sanguine vel materia mixta sanguini. Intelligit ergo de dolore a tali materia pendēte facto igit̃ illo dolore ꝛ factis. s. diuersionib⁹ oportunis cū fl'omijs reliqs ēt factis ꝯueniētib⁹ remedijs si postea pmutet̃ ad man⁹. s. totał'r vt. s. ad cubitū vel ad rasetaȝ man⁹ ꝓprie sumpte ita vt tota materia sit permutata ꝛ in totuȝ cessauerit dolor dorsi stante dolore in manu vel brachio materia ēt tali existente vt sit cum fl'omia educibilis tunc dixit textus ꝙ fl'omia fieri oȝ ex manu vt euacuetur sanguis ꝛ humor. s. cum sanguine peccans ex parte sue declinatōis. i. ex pte de q̄ humor declinauit ꝛ rō huiꝰ est quoniā vbi intētio sola ē euacuatio q̄ meli⁹ adimplet̃ euacuando. s. p ptē in q̄ peccat. q̄ȝ per aliam vt colligit̃ tertio tegni. Et fuit ēt snīa clara eiusdē. G. in suo de fl'omia distictōe fa ca. v. ad prin. cum dixit. Naȝ icipientib⁹ qdem s. dolorib⁹ vel apostematib⁹ ex materia fluente ꝓhibere oȝ ꝙ sup̄fluit. s. diuertendo in antiquat nō i. ipsis totaliter fluxis solū euacuat̃ ꝙ incineratū est in patienti supple ꝯuenit ꝛ addit. Euacuabit̃ autem optie H̄. s. talis materia totaliter fluxa per copulatas venas eis. s. mēbris q̄ in ipsa particula supple sunt ꝯtente ꝛc. Et sic pȝ de mēte ei⁹ esse ꝙ materia in totuȝ fluxa si est fienda euacuatio per fl'omiaȝ q̄ est fienda peccante materia sanguinea tunc fieñ est fl'omia per venas copulatas materie peccanti ꝛ sic per parteȝ ad quam materia declinauit oȝ fieri euacuatō ꝛc. Nota tm̄ non esse mentem suam ꝙ si dolor sit in cubito ꝙ fiat fl'omia ex cubito qm̄ nunq̄ȝ a membro egro est actu fienda fl'omia pp timorem ne ad ip̄m alie traherēt̃ māe nisi foret mā uenenosa sȝ intellexit p uenas copulatas ꝛc. i. p venas primas ꝛ hn̄tes magnā ꝛ imediatam ad locuȝ colligantiaȝ fieri debere fl'omiā stante igit̃ dolore in cubito fiat flobothomia cuȝ intendim⁹ in casu euacuare tantum materiaȝ ex vena posita inter anularez ꝛ minimum lȝ ēt vena posita inter policem ꝛ indiceȝ in casu eodeȝ iuuaret cū sit ram⁹ ēt basilice vt alias dixi cē de mente. d. A. ꝛ sic ēt credidit Gentilis tertia tertij. Si v̄o foret dolor in raseta man⁹ in cāu nr̄o fiēda eēt flobothomia euacuatiua ex basilica eiusdeȝ brachij quoniaȝ lȝ nō euacuet̃ ex loco dolente fit tm̄ euacuatio p venas copulatas ꝛc. Et H̄ est ꝙ itendit i suma lege lr̄aȝ totaȝ ꝛ sic est finis ca. laudes altissimo infinite. Iam restat ut snīa ca'li memorie magis cōmendet̃ sūmate ca. In ca. igitur prio posuit curā doloris iuncturarū pendētiū

a malitia tātū cōplexiōis vt ꝙ cura ē per regimē
ꝯtrium ⁊ si cā est iflamatio pura cura ē infrigida
tio cū dieta ⁊ medicisita ēt si cā est malitia ꝯple
xionis frigide curatio est cū regimie calido ponit̃
tñ ibi vnū singulare in textu .s. ꝙ aliqñ i dolore ēt
in materiali ꝯuenit euacuatio vt in cōplexiōe ca
lida euacuatio collere ⁊ sanguis qñ curat per ac
cidens infrigidando ita ēt in mala cōplexiōe fri
gida euacuatio fl'at̃ iuuat quoniā calefit mēbruz
per accidens. Postea ponens can .curatiuū in
dolore māli ipse ponit duas principales itentiōes
quarū vna sumit̃ a mā q̄ est in fluxu ⁊ alia sumi
tur a mā fluxa ⁊ illa q̄ sumit̃ a materia vt est in
fluxu ꝑficitur duab⁹ primis intentōibus .s. diuersio
ne ad opp. ⁊ ꝯfortatōe mēbri ne recipiat ⁊ illa di
uersio ēt ē duplex quoniā q̄dā est diuersio tantum
sine euacuatione q̄dam est diuersio cū euacuatio
ne intentio āt q̄ hr̃ ad materiā fluxā est vna tātū
.s. in totum euacuatio ei⁹ qȯ fluxit ⁊ talis aliqñ fit
sensibil'r cum scarificat̃ vel fl'omia aliqñ insensibi
liter cuȝ ēpl'is ⁊ huiusmodi. Postea spālius de
scendendo in materialib⁹ ponens ordinē in ea i q̄
cōpetere pñt fl'omia vomitus ⁊ solutio ventris vt
materia peccante cum sanguine dixit primuȝ qȯ
fiat fl'omia diuersiua ⁊ ibi sunt dicta multa de flo
bothomia fienda .s. ex q̄ vena fieri debeat an ex
eadē pte vel ex opposita postea fiat vomitus cuȝ
materia si peccat deorsum vt in pedib⁹ ēt diuertē
do postea fiat solutio ventris ⁊ expōebatur debe
re intelligi de solut̃ ꝓprie dicta ⁊ nō de lenitione
ventris quoniā illa oȝ ꝑcedere alias euacuatōes
postea dans ordinē in exhibitōe medicinarū solu
tiuarū dicit ꝙ debemus icipere a re forti nisi ꝓhi
beat priuatō maturitat̃ ⁊ grossitudo materiei vbi
fuit text⁹ satis ambiguus quoniā aliqñ vr̃ ponere
timorē in exhibitione medicinarū fortiū a princi
pio ⁊ postea vr̃ earū vsuȝ a pricipio ēt magis lau
dare. In effectu dictū ē ꝙ ipse intendebat ꝙ a
principio euacuandū est cū medicia appropriata
aliqualiter euacuante a iuncturis debili tñ ⁊ in ꝓ
cessu possum⁹ ad fortiores ꝭm gradationē proce
dere ⁊ nō debem⁹ vti medicina lenitiua tantū vt
multi faciunt. Et si aliqñ auctores vidētur vti
cassia siue alijs solutiuis de ea tātū sumūt cū ele
ctiue euacuēt .s. i collerica ſꝑ apponēdo aliquod
ꝯfortatiuū ne mā fluat ad iūcturas vt aquā solla
tri in collerica dictū est tñ ibidē de mēte .d. A. eē
ꝙ minor timor est in applicatione taliū medicina
rū ellectuarū in principio peccante materia col
lerica vel fl'atica subtili ⁊ aquea q̄ȝ peccante mā
frigida grossa quoniā talis materia subtilis a pri
cipio ꝯpata materie grosse vr̃ sicut digesta aliq̄li
ter ⁊ sic minus nocumentū seqtur ad ipsi⁹ euacua
tionē in principio fcā cū medicia appropriata q̄ȝ i
grossa. Et addidit ꝑꝑ talē varietatē i diuīsa mā ꝙ
i mā ꝯposita fiāt solutia ⁊ ēpl'a ꝯposita ⁊c. P⁹ea
posuit timorē in faciendo fl'omiā a pricipio qñ .s.
nō est necessaria fl'omia vt cū nō ē materia pec
cans sanguine vel cū sanguine mixta vbi dixit ꝙ
fl'omia acrescere facit humores ⁊ facit eos curre
re in corpus ⁊c. Et idē dixit de euacuatiōe forti
⁊ laboriose mltuȝ soluēte fcā i principio ꝙ ꝑꝑ eā
dē cām nocet. Et ꝑꝑ hoc addidit. Et cuȝ decli
nare incipit tunc nō declines ⁊ ibi sunt dicti mul
ti modi exponeñ sed iste ē ibidē posit⁹ magis gra
t⁹ cuȝ declinare icepit dolor .i. moueri ad mēbra
deorsum tunc non declines .i. non euacua cuȝ me
dicinis mouētibus ꝑ deorsum in ipso principio sed
magis cū diuertētib⁹ ad oppositū .s. cuȝ vomitu
s. appropriato aliq̄liter ⁊c. Postea dat nobis re
gulā de die euacuatōis vt ꝙ debem⁹ attēdere cris
ses ne in die cretica ꝯtingat euacuar̃ ne aut natu
ra ipediatur aut forte opatio suphabundet ⁊ ibi
dicebatur ō mēte .d. A. ꝙ dies. xiiij. ē melior dies
ad creticādum ⁊ ibi est dubitatuȝ ⁊ ꝓbabatur qȯ
7. sit fortior ꝑ bona motiua ⁊ ibi breuiter ꝯcorda
batur qȯ sumendo vnā diē eē alia magis creticā
q2 in ea fortiores ⁊ acutiores fiāt crisses sic .7. est
magis cretica q̄ȝ .14. Si uero dicatur dies magis
cretica quoniā in ea absolute pluries fiant crisses
sic dicebatur qȯ .14. ē magis cretica ⁊ ꝭm hoc sol
uebātur in alia materia difficultates. Cōsequē
ter corrigens qȯ supra dictuȝ erat de fienda solu
tione i pricipio q̄ iō laudabatur quoniā tales mor
bi vt mltuȝ ꝯiunguntur cuȝ repletōe ⁊ sic a prici
pio ē ꝯueniens minoratio. Si forte in aliquo fie
ret talis dolor ⁊ nō nisi a modica materia. Dixit
qȯ si est possibile data ista cā cessare ab euacua
tione vsq̄ȝ duȝ sit materia digesta est laudabile ⁊
esse ꝯtentus embrocatōibus ad mitigationem do
loris ⁊ ad digestionēȝ māe verūtñ q2 ibi dixit qȯ
tc icipe debem⁹ ab aq̄ frigida embrocādo ⁊ tñ. 4
i. c. ēbrocarū dixit oppo. Dicebat̃ ꝑ ꝯcordia qȯ
icipiēte materia fluere ⁊ modica existente inten
dendo ad fluxum tantum debem⁹ incipere ab aq̄
frigida sed si materia esset pro pte fluxa ad quam
esset intentio digestōis ⁊ mitigatōis doloris debe
mus incipere ab aqua calida vel tepida nisi ma
teria foret nimis ignea quo casu aq̄ frigida esset
ꝯueniens digestiuū ⁊ doloris mitigatiuuȝ postea
ponens etiā mōm circa embrocas vel epitimata
posuit nocumenta ipsaruȝ in principio mltuȝ cali
da siue mltuȝ frigida. Nā calida nocent materiā
atrahēdo ēt aq̄ calida ꝑ hoc qȯ humectat iūctu
ras ⁊ frigida narcotica ꝑ hoc nocent qȯ ꝯgellant
materias ⁊ ingrossant ⁊ sic indisponunt ad resolu
tioneȝ. Postea posuit vnum can. circa exhibi
tioneȝ oximelis quoniā erat iter auctores ꝯdictio
vt. H. prio regis acutoꝝ ēt Az. regis ⁊. H. ex vna
parte qui vetāt acetū ⁊ oximel in talibus mem
bris ⁊ Mesue vr̃ ex alia parte laudar̃ exhibitōȝ
ipse volens se in hoc determinare ad alterā ptiuȝ
dixit qȯ oximel ꝑꝑ suā acetositateȝ nō est magni
iuuamenti ⁊c. Videbatur innuere qȯ debem⁹
loco ei⁹ alijs vti medicis cū alia repiāt̃ q̄ vtil'r ser
uiūt sine nocumēto. Postea posuit timorē i ap
plicatōe ꝓuocatiuorū fortiū añ ꝯpletā digestiōeȝ
⁊ euacuatōeȝ dicēs ꝙ talia q̄nq̄ȝ aduzūt māȝ ⁊ cō
uertūt eā i lapidcitatē. Postea pōit qd fiendū est
postq̄ȝ mā est digesta vel fcā maturitas dicens ꝙ

tunc oportet euacuare cum eis que sunt sicut hermodatilis ⁊ benzidem ⁊ exponebatur .i. testiculꝰ uulpis. Et ibi habuistis iuuamēta hermodatilorū i casu isto ⁊ correctōes nocumētorū eorū.

Et ibi posuit vnā singularē cautellā obseruādā in euacuatione materierū ex iuncturis cū medicinis fortibꝰ ⁊ fuit ꝙ tūc factis his euacuatōibꝰ fortibꝰ debemus epitimare iuncturas cū aliquibꝰ humectātibꝰ vł aliter embrochare vel inūgere vt mā remanēs nō induret .qm̄ uerisimil'r tales medicine fortes euacuantes a iuncturis euacuāt sp̄ de mā illa que ē magis subtilis ⁊c. Jō addidit ⁊ incipe iterū ⁊ epitima ⁊c. Postea posuit illum tex. difficilē. Et caue ne in potu des in primis nisi medicinā debilē ⁊c. vbi dixit nisi corrigat' lr̄a qꝫ textꝰ nō posset tollerari ſꝫ fuit error scriptoris qui vbi dixit nisi debeat dici vti vel al'r vt exponat' ſꝫ ꝙ supra exponebat' i alio textu cū dixit. Et icipe ī primis a re forti ⁊c. ſ. ꝙ nō des ī potu ī primis medicinā nisi ꝺbilē. ſ. fortē. ſ. solutiuā a ꝓꝓetate debilē tn̄ ī soluēdo ꝑꝑ ꝑuitatē ī dosi qm̄ medicis alio mō debilis. ſ. lenitiua mouet mām̄ ⁊ nō facit currere .i. nō euacuat aliqd de quo fit curādū ⁊c. sed corrigēdo lr̄aꝫ vr̄ sensus lr̄e clarior. Postea posuit in alia ꝑte principali cañ respicieñ illū q̄ ꝺēt sumere medicinā ex ꝑte triū circūstantiarū prio ſ. ꝙ sumat sumo māe ⁊ ꝙ tardet cibū sumpta medicina ⁊ ꝙ sumat pꝰ tres horas .xx. aureos panis cū aqua dixit scꝺo ꝙ pꝰ sex horas īgrediat' balneū tertio ꝙ pꝰ cibet' cū eo qꝫ ē ꝯueniēs vbi uidebat' dub. qūo tardat' cibꝰ si pꝰ tres horas sumit' panis .xx. aureoꝝ ⁊c. dicebat' breuiter ꝙ ibi erat sermo de medicis debentibꝰ erradicare mām̄ pꝰ ipsorum digestionē talia igit' corpora ⁊ ex doloribꝰ ꝑcedētibꝰ ⁊ acuitate medicie multū pꝰ tres horas a principio oꝑatōis remanēt relassata vt igit' ipsorū virtus aliqual'r reffocilet' tūc parū dietent' ⁊ .xx. auri panis sunt modica q̄ntitas tꝑe. d. A. vel ꝙ aurus sumit' ī ꝓꝓrie postea pꝰ sex horas ab assumpta oꝑatione medicie īposito prius parū ꝑ corpore in balneo dꝫ postea dietari cū cibo ꝯueniēti ⁊c. Postea posuit q̄d ē faciendū fcīs euacuatōibꝰ cū solutis docens tūc exhibitionē in genere ꝓuocatiuorū ⁊ ibi dictū est qūo in diuersis mēbris diuersa ꝓuocatiua ſm magis ⁊ minus ꝯueniūt qm̄ corpora extenuata nō tollerāt ꝓuocatiua fortia ⁊c. Et ibi ē dubitatū in quo corpore magis ꝯpetunt ꝓuocatiua ⁊ dictum ē ꝙ q̄ntū est ex ꝑte nocumēti apti inferri ex ꝓuocatiuis nō ꝯueniunt siccis sed ex vtilitate ipsorū magis ꝯueniunt in corporibꝰ collericis ⁊c. Postea singul'r ꝑ vno ꝓuocatiuo laudauit triacham qm̄ ꝑꝑ hoc ꝙ mōdificat reliquas māerū cū facilitate ꝯfortat ēt oīa mēbra. Postea posuit circa applicatōeꝫ cañ medicinarū localiū earū. ſ. que in principio dn̄t administrari ⁊ ī fine dixit primo qūo reꝑcussio ē verenda mā existeñ fortis effusiōis. i. in corpore multū repleto ꝑꝑ duo tū qꝛ facit māꝫ īobedientē resolutiōi tū qꝛ reꝑcutiēdo ab ignobilibꝰ mēbris forte ille materie ꝯuertent' ad mēbra pricipalia. Postea addidit ꝙ existeñ mā multa tunc in principio nō est multum repellere nisi in siatica. Nā reꝑcusio ī ea multū nocet materiā in iunctura ꝓfundando q̄r oꝫ in ea aut dimittat' aut paulatim fiat. Postea ponit cañ q̄d facieñ est in declinatiōe euacuata magna ꝑte māe qm̄ oꝫ tunc occupari cū eis q̄ soluūt ⁊ subtiliāt ⁊ extrahūt materiā ex ꝓfundo ⁊c. etiā cū rubificantibus si expedit ⁊ vesificañ tn̄ circa hoc posuit cañ vt talia nō absoluāt' ab humectatiuis alias petrificaret' materia. Naꝫ vesicatio ē sicut resolutio q̄dā ⁊c. Postea ipse posuit quid fiendū est in cura coacta qm̄ fortes fiūt dolores ⁊ canonice fcā nō sufficerēt q̄ cām doloris principaliter respiciunt ⁊ ibi posuit duo ingenia in sedādo dolorē vnū est applicare ea q̄ sedant cū subtilitate resolutōis vt sunt medicine anūdine vt ibi fuit declaratū ſm est cum eis q̄ stupefaciunt ⁊ ibideꝫ addidit nō debere approximari stupefacientia nisi apud necessitatē ⁊ qm̄ reliqua oīa non ꝯtuleris.

Et ibidem sunt adducta quedā vtil'r de itentione Mesue circa illā materiaꝫ postea posuit cañ in ꝑmutatōe medicinarū in talibus doloribꝰ quoniā aliqn̄ ꝯfert vna medicina vni mēbro ⁊ nō alteri ⁊ aliqn̄ vna hora ⁊ nō alia ymo tūc nocet. Et ibi habuistis cās huiꝰ ⁊ qūo fienda ē talis ꝑmutatio qꝛ non dꝫ fieri ꝑmutatio ad medicinas diuerse vel ꝯrie qualitatis ⁊ diuersi gradus sed solū diuersas ſm speciē manere sp̄ eadem dispositione morbi ⁊c. Postea posuit regimē in dieta ⁊ primo in vino qꝛ oꝫ vt dimitatur vinū oīo usqꝫ sanet' ex eo dolore patiens sanatiōe itegra ⁊c. Et circa hoc ē mota qꝫ ⁊ soluta qꝛ uia nutrimēti nūquam ꝯuenit loco medicie aliqn̄ regulariter in declinatione conuenit aliqn̄ cohacte in alijs temporibꝰ.

Postea uisum ē q̄d dꝫ dari sanis ⁊ egris loco uini ut sirupus de mele cū diuret. i. cū uirtute alicuius diuretici ita ꝙ aliqn̄ aqua solla zuchari appellat' potus ꝯueniēs loco uini ⁊c. Postea posuit q̄ndā cañ circa corpora melācolica si eis accidat dolor iūcturarū ut ꝙ splē ipsorū retificetur ⁊ corpora humectentur ꝑꝑ dubiū ne materia petrificetur ⁊c. Postea posuit canon. circa carnes ut qꝫ uitetur caro in eo quod factū ē de egritudie. i. dū infestat egritudo uel in eo quod frigidū est quasi innuat ꝙ in oī egritudine artetica ēt a cā frigida nocent carnes. Sꝫ si pur ꝑꝑ necessitatē debeāt exhiberi sint sicut carnes auium montanarū ⁊ leporis ⁊ generaliter sint carnes leuis digestionis modicarū superfluitatum. Postea posuit ultimatum can. circa flobothomiā fien. grā euacuatōis tantum dicens ꝙ si dolor euenerit in dorso postea sit permutatio ad manus tunc si materia est fl'atica educibilis dꝫ educi per eandeꝫ partē ad quā declinauit materia ut sanguis ⁊ humor. ſ. secum mixtus egrediatur. ſ. totaliter ⁊ sufficienter ⁊ ibi aduxi bonum textum. S. in suo de fl'ia in ista materia ⁊ hec fuit sumatim collecta. Si aliquid spāliꝰ itelligere uolueris recurrer' ad loca ꝓꝓria supra Alias forte ordinabo modū cure in tali materia faciendo de his consciliū generale in fine.

De Solutione eorum.

o Portet ut in eis Post q dns Auic. supra in caplo proxime lecto posuit curaz doloruz iuncturarum generalem p canones. iam incipit specialius prosequi de cura ipsorum dolorum connumerando medicinas speciales oferentes. Et duo facit. quoniam primo facit qd dictum est. scdo ipse ponit curam accidentium consequentium ad dictos dolores iuncturaz ps scda icipit ibi. Isti sunt hntes complexiones. calidas ₇c. prima ēt in tres quoniam primo ponit medicinas magis ualentes in dictis dolorib⁹ a mā frigida flatica. scdo ponit medicinas pcipue valentes in dolore ventoso. tertio ponit eas que magis vallent i dolore a cā calida. scda ibi. hoc occurrit cursu gibositatis. tertia ibi. sed ut curetur cum eis que infrigidātur ₇c. prima pars ēt in duas diuiditur. quoniā primo ponit diuersas medicinas ualētes in causa frigida ex pte medicinaruz sumendarum per interius. secūdo ponit medicinas i illa intentione exterius aplicādas. ut per empla vnctiones embrocas ₇ huiusmodi. secunda ibi. Emplm bonum ₇c. prima ēt in duas. quoniā primo ipse ponit quosdam can. respicien medicinas exhibēdas enumerādo cū hoc aliquas medicinas secessiuas ₇ vomitiuas. secundo psequitur magis ad medicinas speciales precipue secessiuas. secunda ibi. et de illis que oferunt eis ₇c. pmo capim etiam prima diuisione diuiditur in tres ptes. quoniam primo ipse ponit dictos cañ secundo ipse ponit iuuamenta quarundā specialium medicinarum in cā ualentium. tertio discurrit ad medicinas opostas secūda ibi. Et in hermodatilis quidem tertia ibi. et de cognitis sunt pillule ₇c. prima ēt in duas secūduz q duos ponit cañ. sa ibi. et non oz ut sit ₇c. pmo igitur ponit cañ obseruañ in euacuatione materie flate in cāu nostro. q est talis. Oportet ut i eis .i. doloribus iuncturarum a materia flegmatica pcipue pendentibus ut plerūqz euenit nō educatur solutione. i. cum medicina solutiua flegma solum. et adducens rōnem dixit. Nam cum in eis solum flegma solutione educitur. iuuātur statim. s. egroti. sed supple postea faciliter ₇ post modicum tempus redd t dolor. ₇. i. q2 reddit collera ₇ facit currere ad mēbrum. s. dolores. flegmatice alia tota psē clara. quoniā euacuato flegmate siue collera corpus per accidens calefit ₇ humores calidi redduntur accutiores ut dicebatur i pricipio cap. generalis cure ₇ sic supcalefacta oñter mobilis facta p corp⁹ mouetur. et ita ad flegma quod remāsit attingens subtiliat ipsum. ₇ oñter facit ipsum fluere ad membrum iam debilitatum. ₇ ex ide fit recidiua. ut dicit textus nr lege eum tu.

Et non oportet Et nō oportet ut catarticū eoruz sit uehemētis caliditatis fortis ualde. i. nō sit medicina solutiua ēt flatis fortis caliditatis valde ₇ adducit rōnē qr. i. pp quā cām liquefiāt humores. s. q sunt i toto pp eos q educūtur a caliditate excessiua medicine Et reddeant. s. dicti humores liquefacti ad mēbrū qruz ē illud quod accep. ē. s. ex mēbro multipliciter i. ne illi liqfacti humores sint pluř multipř. i. multo pluř qui reddeāt ad mēbrū pp liqfactionem eorū qñ sint humores accepti ex mēbris. i. euacuati ex mēbro pp farmacum ₇c.

Nota q iste cañ maxime obseruandus ē in doloribus iūcturaruz qñ in dictis doloribus fcā euacuatōe p farmachū educta materia de mēbro uie remanent aperte iuncture de se etiam remanet apte receptioni superfluitatuz pp ipsarum uacuitatē ₇ p tanto cauēdum est ne medicie soluentes sint humorū liqfactiue ymo sint i qb⁹ post solutionē mēbris acquiritur virtus sigilās ut in mirabolanis reptur ₇ hermodatilis ut statim videbis. Et pp'erea prestātes medici cū est indigētia fortiuz medicaminū pp medicinā grossā peccař ₇ eē situatā in locis multū lōginqs semper ponūt ad remissionē inflamatē medicinarū ₇ ad acgrēdaz aliquā ofortationē in mēbris ne recipiant roffas in opositiōe ₇ ita dicit Rossa Anglicana semper facere.

Isti cañ sunt in materia nra pciosi ₇ eos semp in euacuādo debemus hre ante oculos ne oligat error lege litteram quia clara est.

Et in hermodatilis positis istis duobus cañ nunc oñter ipse laudat duas pcipuas medicinas in cāu isto vallentes ad soluen ₇ fz hoc pōt diuidi ista ps in duas. scda ps icipit ibi.

Et dixerūt quidā q pedi coruini ₇c. pria ēt i duas qm prio ponit utilitatē hermodatilorū i soluen in cāu. secundo pōit ipsorum nocumenta nisi corrigātur secūda ibi ueruz de pria parte dixit. Et i hermodatilis qdē creditur eē plurimū iuuamenti. s. ad casum ₇ adducit rōnem dicēs. ppterea q ipsi soluūt statim. i. p ppriā virtutē humorē frigidum ₇ hoc ē q intēdimus. ₇ addit. et i ipsis est res alia quoniā faciūt sucedere solutioni. s. quā faciūt stipticitatem ₇ ofortāt qr. i. pp hoc q inducūt stipticitatē. nō est possibile cū eis. s. stiptice ₇ ofortatiē ut redeāt supfluitates liqfcē p medicinā sua. s. caliditate qb⁹. i. supfluitatib⁹ non accidit ut euacuetur ymo. s. in corpore remanēt. et otinuās ipsoruz utilitatē pp ofortatiōem ₇ stipticitatē dixit. ₇ prohibetur iteruz illud q subtiliatū p uirtutē medicine solutiue currere i meatus. s. dillatatos. addidit appropriādo istā utilitatē hermodatilis. q2 nō est cōis alijs solutiuis oibus dicēs. et hoc quod suple. ex opatiōe hermodatilorum. s. puenit de stipticādo ₇ phibēdo ₇c. orium est religs solutiuis ₇ euacuatiuis calidis dixit signāter calidis ut i mirabolanis. hoc bñ reperitur Nā per hoc q relinquunt frigiditatē faciunt succedere stipticitatem ut. 16. tertij de cura ulceratiōis in medicinis añt calidis nō est sic reperire. Uerum plura eorum. s. solutiuorum calidoz sūt q dillatāt meatus ₇ dimittūt eos dillatatos ₇ sic eorum usus nisi reprimantur ē nociu⁹ quoniaz ut supra dicebatur forte liqfactis ₇ subtiliatis humoribus q remanserunt redderēt

ad mẽbꝛum ĩ maioꝛi quãtitate ꝗ̃ ſit illud ꝙ accep
tum eſt ⁊ euacuatum ex mẽbꝛo.

Uerum ponit ipſoꝛum nocumenta niſi reti
ficentur ponit ẽt cum qbus debẽt
retificari dixit igitur. verum hermodatili ſunt no
ciui ſtomacho. quoniã ꝑꝑ plurimam humiditatẽ
inducunt nauſceã. etiam quoniaꝫ ſunt tarde ſolu
tionis humoꝛes ad ſtomachum attractos ꝓpter
longam moꝛam in euacuãdo in uentoſitatem con
uertũt ut idem. ꝭo cañ ⁊ ꝭapio ⁊ generaliter oẽs ĩ
hoc ꝯueniũt vt ẽt ſupꝛa dicebatur ad coꝛrectiõeꝫ
igitur exigunt miſtionem quoꝛundã q̃ humidita
tem accidentalem exicent q̃ etiã ventoſitateꝫ diſ
ſoluant. q̃ etiam opationem eoꝛum accellerẽt hu
iuſmodi autem ſunt ʒenʒ. ⁊ piꝑ ⁊ ciminũ exicañ.
⁊ reſoluendo ẽt in accelerando ſolutionẽ q̃ ſi non
ſufficiãt in accellerañ aliquando additur aloes ⁊
aliquãdo ſcamonea ⁊ hoc eſt qꝺ̃ dicebat teſtꝰ cũ
dixit ꝯtinuãdo qꝛ̃ oꝫ vt miſceantur cum eis. ſ. her
modatilis qꝛ nocẽt ſtomacho que ſuntˢ ſicut piꝑ ⁊
ʒenʒ. ⁊ ciminum. et quãdoqꝫ admiſcentur ei. ſ. ſo
lutiuo hermodatiloꝛum cum alijs correctiuis qñ
ſ. non ſufficiunt in celleritẽ. ſoluẽdo ea q̃ ſunt ſicut
aloes ⁊ ſcamõea vt ꝯfoꝛtetᷣ eoꝝ ſolutio. i. celleret
ᷓRaſis tñ in ſuo de iuncturis ſemper cum buʒidẽ
⁊ ſunt hermodactili addit ad pꝛohibendum nocu
mentum ſtomaci. ſ. anexum ʒenʒ. ⁊ maſticem. et
qñ ut dixit ipſoꝝ magnus vſus exicat iuncturas.
ipſe laudat cum utimur eis vnctionem iunctura
rum ex oleis ⁊ pinguinibus ⁊c. Iſta tota pars eſt
clara ſi legatur ſcꝺm modum expoſitum intelligẽ
do de hermodatilis albis ⁊ electis ſi exponatur
vna particula qñ dixit in teſtu ꝙ ipſi hermodati
li ſoluunt ſtatim humoꝛem frigidum ⁊ tñ dictuꝫ ẽ
ꝙ oꝫ coꝛrigere ipſos in ſoluendo quoniaꝫ ſunt tar
de ſolutiõis bꝛeuiter dicatur ꝙ nõ intellexit ꝙ ſol
uant ſtatim. i. ꝙ ſolutio ipſoꝛuꝫ ſit uellox ymo eſt
de ſe tarda Ideo intellexit vt in lr̃a exponebatur
ſoluunt ſtatim. i. ellectiue ⁊ appꝛopꝛiate educunt
hũoꝛem frigidum ⁊ groſſum ex iuncturis vt oẽs
teſtãtur auctoꝛ̃. et ſic ĩ ſoluendo multum iuuãt in
caſu iſto maxime ꝓpter id qꝺ̃ cõfoꝛtant ⁊c. lege
litteram ꝯtinuã qꝛ clara eſt. Addidit ⁊ eſt ſcꝺa
pars huius partis in qua laudat ẽt duas alias ſim
plices medicinas vnam de mente quoꝛũdã. aliam
videtur laudare de intentione pꝛopꝛia dixit.

Et dixerunt quidaꝫ fuit paulꝰ
ꝙ pedi coꝛ
uino ineſt opatio hermodatiloꝝ ꝗ̃tum ad iuua
menta. ⁊ non ẽ eius. ſ. pedis coꝛuini nocere ſtoma
cho ſicut hermodatilis addit ⁊ lapis armeus ꝯfe
ret doloꝛibus iuncturarum. ſ. in ſoluẽdo ⁊c. In
tellige ꝙ cum auctoꝛ̃ vtũtur pede coꝛuino in ca
ſu ẽt iſto ſemꝑ vtuntur radice eius ⁊ nõ foliis. ita
ẽt. d. A. ſcꝺo can. ponit iuuamenta radicis eiꝰ. ꝭo
ẽt cañ de lapide armeno ñ ponit ipſum iuuare in
talibus doloꝛibus ſꝫ bene dixit ꝙ nocet ſtomacho
foꝛte iuuaret euacuando humoꝛẽ melancolichũ
quẽ a pꝛopꝛietate reſpicit ſi ex eo doloꝛ penderet
Idem dixit. Me. in cap. pꝛopꝛio nõ attribuẽs ei
pꝛopꝛietatem ſoluendi ex iuncturis. Ego ut ali
as dixi in tractatu de varicibus nõ vterer eo qm̃
re uera neſcitur quid ſit vt ẽt dixit rabimoyſes qꝺ̃
de eo intullit dubietatem nobilioꝛ medicoꝛum. ſ.
Auenʒoar nũquid ſit illꝺ̃ qꝺ̃ tali noie nũcupatur
⁊c. lege litteram.

Et de cognitis hec eſt tertia ꝑs
pꝛincipalis cap. ĩ
qua ipſe diſcurrit ad medicinas ꝯpoſitas ĩ cãu va
lentes ⁊ pꝛio ponit diuerſas medicinas ꝑ ſeceſſuꝫ
eductiuas. ſecũdo ipſe ponit medicinam unã uo
mitiuam ſecunda ibi apud finem capituli uomi
tiuum foꝛte ⁊c. pꝛio etiam ipſe ponit quaſdam me
dicinas notas in caſu valentes ꝯpoſitas et ſimpli
ces. ſecundo ponit ꝯpoſitõeꝫ aliaꝝ diuerſaꝝ medi
cinaꝝ. ꝭa ibi deſcriptio ſolutiui cũ facilitate dixit
pꝛimo et de cognitis et. ſ. in cõi uſu hẽatis ſunt pil
lule iuuamenti et pillᷓe fetide et iera ruffi eſt ma
gni iuuamenti ad ſiaticam ⁊ podagram de pillu
lis iuuamenti licet. d. A. ſepe ponat eas ꝯferre in
cãu ymo infra in cura ſiatice in ſolutiuis dixit nõ
ſunt aliq̃ ſicut pillᷓe iuuamenti. ſ. tantum in caſu
utiles ẽt in fine quinti can. eas in caſu maxĩe lau
dat Ego tamen ꝑ plura diſcernẽs antidotaria nõ
inuenio harum pillulaꝝ deſcriptõeꝫ vidi Alieba
tem et in cura et i. io. pꝛatice Serapionẽ et q̃rto
et ſeptimo bꝛeuiarij Azaraniuꝫ in antidotario. an
tidotariũ ẽt vlr̃. d. A. ſpecialiter diſcurrendo et in
hac Fen et in quinto cañ alios ẽt plures verũ eſt
qꝺ̃ apꝺ̃. d. A. quinto cañ ponũtur pillᷓe pꝛoficui q̃
ẽt ſpecialiter in caſu iſto ꝯueniunt et ſunt multũ
foꝛtes ⁊ ibi. d. A. vr̃ multum timidus ĩ appꝛoximã
do nã dixit ꝙ ꝺ̃ ipſis detᷣ uſqꝫ ad. ʒ. i. tertiam pᷓtẽ
⁊ ſi plus ad. ʒ. ſ ⁊ ſi uis plus multiplicare uſqꝫ ad
duas tertias. ʒ. ſꝫ ille non ꝯ̃nominantur pillᷓe iuua
menti q̃ in caſu ita laudantur ſꝫ pꝛoficui Si ali
quisˢ deſcriptionem ipſarum autenticam mõſtra
uerit habeo multum gratam De pillᷓis fetidis
non eſt dubium ꝙ tales pillᷓe. d. Aui. ⁊ Me. ma
ioꝛes ⁊ ab aliis poſite in caſu nr̃o maxime ꝯueni
unt ꝑꝑ genera gumoꝛuꝫ ⁊ hermodatiloꝝ ⁊ pulpe
coloquintide ⁊ reliquoꝛum intrantium in cõpoſi
tione ut infra uidebitur diſcurrẽdo ꝑ ſimplicia ie
ra ẽt ruffi ꝑꝑ colloquitidã et multa reliqua intrã
tia in eius ꝯpoſitione ut ꝑ quinto can. tractatu
ꝭo eſt conueniens Nã colloquintida pꝛopꝛie edu
cit flᷓa ex neruis ⁊ membꝛis neruoſis vt Serapio
7. bꝛeuiarii cum de ſolutiuis determinat etiam
dicit in ſuo ꝺ̃ ſimplicibus ꝙ educit flᷓa groſſum ꝓ
pꝛie ex iuncturis idem Meſue cap. pꝛopꝛio Iera
ãt ruffi addit ſupꝛa cõeꝫ ultra aloem agaricuꝫ ⁊
colloquintidã ⁊ eſt comuniſſima ita ut antiquitꝰ
nõ cadebat nomen iere niſi ſupꝛa ierã ruffi quin
to can. ut ſupꝛa addit ⁊ grana nil iteruꝫ iuuatiua
ſunt et grana regis et buʒidẽ ⁊ almeheʒahar agi
de nil nihil ſcribit. d. A. cap. ꝓpꝛio ꝗ̃tum ad intẽ
tionem nr̃aꝫ ſꝫ eſt calᷓm in pꝛimo ⁊ ſiccũ in ꝭo Sꝫ
dicit Symon ꝙ ẽ herba ſilᷓis uolibuli ⁊ eius gene
rum inter ſolutiuã ponitur Serapio vero ꝺ̃ eo fa
cit calᷓm quꝺ̃ eſt calᷓm ꝺ̃ grano indico ⁊ dicitur ha

bel et ibi dr̃ q̃ educit fl'a viscosum ƺ pp tardam nimis solutiõnem dixit ꝙ facit tortiões in ore sto maci vñ addit q̃ nũꝗ̃ vidit ipsum dari solum nisi admisceatur ei scamõea ꝛ sic ɔueniẽter opaꝛ̃ ꝛc. ꝛ in hoc testu potestis colligere q̃ educit ull̃ fl'a ex iuncturis generũ regis credo ꝙ sit granũ solis licet nõ reperiã alibi i cãu nr̃o valer̃ qꝛ tñ p̃cipue valet in fractione lapidis ꝛ ꝓuocatõe vrine q̃ opa tiões nõ ɔplentur nisi a cal'o ꝛ sicco probabile est ẽt q̃ soluat fl'a ꝛc. buzideƺ ponitur sp̃es satirionis dixit Symon s̃m alios exp̃sse ponitur testiculus vulpis vel palma cristi Et licet ẽt non repiam ex pressum q̃ñ in casu valeat tñ qm̃ est plurime ca liditatis ut quinto coll'et non est longinquuƺ quin in casu ɔueniat tñ ut ibidem dixit auerroys. quidã sapieñ iurauerunt in eoꝝ aiab⁹ q̃ curat spasmuƺ p⁹ s̃e ptis qñ bibit̃ cuƺ vio ꝛc. Jdẽ sentit. d. A. fo cañ de testiculo vulpis ꝑprio cap. Serapio tñ fa cit cap. ꝑprium de buzidem ꝛ dicit q̃ ualet sicut hermodatili ꝛ cũ pp caliditatẽ non õbeat iuuare spasmũ siccũ apparet ɔñter q̃ valet in passiõibus neruosis ꝛ sicut iuncturaruƺ a materia grossa ꝛc. almebeƺ abaragi ex q̃busdã ꝓbabilibus existimo q̃ sit cartamus licet non repiam exp̃sse positum q̃ ẽt singul'r in casu valet ut oẽs tradũt euacuañ fl'a ꝛ specialiter dixit aueroys. q̃ est eius nobili tas quasi supra nobilitatẽ oĩum medicinarum sol uẽtiũ fl'a ꝛ rabaial hamen dicit glosa ordinaria Girardi est fum⁹ terre qui lƺ s̃m oẽs auctores va leat in euacuando humorẽ adustũ ꝛ clarificando sanguinẽ tñ dixit Mesue q̃ ẽt purgat fl'a cuƺ col lera ꝛ sic in hoc est eius ɔueniens vsus maxime quod est de medicinis q̃ stipticitatẽ ꝛ ɔfortatõem habẽt ꝛ sic meatus post euacuationem ɔstringũt sicut supra de hermodatilis dicebatur addit ꝛ cen taurea ꝛ colloquitida ꝛ aloes ꝛ scamonea ꝛ vitis alba ꝛ anacardũ mel ponãtur cũ eis armoniacuƺ ꝛ sacracolla ꝛ bedeliuƺ ꝛ turbit ꝛ piretruƺ de cen taurea dictum est supra que in cãu nr̃o p̃cipue mi nor maxime laudatur ꝛ p̃stissimum cristerizata i siatica ẽ singularis medicia ut. d. A. fo can. cap. ꝑprio secũdũ Mesue euacuat flegma ꝑprie a iũ cturis de coloquitida ꝛ aloe manifestũ est scamo nea quoqƺ iuuat ut cum flegmate fiat euacuatio collere ut supra dictum ẽ vitis alba est ꝛ brionia ꝛ apud. d. A. secũdo can. fessire dr̃ est calida ꝛ sic ca i tertio qua vtuntur rustici ad soluendum ẽ for tis multum educit fl'a ꝛ ex longinquis vnde i cãu valet Armoniacũ ualet soluendo fl'a ƺ proprie ua let exterius aplicatum molificãdo durities iunctu rarum ꝛc. ꝛ cristerizatum pp aptionem aperit ori ficia venarum ita ut emanat sauguis ꝛ sic in siati ca p̃cipue ɔuenit harmel ẽ sp̃es rute agrestis uel ei ɔparatur. que secundũ Auic. cap. ꝑprio ɔfert siatice ꝛ doloribus iũcturarũ que si forte nõ soluit sensibiliter saltim insensibiliter hoc facit ꝛ in hoc cum aliis medicinis soluen. ɔuenienter misceri põt Sacracolla ẽ speties gumi nota educit solu tionẽ flegma crudum ꝛ grossum ꝑprie ex iunctu ris ꝛ ancha vt dixit Mesue ƺ qm̃ nocet stõacho

uigoratur eius opatio cuƺ. ƺƺ. ꝛ cordumẽi bedeliũ intelligendo de arabico claro ꝛ ellecto ẽt deponit flegma. ꝛ valet spasmo et sic membris neruosis ut secundo can. de turbit nõ est dubitatio quod edu cit flegma grossum ex lõginquo ꝛ precipue ex iun cturis ut dixit Mesue cap. ꝑprio maxie ualet do loribus iuncturarum euacuando materiã grossaƺ ꝛ viscosam de piretro nõ repio quod de ꝑpria uir tute soluat ƺ uerum est quod sua acuitate ꝛ mor dicatõe attrahit flegma Jdeo si non soluat salteƺ iuuat alias medicinas ad soluẽdum et forte ꝙ sol uit ut hic ponitur licet ab aliis nõ sit exp̃ssuƺ quos ego uiderim ꝛc. et sic patet clarificatio istoꝛuƺ sim plicium. Nota tñ ꝙ lƺ oẽs dicte medicine sim plices solutiue in casu nr̃o ɔueniunt tñ ex eis ali que sunt electiores vñ ut infra videbitur de cura doloris siatici Elementa qdem medicinaruƺ solu tiuarum. i. ꝑ excellentia i casu nr̃o sunt pulpa col loquitide ꝛ cẽtaure ꝛ gume. s. sacracolla armõia cũ serapinũ oppopanacũ ꝛc. et fumus terre et tap sia ꝛ succus cucumeris assini ut in Fen uidebitur ꝛc. Jã ꝓsequitur disponẽdo descriptões medi cinarum ɔpositaruƺ et posset diuidi ps in tot quot ipse ponit partes patebũt dicit igitur ponendo pri mam sic.

Descriptio solutiui cum facilitate. s. sol ueñ et appropriati. ℞. ƺẽƺ. ʒ. i. pipis agarici añ. ʒ. ʃ. medulle cartami. ʒ. ij. ra dicis pedis coruini. ʒ. iij. hec est bassis ꝛ suple fiãt pillule si placet cum succo cauliuƺ uel fiat puluis subtilis et ponẽs dossim dixit cui⁹ dossis ẽ decem octo silique siliq̃ est pondus q̃tuor granoꝛũ ordey boni et dr̃ ẽt hirac sunt circit̃. ʒ. i. ℈. ʃ. ẽ ɔueẽiens dossis ꝛ satis lenis et notãda nã ibi ꝑponuntur cor rectiua ut ƺenƺ. ꝛ pip et reliqua lenitiue et appro priate soluũt de agarico non est supra dictum sed est solutiuum familie ut dicebat democritus edu cit humiditatẽ oẽm et fl'a et humores grossos pre cipue et a cerebro ꝛ iuncturis specialiter ut Me sue cap. proprio et dicebat auerroys de eo in secun do canticoꝛum ꝙ agaricus est medicina laudabi lis et educit humores grossos et in summa est⁹ secu rior oibus aliis medicinis. s. laborios̃ hũores gros sos solueñ dicit quod facit assellare sexies aut sep ties breuiter est lenis et bona. et iterũ ponit aliaƺ receptã. ℞. cinamomi carmẽt. i. illi⁹ ɔte ƺenƺ. ista sunt correctiua hermodatiloꝛũ hermodatiloꝛum oĩum añ. ʒ. i. aloes. ʒ. ii. sumatur de puluere. ʒ. ii. ʃ cum decoctiõe aneti ut trahat ad longiqua nec ẽ quod illa aq̃ ẽ aliqualiter uomitiua idispositē ad uomendum darem cum aqua maioꝛãe uel rute licet ista dossis uideatur fortis nõ tamen in corpo re robusto est nimis fortis quõiam maioꝛ solut ps est aloes eius dossis in s̃bia est usqƺ ad. ʒ. ij ca. proprio ponit aliam. Et iterum sumatur oleuƺ de nucibus uel oleum de alcherua uel lzerua ideƺẽ est cataputia maioꝛ uel pentadactilus a cui⁹ gra nis exprimitur oleum ꝛ dicitur oleum de lzerua ꝛ sarcacolla una die cum iera et una die solla nouẽ diebus. Medici nostri tẽpoꝛis non utuntur da

re oleum in potu licet multi antiquorum illud faciunt si dicta olea exhiberentur nō est dubium quod aliqualiter soluerēt materiam frigidam et grossam maxime oleum de lerua quod oleum exterius applicatum grossas ventositates dissoluit et flā grossum atenuat Sarcacolla ut supra dictum est in cāu cōuēit. sed addit quod exhibeatur vna die cū ierapigra ad molificañ materias ēt cōes et postea alia die solla. s. sarcacolla vt a longinquo magis atrahat et videtur innuere quod nouē diebus ɔtinuetur eius exhibitio. Intelligatis ad bonum intellectum ex hoc uidetur innuere quod est necessarium in talibus passionibus frequentare solutiua quia bis vel ter euacuando non fit cura perfecta ymo aliquando nouem diebus uel nouē vicibus oportet euacuare non dico continuis neque ipse dicit sed intelligatur interpolañ et addit Et non sumatur. s. ierapigra uel sacracolla nisi cum alfelizaragi aliqñ repitur alefimati. et est potus factus cum aqua decotiōis specierum cōium vt zenz. gariof. cinamomi de quo ēt dixit prima tertii de cura apoplesie ad medium cap. et aneto decotiōis uult dicere quod fiat decotio cum spēbus et aneto et cum illa decoctione debite quantitat̄ sumatur quoniam confortabitur operatio solutiui et stomachus etiam ex eo nō ledetur etc. Et nota hoc similiter ad multa similia quoniam quando uis exhibere aliquod solutiuum in forma pulueris quod sit corrigeñ et si apponāt̄ correctiua puluerizata cū debita dossi solutiuum fiet nimia quātitas et tediosa tunc isto casu facias decoctionem correctiuorum et cum illa exhibeatur soluť. et non exhibeatur soluť. solum hoc est quod intendit posuit aliquas descriptiones in forma pillularum et puluerū modo ponit aliquas alias ī forma ellťii et decoctionis primo in forma ellťii sic.

Et iterum sumantur hermodatili et buziden et meizabaragi de isto facit calťm ipse secundo cañ et dicit quod solutione educit humores grossos et flā et quod conferet dolori iuncturarum et sic et podagre etc. Et sic apparet quod ex illis mēbris euacuet est spēs lacticini et est sicut arbor scebiā et ibi dixit pro usu quod quando probicitur in gurgite ubi sint pisses inebriat eos et elleuat eos etc. hec tria soluūt materiam propriā ex iuncturis. et pip. zēz. et anexum ac daucum ista sunt correctiua solutiuorum maxime hermodatiloum ɔficiantur cum melle in forma ellťii. et bibatur ex eis. s. reductis in compositione. s. cū aliqua aqua appropriata ut aqua mellis vel yue omni die non intelligatur quod uelit dare omni die tale soluť. quoniam re uera non esset laudabile sed bibatur omni die fieñ soluť. s. si erit gratius quā sumere pillulas uel pulueres etc. debebunt illa correctiua exhiberi secundum propositionem ad solutiua secundum qō est dictum supra dossis erit proportionando quoniam in ellťio ad libř mellis ponuntur tres oncie spērum si in puluere de speciebus darentur. ʒ. i. ʃ. uel circha posset dari usque ad. ʒ. vj. uel ad minus. ℥. ʃ. in ellťio. Ponit nunc soluť in forma potionis dicit Et iterum sumantur ex hermodatilis pōdº. ʒ. xxx. pulpe coloquītide. ʒ. x. decoquantur cū quindecim libris aque donec remaneant tres libre aque. i. decocť Et sit dossis eius omni die ad modum expositum paulo añ media libra est unº ciatus sex. ℥. cū tribus. ℥. zuchari ad dulcorañ Est enim mirabile ualde ista medicina in corpore multū robusto credo quod sit conueniens. sed in corpore mediocri ego eam non exhiberem tamen quia in ipsa non intrant solutiuorum propria correctiua tamen quia pro qualibet dossi ut pro omni media libra decoctionis que est sexta pars totius intrant iu uirtute plusquam sex. ʒ. solutiui in ɔcoctione que saltem reddunt tres. ʒ. soluť ueri precipue coloquintide posset dari. ℥. ij. dicte decoctōis sine magno timore. sed quedam sunt corpora. ita robusta qō conuenirent. Ex modo huius decoctionis potestis colligere quāta decoctione debēt decoqui solutiua cum intendimus solutionem per decoctōem Nam debet decoctio consumi secūdū propositionem que est quindecim ad tria ut patet quod est consumere plusquam duas partes etc. ymo de gn quatuor partibus quatuor ex hac etiam potes colligere quanta aqua debet poni pro decoctione solutiuorum si uolumus facere decoctionem solutiuam quia pro qualibet. ℥. solutiui tres libř aque et pro qualibet. ʒ. solutiui aque. ℥. iiij ʃ. Et hoc ē ut ī plťibº cōe si considerabis in his est talis proportio sicut in ista Auic. ponit aliam que est ēt satis fortis nō tamen sicut dicta. ēt est correcta dicit tamen ipse Solutiuum leue iuuatiuum. ℞. sacracolle rubee. i. ellecte. ʒ. iij. zuchari rubei. ʒ. iij. terrantur et misceantur cum oleo centum nucum ad vigorandū operationem sacracolle ymo frequēs usus nucbū educit uermes secundo cañ Et probitiatur super ea aqua aneti ēt ad intentionem remotionis uentositatis quam sepe inducit propter tarditatē solutionis eius. i. bibatur cū aqua aneti ēt ut dixi hoc est solutiuū nřo tempore forte dossis sacracolle est a. ʒ. i. usque ad duas dicit tamen ipse. est enī mirabile soluens absque labore et aleuiat forte quod talis cōmistio facit eum domesticum solutiuum.

Uomitiuum forte Hec est tertia pars principalis huius capituli in qua ipe ponit solutiuū per uomitum postquam posuit solutiua per secessum et breuiter dixit. Uomitiuum forte ualde conferens habentibus hūiditatem et melancolicam ex habentibus dolores iuncturarum et siaticam. ℞. aloes et seis eleboris nigri et scamonce omnium añ. ℥. i. eufordij et nitri amborum añ. ℥. ʃ. et conficiantur cum succo caulium. et addit et quando fit uomitus cum eo. s. uomitiuo erradicatur radix egritudinis intelligatis hic non esse mentem. d. A. quod istud totum sumatur pro uno uomitiuo quoniam re uera esset rudis ingenii qui sic crederet quoniam secundum istum non tantum homo interficeretur sed tres homines simul interficerentur si recte considerabitur. Sed fuit mens. d. A. quod istis sic in pastam reductis si sumatur ō ea circiter. ʒ. ʃ. et dissoluatur cum aqua decoctionis aneti uel nucis uomite quod ē uomitiuū

Al felizaragi
Alefimati

forte τ si continuetur erradicatur radix egritudis Nam omnia intrantia sunt satis fortia ut pȝ singulariter eleborus euforbium τ scamonea que sunt fortissime medicinaruȝ dossis quorum est per grana τ non est per.ʒ. neque minus.ʒ. verum ꝙ attrahunt a longissimis partibus et erradicant materias difficilis erradicationis sed istorum omniū usus τ singulariter compositorum est maxime uerendus. Nam eleborus albus propter acuitatem si excedatur interficit homines et est uenenū canibus et porcis ymo stercus bibeñ ipsum propter acuitatem interficit galiās ut.d.A. capitulo proprio multomagis eleborus niger cum sit fortior ut uolunt auctores breuiter est medicina supra quam etiam in minori quantitate quam dixerim non presumerem ueruȝ est quod per uomitum iuuaret illi melancolicis et flegmaticis qui per aliū modum non possent curari. Et sic ipse posuit unā medicinam quodāmodo desperatam ut patebit discurendo per cal'a simplicium secundum Me. Serapionem τ Auic. ideo dixit uomitiuum forte valde τc. lege litteraȝ τ sic finis huius capituli

Primo in capitulo posuit duos cañ attendeñ in soluendo in dolore iuncturarum primus fuit quod non euacuetur flegma sine collera quoniaȝ licet dolor a flegmate pendens remoueretur tañ presto recidiuaret quoniaȝ collera subtiliaret aliud flegma τ sic subtiliatum flueret ad iuncturas τc. Secundus cañ fuit quod solut' in casu conueniens non oȝ ut sit uehemeñ calidit. ne lique fiant humores ex eo τ plures consequenter fluāt ꝙ̄ sint illi qui sunt euacuati et si solutiuū necessarium sit calidum remittatur. Addidit post laudando quasdam medicinas ponendo etiam nocumenta vnius ipsarum nisi corrigantur dixit laudādo hermodatilos ꝙ ipsi soluunt humorem frigidū statim.i. appropriate et postea faciunt succedere stipticitatem τ confortationem unde post ipsorū solutionem nō possent fluere postea humores ad iuncturas ut cōmuniter fit in alijs medicinis calidis quia dimittunt dillatatas post solutionem No cumentum uero ipsoruȝ est qō nocent stomacho forti nisi corrigantur cum cimino τ ȝenȝ. et dictuȝ est qō etiam alios ad solutiōem uigorandam aliquando sibi associatur. Laudat secundo aliaȝ medicinam dicens qō pedi coruino inest operatō hermodatilorum et nō est ei nocere stomacho τ intelligebatur de radice eius laudauit ēt alia diuersa simplicia soluentia ut lapidem armeñ. coloquintidā centauram grana nil τ alia Laudat inter ↄp osita pillulas iuuamenti dixi ibi quomodo repiantur et qnō nō laudauit pillulas fetidas ie ram ruffi. Posuit ↄsequēter descriptōeȝ quarū dam pillularum singularium posuit etiam puluerem unum ellect. solut. τ ipsorum dosses erant satis moderate. Posuit cōsequenter ell'm etiam ↄueniens. Postea unam decoctiōem ubi uidistis ꝓpositōeȝ medicinarum ad aquam mōm ēt decōis medicinarum. Postea ultimo posuit unuȝ uōitiuum ualde forte de quo uidistis paulo añ τ hec de cap. sumatim in solueñ tam materiā frigidam grossam ex iuncturis. Ego ↄmemoro singulariter pillulas de sacracolla quas pōit Me sue cap. ꝓprio ḋ sacracolla. ualent etiam alie pilule quarum descriptio est ista. ℞. turbit.ʒ.i. coloquintide.ʒ.i.ʒ. sacracolle.ʒ.iij. coloquintida τ sacracolla cum oleo nucū liniantur salis gēme ʒ.i. ex eis pilule ↄficiantur dossis eius a.ʒ.ʒ. usqȝ ʒ.i.ʒ. uel possunt fieri pilule sub hac forma. ℞. agarici medule cartami hermodatilorum añ.ʒ. ʒ. radicis peonie radicis pedis coruini añ. ʒ.i.ʒ. piperis ȝenȝ. an.ʒ.ij. polipodii quercini.ʒ.i.ʒ. mastricis.ʒ.i. turbit reubarbari an.ʒ.i. rox.ʒ.ij ʒ. cuȝ suco caulium fiant pilule dossis est ut supra etiā sunt leuiores pōt etiam fieri pul' domesticus secūdum istum moduȝ. ℞. hermodatilorum ȝenȝ. an. ʒ.ʒ. aloes loti.ʒ.ii. fiat pul' addendo de ȝucharo ad libitum sed dossis pul' sine ȝucharo est. ʒ.i.ʒ. usqȝ ad duas cōiter posseȝ receptas multiplicare ſȝ iste sufficiant quoniam.d. Auic. sufficientissim' fuit et alibi a doctoribus multas inuēire potestis iste tamen in materia iuditio meo sunt egregie τ debite correcte.

De Potionibus ad solutōem faciendam

P otiones ad solutio.

Sequitur capitulum cuius rubrica ē potiōes ad solutiōem faciendam ꝓ cuius intelligentia nota quō ex ista rubrica nō debemus intelligere de mente.d. A. esse qō descriptōnes posite in capitulo sint principaliter solutiōem facieñ.s. per secessum. uel uomituȝ educentes qm̄ ut patebit cōsideranti tales nō sunt principaliter solutiue. ſȝ ideo dicuntur potiōes ad solutiōem faciendam quōiam sunt preparantes ad solutiōem faciendam qꝛ uel materiam digerentes quia subtiliantes ut multe earum uel apperientes ut etiā alique ex eis principaliter que dicuntur ꝓuocatiue uel cōfortantes uirtutem membrorum neruosorum et sic etiam iuuant in expellendo materias ex iuncturis et sic debet supleri rubrica potiōnes ad solutionem faciendam.s. iuuantes τ non potōnes solutiue uel soluentes quōiam ḋ eis dixit i capitulo antecedenti. Et quia ut habitum est supra in capitulo generali si materia est grossa nō est malum ymo est cōueniens premittere qō eam subtiliet et maturet et preparet eam ad hoc ut expellatur ad partem euacuationis. Ideo positis solutiuis ne quis arbitretur ut i tali materia grossa debeat fieri euacuatio sine digestione ponit post cal'm soluentiū appropriatorū cal'm de digestiuis τ sic sunt iuuantes ad solutionem faciendaȝ possumus ēt dicere quod ꝓ hoc quod dixit potiones ad solutionem faciendam intelligebat ponere descriptiones ad solutionem scilicet minus sensibileȝ quam per secessum. scilicet facieñ ad ꝓuocationem ꝓ vrinam uel ad exicationem τ resolut' insensibilem τ iste sunt que conueniunt post

purgationes ut supra dicebatur in ca .generali ⁊
iste sensus est bonus ualde. Uerum est tamen
in istis digerētibus vel prouocātibus aliquādo ēt
imiscentur aliqua apropriatate soluentia ⁊ hoc
facit quoniam ut supradictum est aliquando con
uenit digerendo euacuare ponēdo igitur descrip
tiones iuuantes ad solutiōez secūdum alterꝫ isto
rum modorum tria facit quoniā primo facit hoc
solute ⁊ indifferenter secūdo apropriatate cū do
lores sunt remoti.tertio etiam specialiꝰ trahit ad
dolores anche.secunda ibi Et cum cronica sunt
apostemata tertia ibi. Et ad dolorem anche
prima potest diuidi in tot partes quod descriptio
nes ponit partes patebunt de primo dixit . et ō il
lis.s.medicinis ꝯpositis que cōferunt eis.s. corpo
ribus secunduz aliquem dictorum mōꝝ est medi
camen albesed secunduz hunc modum.℞.albe
sced de quo quidam dixit quod ē alkecri rubei et
ita creditur neqz aliter reperio.M.i.5.alkecri se
cundum aueroy quito colliget est uiola de roma
nia est calida in secūdo facit aborsum ⁊ apit opil
latōm cerebri unde suspensa ad colla epilenticō
rum ab ea liberantur debet ergo in casu ualere
cerebrum confortando et calefaciendum ner/
uos ⁊ materiam subtiliañ aurus ut est sepe dic
tum est ponendꝰ .ʒ.i.5.garioff.ʒ.vi. calefaciunt
⁊ neruos cōfortant mirra calida ⁊ sicca cerebruz
cōfortat peonia ēt ut fama est cōis de mente.S.
ita cerebrum cōfortat qō a poscisino epilenticuz
liberat ⁊c.⁊ sēis ancxi oīum an. ℥.i.polij uenti xij
poliū.s.montanum est calidum ⁊ siccum ultra se
cunduz sunt eius due spēs sed quelibet earū mul
tum aperit ⁊ prouocat uentum est pondus nō re
perio expressum quātitatē sic uidi in multis syno
nimis.arbitror ꝙ sit pōdus.ʒ.iij. uel circa erit igi
tur polij.ʒ.xxxvi.⁊ utriusqz aristrologie an. ℥.ij.
utreqz et longa ⁊ rotunda sunt calide ⁊ sicce i se
cundo secundum aueroym.multuz aperientes ⁊
dixit.d.A.ꝙ quando bibunt habentes podagraz
iuuantur ab ea.s.exicando ⁊ prouocando ⁊ ꝙ est
cōueniens epit. super podagram ⁊ maxime rotū
da fiat ex eis.s.puluis de quo in potu detur uentū
j.i.ʒ.iij.proice cum aqua mellis ecce quō est cō
ueniens digestiuum ⁊ preparatiuum in materia
nostra ⁊ resolutiuum ⁊ exicatiuū ⁊ prouocatiuū
Addit non comedat nouem horis.s.post ipsum et
nō impediatur eius operatio ⁊ faciat illud decem
diebus . Et notate hoc ꝙ ex isto uerbo inuitur
qō digestiua māeꝝ.grossarum debēt continuari
multis diebus ⁊ non debetis esse contenti exhibi
tione trium syruporuz ⁊c.vt cōiter fit ⁊ male uel
cum intendimus prouocare ⁊ reliquas materieꝝ
per urinam uel alios meatus insensibiliter educe
re nō debemus per multos dies regimen mutare
cōtinuando ponit aliam descriptionem dixit . Et
iterum medicamen qō administratur omni hora
.i.administrari potest secundum diuersas circun
stantias omni tempore morbi ut supra dictuz est
ut cum esset modica ualde materia ⁊c. tamen cō
uenientius administrari debet in declinatiōe fac
ta pro maiori parte euacuatione materie . tunc
contingit prouocare ⁊ exicare.et sanat cum puo
caī.℞.camepitreos camedreos gentiane oīum
an.ʒ.vi.foliorum rute sicce.℥.viiij . terrantur et
cribellentur ⁊ sit dossis eius.s.pulis omni die co
clearium unum in ieiunio post digestionem cibi
preteriti in tribus unciis aque frigide. Nota ex
hoc testu artific.Auic.quia iste puluis est notabi
liter ymo maxime calidus exhibet ipsuz cū aqua
frigida ad prohibitionem inflamatē ⁊ adustionis
uel exicationis nimie de qua est timor in iūcturis
exhibeatur ergo cum aqua ordei uel aqua Indi
uie uel zuchari tantum quia etiam talis puluis
est maxime prouocatiuus propter timorez ne oc
currens cibo in stomacho faceret precipitare ip
sum ante completam digestionem ad membra.
⁊ esset causa oppilationum dixit signanter quod
offeratur in ieiunio post digestionem cibi preteriti
Camedreos calidus ⁊ siccus est in tertio . Came
pitreos calidus in secundo ⁊ siccus in tertio in uir
tute sunt ferre pares. Ideo auctores fere semper
eos ponunt associatos maxime prouocant ⁊ exi
cant ⁊ apropietate respiciunt membra neruosa
de camedreos dicitur ꝙ conferunt atractioni la
certorum ⁊ eius syrupus conferret spasmo.de ca
mepitreos dicitur quod conferet siatice . ⁊ quan
do bibitur cum aqua mellis quatuor diebus sa
nat siaticam ⁊ resoluit duritiem podagre in se
cundo can.de gentiana dicitur etiam in secundo
can . quod eius radix est ultima in apertione et
subtiliatione ⁊ abstersione . nam calida est in
tertio sicca in secundo ⁊ aspectum habet ad mē
bra neruosa . Sed ibidem colligitur quod ex ea
assumitur succus eius ⁊cetera . Et ponit modum
uide tu ibi. de ruta dictum est supra . etiam hic
dicitur quod ruta sicca domestica est calida et sic
ca in tertio sed siluestris est calida ⁊ sicca i quar
to est subtiliatiua ⁊ resolutiua ualde.Confert pa
ralisi ⁊ siatice bibita et doloribus iuncturarum .
et more.Emplastri superposita cum melle etiam
secundo can . Ecce quomodo uis ista simplicia
singulariter in can . cōueniunt prouocando ⁊ ma
teriam que remansit pro parte resoluendo uel exi
cando ⁊ apropriate a iuncturis.hoc igitur ē for
te multum in declinatione conueniens . ⁊cetera.
Ruta autem agrestis ita est acutaꝰ propter cali
ditatem.ut eius usus hominem interficiat quoni
am est calida in quarto ponit consequenter aliaz
descriptionem similem prime ⁊ dixit . Et iterū
medicamen albesced secundum Simonem sup
ple illius qui existimauit quod sit alkeberi ru
bei colloris quia est uiolla rubea ut dictum est .
et est proximum descriptioni prime. ℞ . cinamo
mi Fillonii omniū an. ℥.ij.folii indii.℥ i.garioff.
ǧ.xv.quoniam ex garioff.multe quantitē timeret
stipticitas prohibitiua prouocatiōis qm̄ uentrem
constipant quinto colliget. Abesced quod est al
keri predicta ecce affirmat iudicium illorum de

Albeſced Ariſtrologie vtriuſq3. ℥.iiij.cuius doſ
ſis ē omni die kerat.iij.i.duodecim grana eſtiſa
tis parua doſſis forte propter tediū ſilonij poſuit
paruam doſſim iſta tota deſcriptio ſatis non eſt
quomodo utiliter ſeruiat ad intentionem noſtrā
ſi declaratur quid ſit Folium indum eſt foliu3 qđ
dam romaticum ſimile ſpice in uirtute ſed eſt ca
lidius quoniam eſt calꝫm in ſecundo ⁊ magis cō
fortat ſtomacum ⁊ Epar ꝙ ſpica ⁊ magis prouo
cat ca.proprio propter tamen caliditate3 medica
minis ipſe ponit quo tempore eſt uſus eius magis
conueniens ⁊ dixit quod.ſ.medicamē incipiat bi
bere apud equalitatem vtualem ⁊ utatur eo.ſ.
euacuatus.xl.diebus et demittat ipſum quinde
cim dieb9 ne aquiratur ad medicamē aſſuetudo
deinde reiteretur ſecundū hoc anno toto.ſ.ſumē
do.xl.diebus ⁊ poſtea interponere qndecim dies
niſi cum ortu aſſabara uſq3 ad menſem ⁊ mediū
i.demittatur per totum tempus caniculare icipiē
do a dece3.Julij uſq3 per totu3 menſem auguſti
propter inflamationem ⁊ ſecundum regiones ēt
fiat maior uel breuior in hec abſeruātia quonia3
in calidioribus regionibus pluri tempore eſt ab
ſtinendum ⁊ in minus calidis vti poſſumus pluri
tempore addit.Si autē non poteſt bibere ipſum
toto anno.ſ.qñ corpus inflatur ēt ſecundum mo
dum dictum bibat ipſum imediate frigida.ſ.a ſe
cunda parte autūpni vſq3 per primam vis ſecun
dum tamen modum dictum interponendo dies.
Addit.Et cum pertranſierint ducenti dies.ſ.i eo
qui eo poteſt vti toto anno preterquā in dieb9 ca
nicularibus cum poſtea volumus dimittere medi
cinam quoniam fecerit notabilem ipreſſionē ia3
in corpore dixit.ꝙ non erit malum vt bibatur de
illo vna die ⁊ duobus nō ⁊ poſtea vna die ſic ⁊ tri
bus non ⁊ ita paulatiue diſceſſere ⁊ non ſubito.
Addit.Et oportet vt elongetur ab eo comeſtio
quantum poſſibile eſt ei ne virtus medicine impe
diatur ⁊ ſi nō plus ſaltem vſq3 ad nonam tardet
ſ.addit.Et retificet reliquū regimen.ſ.in cibo ⁊
potu ⁊ reliquis.ſ.vt deuitet ea que nocent habē
tibus dolorem iuncturaru3.ſ.de nimia comeſtio
ne de potu vini ⁊ aceti ⁊ cobit9 ⁊c. Ex iſto tex
tu debetis notare multa primo ꝙ quando corpus
ſolitum pati dolores iuncturarum fuit purgatum
ſufficienter ad euacuañ reliquiuas materierum
⁊ confortandum mēbra neruoſa ne amplius fiat
reditus ad ſimiles dolores oportet corpori exibe
ri medicamē tale ad has perficieñ intentiones ⁊
ſecundo debemus continuare multo ⁊ multo tē
pore etiam vltra annum quia tamen talia medi
camina ſunt de genere calidoru3 ⁊ inflamantiu3
docet quod non debemus vti eis in tempore mul
tum calido. Idem intellige ſi corpus eſſet de ſe
multum inflamabile debemus tunc parce ⁊ in
tempore ⁊ doſſi iſtis vti. Colligitur etia3 quod
quomodocunq3 in longo uſu debemus iterpone
re vices. Etiam colligitur quod quando eſt fa
cta longa medicaminis impreſſio tunc cum volu
mus dimittere medicamē debemus etiam grada
tim dimittere ⁊ non ſubito. Colligitur etiam
quod in vſu talium medicaminum prouocantiu3
⁊ exicantium debemus multum tardare cibum.
Colligitur etiam ⁊ eſt radix preſeruationis qđ
cum intendimus preſeruare preter vſum talium
medicaminum oportet retificare regimen ⁊ con
ſeruare regimen retificatum cauēdo ab omnib9
alijs que nocent patientibus dolores iuncturaru3
⁊ nota quod licet poſuerit iſtas condictiones in
iſto medicamine iſte tamen ſunt cōmunes ad ſu
periores medicinas de quibus dictum eſt.etiam
ad omnes ſimiles que exiberi poſſent. Et credo
ego re vera quod quoniam medici noſtri tempo
ris non obſeruant iſtos cano. hic poſitos neq3 iu
bent vt obſeruentur quod hec eſt cauſa reditus
poſiſmorum dolorum iuncturarū vbi ſi iſti can.
obſeruarentur multi vere curarentur ⁊ nō recidi
uarent ſed medi.cu3 purgauerunt corpus ⁊ cor
pus eſt cum aliquali conualeſentia non amplius
eis iniungunt regimen neq3 medicinas preſerua
tiuas.Ideo in tempore redeunt ⁊c. hoc igitur
magis a ſcribendū imperitie vel negligentie me
dicorum quā fragilitati nāe vt fieri ſolet.Notate
egregie iſtos can.vtiles.

Et extimauerunt

Poſtquam ſupra ipſe poſuit
medicinas iuuanteſ cum qualitate manifeſta cō
ſequenter ipſe ponit vnam ſingularem valentē in
caſu cum occulta proprietate ⁊ eam ponit de in
tentione aliorum dixit igitur. Et extimauerunt
quidam ꝙ de excepꝫ que non diuerſificant.ſ.qñ
producant talem effectum.Eſt vt in potu dentur
oſſa hominis aduſta.ſ.pulueriẓata exibendo.ſ.
coclear vnum pro vice ſtomaco ieiuno cu3 aqua
yue vel alia appropriata ⁊ addit.Et iam quide3
vſſi ſunt eis quidam de preſumptuoſis ⁊ ſanati
ſunt cum eis ex podagra ⁊ doloribus iuncturarū
omnino ecce quomodo domi.Auic. affirmat eo
rum iuuamentum nec eſt irrationale quoniam
propter ſpecificam conuenientiam probabiliter
debet cadere proprietas ſecundum quam adin
uicem confortantur ⁊ ſic confortatis iuncturis
modica exiſtente materia vꝫ nulla ſi modica erit
poterit reſolui ⁊ ſic tandem denuo non recipiens
aliunde neq3 per earum impotentiam iunctura
rum nouam agregabunt materiam ⁊ ſic non fit
redditus poſſiſmorum ⁊ per conſequens remane
bunt curati omnino ⁊ ex hoc probabiliter poteſt
inferri quod in doloribus iuncturaru3 pedu3 ma
gis debebunt valere oſſa correſpodnētia pedu3
pulueriẓata ⁊ ſi dolor fuerit in ancha magis de
bebit os coſſe maxime circa eius extremum ver
ſus piſſidem quoniam inter talia maior eſt con
uenientia ⁊ ex conſequenti maior ipſorum adin
uicem confortatio ubi tamen eſſet medicina no
tabilis vltra dicta oſſa credo eſſet neceſſariū ali
ꝙ ſoluēs. Et ad hāc itentōe3 ad vacuañ.ſ.⁊ cō
fortañ poſſet cū dcō puluere addi tertia ps hmo

dactilorum ⁊ quarta.33. Sed est aduertendū dixit roxa Anglicana qđ qui utitur hoc puluere ꝯtinuenter cum cristeriis molestiat quoniam talis puluis ē multū ꝯstipatiuꝰ. Et pinde ordinās ipe istū puluerem confortatiuum addit liquiritiā ad aliqualiter humectañ cuius descriptio est talis ℞. berbene. ℥.i. ossium humanorum combustorum secundum correspondentiā si fieri potest vt dictum est subtilissime puluerizatorum. ʒ.ij. liquiritie. ʒ.iij. misse sumatur de eo quolibet die coclear vnum cum brodio per vnā horam adminꝰ ante cibum ⁊ appellat istum puluerem puluerez saraceniū addit etiā ipse quod calchaneus porci adustus idem operatur appropriate lege lr̄am Addit ꝯtinuando in eis que per qualitatē prouocant exicant ⁊ confortant. Et dixit qđ iera quidē hermetis maxime est iuuamenti ei qui bibit eam in vere diebus aliquot confortādo iuncturas eiꝰ ⁊ ponens modum conferentie dixit. Et ipsa extrahit superfluitates cuius. s. iuuamēti plurimū efficit per sudorem ⁊ prouocationem ⁊ conferet siatice. s. precipue. Istam ieram nō reperietis inter ieras a dño. A. positas sed bene reperietis in confectionibus ante ieras vbi ponit duas descriptiones confectionis hermetis sed prima est q̄ maxime confert doloribus iuncturarum in eius cōpositione intrant singularia in casu nostro valentia. s. agaricus ⁊ semenˀ rute ⁊ Euforbiuz gentiana ⁊ Aristrologia ⁊ centaurea ⁊ similes medicie que in casu valent videbitis vos sȝ ibi nō possuit inter ieras quoniam non intrat in ea aloes vel coloquintida a quibus sumitur iere denominatio vt uolunt doctores cōmuniter tamen bene inspitienti est singulariter in cāu appropriata. posuit etiā descriptionem confectionis hermetis infra in cura proprie siatice sed eam non appellauit per ierā sed credo quod proprius eam intelligat hic quoniam sic conferet vt hic innuit neqȝ in hoc sumi debet iera hermetis q̄ȝ ponit Mesue distinctōne tertia ⁊ est secunda descriptio inter ieras quoniā ⁊ si laudetur in doloribus iuncturarum tamen in casu nostro non cōuenit quoniam illa est multuz ⁊ fortiter solutia hec aūt vt dixit. d. A. hic ⁊ infra de cura siatice plurium eius iuuamēti efficit per suderem ⁊ prouocationem ⁊ ita operatˀ dicta cōfectio. d. A. ⁊ ibi loco allegato vult inferre qđ eiꝰ vsus sit hora ǒis sicut etiam dixit hic. Et hec confectio. d. A. est illa ferre ꝑ totum quā posuit Azaranius pro iera hermetis vt patebit cōsideranti ⁊ ibi ipse dixit qđ ista iera est cito penetrans ad interiorˀ corporˀ ⁊ quod soluit superfluitates ⁊ humores grossos per vrinam ⁊ sudorem addit quod est sicut candella in corpore huma . nō igitur debet haberi in usu nisi in tempore tempato. Notate bene que dicta sunt quoniam posset esse error in vsu eius accipiendo illam Mesue ꝑ loco istiꝰ que nō reperitur apud. d. A. inter ieras dossis est ʒ.i.5. in puluere ⁊ notate qđ Azaranius ⁊ si cōnumerauit istam cōfectōem inter ieras nō tamē in ea secundum euȝ intrat aloes neqȝ coloquintida lege lr̄am.

Et cum cronica Hec est secūda ps principalis huius capituli in qua ipse specialius ponit medicamen valens ad intentionem dictam quando egritudo facta est cronica ⁊ dicit ⁊ cum cronica sunt apostemata ⁊ dolores iuncturarum iuuātur per hoc regimen relatū. Adiuueyni ⁊ est nomen cuiusdā medici sumatur sauine sicce quarta kelini. kelini est nomen ponderˀ nō reperitur sȝ est sicut. ℥. x. vt credo ⁊ quoquatur cum eo quod submergat. ex aqua. i. in aqua tante quātitatˀ precisse quod submergatur in aqua super lentum ignem donec denigretur aqua ⁊ sumatur de collatura eiꝰ libr. i. ⁊ semis. i. ℥. xviij. ⁊ proiciatur super eam olei sisamini. ʒ.iij. ⁊ bibat ipsam eger ⁊ comedat sup ipsam. s. potōem cibum preparatum cuȝ agresta ad reintegratiōem apetitus debilitati per potuz oleagineum ⁊ vnionem partiū stomaci Sauina est planta nota aspera calida est ⁊ sicca in tertō dissoluit ⁊ subtiliat ⁊ propter eius subtiliatōem prouocat mestrua plus omni alia re educit sua acuitate fetum viuum ⁊ mortuum dicit Serapio est igitur multum subtiliatiua ⁊ prouocatiua ⁊ propterea in cronicis magis laudatur ⁊ propter eius fortem subtiliationem ⁊ exicationem addiderunt oleum sissaminum ad humectañ ⁊ molificañ qđ ualde necessarium est in talibus apostematibus cronicis. Ego tamen ut supra dixi non uterer neqȝ moderni utuntur tamen in se talis compositio in casu est apta multum iuuare.

Et ad dolorem In hac tertia ⁊ vltima parte huiꝰ ca. ipse ponit vnum leue remedium valens proprie in dolore anche quando reliqua ⁊ leuia ⁊ fortia exibita non sufficiunt localia etiam interius exibita ⁊ dixit. Et ad dolorem anche est regimē leue si non sedant ipsum balneum ⁊ aqua calida ⁊ est de leuibus remedijs ⁊ seia. s. exibita interiꝰ vt in superioribus dictum est etiam non sufficiūt ⁊ est forte remedium ponit ipsuȝ leue medicamē Forsitam proprie post cibum malum in se vel cū malo ordine sedat eum. s. dolorez vomitus super aquam ciceris ⁊ solutio ventris cum aqua olerū ⁊ cassia fistula vult innuere quod aliquando multiplicatis diuersis remedijs ⁊ exterius ⁊ interius leue vomitum. s. factum cum malo ordine cibariorum ⁊ cum aqua ciceris iuuat aliquando solutio leuis ventris iuuat quando fortiora nō iuuant facta. s. cum aqua olerum scilicet decoctione cōmuni olerum ⁊ cassia fist. Et hoc est quando aliquando natura a fortibus medicinis nimis terretur vnde consequenter non debite actuat medicinas fortes ⁊ debiles debite regulat ⁊ ex eis consequenter fit iuuamentum ⁊ hoc ego aliquotiēs vidi notate etiam aliquando ab vno leui nō iuuabitur ⁊ alio sic ymo sic una hora quod nō alia ut supra dictum est lege litteram hic tamen nō ē omittendum uerum Rasis in de iuncturis circa materiam cristeriorum dixit sic post purgationē

ſcilicet factam per ſeceſſum ⁊ uomitum maior
cura ſunt criſteria que atrabunt materiam tali
atractione quod uulnerantur iteſtino et exire fa
ciunt ſanguinem ⁊ tunc ceſſat doloꝛ eadem die ⁊
addit. Et ego non vidi ⁊c. ſequere quando nō ex
pedit ſumare capitulum quoniam bꝛeue eſt ⁊c.

De Emplaſtris.

Mplaſtrum bonum:

e Sequit rubꝛica de Emplaſtris. Iſta
pars cōtinuatur vt ſupꝛa diuiſa eſt ad
pꝛecedentem in hunc modū poſtquā ſupꝛa i pꝛe
cedentibus duobꝰ cal'is pꝛimis ipſe poſuit curaꝫ
ſpialem doloꝛū iuncturarū pēdentiū a cā frigida
groſſa que eſt apta pꝛecipue indurari ꝑ medicīas
ſumendas ꝑ ſupius ⁊ exterius pꝛimo. ſ. ſoluentes
per ſeceſſum vel vomitū poſtea poſuit potiones
ad ſolutionem facieñ ēt per interius ſumendas q̄
ſunt ad ſolutionem facieñ ſm alterum duoꝝ. In
tellectuū. poſitoꝛū ſupius. Iam ꝯñr ipſe ꝓſeq
tur ponendo curā etiam doloꝛum ab eadem cau
ſa pendentiuꝫ ꝑ medicinas locales ⁊ pꝛimo facit
hoc ꝑ emplaſtra ſecundo ꝑ vnctiones ⁊ vnguen
ta tertio ꝑ embꝛocas ⁊ balnea ſecunda in pꝛinci
pio ſequentis cal'i imediate ibi oleum ⁊c. tertia i
pꝛincipio tertij cal'i ibi. Embꝛoca. Ex hac diōne
patet clarificatio ru. talis. Emplaſtra iuuantia
ad doloꝛes iuncturaruꝫ groſſi humoꝛis ⁊ eoꝛum
q ſunt in uia ut conuertantur in lapideitatē. ſ. ꝑꝑ
humoꝛis groſſitiē. Et nota pꝛo intelligentia ge
nerali poſitoꝛuꝫ in cap. ꝙ in mente medici in his
Emplaſtris ſtant diuerſe intentiones. nam ꝑ hoc
ꝙ materia eſt frigida groſſa ſtat per oppo. inten
tio calefactiua ⁊ ſubtiliatiua ꝑ hoc ēt ꝙ eſt dura
uel diſpoſita ad petrificationē ſtat intētio hume
ctatiua ⁊ molificatiua ꝑ hoc ē ꝙ in pꝛofundo mē
bꝛi ut puta in iunctura nocens ſtat alia intētio q̄
ē atractiua ad exterius ⁊ per hoc qꝺ ē nocens et
ſimpliciter pꝛeterꝫ naturā ſtat ultima intentio que
eſt reſolutiua. Iō in Emplaſtris in caſu appꝛo
pꝛiatis debent reperiri medi. ad has intētōes va
lētes uel ad omnes ul' ad plures earū ſi nō omnes
poſſint reperiri. Iō. d. A. in cap. vt uidebitis pōet
diuerſa. Emplaſtra quoꝛū aliqua ad unam iten
tionē magis declinant q̄ꝫ ad aliam ut aliquando
ad reſolueñ magis q̄ꝫ molificañ ⁊ aliq̈ ad atrahē
dum magis q̄ꝫ ad reſolueñ et hoc fuit bene ꝯue
niens quoniam aliquādo una itentio ſuperat aliā
quoniam ſtante materia in pꝛofundo ⁊ dura pꝛi
ma intentio ē molificatio ſecūda atractio tertia
reſolutio ⁊ quando iſte intētiones oēs nō poſſent
ꝑ vnum Emplaſtrū ꝯpleri tūc opoꝛtet ꝑ diuerſa
cōpleri vnum pꝛius a ponendo ⁊ poſtea alterum
ſuccedere faciendo. Et quoniam in mente me
dici raro reperiuntur dicte itentiones equales ēt
ē difficile ex eodē emplaſtro illas oēs itentiones
equaliter compleri fuit igitur ꝯueniens diuerſas
empl'oꝛū ponere deſcriptē ꝑ quas diuerſe itentōes
cōpleri poſſint Et pꝛopter iſtam cauſam ipſe di
uerſas poſuit deſcriptiones empl'oꝛuꝫ poſſet ita
qꝫ pꝛeſens ca. in tot partes diuidi quot ponit de
ſcriptē partes patebunt legendo de pꝛima igitur
ponit Empl'um bonū hoc mō. ℞. granoꝛū alkker
ua mondatoꝛū. ℥. iij. terrant' cū. ℥. i. butiri vaci
ni optime ⁊ ꝓiciat' de ſup. ℥. i. mellis vt fiat ipꝫ
viſcbosum ⁊ fiat cū eo empl'm ⁊ pꝛopꝛie ſup iun
cturas ſiccas ⁊ addit ⁊ quādoqꝫ ponitur cū eo ex
aceto foꝛti. ℥. i. ad adiuuandum penetrat' ⁊ ſubti
liat' de kerua dictum eſt ſupꝛa que eſt catapuria
maioꝛ vel pētedactilus calefacit ⁊ ſubtiliat. idē
operantur ſeia eius ex quibus fit oleuꝫ de kerua
debent mondari quoniā habent exterius corticeꝫ
aſpum durum butirum calefacit humectat ⁊ diſ
ſoluit mel quoqꝫ calefacit ⁊ ſubtiliat ⁊ reſoluit ⁊
vt. d. A. ipſuꝫ hic ponere pꝛincipaliter ad compo
ſitionē ⁊ ad foꝛmā empl'i vt fiat viſcho. ⁊ hoc no
tate cū uultis agregare aliquas medicinas ad cō
poſitionem emplaſtri que ſint de ſe ſicce vnde nō
poſſit inuiſcari ſi non ſit intentio ad infrigidandū
poteſtis ꝯueniēter ad iuiſchañ apponere mel ⁊c.
dixit notanter qꝺ ſuper iūcturas ſiccas valet quā
in vtute butiri ēt illoꝛuꝫ generuꝫ unctuoſoꝛum
eſt medicamē humec. ⁊ ſic facit vtiliter ad iūctu
ras ſiccas. i. in quibus ē timoꝛ de ſiccitate ⁊ duri
tie eſt etiam tale medicamē atractiuum ut patet
⁊ ſic cōuenit ſubtiliando diſſoluendo atrahendo
⁊ humectando aliqualiter in caſu igitur eſt mul
tum conueniens addit ponendo aliud medicamē
qꝺ multum laudat in ꝓpoſito dicēs. Et empl'atio
cum ſtercore uacino. ſ. cum educitur ex animali
eſt foꝛtis valde. ſ. multum iuuans. In iuncturaꝝ
doloꝛibus ⁊ doꝛſi ⁊ genuū ⁊ eſt quaſi melioꝛ pluri
bus alijs emplaſtris ad hoc. Notate hic i hoc
caſu ut videtis laudat ſtercus vacinum ſuperꝫ re
liqua ſtercoꝛa ⁊ tamen omnia cōueniunt ſua ca
liditate quoniam dixit Serapio ꝙ omne ſtercꝰ
ē calidum ⁊ ſiccum differenterꝫ tamen dixit etiaꝫ
d. A. nullum reperitur frigidum ⁊ humidum poſ
ſet aliquis dicere quod de mente do. A. ſecundo
can. cap. de ſtercoꝛe animalium. cxxiij. cal'o i au
reola iuncturarum ipſe ſingulariter ⁊ pꝛecipue
laudat ſtercus Cameli. d. A. etiam infra cap. cc
xx. in ſecundo can. de ſtercoꝛe abſolute ſimiliter
in aureola iuncturarum ꝑcipue laudauit Capꝛa
rum ſtercus cum aceto ⁊ dixit eſſe de experim̄.
B. Idem dixit Serapio ca. ꝓpꝛio de ſimp. dixit
ſtercus Capꝛarum ē calidum reſolutiuum ⁊ con
feret apoſtematibꝰ fraudolentis ſicut ſunt appo.
genuū ⁊ doloꝛi iuncturarum ⁊ ſic ⁊c. Quidaꝫ
etiam pꝛincipaliter in iſto caſu laudant ſtercus
pauonum ⁊ dicunt de hoc vidiſſe experimentum
manifeſtum bꝛeuiter dicatur ꝙ in caſu noſtro in
coꝛpoꝛe mediocris habitudis verum eſt verbum
d. A. hic de ſtercoꝛe vacino quoniam licet repe
riantur foꝛtioꝛa ſtercoꝛa in calefaciendo ⁊ exicā
do ut eſt ſtercus Cameli ⁊ columboꝛum ut dictū
ē qꝛ tñ i cāu nr̄o timoꝛ ē ꝺ nimis exicādo ⁊ petri
ficādo tale ſtercꝰ ē i cāu nr̄o magis alijs ꝯuēiēs

nam tale est aliqualiter molitiuum ut dixit Se
rapio loco allegato maxime si colligatur tempo
re vis vbi autem non sit timor de exicando sed in
tentio sit ad multum resoluēdū tunc in isto casu
magis conuenirent alia fortiora existentia que ta
men semper uerenda sunt ne minus exicent et in
durēt ideo auctores cum eis talibꝰ fortibꝰ utūtur
cum eisdem applicant aliquod incissiuum ut ace
tum in stercore columborum uel addunt secum
aliqđ humectatiuū ut stercori caprarū mōtanarū
addunt asongiā porci vt in Fo cano. Stercꝰ vō
pauonū credo ꝙ sit aliqualiter timēdū pp nimiā
sciccitatē sicut ēt stercus Anatis ꝛ acipitris ꝛ alia
rū auium rapaciū qꝛ raro administrātur qꝛ sunt
superflua valde ut dixit .d. A. loco allegato in pri
cipio cali breuiter igitur ꝓ ꝯclusione dicat qđ exi
bendo aliquod stercus tm̄ in casu nostro sine alio
corrigeñ ꝙ tenenda ē snia .d. A. h ꝙ stercus vaci
nū est emplatio quasi melior pluribꝰ alijs ꝛc. ꝛ si
potestis eū ex aiali colligere potestis eū facer̄ ca
lefieri in cacabo cum aliquo oleo appropriato ul
aq̄ yue vl roris marini ꝛc. Notādū dixit ēt textꝰ
ꝙ sit melior omibus alijs sꝫ plur̄ alijs lꝫ fꝫ bonā
logicam ad sensum arguenti illa foret vā qđ ista
emplatio est melior alijs oībus ꝛc. Ponit con
sequenter aliud emplm ꝛ vtile multū in casu dic
emplm forte. ℞. olei ātiqui libr. i. ʒ. nitri alexan
drini ꝛ glutinis albotim amborū an. libr. i. eufor
bij. ʒ. i. yreos. ʒ. ij. farie fenugreci libr. i. ʒ. fiat
ex eis emplm est notabiliter ꝯpositū in casu nr̄o
est .n. calefactiuū atractiuū ꝛ resolutiuū ꝓ yrios
nitrū euforbium qđ genus gumi fortius oi gumi i
calefaciendo de yreos ꝛ nitro dictū ē supra ꝛ glu
tine albotim .i. termentina ēt dictū est qm̄ calefa
cit ꝛ atrahit oleum ēt antiquū .s. calm si de oleo
cōi vt dr̄ sit sermo. Nam vsqꝫ ad tp̄s satis ma
gnum cū antiquatur calefit quoniā elementa ca
lida in eo dominant posset tā in tantū antiquari
qđ infrigidaretur ꝛ fieret terreū h tm̄ tp̄s esset lō
gū nimis vt potest colligi secundo can. ca. primo
post ꝓhemium pp ipsius fortem ꝯplexionem. idē
ēt colligi potest quarto methaurorū est ēt aliqua
liter humectatiuū. Idē dico de fenugreco ꝛ sic i
eo est oīs intentio nostra ponit aliud est ēt clarū
ex dictis dicit. Et iterū bedeliū oppo. adeps lique
facta ꝛ itelligatur de adipe anatis cū sit alijs for
tior quinto collet iuuatiua sunt valde ei qđ fit ex
crudo humore in genibus ꝛ iūcturis. Ponit aliđ
emplm sugitiuū .i. atrahens quodāmō sugendo
resolutiuū. ℞. nitri dauic. j. armōiaci. ʒ. i. ʒ. fiat
ex eis emplm .s. puluerizando nitrū ꝛ armoniacū
in aceto dissoluendo ꝛ postea comissendo ponit
aliud qđ ē multū forte ꝛ ipse testat emplm forte
℞. baurac. i. spēs salis calidū ꝛ siccū. Et galiaꝫ ē
quid ꝯpositū a potecarijs notū calidū ꝯponitur
ex speciebꝰ ꝛ muscho diuerso mō quoniā diuerse
fiunt ꝯpositōnes sed illa Mesue ē multū electa ē
resolutiua ꝛ ꝯfortatiua vtut mēbrorū. Piretruꝫ
ꝛ stafisagriā sunt calida ꝛ sicca in tertio multum
atractiua vt supra dictum est calceꝫ oīa miscean
tur ꝛ leniantur ex eis iuncture cū melle ꝛ aliquā
tulo aceto est forte valde ad dissolueñ ponit cōse
quenter aliud dixit. Emplm bonuꝫ resolutiuū ar
moniaci ꝛ litij partes sumātur equales litium est
succus foliorum arboris cuiusdaꝫ spinose desicat
in tertio lꝫ eius caliditas sit fere temperata ꝛ ꝓ
eius secundam virtutem multuꝫ resoluit vt dixit
Serapio terrātur cum antiquo vino albo .s. ꝛ po
tenti ꝛ oleo offantio ad aliqualē ꝯfortationem ꝛ
farina fabarū Emplatur cum eo calido. Istđ
emplastrum propter litium ꝛ farinam fabarum
non est notabiliter calefactiuum sꝫ ē exicatiuum
quoniam etiā farina fabaruꝫ est fere in actius tē
perata sed notabiliter exicat ꝛ abstergit ꝛ appro
priate confert podagre ubi igitur dolor depende
ret ex materia molli in iuncturis istud magis cō
ueniret q̄ꝫ si esset grossa materia verum est tamē
qđ propter vinum antiquum ꝛ armoniacum ē no
tabiliter resolutiuuꝫ addit. Et emplastrū ex cine
re ciclaminis cuꝫ aceto et melle est mirabile ual
de. Et notate istud verbum mirabile ualde ci
clamē habet folia similia folijs edere sꝫ sunt ma
culata signis ad album declinantibus medici utū
tur radice succo et semine sed succo vel semine
magis est calefactiua subtiliatiua et apitiua mul
tum ymo dr̄ de ea quod si mulier portauerit eaꝫ
super collum uel humeros non potest impregna
ri ꝛc. propter ergo suam virtutem et aceti et mel
lis credo cum domino. A. quod in materia grossa
eius operatio in casu debeat esse mirabilis ꝛ ma
xime quando in cineribus propter ignitionem eq
sita ē quedā fortis acuitas ad dissolueñ addit po
nendo vnum emplastruꝫ confortatiuuꝫ principa
liter membroruꝫ ne iterata recipiant ꝛ cum hoc
etiam ē aliqualiter resolutiuum ꝛ ponit regulaꝫ
in usu eius dicit sic. Et de emplastris est modus
i. quedam est spēs emplastrorum que necessaria
sunt ad confortandum membruꝫ ꝛ resolueñ .s. re
siduum quod remansit in materia ꝛ ponens regu
lam in vsu eorum dixit. Et non indigetur eis post
euacuationem integram supple uel quasi quoniā
si vteretur eis ante completam uel fere comple
tam euacuationem esset timor propter stipticita
tem ne materia in iunctura clauderetur sꝫ cuꝫ ē
modica materia confortata virtute membri non
est de hoc timor quoniam natura illam modicaꝫ
poterit resoluere de quibus est hoc emplastrum
℞. sauine ꝛ nuchum cipressi ꝛ ossium adustoruꝫ
s. humanoruꝫ partes equales .s. ʒ. ʒ. de his omni
bus supra dictum est quomodo resoluant ꝛ exi
cent confortando aluis part .i. s. ʒ. i. ʒ. ad maiorē
exicationem draganti est vitreolum etiam reso
lutiuum ꝛ exicatiuum uehementius acutum po
nitur eius modica pars quia esset timor aduren
do ꝛ sexta pars .i. 9. vt ciciter. ꝫ. iiij. ꝛ notate qđ
hic posset esse error credendo ꝙ per draganꝫ in
telligeretur gumi frigidum notum sed in casu il
lud non conuenit ꝛ illud appellatur ab auctori
bus dragagantum addit et glutinis piscium q̄n
tum sufficit ad incorporandum ad formam.

empl'i q2 reliqua oia sunt sicca et ,phibet nimia3 exicationē. Pōit ofir aliud empl'm iuuans ad multas egritudines τ maxie in atraheñ τ est de scriptio multū singularis τ Artificiosa dicit aliud faciens operatões in plur egritudinib⁹ τ declarat τ illud iō quoniā apit τ extrahit spinas τ ossa pu trida ex ,pfundo.f.mēbrozū. Et oferet mollifica tioni iuuamētum manifestū.i.palisi. ℞.feis vrti ce mondate calefacit τ resoluit calefactione τ re solutõe mlta dixit-Serapio spume baurac ē que dā spēs baurac siue nitri τ differet fm.S. vt dixit Serapio a baurac affice hoc q spuma baurac ē sicut farina frumēti baurac āt siue minerale siue artificiale est agregatū vel cohagulatū τ vocaf ista spuma baurac affonitiu3 virtus ei⁹ est sicut salis desicatiua multū τ subtiliatiua hūozu3 gros sozu3 sicut τ q̄libet spēs nitri τ salis armo. τ spēs salis naturalis extrahit ex lapidib⁹ albis electioz est sicut cristalus est calidus i quarto est subtilia tiuus humozū grossozū τ de proprietate eius ē q trahit de interiozib⁹ ad exterioza Aristrologie ro tunde est fortioz alia de qua dictu3 est supra quo notabiliter subtiliet τc.radix coloquintide dictū est supra qūo est calida τ sicca in tertio τ subtilia tiua multū resolutiua τ atractiua a remotis gluti nis alimbat. Jdē q glu.albotiz est terbentina di ctum supra sepe qūo ē calefactiua τ resolutiua si cut oēs rasine oiu3 añ aureos:xx.fenugreci pipis τ macro piperis macro piper est id i quo genera tur piper sicut fasioli generantur in quodā oblun go oia sunt calida τ sicca vt dictum ē supra atrac tiua oium añ aurozū.x.armoniaci dictum ē supra quomō subtiliat humores grossos proprie in iunc turis τ quomodo valet podagre τc.aur.vij.ēt ad debitam facit comistionem. Cozdumēi est ex me dicis rubificantibus τ ofert per proprietate3 egri tudinibus neruozū τ dolozi anche secundū Aui. secūdo can. τ xilobalsami τ turis xilobalsamum est lignum balsami τ licet sit minus forte q̄ oleū balsami tamē est notabiliter calefactiuū τ disso lutiuū de ture manifestū est τ mirre τ adipis cap valet aliq̄l'r humectañ τ idoluēdo iuuat τ gēmi pini calefacit vt rasiue alie vt dictū est τ atrahit oium añ aur.x.cere libz.iij.dbab lib.s.dbab ē spēs stelionis calefac. multū lactis fici siluestris aur.vij.ponitur inter rubificantia τ uesicantia. olei de lilio quātum sufficit ad liquefacieñ medi cinarū humidarū τ vini optimi quantum sufficit ad ofícieñ medicinas siccas oficianf oia simul τ fricentur τ administrenf lege nunc totā descripē continuam τ videbis ipsius mirabilē vtilitatem in casu τ ad alias egritudines de q̄bus dixit. Po nit ofequēter aliud satis domesticū in casu valēs maxie ad remissionem doloris dixit. Aliud confe rens in hec hoza.f.subito ad siaticā τ doloze3 ma nus τ pedis τ dolozē reliquarū iuncturarū suma tur fenugrecū τ ,piciaf in vase testeo.i.lapideo. τ proiciaf de sup aceti comisti quātū sufficit.i.cū modico aque τ quoquaf super prunas vsquequo dissoluantur in decoctõe deinde proiciatur de su per mellis quantū sufficit.f.ad bonā compositio nem ,p empl'o τ buliat secundo τ reseruetur pro vsu totū claru3 est ex dictis siue ,p fenugrecu3 in telligas herbam siue semē eius. Addit aliud sile illi.f.quantum ad effectum. ℞.picis de minera libr.iij.fecis aceti sicce adustelibr.i.baurac i.nitri libr.i.s.gumi pini τ cere τ sulfuris non adusti ne nimia fiat exicatio τ sasifragie oiu3 añ libr.i.piritri libr.s.cozdumēi listum.i.dissol uantur gume cum aceto τ reliqua misceantur τ si placet adatur parum mellis et fiat empl'm oia sūt clara si declaref q̄d sit pix ō minera reliq̄ oia ex habitis possunt intelligi quomō conueniant. Est igitur pix de minera pix noua secundum qō educitur ex arboze τ vocatur pix liquida ad dif ferentiam aliozum duozum modozu3 picis quos ponit Serapio ca'o proprio vide tu τ hec noua liquida dicta calefacit τ exicat et plus calefacit q̄ exicat vbi alia pl⁹ exicat q̄ calefaciat et. Ad dit Auero:s q i maturañ fortioz ē que est recens dr igitur de minera q2 neq3 tēpore neq3 artificio adulterata est τc.listum est pondus liber.i.s.et hoc de cap.isto.

De Unctionibus

Leu3 de coloquintida

Ponit consequenter vnctiones in intē tōne predicta vt dicit rubrica.f.in cale facieñ dissoluendo ad exterius trahendo confoz tando et secundum hunc modum in remouendo dolozem et dicit primo. Oleum de coloquintida et oleum de castorio et oleum sinapi τ oleum de lerna ista omnia ,p virtutes simpliciu3 suozū ma nifeste conueniunt τ de his habetis descriptōes τ vtilitates cōiter ab auctozibus quinto can.tra ctatu ultimo τ a Mesue distinc.ult addit τ oleū de nuce romana τ proprie quādo aduritur τ cur rit.i.quando ita aduritur qō nō propterea exica tur sed currit uel currere potest oleum ipsa com pressa in casu iuuat quoniam per adustionem si fuerit recens pars hūida aquea consūmif rema nente humido oliagineo proprio unde sua calidi tate τ siccitate iuuat addit. Et oleum de coloq̄n tida factū ex decoctōe eius cum oleo rorato do nec consumatur aqua. Et sic innuit modū facieñ ipsum.f.ponendo coloquintidam in tribus parti bus.f.cum rox.ut reddatur aliqualiter conforta tiuū τ una parte aque τ tantum buliāt ut aqua consumatur tūc illud appellari poterit oleum de coloquintida τ oleū de costo ultimū est.f.i iuuā do τ proprie cum storace.f.si bulierit ut de alio di cebatur aut oleum de costo cu3 assa.f.fetida bu litum q2 assa fetida calidioz ē q̄ odozifera s3 foz te propter odoze3 eligeretur odozifera est calida vsq3 ad principium quarti est etiam exicatiua cō fortās iūcturas storax ē ēt gumi calidū τ siccū nō bilr exñs τ ofortatiuū maxie aromati. sua qm ē hōi odozis τ sil's calefcōe τ siccita. cū mirra i mē

bris neruosis vsus eius precipue conueniens ꝛ sic patet ꝙ olea in quibus ista dequoquetur propꝛiꝰ in casu conueniunt ponit aliud cōiter laudatum casum dicit. Et de vnguentis bonis iuuatiuis est oleuȝ in quo dequoquitur vipera ꝛ est ex eis que sanant sanatione integra intelligatur ponēdo cū parte ipsius parum cere habeatur etiam vipera electa de qua scribitur quinto can̄ de triacis ꝛ ab Andro. singulr̄ in tractatu suo de triacha ꝛ absci datˢ ab ea caput ꝛ cauda vsqȝ ad tres digitos ꝛc. patet quoniā in vipera est virtus multum calefactiua ꝛ atractiua et virtus etiam in ea confortatˢ vt ad exterioꝛ expellat ut patet in usu eius in lep.

Ponit aliud singulare multum laudatum ab auctoribus ꝛ est oleum de vespilionibus dicit sic. Et ex eis est oleum uespertilionum eius modus est ut sumātur duodecim uesptiliones decollati ꝛ sumatur de suco almarmacoꝛ ꝛ olei antiqui libr. 5. ꝛ aristrologie. ℥. 4. ꝛ castoꝛei. ℥. iiij. ꝛ costi ℥. iij. ꝛ dequoquātur oīa simul donec consumatuꝛ aqua ꝛ remaneat oleum ꝛ supple illud pro usu reseruetur. In uesptilionibus dicit. d. A. scd̄o can. qd̄ est uehemens calefactio ꝛ abstersio ꝛc. quid sit uesptilio est satis notum uult quod decollentuꝛ forte pp aliqualem uenenositatem Almarniacoꝛ non reperitur sic sed bene marmacoꝛ ꝛ est curungem. Est āt curūgem secundum Symonem ozimū garifilatū uel melissa propꝛius ꝛ ponitur unū pro altero sed siue sit melissa siue ozimum nō est dubitandū qūo in casu conueniat de aristrologia costo ꝛ castoꝛio dictum est supra qūo quolibet horuȝ est in casu nostro singulare. Ita qd̄ reuera hec est egregia descriptio in casu valens ista etiā ualere debet in palisi ꝛ silibus egritudinibus notate bene eam si conspicitis in descripᵗ non ponit aquam ꝛ tn̄ dixit dequoquantur vsqȝ dum consumatuꝛ aqua nolebat nobis innuere ꝙ cū dȝ bulli i oleū dȝ semp quasi apponi vlˢ aq̄ vel vinum simul in decoīoe ꝛ manifestum est. n. quod in illo oleo ꝛ succo non posset predicta cōuenienter buliri nisi aliud humiduȝ apponeretur. Et sic pȝ finis huius ca. pui. Et cōsequēter emplꝛorum ꝛ linimētoꝛum. d. A. que singularia sunt ego hic ponā aliquas breues descripᵗ electas. primū igitur fit hoc emplastrū ualens in cā frigida ad resolueñ appo. aliqualiter dura ꝛ ad doloꝛes iuncturarum oīum ꝛ podagre spialiter ē Azarāij. ℞. Camomile aneti farine fenugreci seis lini an̄. ℥. x. bedelij mellis stoꝛacis liquide Armōiaci galbani an̄. ℥. v. kerue purgate. ℥. x. olej de lilio quod sufficit ad gumas molificañ lactis ficcuū ficcarum quod sufficit ad istas congregādas ꝛ fiat emplastrum. Vnguē tum appropꝛiatum cū materia est pfundata ad resolueñ. ℞. olej de uesptiliōibꝰ. d. A. supra olei de serpentibꝰ ꝛ olei de vlpibꝰ ꝛ de radice cucumeris assinini olei de edra ꝛ delanreola medule cerui ꝛ vituli fellis vacini an̄ ptes equales olei terbētine ꝛ de lateribus an̄ ptem mediaȝ croci sextam partᵉ misceātur oīa ꝛ iunctio fiat cum eis. Aliud domesticum emplastrum ꝛ est roxarij. ℞. folioꝛ ebuli. ℳ. iij. dequoquātur in aqua diu deīde extrabantur ꝛ oterātur bene postea ponātur i mortario ꝛ secum misceātur floꝛes genestre cuȝ asongia poꝛci uel cum butiro ꝛ sic supponatur. Et si uolueris ex eo facere vnctionem ad modū vnguēti facias totum extrahi p panū lineum ꝛ qd̄ collatum fuerit reseruetur. Aliud excellens. ℞. bedelij opp. armo. nitri galbāi seis sinapis piritri i sulfoꝛis an̄. ℥. ij. litergirij quātū de oībus postea accipe litergirium ꝛ quoquatur i oleo antiquo donec inspisetur deinde reliqua apponantur ꝛ bulianˢ donec fiat emplastrū. Linementū in casu multum appꝛobatum fit vt in fen. ℞. pullum Cicōie anteꝗ̄ multū crescat i penis ꝛ depillatum frustratum incide ꝛ pone in vasse cum libꝛ. j. olei dulcis vel sisanum ꝛ super adde medulaȝ vulturis ꝛ medulam assini masculi ꝛ fac bulire vsqȝ ad completā decoctionē ꝛ colla ꝛ vtere. Aliud ꝛ vltimū quid dicunt multi esse expertum ꝛ est precipuuȝ vt dr̄. ℞. masculum anserem ꝛ depilatum ꝛ euiseratum intromitte in uentrē eius. ℳ. i. gumi edre ꝛ turis ꝛ adde ēt itus. sanguie poꝛci uetus ꝛ sepū ouiū ꝛ spēs aromaticas ponatur dūr ad ignē ut assetur ꝛ cum assatur plenus his oībus colligaˢ quod destillat ꝛ cū eo destillato iūcta cera liq̄fcā secundū ꝓpositionem debitam fiat unguentum ꝛ vsui reseruetur ꝛ his sum contentus non curans de multiplicatione remedioꝛum.

Cap. 13 De embꝛocis. ꝛ balneis.

b His expeditis do. A. prosequtur determinā do de embꝛocis ꝛ balneis. Et pꝛimo simul determinat de eis secūdo facit paruum calᵐ de balneis. Ibi balneatio qdem spūs ēt calᵐ pꝛima diuisione diuiditur in tres quoniaȝ pꝛimo ponit descripᵗ embꝛocharū. secūdo suffumigij vel stuffe. tertio ꝓpꝛie balneoꝛū. ibi secunda. (Et ex his iterū) ibi tertia (Et sedeat in decoctione assini ꝛc) pꝛima adhuc in duas quoniā pꝛimo pōit embꝛocām valentem in cā calida. secundo in frigida ibi (Et iterū maioꝛana) de pꝛima dixit embꝛoca sedatiua. s. doloꝛis a cā calida iuuatiua expta Sumantur galea ꝛ oꝛdeum ꝛ latuce quoquatur cuȝ aceto donec disquoquātur ꝛ dissoluanˢ ꝛ fiat cuȝ eo embꝛocatio ꝛ est conueniens ad cal̄ istud in pꝛincipio magis iuuaret fluente materia facta diuersione ꝛ pro parte euacuatione ad sedanduȝ doloꝛem ꝛ repercutieñ ut patet ualet tn̄ ēt ubi eēt modica materia in declinatione multum calida galia tamen confoꝛtat uirtute membꝛi remittendo ēt frigiditatem alioꝛuȝ. Ponit aliā ad cām frigidam dixit (Et iteruȝ maioꝛana etˢ anetum et folia lauri et ruta et ciminum quoquāˢ. s. i aqua et fiat cum eis embꝛochatio non est dubium qd̄ hic ualet in causa frigida ponit consequenter suffumigium fieñ uel stuffam in casu ualenteȝ et dixit. (Ex his iterum que conferunt ad lapideitatem iuncturaruȝ ꝛ genu est fex aceti in omni pte

cuius ponitur. sexta pars harmel cōtriti, et est species rute agrestis, super quā proiciantur lapides igniti, s. cum aceto, et fiat suffimigium faciendo cū eo suffimigatiōem sub trissei. panno cohoperieñ lineo uel similibus, ita credo intelligat. Nam trissa est pica. Auis nō esset in proposito, istud suffimigium est uehementer incissiuū et subtiliatiuū et desicatium, ut patet cōsideranti simplicia no. Et sedeat in decoctiōe. In hac tertia parte ipse pōit descriptiones balney uallentes in cāu. et in duas posset diuidi secundum qd duas ponit, scda ibi: Et dcoctio ordei et vulpis. In prima parte dixit: Et sedeat in dcoctione assini siluestris in qua ponūtur omnia membra eius dcocta cum aneto et sale, et rectificatur. s. fortificatur dcoctio cum seibus. s. calidis, ut aneto etc. et porris et similibus. s. exicatiuis.

Nota qd dixit: sedeat in dcoctione, istud verbū sedeat intelligatur qñ. s. esset dolor in ancha ita q oporteret balneum ad ancham uel fiam atingere, et si solum esset in pedibus sufficeret pedes in balneo poni, ubi autem esset in toto arretica, tūc oporteret fieri balneum toti cōe ita ut totuz corpus in balneo extenderet. omnia posita in descriptione sunt clara preter qd de assino siluestri d quo nō reperio capitulum speciale, verum est q. d. A. secundo cañ facit cātm d assino absolute, sz dixit q ualet humectando. qz in toto a siccitate ualet et sic nō bene apareret quomodo in cāu ualleret, possumus dicere. q licet caro assini sit humectatiua cum totus assinus maxime siluestris declinat ad notabilem siccitatem, primo assinus est anial melancolicū maxime siluestris, postea ossa assini que dñantur in eo cū sit animal modice carnis, notabiliter sunt sicca. ideo totus assinus reddit notabiliter exicatiuus, et propterea dixit in qua decoctione ponantur oia membra eius, reliqua posita callefaciunt et exicant, et sic totum balneū redditur calefactiuum et exicatiuum. Ponit dn̄ter aliud balneum, quod fit ut in Fen dicit: Et dcoctio ordey et uulpis cuius modus est ut buliat aq. ebulitione uehementi tamdiu donec minuat tertia eius, et proiciatur super ipsa daba. scdm. Symonem que est spēs stelionis, et scdm alios est mustella, aut uulpis viua aut suple decollate cū sanguine, et dcoquantur donec dissoluantur in decoctione et colletur aqua et sedeat in ea. s. patiens ad modū supradictum. aut proiciatur super illam aquā oleum et decoquantur donec permisceātur. s. oleum et aqua forti permistione aut donec cōsumetur aqua et remaneat oleum ita ut tantum buliat quod prima decoctio uideatur cōsumpta. ita ut tota uis decoctōis remaneat in oleo, et sedeat in eo. s. patiens in oleo. Et qñqz decoquitur. s. vulpis in oleo sicut est. s. sine aqua. Notate hic quia d isto balneo multi medicorū faciunt i isto cōposito mirabile festum. et singulariter dixit. d. Auic. primo cañ secūda Fen d eis que proueniūt ex ussu solis ad finem capituli: Si in oleo vulpis cocta fuerit autem dab. i. mustella, ut exponebat, et suple ex eo oleo fiat balneuz, erit medicamē mellius quod esse potest dolorem habentibus iuncturarum et podagram. Idem etiam secundo can. capitulo proprio de vulpe dixit, et sunt uerba egregia, dixit sic: quando vulpes coquuntur in aqua et embrocantur iuncture dollorose ex ea, cōfert uehementer et similiter oleum qñ uiua decoquitur i ipso, imo hoc est ualde fortius. et oz quidem. ut prolongetur eius. s. corporis sessio in ipso. s. oleo sic facto. ut pōit textus noster hic. ubi notate q ex hoc textu habetis triplicem mōm fieñ balnei ex vulpe, primū qd buliat i aqua tantum, que tamen prius bulierit usqz ad consumptionem tertie partis. ut reddatur post decoctionem illa dcoctio subtilior et apta magis penetrare facta residentia grossi per decoctionem. et ibi ponitur aliquid d ordeo qñ iuuat in exicañ et prohibet inflationem.

Secundum mōm ponit ut cum aqua ponatur oleum facta decoctione ipsius in aqua secundum modum suum. s. qd tādiu dcoquantur, q vulpes dissoluantur in decoctione et postea addatur oleum facta collatura decoctionis et iterato simul aq et oleum buliant. usqz dum facta sit bona mistio oleum cum aqua uel usqz adeo q tota aqua i bulitione consumatur, et est fortius. Tertium modum ponit. s. decoquendo eam tantum in oleo usqz ad pfectam decoctionem ut supra. et fm istuz mōm ēt est eius balnei fortior opatio in resolueñ et exicando, ut ipse dixit loco allegato. Sed quōcunqz tamē decoquatur d istis tribus modis dictis aliquando dcoquitur viua ligata uel ruptis ribiis eius et ea consequenter iposita in aqua uel oleo bulientibus et decocta usqz ad sepationez partium, aut decollatur et mortua cum sanguine suo ut ponit textus. ponitur ad buliendum. quasi uellit. q omni modo tota debet poni in dcoctione. qz ēt in uirtute pellis eius est plurimum dissolutiua, quoniam ut ipse scdo can. dixit sua pellis est omni pelle calidior. Est igitur hoc balneum maxime resolutiuum d materiebus iuncturarum. uez est q. d. A. timens ipsius fortem callefactionez et dissolutionem dixit secundo cañ q non est hoc applicañ nisi facta euacuatione propter timorem ne magis dissoluantur materie calefaciendo, q sunt in toto, et fluant ad iuncturas q resoluatur d materiebus existeñ in iuncturis. Idez dixit de pinguedine uulpis in eius applicatiōe. Sed serapio in de simplicibus laudauit in omni dolore iuncturarum huiusmodi balneum. et affirmat auctoritate antiquorum eius utilitatem semper in talibus doloribus. et consequenter dixit q tale oleuz trahit materias in habitu totius existeñ. ad exteriora, vnde consequenter non possunt fluere ad iuncturas. et sic si fiat mora diuturna corpus in tali balneo non tantuz resoluuntur materie, que erāt in iuncturis, sed etiam alie, et pro tanto non nocet eius usus etiam si exhiberetur tale balneum ante euacuationem. Ego tamen in hoc magis inhererem sententie. d. A. loco allegato. et ad illam intentionem posuit hic ipsius dscript. magis et minus fortes, ut aliquando una utatur et non alia

secundū corporis maiorem ⁊ minorē plenitudinē.
Et ex his patet littera clara lege eā. Ponit nunc unuz capl'm ubi generaliter magis tractat vtilitatem ⁊ nocumenta balneorum. ⁊ dixit breuiter.

De Balneis.

b **Alneatio** quidem cum aquis calidis ⁊ humidis nocet eis. ⁊ aducēs rōnem. q᷑ nocet dixit. p. i. pp illud q̄ liq̄facit de hūoribus .s. in toto existētib⁹. ⁊ dilatat de poris ex ɔñti supie habilitat materias ut fluāt ad iūcturas prio liq̄facien. materiā fo dispoñ. mēbrū ad recipieñ dilatādo ⁊ apiēdo meat⁹ nō solū oēs ymo ēt meatus prios ⁊ imediatos ad iūcturas. Pōit ɔñter faciēdo exceptōez utilitatē certoꝝ balneoꝝ dixit Nisi i aqs termaꝝ .i. nisi i balneis mieralib⁹ talia balnea q̄ sūt actu calida utplurimū saltē pticipāt minera sulfuris ut uoluit Ari. in ð pprietatibus elemtoꝝ. ēt. 24. problematū pblemate. 18. s₃ illumina. in fine pblemat̄ l₃ aliq̄ plus aliq̄ min⁹. s₃ utplurimū vltra sulfur pticipāt nā allumis uel nitri uel aliqñ ferri. ⁊ talia maxie cal. ⁊ stipticitate ɔfortāt ⁊ exicāt. ⁊ sic iuuāt exicādo māz ⁊ iuncturas ɔfortādo. iō talia mineralia p hoc q̄ multū ɔfortāt. nō bñ cōueniūt nisi facta sufficiēti purgatiōe. ð his balneis possez hic utiliter multa dicere. s₃ ad aliū magis spialē ptinēt tractatū. Ad di balneatōes vero sicce cū fricatōne cū nitro et salle ⁊ sepeliri i arēa calida sūt iuuatiua eis. s. sudare faciendo ⁊ exicādo ⁊c. Circa dictū i pria pte. nota cū dixit q̄ balneatio cū aquis calidis ⁊ humidis nocet. hoc nō tātū itelligit̄ ð balneatiōe i aq̄ dulci cōis fōtis calida. s₃ ēt āpliari pōt dictū ad decoctiōes rerū calidarum ⁊ humidarū sicut ēt decoctio seīs lini paritarie atriplicis altee. Sisami amidularū ⁊ hui⁹mōi. q̄ñ talia i ṽtute calida et hūida ita nocerēt sicut ēt aq̄ fontis calefcā et forte plus Ex oppōito collige. q̄ nō solū aq̄ termarū ⁊ mineraliū in casu cōueniūt. s₃ ēt aq̄ decoctionū radicū ⁊ herbarum i casu calefaciē. ⁊ exicantium et a proprietate iuncturas ⁊ mēbra neruosa respicien. ut ṽbi grā ð radicib⁹ sicut eēt acorus q i cāu singularissime ualet. Iua aromatica ymo sola Iua ut dixit Sibert⁹ confert arteticis oib⁹ sūpta ēt i cibis ⁊ recēs ⁊ sicca. ⁊ hoc facit cū pprietate sua q̄ħ hēt ad iūcturas. l₃ ēt cū q̄litate māifesta ualeat ad ppositū nr̄m calefaciēdo ⁊ exicañ. Idē dico ð rosmarino betonicha ruta maiorana saluia serpilio ⁊ huiusmōi. Nā si ex eis. uel i aq̄ uel oleo fieret decoctio⁹. et ɔseq̄nter balneuz uel stufā i decliatōe uel post purgatōes ēt si hēre nō possent balnea mineralia. loco illorū ɔuenirēt et possēt addi i decoctōe nitrū alumē sal sulfur cuz gumis appropriatis ⁊ eēt singulare ⁊ forte excellenti⁹ q̄ħ simplex minerale. unde cū talib⁹ possum⁹ multos debiles ex etate uel morbo excussare. ne ad balnea mineralia deducāt̄. quoniā sepe talib⁹ nō sine magno discrimie id fieri pōt unde sepe ad malos fines deducūt̄. nō pp balnea tātū. s₃ pp inɔsuetudinē ad aerē regiōis ⁊ icōsuetudinem ad motū ⁊ mutationē i comesstiōibus ⁊ potib⁹ ⁊ lectis ⁊ huiusmōi. unde laudo ego pri⁹ talia artificiata balnea atēptari. q̄ si pur forte nō sufficiāt stāte postea apetitu ⁊ inclinatione forti ifirmi ad dcā balnea tūc ad ipa ⁊ sup ipa p̄sumēdū ē alr̄ nō laudo maxie i corporibus ex etate uel morbo debilitatis uel alias multū delicatis hoc notate.

De Sedantibus dolores

s **Umat fenugrecum.**

Sequitur rubrica cal'i de sedātib⁹ dolores medicaib⁹. s. q̄ sūt calida leuia.

Pro itellectu rubrice ē intelligēdū ex his que dcā sūt supra in ca. gnāli q̄ sedatiua doloris q̄ nō dicūt̄ pprie curatiua sūt duplicia. Nā q̄da sūt talia q̄ uocātur pprie mitigatiua doloris p hoc q̄ sedāt dolorē cū subtilitate resolutōis māey ɔfortādo. s. cal'm nāle ut ibi dicebatur, ut sūt medicine anodiē q̄ uel sunt tēpate sil'es calori nāli. uel paꝝ calidiores. q̄dā uero sedāt dolorē p hoc. s. qō phibēt cāz doloris. nō sentiri. ⁊ h̄ uel q᷑ aufferunt sensum a mēbro. uel q᷑ ip̄m indurāt. ⁊ tales sūt medicine stupefact̄ multum fortes in ifrigidādo. d. A. igitur post q̄ quā posuit localia aplican. supra i doloribus iūcturarū q̄ de se sunt uere curatiua dolorū iuncturaruz respicien. cām frigidā p̄cipue Nūc ɔsequēter pōit medicias aplicādas i sedādo dolorū q̄ pprie cām nō respiciunt ut remoueatur. ⁊ primo pōit sedātia dolorē prio mō q̄ sedāt ɔfortādo calorē naturalē ut sunt tēpata uel calida leuia. ⁊ hoc ē quod dicit rubrica p̄sentis. cap. fo ponit medicinas sedatiuas doloris p mōm fm. s. stupefaciēdo. ⁊ h̄ facit i seq̄nti cap. ⁊ h̄ est quod dicit rubrica seq̄nt̄ ca. cuz dixit sedātia dolorez narcotica. i. stupefactiua. In prio igitur ca'o ponunt̄ medicie ɔferentes prio mō. ⁊ fm h̄ pōt diuidi capl'm in qnq₃ ptes. fm quod quiq₃ ponit descriptiones. ptes patebunt. de pria pte dicit Sumatur fenugrecum. ⁊ teratur cuz aceto misto ɔtrictiōe minutissima. deide ifundatur sup ip̄₃ mel. s. tāte q̄titatis quod decoq possit. ideo addit ⁊ coq̄tur donec coaguletur. s. ad formā empl'i ⁊ leniatur postq̄ ɔteritur. i. postq̄ ē ɔtrictum ⁊ bulituz ⁊ reductum ad formā empl'i sup tabulā sicut algalia extēsa. s. sup tabulā petia lini sup q̄ extendat̄ ⁊ loco suppōatur. Ideo addit ⁊ imiscetur loco. s. dolenti cuz pāno lini. s. notabil'r supligetur ut fortiter adhereat ad fortiorē ipressiōez. ⁊ addit ⁊ dimittatur duob⁹ dieb⁹ aut trib⁹. ad pficiēdā itegrā opatōez. s₃ si forte pp lōgaz morā exicaretur empl'z ⁊ noceret corrugādo ut corrigatur nocumentuz addit succuratur exicatōi ei⁹ cuz oleo roxato. s. aliqñ supra petiā infundeñ oleum rosatuz ⁊c. Et addit quod h̄ qdē ɔueniens ē i pricipio egritudis ⁊ ascensiōe ei⁹. i. ēt i augumento. Sil'is descriptio posita est supra fere ad unguem i ca'o supiore de empl'is uersus

finē ubi pōit q̧ gnālr ualz ad dolorē oīuz iūctura
rum.et ex dcis ibidē hēs sufficiēter declarat̄ isti⁹
q̧ ualeat i pricipio ꝛ augmēto aliq̄lr phibeñ flu
xuz māifestū ē in ṽtute aceti intrātis. Pōit etiaz
aliō ualēs i ꝑposito ēt i pricipio ꝛ aliis tpib⁹ exñte
mā magis grossa.ꝛ dixit. Et iterū sumat̄ i pricipi
is ꝛ i residuis.s.tpib⁹ mucillago seīs lini. ꝛ fenugr̄.
ꝛ ɔq̄sentur cū oleo sissamino.ꝛ igrosset̄ sicut mel
.s.debite ɔq̄sañ ꝛ bulieñ. istud ēt ut pȝ ē sicut te
patuz vel ad calīm parū declinās.ꝛ p illū mōz iu
uat.ut supra dicebat̄. ponit aliud ēt qñ mā ē ma
gis grossa.ꝛ dolor ē breuior.dixit. Et iteruz qñ nō
est dolor ualō uehemēs.iplastret̄ cū caulib⁹ recē
tib⁹.et a pio.dixit signāter recētib⁹ qr̄ p decoctōez
fiūt stiptice nequaq̄ȝ resolutiue. ubi si sint recētes
nō bulite.neqȝ lote.neqȝ ex multo tp̄e collecte in
p̄te supficiali ē ps satis acuta dissolutiua.q̄ per de
coct̄.locionē uel ꝑpter aperez etiā ex multo tp̄e
dissoluit̄ illa pars.ꝛ sic nō iuuaret.ut pōt colligi.
ẜo cañ ẜo cap. Pōit aliā ꝛ ultimā qñ etiaz mā
eēt grossior ꝛ dixit. Et si fuerit fortior.s.i pmaneñ
ita q̧ ex p̄cedētib⁹ nō mitiget̄ dolor pp materiā
esse grossiorez ꝛ calorez naturalez esse nimis refri
geratū. Emplastretur cū oleo irino ꝛ faria fenug̃
ꝛ farina ciceris.ipa est exicatiua.ꝛ sic ɔfortatiua
cū sirupo mellis.i. ýromelle.ꝛ cuȝ pauco uino. pȝ
quō ista medicia sit aliquātulū aliis calidior.ꝛ sic
in cāu ɔueniēs maxie addendo.ut dixit.cū aliquā
tulo olei de alkna.q̃ ꝑprie ualz ɔfortañ membra
neruosa.ut Me.distīctōe ultia alkna idez est q̧
ciprus.inde oleuz de alkna.i.oleuz de cipro. Di
xit ultīo.ꝛ ē ēt forti⁹. Et itez cinis cauliuz ē acut⁹
ꝛ desicatiu⁹.cuȝ adipe.s.anseris.q̃ est aliis melior.
utȝ de mente aueroys.ꝛ cīroto facto cuȝ oleo ca
momille bon⁹ ē eis ualde.s.addeñ cinerez cauliū
ꝛ adipe oleum camōillium cū modico cere.ꝛ ide
fiat cerotū uel unguētuz ꝛc. pȝ quō ualet. ꝛ sic sit
finis huius cal̄i p̄ñt. ¶ Ad h̄ calīm de sedātib⁹ do
lorem ɔfortañ calorez naturalem recte reduci de
bent medicine.q̃ in casu isto ualent a proprietate
qñ ille sūt.q̃ ꝑprie calorē naturalē ɔfortant. nō
absolute ut ē calor naturalis.sȝ appropriate ut est
calor naturalis appropriat⁹ huic membro uel his
mēbris iūcturarum.de numero haruz medicina
rū sunt.utȝ dcūm est.singulr̄ hermodatili non tm̄
ut soluūt per interius asumpti.ymo exterius apli
cati.est ɔueniens triacha oib⁹ dolorib⁹ iuncturarū
ꝛ p̄cipue hora fluxuuz.ut dicebat.d.A.ẜo cañ.de
ossib⁹ ēt humanis ɔbustis dcūm ē. Et bermetes i
suis expimētis dixit cognouisse medicum.q dabat
de cinere dcōrum ossiuz i casu isto.ꝛ proficiebat
multū ꝛ maxie correspōdeñ. Ad ista qdē. addūt
ꝛ vr̄ empericū q̧ si qs accipiat viuētem ranam i
noie dolētis.ꝛ ligauerit i pelle ceruina qñ nec sol
nec luna fuerint super terrā. ꝛ cū forfice duos po
steriores pedes abscinderit.ꝛ ligauerit i pelle cer
uina.ꝛ dextruz dextro pedi ꝛ sinistrū sinistro liga
uerit.podagricū sanabit. Dicūt alii maxime ubi
intēdim⁹ preter remissionē doloris phibere mate
riam in iunctura existētem a lapideitate.qō si uesi

ca apri cum urina in ea ɔtenta tolatur ꝛ siccetur.
deiñ cum urina q̃ in ea remanserit in ea igrossata
ꝛ in mōm unguēti reducta sup iuncturaz hora de
clinatōis doloris illuminatur quod dolorē tollit. ꝛ
materiaz in loco existentez lapidari nō permittit.
dicunt quoqȝ istud.si potu detur in certa dossi cu
rat epillenticos. De radice ēt matricarie cū de
melle comesta miranda dicunt i casu. Dor nō cu
ro istas narrare historias uel forte fabulas.quōiā
nō sunt ō principali intentiōe nr̄a.tamen si pluries
tales uolueris medicinas.recurre ad Rasim in
suo de iuncturis.quoniā de talibus facit ca. ꝑpriū.

De Narcoticis.

Tlmantur opii. Jam se
quitur ali
ud calīm.cuius rubrica supra ɔtinuata
est cum precedenti.in quo ipe ponit me
dicinas sedātes dolorē narcoticañ uł stupefacieñ.
ꝛ posset totuz calīm in tot partes diuidi quot pōit
descriptōnes. pōt tñ diuidi principalr̄ in duas par
tes.quoniaȝ primo ipe ponit descriptōnes fortes
stupefactiuas.in ẜa parte uersus finem ipe ponit
duas domesticas ꝛ suauit̄ stupefatieñ. ibi ẜa. Et
ex his q̃ stupefaciūt ꝛc. de prima parte primo po
nit unam descriptiōez.q talis est. Sumantur opii
aur̄.iiij.ꝛ croci aur̄.i.ꝛ terrant̄ cuȝ lacte uacino.
ꝛ ꝑhiciatur de super medulla panis simulaginey
uel de simila.idē est.ꝛ leuiatur.s.manib⁹ totuȝ mi
sceatur.ꝛ fiat emplīm.ꝛ cohoperiatur cuȝ folijs sic
cle aut lactuce.ut innuat quod non super ligetur.
quoniā talia narcotica non aplicantur nisi in for
tissimo dolore.ut clare supra dictuz est.quo casu
membrum multum callet.medicamen igitur tan
tum cohoperiatur et non ligetur pp euitare infla
matiōez. Istud est nobile stupefactiuum.ꝛ est
id quo coiter utimur in isto casu.ymo etiam in ali
is dolorib⁹ mitigandis.quoniā est correctum per
crocum.qr opium est frigidum in q̃rto.ꝛ oi stupe
factio forti⁹ est succ⁹ papaueris nigri. ꝛ quoniam
inimicatur principalr̄ calori naturali ꝛ uitali. ꝛ p̄
cipue uitali.quōiā mortificat. corrigit̄ ɔuēient̄
per crocum uiuificātem.perficitur etiā ꝑprie ei⁹
operatio exteri⁹ applican.si cum lacte misceatur.
ut cap. ꝑprio ẜo can. medula ēt panis de simill
multū ɔuenit sua q̃dā uiscositate.quōiaȝ simill
est flos farine frumenti humectant̄. Itaqȝ stāte
necessitate istud est p̄cipuum remedium. possim⁹
ꝛ cum opio ꝛ croco ꝛ modico cere facere cerotū
addendo parum olei rox. si expedit.ꝛ h̄ est quō
additur ut ponatur loco panis simulageni cerotū.
quoniam cum reperitur absente cerotum intelli
gunt āt cerotum galieni.qō fit ex oleo roxato ꝛ ce
ra tantuȝ.ibi dicit Symō.ꝛ si non habeatur pāis
de simill.qr apō nos raro reperitur.loco ei⁹ bene
ɔueniet sumere medulā uni⁹ michē panis frumen
ti albi sine furfure.nam ꝑpter h̄ singulr̄ q̧ in pāe
sit furfur.elligitur panis de simill. ꝛ qr aliq̄lr fri
gidior.quoniam farina est prius humectāta ꝛc.

3. 22. tr. 2. ctum iuncturarum

ponit 9ñter aliam ꝛ dicit. ꝛ iterũ seminis iusquiami nigri. ℥.vi.ẽ frigidum ꝛ siccum in tertio i fine ei⁹ etiam stupefactiuum satis forte ymo dixit.d. A. fo cañ ca. ꝑprio iusquiamũ nigrũ est forti⁹ in stupefaciendo aliis unde dixit. ꝙ non debem⁹ eo uti dixit. Alienetur nigruz semper forte intellexit ne interius sumatur est in multum forte. opii.ʒ.i. croci.ʒ.i. uini dulcis.i. cocti cum quo 9ficiantur ꝛ misceantur cũ ceroto.i. q̃si fiat cerotũ vel aliter misceatur cũ ceroto. S. qd̃ fit ex oleo roxato ꝛ cera. ut paulo ante dicebatur. ꝛ tunc hẽbit bonam sbaz. ut extendatur sup locum põit aliud ad eandem intẽtõez ꝛ dicit. Et iterũ semen iusquiãi albi ꝛ opiuz ꝛ psiliuz ẽt ponitur stupefactiuuz exteri⁹ exibitum utã dictum est. ꝛ acatia ẽt sua intensa frigiditate ꝛ siccitate iuuat ad stupefacien. ꝛ mugath est radix generati. s. agrestis ẽ caliduz usqꝫ ad tertium gradum humidũ in fo 9fortat iuncturas. ꝛ ꝑhibet duritiẽ eaꝝ ꝛ fm. d. A. fo can. ẽ igitur hic multũ 9ueniẽs in 9positõne. Nã est sicut correctiuũ stupefactiuorum ꝛ informentur ex eis trocisci ut eorũ v̾tus lõgiori tpe 9seruetur. ꝛ limãtur cũ lacte uachino.i. dissoluãtur cũ lacte cuz ẽ eoruz necessitas ꝛ reseruentur cum folio. ista ps põt dupl'r legi. vno mõ ut tales trocisci 9seruẽtur cum folio.i. cum eis ad 9seruanduz ponatur folium romaticuz sił'e spice in v̾tute notum apotecariis. Nã p̃suat ymo dixit. d. A. ca. ꝑprio custodit pannos atineis. uel aliter reseruentur corpora patientia superposito medicamine cũ folio.i. aliquo. s. lactuca uel sicle ut supra dicebatur nõ ponendo ligaturã ponit aliud dicẽs. Et iterum aloes.ʒ. x. succi iusqami. s. albi.ʒ.vi. iusqami nigri.ʒ.iiij. ypoquistidos.ʒ.vi. succus barbe ircine frigidus pomorum mandragore auř.xx. croci auř.iiij. decoquãtur poma mãdragore cũ aceto donec dissoluantur ꝛ probiciantur sup medicinas alias. s. ipius bene massellatis ꝛ leniatur cũ eis. s. locus doloris. ista medicina ẽ multuz fortis verum ẽ ꝙ ẽ notabil'r correcta cũ croco ꝛ aloe ut pꝫ tota ẽ clara ex dcis si dicatur aliqd de pomis mãdragore. ꝺ ipsis nõ facit mẽtiõez. d. A. fo can. in duob⁹ cał'is i qbus de mãdragora facit mẽtionez. sꝫ bene de ligne. ꝛ lacte ꝛ succo ei⁹ licet q̃rta primi capł'o ultimo de eis dixit breuiter ẽ frigida in tertio. ꝛ sicca in eodẽ stupefactiua. ꝛ dixit ꝙ ex radice ei⁹ cũ sauic fit empł'm ad dolorẽ iñcturarã ꝺ seie tamẽ eius facit unũ uerbũ ꝛ forte semẽ appellat poma ci⁹. Serapio facit singł'are cał'm ꝛ magnũ ꝺ mãdragora ꝛ ibi ꝛ de seie ꝛ suco ꝛ radice ꝛ pomis facit mẽtõez ꝛ ponit ei⁹ nõbiles v̾tutes videatis uos bř ẽ stupefactiua ipe tamen laudat. Epł'm fcũm ex radice ei⁹ cũ sauic sicut ẽt. d. A. in dolorib⁹ iuncturaꝝ. ymo dicit ꝙ remouet oẽz dolorẽ iõ si loco pomorum ponatur radix nõ erit in cãu nẽo inconueniẽs aueroys quito coł'et facit mẽtiõez de põis eius ꝛ vř innuere. ꝙ in eis ꝑꝑ multã hũiditatẽ cõiunctã cũ frigiditate maxime ꝓuocãt somnũ forte magis. ꝛ sic sedat dolorẽ ꝑ h̃ ꝙ supius ẽ una de cãis sedatiõis doloris q̃rta primi cap. penultio ponit aliud dicit. Et iteꝝ mãdragora ꝓhitiatur i butiro uacino trita deinde inũgatur cũ ea dolor clarum ẽ qd̃ intelligit de radice ponit aliđ. Et iteruz storax ꝛ opiũ sumãtur. s. eq̃l'r storax est 9ueniẽs ei⁹ correctiuũ utš intelligi potuit ꝛ fiat ex eis epitima. s. in aq̃ bulieñ. ꝛ postea ex ea fiat Epitima. ꝛ ẽ nõbile ꝛ peregrinũ remediuz imponendo desup petiã in illa aq̃ infussam.

Et ex eis. Hec est fa ps ꝑricipalis huius cap. in q̃ ipe põit duas medicinas. magis domesticas in stupefaciendo. ꝛ dixit primo. Et ex eis q̃ stupefaciũt ẽ effusio aq̃ plurime. s. frigide addit cũ nõ sunt ulcera non ꝙ intẽdat qn effusio aq̃ plurie inducat stuporez. cũ sunt vlcera ꝛ si nõ eẽt ꝙ induceret. sꝫ vult ꝙ nõ debet applicari illud stupefactiuũ cũ sunt ulcera. qꝛ nimis lederẽť ulcera ꝑ formalẽ hũiditatẽ aq̃ ꝛ uirtualem. sꝫ i cãu necessitatis stante ulcere factis aliis stupefactiu⁹ eẽt utẽdũ. qũo ãt aq̃ frigida stupefacit. notũ est ꝛ declaratũ q̃rta primi cał'o allegato põit aliã medicinã ẽt domesticã dicit. Et iterum psiliũ infundatur i aq̃ calida. ꝛ cũ iflatur cõq̃setur cũ oleo roxato. ꝛ ifrigidetur ꝛ limať cũ eo qř aũt pri⁹ ifundiť in aq̃ calida anteq̃ꝫ agiteť cũ oleo rox. ẽ quoniã per illam infusionem depõiť psiliũ. ut illa ps hũida uischosa in supficie latens ex q̃ educiť mucilago postea debite misceatur cũ oleo rox. cũ illoꝝ simul fiet agitatio ꝛ 9q̃satio ubi si 9q̃sareť cũ oleo rox. pri⁹ nõ educeretur illa mucillago ymo aut frigiditate formali olei aut saltẽ quadã eius stipticitate ꝓhiberetur illud unctuosum a psilio absolui ymo i ꝓfundũ psilii magis penetraret ꝛ ex 9ñri i uirtute psilii postea nõ fieret stupefactio qm̃ rõne mucilaginis. tm̃ h̃ opať. ut alias declaraui supra. ꝛ sic hẽtis expeditõez cał'i lege litterã tota ẽ clara ista q̃ sunt hic posita principał'r posita sunt ꝓ localibus remediis. sed si eẽt indigentia exhibendi supius ad hoc facit. triaca noua ꝛ filomũ ꝛ rubea trocischata. et requies recens ꝛ huiusmodi de quibus hẽtis ab auctorib⁹ copiã. pono ẽt vnũ domesticuz stupefactiuũ locale. ℞. folioꝝ iusquiami solatri papaueris lactuce plãtaginis añ decoquãtur in aq̃ ꝛ 9terãtur et supponãtur ẽt illa ꝺcoctio via epitimať est iuuatiua et sic finis huius medicine

De Curatione uentosi

b **Et currit** Sequitur cał'm doloris uentosi ut dicit rubrica Curatio ventosi. s. ꝑ medicinas ꝑ interius ꝛ exteri⁹ duo facit i ca. primo ponit curã satis gñalem remitten. uos ad ea q̃ dcã sunt supra in cura gibositatis uentose fo ponit unum speciale medicamen sumendũ ꝑ iterius stupefaciendo iuuãs. fa ibi ꝛ. de eis prio dixit. hec currit cursu gibositatis ventose. s. q̃tũ ad curam dãdo medicias prius digestiuas et euacuatiuas et cõsumptiuas reliq̃rum mãerũ et etiã applicando medicias locales ex unctõib⁹ et empł'is ꝑ

quibus omnibus recuren.ē ſupra in loco ꝓprio ꝺ
ſa parte dixit. Et de eis in quibus ē iuuamētum
ſedando dolorē cum ſtupefactiōe eſt vt ſumātur
gentiane. ⁊ rubee ⁊ ameos ⁊ ariſtrologie ⁊ cala
mētū. Jſta oia itēſe multū calefaciūt ⁊ reſoluūt
vt habuiſtis ſupra ⁊ ſeis citrulli ēt iuuāt ꝓuocañ
heremodactilorū ⁊ buziden . iſta a proprietate re
ſoluūt ex iuncturis utē ſcpe . ⁊ almehezara ⁊ al
mugath. de mugathi dictum paꝝ ſupra eſt radix
calida ⁊ ſicca Amehezara nō repio qd ſit. oȝ eſſe
corruptū vocabulū. ſȝ ēt oȝ eſſe radix reſolutiua
⁊ exicatiua. ptes eq̄les oiuȝ. ſ. iſtoꝝ ſumanꝰ opij
ꝑs media unde fit ſtupefactiuū totū medicamen
lȝ ſint plura intrantia calida ꝙ quō hoc ſit poſſi.
eſt alibi uidendū ſo ⁊ quinto cañ huius doſſis ſit
uſqȝ ad. ʒ. ij. nō exhibeaꝰ tñ niſi poſt ſex menſes
ſicut ēt cōe eſt reliq̄s opiatis ualeret loco iſtiꝰ ege
tea Me. ſȝ i maiori doſſi. ⁊ ſic finis huius capľi.

De regimine cauterij

e AT de cauteriẑatio.

Expeditis caľis diuerſoꝝ modorū. ⁊
interiorū curatiuorū dolorū iūcturarū
. ſ. ꝑ potiones empľa linimēta epitimata ⁊ balnea
tam domeſtica q̄ȝ ſtupefactiua . Jā ꝯñter ipſe
ponit mōm cure ꝑ cauteria ꝑcipue actualia . qñ
de potentialibus nō multū diuerſificant auctores.
⁊ h facit in doloribꝰ a materia frigida. ⁊ h eſt ꝙ
dicit rubrica. Regimen Cauterij. ſ. actualis ad
eos. ſ. dolores a materia frigida. Et ex hoc ordie
potes tu duo pricipaľr ellicere primū ꝙ cauteria i
curatiōe taliū dolorū ꝯpetūt ſic in doloribus a cā
frigida, ꝙ non calida, quoniā i cura calidoruȝ non
ponit regimen cauterij, ut patebit, innuens ꝙ illis
doloribꝰ nō ſic ꝯueniūt cauteria ſicut i doloribꝰ a
materia frigida. Colligitur ſo ex ordine caľoꝝ
ꝙ ipē poſuit iſtud caľm ipſum ultimū i curatione
horū dolorū. ut ex hoc innuat ꝙ medicꝰ nunq̄ȝ oȝ
atētare curā ꝑ cauteriū. maxie actuale niſi prius
tēptauerit oia alia regimia ad curā illorū poſſibi
lia. ⁊ tūc ſolū qñ reliq̄ nō ſufficiunt, ad cauterium
recurrēdū eſt Et hec ē cois medicorum ſentētia ⁊
albucaſis ꝑcipue in pria ſua pte cap . 44. ꝺ caute
rizatiōe podagre ibi dixit. Cū ergo curatur po
dagra frigide cāe. cum modis curatiōis. ſ. poſſibi
libꝰ. ⁊ nō remouentur dolores. tūc cauterium re
mouet ⁊c. Jdē uoluit aliebas. viiij. pratice cap.
8i. ad pricipiū ſatis. Jn cap. āt duo facit prio ipē
ponit ordinē quēdā modū cauteriẑādi cōem pluri
bus iūcturis ſo ipē ponit ꝙ fieñ ad viuificañ ꝟtu
tem. qñ fiat actuaľr cauteriẑatio. ſa ibi in fine cľi
Et oȝ vt ſit de pria pte dixit de cauteriẑatōe hōa
eis. ſ. ſi pur fiēda eſt aut. i. ⁊ ꝺ eis q̄ ſurgūt. i. ſꝰ ue
niūt loco cauterij. i. loco cauteriẑañ, qꝛ nō ſolū h
ponitꝰ forma cauterij ſȝ ēt ponunꝰ diſpōſitōes ſer
uientes indebite cauteriẑan. eſt ut iacet iferiꝰ ſm
figurā q̄ oȝ. ſ. ut māifeſteꝰ locꝰ doloris ⁊ cauteri
ẑādo ⁊ prohibeatur ei motꝰ non tātū actuaľ imo

neqȝ ꝙ ſe mouere poſſit ne. ſ. ipediat ꝑꝑ dolorem
opatōeȝ medici. ſ. ligetur ꝯuenienꝰ ut decet ⁊ cō
ſeruetur circuitꝰ doloris. i. circa locū doloris fiat
circulꝰ ꝟbi gr̄a circa os. ſiue ſi noluerimꝰ cauteri
ẑare ſiam fiat circulꝰ cū icauſtro ⁊ ipleatur medi
um eiꝰ ſalle. i. i medio circuli ꝓprie circa os . ipm
ſic pōatur ſal mediocriter tritū ⁊ ponatur de ſuꝑ
paruȝ olei ⁊ ponatur deſuꝑ panus ꝺ lana uel. ſ. li
neus durꝰ ſupra ſal ⁊ oleū q̄ ſūt ſupra locuȝ caute
riẑañ. Et ſint pñtia cauteria diuerſa ſm. ſ. formā
⁊ figurā loci cauteriẑañ quoniā i diuerſis mēbris
diuerſa ꝯueniunt cauteria uel ēt ꝑ eodeȝ cauteri
ẑan. membro ꝟbi gr̄a in ſia ſint cauteria diuerſa i
groſſitie ⁊ ſubtilitate ut unum fortiꝰ iprimere poſ
ſit q̄ȝ aliud uľ aliꝰ i eodē cauterio ſint diuerſa pū
cta cauterii ut unica opatiōe diuerſe fiāt cauteri
ẑatiōes ſȝ ſm ſenſus magis placeat ꝑ ea q̄ ſequūꝰ
Et igniātur cauteria illa diuerſa ⁊ adminiſtretur
iprimis taliter ut nō ſentiātur calida. i. ſentiātur
nō intēſe nimis calida aproximētur ꝫ prius ea q̄
ſunt ſubtiliora. qꝛ nimis calefacient ꝓpter minorē
multitudinem forme caliditꝰ. Deide ſentiātur cuȝ
ea. ſ. caliditate ſatis intenſa deide fiāt fortia. i. for
titer iprimentia donec nō poſſint tollerari ⁊ iſtaȝ
gradatōeȝ ipē ſignāter poſuit ne natura nimis ter
reretur ⁊ ex timore forte ſincopim incurreret ſed
paulatine aſſuefacta natura minꝰ leditur. Cū
ergo pertrāſierint ꝟtuteȝ. ſ. vſtionis māifeſtañ. i.
cum ipertrāſiuerint calefacieñ ⁊ urendo ita. ſ. ꝙ
uſtio ⁊ a patiente ⁊ ab operante ſit cognita. per
foretur ſuple tunc maſſa. ſ. panus cuȝ ſale ⁊ oleo
ꝑforetur cum ferro ignito ⁊ ſuple tunc ꝑcipiaꝰ ei
vt iclinetur. ſ. dictꝰ patiens ꝯuertendo ſe ſupra lo
cum cauteriẑatuȝ q̄tenꝰ egrediatur ſal ⁊ oleū ne
. ſ. i loco remaneāt. qꝛ ſi remāerēt ꝯtinuo adderēt
in cauteriẑañ deinde cohopiatur cū lana ⁊ ligeꝰ
h eſt ꝙ dixit i pria parte. Jntelligētia tñ ulte
riori ꝺ bonitate ⁊ utilitatibꝰ cauterii ⁊ ellectis ac
tuaľ ſupra potētialē uel eꝫ ⁊ modo cōi applicatio
nis ſatis ego dixi ſupra in tractatu rupturarū ⁊ gi
boſitatis, ad illa loca, ꝑ iſta mā debite itelligenda
recurratis debetis ēt itelligere ꝙ ꝑ cauteriẑando
diuerſas iūcturas diuerſi diuerſa ſunt imaginati
inſtr̄a ēt cum diuerſis cauterijs circa eādē iunctu
rā cauteriẑāt, ꝺ qbꝰ ſpiaľr recurratꝰ ad aliebatem
⁊ albucaſim locis ſupra allegatis. Commemoro ēt
hic uobis ꝙ lȝ cauteriū cōiter laudetur in oi mor
bo materiali a cā frigida qñ reliq̄ ⁊c. tñ ipm non
ꝓprie ꝯuenit in dolore iuncturaruȝ qñ mā ē igroſ
ſata nimis ⁊ idurata. ſȝ ꝑcipue ꝯuenit. qñ propter
exuberātiaȝ materie ⁊ remolitiōem ligamētoruȝ
diſlocatur iunctura, ut colligebaꝰ ſexto afforū. in
afforꝰ, qbuſcunqȝ a ſiatica moleſtatis ꝟtebrum
foris reſilit, his tabeſcit crus ⁊ claudicāt, ſi non
urantur i. cauteriẑētur ⁊c. ibi ꝓprie utebatur cau
terio ꝓpter exicare ⁊c. ut alias declaratuȝ ē. hoc
dico eē uerum de cauterio actuali intelligēdo. qꝛ
de potentiali aliquādo medici utuntur ꝓpter ali
os fines, ut ifra magis uidebitur, lȝ ēt ad illos fines
ꝯueniret actuale. ut in ꝓpoſito poſuit. d. A . cōeȝ

eius utilitatem i oī dolore iuncturarum a cā frigi
da, ut supra est itroductū cal'm. Et fo spialiter no
tanduz pro intellectu modi cauterizañ. hic positi
ab .o. A. quem alij nō posuerunt. s. de poneñ sal ꝛ
oleuz in medio circuli facti supra iuncturā, supra
quā q̄rim⁹ cauterizare. ꝛ postea superponere pa
num, ꝛ postea gradatim cauterizare ƒʒ modum
expositum q̄. o. A. immaginat⁹ est istum mōm ar
tificialem tñ pp minus ledere infirmum. tñ qꝛ isto
modo ɔueniētı⁹ adimpletur intētio medici q̄ʒ solū
cū ferro cauterizañ. Nam sic calefacieñ prio ca
lefit sal ꝛ oleū, ꝛ sic ɔñter plus ꝛ plus calefit, ꝛ sic
ferrum nō q̄ʒ niñ usqʒ ad ultimū puenit ad ɔtactū
imediatū carnis ſʒ mediāte salle facit ustionē. ꝛ
sic sal ē imediatum cauterizās. quod ēt ē uirtua
liter ad illā intentōez pp quā cauterizat, iuuatiuū
oleuz aut parū additur pp hoc q̄ sal firmū mane
at intra circulū, facit ēt ut sal citi⁹ igneatur. ēt for
te aliq̄l'r mitigat dolorē cauterii. pan⁹ ēt supponi
tur ne sal fieret iflamatū citi⁹ q̄ʒ medic⁹ intendat,
ēt forte resiliret cū caliditas ferri si aliq̄l'r intense
cōicaretur. sicut ēt pʒ proiecto salle i cinerib⁹ cali
dis q̄ crepitat extra cineres humido suo itrinsico
in uentositatem ɔuerso, si igitur pan⁹ suppositus a
circūstantib⁹ manibus deorsum p̄ssus teneat clau
so iferius salle ɔuenienter fiet p sal causticatio. ꝛ
si ptes salis essent satis grosse, supplerent uices plu
rimuz cauteriorū sicut ēt fuerit cauteria artificia
lia cū pluribus pōctis, ꝛ sic pʒ bene itelligeñ quō
iste mod⁹ ē ad cauterizañ ɔuenientissim⁹ tū q̄ mi
nus cruciat eger, qꝛ fit iductio ɔ̄rie q̄litatis paula
tina ꝛ nō subita, tum qꝛ in uirtute salis adipletur i
tētio medici in cauteriz. ut dcūm est. s. p uirtualē
siccitatē ei⁹. ēt nō ē tātus timor de ɔtactu neruorū
ꝛc. Reliq̄ oia sūt clara put litteral'r ē expositū.

Attēde ēt util'r i ista mā q̄ ista cauteria actua
lia siue potētialia in diuersis sitibus mēbrorū stan
te ēt dolore i eodē loco pp diuersos fines. Nā stan
te verbi grā dolore in genu aliquādo cauterizant
medici i loco genu. tñ, aliqñ supra locū genu i cos
sa, aliqñ ifra i crure. ꝛ ħ pp diuersas itētiōes. nā si
mā fluat ad genu per mēbra supiora, ɔuenienter
fiet cauteriū supra genu p tres ul' q̄tuor digitos i
cossa. ut i illo loco recipiat mā, qm̄ mēbrū per do
lorē disponetur ad recipien. multipliciter materiā,
ꝛ per eādē ptē euacuabitur. iō opportebit orificiū
teneri lōgo tp̄re apertū. Si vō materia eēt ibi
dez paulatie ɔgesta, tūc ɔuenient fieret cauteriū
super loco ad eā materiā exicandū, ꝛ per eā ptez
euacuan. ꝛ ad membrū ɔfortan. ɔueniret etiā fie
ri cauteriū ifra, vbi grā i crure p tres digitos ifra
genu ħ tamen fiat cuʒ igenio. ne ptigat ad fines
muscbulorū qꝛ eēt timor. iō forte tuti⁹ erit magis
infra q̄ʒ per tres digitos facere cauteriuʒ, quōiā ēt
ad illuʒ locuʒ d̄riuabit materia, q̄ paulatine in ge
nu generaret, ꝛ ɔseq̄nter ɔfortato genu fieret vā
cura, ſʒ expedit tenere aptuʒ orificium mľto tp̄re,
credo ēt forte ɔueniret fluente materia ad genu,
quoniā pptꝛ dolorē ꝛ ɔcauitatez transibit mate
ria etiaʒ ultra genu usqʒ ad locum cauterizatum.

neqʒ in genu remanebit, itaqʒ siue fiat dolor p ma
teriam paulatine ɔgestam siue per materiam flu
entem laudo fieri cauterizatōem in loco deorsuʒ,
ꝛ istud ppri⁹ ɔuenit quando dolor a materia con
gesta nō fuisset multum cronic⁹, quo casu melius
credo erit cauterizare primo locum, ꝛ postea per
tp̄s pōt cauterizare locum inferiorem, ut patebit
ɔsideranti. Primum erit ad curandum actua
lem dolorē remouen. causam existen. Scōm
erit ad p̄uısionem. ꝛ erit ad diuersionem materie
ut pʒ. ꝛ istud qō dixi de cauterio, ideʒ intellige d
medicina ɔburente uel uesicāte, ꝛ cauterizante.
ꝛ sicut exēplificatum est de genu, ita intelligatur
de dolore siatico correspōdēter facien. s. rupturā
in nate uel i cossa ul' ifra genu, ꝛ ita uidi singularē
utilitatē in domino petro de carpalica p̄posito ec
clesie maioris Papie, q cū mľtis annis bis uel ter
in anno laboraret graui dolore siatico posito sibi
ruptorio in cossa in parte siluestri fuit curatus ex
illo dolor, ſʒ semper tenuit orificiū apertū, tenen.
intra orificium unum cicer grossum oi die ipʒ re
nouādo. Ego quoqʒ in artetico dolore pluriū mēsi
um fcis sufficiētib⁹ euacuatōib⁹ feci ruptorium in
palma man⁹ sinistre in domino alesandro spinolla,
ꝛ fuit curatus vā cura, ꝛ nūq̄ʒ postea recidiuauit.
hec bene notate quōiam in casib⁹ huiusmodi ista
sunt plurimi iuuamēti lege lr̄am totā usqʒ ad ali
am partem.

Et oz, vt sit super caput q̄ est fa pars princi
pal' in q̄ ip̄e ponit unū obseruādū qñ
corp⁹ debet cauterizari ad uiuifican. virtutem q̄
forte pp̄ter dolorem dissolueretur. ꝛ dicit. ꝛ oz ut
sit supra caput infirmi. i. iuxta caput. vas plenum
aqua. s. simplici ꝛ aq̄ roxata cū. q̄ abstergatur fa
cies ei⁹ quādo sudat. s. p̄ dolore ꝛ si apponeretur i
ea etiam parū uini romatici nō esset nisi bonum.
Nā oīa simul mista sua aromaticitate ɔfortāt sp̄s
ꝛ stiptice aqua rox. prohibent ipsoꝝ dissolutōem
Et ħ q̄ hic ponit .o. A. est etiam fienda in omni
uehementi dissolut spirituū a cā calida Addit po
stremo ꝛ caueatur ne caro adduratur ꝛ ulceret
q̄. s. operatione ista nō est necessaria ut aduratur
patet ꝛ sic finis huius capituli egregii.

De cura calidi humoris.

o Portet ut curetur cum eis ꝛc. Hec est tertia pars prin
cipal' prime part supra diuise d̄ cura in
spetiali doloꝝ iūcturaꝝ i q̄ postq̄ʒ i dua
b⁹ p̄ceden. partib⁹ determinauit primo d̄ cura do
loꝝ a cā frigida ꝛ fo d̄ cura doloris uētosi. Nūc
tertio determinat d̄ cura dolorū taliū a cā calida
pendentiū ꝛ maxime a collera ꝛ ħ faciēdo tria fa
cit quoniā primo ip̄e pōit general'r curā ex parte
regiminis in dieta etiam applican. quedam me
dicinalia magis et interius. ꝛ exterius applican
da fo principaliter ipse ponit medicinas locales
siue p exteri⁹ applican. tertio ipse ponit curā ma
gis per medicinas solutiuas scōa ibi. Scias q̄ qñ

ipsa sẽ frigida ꝛc. t̃tia ibi. Sumãtur mirabolãoꝝ
citrinoꝝ ꝛc. primo ẽt ponit regimẽ ad dietaꝫ per
tinens generaliter scõo ponit cãm spãlem in me
dicinis exibendis scõa ibi ꝛ oꝫ vt soluantur de pri
ma parte dixit. Oꝫ vt curẽt cum eis q̃ infrigidãt
ꝛ humectãt ex olerib⁹ ꝛ carnib⁹ ꝛ cibis ꝛ fructib⁹
intellige talibus oĩbus humidis non tñ superflua
hũitate qm̃ superflue humida reddunt humores
aqueos ꝛ fluxibiles ꝛ instr̃a iuncturaꝝ relassant
ꝛ ꝓpterea fine ca. sequent̃ ipse aboret ea q̃ replẽt
sanguinem aquositate plurima vt sunt persica ꝛc.
Idem intellige de reliquis cibis addit ꝛ lenimẽ
tis ꝛ embrocis ꝛ cerotarijs qꝛ. s. talia sint frigida
ꝛ humida intellige v̾m esse sumpta indicatõne a
materia doloris cum quo tñ stat ꝙ h̾ita intentiõe
a compositione mẽbrorum q̃ ꝑ nimiã hũitatẽ re
lassantur ꝛ sic fiunt aptiora ad recepẽ superfluita
tum ꝙ talia notabl̃r hũida nocent vt sepe supra
dictum ẽ ẽt h̾ita a tp̃e morbi ut fluente materia
in principio repcutiendo materiã lenimenta ad
stipticũ declinãtia magis ↄueniat addit. Et exer
citẽt cũ equalitate non intelligatis q̇ stante dolo
re v̾bi gr̃a in pedibus ꝙ corpus debeat exercitari
deambulando qm̃ tunc quies mẽbroꝝ inferioꝝ
ↄuenit ꝛ non motus ut manifestum est ꝛ hoc ge
neraliter uolunt oẽs sed bene uoluit ꝙ exercitẽt
cum equalitate. i. cũ temperamento ꝛ ↄueniẽtia
s. fricationibus mẽbrorum superioꝝ in casu dcõ
ut mã ꝓhibeat̃ a fluxu deorsum ẽt ut ab interio
ribus ad exteriora ducãtur ꝛc. getato tamen do
lore ꝛ euacuata materia etiã ĩ dolore podagrico
in declinatõe ↄuenit leue exercitiũ pedũ ad reli
quias materierũ resoluẽdũ ꝛ mẽbra ↄfortan. ad
dit circa exibitionẽ balneoꝝ. Et balneãtur cũ aq̃
dulci postq̃ effundit̃ sup extremitates eoꝝ aq̃ fri
gida in domo prima. i. in domo vel cassa pria bal
nei vbi est aqua tepida balneantur in aqua dul
ci tepida ideo addit ꝛ administretur tina tepida
deinde submergatur in aqua tepida subito semel
ꝛ fundatur super pedes eorum aq̃ frigida vult i
suma ꝙ talia corpora balneẽtur in aq̃ tepida nõ
calida ne materia igneret̃ fit ãt tale balneũ ad
ↄuertendũ mãm exteri⁹ ẽt ad ifrigidandũ ꝛ hũe
ctañ mãm talẽ calidã ꝛ siccã. Sꝫ qm̃ tale balneũ
relassat ꝛ mãm ponit in fluxu ne ergo in iũcturis
pedũ recipiat̃ materia. intendit. d. A. ↄfortare iũ
cturas pedũ cũ aq̃ frigida. iõ iubet pri⁹ sup pedes
infundi aquã frigidã. Iste igit̃ text⁹ maxime in
telligit̃ in patiẽte dolorẽ iunctu. pedũ tm̃ a cã col
l̃ia quoniã in dolore aliarũ iuncturarum non pos
set verificari lege lr̃am totam qꝛ clara est.

Et oꝫ Nunc dñr ipse põit vnũ can. circa me
dicinas exibendas ĩ cãu duo facit quo
niã primo facit ħ scõo ponit descripẽ cuiusdã me
dicaminis in quo ẽ intentio solutõis ꝛ ꝓuocat̃ ꝭa
ibi. medicamen bonum ꝛc. de prima parte dixit.
Et oꝫ vt soluant̃ ꝛ ꝓuocatõe utantur cum eis ĩ q
bus nõ est calefactio plurima ꝛ exemplificat õ ꝓ
uocan. sicut est sirupus rox. de soluen. sicut est dia
citonitem solutiuũ. Nota signanter posuit can. in
ꝓuocantibus ꝛ soluentibus quoniam in talib⁹ in
casu vt plurimum errare ↄtingeret qꝛ ꝓuocantia
ꝛ soluentia ut plurimum sunt calida ꝛ sicca vt su
pra visum est. Fuit igitur expediens in his reder̃
medicum cautum stante morbo a causa calida.
Nota ꝭo ꝙ posses dubitare de sirupo rox. quõ sit
ꝓuocatiu⁹ qd̃ triplex reperitur sirupus rox. qdam
fit cum suco roxarum ꝛ est aliqualiter solutiuus
qdam fit cum sb̃a sicca roxarum infusaruꝫ ꝛ ħ
est satis stiptic⁹ qdã fit cum infussione roxarum
recentium ꝛ iste est aliqualiter aperitiuus ꝛ ꝓuo
catiuus ꝛ de isto est hic sermo quoniam in parte
superficiali rox. recentium est v̾tus calida aperi
tiua vnde ponitur ꝓuocatiuus. Et de hoc h̾etis
hic mentem. d. Aui. quoniam de alijs intelliger̃
nõ posset ꝛ notate hoc bene de sirupo tamen rox.
ipse in cap. inferiore faciet vnum qui est sirupus
solutiuus ꝛ de illo non intelligit de diacitonitem
solutiuo facit duas descriptiones quinto canon.
tractatu ꝭo prima ẽ notabiliter calida ꝭa nõ ꝛ ẽ
q̃ fit cum carnositate citoniorum illa est q̃ forma
ri dꝫ in isto casu ponit alias duas in ca. inferiore
prima satis erit ↄueniens possuit ẽt ipsius descrip
tionẽ. xiij. tertij ĩ cura generali malitie ↄplexio
nis cũ materia vbi tantum intrant citonia zuchr̃
ꝛ scamonea ego aceptarẽ illã q̃ dicta ẽ qnto can̄
ponit ↄsequenter medicamẽ ꝛ dixit medicamen
bonum in quo sunt ꝓuocatio ꝛ solutio ꝛ sedatio
doloris. ℞. seis melonũ ꝛ seis citrulli ista sunt ꝓuo
cantia ꝛ frigida ꝛ hermodactiloꝝ alboꝝ qꝛ sunt
alijs electiores ꝑ hos soluit ꝛ almugat ẽ radix, vt
dictum est supra ẽt ꝓuocat oĩum aq̃ partez vnã
opij tertiã ꝑtẽ. 19. per hoc fit sedatiuũ doloris ego
tñ simul nõ efficerẽ medicinã solutiuã ꝛ stupefac
tiuã simul quoniã vident̃ ad ↄ̃ria ꝓmouere ꝛ for
te est lr̃a corrupta ut loco opij debeat dicer̃ apij
ꝛ tunc erit v̾tus forti⁹ ꝓuocatiua existimo tamẽ
ꝙ fuerit mẽs sua vt esset stupefactiua ẽt ꝓuocar̃
ꝛ soluere per secessum videntur esse ↄ̃rie opera
tõẽs sed natura dirriget euacuando materias bi
les vt ꝑ secessum euacuantur ꝛ q̃ ꝑ sudorem vel
vrinã ꝑ illas vias educet ꝛ in v̾tute stupefactiuũ
dolorẽ sedabit ꝭm mõm alibi videndũ agregent̃
omnia ꝛ sit dossis ei⁹. ʒ. iiij. vr̃ esse fortis dossis. s.
qꝛ nimis stupefaceret sed forte ꝓpter solutionẽ.
ei ↄiunctã impediet̃ ei⁹ stupefactio tanta ꝛc. cũ
ʒ. iiij. ʒ. s. puluerizando ꝛ exibendo cũ modico aq̃
ordei ẽ. n. ꝑsent̃ iuuamẽti ꝛ sic ẽ finis h⁹ ꝑsent̃ ca.

De Epitimatibus.

s Cias quod Scias ꝙ quãdo ꝛc. Nunc spãlius
in hac ꝭa parte ꝓseqtur ponendo ordi
nẽ per localia applicãda in tali dolore
a cã calida ꝛ duo facit principal̃r quoniaꝫ primo
ipse ꝓhibet fieri vnũ errorẽ q faciliter cõitteretur ĩ
pricipio horuꝫ doloꝝ dãdo ẽt mõꝫ corrigen. si cõis
sus eẽt ponen. dñr medicinas ↄueniẽtes in prin. ꝛ
augumento talium doloꝝ scõo ipse põit medicias
magis ↄueniẽtes in fine talium doloꝝ siue declina

tione scd̄a ibi. Et de eis q̄ iuuatiua sunt in fine talium dolorū sine declinatōe scd̄a ibi. Et de eis q̄ iuuatiua sunt in fine ⁊c. pria adhuc in duas qm̄ primo facit qd̄ dictum ē scd̄o ipse ponit unū can. multum vtilē cum vtimur medicinis frigidis in dolorib⁹ mālibus scd̄a ibi. Et cum sedant dolorē ⁊c. prima ēt in duas qm̄ prio ipse docet cauere ab errore dicto ⁊ errorē corrigere secūdo ipse narrat medicinas ꝯuenieñ ⁊c. secunda ibi. Et qñq3 pōitur super illud ⁊c. de prima parte dixit. Scias ꝙ qm̄ ipsa .s. medicamina q̄ applicāt sunt frigida stiptica sicut sandali tunc fortasse ledunt ⁊ rō ē qm̄ frigiditate ⁊ nimia stipticitate stante iā fluxa mā corrigatur mēbꝝ ⁊ mā magis ꝓfundatur ⁊ sic duplicitez nocet tm̄ qz mēbro ad minores dimēsiones deducto eadē stante mā mēbꝝ a mā extendetur ⁊ dolor augebitur ēt qm̄ magis ꝓfundata mā aliqm̄ maior fit dolor qz mēbris aliqm̄ magis sensitiuis vicinantur ēt indisponitur materia ad resolutionē vt3 ⁊c. Jō addit ymo oz ut sint .s. medicīe teporem facieñ .i. aliqualē leuē caliditatē inducētes ⁊ leniant .s. aliqñ qm̄ .s. talia stiptica applicata dolorē inducunt addit dando intelligere ꝙ nō solum p̄t comitti error in applicatōe medicaminū ꝑ hoc ꝙ sunt stiptica sed ēt ꝑ hoc ꝙ sunt frigida nimis qm̄ ꝑ frigiditatē ꝑducitur ad sil'ia nocumēta q̄ dicta sunt supra. Et qm̄ leduntur cū infrigidātibus ꝓꝑ tensionem eoꝝ .s. mēbroꝝ dolentiū fcā a materia ꝯpsso deorsum mēbro circa materiā ꝓꝑ frigiditatē medicaminis administrentur ea q̄ mollificant .s. ad dillatādum ⁊ rarefacieñ mēbꝝ ⁊ hoc mō ꝓhibebit' extensio membri ⁊ dolor mitigabit' ⁊ exemplificat sicut rob .i. vinū coctū nō sit tm̄ vinum nimis potens ⁊ oleum rox. factū .s. ex oleo cōi oliuaꝝ maturaꝝ ⁊ cerotū .s. S. d̄ quo dictum est supra qd̄ fit ex solo oleo rox. cum cera Nā talia aliqualiter leniuut ⁊ sic dolorē mitigāt ⁊ errorem corrigunt. Nota ꝙ signāter h̄ docuit uitare errorem ⁊ ipsū corrigere quoniā fluente materia ⁊ maxime calida intentio est ꝓhibere fluxum materie fluxure q̄ stipticis ꝑficit' ⁊ repcutere ēt iā fluxā ꝓ ꝑte materiā q̄ frigidis ⁊ stipticis etiā adimplet' tamen vt̄s dictum est illa stiptica ꝓhibentia fluxū nō debent supra locum dirrecte apponi sed supra ꝑ duos vel tres digitos ad ꝓhiben. materiā vel fluxum ei⁹ suꝑ locum v̄o apponi debent ea q̄ repellant siue repcutiant siue igit' error fiat vt pure vel principalitez stiptica applicentur loco dolēti siue etiā frigida nimis ⁊ stiptica ēt suꝑ loco ponerentur ꝓꝑ medicum nō bene ꝯmensurañ medicinas ꝑm morbum ⁊ naturā eius ⁊ cuilibet ēt ꝑito facile euenire posset. Jō fuit conueniens h̄ ponere istum can. multa hic dici possent q̄ dicta sunt vtiliter i ca. generali de cura illa parte. Repcussio autem materiei a membro ⁊c. ad illum locum recurratis. Sequitur illa pars.

Et quandoq3 Ubi incipit ponere diuersas medicinas ualētes in p̄n. morbi ⁊ aug. a tali materia ⁊ posset diuidi in tot ꝑtes quot ponit descripͥ' ꝑtes patebunt legendo dicit igitur primo. Et qñq3 ponit' super illud .i. membrum dolens a materia calida in p̄ncipio ⁊c. pannus infussus aq̄ ⁊ aceto p3 q̄uo val3 in mā nisi tamen sit maximus feruor non d3 poni remedium actualiter frigidum sed d3 tepefieri aliqualiter in virtute illius anff. frigidam inimicū neruis cssibus ⁊c. addit. Et de eis q̄ sunt experta est sucus extremitatum canne humide .i. noue ⁊ recentis. Cum .n. ex eo linimentum fit sedat' dolor statim Canna ⁊ si multiplex reperiatur intelligitur de canna q̄ nascitur in paludib⁹ vel ꝓpe aq̄s q̄ ē exterius innanis cui⁹ radix ut dixit Serapio pōtica ē .i. ad stipticū declinat ⁊ ualet empl'ata atritiōi neruorū ꝯsequenter in hoc casu d3 ꝯuenire multū ponit aliud dicit. Et iterum terrant' glandes optime ⁊ dequoquant' uehementez ut .s. v̄tus stiptica in qua possit remanere ⁊ embrocentur cum eis hora longa addit. Et cum tollerāt infrigidantia ⁊ nō faciunt eis dolores ꝑ inspissationem ⁊ tensionem tunc nō est aliquid .s. ita iuuatiuum .s. ad epitimandum sicut aqua endiuie ⁊ aq̄ sollatri ⁊ aqua sꝑ uiue ⁊ aqua bletarū ⁊ cucumeris .s. oīa simul sumpta quoniā in toto est v̄tus frigidā ⁊ humectatiā cū aliquali ꝯfortatione stiptica vt3 ⁊ cucurbita .s. incissa tp̄e suo ⁊ suppositā i maxia infl'atione ēt ꝯuenit ⁊ sil'ia addit ponēdo epl'm in quo nō p̄t esse timor de nimis infrigidando dixit ⁊ sil'r epl'm cū adipibus .s. humectañ non intense caliditatis vt pulle iuuenes vel oleo cōi ⁊ sil'ibus eis .s. humectātibus sicut esset mucillago draganti ⁊ seis lini ⁊ cum mellonibus .s. ipsos buliendo ⁊ postea pistando ⁊ cū dictis pinguedinibus miscendo in forma empl'i supple est conueniens ⁊ declarando eius vtilitatē dixit ipsa .n. s. talis empl'atio ifrigidat ⁊ lenit simul ut3 addit ⁊ mucilago psilij est fortis infrigidatiōis dixi uobis q̄uo ponitur stupefactiuū ⁊ dissoluatur cū aceto est multum potēs in casu ut ponit Azaranius i tali cura addit ultio circa hanc partem. Et iterum sandali ⁊ memite ⁊ sil'ia sedant dolorē .s. talem. memite ē herba frigida ⁊ humida ex cuius suco fit Sief memite ⁊ multum laudatur in oltalmia ⁊ in oī passiōe calida occulorū a Mesue ⁊ a reliquis auctor̄ sua igitur humiditate cum tēperat siccitatē sandalorū. Nunc consequenter ipse ponit unum can. cōem ⁊ obseruañ in applicatiōe medicinarum frigidarum cum apponūt' pꝛicipaliter ad sedandum dolorem materialem dicens. Et cum sedant dolorem .s. tales medicine frigide tunc oz ut aufferantur ⁊ renouentur ⁊ rō clara ē quoniā tales medicine sua frigiditate ingrossant mām ⁊ claudunt porros membri maxīe tales stiptice ⁊ eā ꝓfundare faciunt in membro ⁊ consequenter indisponunt eā ne resoluatur ⁊ ꝓpterea ubi est modica talis materia non nimis furens ⁊ circa superficiem existens laudauit Rasis in de iuncturis non debere apponi medicinā localem quoniam per se ipsum reducetur ⁊c.

Et de eis que Hec ē scd̄a ꝑs hui⁹ pꝛicipalis ca. in qua post

quã posuit medicinas magis valẽtes in principio ⁊ aug. Nũc ipse ponit medicinas q̃ ꝓprie ualẽt in ðclinatõe resolutõis. s. resolutis ptib⁹ subtilioꝛib⁹ ipsi⁹ mãe lz Rasis vt dixit supra uoluerit in declinatõe taliũ doloꝝ nõ eẽ necessaria remedia ⁊ posset diuidi ps in tot ptes quot medicīas ponit partes patebunt de pria igit̃ pte dixit. Et de eis que iuuatiua sunt in fine residuoꝝ doloꝝ iuncturarũ ⁊ podagre calidoꝝ est ut sumant̃ aloes ⁊ croci ⁊ mirre partes eq̃les ⁊ leniãtur cũ aq̃ caul' aut endiuie sed scdm q̃titatez caliditatis quoniã si timeremus ꝙ pp talẽ medicinã mẽbrũ i caliditate adhuc intẽderet̃ tunc ad remissionẽ caliditat̃ medicine ipse aponit aquã endiuie. Nota tamen ⁊ tale medicamẽ ⁊ sequentia uideant̃ notabiliter calida ⁊ sic in casu non uideantur ualere tamẽ cõsiderãdo diligenter tunc maxie ɔueniunt quoniã primo mã est ingrossata per medicinas frigidas ⁊ in profundo mẽbri profundata mẽbra ẽt q̃ naturaliter sunt frigida per medicinas frigidas sunt debilitata ẽt ex doloꝛ̃ ɔuenient̃ igitur in declinatõe partim ad habilitañ materiã resolutioni ⁊ ad cõfortañ dicta mẽbra debilitata per medicinas frigidas precipue tales medicine ɔueniunt q̃ vltra ꝙ calefaciunt ⁊ ɔfortant vt pz ɔsiderañ simplicia de quibus. s. dictum est. Nã aloes ut dixit ⁊c. d. A. scdo can. valet doloꝛib⁹ iũcturaꝝ ⁊ addit Mesue ⁊ doloꝛib⁹ a cã calida vel collera factis de reliquis dictum est supra addit. Et iteruz cerotum s. B. de quo dictuz est sepe cum oleo camomiliõ s. est ɔueniẽs. Et iteruz diaquilon dissolutum cuz oleo camomiliõ. s. est ɔueniẽs. itellige de diaglõ suo scripto quinto can. vsus finẽ qd̃ nõ est intẽse caliditatis ⁊ nõ de diaglon magno Mesue quo cõiter vtimur nã ipm ⁊ multo calidius ponitur tñ ab eodẽ diaglon puum ꝙ in casu nr̃o multũ ɔueniret ad frigidũ ⁊ hũidũ declinat ⁊ dixit ꝙ valet dissoluẽs moꝛbos a caliditate factos. Et postea ɔñr vltio circa hãc partẽ ponit can. circa balnea qñ balnea in declinat̃ maxie cõuenire dicuntur ⁊ dixit balnea q̃ eis nocent sunt balnea q̃ eis nocẽt sunt balnea calida. s. minerales in casu pp dubiũ inflatiõis frigida võ q̃nq3 iuuant nõ tamen in B tpe declinat̃ q2 nõ efficiunt vtilitates q̃ tunc q̃runtur q̃ sant supra ꝓxime dicte sed interduz tpe pricipali ⁊ aug. ɔueniunt. Jõ dixit quãdoq3 iuuant ⁊. i. ꝓ quanto repercutiunt ⁊ ɔfortant ⁊ sedãt doloꝛẽ vt ẽ supra dictum ⁊ sic est finis huius ca.

De Solutiuis.

Umantur mirabo

s Sequitur de solutiuis rubrica. In isto igitur ca⁰ ponit descrip. solutiuorum in casu conuenient̃ duo tñ facit quoniã primo facit B scdo ipse reddit ẽt ad oꝛdinandum debitas eis dictas maxie ex pte cibi scda ibi. Et isti quidẽ iuuantur plurimum a cibis ⁊c. pria adhuc in duas quãdo prio ponit medicinas magis valẽtes in mã simplici calida scdo ponit eas q̃ valent i mã mista dominãte tamen mã collerica scda ibi. Et cum est illic compositio pria posset diuidi i tot partes qd̃ ponit descripẽ partes patebũt dixit primo. Sumãtur mirabolanoꝝ citrinoꝝ. ʒ. x. ⁊ hermodactiloꝛum ⁊ buzidem amboꝛuz an. ʒ. iij. seis Apij ⁊ Anexi ad coꝛrigeñ inflationem aptam euenire ex hermodatilis amboꝛũ an. ʒ. ij. cõficiantur cum zucharo dissoluto. i. puluerizato si placet vl' dissoluto in aqua endiuie ⁊ addit illis spẽbus ꝑt fieri confectio in moꝛselis ponendo ꝓ q̃libet. ℥. i. spẽrũ lib. i. zuchr̃ de quo ipotu sumatur oĩ die. ʒ. ij. vl' innuere ꝙ sumatur in foꝛma pul' ꝑ B qd̃ dixit in potu ⁊ re võ si tm̃ de tertio poneretur sicut sunt spẽs sicut fit cõiter in pulurib⁹ esset dossis spẽruz ꝓ qualibet dossi. ʒ. i. ⁊ eẽt multũ ɔueniẽs dossis ⁊ leuis exiberetur ergo oĩ die. s. fieñ solut̃ ⁊ est egregia medicina ⁊ in casu praticãda vt pz consideranti ea q̃ supra sunt dicta. Si võ fieret in foꝛma cõfectõis scdm mõm dictũ de tertio ad debite soluen. opoꝛteret sũere plusq3 duas. ʒ. ymo ad min⁹ posset dari. ℥. s. si tamen veles ea vti oĩ die nõ oz esse maioꝛ dossis. ʒ. ij. in moꝛsellis ponit aliud vnde fit confectio diacitonioꝝ B mõ. Et iteꝝ sumatur succi citonioꝝ lib. i. ⁊ aceti de uino ad dr̃am aceti fructuũ. ℥. iij. ⁊. zu. lib. i. ⁊. ʒ. iij. ⁊ dossis eius sit. ℥. s. vsq3 ad. ℥. i. s. ibi cũ posuit zuchari lib. i. ⁊. ʒ. iij. cadit carta noua inter ly ⁊ ⁊ ʒ. iij. ubi deest aliqd̃ solutiuũ tñ i oĩbus uoluminibus circa hãc partẽ vissis q̃ fuer̃ sex uel septẽ uel fuit lr̃a sicut est in meo ⁊ aliqui sic ɔtinuãt lr̃am nihil interponẽdo ãliq interponũt dicẽtes ⁊ cer̃ ʒ. iij. ⁊ oẽs male qm̃ medicamen nõ esset solutiuũ sicut intẽdit. d. A. ego nisi ꝙ dossis esset nimis magna dicerem ꝙ ibi deberet esse scamonee sed trãseat tanq3 non intellectam ⁊ veniam⁹ ad aliã ⁊c. ponit aliã dicens. Et iterum hermodactiloꝛuz. ʒ. x. scamonee. ʒ. i. ⁊ tertia. ʒ. xviiij. i. ϶. iiii. cubebe ad coꝛrectionem vtriusq3 ꝓ ɔfoꝛtatione stomaci est spẽs võ zuchari taberiz. ʒ. xxx. dossis ei⁹. s. est ʒ. iij. quõ debite soluit in isto casu mãm collericã ⁊ nõ ẽ dossis nimis foꝛtis si ɔsiderabis ponit aliã sic. Et iterũ scamonea decocta in duplo sui aq̃ citonioꝛum acetosoꝛũ aut pomoꝛũ ꝑ aquam intelligendo aquam decoctionis eoꝛũdem decoctõe in qua ɔsideret̃ i ba ei⁹. s. vt nõ nimis exicet̃. Jõ addit. Cũ ergo incipit inspissari oppillet̃ os eius in quo est. s. vas lapideũ i quo bullit ⁊ demittat̃. s. nõ buliendo donec inspisset̃ ⁊ sumat̃. s. postea ð ea sic inspissata scamonea pond⁹. ʒ. x. ⁊ sumat̃ õ tabeset. ʒ. xx. ⁊ cubebe ɔtrictis sicut alcoꝛ. s. subtilissime pond⁹. ʒ. ij. agregent̃ oĩa cũ iulep. s. rox. ⁊ fiant ide pille ⁊ exicent̃ i vmbra ⁊ sit dossis earũ pille due usq3 ad tres. s. ϶. ij. in oĩ hoꝛa. s. ɔuenienti ad purgationem re võ si iste pille bñ ɔsiderent̃ sũt singul'es i casu ⁊ notabil'r coꝛrecte qm̃ ꝑ illã dectõem scamõee cũ suco citonioꝝ vl' aq̃ eoꝝ remittit̃ acuitat̃ scamonee ⁊ acquiritur bonitas ɔfoꝛtionis stomaci cubebe ẽt coꝛrigunt nocumẽta eius vt pz inspicieti vtilitates eoꝝ ꝑcipue sua

aromaticitate ⁊ ɔfortatōne membrorum natura
lium ⁊ ego satis laudo usuȝ istarum in casu isto.

Et cum est Hec ē secūda ps principal'
ca. i qua ipse ponit descript
valentes in talib⁹ dolorib⁹ qñ materia ē ɔposita. s.
cū fl'ate tñ collera dñante possȝ ēt diuidi i tot par
tes qd̄ ponit descriptiones dicit primo. Et cuȝ est
illic ɔpositio admistra ierâpigram nā in ea vt pȝ
est v̄tus euacnañ collera ⁊ fl'a i v̄tute aloes ⁊ spe
cierū ei⁹ v̄m est qd̄ iera. s. nō hȝ v̄tutē q̄ transeat
vsqȝ ad iuncturas credo igit' qd̄ itelligat de iera
acuta. i. acuata cuȝ agarico vl' cologntida. Addit
Et ex eis q̄ ɔferunt eis est sirupus roxat⁹ scd̄um
hūc mōm. vnde. s. fit solutiu⁹. Sumātur succi ro
xati lib. ij. ⁊ mellis lib. iiij. scamonee assate. i. cor
recte p assationem in coctano. ℥. i. dequoquātur
vsqȝ quo ispissent'. s. spissitudine ɔueniente sbe si
ruporū dossis est ex duobus nō exprimitur pōd⁹
in meo neqȝ in alijs libris quos vidi sed solum re
peritur ex duob⁹ vsqȝ ad qnqȝ bñ ɔsiderâti ⁊ cal
culâti ɔputata ɔsumptōe succi i decoctōe mellis
p̄t dari de sirupo. ℥. i. qñ in eo intrabūt. g̃. x. sca
monee p qualibȝ. ℥. sirupi ⁊ est dossis cōis scamo
nee credo igit' q̄ vellit dicere textus q̄ dossis ei⁹
est ex duob⁹ au' vsqȝ ad qnqȝ ⁊ erit bona dossis
Et aduertatis hic q̄ scamonea ut soluat materiā
mistâ ɔmisset' cū melle hic ⁊ non cū zucharo ut
fiebat in precedentib⁹ descriptionib⁹. Addit aliā
vt dixit. Et iterū infundantur tamarindi ꝓprie
soluunt colleraȝ ēt aliqualiter ɔfortando q᷑ frigi
di ⁊ sicci i ɔ̄o cū cassia fistula q̄ educit cū collera
adusta flegma i aqua hendiuie ⁊ fen. vt materiei
ɔposite approprietur ēt volebit si sic fiat. ℞. tama
rindorū electorū. ℥. i. infundant' in aquis endiuie
⁊ fen. añ p horas octo postea fcā exp̄ssione forti
collatur addatur cassie fistule nouit' extracte de
canis. ℥. i. neqȝ ista medicina relassando nocere
pōt pp tamarindos in quibus est v̄tus ɔfortatiua
vt dictū est nā solla cassia in his aquis non ɔueni
ret vt al's supra dixi ponit aliā descript magis ap
propriatā qñ non est febris dixit. Et si non fuerit
febris sumat' decoctio mira. s. citrinorū ⁊ fumiter
re ⁊ prunoruȝ ac tamaridoruȝ oīa hec appropria
te soluūt colleram ⁊ absintij magis respiciēdo fl'a
scd̄um q̄ vr̄. s. ponendo pl⁹ ⁊ min⁹ de absintio scd̄ȝ
q̄ pl⁹ ⁊ min⁹ est materia grossa. Et potestis sume
re v̄bi grā de mirabolanis ⁊ reliquis an. ℥. s. i de
coct. ēt leuis erit potio de absintio lȝ non reperia
tur clarus text⁹ q̄ soluat flegma ymo. d. A. facit
v̄ba q̄ videntur dubia ad ɔ̄riuȝ sed q̄ soluit colle
rā vt expresse Mesue tñ dicunt q̄ interficit asca
rides ⁊ soluit eos vnde bene ꝓbabile est q̄ etiam
soluat fl'a sed leuiter ⁊ credo qd̄ ad hāc intentio
nem hic ponitur ⁊ si non est aliud expressum sol
uens fl'a inter mirabolanos pone vnaȝ ptem Mi
rabola. kebulorū ⁊ sufficiet ⁊ sic pȝ qūo isto d̄scri
ptio in casu conueuit sȝ debes intelligere qd̄ signā
ter dixit si nō ē febris ⁊ intelligit de materiali qñ
si esset febris exibitio mirab. pp stipticitatē eorū
esset timorosa maxie si exiberetur añ digestionē

vt ipse exp̄sse dicet inferius prima quarti de cura
febriū in generali v̄sus finē ca. ⁊c. Ponit aliaȝ
descript dicens ⁊ iterū buziden ⁊ hermodatili ⁊
rox. rubee iuuabunt soluendo ɔ̄hendo ad collerā
⁊ corrigendo nocumentuȝ hermodactiloruȝ p par
te equali mensura sumantur de quo sumatur. s.
toto. Au' vnus ⁊ semis est. n. in ipso sedatio. s. do
loris ⁊ infrigidatio ⁊ supple approp̄ata solutio vȝ
ɔsiderañ que dicta sunt supra de simplicib⁹ istis.

Et isti quidem Hec est tertia pars
principal' hui⁹ ca. in
quarta ipse reddit ad ordinañ ɔuenientem dietā
eorum ⁊ dixit. Et isti qdem iuuantur plurimum
a cibis frigidis ⁊ grossis ad ingrossandum ⁊ infri
gidañ materiā calidam subtilem maxime h̄ con
uenit in principio. fluente materia ⁊ exemplificat
sicut qui fit de lentib⁹ cuȝ aceto nō intelligas cuȝ
multo aceto sed aliqualiter acetositatis nam ace
tum in casu maxime nociuū est per interius sum
ptum ⁊ reliquis cibis infrigidañ ⁊ ingrossantib⁹
sanguineȝ sicut eēnt extremitates aialiuȝ maxie
pedes porcorū ⁊ relique partes muschulose ciba
ria de pasta azima pisses parui casse⁹ recens ⁊ hu
iusmodi' h̄ tñ intelligatur stante digestiua stoma
ci forti ⁊ in corpore nō apto oppillationi exempli
ficat ipse sicut ille cibus qui fit de acetosa ⁊ ven
tres cū aceto p̄parati. i. intestina animaliū p̄para
ta aliqual'r cū aceto ⁊ acetosā carnis vacine eo
dē mō exponendo cuȝ ɔdictionib⁹ dictis intelligē
do. addit ⁊ qñqȝ iuuantur plurimuȝ cuȝ cibis exi
cantibus sicut est orob⁹ pȝ stante fluxibilitate ⁊ li
quiditate materie ponit aliaȝ regulam circa die
tam. Et nō oȝ vt ieiunēt plurimum. No. dixit plu
rimum quoniaȝ vult q̄ dieta sit subtilis ēt respe
ctu quāti ut natura membrorum reddatur auara
vnde materia non ita fluet neqȝ natura occupabi
tur plurimum ne materiam digere possit non ta
men sit ieiunium plurimuȝ qñ perducit ad infl'a
tionem in casu isto peccante materia calida vȝ
ponit ɔsequenter regimen in fructib⁹ dixit. Et eis
qdem ɔceditur ex fructibus uti piris ꝓprie nā fri
giditate ⁊ ɔfortatōe iuuant ⁊ prunis et malis gra
nat ⁊ psicis h̄ dixit scd̄m cōem usum praticantiuȝ
ꝓpterea dixit ɔceditur quoniā pruna ⁊ persica ⁊
alij fruct⁹ humidi multum non ɔueniunt. Jō ad
dit de intentione ꝓpria. Ego autem aborreo eis. s.
etiaȝ patientib⁹ a causa calida ea q̄ sunt sicut per
sica ⁊ grisomila ⁊ per hoc qd̄ dixit sicut intellexit
omnia huiusmodi. s. multum humida. Jdeo ad
dit ⁊ est redditio cause nocumenti ⁊ q̄ replent
sangninē plurima aquositate omnia talia nocent
supple quoniā. s. fit sanguis ex eis ebulibilis ⁊c.
Et sic est finis ca. lege tu l'ram totam ɔtinuam
si placet cal'm fuit singulare ibi hētis div̄sos mo
dos ɔponen. medicinas solutiuas ⁊ in forma po
tionis ɔfectionis solide pulr̄ pillularum ⁊ sirupo
rum ⁊ fuerunt egregie multū descript vt uidistis
ego tamen hic afferam tres descript singulares
unam in materia tantum calida unam in mā mi
sta dñante collera aliam i mā mista dñante mā

ftatica. Sit ergo hec prima descriptio. ℞. Mi
la. citrinorum. ʒ. ij. rubari electi. ℥. ſ. roxaruz. ʒ.
i. ſcamonee cocte in pomo. ʒ. ſ. cum ſucco roxa.
fiant pillule doſſis eſt. ʒ. i. uſqz in duas. Alia
deſcriptio inuſta dominante collã. ℞. reubari
. ʒ. ij. Milabolan. citrinorum. ℥. ſ. hermodaƚ
agarici turbit añ. ʒ. i. ſ. diagredij maſt. gario. añ
ʒ. ſ. ꝯficianᷣ cũ ſuco roxarũ ⁊ ẽ doſſis vtã. Alia
deſcriptio q̃ magis ualet uincẽte ftate. ℞. turbit
M. citrinorũ ⁊ embꝛicorũ añ. ʒ. iij. rox. ʒʒ. anexi
hermoƚorũ añ. ʒ. i. piperis longi ſticados an. ʒ. ſ.
garo. croci an. ℈. ſ. diagredij. ℈. i. aloes. ʒ. i. ſ.
ꝯficianᷣ oĩa cũ ſuco yue ⁊ roxaruz ⁊ fiant pilƚe.

De cura iuncturarũ ꝯuerſarũ ĩ lapideitatẽ ⁊ exi
cataruz.

i. Sti ſunt. Seqᷣ rubꝛica iun
cturaꝝ ꝯu̾larum ĩ la
pideitatẽ ⁊ exicatarũ hec eſt ꝑs princi
palis ꝑtis curatiue q̃ ſic ꝯtinuaᷣ ad ꝓ
cedẽtẽ. nã poſtq̃ȝ ipſe poſuit curã doloꝝ iunctura
rũ ſꝫm mƚtiplicia ĩgenia curatiua ut uidiſtis. Nũc
ſo ipſe ponit curã quorũdã accidentiũ ſeqᵘentiũ
ad dolores iũcturaꝝ merito mãe ipſoꝝ doloꝝ ⁊ di
uidiᷣ ꝑs ĩ duas qm̃ pꝛio ipſe ponit curã iuncturaꝝ
induratаꝝ ⁊ exicataꝝ in lapideitatẽ ꝯuerſaꝝ ſe
cũdo tanq̃ȝ unius accidentis ſepe ſequentis ad di
ctos dolores ⁊ hoc ẽ ꝙ dicit rubꝛica pñs ſecũdo ip
ſe ponit curã ꝯtrctõnis mẽbꝛoꝝ ſcḋa in principio ſe
quentis caƚi ibi. Scias ꝙ oleũ ⁊c. ꝓſens caƚm pri
ma dĩone diuidiᷣ in duas ꝑtes qm̃ pꝛio ipſe ponit
duos can. declarãtes cãs induratõis ⁊ lapidatõis
iuncturaꝝ ſcḋo ipſe ponit curã ꝑ medicinas ſcḋa
ibi. Et de eis quibus caueᷣ ⁊c. pꝛĩa ꝑs ẽt in duas
diuiditur quoniã pꝛio ponit can. dicti accidentis
ex ꝑte cãꝝ itrinſicaꝝ ſecũdo alio ſub iſecto can.
cãꝝ extrinſicaꝝ huius acciden. ꝑ uiã corrolarij in
fert dando regulã in ꝓhibendo illas cãs extrinſi
cas q̃ ad hoc accidens adducũt ſcḋa ibi. Et oȝ ut
⁊c. De pꝛĩa ꝑte dixit. Iſti. ſ. qui ad hoc ſepe dedu
cuntur ab intrinſico. Sunt habẽtes ꝯplexiões ca
lidas ⁊ mãs groſſas rõ huius eſt quoniã ꝑ cõple
xionẽ calidã cito reſoluiᷣ ⁊ exicaᷣ ad modicuȝ
ſubtile qḋ ẽ ĩ mã groſſa ⁊ ꝯſequẽter ꝯtinuata ac
tõe in groſſo ad groſſum terreſtrificaᷣ ⁊ lapidea
tur. Et hoc qḋ intendit lege tu lr̃am ⁊ hoc ẽ una
cã. Conſequẽter ipſe ſubintelligit aliã cãm ex
trinſicã. ſ. ꝙ aliqñ fit hoc accidẽs ꝑꝑ hoc ꝙ appli
canᷣ medicine fortes reſolutiue ſupꝛa locũ doloris
ſine aliquo humectãte ⁊ ꝓpterea infert. Et oȝ ut
iſti. ſ. ſic diſpoſiti nõ reſoluãᷣ ſine lenificatõe ymo
oȝ ut leniantur ⁊ reſoluãtur ſimul ⁊ rõ dicta eſt.
No. tñ ꝙ lȝ de iſtis ſit maxie habenda iſta cau
tella tanq̃ȝ in maxie diſpoſitis ad talẽ induratõeȝ
iuncturaꝝ tamẽ ẽt in alijs maxie cũ eſt mã groſ
ſa illud obſeruari oȝ vt ſupꝛa ſepe dictũ ẽ. Si ẽt
nõ ſꝑ ſimul talia applicenᷣ medicã dũ tamẽ talia
ſibi inuicẽ ſuccedãt nõ ꝑducenᷣ ad indurationẽ
lege lr̃am. Cõſequẽter ipſe ponit medicinas cu
rãtes cũ iã ſunt lapideate iuncture ⁊ diuidi poſſȝ
ꝑs ĩ tot ꝑtes quot põit medicinas ꝑtes patebunt de
pꝛĩa ꝑte dixit. Et de eis qbꝰ caueᷣ a lapideitate
ſunt Empƚa fcã ex farina orobi vel herbi idẽ ẽ ⁊
lupinorũ cũ oximele ⁊ allaniu. ⁊ vite alba cũ ꝑte
licij ⁊ armo. cũ vino ãtiquo ⁊ oleo vnfancio addit
⁊ qñqȝ poniᷣ de ſuꝑ farina fabaꝝ. No. ꝙ lȝ di
cat ꝙ ex eis qbꝰ caueᷣ ⁊c. ⁊ ex hoc videaᷣ pone
re regimẽ ꝓſeruatiuũ ⁊ nõ curatiuũ tñ mẽs pꝛici
palis ſua h̃ fuit ponere curã huiꝰ accidẽtis ꝑ hoc
ergo ꝙ dixit caueᷣ volebat ĩnuere ꝙ iſtis medici
nis ſtãte iã iduratõe caueᷣ ab vlteriori lapideita
te ⁊c. Sȝ ſpialiter ꝓ verificatõe notate pꝛio oro
bus calidꝰ eſt ⁊ ſiccus ĩcidit abſtergit ⁊ apit ⁊ ita
apit ꝙ ſi eius magna q̃ȝtitas ſumiᷣ facit mingere
ſãguieȝ vt dixit Auerois cũ Serapiõe farina eiꝰ
fit artificiaƚr ſuꝑ aſꝑſis pꝛiꝰ ipis aq̃ ⁊ aceto ⁊ tũc
in empƚis molificat apoſtemata oĩa dura ut Se
rapio de farina lupinoꝝ idẽ Serapio dixit ꝙ re
ſoluit ſine moꝛdicatõe apoſtemata dura ⁊ ꝓcipue
q̃ȝdo dequoqᵗur cũ aceto ⁊ melle vt h̃ fit quoniã
cõfſetur cũ oximelle vt ꝑȝ allaniudẽ nõ reꝑio qḋ
ſit oȝ eſſe vocabulũ corruptũ bene reꝑio aniudeȝ
⁊ ẽ arboꝛ aſſe q̃ in caſu ꝯuenit vt ꝑȝ ſecũdo can.
ca. ꝓpꝛio de vite alba dictuȝ ẽ ſupꝛa quõ ẽ fortis
medicina nã fortiter ſubtiliat ⁊ diſſoluit apoſtẽa
ta ⁊ vtimur in empƚis radice eiꝰ hȝ ſingularia iu
uamẽta õ qbꝰ aƚs addit cũ ꝑte licij qꝛ ſtipticat ut
ſupꝛa dictũ ẽ ⁊ ꝯfortat mẽbꝛꝝ ne ꝑ medicinã illaȝ
fortẽ diſſoluatur robur mẽbꝛi reliqua oĩa ſũt cla
ra intelligẽdo de vino albo quõ in caſu ꝯueniat
nr̃o ſubtiliando icidendo reſoluẽdo ⁊ aliqualiter
molificãdo lege tu addit remittendo nos ad ea q̃
dicta ſunt ſupꝛa ⁊ ẽ lr̃a clara dixit. Et de eis q̃ cõ
ferunt ei cuiꝰ iuncture in lapideitateȝ ꝯuerſe ſit
aut ſunt in itinere lapideitatis. i. in via vt ꝯuertã
tur ſunt empƚa q̃ dicta ſunt vel q̃ diximꝰ ĩ frigidis
de doloribꝰ. ſ. remouendis frigidis iuncturaꝝ groſ
ſorũ humo. ⁊ vnctões ⁊ embꝛoce q̃s cũ eis. ſ. ſuꝑ
ple diximꝰ iuuari addit. Et illis q̃ ꝯferunt eis ẽ fa
rina lupinoruȝ cũ oximelle aut aceto comiſto. ſ.
ſine melle ad magis ꝓfundãdũ v̾tutẽ lupinorum.
Et iteruȝ radix almaroth ſupple eſt iuuatiua. ſ.
ſi cũ farina lupinoruȝ redigatur ad formã empƚi
almaroth quidã dicunt qḋ eſt pulegium ſubtilia
tiuuȝ ⁊ inciſſiuũ tamen credo qḋ dẽat dicere ma
roth ⁊ ẽ radix aniudeȝ de quo. ſ. eſt dictum ⁊ eiꝰ
natura eſt minꝰ potens q̃ȝ aſſa q̃ eſt succꝰ eiꝰ arbo
ris ſed eſt fortioꝛ arboꝛe ſecundo can. addit ⁊ ite
ruȝ empƚetur cum bulb. diſſoluto cum aq̃ bulbꝰ
eſt cepe cõe ꝙ cõeditur ſꝫm aliquos. d. A. vr̃ inue
re ꝙ aſſiƚitatur ei ⁊ in v̾tute anagalis. Serapio
dixit qḋ eſt cepe ꝑuum ſine tunicis oẽs ꝯcoꝛdant
qḋ aſſimilatur cepe cõi ⁊ quod ſi fiet empƚm cuȝ
eo ꝯferet atritioni neruoꝛuȝ ⁊ lacertoꝛuȝ ⁊ ꝯferet
podagre ⁊ generaliter doloribꝰ iuncturaruȝ ſubti
liañ humectando ⁊ reſoluendo et ſic in caſu nr̃o
dȝ multuȝ ꝯuenire iõ addit ipe. n. ſ. bulbꝰ ꝓhibet
lapideitatem incipieñ. addit ⁊ ſiƚr embꝛoce ĩ qbꝰ
decocta ſunt calamentuȝ et alaſſe aut. i. cuȝ ace
to ꝑȝ quomodo iſta ꝯueniat addit aut decoctõe

ſ.fiant embrocha in qua casseus antiqu⁹ decoct⁹
ē ꝓprie in iure cassie fi. i.talis decoctio ĩ qua caſ
ſeus antiqu⁹ ē decoctus miſta decoctõe cũ expreſ
ſione cassie fi.ē multum conueniens qm̃ in virtu
te iuris cassie fi.ē notabiliter molif̃ cãs postea ex
parte Caſſei antiqui fortis saliti ꝛ multum diſſol
uens ymo dicunt multi ꝙ talis Caſſeus antiquus
pulueriʒat⁹ ꝛ superpoſitus talibus iuncturis indu
ratis cũ non poſſint molificari eas rũpit ꝛ tandē
educta materia consolidãtur vere ꝛ nihil poſtea
remanet de induratione. Addit vltimo. Et nitruʒ
ꝛ Euforbium ꝛ aqua cineris caulium cõbuſtarũ
ſupple valent credo ꝙ rũperent illam induratã
vt dicebatur paulo añ vt patet ꝯſideranti termios
alias declaratos ꝛ has duas deſcriptĩ poſuit in fi
ne ca. qm̃ non reſtat aliud ingeniuʒ curatiuũ ĩ ta
libus iuncturis induratis cũ nõ poſſunt molifica
ri niſi vt rũpantur ꝛ materia educat̃ ꝛ poſtea fiat
ꝯſolidatio ꝛ hoc de ca. ſcdm̃ ipſum. Ego autē
ad iſtaʒ intentionē obſeruarē can. Raſis in de iũ
cturis in principio ca. dixit ſic. Cum apoſtema in
cepit indureſcere vtaris medicinis molificat̃ ſm
duritiem apoſtematis ꝛ tam diu donec videas re
moliri ꝛ rarefieri ꝛ in latitudine augumẽtari tũc
reuertaris ad diſſolutiua ꝛ eis vtaris ſecundũ du
ritiei quãtitateʒ ꝛ non ceſſes quandoqʒ molifica
re quandoqʒ diſſoluere donec totuʒ reſoluat̃ ꝛc.

Molificatio aũt adimplet̃ cũ balneati omni
bus appropriatis vt decoctõe radicis altee fenig.
ꝛ lini ꝛ cum vnctionib⁹ de quibus ponit vnã quã
dixit exptam ꝛ ꝙ nõ fallit ſic. ℞. feces olei Irini
ꝛ feces olei ſeis lini mucilag. feng. pinguedo ana
tis ꝛ miſſe ꝛ ſuperpone ad hoc optime valet yſo
pi cerotum cũ aſongia anatis ꝛ compone cũ Ar
moniaco ꝛ bedelio diſſoluatur ĩ ſuco rute cũ iſto
adimplet̃ omnis tua intentio ſimul. Ideʒ Ra
ſis in fine ca. eiuſdem ad rumpeñ dicta apoſtema
ta qñ reſolui non poſſunt dixit ſic de mente. S.
Accepit. S. caſſeũ antiquũ longi tp̃is ꝛ narſtutiũ
ꝛ pulueriʒauit ſiml' poſtea accipet pedeſ porci an
tiqui ſalitos ꝛ coxit ꝛ cum aqua illa miſcuit nar
ſtutiũ ꝛ caſſeũ ꝛ fecit. Empl'm ſup iuncturas
lapideatas ꝛ rumpebat̃ cutis ꝛ exibat omnis ve
nenoſitas ſiue humoroſitas ꝛ ſic patiens ſanabat̃
ꝛ addit. Expertus ſum illud ſepe. Quidam
vero dicunt cũ egreditur materia indurata ex lo
co rupto ſuperponitur pul'is cipi cum aſongia an
ſeris ꝛ iſtis in iſta materia ſum ꝯtentus.

De cura contractionis ꝛ vocatur azemena.

Scias quod oleum Se
qtur rubrica de cura ꝯctionis ꝛ azemenea.
dixit Symõ azera ē ꝯctio nõ reperio
azamenea breuiter ē rubrica de ꝯctione mẽbro
rum quod eſt accidens ad dolorē iuncturarũ ali
qñ ſequens extenſionem neruorũ vel neruoſoruʒ
a ventoſitate aliqñ a mã implẽte aliqñ fit talis ꝯ
ctio qñ ꝓꝑ dolorē ꝯhuntur membra ad ſuã origi
nē ſicut proprie dr̃ de ſpaſmo. Iõ in ca. primo po
nit curam qñ fit talis ꝯctio a materia extendẽte
ſecundo qñ a ventoſitate tertio qñ a dolore princi
paliter cõcomitante ſiccitate ſecunda ibi. Et illi⁹
que ex ea ꝛc. tertia ibi. Et de eis que expta ſunt
dixit igitur de prima parte ſcias quod oleũ de an
dacoca potando ex eo ꝛ vngendo cũ ipſo ē ma
gis ꝯferens ei. ſ. ſic diſpoſito a cauſa dicta Anda
coca ē ſpẽs triffolij ſcdm̃ omnes ſed apud do. A.
ſcribitur tarifilon breuiter Serapio in ca. de tri
folio dixit in fine ca. ꝙ quidam Curauit abſqʒ eo
quẽdam cui faciebat inungi pedes cũ oleo tali ꝛ
diſſolute ſunt enodationes pedũ eius manifeſtat
eius v̓tutem grãdē cũ dixit. d. A. ꝙ eius decoctio
ſi effunditur ſuper morſum vipere ſedat dolorem
eius ꝛ ſi effunditur ſup mẽbrum ſanũ facit in ipo
ꝯtingere ſimile illi qđ ꝯtingit ex morſu vipe. ideʒ
Serapio ĩ ſnia ꝯñr dixit ponendo eius deſcriptio
nem. Et modus faciendi hoc oleum eſt vt dequo
q̃tur andacoca cũ ſemib⁹ nã ſeia ſi fortiora in tã
to vino. ſ. albo ꝛ potẽti quãtũ ipſa ē ꝛ oleo. ſ. cõi
hoc ē tantũ de oleo ꝛ vino accipiat̃ vt illa ĩ vaſſe
cohopiri poſſit ꝛ ſupple tantũ dequoquat̃ donec
ꝯſumat̃ aquoſitas eius. ſ. uinũ ꝯſumat̃ remanen
te oleo cui⁹ doſſis. ſ. in potu ſit a. ʒ. ij. min⁹ hoc di
cit ne ſcimus nimis audaces in ipm̃ exibendo ꝓꝑ
ei⁹ fortitudinē ut dixi ꝓ uſu eius in ungendo nõ
eſt ponenda doſſis.

Et illius Nũc ꝯñr ipe ponit curã illius ꝯ
ctõis que a uẽtoſitate pendet ꝛ
dixit. Et illius q̃ ex ea uentoſa eſt curatio currit
curſu curatõis uẽtoſitatis facieñ uẽtoſitatē. i. ita
dʒ cura ſicut cura uentoſitatis ꝛ ſupple rei facieñ
uentoſitatē uel fouẽtis eã. ſ. ſi fuerit uẽtoſitas pu
ra cũ reſolueñ ꝛ carminãtibus uẽtoſitatē ꝛ ſi fue
rit ẽt cã faciẽs uel fouens uẽtoſitatē ut fl'a ul' me
lancolia ipam appropriate digerendo ꝛ euacuã
do ꝛ ꝯñr uẽtoſitatē reſoluendo cura ergo ſit cuʒ
eis q̃ curãt uẽtoſitatē ꝛ q̃ faciunt uel fouẽt uẽto
ſitatē ꝛc. lege lr̃am. Cõſequenter in tertia ꝑte
ponit curã ꝯcti a dolore principaliter maxie ſi cõ
comitet̃ ſiccitas ꝛ dixit. Et de eis q̃ expta ſunt ad
ꝯctũ eſt vt ſumat̃ pellis ouis hora q̃ excoriat̃ ꝛ
ponat̃. ſ. ſic calida circa ipm̃ uel ſup ipm̃ ꝛ lenia
tur ſupple ſi expedit lacte uacio dulci ad humec
tañ ꝛ iuuat̃ eo pʒ intelligẽti ꝯfortãdo illa calidi
tate quodãmõ naturali mẽbris ꝛ ſic deliciã ĩprim̃
do ꝛ ē unus mod⁹ mitigando dolorē ꝛ leuit̃ reſol
uendo addit ꝛ admiſtratio balnei ſicci ut ſudare
in furno aut in fouea ignita iuuatiua ſunt. Ego
iſta fortia remedia nõ aptẽtarē qꝛ niſi ſtãte mate
ria uẽtoſa uel ſubtili credo ꝙ eẽnt ad timorē ma
gis. Et ego uidi in magnifico dño Anto. de triuul
tio q habebat iuncturas iduratas ꝛ fuit poſitus
ĩ furno ꝛ poſtea fuerũt lapideate facte ꝛ niſi ego
fuiſſem credo qđ fuiſſet ſuffocatus noʒ uolebant
ponere ipſum intra furnum etiam cũ capite ꝛc.
Et ſic finis ca. lege lr̃am.

De Cautella a Doloribus Iuncturarum.

o **Oportet ut utatur.** Seqt cap. de cautella a dolorib⁹ iūctu rarꝫ ut dixit rubrica q̄ ē ps tertia princi palis huius prime partis nam postquam determi nauit de doloribus iuncturarūꝫ secundo determi nauit de accidentibus plerūqꝫ sequentibus ad di ctos dolores. Nunc in hoc ca. determinat de cau tella uel preseruat a doloribus iuncturarū maxie in his q alias passi sunt dictos dolores iuncturarꝫ uel etiam alias paratis ad dictos dolores. Et di uidi potest totum ca. prima diuisiōe in duas ptes principales quoniam primo ipse ponit quid sit fiē dum circa medicinalia secundo ordinat quid fieñ circa ea que ad dietam rerꝫ non naturaliuꝫ perti nent secunda ibi. Et utatur exercitio temperato prima pars etiam in duas diuidi potest quoniam primo ipse ponit quid sit fieñ magis generaliter in medicamib⁹ secūdo spialius secunda ibi. Et cum accidit euacuatio ꝛc. prima etiam in duas nam primo facit qꝫ dictum est multum generaliter se cundo minus generaliter secūda ibi. Et omnino oportet si causa de pria parte dixit oportet ut uta tur ille q assuetus est his doloribus flobothomia ꝛ solutione uentris in uere hoc intellige si tales dolores sint materiales ut secundum plurimuꝫ ē ꝛ intelligatur ly ꝛ aliquando pro vel quoniaꝫ ali quando solla fl'ia sufficit ꝛ cum materia est san guinea uel sanguini multuꝫ mixta que sollent fa cere tales dolores aliquando autē solla formatia sufficit ut cum causa est fl'a uel mell'ia nō mixte sanguini neqꝫ corpus est natura sanguineum ali quando tamen utrūqꝫ est necessarium ꝛ hoc est utplurimum uerū maxime in illa que fit per uiā defluxus ut patet considerā. ea que dicta sunt in ca. causarum supra oportet hic multa supponere que alias dicta sunt ne contingat idem multotiēs replicare dixit signanter in uere quoniam mate rie in uere calefiunt ꝛ mouentur vnde apte sunt magis ad iuncturas fluere ut etiam declaratum est eodem ca. supra de tempore quo magis eue niūt dicti dolores. Si igitur fiat illo tempore fl'ia ꝛ farmatia vel vtrunqꝫ simul materia euacuabi tur ꝛ a fluxu diuertetur ꝛc. Nunc consequen ter spicialius prosequitur declarando quid fieñ circa euacuationem materie ꝛ alteratione eius si alteratio est necessaria ꝛ dixit legendo litteram continuam. Et omnino oportet si causa i eo qō accidit ei. s. de dolore sit multitudo humorum. s. peccantium in quanto vt non dimittat eos multi plicare cum eo quod euacuet. s. euacuando cum flobotho. que proprie respicit peccatum humoris in quāto. ꝛ cum eo quod minorat ex cibo duplici ter. s. modicum dando de cibo. s. nutritiuo uel cū cibo exicatiuo aliqualiter sed sensus primus meli or est. ꝛ cum eo quod administratur ex exercitio bono. i. aliqual'r resolutiuo ꝛ minoratiuo materie quod est exercitium magis longum q̄ uellox ad dit. ꝛ si cā. s. talium dolorum consuetorum euēire sit corruptio eorū. s. humorꝫ ita. s. qꝫ sit peccatū in q̄li ꝛ nō in quāto oppōatur illi. i. occurratur. s. ne eueniat a tali cā. cū euacuatiōe eius qō oꝫ. s. eua cuādo materiā peccātē cū solutiuo appropriato ꝛ ɔrietate regiminis p qō grauatur. s. talis hūorꝫ pec cans in quali. i. inducatur ɔrium regimen ad illō p quod illud generatur vbi gr̄a si peccans mā sit fl'a inducatur regimē ɔriū regimini facieñ ad fl'a tis gñatiōeꝫ ꝛ si hoc oꝫ fieri oꝫ prescire qd ē illud qō gñat fl'a ut sumatur ɔriū eius ideo addit. Fl'a eim gñat p adiutoriū ex ifrigidañ ꝛ tu qdē scis ea. s. q̄ infrigidant ꝛ scis oppositiōeꝫ eorꝫ. Jō supple in illo cāu dimitte ifrigidātia ꝛ utere calefacieñ ꝛ eɔ si cā fuerit collera tūc oꝫ euacuare cā cū ap propriatis. ꝛ occurrere cāe calefacieti facieti ad gñatōeꝫ collere cū infrigidātib⁹. ideo addit. ꝛ col lera gñatur p adiutoriū calefacieñ ꝛ tu scis ea. ꝛ scis oppōitiōeꝫ eorꝫ. s. cū infridātib⁹ idē est ēt itel ligēdum de mel'ia. s. si sit in cā ut purget deide adu ducatur regimē ɔriū regimini ipsam gñanti. Jō ēt addit. Et simil'r mel'ia gñatur p id qō scis ꝛ op ponit ei qō gñat ipsaꝫ p id qō scis qm̄ gñatur ab infrigidātibus ꝛ exicantib⁹ oꝫ occurrere cū calefa cieñ temperate ꝛ humectañ. Et hoc est quod intendit de tota ista parte lege eā quia clara est.

Et cuꝫ Hec secunda pars generalis prime partis in qua ipse postquam posuit facienda in preseruando a doloribus iuncturarū generaliter circa euacuat fieñ vel non fieñ ꝛ cir ca alterantia medicinalia. Nunc consequenter ipse insinuat nobis quid sit fieñ cum accidit fieri euacuatōnem ꝛ breuiter dixit. Et cū accidit eua cuatio. s. qꝫ fieri debeat tunc ex illis que rectiora sunt est confortatio membri cum stipticis ꝛ adu cit rationem vt non suscipiat. s. membrum aptuꝫ superfluitates qm̄ cum fit euacuatio siue per me dicinam siue per flobothomiaꝫ mouentur humo res maxime per medicinam solutiuā vnde sic co moti ꝛ positi in motu faciliter fluerent ad mem brum consuetum ad recipieñ tum pp debilitateꝫ ipsius membri tunc pp nām alias consuctam esse ad illud membrum transmitteñ ideo conueniens est vt mēbruꝫ stipticis ɔfortet ꝛ pp vigorare ipsi⁹ virtutē vt resistat materie q̄ fluēt ēt pp ɔstringeꝛ meatus ne p ipsos facilis fiat penetratio dixit tñ d. A. qm̄ timor est in repercutiendo a mēbris igno bilibus materiā ne ɔñ fluat ad mēbra pricipalia vt supra est positus can. Et pprie. s. fiat talis phi bitio fluxus ad mēbrū cum stipticis cuꝫ non time tur ɔuersio earū. s. materierꝫ ad mēbra principa lia causa antecessionis mondificationis dupliciꝫ intelligendo aut qꝛ nulla precessit mondificatio sed est corpus repletum qꝛ eo casu ante mondifi cationem appropriatā fortem nō deberem⁹ appo nere illa stiptica probibentia fluxū ad illas ptes qm̄ esset tunc magn⁹ timor de redditu materierꝫ ad pricipalia pp corporis nimiā plenitudinē ꝛ sic cā antecessionis mondificatōis nō facte nō debēt iuncture ɔfortari stāte corpore multuꝫ pleno qm̄

Iuncturarum dolor
3. 22. tr.

minus sequeretur nocumentum non prohibēdo
quam prohibendo prout alias fuit sñia sua supra
alio modo legatur affirmatiue. sic cū accidit eua
cuatio. i. cum facta est euacuatio. tūc ex illis que
rectiora sunt est confortatio membri cum stipti
cis vt non suscipiat superfluitat̃ ⁊ proprie cū non
. i. quia non timetur ꝯuersio earū ad membra pri
cipalia causa antecessionis ⁊ molificationis. i. pp
istam cām ꝙ est facta mondificatio antecedens
ad illam ꝯfortationem non timetur ⁊c. Et ad eū
dem redeundum intellectum ⁊ exemplificat cuz
quibus debet fieri talis ꝯfortatio dicens. Et ista
sunt sicut acatia ⁊ balaustie ⁊ sucus uirge pasto
ris ⁊ licium ⁊ memite de oībus istis est supra de
claratum quomodo repcutiunt ⁊ cōfortant in cā
calida. ⁊ in causa frigida ponit alia confortātia.
Et iterum fricatio cum salle trito ⁊ cum oleo. s.
masticis nisi sit siccitas uehemens. quoniaz tunc
talia exicantia confortātia essēt aliqualiter timo
rosa ut patet.

Et quando est apostema ⁊c. Nunc
incidenter circa hanc par
tem ipse ponit unū cañ curatiuum si est apostēa
uel ēt preseruatiuum si futurum ē approbabiliter
apostema sciaticum per spialem medicinā ⁊ dicit.
Et quando est apostema sciaticuz. s. in actu ⁊ sup
ple est facta purgatio uel dubium est de apostēa
te sciatico futuro ⁊ bibit habens ipsum ad sensum
expositum aristologie rotunde que est fortior pō
dus. ʒ. ij. aliquotiens in yeme ⁊ uere tūc fortasse
prohibetur pondus eiꝰ post ꝙ loquitur ꝺ preuissio
ne eius cum. s. est timor de futuro apostemate di
xit in uere uel ieme. quoniaz in estate esset timor
de calefactione ⁊ inflamatiōe nimia oēs ꝯueniūt
ꝙ ualet in passionibus iuncturarū ⁊ dixit ꝭo cañ
ꝙ patientes podagrā bibunt eam ⁊ iuuanť ex ea

Et utatur exercitio temperato. Hec est
scđa pars principalis capl'i in
qua ipse ponit regimen cōueniens in dieta in pre
seruando a dictis doloribus iuncturaruz ⁊ posset
diuidi in tot partes ꝙ spiales cañ ponit scđm ali
q̄s diuersas res de nō naturalibus ptes patebunt
legendo. de prima dixit circa motum ⁊ quietem.
Et utatur exercitio temperato. s. pedes ambulañ
suauit̃. quoniaz laboriosum ⁊ forte noceret ut su
pra dictum est quies ēt nocet debilitando iunctu
ras ⁊ p paucitatem resolutionis. Et quoniā infri
gidantur tēperatum ergo exercitium iūcturas cō
fortat addit ⁊ uectatione supple utatur cū nō pōt
multū incedere ⁊ sufficienter pedes portet̃ i equo
tamen suauiter iō addit. Et non superfluat in eis
quoniam excitant podagram ⁊ dolores nimis ad
iuncturas materiā atrahendo pp caliditatē aquisi
tam ⁊c. addit ēt magis determinādo ⁊ specificañ
regulā precipue circa motum dicēs. Et non adhi
beatur illō. s. exercitiū quo nō est ꝯsuetꝰ subito si
ne gradatōe ratio clara ē qꝺ si illud accidat. s. ut
sit necessariū ēt sine gradatōne inungi verbi grā
nō est ꝯsuetus nisi suauiter ⁊ tarde incedere et sit

expediens propter aliquam particularem ꝯtingē
tiam ut solicite ⁊ uelociter exercitetur tūc supple
administra olea ꝯfortantia in ungēdo. s. iūcturas

Et oportet ut deuitent ⁊c. In hac
parte ipse ponit regimē quā
tum ad cibuz ⁊ potū primo circa cibum ꝭo circa
potum ibi. Et deuitent potare ⁊c. dicit primo ⁊
oz ut deuitent carnes grossas hoc precipue uerū
est in dolore a cā frigida ut plerūqz euenit. ⁊ sal
sa oīa ista sunt supra declarata ⁊ assalzessud nō
reperio quid sit sed debet eē genus salsimenti ace
tosi ꝙ nocet ut patet per dicta addit Et ex olleri
bus deuitent ea que sunt sicut sicl'a ⁊ bautie. i. pa
stinaca ⁊ citroli ⁊ aqua mellonis addit nocent eiz
. s. talia proterea ꝙ generant humorem aquosuz
addit tñ dubitatiue dictum est supra ꝙ prouoca
tiua ꝯueniunt igitur ista conueniunt. ideo dixit
⁊ conferunt per prouocationem. s. aliqs posset di
cere hoc et respōdens dixit. Et diuersificatur dis
positio eorum. s. prouocantium i corporibꝰ. s. quā
tum ad iuuandum ⁊ nocenduz. quoniam i corpo
ribus mondificatis actu egris, a materia grossa ⁊
flegmaticis in declinatione prouocantia ꝯueniūt
ut supra est dictum. In sanis autem siue neu
tris ad preuissionem ut hic non conueniunt tū
propter nimiam ipsorum humiditatem. tum etiā
quia disponunt materias ad fluxum ⁊c. hoc est
quod intendit dicit secundo circa potum. Et deui
tent potare uinum plurimum et grossum quia no
cet. humores commouēdo ⁊ subtile prouocando
nocet ⁊ neruis ut supra fuit declaratum in que
stione de hac materia ideo addit. Imo cum ui
num omne scilicet oportet deuitare tamen preci
pue dixit grossum in uia iuuamenti cum generat
grossum nutrimentum quod in causa frigida de
qua est hic specialis intentio est disconueniens.
addit continuando in cibis generaliter. Et ciben
tur eis que sunt bone digestionis ⁊ uellocis de
claratum est supra naz calida cibaria que conue
niunt in morbo conueniunt etiam in preseruatiōe
ut patet addit. Addit ponendo regimen circa ali
am rem non naturalem. Et oportet ut deuitent
replectionem ⁊ anichilationem ab exercitio ⁊ de
uitent cum hoc superfluitatem in labore ⁊ exerci
tio et proprie super replectionem. Ista omnia
sunt declarata supra in capitulo causarum addit
circa quoddam anexum exercitio. Et deui
tent coitum patet quomodo multipliciter noce
at non est hic morandum ponitꝰ consequenter or
dinem circa balneationes et dicit. ⁊ minorent in
balneationibus. i. ex balneationibus ⁊ dicit litte
ra exterior ⁊ adducit rationem. quoniam ipse li
quefaciunt humores et faciunt eos currere ad iū
cturas relassādo ⁊ meatus aperiendo. addit tamē
unum aque termarum conferunt eis in hora egri
tudinis de his late dictum est supra ponit conse
quenter unum obseruañ cum corpus uult uti bal
neo etiam minerali ut dixit. Et ex illis que confe
runt eis in principio balneorum. i. termarum et

post ipsarum expletionem τ in medio introitus ipsoꝝ in ipis ē effusio aque frigide sup iuncturas. iuuat enim i principio. ne relique materie fluētes recipiantur in iuncturis i medio ēt ꝯueniunt par tim ad eandez intentionē. partim ad ꝯseruaū uir tutem termarum in iūcturis τ postremo ualet ad eandem intentionē ubi tū essent iuncture debiles post balnea calida si exhiberetur aqua crede qꝺ nimis nocerent. Jdeo elegāter addit id ōbere ob seruari. si nō est aliquid qꝺ prohibeat in debilita te neruorum ēt addit. Et quandoqꝫ afferūt h no cumentum. s. de debilitate neruorum febres dicit ultimo Et oꝫ ut non dormiant super cibum oino quoniā ē ex rebus nocibilioribus eis pꝫ ēt quoniā caput tunc uaporibus repletur τ reumectatur τ ꝯsiter nerui τ mēbra neruosa τ iuncture debilitan tur τ remolliuntur τc. pꝫ ꝯsiderāti ea q̄ dicta sūt supra lege totam litteraꝫ quia clara est τ sic finis capituli huius.

Cap. 25m

De cura que magis propria est siatice τ dolori bus anche.

Cura que magis propria ē τc. Hec est tertia ps principalis prime partis huius tractat⁹ in qua ipse ponit specialiter curā dolo ris siatici τ anche. τ diuiditur pars presens i duas partes quoniam primo ipse ponit curam horū do lorum magis generalem. Fo magis spialem p me dicinas appropriatas. Fa ibi in rubrica. Embro ce psīs ca⁹m ēt in tres diuiditur quoniā primo ipe ponit curaꝫ doloris siatici generaliori modo. Fo ēt magis spial'r. Fa ibi in illis vō que de eis sunt san guinei si prima parte pro cura generali ipe remit tit nos ad ea q̄ dcā sunt supra ca⁹o generali in cu ra. τ adducit rōnem qr de dolore siatico facit spe cialē determinat ultra illaꝫ generalē de dolorib⁹ iuncturaꝝ. igitur dicit. Cura que magis ē siatice τ doloribus anche τ genuum. i. τ non sic alijs do loꝛ aliarū iuncturarum ē qꝛ oꝫ ut reddeatur in cu ratione eorū ad cañ in doloribus iuncturaꝝ oꝫ qꝛ posset aliquis dicere dubitatiue quō ē recureñ ad cañ generales. si ē hic poneñ cura que est ma gis propria siatice τc. Rñdēdo dicit τ tu quidem scis. s. ex eis q̄ sunt dcā loco allegato ubi erat ser mo de repercussiuus qꝛ ipsi differūt ab alijs dolori bus iūcturarū. τ declarans dixit. τ est idem cū dic tis in loco allegato. Nam repercussio in pricipio . s. facta egritudinis quandoqꝫ nocet eis nocumē to uehemēti τ tanto. s. nocumento nō nocet si fiat in alijs doloribus iuncturaꝝ. τ declarat sic dicens quoniā mā profunda est. s. illa que iam est fluxa. τ repercussio retinet eam illic. s. in profundo tali um iuncturaꝝ τ ponit eam talem. i. taliter opat̄ repercussio uel medicina repercussiua in ea pro fundando τ incrudādo qꝛ difficilis fit eius resolu tio. τ preparat eam. s. materiā profundando intra iuncturas ut dislocet iuncturas cū ipsa dislocet iū cturas absqꝫ repercussione. similiter. i. per hoc qꝛ materia aliquādo ibibitur in ligamento de se τ cō sequenter ellāgatur ligamentum fit dislocatio iū cture. ita ēt cū per repercussionē profundetur mā interius habilitabitur iunctura ad dislocatiōeꝫ p eundem modum per quem ēt aliquando dislocat̄ sine repercussione ut est dictum. τ sic duplex p rep cussionem in dictis iuncturis sequitur nocumen tuꝫ quod non sic sequitur p repercussionē in aliis pp hoc. s. qꝛ dicte iūcture sunt magis profunde vn de apposito repercussiuo in dictis iūcturis mate ria magis profundatur unde fit difficilis resolutio nis etiam propter illud disponuntur iuncture ad dislocationē scōm modum dictum. Et propterea ēt ut supra dicebatur Rasis i de iuncturis prohi bebat repercussiua localia frigida q̄ in siatica. etiam si a cā calida quodāmodo ꝯbureretur. dice batur tū qꝛ ubi esset uehementissimus dolor. ita ut dubitaretur de dissolutōe uirtutis in illo cāu ap poneremus frigida preeligētes materiaꝫ ingros sari τ incrudari τ iuncturā habilitari ad disloca tionē q̄ dissolutionem uirtutis τ mortem. τ hoc to tum pendet ex h qꝛ tales iuncture sunt magis pro funde alijs vnde in alijs i principio fluxus ēt post q̄ aliquid fluxit de mā repercutius ubi in istis nō sumus ausi repercutere dicebatur etiam super ti morem esse in iuncturis spatule. τ sic pꝫ quō ꝺ sia tica τ dolore anche τ genu est cura fienda ꝓpria ut dicit test⁹ noster. totum est clarū si declaretur quid sit ancha τ sia. τ lꝫ ēt supra sit dictū tamē ēt utiliter hic repetetur. Est igitur notañ qꝛ an cha ab auctorib⁹ dupliciter accipi ꝯsueuit. aliqñ generaliter τ cōiter pro tota nate τ comprendit iūcturam et cossam. aliquando pro sola iunctura ꝯposita ex osse anche et cosse. nā in osse anche ē cōcauitas q̄dam appellata pixis i qua egreditur extremitas superioꝛ ossis cosse q̄ uertebruꝫ appel latur τ in ea inuoluitur. Et ipsa cōi uocabulo et large sumpta proprius dicitur ancha. stricte aūt sumpta dr̄ sia τ sic apparet quid debeamus aliqñ intelligere per ancham τ aliquando per siam ita p dolorem anche. τ per dolorem sie in proposito cum dixit cura magis propria siatice τ doloribus anche ibi ancha sumebatur stricte et ly τ teneba tur expositiue ut esset sensus cura propria siatice et doloribus anche τc. et hoc est quia sumendo ancham large quilibet doloꝛ in ancha illo modo sumpta accidens a materia fit a materia in loco profundo recepta ut pꝫ consideranti τc. Et ex h iam patet tota littera clara. lege eam tu usqꝫ ad illam partem in illis uero τc.

In hac parte autem specialius prose quitur ponendo curam horum dolorum secundum speciales causas ip sorum duo facit quoniam primo ipse ponit cu ram magis sanguinee secundo flegmatice tan quam plerunqꝫ occurrentium. secunda ibi in illis vō qui flegmatici ex eis τc. prima etiaꝫ posset diuidi quoniam primo ponit utilitatē flobotomie in tali dolore secundo ponit utilitatem uomitus. et solutionis. partes patebunt legendo litteram

tam in a calida

ↄtinuaꝫ. primo dicit in illis uero.s.doloribus que de eis.s.mēbris sunt sanguinee ꝺ rebus magis cō ferentibus eis est fl'oia.pꝫ cum per eam ↄueniēter factā materia sufficiēter diuertatur et euacuetur. Ideo addit.et iuuantur in dispositione.s.subito per fl'iam in primis.i.in principio factā ex manu .s.ex una brachij.s.basilica diuerse partis.ut su pra est declaratuꝫ ad debite diuerteñ. deinde.s. in processu fluxa materia ad euacuañ ex pede.s. fiat fl'ia ex safena uel siatica.ut paulopost uidebi tur euacuañ ab ea que dirrectiorē hēt aspectum ad locū ut ↄuenientior fiat euacuatio materie.de inde ponit unaꝫ regulā bene obseruañ in cāu isto dixit.Et non fiat flōmia ex pede nisi post fl'iaꝫ ex manu.ꝛ ratio est qm̄ si primū fieret ex pede.que ē euacuatiua fl'ia ꝛ non esset facta ex brachio.que est diuersiua uerisimilter stāte corpore pleno ut in principio multo plus atraheretur ꝺ materia ad locum q̄ꝫ euacuaretur per partē.ꝛ hoc bene nota te.Idem esset dicendū in similibus.ut si esset apo stema calidum in matrice uel testiculis nūquaꝫ maxime i principio est fieñ fl'ia ex safenis nisi pri us sit facta ex baxilica.Et fit iuuamentū ꝛc.Nūc ↄñter ipse ponit iuuamentum uomitus ꝛ solutio nis in casu ꝛ dixit.

Et iuuamentum fit ex eis per uomitum. hoc maxime uerum est cum alia materia est san guini mixta ut collera.uel ēt collera sola.qm̄ per uomitū diuertitur materia ad oppositū.ꝫ ēt mate ria calida faciliter ē uomitu educibilis.ꝛ addit ꝺ uentris solutiōe. Uentris autē solutio quando qꝫ usqꝫ ad finē post ponitur.ꝛ adducit rationē du plicē.primo quia dixit et.i.qꝛ est sufficiētia in uo mitu forti.forti.s.non tantum ad diuerteñ i prin cipio.sed etiam ad euacuañ.secundo ↄtinuat.nō fit solutio per deorsum.ut non trahat solutio uen tris materiam ad inferiora vnde si traheretur ēt ipsius pars faciliter moueretur ad ancham. Ad dit.nisi sciatur q sit parua.s.materia.quoniam stāte modica materia pecāte ꝛ corpore non repleto.nō fit timor in solut' ventris ne materia fluat ad an cham.quoniaꝫ illa modica materia in uirtute po tionis uel solutiui deorsum per uentreꝫ educitur. Addit ↄñter de bono.s.regimine est ut ieiunēt duobus diebus deinde flobotometur.s.ex appro priatis uenis.qm̄ per tale ieiunium nisi corpꝰ mi nus inflamaretur fit aliqualis minoratio materie unde natura redditur auara.ꝛ sic materia nō red ditur apta ad fluxū.suplet igitur uices flōie diuer sure.et hoc fieri posset in corpore timoroso ad flo botomiā de venis magnis.qm̄ quidam timēt illaꝫ ꝛ nō fl'iam puarū.ut peduꝫ.ꝛ tunc illud ieiunium suplebit vt dcm̄ est si corpus fuerit de illis qui fa ciliter tollerant ieiuniū.ideo ↄtinuañ.de uenis pe duꝫ dixit.Et scias q fl'ia siatice uene magis iuua tiua ē in siatica q̄ꝫ safenne.qm̄ dirrectioreꝫ habet aspectū ad siā q̄ꝫ safena.ex quo sia est in parte sil uestri natis situata ita et uena siatica ē in extrin sica pte pedis situata ubi safena ē i domestica.ad dit tñ.ut plurimū.ꝛ dixit.ubi fit dolor leuior exten sus i siluestrisi.s.tibie ꝛ supple i domestica grauior parte tibie.ut aliqñ ↄtingit.addit ↄtinuādo.ymo fit purus.s.dolor in domestico.ꝛ suple nō in silue stri.declaratur.s.q fit i domestico p coloreꝫ.ut.s. sit rubeus.s.color tibie cuiꝰ extēsio ex domestico suple fit tm̄.Isto cañ dixit q erit tunc safena ma gis ↄferens ei q̄ꝫ uena siatica.s.ad flobotomāduꝫ. ꝛ hoc erit quoniā tūc illa uena siatica magis im mediate educet ꝺe mā ↄiūcta ex quo expanditur per ptē domesticā.addit remouendo dubitatiōeꝫ quāuis ambe sint duo rami uene unius sicut baxi lica ꝛ cefalica in māibus suple.ꝛ si sint rami uene eiusdeꝫ tñ i diuersis mēbris fl'iam in eis fcā diuer so modo ↄuenit qꝛ in passionibꝰ capitis fl'oia cefa lice proficit.ꝛ nō sic basilice in passionibus auteꝫ epatis ꝛ naturaliū magis proficit baxilica ꝛ non cefalica fl'ia.Idē ꝺico de istis ramis siatice ꝛ sa fene licet ex eodē truncho oriantur.tñ inequal'r seruiūt.quoniā illa que siatice magis ualent i pas sione sie.ꝛ illa que safene magis ualēt in passioni bus matricis ꝛ genitaliū in viris.ut expresse decla rauit.G.in suo de fl'oia distinctione tertia cap. quarto.hoc dictū est utplurimū pp similē ↄtingē tiam quā posuit.d.A.bicinā ubi māifestatur exp̄s se q mā siatice intenderetur ad interius tibie uel pedis.fl'oia safene eēt ↄuenientior.et hoc manife stabitur ex colore ꝛ dolore extensis per parteꝫ do mesticam tibie.quomodo autem basilica ꝛ cefali ca ab eodē truncho ramificentur ꝛ safena ꝛ siati ca etiam ab eodem est declaratum quarta primi cap.proprio ubi ēt ponitur ista snīa. ut hic.ꝛ ego alias declaraui ipsorum uariā utilitatem in diuer sis.ꝛ breuiter dixi q licet ab eodem trunco rami ficentur quoniaꝫ tamē ad ipsos terminantur alie venule parue a quibꝰ fit ēt euacuatio cū fit ab illis euacuatio ꝛ ille pue verbi grā saphenarum imediatiorem habent colligentiam cum matrice q̄ꝫ cū sia.ꝛ eӡ uene parue ad siaticam uenam ter minates imediatiorē hēnt cū sia colligētiaꝫ.tñ fit ꝛc.Ideꝫ debes intelligere de cefalica ꝛ baxilica respectu capitis ꝛ naturalium. addit uerum.G. rememoratur safene.ꝛ uene curuature policis.i. in curuatura pollicis existente.tñ.i.de istis facit mentōeꝫ tantum q iuuāt i tali dolore siatico.s.in quodā de hoc speciali tractatu.quoniā i suo ꝺ flo botomia ꝺ siaticis uenis ad hanc utilitatem facit mētioneꝫ.Et addit q fl'ia uene curuatiue pollicis magis iuuatiua est q̄ꝫ uene siatice ꝛ safene simul. hoc ē uerū si intelligat' diuerteñ.quoniā euacuañ non esset uerū.cū p illas tāq̄ꝫ p trunchos maiores et dirrectiores meliꝰ possit euacuari mā q̄ꝫ p istaꝫ puam uenā.q̄ est ramus alteriꝰ illaꝫ.sꝫ ad diuer teñ ut dictū est qñ pp cām debilitat.nō possemus ad aliam ↄriam diametrū diuertere tūc fl'oia illi us esset ↄuenientior.ut pꝫ intelligenti.addit.Et ex eis.s.uenis pedis que flobotomātur.s.in cāu isto est uena q̄ ē inter minimum et secundum pedis et flobotomatur post ipsam uena siatica.quoniaꝫ primo facta flobotomia ꝺiuersiua per aliam uenā

tunc conuenientius fiet flobotomia euacuatiua p
uenam fiaticam. ut dicebatur paulo ante de alia
parua uena, quoniam etiam talis que iacet inter
minimum ꝛ secundum, est ramus fiatice ficut illa
que est incuruatura policis est ramus fafene. Et
addit verificando quod dictum est. Et dicitur ꝙ
hec uena. s. in flobotomando in casu nostro est
magis iuuatiua quaꝫ uena fiatice, fit diuertendo
ficut faluatela que est in manu inter minimum ꝛ
secundum est magis iuuatiua ꝙꝫ baxilica in egri
tudinibus epatis ꝛ splenis. hoc est uerum modo
exposito, quia ista faluatella plus iuuat in egritu
dinibus epatis diuertendo quaꝫ basilica, ut patet,
non tamen in euacuando. ideꝫ igitur est intelligē
dum de istis uenis minutis pedum ad comparatō
nem fiatice uel fafene. Et fic patet littera clara.
lege eam totam fic exponendo usqꝫ ad istam ptē.

Illi autem qui flegmatici ex eis ꝛc.
In hac secunda parte hu
ius partis ipse ponit curam doloris fiatici a causa
frigida materiali. ꝛ duo principaliter facit, quoni
am primo facit. hoc, secundo ipē declarat quomo
do diuerse intentiones etiam quodāmodo ꝯdiceñ
concurrunt in aplicatione emplastrorum fortiuꝫ
in casu isto. Emplastrorū quideꝫ administratoꝝ
ꝛc. primo, ꝛ duo facit principaliter quoniam pri
mo in cura huius ipse nos remittit ad ea, q̄ supra
dicta sunt in cura apostematum grossorum. scđo
ipse ponit unam descript. confectionis hermetis
quam supra ꝛ hic in casu isto multum laudat. se
cunda ibi. Et administretur post euacuatiōeꝫ ꝛc.
dicit igitur primo. illi autem qui flegmatici ex eis
currunt cursu apostematum grossorum. i. curan
tur cura apostematum grossoꝝ. Et verificatione
curationis. i. per equales verificatur ratiōes utri
usqꝫ cura. hoc est fi unum medicamen ꝯuenit in
certo tempore in cura apostematum grossorum.
idem etiam conuenit in proportionali tempore in
dolore fiatico cāto a materia frigida, nā utriusqꝫ
ratio est una, ut patet consideranti. ideo addit in
ferendo. Et propter hoc non oꝫ ut fit presumptio
ad ministrandum resolutiua fortia ante euacua
tionem. s. in dolore fiatico, ficut etiam non conuēit
in principio apostematis a materia grossa fortia
resolutiua applicare propter id quod sciuisti cuꝫ
eis. s. remedijs que diximus. s. supra, quoniam for
tia resolutiua in principio facerent ebulitioneꝫ in
materia. ꝛ atraherent ad locum materiam ꝛ apo
stema, consequenter augeretur. similiter fi appo
neretur in dolore fiatico a tali materia esset filis
timor. ꝛ fic de augumento doloris ꝛc. hoc ē quod
dixit lege litteram. consequenter etiam repetit. q̄
dam de uomitu ꝛ solut̄ uentris in casu. ꝛ dixit. Et
iam diximus. s. capitulo generali supra, etiam hic
paulo ante ꝙ vomitus iuuantior est ꝙꝫ uentris so
lutio propter motus materiei. s. per solutioneꝫ ad
partem doloris quia per solutionem materia mo
uetur deorsuꝫ, ꝛ fic quodāmodo mouetur ad locū
doloris. et uomitus mouet eaꝫ. s. materiam ab eo
. s. loco doloris conuertendo in sursum. Et fimi
liter Rafis uoluit ī capitulo fiatice dixit. ꝛ fis me
moꝛ. ut non utaris medicina laxatiua ante uomi
tum. postea ponēdo uomitum in casu ꝯueniēs di
xit. ꝛ de eis que bona funt in eo. s. faciendo uomi
tum est ut fiat cum baurach ꝛ aceto. utrūqꝫ ē so
lutiuum, ut dictum est supra dando cum aqua te
pida est cōe ꝛ non multum forte postea suple in
tendit ꝙ fiat cum fortioribus ꝛ cum nucevōica ꝛ
elleboro uel virtute eius ꝛ fimilibus. de quib⁹ ha
buistis supra descript. ideo addit. Et cuꝫ euomue
rint cum uomitiuis fortibus quibus indigetur in
humoribus eorum frigidis grossis, tunc oꝫ ut occu
peris vel cōsequeris id. s. talia fortia uomitiua cū
subtiliatiuis calefatientibus. s. localibus ipsa in
forma emplastroꝝ uel unguentoruꝫ supra anchā
apponendo, ꝛ ex ista littera colligitur ꝙ nūquam
talia localia uomitiua debent apponi nisi prius
factis talibus uomitiuis. ꝛ hoc bene notare ꝑpter
dubium tractus materie ad locum. sed fi propter
dolorem fint necessaria aliqua localia ante dcās
euacuationes, ꝛ ne appareat deffectus in operāte
tunc apponamus de illis que dolorem remittunt
confortando ꝛ leuiter resoluendo, ut supra dictuꝫ
est. lege litteram quoniam est clara. addit ultimo
circa hanc partem ad reprobationem cōis erroris.
Et est necessaria in flegmatis de istis. s. passiōib⁹.
Iterum quandoqꝫ, ymo multotiens flobotomia,
pꝫ cañ ex his que dicta funt supra, quoniā licet ha
bita intentiōe ad materiam coniunctam uel etiā
proprie antecedeñ in flegmatica non cōueniat flo
botomia, tamen habita intentōe ad cāꝫ añcedeñ
antecedentis. ut in corpore sanguineo uel aliter
calido dubitando ne per caliditatem sanguinis
uel collere cuꝫ sanguine misto aliud flegma sub
tiliaretur et fic ad iuncturam flueret, isto cāu ad
infrigidandum et ꝓhibendum fluxum ad illā par
tem lesam conueniens ē flobotomia, et hoc sepe
accidit, ideo fignanter dixit ymo multotiēs, et fic
est clara tota ista pars, lege eam totam ꝯtinuam
fi placet.

Et administrentur
In ista parte conse
quenter postꝙꝫ dedit modum circa euacuationes
fieñ post quas conuenienter in casu isto aplicari
possunt et interius et exterius ea que subtiliant
prouocant et resoluunt, pꝛīcipaliter intendit pone
re descript̄ confectionis hermetis, quaꝫ supra Ie
ram hermetis appellauit. quoniam ipsa est ī hoc
casu mirabilis iuuamenti. et dixit et administren
tur post euacuationem cum eis que diximus. s.
flobotomijs uel uomitu de medicaminibus. s. ex
diureticis et ebibitis. s. ad itentionē dictā. iuuāti
bus ad dolorē iūcturarū et ponit medicamen her
metis dixit medicamē hermetis proprie. s. ꝯueniē
tissimum ē. Nā hoc medicamen est mirabile ualō.
℞. camedreos gētiāe āboꝝ an. ℥. 9. aristrologie
rotūde. ℥. ij. seis rute ficce lib. i. terāt ꝛ cribellēt
cribello sbtili, cui⁹ dosis. s. in puluere fit coclear
ium unum cum modico scilicet idromellis. manife
stum est ex fimplicibus supra declaratis q̄uo istō

3.22.tr.2.

medicamen est multũ prouocatiuuz ꝛ exicatiuũ ꝛ iuncturaruz confortatiuum,ꝛ educit per sudorẽ ut supra dicebat.et est timor usus eius in estate. Ideo supra laudabatur i vere.additꝫ administrẽtur ẽt vaporationes ꝛ embroce resolutiue ꝛ aque termarum de quibus oĩbus dictũ est supra quõ i hac intentione ualeãt.addit quod si non excussat .s.ꝙ dictum est de uaporatoĩbus ꝛ embrocis ꝛc. tunc cristeriza.s.cum cristeri forti excoriatiuo ut dicebatur supra de mente Rasis dixit sic repeto. quoniam vtile post purgationem maioꝛ cura sunt cristeria que atrahunt materiam tali atractiõe. ꝙ uulnerantur intestina ꝛ exire faciunt sanguinẽ, ꝛ tunc cessat doloꝛ eadeꝫ die.quod ego uidi, dixit ipse. plusquam in mille hoĩbus,ꝛ addit ꝛ nunquã uidi aliquem.qui uteretur istis medicinis quin ex toto sanaretur uel aleuiaretur nisi sit ita foꝛtis.s. cã ꝙ indigeret ustione ħ ipse. Et ego dico pro

historia

uero dum essem iuuenis doctoꝛ trium annoꝛum qð uisitaui unũ armigerum patientem siaticaꝫ q fuerat eger multis mensibus,ꝛ cum feci sibi tale cristere.ꝛ excoriatis intestinis fuit subito curatus. habui inde magnum honoꝛem.verum ẽ quod ali qui uituperãt sed re uera in homine robusto ha bente intestina foꝛtia.quãdo reliqua non sufficiũt de factis ut dixit.d.A.laudarem ego fieri aliquõ

cristeria fortia

tale propter cuius utilitatem in casu hic ponam duas descriptiones in casu ualẽt.prima est Rasis loco allegato sub hac foꝛma.℞.corticũ radi. ca peris coꝛticis coloquĩtide centaure minoꝛis cucu meris asinini coꝛticis agarici an.ʒ.v. ꝛ coque in tribus libr̃ aque donec remaneãt due tertie libr̃

unius

[struck through] deinde colla,ꝛ pone mel ꝛ oleum ꝛ fac cri stere.ꝛ sustineat quãto magis poterit.pono nunc aliud quod est sic foꝛte non tamen sicut precedẽs habet cum ħ uirtutẽ mitigando doloꝛẽ omneꝫ ar teticum uel siaticum fit ut infra.℞.bletis mercu rialis an.M.i.furfuris fenugr̃ ameos carni cen taure minoꝛis floꝛum camomille an.M.i.coquã tur in aqua ꝛ collentur.ꝛ i collatura ponatur bñ dicte.ʒ.i.Serapini.ʒ.i.sallis geme.ʒ.s. mellis ʒ.ij.olei camomile.ʒ.ij.misse.Nota tñ quod an tequã ponantur dicta cristeria.ꝛ maxime primũ prius debet apponi cristere linitiuum fecum educ tiuum ħ notate.Addit deinde administrentur uẽ tosse super ancham cum incissione ꝛ sine incissio ne.Nã tales atrahunt materiam ad superficiem. Et si fuerit materia sanguinea educitur per scarifi cationem.ꝛ si nõ fuerit sanguinea saltem extrahi tur ita ut postea relique medicinẽ melius eam re soluere possint.Rasis tamen in tractatu ut supra posuit eam ad uerificandum dixit.accipiat uento sam cuius oꝛificium sit magnum ad quãtitatem palme manus,ꝛ ingrediatur ꝛ oꝛificium superius optime claudatur ꝛ ponatur super ancham et immediate adherebit,ꝛ sic stet per duas hoꝛas postea admoueatur,ꝛ iterato ponatur usqꝫ dum uesicetur ꝛc.postea obserua circa ħ ꝙ dicta sunt supra. Addit vltra ventosam ꝛ si non sufficit.po ne rubificantia ꝛ vesicantia de quibus dictum ẽ supra,ꝛ non consolidentur scilicet uulcera facta donec sanetur.s.patiens ex doloꝛe apponeñ semꝑ aliqua atractiua ꝛc.

Et emplastrorum

In secũda parte princi pali huius partis ipse ponit intentiones contrari as coniungi in aplicatione emplastroꝛum foꝛtiuz in casu ꝛ primo ponit cañ qr̃ oponuntur acuta in casu dicit igitur emplastroꝛum quidem admĩstra toꝛum in eis.s.conueniẽter nolit acuitas propter duas intentiones.i.curant medici ꝛ intendunt vt sint acuta propter duas intentiones quarum vna est resolutio.s.fieñ.de materia difficulr̃ resolubi li ꝛ altera est atractio ad exterioꝛa.s.ex pꝛofũdo ista duo faciunt ut medicus intẽdat in casu acui tatem emplastroꝛum ꝛ aboꝛetur eoꝛum acuitas. ponit contrarias intentiones que ad unam redu cuntur propter quandam intentionem. ꝛ est quõ ista.s.acuitas emplastroꝛum exicat materiam ꝛ in lapideitatem conuertit.s.propter foꝛtem reso lutionem que fit in subtili prius materie ꝛ dimit tit eam.s.materiam non recipieñ medicinã.i.non recipit cum est lapideata vtilitatem ex medicina Ideo addit coꝛolarie. Quãobrem opoꝛtet ut nõ demittatur lenificatio.s.quando misceatur cũ re solutione e ut saltez ei succedat sicut est supra dic tum addit ultimo ꝛ quandoqꝫ sunt necessarie uẽ tosse ꝛ eam appositio propter atractionem dictuꝫ est ꝛ sic sit finis capituli. In capitulo breuiter habuistis primo quomodo cura siatice est sibi pro pria ita quod est diuersa a cura aliarum iunctu rarum precipue in hoc quod in principio alioꝛum doloꝛum licet repercute materiam in siatica autẽ non licet dictum est nisi materia sua acuitate tan tum doloꝛem imprimeret quod esset timoꝛ ꝺ moꝛ te.quando tunc auderemus. Habuistis conse quenter causam huius ne materia profunderetur i ipsa siatica idẽ dicebatur de genu ꝛ spatula. Et ubi sit aliqualis doloꝛ debemus ipsum mitigare cum lenitiuis resoluen.ꝛc. Habuistis postea ꝙ in causa sanguinea flõmia est de rebus magis cõ ferentibus facta primo flobotomia ꝺ brachio po stea de pede ꝛ ibi adebatur quod nunquam in ta li casu fiat flobotomia ex pede nisi post flõmiam ex manu. Postea dicebatur quomodo i uomi tu est magnum iuuamentum in casu etiam ali quando ex solutione sed ipsa interdum postponi tur usque ad declinationem ꝛ fit sufficientia i uo mitu. Postea habuistis quomodo flobotomia siatice vene est magis iuuatiua ꝙ̃ safene nisi ma nifestaretur quod materia ꝺriuaret magis ad sa fenam quia.s.esset maioꝛ doloꝛ in parte domesti ca cruris. et coloꝛ rugidus ibi alteratus. Po stea habuistis quomodo uena curuature pollicis iuuãtioꝛ est in casu ꝙ̃ vena siatica uel safena.idẽ ẽt dicebat̃ ꝺ vena posita iter minimũ ꝛ secunduꝫ pedis sicut ẽt dicebat̃ de flẽmia saluatene magis Juuat in passionibꝫ epẽ ꝛ splenis ꝙ̃ fleb. basilice totũ istud intelligebat̃ qñ est intentio diuertẽdi vt ẽ in prin.sed vbi ẽ intentio euacañ secꝫ ẽ diceñ

Habuistis ergo q illi q patiunt dolorē a mā sciatica curātur cursu.i.sicut curātur app. grossa vñ non debēt applicari rsolutina fortia añ euacuat māe z ibi ēt repetit de vomitu quō iuuātior ē q̄3 vētris solutio z ibi dictū est de mente Rasis q nunquā oʒ medic° i siatica soluere nisi pri° vomitū puoca uerit z ipse posuit vōitiuū in casu ouenies ex bau rac z aceto z.s.idromelle. Postea dixit p° eua cuationē opetere subtiliatiua z puocatiua interi us z exteri° interi° sumeť laudauit medicamē her metis z ibi posūit descripť eius exterius laudauit embrocas fumērātōes z huiusmodi. Habuistis ergo q illa qñ non sufficiunt tūc cristeria fortia cō ueniunt. Et ibi habuistis dictum egregiuʒ Ra sis quō non vidit aliquē q vtereť eis p° mondifica tionē q nō sanareť zc. Et postea hūistis si ista nō sufficiunt tunc vētose z medicine vesicatorie sunt necessarie. Postea habuistis quō in aproxima tione emplr̄orum acutorū sunt contrarie intentio nes in casu quidem cōueniunt pro quāto atrahūt ex profundo z resoluūt z nocent pro quanto indu rant materiam. Et ibi habuistis corelarie quō misceanť uel sunt miscenda secum mollificatiua.

De embrocis. cap. 26.

Umantur olei Sequitur ō embrocis rubrica zc. otinuatur ad precedeñ sic quoniā supra in ca. posuit curā genera lem ipsi° siatice per can. z medicinas generales. Nunc ipse enumerans medicinas magis spēa les z primo locales secundo soluentes z numerā do locales numerat eas que maxime faciunt uti litatē factis purgationibus z primo numerat em brocas z unctiones, secundo emplr̄a z epitimata Et hoc est quod dicunt tres rubrice futurorum ca pitulorum de prima parte embrocarum. Dicit primo sumātur olei de allzua lib.i. z aceti lib .s. z nitri quartā lib.is.s.ʒ.iij.z cardamōi.ʒ .i.s. z ysopi.s. hūide.ʒ.i.s.sumergať in eo lana z ua poretur cum eo locus. In casu isto multum ualʒ oleum de allzua qm̄ confortat membra neruosa z calefacit dissoluendo. Nā allzua idem est qd ci perus de quo dictum est supra quomodo valet ni trum z cardamomum manifestum est quomodo valeant in casu exicañ z atrahendo z dissoluen do acetum ponitur ad penetrationem ysopus hu mida ad mollificationeʒ prohibendo lapideitatē ēt mitigat dolorē addit. Et administrentur tine ex aqs medicinarum singularium resolueñ predi ctarū in hoc ca. sicut sunt gentiana. Camedreos Aristrologia. Centaurea rosmarinus bet bonica yna z similia. Et ista est cōis pratica q facta pur gatione fiunt tales tine in quibus infundiť eger secundum Anchas z aliquando cū vapore ab il lis decoctionibus resoluto fiunt Stuffe z multū valent in casu addit. Ea vo ex qbus fiunt vnctio nes sunt sicut oleum costinum z oleum de Eufor bio z oleum de piritro z oleum de Castoreo que administrantur post mondificať.i.talia admistrā tur z administrari soluʒ debent post mondificať totum est clarum addit. Et cerotaria cum oppo. z Euforbio z oleis predictis.s.oponi possunt z in casu multum valebunt.

cap. 27.

De Emplastris z Epitimatibus.

Mplastruʒ resoluens Prosequitur consequenter circa Em plastra z epitima z posset diuidi calʒ in tot partes q ponit descripť partes patebunt di cit primo cōnumerā.vnam descrip. in forma Em plastri. Emplastrum resoluens. i. primo atrahēs materiam ad id quod apparet. i. ad cutem ex p fundo z supple postea vltima resoluens zc. R. se minis rute siluestris bacharū lauri ānidem nitri sceba omnia ista sunt clara armeni potest intelli gi sceba illius contracte naʒ sceba est species ab senti dicitur herba lombricorꝫ vel aliter vt ly ar meni sit aliud simplex quoniam reperitur apud auctores armentrias z est lzli in casu conueniēs vnde fit sal lzli z est atractiuū forte z uesicatiuū vnde forte dicitur armeni sed primus sensus est probabilior sumitur ibi herba lombricorū illius contracte que fortior est cordumeni p vulpe col loquintide ameos cordumeni est carui agreste valet precipue secundo can. omnium añ auť.iiij. omnia sunt clara rute recentis non sicca ne sit ni mis acuta picis cere armo. omnium añ octauam s. partem de auť.iiij.s. auť medium beʒard auť v. notate dicit Symon z egregie q auctores per beʒard generaliter intelligunt omnem medicinā liberanť a ueneō aliquando intelligunt triacham aliquando intelligunt galbanum propter excellē tem virtutem eius contra venenū de quo mirabi lia dixit.d.A. secundo can. cap. pprio quomodo sit triacha omnibus venenis uide tu ibi aliquan do intelligunt lapidem quēdam qui dicitur lapis beʒarde generatur in oculis Cernorꝫ orientaliuʒ vt etiam vidi ab arabi moyse in quodam suo tra ctatu sed Symon ponit modum generationis ei° vide tu breuiter hic dominus. A. per beʒard intel lexit galbanum q in casu isto valet ut ca. pprijs Oppo. sulfuris quod non tetigerit ignis quoniaʒ ignis debilitat virtutem eius vt etiam patet secū do can. est medicina fortis multū ymo vsqʒ in qr to exicat amborꝫ auteʒ añ auť.iiij. fiat ex eis em plastrum.s. dissolueñ gumas i vino z postea pulr super aspergendo z cum cera fiat emplm vel ce rotum ē forte multuʒ vt patet consideranti addit continuando in emplr̄is. Et si leniatur siatica cuʒ stercore caprino z aceto forti.s. infusio stercore in aceto ut alias dictum est erit sicut medicamē de sinapi.s. quantum ad atraheñ z dolorem miti gañ z melius eo z magis iuuatiuum ipso quoniā in stercore cum hoc q̄ē uirtus fortis in atrahēdo etiam ē uirtus confortatiua addit. Et Emplr̄a ru bificantia z uesicātia bona sunt ualde i casu quo

niam materiam atrahunt forti atractione de eis dictam ē supra inter cetera laudabatur mel ana cardi ꝛc. ꝛ posui uobis modum extractionis eius addit ponendo modum vsus vesicātiū pᵒ͡ꝑatóꝛ eorū ꝛ dicit. Et oꝫ vt perforentur uesice .s. ipsis factis p tales medicinas ꝛ deinde pulueriꝫetur super eas medicamen exicatiuum deinde iteret uesicatio usqꝫ quo currat sanitas. Non intellige ꝙ immediate facta uesicatione ꝛ ipsis ruptis ꝙ debeāt apponi exicantia facientia cicatrigantia ꝛ ꝯsolidañ ꝛ postea apponantur alia uesicatoria ſꝫ facta prima uesicatione ꝛ ipsis perforatis per tempus ex eis educatur materia cuꝫ atractiuis lenibus uel cum melle uel cum ficubus uel cum caulibᵒ acutis ut fieri consueuit ꝛ hoc per notabile tempus. ꝛ cum existimamus euacuatam sufficienter materiam tunc apponamus medicamen exicatiuuꝫ ad intentionem consolidañ vt mirram aloem tus gallas ꝛ huiusmodi ꝛ si non adhuc apparebit facta vera cura neqꝫ materia sit ex toto euacuata tunc de nouo applica vesicatoria ꝛ fac vt prius usqꝫ quo currat sanitas lege lr̃am ꝛc. Addit ꝛ iterū sumatur lib. i. baurac ꝛ lib. i. olei ꝛ fiat ex eis epitima si erit oleum antiquuꝫ erit magis cōueniēs patet quomodo valeat aliud. Et iterum empl'a iuuatiuum. ℞. strafisarie lib. i. fecis aduxte lib. ij. piretrum lib. ʒ. nasturꝫij lib. i. ʒ. beꝫard. i. galbani lib. ʒ. sulfuris lib. i. baurac tantumdem olei cotillos tres. s. antiqui gumi pini quod sit equale cum beꝫard. s. in quantitate. i. libr. ʒ. fiat ex eis. emplastrum ꝛ administretur omnia ista sunt supra declarata recurre supra pro verificatione ponit aliud. Et iterum sumatur picis pars vna ꝛ sulfuris pars vna ꝛ contricti sint vt alcol. i. subtilissime ꝛ leniatur super Ancham erit i forma vnguēti vtꝫ ꝛ ponatur de super carta. s. vel petia grossa vel corium ꝛ demittatur vsqꝫquo cadat per se ponit consequenter unum modum singularem cure excusantem a fortiter veficantibus ꝛ dicit. Et ex eis que experta sunt est ut colligatur planta capsie in estate dum est uiridis ꝛ eius contrictio optima fiat. i. longa fiat quoniā est difficilis ad conterendum deinde agrega ipsam. s. sic pistataꝫ ꝛ humidam cum cera ꝛ inuisca eaꝫ Ancha ꝛ loco doloris ꝛ ligetur desup ꝛ dimittatur quatuor horis usqꝫ ad sex de Capsia non habetis cas'm neqꝫ a do. Auic. neqꝫ a Serapione sed a Serapiōe habetis singl'e cas'm in t dicitur ab eo tapsia ꝛ bene dicit Symon ꝙ corupte scribitur debet scribi per c ut hic ꝛ scribitur per t breuiter ē planta eius sucus ꝛ radix eius est fortis multum in atrahendo ita ꝙ quādo nolumus ex profundo atrahere ista est singul'is medicina ꝛ ibi dicit Serapio ꝙ propter eius acuitatem oportet ꝙ qui colligit lenia' quodam lenimento ne membra nuda ꝛ facies a uapore eius forti noceantur dicit etiam ꝙ eius operatio est tarda propter humiditatem coniunctam. Ideo signanter dixit. d. A. dimittatur quatuor horis usqꝫ ad sex addit deinde ingredia' balneum. i. stufam etiam ad magis atraheñ. Cum qꝫ parū rorare incepit. s. corpus incipiat sudare ingrediatur tinam. s. balneum humidum ꝛ si eēt factum cum decoctione rerum aproprietaꝫ esset conuenientius ꝛ tollatur. s. postea emplastrū qm̄ debuit iam multum atraxisse ꝛ uesicasse ꝛ loco eius apponatur super locum lana cum dradanto i. uitriolo prius. s. infussa lana in aliquo suco de apropriatis ꝛ postea super' aspergatur uitreolum ad exicañ ebdomoda vna aut deceꝫ diebus ꝛ iteretur quoniā excussat asinapi ꝛ guma rute agrestis que sua acuitate fortius mordent ꝛ cum quadam violentia magis atrahunt ꝛ sic maioreꝫ causant dolorem addit ꝛ iterum Sasifragia ꝛ guma pini ꝛ iterum guma rute agrestis ꝛ cera ꝛ oleum de ruta. s. si ex eis fiat cerotū erit cōueniens totū patet ex supra declaratis addit ꝛ iterum piretrū ꝛ dabeb ꝛ flos lapidis ꝛ baurac ꝛ sasifragia ꝛ sumatur ex eis empl'm ꝛ qñqꝫ additur i eo nasturcium omnia ista sunt clara preter duo ly dabach est viscus patet quomodo atrahat flos lapidis non reperio quid sit sed etiam si esset lapis molaris patet quomodo notabiliter exicat addit. Et ex eis que conferunt ad hoc. s. siaticam ꝛ ad dolores genuum est cerotuꝫ ex Euforbio patet. Et iterum oleū d allzua. ʒ. viij. ꝛ aceti. ʒ. iiij. ꝛ nitri ʒ. ij. ꝛ piretri. ʒ. i. infundatur piretrum in oleo d allzua postquā tuleris ipsum ꝛ pone ipm̄ in oleo s. eodem tribus diebus ꝛ buliat. s. post bulitione leni deinde probiciantur de super acetum ꝛ nitrū postea imbibatur in ipso lana sordida. i. sucida d inde ponatur super locum dolorosum Anche vt patet hec descriptio est notabilis in casu ꝛ artificiossa ponit consequenter quatuor alias descript' ad eandem utilitatem ꝛ quoniā in eis non ponuntur aliqua que non sint supra sepe declarata fugiens prolixitatem ne alijs tedio fiem ipsas specialiter hic non declarabo sed vos ipsi discuratis ꝛ facile ex dictis intelligetis.

De Solutiuis.

b ONa et utilia Sequitur capitulū de solutiuis in casu conferentibᵒ in quo duo facit primo ipse ponit medicinas soluētes secundo in fine ca. ipse etiā reddit ad aliqua localia secunda ibi ꝛ emplastret' Ancha cum fece prima adhuc in duas qm̄ primo ponit medicinas sumendas per superius secundo per inferius vt suppoſita ꝛ cristerꝫa ſa ibi. Et cū accidit mondificatio ꝛc. prima ēt in duas quoniaꝫ primo ipse enumerat quasdam singulares medicinas principalissime in casu valentes ꝛ compositas ꝛ simplices secundo ponit descrip. duas secunda ibi Sumantur due colloquintide primo etiam ponit cōpositas valeñ secundo simpl' dicit igitur primo bona ꝛ vtilia quidem sunt pill'e de hermodactilis. s. may. dñate fl'ate ꝛ pill'e fetide. s. maiores ꝛ pill'e d capsia Mesue non ponit. Sed. d. A. ponit tres descrip. prima ꝛ tertia in casu magis ualent quā

secunda ⁊ prima precipue ⁊ pill'e de storace istas
non repio ſ3 debent esse in virtute storacis de qua
est supra dictum quomodo in casu valeant addit
⁊ non sunt alique.ſ.tantu3 vtiles sicut pill'e iuua
menti de istis feci multa verba superius singula
riter est dictum ꝙ sub hoc titulo non reperiũtur
sed bene reperiuntur pill'e proficui inde supra ne
q3 sicut iera hermetis ẽt de hac sufficienter est di
ctum recipiatur vna ↄfectio q̃3 ipse ponit añ Je
ras facit duas ⁊ sumat' prima addit ꝙ bibatur in
vere ⁊ ponens modũ iuuamentoꝝ eius dixit ⁊ il
lius.ſ.hominis qui bibit eam incipiunt eoru3 iun
cture dolorosse rorem emittere ⁊ sudare ⁊ hoc ẽ
propter fortem ipsius apertionem ⁊ non est in ea
solutio ventris plurima quoniam non soluit nisi ꝑ
agaricum soluentem. Ideo addit ymo mondifi
cat cum subtiliat'. Consequẽter enumerat me
dicinas simplices hic precipuas dicens. Ellemen
ta quidem medicinaꝝ solutiuarum.i. fundamen
ta sunt pulpa colloquintide ⁊ centaura ⁊ gume
ſ.oppo. Serapinu3 ⁊ huiusmodi ⁊ fumusterre ⁊
Lapsia ⁊ sucus cucumeris assini ⁊ de istis omni
bus dictum est supra. Et sumantur due. Nũc
consequenter ponit descriptiones solutiuorum ⁊
dicit primo. Sumantur due colloquintide ⁊ per
forentur ⁊ educatur quod in cõcauitatibus earũ
est ex pulpa ⁊ seminib⁹ ⁊ carne ita.ſ.ꝙ nihil itrin
sicum remaneat sed solus cortex exterior ⁊. Im
pleantur oleo Sisamino ⁊ cooperiantur amboꝝ
foramina.ſ.vbi sunt perforate ⁊ dimittantur noc
te vna.ſ.sic deinde probiciantur ambe collognti
de in mane illius noctis hoc est mane sucedenti.
cu3 oleo quod est in eis ambabus in ola3.ſ. coop
tis ipsis vt pri⁹ ⁊ fundatur super eas ambas quã
tum est mensura olei vna ⁊ media.ſ. mensuram
de aqua verbi gratia.ſ.oleum esse due libre ponã
tur in olla aque libre tres ⁊ quoquãtur simul us
q3quo discocte sint ambo collogntide q2.ſ. dissol
uantur in decoctione. Cum ergo discocte fuerint
ambe extrahantur ⁊ probiciantur ambe ⁊ quoq̃
tur aqua ⁊ oleu3 tempore sufficieñ ita.ſ.ꝙ aqua
consumatur deinde probiciatur de super ellebo
rus albus.ſ.contrictus cribellatus secundũ quan
titatem qua congelletur.i.ispisset' aqua vel oleũ
ex ipso puluere ⁊ fiat sicut panis.i.ita spissus si
cut pasta de quo fiant magdaliũculi.ſ. forme ro
tunde secundũ quantitatẽ auellane ⁊ sumantur
de illis auellanis.xviij. numero non intelligatis
pro vna dossi quoniam dictum esset erroneum ſ3
intelligatur ꝙ ex decem ⁊ octo ad plus fiet vera
cura añquã omnia sint expedita.ſ. sumendo quã
do expedit vnum pro vice credo etiam ꝙ erit for
tis dossis addit ⁊ sumat infirmus post balneatio
nem ad molificañ ⁊ subtiliañ materiam vt.ſ.me
lius per farmacum possit educi ponit etiam aliũ
modum sic. Et modus alius est vt dequoquat'
oleum cum suco.ſ.colloquintide recentis super
adendo aquam ad mensuram datam deinde fiat
bullitio ad consumptionẽ aque postea super asꝑ
gatur pul'is ellebori tante quantitat' ut fiat pasta

⁊ sequere sicut est dictum in precedenti ⁊c. hor
istas descript' ego non ponerem in pratica ⁊ pro
pter fortitudinem ⁊ consuetudinẽ olei lege lr̃am.

Et cum Accidit mondificatio hec est se
cunda pars prime partis i qua ip
se ponit medicamina per inferius sumenda fortia
quando exibita per superius non sufficiunt dicit
primo. Et cum accidit mondificatio.ſ.vt facta sit
per solutionem ventris ⁊ vomitu3 ⁊ prolongatur
egritudo ita.ſ.ꝙ non remoueat' per predicta tunc
tibi conuenit vt suppositorijs ⁊ medicinis facieñ
excoriationem ⁊ solutione educentibus sanguinẽ
ſ.de cristerijs sicut est decoctio cucumeris assini
⁊ colloquintide ⁊ fel vacinum ⁊ piretrum ⁊ cen
taurea ⁊ nasturtiu3 ⁊ Lapsia ⁊ ellissatura pisciũ
ſ.salitorum omnia illa iuuatiua sunt in eis in hac
hora ⁊ fortasse sanant omnia ista sunt clara ⁊ de
hoc vidistis supra sententiam Rasis addit ⁊ quã
doq3 ponitur in cristerib⁹ euforbium ⁊ dicitur qd̃
id ẽ nocitiuum valde.ſ.si exibeatur in principio
añ alias mondificationes probibẽs a reliquis cõ
uersionibus hoc est quia propter eius grande no
cumentum in pricipio producitur eger ad mortẽ
vnde non potest amplius curari neq3 recidiuari
secundum ꝙ multi post curationem recidiuãt vl'
conuertuntur ad similem dispositionem probibet
ergo mortem inferendo a reliquis conuersionib⁹
ideo addit. In fine vero eius est iuuatiuũ ⁊ ꝓprie
quando sequit' vesicatio quonia3 tunc manifesta
tur iuuamentum eius per vesicatõnem subsequẽ
tem quoniam per eam in tempore debito facta3
fit completa cura lege lr̃am addit. Et multotiẽs
quide3 accidit excoriatio per se. i. non manifesta
causa vt q2 nõ ex cristeri vel suppositorie excoria
tiuis ⁊ fit vel euenit in ea sanitas ⁊ hoc est q2 ita
diuertitur ⁊ euacuatur materia dolorẽ causans si
ue arte illo modo inducatur excoriatio siue a na
tura tantum ponit consequenter cristere in casu
conueniens dixit. Cristere bonum excoriatio
nem faciens dequoquantur collogntida ⁊ nastur
tiu3 ⁊ radix Laperis ⁊ centaurea ⁊ cucumer. assi
ninus ⁊ capsia ⁊ rubea.ſ.tictoꝝ ⁊ fiat cristere cu3
aqua.i. cum decoctione istoru3 collata addendo
modicum mellis ⁊ olei si placet. Et Emplastres
Ancham cum fece.i.cum eo quod remanet post
collaturam de rebus decoctis patet ꝙ valẽt atra
hendo ⁊ dissoluendo supra sunt ista omnia decla
rata addit. Et est ex cristeribus iuuatiuis.ſ.ꝙ di
ctum est nunc vel id quod imediate sequitur etiã
quod dicit apponeñ esse exterius ⁊ melius fit. Jdõ
continuando dixit ⁊ est ex cristerib⁹ iuuatiuis ⁊
iterum emplastretur cum aceto ⁊ furfure hoc ẽ
ex his potest fieri cristere ⁊ emplastrum ad inten
tionem nr̃am dixit vltimo. Si autem fuerit illic
sanguis.i.in sia qui moriatur in ea.ſ. sia q2 si idu
retur ⁊ fiat mel'ia sanguinea ita vt sanguis ꝑdat
propriam formã ⁊ si moriatur in ea canteriza cu3
auro rubeo.i.ellecto vel rubeo.i. rubificato per
ignem locus sanguis cauterizatione vehementi
vt currat sanguis in ea. Non intelligatur ꝙ post

3. 22 fn. 2

cauterizatiouem currat sanguis ymo vna preci pua vtilitas cauterizationis est prohibere fluxuz sanguis vt supra est declaratū sed intellexit ꝓfun detur cauterizatio vt currat sanguis.i.tantū pro fundetur vt deueniatur ad illum sanguinem ita ꝙ si nō esset ingrossatus ꝛ nō esset in membro cau terizatio tūc ille sanguis flueret ꝛc. hoc est quod intendit vtr. autem fieri debeat cauterium cū au ro vel ferro fuit supra declaratum in primo trac tatu. Et de modo cauterizañ in siatica dictum ē in ca. proprio de cura cum cauterio lege totaz lit teram quoniam clara est. Et sic est finis huius cap. ꝛ consequenter totius tractat̄ de doloribus.

De Bothor.

b De bothoꝛ apparent Expeditis istis consequēter ipse pro cō plemento istius fen. xxii. ꝛ consequen ter totius tertij can. d. A. vt cōpleatur sermo om nium egritudinum que euenire possunt a vertice capitis vsqꝫ ad extremitat̄ pedum ꝛ vnguium po nit curā quarūdam spialium passionū quaruꝫ ali que cruribus eueniunt ꝛ sunt quedam bothoꝛ ali que pedibus ꝛ calcaneis ꝛ vltimo vnguibus ꝛ sic facit nouum quēdaz specialem tractatum qui in tot partes diuidi potest quot parua ponit cal'a ꝛ sunt in suma quinqꝫ parts patebunt dixit igit' pri mo in rubrica de bothoꝛ nominatis bothi ꝛ ex B contrahit determinationeꝫ apostematum bothoꝛ ad certa bothoꝛ illa. s. que dicuntur bothim. Nā bothoꝛ absolute est apostema paruuꝫ ꝛ maxime sanguineū de istis erit determinatio i tertia quar ti vbi de apostematibus determinatur absolute. Sed de bothoꝛ bothim que sunt apostemata tm̄ crurium hic cōuenienter determinat dicit igitur primo hoc bothoꝛ. s. specialia de quibus est rubri ca apparent in crure nigre quasi ipse sint fructus tamarisci ꝛ grana virida magna grana tamarisci s̄t nō assimulāt' gall' granū uiride dr̄ grañ ꝙ ē fru ctus arboris terbentini unde colligitur terbentia ꝛ uocatur a dño. A. bothi inde glutem albothiꝫ i. terbentina nō igitur illa apostemata sunt uiri da ymo ad nigrum declinant sed assimilātur gra nis uiridibus in quantitate ꝛ figura sunt sicut gal le addit ꝙ materia earum. s. pustularum est ma teria uaricum. i. materia melancolica utplurimū ex sanguine facta ut supra est dictum. Et con sequenter addit ꝛ cura earum ex parte mondifi cat̄. s. ex flo. ꝛ farmatia ꝛc. est cura uaricū ꝛ ulce rum melancolicorum quantum. s. ad curationeꝫ ipsarum si ulcerentur. Ideo ad mondificationē recurras supra de uaricibus sed ad curam ulceꝝ dixit quorum can. dicemus in libro quarto Ideo supple quantum ad curam ulcerum ad illum lo cum recurre lege totam lr̄am quia clara est.

De Doloꝛe Calcanei.

q uandoqꝫ accidit Pōit conse quenter aliud ca. de doloꝛe calcanei ut dicit rubrica primo ponit eius causas utplurimum contingeñ secundo curaz ibi ꝛ sanat ipsum dicit primo quandoqꝫ accidit ex oniatiōe conterente. s. ad lapidem ꝛ bancam uel aliquod huiusmodi aut casu. i. propter causaz alicuius rei super calcaneuꝫ aut cobartatione. i. strictura cal ciamenti sicut sepe euenit iuuenibus pollitis phi locaptis precipue pedemontanis ꝛ galicis ꝛ alijs supple similibus causis solet euenire doloꝛ calca nei ꝛ apostema calidum in eo addit ponendo cu ram. Et sanat ipm̄ embrocatio plurima cū aqua frigida ꝛ epitima de memite ꝛ boliarmeni resolu to. i. dissoluto cum memite. Memite est herba frigida ꝛ humida vt est dictum supra ex suco ei⁹ fiunt trocisci memite multuꝫ laudati in otalmia.

Nota hic ꝙ talis doloꝛ aut iniungitur aposte mati non facta eius solutione manifesta aut est solutio apparens ꝛ aliqñ cuꝫ apostemate ꝛ aliqñ sine si sit apostema tm̄ sic embroca aque frigide. est sufficiens repercutere materiam ꝛ malam cō plexionem calidam remouere si vero coniunga tur solutio manifesta sic bolus armens cum suco memite est magis conueniens vt patet. Ad pri mam etiam intentionem uoluit Azaranus pre cipue valere sucum coriandri ꝛ aquam roxatam ad secundam intentioneꝫ maxime fluente aliqua virulentia dixit ipse ꝙ si fiat cinis de solla sutula rium maxime valet idem dixit de gallis ꝛ pulmo ne vulpis puluerizato. Nota etiaꝫ ꝙ nullo mo do ponat' calcaneū in terra ꝛ stent in quiete ꝛc. etiam aliquando est necessaria flob. stante coꝛpo re plectoꝛico ꝛc.

De Debilitate. Pedis.

f It quandoqꝫ Ponit ꝯsequē ter ca. de debi litate pedis vt dicit rubrica ita vt ab ei fere causa leduntur in incessu. Et pōit causas eius de quibus tamen dictum est in cap. causaꝝ doloꝛum iuncturaruꝫ dixit fit quandoqꝫ in creatione. s. talis debilitas ꝑpter parentes al's in pedibus debiles, vel propter specialem influxū. ꝛ fit quandoqꝫ debilitas ex laboꝛe plurimo, vt. s. ex multa itineratione vel multa statiōe pedis co ram principibus, vt supra dictum est. Et ex mo lificatione antecedente, ut qñ steterit multum in aqua vel balneo aque dulcis, ꝛ ex oppillatiōe vie nutrimenti ad ipsum. s. pedeꝫ, sicut accidit castra tis, quoniaꝫ in ipsis propter dominium frigiditat̄ in eis, quoniā vt dixit Ari. decimonono de anima bus omnia animalia castrata alterantur in natu raꝫ femiaruꝫ, inde oppillantur vie transitus nutri menti maxime in extremis, ꝛ sic prohibito nutri mento pes debilitat'. ¶ Non ponit hic curam sꝫ pro cura recuras ad curam specialium causaruꝫ locis proprijs ꝛ satis dictum est supra de conforta

tione iuncturarum in cap. de cautella a doloribꝰ iuncturarum lege litteram.

De Doloribus Unguium

a **Appropinquat cura.** Ponit consequenter ca. de doloribus vnguium ꝛ atritione. i. propter atritionem earū. ꝛ ponit quedam, que magis vallent in principio. ꝛ quedam magis in processu. ꝛ quedam ad liquefactionē sanguis cohagulati infra vnguē. dicit primo appropinquat cura eorꝫ cure suppurationis / i. apostematis in via ad saniationem. ꝛ innuit in via repercussiua non ɔuenire propter atritionem factam, vt est ɔmunis doctrina Cirugicorum ymo semper cum confortatione apponant aliqua que resoluant. Ideo addit. Et ex illis que conferunt illis est emplastrum cum folijs Mirti ꝛ cum folijs cipressi / ꝛ hoc magis in principio. Et Emplastrum de adipibus cū fimo caprino ꝛ stercore vacino ad maiorem resolutionem ꝛ mitigationem doloris. ꝛ hoc magis in processu. addit ꝛ conferunt eis nuc cipressi ꝛ sauina emplastrata confortant exicant ꝛ resoluunt. ꝛ sic etiam in processu ut in augūto conueniunt. Et conferunt eis fistici decocti emplastrati. s. magis in statu, hoc ē magis solum ad resoluenū. postea addit de eis que liquefaciunt sanguinem mortuum / i. cohagulatū sub atritione est farina / s. furmenti confecta cuꝫ oleo / s. cōmuni oliuarum maturarū ꝛ super ipsuꝫ posita. ista omnia hic posita ad dictas intentōnes sunt no. ex eis q̄ dicta sūt supra sepe. lege tu lr̄aꝫ.

De Inflatione Unguis, ꝛ pluritu in ea.

c **Curatur cum aqua.** Ponit ultimum ca. de inflatione unguis ꝛ pluritus in ea, ut dixit rubrica. Ista inflatio cum pluritu pendet potissime ex extensione a uaporibus acutis facta, ē etiā igitur intentio resolutio ꝛ exicatio, dicit igitur. ¶ Curatur cum aqua maris abluendo cuꝫ ea semp. i. sepe qꝛ remouet ... s. si sic fiat patet causa aut cuꝫ decoctione lentiū ꝛ horobi. s. abluantur. patet quomodo ualet propter aliqualem in eis uirtutem calidam resolutiuam aut cum decoctione cucumeris non domestici sed assini. ista est fortior quando relique nō sufficerent addit. Ex emplastris est nenufar, habet lr̄a exterior est bulbꝰ / ꝛ magis uerisimile, qm̄ bulbus hic manifeste ualet, ut supra dictum ē. nenufar aūt simultum ualet, hoc est magis per proprietatem. ꝛ oleum ꝛ ficus decocte coniunctim ꝛ singulariter. omnia ista sunt intelligenti clara. neqꝫ est hic multum laborandum ad uerificationē cum ista non sint de principali intentione. ꝛ de eis apud Cirugichos est sermo p̄cipuus ꝛ ad eos conuenienter est recurrendum, maxime ad Lafranchum Mediolanū ꝛ Gulielmum placentinū ꝛc. Et sic finis cum laude altissimi.

Expliciunt expositiones Magistri Johannis Mathei de Agradi Super vigesimāsecundam Fen tertij canonis. d. Auicene.
Impressum Mediolani Sūmo studio ꝛ diligentia per Jacobū de scō Nazario de la Ripa Anno. M.cccclxxxxiiij. die. xvij. nouembris.

Registrum huius operis.

a	g	n
Prima alba	cau̅ ca. de	.s. in materia
Expositiones	ad extrahēdū	stringēs māꝫ
ita famulentur	determinant	et si non
ponit intentionē	situs secundū	auctoribus
b	h	o
dispositionibus	mentiōibꝰ p̄ter	cum dixit
debet dici	nago ponendo	testum et
ymo ibi	loris ipsius	coticis uero
cedenti quoniā	diastino cum,	ferrat et
c	i	p
eius que est	le complexiōes	De solutiōe
hernie intestini	cuꝫ ei admiscet	bel ꝛ ibi
tra ipsum	petiantur	forte et si
de causis	riora ꝛ cibus	Albesced
d	k	q
sperice figure	eo optime	cuius ponit
lidantia. Et	crudo scilicet	finem ubi
humidum saltē	neruis crudis	quibꝰ oibus
incorporentur	superfluum	ipsa sunt
e	l	r
tet supple	autem ad	Oꝫ ut utat
da subtiliatiua	ctura et	post ipsaruꝫ
uidenū ꝛ non	hanc causam	tūc ɔuēictiꝰ
Dixit ultimo	Et simplex	Habuistis
f	m	
tas facta.	ut dixit	
solutione addit	catur de	
infusiōe paulati	do materiam	
euacuata	dextre diuertetur	

Reg.^a^ completo

G. F. C.

Gianmatteo Ferrari da Gradi

De urinis et. 22 fen III Can. Avicenna

Milan Sancto Nazario

26 July, 17 Nov. 1494

Part 2 (fen 22) only